

RAPORT
o stanie miasta
- 2016 -
(stan na 31 grudnia 2016 r.)

Raport o stanie miasta 2016 zawiera dane wg stanu na 31 grudnia 2016 r., chyba że zaznaczono inaczej. Opracowanie powstało w oparciu o materiały źródłowe jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta Tarnowa, miejskich jednostek organizacyjnych i innych instytucji.
Redakcja: Piotr Filip

Zachęcam Państwa do lektury „Raportu o stanie miasta” za rok 2016. W opracowaniu, obejmującym dziedziny takie jak gospodarka, rynek pracy, inwestycje, edukacja, kultura, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, sport i rekreacja, znajdą Państwo szczegółowe i rzetelne informacje, dotyczące Tarnowa i jego mieszkańców.

Cieszyć może dalszy, odnotowany w 2016 roku spadek bezrobocia i wzrost liczby oferowanych w Tarnowie miejsc pracy, wysoki poziom wydatków na inwestycje, z których ponad połowa to nakłady na zadania z zakresu oświaty i wychowania, skuteczne pozyskiwanie finansowych środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych, przeznaczonych na inwestycje infrastrukturalne, drogowe i sportowe. Wsparły one miejski budżet w przebudowach i remontach ulic, modernizacji i budowie obiektów sportowych, termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej. Wierzę, że dzięki działaniom, zarówno realizowanym w minionym roku, jak i tym, które dzięki zdobytemu dofinansowaniu rozpoczniemy wkrótce, wzrasta komfort życia mieszkańców.

W 2016 roku w Tarnowie odbyło się około 700 wydarzeń kulturalnych, nakłady na kulturę wyniosły ponad 11 milionów złotych, a wydatki na zadania z zakresu kultury fizycznej przekroczyły dwa miliony złotych.

Oddając kolejny już „Raport o stanie miasta” do Państwa dyspozycji, zachęcam również do rozmowy o mieście. Będę wdzięczny za Państwa sugestie, uwagi i propozycje.

Prezydent Miasta Tarnowa
Roman Ciepiela

Spis Treści

1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA	7
1.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE, OBSZAR I STRUKTURA PRZESTRZENNA MIASTA	7
1.2. DEMOGRAFIA.....	11
2. WŁADZE MIASTA.....	13
2.1 UCHWAŁODAWCZA – RADA MIEJSKA W TARNOWIE	13
2.2 WYKONAWCZA - PREZYDENT MIASTA TARNOWA.....	15
2.3 RADY OSIEDLI	16
2.4 CIAŁA DORADCZE	17
2.5 MIEJSKIE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE I JEDNOSTKI POWIĄZANE	29
3. GOSPODARKA	33
3.1. GOSPODARKA W LICZBACH	33
3.2 STREFY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ (SAG)	34
3.3 POMOC PUBLICZNA.....	40
3.4 INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU.....	42
4. RYNEK PRACY	43
4.1 POZIOM I STRUKTURA BEZROBOCIA	43
4.2 DZIAŁANIA NA RZECZ BEZROBOTNYCH	48
5. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA	56
6. FINANSE	62
6.1 GMINY MIAST TARNOWA	62
6.2 ŚRODKI ZEWNĘTRZNE	68
7. MIENIE KOMUNALNE	85
7.1 STAN MIENIA KOMUNALNEGO	85
7.2 GOSPODAROWANIE MIENIEM KOMUNALNYM.....	86
7.3 ZASOBY LOKALOWE	89
7.4 WYNAJEM LOKALI MIESZKALNYCH I REALIZACJA WYROKÓW EKSMISYJNYCH	90
8. INWESTYCJE	93
8.1 TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	93
8.2 GOSPODARKA MIESZKANIOWA	93
8.3 ADMINISTRACJA PUBLICZNA.....	93
8.4 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA	93
8.5 OŚWIATA I WYCHOWANIE	93
8.6 POMOC SPOŁECZNA I POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	95
8.7 EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA.....	95
8.8 GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	95
8.9 KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	96
8.10 KULTURA FIZYCZNA	96
8.10 INWESTYCJE SPÓŁEK MIEJSKICH.....	96
9. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	102

9.1 ORGANIZACJA RUCHU	102
9.2 STAN MOTORYZACJI	103
10. GOSPODARKA KOMUNALNA	104
10.1 GOSPODARKA ODPADAMI I OCZYSZCZANIE MIASTA	104
10.2 GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	106
10.3 ZIELEŃ MIEJSKA I PLACE ZABAW	108
10.4 CMENTARNICTWO WOJENNE	109
10.5 OŚWIETLENIE ULICZNE	109
10.6 PUBLICZNY TRANSPORT ZBIOROWY	110
10.7 DZIAŁALNOŚĆ JEDNOSTEK ZWIĄZANYCH Z GOSPODARKĄ KOMUNALNĄ	111
MIEJSKI ZARZĄD CMENTARZY	111
11. ŚRODOWISKO NATURALNE	113
11.1 STAN ŚRODOWISKA	113
11.2 EDUKACJA EKOLOGICZNA	115
12. OCHRONA ZDROWIA	117
12.1 PODMIOTY LECZNICZE GMINY MIASTA TARNOWA	118
12.2 PROGRAMY POLITYKI ZDROWOTNEJ - PROMOCJA ZDROWIA I PROFILAKTYKA	121
13. POMOC SPOŁECZNA	126
13.1 POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM	126
13.2 PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE	132
13.3 POMOC DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH I WSPÓLUZALEŻNIONYCH	133
13.4 ŚWIADCZENIA RODZINNE, POMOC OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW ORAZ DODATKI MIESZKANIOWE	137
13.5 POMOC TARNOWSKIM RODZINOM W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH ZAPEWNIANIE OPIEKI NAD DZIECKIEM DO LAT TRZECH	140
13.6 POMOC DZIECIOM POZBAWIONYM OPIEKI BIOLOGICZNYCH RODZICÓW	144
13.7 PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	147
13.8 DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ OSÓB STARSZYCH	149
13.9 PRACA SOCJALNA I DZIAŁANIA NIESTANDARDOWE	151
13.10 DZIAŁALNOŚĆ MIEJSKICH JEDNOSTEK POMOCY SPOŁECZNEJ	154
13.11 NIEPUBLICZNE DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	168
13.12 ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY	169
13.13 NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA	169
14. EDUKACJA	171
14.1 EDUKACJA W LICZBACH	171
14.2 FINANSE EDUKACJI	174
14.3 OFERTA EDUKACYJNA TARNOWA	174
14.4 POMOC MATERIALNA DLA UCZNIÓW, STYPENDIA I WYRÓŻNIENIA	183
14.5 KADRY I ICH DOSKONALENIE	185
14.6 EDUKACJA, WYCHOWANIE I PROFILAKTYKA ZAGROŻEŃ, OPIEKA I BEZPIECZEŃSTWO, PROGRAMY EDUKACYJNO-WYCHOWAWCZE	188

15. KULTURA.....	192
15.1 WYDARZENIA ARTYSTYCZNE:	192
15.2 POZOSTAŁE IMPREZY I WYDARZENIA.....	194
15.3 MIEJSKIE INSTYTUCJE KULTURY I ICH DZIAŁALNOŚĆ.....	196
15.4 POZOSTAŁE INSTYTUCJE KULTURY DZIAŁAJĄCE W TARNOWIE.....	202
16. SPORT I REKREACJA.....	203
16.1 ORGANIZACJE SPORTOWE	208
16.2 WYDARZENIA I IMPREZY SPORTOWE	216
16.3 OSIĄGNIĘCIA SPORTOWE.....	217
16.4 STYPENDIA I NAGRODY	217
16.5 SYSTEM SPORTOWYCH ROZGRYWEK MIĘDZYSZKOLNYCH	218
16.6 TARNOWSKI OŚRODEK SPORTU I REKREACJI	220
16.7 DZIAŁALNOŚĆ TARNOWSKIEGO CENTRUM INFORMACJI	222
17. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	234
17.1. DZIAŁANOŚĆ POLICJI I STRAŻY MIEJSKIEJ	234
17.2 BEZPIECZEŃSTWO I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA	242
DZIAŁALNOŚĆ KOMENDY MIEJSKIEJ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ	242
17.3 OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA	244
17.4 OBRONA CYWILNA, DZIAŁANIA ANTYKRYZYSOWE	244
18 ADMINISTRACJA.....	245
18.1 ORGANIZACJA URZĘDU MIASTA TARNOWA.....	245
18.2 ZATRUDNIENIE I JEGO JAKOŚĆ W URZĘDZIE MIASTA TARNOWA	247
18.3 SYSTEM ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ.....	247
18.4 NADZÓR I KONTROLA	254
18.5 INFRASTRUKTURA INFORMATYCZNA	256
19. PROMOCJA MIASTA	257
20. WSPÓŁPRACA KRAJOWA I MIĘDZYNARODOWA.....	265
20.1 MIASTA I REGIONY PARTNERSKIE	265
20.2 UCZESTNICTWO W ZWIĄZKACH I STOWARZYSZENIACH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORYALNEGO	267
21. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	268
21.1 ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE MIASTA	268
21.2 WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.....	269
22. OCHRONA KONSUMENTÓW	274
23 RAPORT W PIGUŁCE	275
24. SPIS TABEL I WYKRESÓW	282
24.3 SKRÓTY UŻYTE W OPRACOWANIU	286

1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA

1.1. Położenie geograficzne, obszar i struktura przestrzenna miasta

Tarnów to druga w kolejności aglomeracja w Małopolsce. Jedną z najmocniejszych stron miasta jest jego położenie - na skrzyżowaniu ważnych europejskich szlaków handlowych. Międzynarodowa trasa E4 z zachodu na wschód (Zgorzelec - Medyka) krzyżuje się z drogą krajową nr 73 z północy na południe (Warszawa - Nowy Sącz - granica ze Słowacją). Miasto Tarnów posiada połączenie z Krakowem autostradą A4 oraz bezpośrednie połączenia kolejowe z Kijowem, Odessą, Bukaresztem, Budapesztem, Koszycami, a także Krakowem, Warszawą, Poznaniem, Szczecinem i Gdańskiem. Najbliższe lotniska znajdują się w odległości około 100 km od Tarnowa: w Krakowie - Balicach, obsługujące także połączenia międzynarodowe oraz w Jasionce koło Rzeszowa, notujące wzrost znaczenia dzięki obsłudze tanich linii lotniczych.

Miasto zajmuje obszar 72,38 km². Pod względem administracyjnym Gmina Miasta Tarnowa jest miastem na prawach powiatu – powiatem grodzkim. Sąsiaduje z 17 miejscowościami, należącymi do pięciu gmin będących częścią powiatu tarnowskiego – powiatu ziemskiego.

Tabela nr 1: Dane z Ewidencji Gruntów i Budynków

Wyszczególnienie	Wartość
Powierzchnia geodezyjna	7.238 ha
Liczba obrębów geodezyjnych	174
Liczba działek ewidencyjnych	44.481
Liczba budynków (ujawnionych w EGiB)	24.416
Liczba lokali o wyodrębnionym prawie własności	17.868

Źródło: Wydział Geodezji Urzędu Miasta Tarnowa

Strukturę funkcjonalno – przestrzenną miasta Tarnowa tworzą:

- 1) zurbanizowana tkanka miejskiej zabudowy usługowo – mieszkaniowej, obejmująca historyczne centrum wraz z przyległymi do niego terenami,
- 2) zlokalizowany we wschodniej części miasta zwarty zespół zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług, obejmujący między innymi osiedla: Jasna, Westerplatte, Legionów Dąbrowskiego oraz Zielone i osiedle Tarnowskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego (TBS),
- 3) zespoły uporządkowanej zabudowy mieszkaniowej, głównie jednorodzinnej
 - Mościec, Koszyc i Zbylitowskiej Góry, w zachodniej części miasta,
 - Krzyża i Piaskówki, w północnej części,
 - Osiedla Nauczycielskiego, we wschodniej części,
 - Osiedla w rejonie ul. Dąbala i ul. Krakowskiej – w części południowo – zachodniej miasta,
 - Zabłocia, w części południowej miasta,
- 4) pozbawione kompozycji przestrzennej i podlegające procesom przekształceń tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w Klikowej, Chyszowie i Rzędzinie,

5) tereny przemysłowe i przemysłowo – składowe zlokalizowane w zachodniej i północno – zachodniej części miasta, w tym: Zakładów Azotowych S.A. w Tarnowie-Mościcach, Tarnowskiego Klastera Przemysłowego S.A. , Zakładów Mechanicznych w Tarnowie i zakładów w obszarze Piaskówki,

6) tereny usługowe i handlowo – hurtowe zlokalizowane w zachodniej części miasta – w rejonie ul. Czystej, Giędlowej i południowej części miasta - w rejonie ul. Przemysłowej, Tuchowskiej i Krakowskiej,

7) tereny zieleni i krajobrazu bez zabudowy, obejmujące m.in. parki miejskie, rezerwat „Debrza” oraz obszary w rejonie Góry Św. Marcina, Stawów Krzyskich i Lasu Lipie.

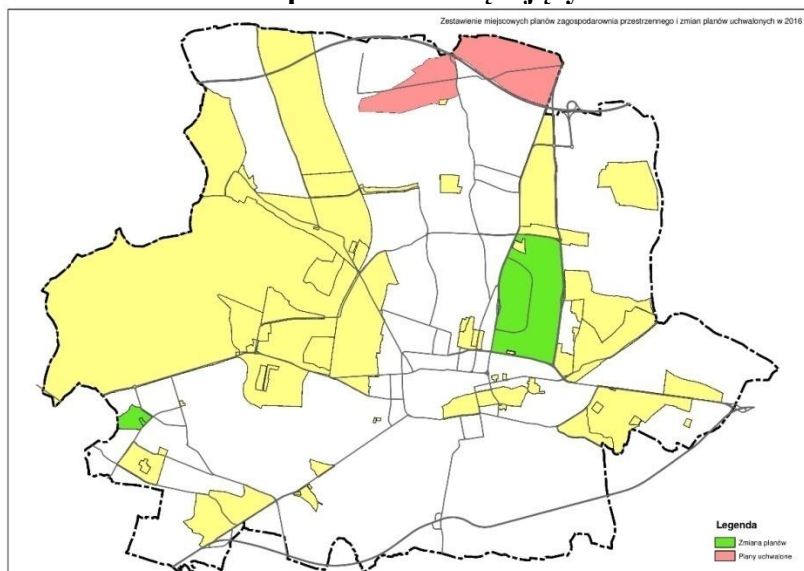
W stanie istniejącym układ przestrzeni miejskiej charakteryzuje się rozcłódkowaną, zurbanizowaną strukturą przestrzenną, której uzupełnienie stanowią tereny nieusystematyzowanej zieleni niskiej i wysokiej oraz obszary wolne od zabudowy.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

W 2016 r. zakończono cztery procedury planistyczne. Rada Miejska w Tarnowie uchwaliła dwa nowe miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Bajkowej i Czeresniowej oraz w rejonie ul. Wiśniowej i Kalinowej.

Dokonano zmiany w dwóch obowiązujących planach miejscowych: w rejonie ulic Zbylitowskiej, Chemicznej, Azotowej oraz linii kolejowej Kraków-Przemysł, a także w obszarze pomiędzy ulicami Starodąbrowską, Nowodąbrowską, Błonie, Jana Pawła II i Słoneczną.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i zmiany planów uchwalone w 2016 r. na tle planów obowiązujących w mieście

Źródło: Wydział Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 2: Zestawienie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i zmian planów uchwalonych w 2016 r.

Nazwa planu (pow. obszaru objętego planem)		Nazwa zmiany planu	Nr uchwały Rady Miejskiej w Tarnowie	Cel planu /zmiany planu
1		2	3	4
1		Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Tarnowie-Mościcach w rejonie ulic: Zbylitowskiej, Chemicznej, Azotowej oraz linii kolejowej Kraków-Przemyśl	Nr XXV/274/2016 z dnia 30 czerwca 2016 r.	Lokalizacja siedziby Straży Granicznej i usług podstawowych
2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru miasta Tarnowa w rejonie ul. Bajkowej i Czeresniowej – „Krzyż-Północ” (ok. 113 ha)		Nr XXVII/284/2016 z dnia 8 września 2016 r.	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług nieuciążliwych, zieleni oraz rozwiązania komunikacyjne
3	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru miasta Tarnowa w rejonie ul. Wiśniowej i Kalinowej – „Krzyż-Zachód I” (ok. 84 ha)		Nr XXVIII/286/2016 z dnia 13 października 2016 r.	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług nieuciążliwych w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej, zieleni oraz rozwiązania komunikacyjne

4	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Tarnowie pomiędzy ulicami: Starodąbrowską, Nowodąbrowską, Błonie, Jana Pawła II i Słoneczną.	Nr XXXIII/321/2016 z dnia 1 grudnia 2016 r.	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej, usług, zieleni oraz rozwiązania komunikacyjne
---	---	---	--

Źródło: Wydział Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Tarnowa

Łącznie w 2016 r. objęto nowymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego ok. 120,4 ha terenów miasta i przystąpiono do sporządzenia dwóch nowych miejscowych planów oraz jednej zmiany planu obowiązującego.

Tabela nr 3: Zestawienie podjętych w 2016 r. procedur planistycznych

Obszar planu/ zmiany planu		Podstawa prawna	Cel planu/ zmiany planu
1		2	3
1	południowo-zachodnia część śródmieścia Tarnowa, wyznaczona ulicami: Krakowską, Ujejskiego, Kościuszki, Bema Bandrowskiego, Narutowicza, Wita Stwosza, Towarową, Spytki z Melsztyna i Do Huty oraz potokiem Wątok.	uchwała Nr XXIII/251/2016 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 28 kwietnia 2016 r.	tereny usług, zabudowy śródmiejskiej, zabudowy mieszkaniowej wysokiej i niskiej intensywności, sportu i rekreacji, zieleni parkowej, tereny kolejowe
2	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Tarnowie w dzielnicach Zbylitowska Góra i Koszyce	uchwała Nr XXVII/282/2016 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 8 września 2016 r.	zmiana przeznaczenia terenów i układu komunikacyjnego
3	rejon ul. Komunalnej – „Krzyż - Wschód III”	uchwała Nr XXVII/283/2016 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 8 września 2016 r.	tereny produkcyjno-usługowe

Źródło: Wydział Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 4: Zestawienie wydanych pozwoleń na budowę obiektów budowlanych

Formy budownictwa		Liczba wydanych pozwoleń	Liczba budynków (liczba mieszkań)
1		2	3
1	Budownictwo jednorodzinne	94	126 (144)
2	Budownictwo wielorodzinne	2	3 (45)
3	Budynki zbiorowego zamieszkania	0	0
4	Budynki biurowe	2	2
5	Budynki handlowo-usługowe	27	32
6	Budynki transportu i łączności	10	10
7	Budynki przemysłowe	18	33
8	Obiekty kulturalne, o charakterze edukacyjnym, szpitale, zakłady opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	2	2
9	Pozostałe budynki niemieszkalne	5	5
10	Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	141	141
11	Pozostałe obiekty	427	427

Źródło: Wydział Architektury i Budownictwa Urzędu Miasta Tarnowa

1. 2. Demografia

W porównaniu z rokiem 2015 liczba mieszkańców Tarnowa zmniejszyła się o 791 osób, w tym o 378 kobiet i 413 mężczyzn, co stanowiło 0,7 % ogółu mieszkańców.

Tabela nr 5: Liczba ludności Tarnowa w latach 2015 – 2016

Wyszczególnienie	Liczba osób w 2015	Liczba osób w 2016	Dynamika w %
Mieszkańców ogółem, w tym:	110.738	109.947	99,28
zameldowani na pobyt stały	108.112	107.403	99,34
zameldowani na pobyt czasowy	2.626	2.544	96,87
kobiety	58.838	58.460	99,35
mężczyźni	51.900	51.487	99,20
uprawnieni do głosowania w wyborach powszechnych	90.479	89.974	99,44

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

W zakresie migracji różnice w dynamice tych zjawisk są niewielkie. Natomiast godnym podkreślenia jest fakt, że liczba mieszkańców, którzy wyjechali czasowo za granicę spadła o 39 osób.

Tabela nr 6: Migracja w latach 2015 – 2016

Wyszczególnienie	Liczba osób w 2015	Liczba osób w 2016	Dynamika w %
przybyło do Tarnowa z innych gmin na pobyt stały	817	816	99,87
zmieniło miejsce zamieszkania na terenie Tarnowa	1.364	1.357	99,48
wymeldowało się z pobytu stałego w Tarnowie (do innych gmin, za granicę)	1.510	1.494	98,94
zgłosiło czasowy wyjazd za granicę	245	206	84,08

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

Migracja w ramach tarnowskich osiedli wskazuje, że w 2016 r. dodatnią dynamikę odnotowano w osiedlach Rzędzin, Gumniska, Mościce, Chyszów, Klikowa oraz Krzyż i chociaż nie był to znaczny przyrost, przybyło tam stałych mieszkańców.

Tabela nr 7: Liczba stałych mieszkańców w osiedlach w latach 2015 – 2016

Wyszczególnienie	2015	2016	Dynamika w %
Osiedle Nr 1 „Starówka”	9.291	9.030	97,19
Osiedle Nr 2 „Strusina”	14.910	14.801	99,26
Osiedle Nr 3 „Piaskówka”	11.421	11.350	99,37
Osiedle Nr 4 „Grabówka”	11.973	11.813	98,66
Osiedle Nr 5 „Rzędzin”	2.601	2.634	101,26
Osiedle Nr 6 „Gumniska”	6.359	6.425	101,03
Osiedle Nr 7 „Krakowska”	2.846	2.840	99,78
Osiedle Nr 8 „Mościce”	10.214	10.228	100,13
Osiedle Nr 9 „Chyszów”	1.867	1.871	100,21
Osiedle Nr 10 „Klikowa”	2.569	2.607	101,47
Osiedle Nr 11 „Krzyż”	5.837	5.866	100,49
Osiedle Nr 12 „Jasna”	12.094	11.910	98,47
Osiedle Nr 13 „Westerplatte”	5.917	5.908	99,84
Osiedle Nr 14 „Legionów”	2.324	2.277	97,97
Osiedle Nr 15 „Koszyce”	2.358	2.343	99,36
Osiedle Nr 16 „Zielone”	5.531	5.500	99,43
Razem	108.112	107.403	99,34

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

Niewielkie zmniejszenie się gęstości zaludnienia na terenie miasta jest naturalnym pokłosiem zmniejszenia się liczby zameldowanych mieszkańców przy stałej powierzchni miasta.

Tabela nr 8: Gęstość zaludnienia w latach 2015 – 2016

Rok	Powierzchnia km ²	Liczba ludności	Liczba ludności na 1 km ²
2015	72,4	110.738	1.529
2016	72,4	109.947	1.518

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

Zdecydowanie pocieszające są wskaźniki dotyczące przyrostu naturalnego tarnowian. Mimo, iż nadal jest on ujemny, to w odniesieniu do 2015 r. różnica pomiędzy urodzeniami a zgonami zmniejszyła się.

Tabela nr 9: Przyrost naturalny w latach 2015 – 2016

Lata	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Przyrost naturalny	Dynamika w %
2015	848	1.030	- 182	82,33
2016	863	990	-127	87,17

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 10: Wybrane pozycje z ewidencji prowadzonych przez Urząd Stanu Cywilnego

Rodzaj zadania	2015	2016
Liczba sporządzonych aktów urodzeń	1.974	2.052
Liczba sporządzonych aktów małżeństw	775	813
Liczba sporządzonych aktów zgonów	1.739	1.673
Liczba wpisów aktów zagranicznych do polskich ksiąg	488	633
Liczba sprostowań i uzupełnień	439	573
Liczba wydanych decyzji administracyjnych dotyczących administracyjnej zmiany imienia lub nazwiska	107	122
Liczba wydanych zaświadczeń o zdolności prawnej do zawarcia małżeństwa za granicą	22	24

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Tarnowie

2. WŁADZE MIASTA

2.1 Uchwałodawcza – Rada Miejska w Tarnowie

Rada Miejska w Tarnowie jest organem stanowiącym i kontrolnym Gminy Miasta Tarnowa (GMT). Do kompetencji Rady Miejskiej w Tarnowie należy w szczególności:

Nazwa Komisji Rady Miejskiej w Tarnowie	Liczba posiedzeń	Liczba opinii	Liczba wniosków
--	---------------------	------------------	--------------------

- uchwalanie statutu Gminy Miasta Tarnowa,
- uchwalanie budżetu miasta, rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu oraz podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium z tego tytułu,
- uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- uchwalanie programów gospodarczych,
- tworzenie jednostek pomocniczych (rad osiedli), po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami lub z ich inicjatywy oraz ustalanie zakresu działania tych jednostek, a także zasad przekazywania im składników mienia do korzystania i przekazywania środków budżetowych na realizację zadań przez te jednostki,
- podejmowanie uchwał w sprawach podatków i opłat w granicach określonych w odrębnych ustawach,
- podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych miasta, przekraczających zakres zwykłego zarządu,
- podejmowanie uchwał w sprawach współdziałania z innymi gminami oraz wydzielanie na ten cel odpowiedniego majątku,
- podejmowanie uchwał w sprawach herbu miasta, nazw ulic i placów, a także wznoszenia pomników,
- nadawanie Honorowego Obywatelstwa Miasta Tarnowa,
- kontrola działalności prezydenta, miejskich jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych miasta, poprzez działalność komisji rewizyjnej.

W 2016 roku odbyło się 14 sesji Rady Miejskiej w Tarnowie, podczas których podjęto 124 uchwały.

Tabela nr 11: Prace komisji Rady Miejskiej w Tarnowie w roku 2016

Komisja Rozwoju Miasta i Spraw Komunalnych	14	78	51
Komisja Sportu, Rekreacji i Turystyki	12	6	27
Komisja Kultury i Ochrony Zabytków	12	11	21
Komisja Ekonomiczna	12	65	5
Komisja Zdrowia	11	7	3
Komisja Rewizyjna	13	6	45
Komisja Oświaty	12	8	24
Komisja Porządku Publicznego	10	2	9
Komisja Rodziny i Spraw Społecznych	10	34	6
Komisja ds. Nazewnictwa Ulic i Placów Publicznych	4	0	5
Komisja Statutowa	3	8	0
Wnioski sesyjne i międzysesyjne	156	-	-

Źródło: Kancelaria Rady Miejskiej w Tarnowie

2.2 Wykonawcza - Prezydent Miasta Tarnowa

Prezydent Miasta Tarnowa jako organ wykonawczy gminy posiada prerogatywy określone wprost w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.). Do kompetencji Prezydenta należy w szczególności:

- wykonywanie uchwał Rady Miejskiej,
- kierowanie bieżącymi sprawami miasta oraz reprezentowanie go na zewnątrz,
- wydawanie aktów prawnych w zakresie swoich kompetencji w formie zarządzeń,
- wydawanie decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej,
- wykonywanie kompetencji ustawowych starosty powiatowego,
- ustalanie zadań w zakresie przygotowania i realizacji przedsięwzięć obrony cywilnej i kontrolowanie ich realizacji,
- zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej.

Do kompetencji Prezydenta, jako kierownika Urzędu Miasta Tarnowa (UMT) należy:

- organizowanie funkcjonowania Urzędu w sposób zapewniający prawidłową realizację jego zadań,
- planowanie pracy Urzędu i nadzorowanie wykonywanych zadań,
- realizacja zadań polityki kadrowej, dbanie o należyty dobór pracowników Urzędu, ich ocenę oraz podnoszenie kwalifikacji i skuteczności ich pracy,

- gospodarowanie środkami na wynagrodzenia pracowników Urzędu oraz innymi funduszami będącymi w jego dyspozycji, w granicach ustalonych w budżecie Miasta na bezpośrednie funkcjonowanie Urzędu,
- rozstrzyganie sporów kompetencyjnych między członkami kierownictwa Urzędu oraz kierownikami jednostek organizacyjnych Urzędu,
- wydawanie aktów kierownictwa wewnętrznego,
- podpisywanie dokumentów i korespondencji zastrzeżonych w § 8 Regulaminu,
- reprezentowanie Urzędu na zewnątrz oraz składanie oświadczeń woli dotyczących jego funkcjonowania oraz gospodarowanie mieniem Urzędu,
- koordynowanie i nadzorowanie zadań ochrony informacji niejawnych wykonywanych przez Pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych,
- organizowanie, nadzorowanie i określanie zadań pracowników w zakresie gospodarki finansowej i rachunkowości,
- organizowanie, nadzorowanie i określanie zadań pracowników w zakresie kontroli i sprawozdawczości,
- koordynowanie kontroli zewnętrznych i wewnętrznych funkcjonowania Urzędu, z wyjątkiem kontroli dotyczących realizacji budżetu Miasta,
- nadzór nad realizacją wniosków pokontrolnych i przygotowaniem odpowiedzi do organów kontrolnych w odniesieniu do zaleceń pokontrolnych.

Działając z upoważnienia Prezydenta Miasta Tarnowa w 2016 r., w Urzędzie Miasta Tarnowa wydano 83.626 decyzji administracyjnych, od których wniesiono 151 odwołań, z czego organ drugiej instancji uchylił 50 decyzji.

2.3 Rady Osiedli

Rady Osiedli stanowią jednostki pomocnicze Gminy Miasta Tarnowa, wybierane na okres czteroletniej kadencji przez mieszkańców tych osiedli. Do zakresu działania osiedla należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców osiedla oraz wspieranie organów Miasta w wykonywaniu ich zadań, w tym m.in.:

- określanie przedsięwzięć dotyczących Osiedla z zakresu infrastruktury technicznej, potrzeb kulturalnych, oświatowych, zdrowotnych, ekologicznych, ład estetycznego oraz potrzeb podkreślających uczucia patriotyczne i pamięć historyczną Miasta oraz regionu tarnowskiego, wymagających sfinansowania z budżetu Miasta - w granicach kwot przeznaczonych na te cele, określonych przez Prezydenta Miasta Tarnowa,
- określanie przedsięwzięć z zakresu infrastruktury technicznej osiedla wymagających sfinansowania z budżetu miasta, w granicach kwot przeznaczonych na te cele,

- udział w rozpatrywaniu i przygotowaniu projektów rozstrzygnięć dotyczących zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców osiedla,

- opiniowanie zagadnień poddanych konsultacjom przez Radę Miejską w Tarnowie.

Wybory do rad osiedli odbyły się 3 kwietnia 2016 r. Przeprowadziła je Miejska Komisja Wyborcza i osiedlowe komisje wyborcze. We wszystkich osiedlach zostali wybrani członkowie rad.

Tabela nr 12: Przewodniczący rad osiedli obecnej kadencji

Rada Osiedla	Przewodniczący Rady Osiedla
Nr 1 „Starówka	Jerzy Kowalski
Nr 2 „Strusina”	Stefan Wrona
Nr 3 „Piaskówka”	Mirosław Biedroń
Nr 4 „Grabówka”	Krystyna Drozd
Nr 5 „Rzędzin”	Zbigniew Kolak
Nr 6 „Gumniska-Zabłocie”	Janina Leja
Nr 7 „Krakowska”	Monika Rapała
Nr 8 „Mościce”	Jan Wielgus
Nr 9 „Chyszów”	Danuta Kleszcz
Nr 10 „Klikowa”	Beata Koziół
Nr 11 „Krzyż”	Jan Radoń
Nr 12 „Jasna”	Jan Niedojadło
Nr 13 „Westerplatte”	Jerzy Zglobica
Nr 14 „Legionów H. Dąbrowskiego”	Krzysztof Nowak
Nr 15 „Koszyce”	Tadeusz Mazur
Nr 16 „Zielone”	Robert Nowicki

Źródło: Kancelaria Rady Miejskiej w Tarnowie

2.4 Ciała doradcze

W 2016 r. przy Prezydencie Miasta Tarnowa działały następujące ciała doradcze:

1. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Tarnowa
2. Rada Sportu Gminy Miasta Tarnowa
3. Rada Kultury Gminy Miasta Tarnowa
4. Komisja Bezpieczeństwa i Porządku dla miasta Tarnowa
5. Miejska Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna
6. Rada Gospodarcza
7. Tarnowska Rada Seniorów

Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Tarnowa

Do zakresu działania Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych (Społeczna Rada) należy inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów miejskich programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ocena realizacji programów, opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Miejską w Tarnowie pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Skład Rady, powołany na lata 2015-2019 przedstawia się następująco:

Przewodnicząca: Dorota Budzyńska,
Wiceprzewodniczący: Andrzej Ziembowski,
Sekretarz: Aneta Michalska-Kocjan,
Członek: Lucyna Cichoń,
Członek: Maria Gajda.

W 2016 roku Społeczna Rada odbyła siedem posiedzeń, na których zajmowała się następującymi sprawami:

- 1) Trzykrotnie wydano opinię do projektu uchwał Rady Miejskiej w sprawie określenia zadań, na które przeznaczona są środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), przyznane powiatom wg algorytmu, oraz wysokość kwot przeznaczonych na poszczególne zadania, zgodnie z aktualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.
- 2) Wydano opinię do propozycji zmiany Kart Oceny Merytorycznej Wniosków „P” i „O” o dofinansowanie ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w 2016 r., a także oceniła wnioski złożone w ramach programu przez wnioskodawców wykazujących szczególne trudnienia.
- 3) Ustalono zasady dofinansowania ze środków PFRON zadań realizowanych w 2016 r. przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych (dofinansowanie przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego, likwidacji barier architektonicznych, likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych oraz turnusów rehabilitacyjnych).
- 4) Wydano cztery pozytywne opinie do projektów o dofinansowanie złożonych w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III”, tj: zakup samochodu przystosowanego do transportu osób niepełnosprawnych na potrzeby Domu Pomocy Społecznej im. Św. Brata Alberta w Tarnowie, zakup i montaż wykładzin termozgrzewalnych oraz wymiana progów drzwiowych w budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Tarnowie, zakup mikrobusu dla potrzeb Specjalistycznego Szpitala im. E. Szczeklika w Tarnowie, zakup autobusu dla Warsztatu Terapii Zajęciowej prowadzonego przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną”.

Rada Sportu Gminy Miasta Tarnowa

Rada sportu, zgodnie z ustawą o sporcie, jest ciałem doradczym i opiniodawczym dla organu wykonawczego danej jednostki samorządu terytorialnego. Członkowie rad sportu wykonują swoje funkcje społecznie.

Do zadań Rady Sportu należy w szczególności opiniowanie: strategii rozwoju Gminy Miasta Tarnowa w zakresie kultury fizycznej, projektu budżetu Gminy Miasta Tarnowa w części dotyczącej kultury fizycznej, projektów uchwał Rady Miejskiej w Tarnowie dotyczących rozwoju kultury fizycznej w Gminie Miasta Tarnowa, programów dotyczących bazy sportowej na terenie Gminy Miasta Tarnowa, w szczególności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie dotyczącym terenów wykorzystywanych na cele kultury fizycznej, projektów uchwał, o których mowa w art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, wniosków o przyznanie wyróżnień, nagród i stypendiów sportowych zgodnie z odpowiednią uchwałą Rady Miejskiej w Tarnowie w tym zakresie.

Zarządzeniem Nr 18/2015 Prezydenta Miasta Tarnowa z dnia 29 stycznia 2015 r. w sprawie powołania w Gminie Miasta Tarnowa Rady Sportu, ustalenia jej składu, zasad powoływania i odwoływania członków oraz ustalenia regulaminu działania, wprowadzono nowe zasady powoływania Rady, jej składu, a także prowadzenia działalności.

Zgodnie z zarządzeniem Rada Sportu składa się z maksymalnie 16 członków, a w jej skład wchodzi:

- przedstawiciel właściwej w sprawach kultury fizycznej komisji Rady Miejskiej w Tarnowie,
- przedstawiciel właściwego w sprawach kultury fizycznej wydziału Urzędu Miasta Tarnowa,
- przedstawiciel instytucji kultury fizycznej Gminy Miasta Tarnowa,
- przedstawiciel Tarnowskiego Miejskiego Szkolnego Związku Sportowego – jako reprezentant uczniowskich klubów sportowych działających na terenie Gminy Miasta Tarnowa,
- przedstawiciel sportowego środowiska szkół wyższych mających siedzibę na terenie Gminy Miasta Tarnowa,
- 11 przedstawicieli środowisk sportowych miasta Tarnowa, w szczególności w zakresie sportów określonych w Strategii Rozwoju Sportu w Mieście Tarnowie do roku 2020 jako dyscypliny priorytetowe.

W roku 2016 skład Rady Sportu uległ zmianie – w dniu 11 października 2016 r. nastąpiła rezygnacja Roberta Wardzały z funkcji Członka Rady jako przedstawiciela sportowego środowiska szkół wyższych mających siedzibę na terenie Gminy Miasta Tarnowa. Na podstawie zarządzenia Nr 456/2016 Prezydenta Miasta Tarnowa z dnia 29 listopada 2016 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie powołania imiennego składu Rady Sportu Gminy Miasta Tarnowa, powołano do składu, Wojciecha Nowaka z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie.

W roku 2016 Rada Sportu działała w następującym składzie:

Przewodniczący: Marek Niemczura,
Zastępca Przewodniczącego: Bogdan Banaś,
Zastępca Przewodniczącego Krzysztof Janas,
Sekretarz: Marek Baran,
Stanisław Klimek,
Edward Rusnarczyk,
Robert Wardzała – do 11 października 2016,
Wojciech Nowak – od 29 listopada 2016,
Miroslaw Cierniak,

Wacław Grzesik,
Bogusław Kwiek,
Piotr Skrzyniarz,
Urszula Świerczek,
Waldemar Urban,
Jarosław Wałaszek,
Andrzej Ziembowski,
Michał Żurowski.

W roku 2016 Rada Sportu odbyła następujące posiedzenia:

1) W dniu 30 marca. Oprócz członków Rady Sportu obecni na posiedzeniu byli: Rafał Kiwior – Prezes TTSK K-Team oraz Roman Kieroński – dziennikarz. W trakcie posiedzenia podjęto uchwały:

- Uchwała Nr URS1/03/2016 Rady Sportu Gminy Miasta Tarnowa z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie udzielenia poparcia dla wniosku Tarnowskiego Towarzystwa Sportowo-Kulturalnego K-Team z siedzibą w Tarnowie, skierowanego do Prezydenta Miasta Tarnowa o podpisanie przez Gminę Miasta Tarnowa z Towarzystwem długoletniej umowy użytkowania obiektu przy ul. Kochanowskiego 30, lub przekazania tego obiektu Towarzystwu.

- Uchwała Nr URS2/03/2016 Rady Sportu Gminy Miasta Tarnowa z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wydania opinii na temat propozycji Prezydenta Miasta Tarnowa dotyczących podziału środków na stypendia, nagrody i wyróżnienia, w trybie uchwały XI/111/2015 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych, nagród i wyróżnień za osiągnięte wyniki sportowe, a także warunków i trybu przyznawania wyróżnień i nagród pieniężnych za osiągnięcia w działalności sportowej oraz rodzajów tych wyróżnień i wysokości nagród pieniężnych.

- Uchwała Nr URS3/03/2016 Rady Sportu Gminy Miasta Tarnowa z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wniosku do Prezydenta Miasta Tarnowa o utworzenie w zakresie sportu, począwszy od roku 2017, rezerwy przeznaczonej na wsparcie dla klubów, których zawodnicy uzyskują awans do rozgrywek szczebla centralnego. Wnioskodawca zaproponował, aby dotyczyło to młodzieżowych kategorii wiekowych do juniora starszego włącznie, w zespołowych grach sportowych oraz w sportach indywidualnych, w dyscyplinach objętych ogólnopolskim Systemem Sportu Młodzieżowego i ujętych w sportach określonych w Strategii Rozwoju Sportu w Mieście Tarnowie do roku 2020 jako dyscypliny priorytetowe.

2) W dniu 20 września. W trakcie posiedzenia podjęto uchwały:

- Uchwała Nr URS4/09/2016 Rady Sportu Gminy Miasta Tarnowa z dnia 20 września 2016 r. w sprawie zgłoszenia wniosków do budżetu Miasta Tarnowa w zakresie kultury fizycznej na rok 2017. W tej uchwale Rada zgłosiła następujące wnioski do projektu budżetu Miasta Tarnowa w zakresie kultury fizycznej na rok 2017:

- dokonanie zwiększenia środków w ramach zadania „Sportowe talenty - prowadzenie naboru i selekcji dzieci i młodzieży do sekcji klubów sportowych działających na terenie Gminy Miasta Tarnowa” z kwoty 750.000 zł do kwoty 1.250.000 zł,
- dokonanie zwiększenia środków w ramach zadania „Upowszechnianie sportu wśród niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa” z kwoty 45.000 zł do kwoty 70.000 zł,
- dokonanie zwiększenia środków w ramach zadania „Niepełnosprawny – sprawny w wodzie” - bezpłatne zajęcia pływania dla niepełnosprawnych ruchowo dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 15 lat, mieszkających na terenie Tarnowa lub uczących się w tarnowskich szkołach” z kwoty 5.000 zł do kwoty 10.000,
- dokonanie zwiększenia środków w ramach zadania „Poprawa warunków uprawiania sportu w klubach sportowych działających na terenie Gminy Miasta Tarnowa i osiąganie przez członków tych klubów wysokich wyników sportowych w międzynarodowym współzawodnictwie sportowym lub krajowym współzawodnictwie sportowym” z kwoty 750.000 zł do kwoty 1.200.000 zł,
- dokonanie zwiększenia środków w ramach zadania „Realizacja w formie dotacji części kalendarza sportowych imprez miejskich o znaczeniu ponadlokalnym” z kwoty 100.000 zł do kwoty 200.000 zł,
- dokonanie zwiększenia środków w ramach zadania „Nagrody i stypendia sportowe” z kwoty 135.000 zł do kwoty 335.000 zł,
- dokonanie zwiększenia środków w ramach zadania „Lato w mieście bezpieczne wakacje - ogólnodostępny program imprez i zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży” z kwoty 125. 000 zł do kwoty 150 000 zł,
- dokonanie zwiększenia środków w ramach zadania „Kalendarz sportowych imprez miejskich” z kwoty 239.500 zł do kwoty 295.000 zł,
- ustalenie w budżecie Wydziału Sportu rezerwy w wysokości 100.000 zł do realizacji na zasadach i w trybach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 239), a także w oparciu o ustawę z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2016 r. poz. 176), ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.), uchwałę Nr VII/65/2011 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 24 lutego 2011 r. w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu na terenie Gminy Miasta Tarnowa (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 202, poz. 1658), uchwałę Nr LVII/698/2014 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 11 września 2014 r. w sprawie Strategii Rozwoju Sportu w Mieście Tarnowie do roku 2020, następujących zadań: udzielenie w drugim półroczu roku budżetowego wsparcia finansowego dla klubów w sytuacji uzyskania po zakończeniu sezonu w pierwszym półroczu awansu do rozgrywek/zawodów na szczeblu centralnym w kategoriach młodzieżowych oraz udzielenie w drugim półroczu roku

budżetowego wsparcia finansowego dla klubów w sytuacji uzyskania po zakończeniu sezonu w pierwszym półroczu awansu do wyższej klasy rozgrywkowej.

- Uchwała Nr URS5/09/2016 Rady Sportu Gminy Miasta Tarnowa z dnia 20 września 2016 r. w sprawie zgłoszenia wniosków do budżetu Miasta Tarnowa w zakresie kultury fizycznej na rok 2017. W tej uchwale Rada Sportu zgłosiła wniosek do projektu budżetu Miasta Tarnowa w zakresie kultury fizycznej na rok 2017: Rada Sportu wnioskuje do Prezydenta Miasta Tarnowa o ujęcie w projekcie budżetu Miasta Tarnowa na rok 2017 środków finansowych z przeznaczeniem na wykonanie dokumentacji budowy kompleksu sportowego na który składałyby się: boisko do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią, o standardach UEFA, wraz z dwoma obandowanymi placami do mini gier, sektorem do doskonalenia gry głową, trybuną i zapleczem sanitarno-szatniowym oraz oświetleniem, z lokalizacją przy CKUiZ, ul. Chemiczna 2.

- Uchwała Nr URS6/09/2016 Rady Sportu Gminy Miasta Tarnowa z dnia 20 września 2016 r. w sprawie zgłoszenia wniosków do budżetu Miasta Tarnowa w zakresie kultury fizycznej na rok 2017. W tej uchwale Rada Sportu zgłosiła wniosek do projektu budżetu Miasta Tarnowa w zakresie kultury fizycznej na rok 2017: Rada Sportu wnioskuje do Prezydenta Miasta Tarnowa o ujęcie w projekcie budżetu Miasta Tarnowa na rok 2017, środków finansowych z przeznaczeniem na: zakup nowego nagłośnienia oraz montaż klimatyzacji w hali sportowej TOSiR przy ul. Krupniczej, zakup nagłośnienia do hali sportowej TOSiR w Miejskim Domu Sportu przy ul. Traugutta.

Członkowie Rady Sportu brali też udział w następujących posiedzeniach Komisji Sportu, Rekreacji i Turystyki Rady Miejskiej w Tarnowie na zaproszenie Przewodniczącego Komisji, a także w jednym posiedzeniu Komisji Ekonomicznej:

- wspólne posiedzenie Komisji Sportu, Rekreacji i Turystyki Rady Miejskiej w Tarnowie i Rady Sportu, które odbyło się 30 marca 2016 r. na Stadionie Miejskim w Tarnowie- Mościcach,

- posiedzenie Komisji Sportu, Rekreacji i Turystyki Rady Miejskiej w Tarnowie, które odbyło się w dniu 5 września 2016 r. w sali nr 26, w budynku Tarnowskiego Centrum Informacji,

- posiedzenie Komisji Ekonomicznej, które odbyło się 14 grudnia 2016 r. Urzędzie Miasta Tarnowa.

Rada Kultury Gminy Miasta Tarnowa

Rada Kultury Gminy Miasta Tarnowa stanowi organ opiniodawczo-doradczy Prezydenta Miasta Tarnowa w sprawach dotyczących kultury. Powoływana jest na okres trwania kadencji Prezydenta Miasta Tarnowa.

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, w związku z art. 1 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, Prezydent Miasta Tarnowa wydał zarządzenie Nr 49/2015 z dnia 20 lutego 2015 r. w sprawie powołania Rady Kultury Miasta Tarnowa, wprowadzenia jej regulaminu oraz ustalenia składu osobowego.

W skład Rady Kultury Miasta Tarnowa wchodzi:

Przewodnicząca: Anna Śliwińska (do 30 listopada 2015 r.),
Zastępca Przewodniczącej: Piotr Kopa (od 1 grudnia 2015 r. p.o. Przewodniczącego),
Sekretarz: Grażyna Nowak,
Adam Balas,
Tadeusz Bałchanowski,
Tomasz Cyz,
Jolanta Drużyńska,
Monika Faron-Miśtak,
Maria Kanior,
Łukasz Maciejewski,
Witold Pazera,
Jacek Purchla,
Krystyna Latała (od 20 lipca 2016 r.)

W 2016 r. odbyły się dwa posiedzenia Rady Kultury Miasta Tarnowa, na których m. in. podsumowano rok 2015 w kulturze oraz omawiano plany i zamierzenia na 2016 rok. Opiniowano projekt budżetu w dziale „Kultura” na rok 2017, dyskutowano na temat nowych przestrzeni dla kultury oraz nowej formuły festiwali odbywających się w Tarnowie. Na każdym posiedzeniu Rady Kultury Miasta Tarnowa jest przewidziany czas na wolne wnioski i zapytania.

Komisja Bezpieczeństwa i Porządku dla miasta Tarnowa

W 2016 roku Komisja Bezpieczeństwa i Porządku dla miasta Tarnowa działała w składzie osobowym określonym zarządzeniem Prezydenta Miasta Tarnowa nr 69/2014 z dnia 7 lutego 2014 r. z uwzględnieniem zmian osobowych w składzie Komisji dokonanych zarządzeniami: nr 11/2015 z dnia 20 stycznia 2015 r., nr 114/2015 z dnia 14 kwietnia 2015 r.; nr 483/2015 z dnia 11 grudnia 2015 r. oraz nr 352/2016 z dnia 6 września 2016 r. Ostateczny skład Komisji w roku 2016 przedstawiał się następująco:

Przewodniczący: Roman Ciepiela,
Zastępcy Przewodniczącego: Katarzyna Łącka-Sutkowska,
Jan Niedojadło,
Kazimierz Żurowski,
Małgorzata Proszowska,
Bogumiła Porębska,
Stefan Piotrowski,
Mirosław Moryl,
Janusz Jachym,
Arkadiusz Bara,

Do udziału w pracach komisji z głosem doradczym powołani zostali:
Pan Krzysztof Tomasik,
Pan Piotr Szpunar.

W okresie sprawozdawczym Komisja obradowała na trzech posiedzeniach, które odbyły się w dniach: 22 stycznia, 18 kwietnia oraz 30 listopada 2016 r.

Na posiedzeniu w dniu 22 stycznia podjęto dyskusję nad wypracowanymi założeniami do planu posiedzeń Komisji Bezpieczeństwa i Porządku dla miasta Tarnowa na 2016 rok. Z uwagi na zgłoszone na posiedzeniu wnioski dotyczące oceny stanu technicznego monitoringu miejskiego,

spośród członków Komisji został powołany Zespół, którego zadaniem było dokonanie wizji lokalnej i oceny potrzeb zmiany lokalizacji dotychczas funkcjonujących kamer w systemie monitoringu miejskiego oraz wytypowanie ewentualnie nowych miejsc, w których powinny zostać zainstalowane kamery. Wstępnie ustalono, że Zespół, w którego skład weszli przedstawiciele Policji, Straży Miejskiej, Rady Miejskiej w Tarnowie oraz Wydziału Bezpieczeństwa Publicznego Urzędu Miasta Tarnowa, dokona wizji podczas dwóch spotkań. Po przeprowadzonej dyskusji i zgłoszonych w tym zakresie propozycji przyjęto plan pracy Komisji na rok 2016, w którym znalazły się nie tylko zadania nałożone na Komisję na mocy ustawy o samorządzie powiatowym, ale także wynikające z bieżących potrzeb w zakresie bezpieczeństwa publicznego. Dodatkowo Komisja zapoznała się z założeniami do przygotowanego projektu „Programu Zapobiegania Przystępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego dla miasta Tarnowa”. Zostały także zgłoszone wstępne propozycje i uwagi członków Komisji do przygotowanego projektu.

Na posiedzeniu w dniu 18 kwietnia Komisja dokonała oceny zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa mieszkańców miasta Tarnowa na podstawie:

- informacji Komendanta Straży Miejskiej w Tarnowie o działalności Straży Miejskiej w Tarnowie w 2015 r.,
- informacji Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowie o stanie bezpieczeństwa miasta Tarnowa w zakresie ochrony przeciwpożarowej w 2015 r.,
- sprawozdania Komendanta Miejskiej Policji w Tarnowie ze swojej działalności, a także informacji o stanie porządku i bezpieczeństwa publicznego miasta Tarnowa w 2015 r.

Komisja zapoznała się z powyższymi informacjami oraz sprawozdaniem uczestników posiedzenia dokonujących oceny zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa mieszkańców miasta Tarnowa, po czym pozytywnie zaopiniowała działalność służb. Materiał ten był następnie przedstawiony pod obrady na XXIII zwyczajnej sesji Rady Miejskiej w Tarnowie, która odbyła się w dniu 28 kwietnia 2016 r. Komisja przyjęła informację z realizacji „Programu Zapobiegania Przystępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego na lata 2011-2015 dla Miasta Tarnowa”. Ponadto Komisja dokonała analizy zasadności dalszej rozbudowy systemu monitoringu miejskiego. Uwzględniono w ramach tych rozważań informację z przeglądu stanu i funkcjonowania kamer działających w systemie monitoringu dokonanego w dniach 2 lutego i 17 lutego 2016 r. mając zasadniczo na względzie zwiększenie bezpieczeństwa osób mieszkających i przebywających na terenie miasta Tarnowa. Omówiono również procedury działania w razie napływu dużej liczby imigrantów. W tej materii szczególna odpowiedzialność spoczywa na Straży Granicznej, której przedstawiciel przybliżył uczestnikom posiedzenia najważniejsze założenia Planu postępowania Straży Granicznej w przypadku masowego napływu imigrantów przez południową granicę RP ze szczególnym uwzględnieniem działań, które spoczęłyby w takich okolicznościach na tarnowskiej placówce Straży Granicznej.

Na posiedzeniu w dniu 30 listopada 2016 r. wypracowano opinię do projektu budżetu miasta na 2017 r., z punktu widzenia planowanych wydatków związanych z bezpieczeństwem publicznym. Przyjęto jednogłośnie projekt budżetu bez głosów sprzeciwu oraz głosów wstrzymujących. Ponadto Komisja przyjęła projekt programu „Zapobiegania Przystępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego na lata 2017-2022 dla miasta Tarnowa”, przedłożonego i uchwalonego na obradach XXXIII zwykłej sesji Rady Miejskiej w Tarnowie, która odbyła się w dniu 29 grudnia 2016 r.

Odrębna część obrad posiedzenia została poświęcona sprawom bieżącym, które zdaniem uczestników spotkania winny być przedmiotem zainteresowania służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo mieszkańców miasta Tarnowa. W pierwszej kolejności biorący udział w posiedzeniu radni miejscy zwrócili uwagę, na istniejący problem sprzedaży alkoholu nieletnim, zachowań nieobyczajnych, zakłócania ciszy nocnej i dewastacji mienia publicznego. Omówiono w tym kontekście możliwość zintensyfikowania działań edukacyjnych wśród młodzieży szkolnej oraz wprowadzania dodatkowych programów profilaktycznych. Zwrócono się także do przedstawicieli Policji i Straży Miejskiej, by w dalszym ciągu podejmowali, a w miarę możliwości wzmacniali czynności zmierzające do przeciwdziałania tego typu wykroczeniom zarówno popełnianym przez młodzież, jak i osoby dorosłe.

Uwzględniając wniosek Wojewody Małopolskiego omówiono temat zastawiania dróg pożarowych na terenie Tarnowa przez pojazdy, co stwarza realne zagrożenie dla zdrowia i życia obywateli oraz ich mienia poprzez utrudnienie bądź wręcz uniemożliwienie dojazdu na miejsce zdarzenia jednostkom Straży Pożarnej, czy służbom medycznym bądź porządkowym.

Ostatnia część obrad dotyczyła poprawy bezpieczeństwa dla korzystających z dróg na terenie Tarnowa. Dostrzeżono potrzebę lepszego oznakowania prowadzonych remontów ulic w mieście, ale także zwrócono uwagę, by właściwe organy dokonały sprawdzenia jakości farby używanej do oznakowywania powierzchni dróg, gdyż widzialność powstałych przy jej użyciu oznakowań poziomych pozostawia wiele do życzenia, szczególnie w godzinach wieczornych lub w warunkach pogorszonej widoczności spowodowanej niekorzystną aurą. Ponadto członkowie Komisji poinformowani zostali o realizacji zadania „Modernizacja Systemu Ostrzegania o Zagrożeniach na terenie miasta Tarnowa – etap II”, w ramach którego w roku 2016 wymienionych zostało sześć syren alarmowych na nowe elektroniczne urządzenia.

Miejska Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna

Miejska Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna w Tarnowie powołana została zarządzeniem Nr 316/2007 Prezydenta Miasta Tarnowa z dnia 6 września 2007 r. w sprawie powołania Miejskiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej w Tarnowie (z późn. zm.). Jest organem doradczym Prezydenta Miasta Tarnowa w sprawach zagospodarowania przestrzennego.

Komisja powołana jest do opiniowania projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz dokonywanych przez Prezydenta Miasta Tarnowa ocen i analiz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy.

W 2016 r. Komisja pracowała w składzie:

Przewodnicząca: Jolanta Pawlus (do 14.10.2016 r.),

Przewodniczący: Jacek Czarnik (od 14.10.2016 r.),

Wiceprzewodnicząca: Barbara Knapik,

Sekretarz: Małgorzata Abramowicz,

Małgorzata Przybysz-Ławnicka,

Ewa Bień,

Janusz Jagliński.

W 2016 r. Miejska Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna zebrała się na trzech posiedzeniach, na których wydała, wymagane art. 17 pkt 6 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, opinie o jednym projekcie planu i o dwóch projektach zmian planów miejscowych, sporządzanych przez Gminę Miasta Tarnowa, z czego dwa plany opracowywane były przez wykonawców wyłonionych w drodze przetargów nieograniczonych.

Na posiedzeniu w dniu 24 lutego opiniowano projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Tarnowie-Mościcach, w rejonie ulic: Zbylitowskiej, Chemicznej, Azotowej oraz linii kolejowej Kraków-Przemyśl. Projekt zmiany dotyczył terenu objętego planem przyjętym uchwałą Nr XXXIX/693/2005 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 8 września 2005 r. Zmiana dotyczyła wydzielenia niewielkiego obszaru usług na wniosek Straży Granicznej. Projekt zmiany planu opracował Referat Planowania Przestrzennego i Rewitalizacji w Wydziale Rozwoju Miasta w Urzędzie Miasta Tarnowa.

Na posiedzeniu w dniu 14 listopada opiniowano projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obszarze miasta Tarnowa, w rejonie ulic: Jastruna, Elektrycznej i al. Piaskowej. Projekt m.p.z.p. w obszarze miasta Tarnowa, w rejonie ulic: Jastruna, Elektrycznej i al. Piaskowej sporządzony na podstawie uchwały Nr XI/121/2015 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 25 czerwca 2015 r. w większości obejmował teren Parku Piaskówka, ogródków działkowych i przyległe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Przedmiotem planu było określenie zasad przeznaczenia i użytkowania terenów oraz ich obsługi komunikacyjnej. Projekt planu opracowała firma P.A. NOVA S.A. z Gliwic.

Na posiedzeniu w dniu 15 grudnia opiniowano projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obszarze miasta Tarnowa, w rejonie potoku Wątok. Projekt zmiany m.p.z.p. w obszarze miasta Tarnowa, w rejonie potoku Wątok sporządzony na podstawie uchwały Nr XI/122/2015 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 25 czerwca 2015 r. obejmował cztery lokalizacje w obszarze planu. Istotna zmiana dotyczyła terenu byłego młyna Szancera. W obowiązującym planie przeznaczony był on pod usługi kultury. Projektem zmiany planu ustalono dla tego obszaru szeroko rozumiane przeznaczenie na usługowe, z dopuszczeniem mieszkalnictwa w formie loftu. Realizację inwestycji w tym obszarze obwarowano rygorami wynikającymi z ochrony konserwatorskiej terenu. Następną zmianą dotyczyła terenu o symbolu 3.UO przeznaczonego pod usługi związane z edukacją, wychowaniem i oświatą. Zmianą dopuszczono poza usługami oświaty funkcje usługi administracji. Kolejne dwa zmieniane tereny przeznaczono pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. W terenie oznaczonym symbolem 1.MN powiększono obszar przeznaczony pod budownictwo jednorodzinne. Ograniczono tereny zielone, które zgodnie z ustaleniem obowiązującego planu miały być zagospodarowane przez Miasto, lecz nie uzyskano dla nich dyspozycji własnościowej. Podobnie w terenie oznaczonym symbolem 4.MN, projektuje się powiększenie terenów pod budownictwo jednorodzinne, na wniosek jego właścicieli. Kolejna zmiana dotyczyła terenu przy ul. Sądowej. Jest to niewielka zmiana umożliwiająca realizację na istniejących, małych działkach budowlanych, budynków mieszkalnych jednorodzinnych w granicy działki budowlanej. Autorem opracowania jest Zbigniew Bronowicki prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą BROL SYSTEMY PRZESTRZENNE S. C.

Podczas posiedzeń Miejska Komisja Urbanistyczno – Architektoniczna podjęła trzy uchwały wydając opinie pozytywne dotyczące przedłożonych opracowań.

Rada Gospodarcza

Rada Gospodarcza pełni funkcję ciała doradczego Prezydenta Miasta Tarnowa, w zakresie rozwoju tarnowskiej przedsiębiorczości. W skład Rady wchodzi reprezentanci tarnowskich samorządów gospodarczych, nominowani do tych funkcji na podstawie Aktów Powołania.

Skład Rady Gospodarczej w roku 2016 tworzyli:

Janusz Wiśniewski,
Witold Szczypiński,
Martin Neumann,
Henryk Łabędź,
Marek Zieliński,
Wojciech Wiatr,
Andrzej Ciupryk,
Zbigniew Proć,
Andrzej Kuta,
Jacek Sumera,
Zenon Zieliński,
Magdalena Gadecka-Bukało,
Leszek Nowicki.

W 2016 r. Rada Gospodarcza obradowała trzykrotnie. Tematy poszczególnych posiedzeń dotyczyły m.in.:

- badań ankietowych dotyczących rynku pracy, przeprowadzonych w tarnowskich firmach – omówiono wyniki przeprowadzonych badań,

- możliwości wsparcia pracodawców za pośrednictwem instrumentów Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie (PUP) – przedstawiono oferty PUP dla firm,

utworzonych, nowych miejsc pracy w wyniku wprowadzenia uchwał zwalniających od podatku od nieruchomości – przedstawiono dane dotyczące wzrostu zatrudnienia w firmach, na podstawie podjętych uchwał,

- możliwości współpracy pomiędzy TAITRA (Tajwańską Agencją Promocji Eksportu), a tarnowskim biznesem, w związku z wizytą w Tarnowie Ambasadora Tajwanu w Polsce,

- wsparcia kształcenia zawodowego w kontekście planowanych do utworzenia Centrów Kompetencji Zawodowych w Tarnowie – omówiono zakres wsparcia, jaki mogą uzyskać pracodawcy dzięki takim Centrom,

- zapotrzebowania tarnowskich pracodawców na wykwalifikowaną kadrę pracowniczą i ofert współpracy tarnowskich szkół ponadgimnazjalnych z przedsiębiorcami – dyrektorzy wybranych szkół przedstawili możliwości nawiązania współpracy jak również tworzenia klas patronackich dla pracodawców zainteresowanych kształceniem przyszłych kadr.

Tarnowska Rada Seniorów

Tarnowska Rada Seniorów (TRS) została powołana we wrześniu 2015 r. W skład TRS wchodzi 12 osób wybranych w wyborach, w tym przedstawiciele organizacji pozarządowych i rad osiedli, a także przedstawiciele Rady Miejskiej w Tarnowie i przedstawiciele Prezydenta Miasta Tarnowa. TRS jest organem doradczym Prezydenta Miasta Tarnowa w sprawach dotyczących

polityki społecznej Miasta wobec pokolenia 60+. Jest też ciałem o charakterze inicjatywnym, doradczym i konsultacyjnym wobec organów Gminy Miasta Tarnowa, z którymi współpracuje we wszystkich obszarach dotyczących seniorów.

Skład Tarnowskiej Rady Seniorów na lata 2015 – 2019:

Przewodnicząca: Lidia Jaźwińska,
Wiceprzewodnicząca: Grażyna Kondracka,
Sekretarz: Maria Gogojewicz-Pęcherek,
Maria Kanior,
Barbara Koprowska,
Piotr Wójcik,
Maria Halina Gawle,
Marian Sarkowicz (do marca 2016),
Ludwika Gawron (od października 2016),
Zofia Grzywacz,
Danuta Kisielewska,
Maria Papuga,
Barbara Sierakowska-Karczevska.

Celami działalności Rady jest także przełamywanie stereotypów na temat stylu życia i potrzeb seniorów, budowanie wizerunku seniora aktywnego, wspieranie i upowszechnianie różnorodnych inicjatyw realizowanych na rzecz seniorów oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu seniorów.

W celu wzmocnienia działań Tarnowskiej Rady Seniorów, podjęto decyzję o powołaniu zespołu współpracowników, reprezentujących różne środowiska senioralne, posiadających wiedzę i doświadczenia z wielu obszarów i zagadnień tematycznych. Osoby te, uczestniczyły zawsze w posiedzeniach Rady jako referujący określone zadania, przedstawiające wyniki prac zespołów z prawem głosu doradczego. Zespół ten liczył 10 osób i był dodatkowym wsparciem działań Rady.

W 2016 r. Tarnowska Rada Seniorów podejmowała następujące działania:

1. Opracowano mapę miejsc przyjaznych i nieprzyjaznych seniorom – uzyskane wyniki przedstawiono na posiedzeniu Rady – zespół roboczy: członkowie Rady i współpracownicy.
2. Opracowano raport z monitoringu polityki senioralnej wykonany przez seniorów - wolontariuszy z organizacji pozarządowych.
3. Wzięto udział w badaniach ankietowych w ramach projektu „INTEGRA”.
4. Przeprowadzono wyrywkowe wywiady w aptekach i sklepach w zakresie realizowania umów Tarnowskiej Karty Seniora (członkowie Klubu „ZŁOTY WIEK”).
5. Wzięto udział w badaniach dotyczących działania Rad Seniorów – projekt Stowarzyszenia Inicjatyw Regionalnych eMAGRA.

6. Uczestniczono w wydarzeniach, uroczystościach, konferencjach, debatach publicznych: Małopolskie Dni Osób Niepełnosprawnych, Festiwal Kreatywności, Jarmark Galicyjski, Tarnowski Tydzień Seniora, Urodziny Miasta, Budżet Obywatelski, Dzień Godności, Święto Niepodległości, Piknik Wiosenny, Sportowe Niedziele w Parku Biegowym na Marcince, Wałowa Art.Str., Bieg niepodległościowy, Tarnów Pierwsze Niepodległe, Małopolskie Fundusze z Kulturą. Seniorzy licznie uczestniczą we wszelkiego rodzaju wystawach i wernisażach, imprezach sportowych i turystycznych.

7. Podpisano porozumienia o współpracy z Młodzieżową Radą Miasta Tarnowa, Głosem Seniora, Stowarzyszeniem MANKO, Stowarzyszeniem „Miasta w Internecie”.

2.5 Miejskie jednostki organizacyjne i jednostki powiązane

Tabela nr 13: Wykaz tarnowskich samorządowych jednostek organizacyjnych oraz jednostek powiązanych

LP.	JEDNOSTKI BUDŻETOWE	Zatrudnienie	
		Liczba osób	Liczba etatów
1.	Przedszkole Publiczne Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Tarnowie	29	27,60
2.	Przedszkole Publiczne Nr 3 w Tarnowie	22	26,54
3.	Przedszkole Publiczne Nr 4 w Tarnowie	17	13,52
4.	Przedszkole Publiczne Nr 5 w Tarnowie	24	22,94
5.	Przedszkole Publiczne Nr 6 w Tarnowie	27	29,09
6.	Przedszkole Publiczne Nr 8 „Pod Stokrotką” w Tarnowie	56	60,97
7.	Przedszkole Publiczne Nr 12 w Tarnowie	29	31,91
8.	Przedszkole Publiczne Nr 13 w Tarnowie	22	22,09
9.	Przedszkole Publiczne Nr 14 z Oddziałem Integracyjnym w Tarnowie	34	33,50
10.	Przedszkole Publiczne Nr 15 w Tarnowie	22	24,80
11.	Przedszkole Publiczne Nr 17 w Tarnowie	34	31,96
12.	Przedszkole Publiczne Nr 18 z Oddziałami Integracyjnymi w Tarnowie	47	47,89
13.	Przedszkole Publiczne Nr 19 w Tarnowie	29	29,07
14.	Przedszkole Publiczne Nr 20 w Tarnowie	27	27,14
15.	Przedszkole Publiczne Nr 21 w Tarnowie	26	29,13
16.	Przedszkole Publiczne Nr 24 w Tarnowie	40	42,42
17.	Przedszkole Publiczne Nr 26 w Tarnowie	26	26,88
18.	Przedszkole Publiczne Nr 27 w Tarnowie	15	13,32
19.	Przedszkole Publiczne Nr 29 im. Marii Konopnickiej w Tarnowie	29	32,14
20.	Przedszkole Publiczne Nr 31 w Tarnowie	31	28,99
21.	Przedszkole Publiczne Nr 32 w Tarnowie	42	43,98
22.	Przedszkole Publiczne Nr 33 w Tarnowie	33	36,61

23.	Przedszkole Publiczne Nr 34 w Tarnowie	52	52,50
24.	Przedszkole Publiczne Nr 35 z Oddziałami Integracyjnymi w Tarnowie	48	47,66
25.	Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Stanisława Konarskiego w Tarnowie	44	39,94
26.	Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Marii Konopnickiej w Tarnowie	56	60,42
27.	Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Tadeusza Kościuszki w Tarnowie	51	44,24
28.	Szkoła Podstawowa Nr 8 im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Tarnowie	62	65,31
29.	Szkoła Podstawowa Nr 9 im. Orłąt Lwowskich w Tarnowie	83	88,27
30.	Szkoła Podstawowa Nr 10 im. Romana „Sybiraka” Sanguski w Tarnowie	28	26,11
31.	Szkoła Podstawowa Integracyjna Nr 11 im. Marii Dąbrowskiej w Tarnowie	61	69,38
32.	Szkoła Podstawowa Nr 14 im. Stefana Jaracza w Tarnowie	56	53,47
33.	Szkoła Podstawowa Nr 15 im. Generała Józefa Bema w Tarnowie	60	66,13
34.	Szkoła Podstawowa Nr 18 im. Jana Kochanowskiego w Tarnowie	79	68,60
35.	Gimnazjum Nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Tarnowie	79	84,05
36.	Gimnazjum Nr 4 im. Jerzego Brauna w Tarnowie	64	61,35
37.	Gimnazjum Nr 6 im. Jana Pawła II w Tarnowie	41	40,65
38.	Gimnazjum Nr 11 im. Romana Brandstaettera w Tarnowie	56	55,31
39.	I Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Brodzińskiego w Tarnowie	85	84,15
40.	III Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Tarnowie	79	84,94
41.	V Liceum Ogólnokształcące im. Janusza Korczaka w Tarnowie	41	37,54
42.	VII Liceum Ogólnokształcące w Tarnowie	47	51,02
43.	XVI Liceum Ogólnokształcące im. Armii Krajowej w Tarnowie	46	39,75
45.	Zespół Szkół Budowlanych w Tarnowie	99	98,86
46.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych im. Józefa Piłsudskiego w Tarnowie	95	96,03
47.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Ogrodniczych im. Tadeusza Kościuszki w Tarnowie	73	67,15
48.	Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Tarnowie	80	82,38
49.	Zespół Szkół Muzycznych im. Ignacego Jana Paderewskiego w Tarnowie	156	152,27

50.	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Tarnowie	124	135,57
51.	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2 w Tarnowie	90	82,85
52.	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 4 w Tarnowie	91	99,98
53.	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 5 w Tarnowie	86	88,06
54.	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi w Tarnowie	75	76,04
55.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. Jana Szczepanika w Tarnowie	102	106,20
56.	Zespół Szkół Plastycznych w Tarnowie	86	82,04
57.	Zespół Szkół Specjalnych dla Nieśłyszących i Słabo Słyszących w Tarnowie	41	39,13
58.	Zespół Szkół Sportowych im. Polskich Olimpijczyków w Tarnowie	95	99,62
59.	Zespół Szkół Techniczno-Zawodowych w Tarnowie	53	48,04
60.	Zespół Szkół Technicznych im. Ignacego Mościckiego w Tarnowie	128	97,44
61.	Zespół Specjalnych Szkół Przyszpitalnych w Tarnowie	15	12,16
62.	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Tarnowie	106	102,78
63.	Tarnowskie Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego	43	42,67
64.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Eugenii Gierat w Tarnowie	221	241,20
65.	Bursa Międzyszkolna w Tarnowie	62	69,40
66.	Pałac Młodzieży w Tarnowie	105	81,20
67.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie	31	29,70
68.	Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna w Tarnowie	19	14,70
69.	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	19	13,75
70.	Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Tarnowie	17	15,50
71.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Pogotowie Opiekuńcze” w Tarnowie	11	10,00
72.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. Janusza Korczaka w Tarnowie	9	8,40
73.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Przyjazny Dom” w Tarnowie	13	13
74.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Słoneczny Dom” w Tarnowie	8	6,70
75.	Dom Pomocy Społecznej im. Św. Brata Alberta w Tarnowie	136	134
76.	Dom Pomocy Społecznej w Tarnowie	55	54
77.	Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	10	9

	w Tarnowie		
78.	Zespół Żłobków w Tarnowie	127	124,70
79.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie	174	158,50
80.	Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Tarnowie	7	8
81.	Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie	120	115,88
82.	Straż Miejska w Tarnowie	63	63
83.	Targowiska Miejskie	48	46
84.	Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji	142	141
85.	Tarnowskie Centrum Informacji	10	9,25
86.	Zarząd Dróg i Komunikacji w Tarnowie	66	66
87.	Urząd Miasta Tarnowa	451	446,55
Razem		5.441	5.391,98

Źródło: Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta Tarnowa

LP.	ZAKŁADY BUDŻETOWE	Zatrudnienie	
		Liczba osób	Liczba etatów
1.	Miejski Zarząd Cmentarzy w Tarnowie	32	31,60

Źródło: Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta Tarnowa

LP.	MIEJSKIE INSTYTUCJE KULTURY	Zatrudnienie	
		Liczba osób	Liczba etatów
1.	Biuro Wystaw Artystycznych w Tarnowie	11	11
2.	Miejska Biblioteka Publiczna im. Juliusza Słowackiego w Tarnowie	62	61,50
3.	Teatr im. Ludwika Solskiego w Tarnowie	60	56
4.	Tarnowskie Centrum Kultury	33	29,19
Razem		166	157,69

Źródło: Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta Tarnowa

LP.	SAMODZIELNE PUBLICZNE ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ	Zatrudnienie	
		Liczba osób	Liczba etatów
1	Specjalistyczny Szpital im. Edwarda Szczeklika Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tarnowie	765	757,58

Źródło: Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta Tarnowa

LP.	SPÓŁKI PRAWA HANDLOWEGO	Zatrudnienie	
		Liczba osób	Liczba

			etatów
1.	Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o. w Tarnowie	56	56,40
2.	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w Tarnowie	225	225
3.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Tarnowie	139	138,30
4.	Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. w Tarnowie	296	294,50
5.	Mościckie Centrum Medyczne Sp. z o.o. w Tarnowie	89	86,20
6.	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Tarnowie	147	145,60
7.	Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.	9	8,50
8.	Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	16	13,30
9.	Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	239	239,00
10.	Zespół Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o. w Tarnowie	238	225,30
Razem		1.454	1.432,10
Ogółem zatrudnienie w samorządowych jednostkach organizacyjnych i jednostkach powiązanych		7.858	7.770,95

Źródło: Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta Tarnowa

3. GOSPODARKA

3.1. Gospodarka w liczbach

W 2016 r. w Tarnowie działalność prowadziło 11.442 podmiotów gospodarki narodowej, w tym wg form organizacyjno - prawnych:

1. sektor publiczny - 300

2. sektor prywatny - 11.085, w tym m.in.:

- spółki prawa handlowego - 1.225

- spółdzielnie - 454

- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 7.950

Różnica pomiędzy ogólną liczbą podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Tarnowa (11.442), a liczbą podmiotów wg form organizacyjno - prawnych (11.385) wynika z faktu, iż do liczby podmiotów gospodarki narodowej wg form organizacyjno - prawnych nie wlicza się podmiotów, które w chwili rejestracji REGON, nie wybrały prawnej formy działalności.

Według danych uzyskanych przez Wydział Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miasta Tarnowa do największych firm w mieście należą:

1) pod względem zatrudnienia:

- Grupa Azoty S.A. – (2.087 osób),

- Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika w Tarnowie (758 osób),
- ATB TAMEL S.A. (737 osób),
- Zespół Przychodni Specjalistycznych w Tarnowie Sp. z o.o. (360 osób),
- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. w Tarnowie (296 osób),
- TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Tarnowie (290 osób),
- ABM SOLID S.A. (262 osób),
- Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o. (242 osoby),
- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. (217 osób),
- Przedsiębiorstwo Przemysłu Chłodniczego „Fritar” S.A. Grupa Iglotex (168 osób),
- Tarnawa Sp. j. L. Wajda, W Wajda, R Nazimek (156 osób).

2) pod względem uzyskanych przychodów:

- Grupa Azoty S.A. (1.552.332.000 zł),
- ATB TAMEL S.A. (170.425.624 zł),
- Becker Farby Przemysłowe Sp. z o.o. (109.184.965 zł),
- Przedsiębiorstwo Przemysłu Chłodniczego „Fritar” S.A. Grupa Iglotex (88.197.000 zł),
- Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika w Tarnowie (75.715.488 zł),
- Cortex Chemicals Sp. z o.o. (74.882.785 zł),
- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. (73.253.260 zł),
- Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o. (64.407.951 zł),
- PGNiG Obrót Detaliczny Sp. z o.o. (51.319.293,27zł),
- Czakram Jacek Okoński Sp. J (49.767.267,84 zł),
- ABM SOLID S.A. (43.000.000 zł).

3) pod względem poniesionych nakładów inwestycyjnych:

- Grupa Azoty S.A. (418.218.000 zł),
- Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o. (52.581.409 zł),
- TAURON Dystrybucja S.A /Tarnów (16.860.000 zł),
- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. (11.714.00 zł),
- Zespół Przychodni Specjalistycznych w Tarnowie Sp. z o.o. (9.598.219 zł),
- Becker Farby Przemysłowe Sp. z o.o. (8.539.322 zł),
- Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. (7.032.749 zł),
- Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika w Tarnowie (6.310.691 zł),
- ATB Tamel S.A. (4.211.048 zł),
- MGGP Aero Sp. z o.o. (3.000.000 zł),
- Przedsiębiorstwo Przemysłu Chłodniczego „Fritar” S.A. Grupa Iglotex (2.377.000 zł)

3.2 Strefy Aktywności Gospodarczej (SAG)

Tarnów jest ważnym ośrodkiem gospodarczym, zwłaszcza w branży chemicznej, maszynowej, budowlanej oraz spożywczej. O atrakcyjności miasta świadczy dobry klimat dla inwestycji tworzony przez władze Tarnowa.

W 2015 roku Miasto zakończyło jedną z najważniejszych prorozwojowych inwestycji zrealizowanych w ostatnich latach w Tarnowie. Projekt ten, z wykorzystaniem dofinansowania z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (MRPO) na lata 2007-2013, „Rozbudowa Strefy Aktywności Gospodarczej w Tarnowie, realizowany był etapami, a dofinansowanie wynosiło odpowiednio 13.253.805, 3.281.678 oraz 34.643.959 zł. Inwestycja zlokalizowana jest w zachodniej, przemysłowej części miasta z dogodnym połączeniem z: autostradą A4, DK nr 4, drogą wojewódzką nr 977 oraz drogą krajową nr 73.

Etap pierwszy objął kompleksowe uzbrojenie nowych terenów Parku Przemysłowego „Mechaniczne” poprzez budowę drogi publicznej z rondem w miejscu połączenia z ulicami Mościckiego i Czystą wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą na odcinku łączącym ul. Kochanowskiego poprzez sieć dróg wewnętrznych w istniejącej strefie. W 2012 r. inwestycja ta została zakończona. Dodatkowo wykonano dla potrzeb terenu SAG: odcinek kolektora sanitarnego, odcinek sieci wodociągowej dla zaopatrzenia SAG w wodę do celów produkcyjnych i przeciwpożarowych oraz odcinek kanalizacji opadowej wraz z przepompowniami dla celów przeciwpowodziowych.

Etap drugi zakładał poszerzenie oraz scalenie istniejącej SAG „Mechaniczne” poprzez kompleksowe uzbrojenie nowych terenów pod lokowanie inwestycji przemysłowych i usługowych, tak aby nowo przyłączone tereny stanowiły funkcjonalną całość z dotychczasowym obszarem. Przedmiotowy projekt przewidywał budowę dwóch odcinków dróg wewnętrznych wraz z towarzyszącą infrastrukturą oraz budowę kanalizacji deszczowej dla strefy wraz z uzbrojeniami, kanalizacji sanitarnej oraz dodatkowego odcinka sieci wodociągowej.

Etap trzeci zakładał budowę około dwukilometrowego odcinka drogi oraz utworzenie przez Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A. Inkubatora Przedsiębiorczości w jednej z hal na terenie Zakładów Mechanicznych. Nowa droga jest kontynuacją już funkcjonującego odcinka pomiędzy wybudowanym rondem przy ul. Wody, a ul. Kochanowskiego. Droga ta połączyła dwie ważne miejskie arterie komunikacyjne, czyli ulice Mościckiego i Krakowską. W ramach tej inwestycji wykonano drogi do terenów inwestycyjnych, dozbrojono teren oraz przebudowano budynek na potrzeby Inkubatora Przedsiębiorczości. Utworzony w ramach projektu Inkubator Przedsiębiorczości ma na celu stworzenie klimatu i warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości oraz zapewnić start i rozwój nowo powstającym firmom. Ponadto umożliwi on podjęcie działań na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy oraz pobudzenie lokalnych inicjatyw gospodarczych. Przyczyni się to do zwiększenia szans dla zaistnienia i utrzymania się na rynku podmiotom gospodarczym w pierwszych, najtrudniejszych latach działalności. Zadania te zrealizowane zostały przez Miasto, przy udziale dwóch partnerów, tj. Tarnowskiego Klastera Przemysłowego S.A. i Tarnowskich Wodociągów Sp. z o.o.

Wszystkie realizowane projekty w ogólnym założeniu mają wpłynąć na stworzenie atrakcyjnego obszaru inwestycyjnego do prowadzenia działalności gospodarczej i inwestowania. Nowo powstałe tereny wyróżniają się zwartością, dogodną lokalizacją oraz przygotowaną infrastrukturą. Realizacja projektów przyczyni się do rozwoju istniejącego Parku Przemysłowego „Mechaniczne”. Ponadto rozbudowa SAG umożliwi pozyskanie inwestorów zewnętrznych, zaspokojenie ich potrzeb i stworzenie warunków do lokowania się kolejnych, nowych podmiotów gospodarczych na terenie Tarnowa i tym samym tworzenia nowych miejsc pracy.

Powstała Strefa Aktywności Gospodarczej liczy blisko 90 hektarów terenów, z pełną infrastrukturą, tworzących dla inwestorów atrakcyjną całość. Część terenów objętych jest przywilejami Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

W celu profesjonalnej i sprawnej obsługi inwestorów w Tarnowie funkcjonuje instytucja otoczenia biznesu - Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A, której działania ukierunkowane są na tworzenie korzystnych warunków i klimatu sprzyjającego przedsiębiorczości oraz konsolidację wszystkich rozproszonych terenów inwestycyjnych w mieście. Spółka zarządza obecnie terenami inwestycyjnymi o powierzchni blisko 61 hektarów, ulokowanymi SAG oraz parkach przemysłowych. Zasadniczym celem Spółki jest oferowanie na dogodnych warunkach tych

terenów dla inwestorów, a także systematyczne pozyskiwanie nowych, modernizację niezbędnej infrastruktury, celem zaspokojenia potrzeb przedsiębiorców.

Tereny inwestycyjne znajdują się w trzech zwartych obszarach.

1) Parki Przemysłowe „Czysta I” i „Czysta II”

Tereny, jakimi zarządza Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A., u zbiegu ul. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz ul. Czystej, zajmują powierzchnię 29,7097 ha. Na koniec 2016 r. w obszarze tym funkcjonowało osiem podmiotów, dających zatrudnienie łącznie około 280 osobom.

W 2016 r. Zarząd Tarnowskiego Klastera Przemysłowego S.A. podpisał z P.P.H. MOSKITO Marek Jeleń umowę sprzedaży nieruchomości stanowiącej działkę nr 1/310 obręb 200 o pow. 0,0910 ha oraz umowę sprzedaży nieruchomości stanowiącej działkę nr 1/302 obręb 200 o pow. 0,6226 ha położonych w Tarnowie – Chyszowie, na terenie Parku Przemysłowego „Czysta”. Inwestor ten na zakupionym terenie uzyskał przywileje Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Ponadto Spółka zbyła nieruchomość gruntową, stanowiąca działkę nr 1/331 obręb 200 na rzecz ELMARK – TARNÓW.

Firmy, które do dnia 31.12.2016 r. zakupiły teren lub uzyskały zezwolenie na działalność w Parkach Przemysłowych „Czysta I” i „Czysta II”:

- BECKER Farby Przemysłowe Sp. z o.o. (produkcja farb i lakierów przemysłowych, w tym specjalistycznych farb z przeznaczeniem na tworzywa sztuczne),
- ELMARK - Tarnów (przetwórstwo tworzyw sztucznych),
- CESTOR Sp. z o.o. (produkcja elementów budowlanych o szerokim zastosowaniu),
- ABM SOLID S.A. (branża naukowo- badawczo- wdrożeniowa, budowlana),
- Fabryka Styropianu ARBET Bartosik, Czernicki, Funke, Kuncer, Muzyczuk Spółka Jawna (produkcja styropianu),
- Zakład Elementów Konstrukcyjnych Sp. z o.o. (produkcja elementów ze stali, kształtek wieńcowych do zastosowania w branży budowlanej),
- UNIPRESS Mariusz Dobrzański, Marcin Węgrzynek S.C. (branża poligraficzna),
- SUMMIT PACKAGING POLSKA Sp. z o.o. (branża przetwórstwa tworzyw sztucznych - produkcja zaworów do aerozoli),
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe MOSKITO Marek Jeleń (produkcja elementów do moskitier ramkowych, okiennych i drzwiowych),
- ZEGAR Wojciech Dzikowski i Alicja Zyder Spółka Jawna (mechanika precyzyjna, produkcja karniszy ze stali nierdzewnej i mosiądzu),
- BERENDSEN TEXTILE SERVICE Sp. z o.o. (serwis odzieży roboczej),

- DHL EXPRESS POLAND Sp. z o.o., (centrum przeładunkowo-magazynowe dla obsługi kołowego transportu towarowego),
- KON- INS- BUD MONTAŻ Sp. z o.o. (produkcja konstrukcji stalowych),
- PURINOVA Sp. z o.o. (produkcja artykułów chemicznych),
- Pracownia Ślusarska Bartosz Wójcik (obróbka skrawaniem CNC).

2) Park Przemysłowy „Mechaniczne”

W Parku Przemysłowym „Mechaniczne” Spółka zajmuje się przywracaniem na tych terenach działalności produkcyjnej, podejmując działania poprawiające stan budynków przejętych od Zakładów Mechanicznych, wprowadza na te tereny nowe firmy. Część z nich uzyskała przywileje Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Spółka w celu scalenia i uzupełnienia terenu inwestycyjnego dokonała zakupu działki od prywatnych właścicieli, o powierzchni 0,0283 ha, przygotowując w ten sposób teren pod inwestycje o powierzchni 0,4948 ha. Planowane są kolejne zakupy nieruchomości.

W 2016 r. Zarząd Tarnowskiego Klastera Przemysłowego S.A. podpisał z umowy sprzedaży nieruchomości gruntowych z następującymi podmiotami gospodarczymi:

- Tauron Dystrybucja S.A., nieruchomość gruntowa o pow. 0,0028 (budowa stacji transformatorowej),
- Firma Handlowo Usługowa „DREW-GIPS” Marek Podraza – teren o łącznej powierzchni 0,4948 ha (Zakład produkcyjny – usługowy z branży meblarskiej),
- Firma Handlowo – Usługowa „DOMINO CATERING”, działka o powierzchni 0,1060 ha (Zakład produkcyjny z branży spożywczej),
- RUNSPORT s.c. G. Będkowski, S. Krawczyk – działka o powierzchni 0,1368 ha (Centrum logistyczne),
- GLOBUS Sp. z o.o., nieruchomość gruntowa o powierzchni 0,3891 ha (Zakład produkcyjny z branży konstrukcji stalowych. Inwestor ten na zakupionym terenie uzyskał przywileje Specjalnej Strefy Ekonomicznej),
- Firma Handlowo-Usługowa „AUSPOL” Barbara Zydrón, teren o łącznej powierzchni 0,3675 ha (Zakład produkcyjny – usługowy z branży automatyki przemysłowej),
- SERVITECH Waldemar Drozdowski – teren o łącznej powierzchni 0,5175 ha (Zakład produkcyjny – usługowy z branży automatyki przemysłowej),
- ODLEWNIA „TARNÓW” nieruchomość gruntowa o łącznej powierzchni 0,4697 ha (Centrum obróbki).

Na koniec 2016 r. na terenie Parku Przemysłowego „Mechaniczne” powierzchnia użytkowa obiektów wyniosła 31 969,45 m², a działalność gospodarczą prowadziło tam 20 przedsiębiorców, zatrudniających łącznie około 270 pracowników. Są to:

- INTERIOR IS LIFE (produkcja mebli),
- Usługi Remontowo-Budowlane Grzegorz Dzedzic (magazyn, składowanie maszyn i urządzeń budowlanych),
- Firma Usługowo-Remontowa „ALEX” Przemysław Bazia (usługi remontowe),
- GALECO Sp. z o.o. (produkcja systemów rynnowych),
- Firma Handlowo- Usługowo - Produkcyjna „BLACHODACH” Janusz i Bartosz Bochnak Spółka Jawna (produkcja systemów rynnowych oraz akcesoriów blacharskich),
- GREEN HOUSE Sp. z o.o. (produkcja altanek ogrodowych),
- GLOBUS Sp. z o.o. (konstrukcje stalowe),
- Autoryzowany Serwis Wózków Widłowych „REM-WÓZ” (serwis wózków widłowych),
- DORTECH II Magdalena Jargas (produkcja uszczelnień do kominków),
- DORTECH EU Magdalena Jargas, Sebastian Jargas Sp. j. (produkcja uszczelnień do kominków),
- Firma Handlowa Wiesław Hebda (chemia budowlana),
- IRON PUMP A/S (produkcja odlewów żeliwnych),
- Firma „AMRO” Joanna Mróz (magazyn, składowanie mebli pokojowych do złożenia),
- Przedsiębiorstwo Budowy Dróg i Mostów S.A. (usługi budowlane),
- PROFES Robert Mamala (pokrycia dachowe),
- Copytec (magazyn kserokopiarek),
- Poręba Machine Tool Sp. z o.o. (magazyn form),
- BuDoM Zakład Remontowo Budowlane Robert Siemieniec (usługi remontowo-budowlane),
- POLTRANS Sp. z o.o. (wynajem autokarów i busów),
- Call Center Inter Galactica Sp. z o.o. (call center).

Ponadto w Inkubatorze Przedsiębiorczości w 2016 r. podjęły działalność następujące podmioty gospodarcze:

- The Hero Sp. z o.o. Sp. k. (tworzenie i dystrybucja szkoleń on-line prowadzonych za pośrednictwem platformy e-learningowej),
- ELLISON Sp. z o.o. (doradztwo prawno-gospodarcze),
- Qube Production K. Barszczewski R. Górski Sp. j. (prowadzenie działalności gospodarczej polegającej na dostarczaniu rozwiązań w zakresie automatyzacji i robotyzacji zakładów produkcyjnych, poprzez konstruowanie i budowanie maszyn na specjalne zamówienia klientów),
- ALTCONNECT Sp. z o.o. (tworzenie aplikacji mobilnych iOS, Android, Windows Phone oraz aplikacji i serwisów WWW),
- Modus-Pack Sp. z o.o. Sp. k. (produkcji opakowań z tworzyw sztucznych). Inwestor uzyskał zezwolenie na działalność w Specjalnej Strefy Ekonomicznej,
- Dawid Niedbała DND (doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania),
- PAJOR TECHNOLOGY Sp. z o.o. (produkcja i montaż maszyn przemysłowych i linii technologicznych),
- COGITO ENERGY Dariusz Ciochoń (usługi w zakresie dostawy i montażu odnawialnych źródeł energii),
- P4 Wioleta Matug - Pawłowska Niszczanie dokumentów (profesjonalne niszczenie dokumentów przy zachowaniu pełnej ochrony powierzonych danych),
- THC SPV7 Sp. z o.o. (automatyka przemysłowa – budowa kompletnych linii produkcyjnych, technologicznych oraz szerokiego asortymentu stanowisk montażowych i pomiarowo-testujących). Inwestor uzyskał zezwolenie na działalność w Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

3) Zielony Park Przemysłowy „Kryształowy”

W 2009 r. Gmina Miasta Tarnowa wniosła aportem do Tarnowskiego Klastera Przemysłowego S.A. nieruchomości gruntowe położone w Tarnowie, obejmujące tereny na północ od ul. Kryształowej oraz al. Piaskowej. Teren ten jest określany mianem Zielonego Parku Przemysłowego „Kryształowy”. Działki leżące w obrębie 66 o powierzchni 4,6705 ha, rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2008 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie krakowskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. Nr 39 poz. 229), zostały objęte statusem Specjalnej Strefy Ekonomicznej. W marcu 2011 r. Zarząd Tarnowskiego Klastera Przemysłowego S.A. podpisał z firmą Polski Asfalt Sp. z o.o. umowę sprzedaży działek, o łącznej powierzchni 2,9909 ha, położonych w obrębie 66 przy ul. Kryształowej w Tarnowie, w celu realizacji projektu polegającego na budowie wytwórni mas mineralno-bitumicznych na działkach.

W październiku 2014 r. Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A. podpisał z firmą Biogazownia Tarnów Sp. z o.o. Spółka w organizacji, długoletnią umowę dzierżawy nieruchomości

gruntowych o pow. 1,6796 ha zlokalizowanych przy ul. Kryształowej pod projekt elektrociepłowni biogazowej.

Firmy obecne w Zielonym Parku Przemysłowym „Kryształowy”:

- Fabryka Silników Elektrycznych TAMEL S.A. (produkcja silników elektrycznych),
- PROFITECH Sp. z o.o. (sprzedaż maszyn i środków czyszczących),
- Przedsiębiorstwo Przemysłu Chłodniczego FRITAR S.A. (produkcja mrożonek),
- UNOPOL Spółka Jawna (produkcja chrupiek kukurydzianych),
- CEGBUD Cegielnia Krzyż Adamczyk Spółka Jawna (produkcja artykułów budowlanych),
- MS Sp. z o.o. (centrum logistyczne firmy Goodyear),
- Firma Handlowa KWANT (hurtownia elektryczna),
- BRUK-BET Sp. z o.o. (produkcja artykułów budowlanych),
- Huta Szkła EWA (produkcja szkła gospodarczego),
- STALPRODUKT S.A. (produkcja stali),
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo - Usługowe HUETTER (produkcja artykułów myśliwskich),
- ELTAR Sp. z o.o. (zakład wytwórczy materiałów budowlanych, usługi techniczne),
- Polski Asfalt Sp. z o.o. (wytwórnia mas mineralno-bitumicznych).

3.3 Pomoc publiczna

Przedsiębiorcy inwestujący na terenie Tarnowskiej Podstrefy Specjalnej Strefy Ekonomicznej (SSE) mogą uzyskać pomoc publiczną przyznawaną w formie zwolnienia od podatku dochodowego. Warunkiem niezbędnym do uzyskania pomocy publicznej jest pozyskanie zezwolenia od Krakowskiego Parku Technologicznego na prowadzenie działalności gospodarczej na tym terenie. Wysokość pomocy publicznej jest zróżnicowana ze względu na wielkość firmy. Małe firmy otrzymują najwyższy poziom pomocy publicznej, który w województwie małopolskim wynosi 55% kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą. Średnie firmy mogą liczyć na 45%, natomiast duże firmy 35%. Ulgę w podatku dochodowym mogą uzyskać firmy realizujące nowe projekty inwestycyjne, które spełniają równocześnie dwa kryteria:

- minimalna kwota inwestycji na terenie SSE wynosi 100.000 euro,
- prowadzona działalność gospodarcza spełnia warunki do udzielenia pomocy publicznej określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 listopada 2014 r. zmieniającym

rozporządzenie w sprawie pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenach specjalnych stref ekonomicznych (Dz. U. z dn. 10.12.2014 r. poz. 1755).

Na terenie stref aktywności gospodarczej firmy posiadają możliwość uzyskania zwolnienia z opłacania podatku od nieruchomości. Funkcjonujące zwolnienia przysługują na zasadzie praw nabytych, a ulgi stanowią pomoc publiczną regionalną i pomoc de minimis. Ulgi te wynikają z następujących uchwał Rady Miejskiej w Tarnowie:

- uchwała Nr XII/184/2003 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 12 czerwca 2003 r. w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców działających na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie - Podstrefa Tarnów,
- uchwała Nr XL/550/2009 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 22 października 2009 r. w sprawie warunków udzielania przez Gminę Miasta Tarnowa zwolnień od podatku od nieruchomości stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną.

Terytorialnie zwolnienia obowiązują na terenie Zielonego Parku Przemysłowego „Kryształowy”, Parku Przemysłowego „Mechaniczne” oraz na terenach Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie - Podstrefa w Tarnowie.

Kwota udzielonej, w 2016 r., pomocy publicznej wyniosła 33.925.616 zł. W tym 29.951.883 zł stanowi pomoc de minimis udzielona przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie.

Formy pomocy udzielane przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie:

- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, z późn. zm.),
- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego - art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.),
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej dla osoby bezrobotnej - art. 46 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.),
- prace interwencyjne - art. 51, art. 59 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.),
- roboty publiczne – art. 57 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.),

- dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia - art. 60 d ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.),

- premia udzielona pracodawcy w ramach bonu stażowego - art. 66l ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.),

- refundacja pracodawcy części kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne w ramach bonu zatrudnieniowego - art. 66 m ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.),

- bon na zasiedlenie, o którym mowa w art. 66 n o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.),

- finansowanie działań na rzecz kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców w ramach środków KFS - art. 69 b ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.),

- zwrot opłaconych składek, o których mowa w art. 12 ust. 3 a ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. Nr 94 poz. 651, z późn. zm.),

- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej dla osoby niepełnosprawnej ze środków PFRON – art. 12a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, z późn. zm.),

- wyposażenie stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej ze środków PFRON - art. 26 e ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, z późn. zm.),

Ponadto w 2016 r. PUP w Tarnowie udzielał pomocy de minimis, na podstawie której refunduje pracodawcy lub przedsiębiorcy przez okres 12 miesięcy część kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych bezrobotnych do 30 roku życia – art. 150f ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645, z późn. zm.).

3.4 Instytucje otoczenia biznesu

Instytucje otoczenia biznesu działające w Tarnowie w 2016 r.:

- 1) Izba Przemysłowo-Handlowa w Tarnowie,
- 2) Izba Rzemieślnicza oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Tarnowie,
- 3) Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Tarnowie,
- 4) Polskie Stowarzyszenie Chrześcijańskich Przedsiębiorców Koło w Tarnowie,
- 5) Powszechna Agencja Handlowa w Tarnowie,
- 6) Małopolska Izba Rolnicza w Tarnowie,
- 7) Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.,

- 8) Naczelna Organizacja Techniczna - Rada w Tarnowie,
- 9) Punkt Informacyjny FEM (Fundusze Europejskie w Małopolsce) w Tarnowie,
- 10) Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego,
- 11) Biuro Terenowe Fundacji Rozwoju Regionu Rabka w Tarnowie,
- 12) Rada Gospodarcza przy Prezydencie Miasta Tarnowa,
- 13) Wydział Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miasta Tarnowa

4. RYNEK PRACY

4.1 Poziom i struktura bezrobocia

Na koniec grudnia 2016 roku bez pracy pozostawało 4.000 mieszkańców Tarnowa. Na przestrzeni 2016 roku liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 12,5% tj. o 571 osób, z 4.571 osób w grudniu 2015 r. do 4.000 osób na koniec grudnia 2016 r. Jest to czwarty z kolei rok, w którym odnotowano spadek bezrobocia na tarnowskim rynku pracy.

Poziom bezrobocia w 2016 roku miał typowy przebieg sezonowego bezrobocia z wyraźną tendencją spadkową. Po wzrostach w styczniu i lutym do poziomu 4.900 osób, nastąpił systematyczny spadek do 3.900 osób w listopadzie. W grudniu bezrobocie wzrosło i ostatecznie osiągnęło poziom 4.000 osób.

Na tarnowskim rynku pracy w 2016 roku wystąpiły następujące zjawiska:

- nastąpił spadek bezrobocia o 571 osób do poziomu 4.000 osób,
- stopa bezrobocia w trakcie roku spadła o 1,1 punktu procentowego do poziomu 7,1% na koniec grudnia 2016 r.,
- na przestrzeni 2016 roku od pracodawców z Tarnowa wpłynęło 5.653 (w całym regionie 9.412) miejsca pracy i aktywizacji zawodowej,
- spośród wyłączonych z ewidencji w 2016 roku pracę podjęło 3.125 osób bezrobotnych, co stanowiło 47,7% osób wyrejestrowanych,
- pracodawcy z terenu Tarnowa w ramach zwolnień grupowych rozwiązali umowy o pracę z 48 pracownikami. Było to o 27 osób mniej niż w 2015 roku,
- zmniejszył się odsetek oraz liczba bezrobotnej młodzieży z 11,2% w 2015 roku, do 9,4% w 2016 roku. Na koniec 2016 roku bez pracy pozostawało 376 osób w wieku do 25 lat, tj. o 137 mniej niż w końcu 2015 roku,
- zmniejszył się odsetek oraz liczba bezrobotnych w wieku do 30 lat z 24,7% w 2015 roku, do 22,5% w 2016 roku. Na koniec 2016 roku bez pracy pozostawało 898 osób w wieku do 30 roku życia, tj. o 232 mniej niż w końcu 2015 roku,
- zmniejszyła się o 92 osoby liczba osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia, z poziomu 1.283 osoby w 2015 roku do poziomu 1.191 osób w 2016 roku. Osoby w wieku

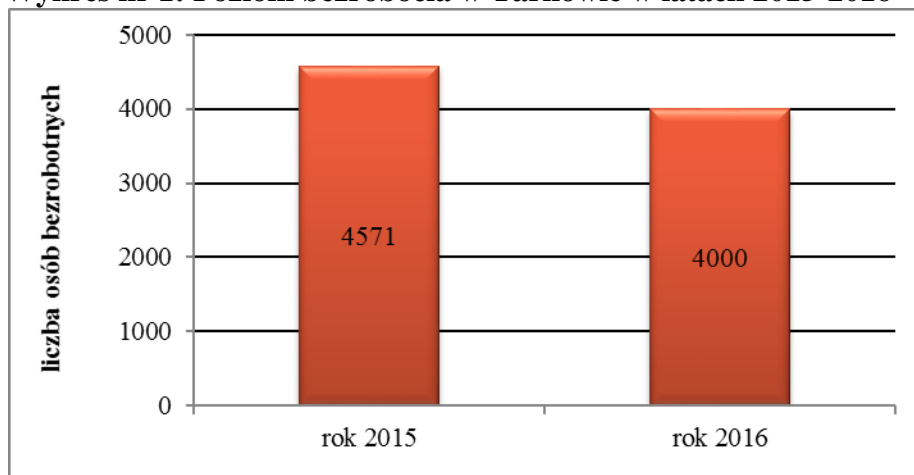
powyżej 50 lat stanowiły w końcu 2016 roku 29,8% ogółu bezrobotnych tj. o 1,7% więcej niż w 2015 roku,

- spadła o 128 osób liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy, z poziomu 658 osób w 2015 roku, do poziomu 530 osób na koniec 2016 roku,

- zmniejszyła się liczba długotrwale bezrobotnych o 289 osób, z poziomu 2.809 osób w 2015 roku do poziomu 2.520 osób w 2016 roku. Długotrwale bezrobotni stanowili w końcu 2016 roku 63% ogółu bezrobotnych, tj. o 1,5% więcej niż w 2015 roku.

Działania Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie spowodowały pozyskanie środków finansowych z Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego na aktywizację bezrobotnych w kwocie ponad 38.100.000 zł. Środki te w 2016 roku, pozwoliły objąć wsparciem znaczną grupę bezrobotnych mieszkańców regionu tarnowskiego w tym osób z miasta Tarnowa. Zaktywizowano 1.315 osób bezrobotnych z Tarnowa, z tego najliczniej, bo 470 osób, podjęło staż. 169 osób otrzymało jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, 150 osób podjęło pracę w ramach refundacji wynagrodzenia, nagród i składek ZUS za bezrobotnych do 30 roku życia, a 139 osób rozpoczęło pracę na utworzonych miejscach w ramach doposażenia stanowisk pracy. Ponadto osoby bezrobotne z Tarnowa uczestniczyły w szkoleniach, podejmowały prace interwencyjne, zatrudnienie w ramach robót publicznych, podejmowały prace społecznie użyteczne, zatrudnione były w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia, podejmowały pracę lub działalność gospodarczą w ramach przyznania bonu na zasiedlenie, podejmowały pracę w związku z przyznaniem bonu na zatrudnienie oraz korzystały z dofinansowania kosztów studiów podyplomowych.

Wykres nr 1: Poziom bezrobocia w Tarnowie w latach 2015-2016

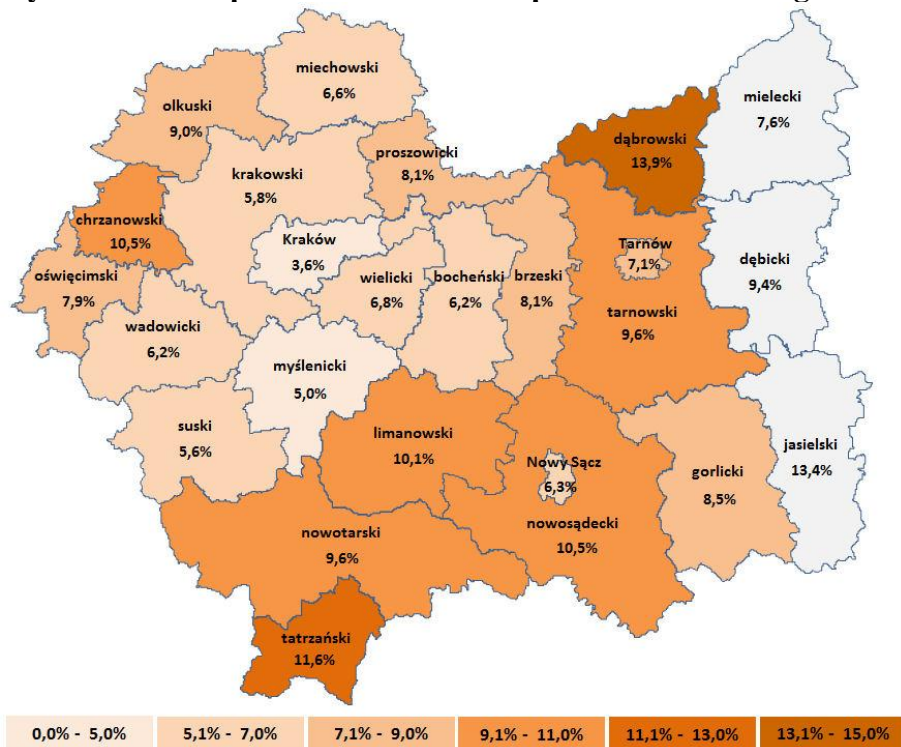

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Na koniec 2016 roku stopa bezrobocia w Tarnowie wyniosła 7,1% i na przestrzeni 2016 roku, obniżyła się o 1,1 punktu procentowego.

Średnia stopa bezrobocia w Małopolsce wynosiła 6,7%, i w ciągu 2016 roku spadła o 1,6 punktu procentowego. Natomiast stopa bezrobocia w Polsce wyniosła 8,3% i była o 1,4 punktu procentowego niższa niż w 2015 roku.

Wykres nr 2: Stopa bezrobocia w Małopolsce – stan na 31 grudnia 2016 r.

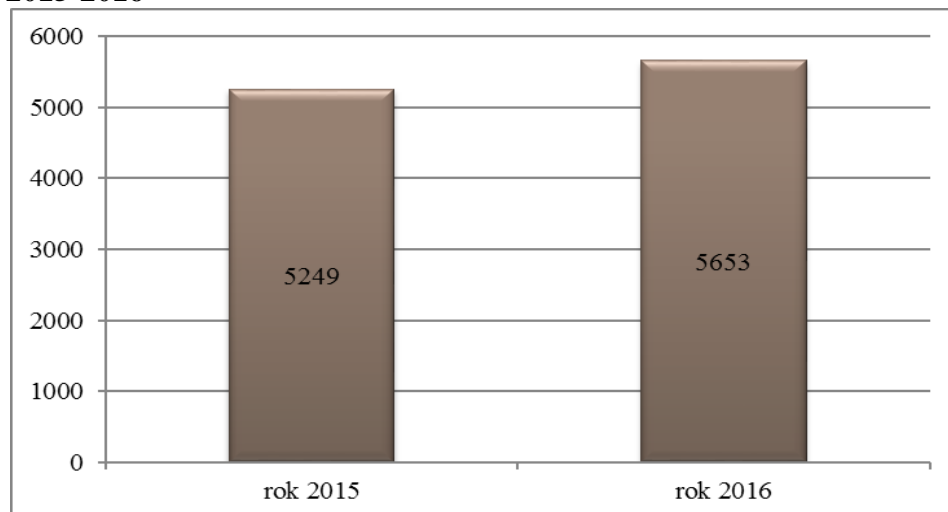

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

W 2016 roku Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie pozyskał 5.653 miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej od pracodawców z terenu Tarnowa (z całego regionu 9.412 miejsc) i było to o 404 miejsca więcej w porównaniu do 2015 roku.

Ponad siedmioprocentowy wzrost liczby miejsc pracy i aktywizacji zawodowej spowodowany był zwiększeniem się zarówno ofert subsydiowanych jak i niesubsydiowanych.

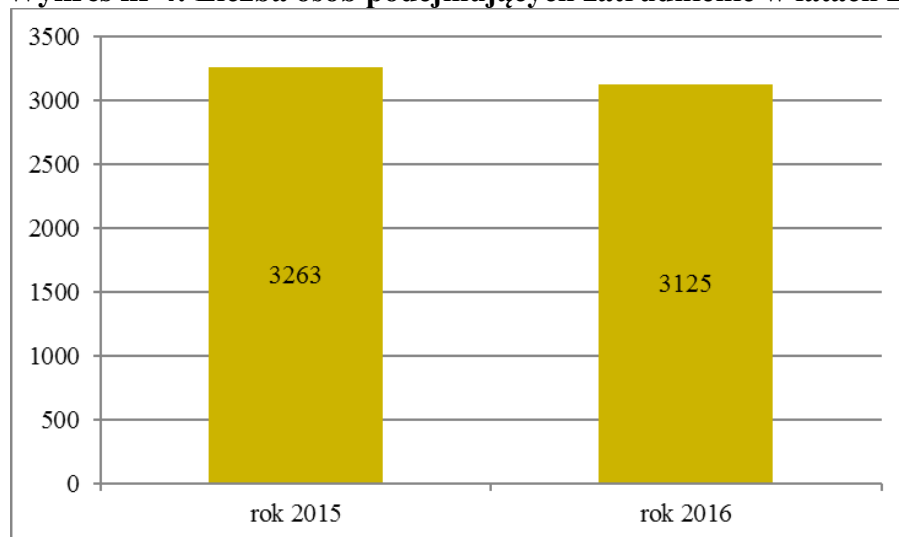
Wykres nr 3: Liczba miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w Tarnowie w latach 2015-2016

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

W 2016 roku zatrudnienie podjęło 3.125 bezrobotnych mieszkańców Tarnowa, którzy stanowili 47,7% osób wyrejestrowanych. Odsetek zatrudnionych był na wyższym poziomie niż w 2015 roku, kiedy pracę podjęły 3.263 osoby bezrobotne z Tarnowa. Stanowiły one wówczas 46,5% osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych.

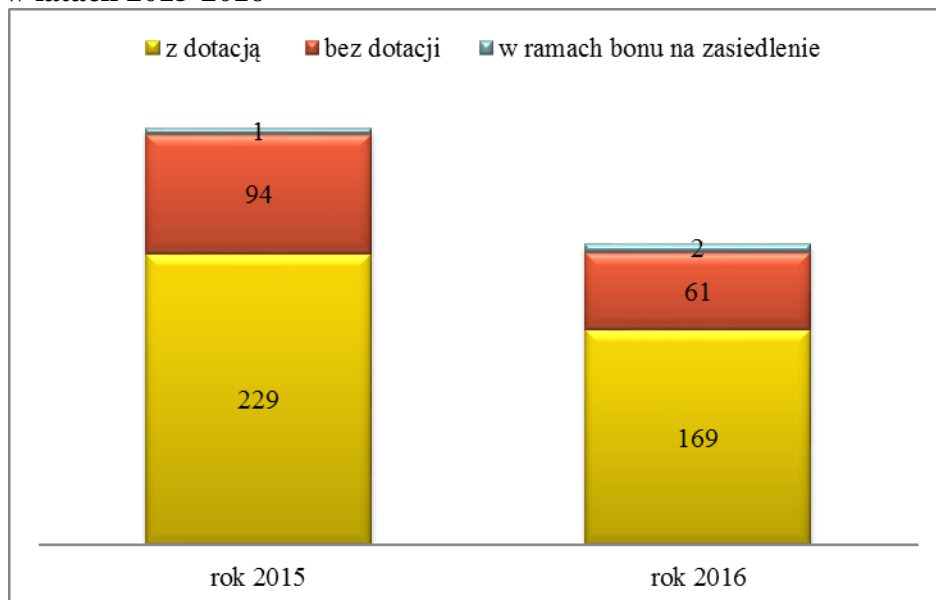
Wykres nr 4: Liczba osób podejmujących zatrudnienie w latach 2015-2016

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

W 2016 roku 232 bezrobotnych mieszkańców Tarnowa podjęło działalność gospodarczą, w tym 169 osób skorzystało z dotacji udzielonej przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie na uruchomienie własnej działalności, a dwie osoby rozpoczęły działalność gospodarczą w ramach bonu na zasiedlenie.

Wykres nr 5: Bezrobotni mieszkańcy, którzy podjęli działalność gospodarczą w latach 2015-2016

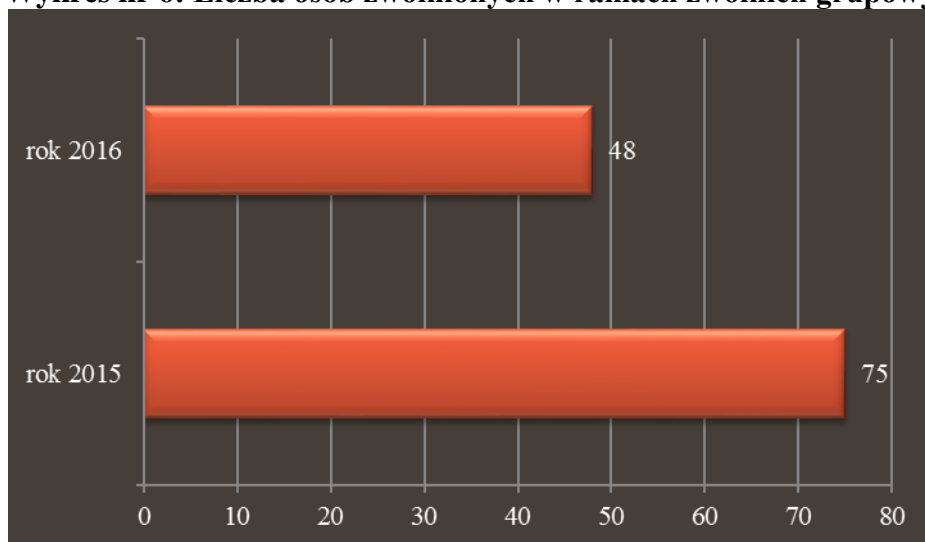

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

W 2016 roku zmniejszyła się liczba osób zwolnionych w ramach zwolnień grupowych z zakładów pracy w regionie tarnowskim. Na przestrzeni 2016 roku pięciu pracodawców z Tarnowa dokonało zwolnień grupowych, na skutek których pracę straciło 48 osób.

Pracodawcy, którzy w 2016 roku dokonali zwolnień to: JPC Spółka z o.o. – 25 osób, Bank BPH S.A. – 10 osób, Makro Cash Carry Polska S.A. – 10 osób, PKO Bank Polski S.A. – dwie osoby i POLDIM-MOSTY Spółka z o.o. – jedna osoba.

Wykres nr 6: Liczba osób zwolnionych w ramach zwolnień grupowych w latach 2015-2016

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

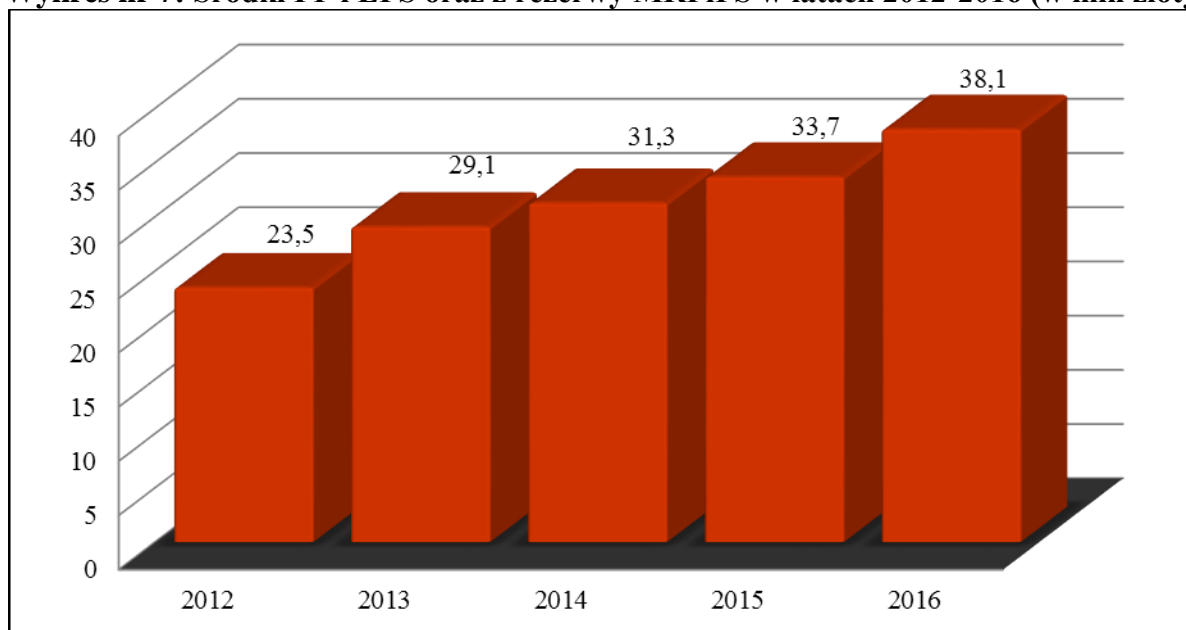
4.2 Działania na rzecz bezrobotnych

W 2016 roku na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie pozyskał środki w wysokości 38.112.200 zł, w tym:

- 9.708.500 zł z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 – Projekt „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie tarnowskim i m. Tarnów (II) – Młodzi na start”,
- 6.113.000 zł z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.i *dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników* – w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020 - Projekt „Aktywizacja osób w wieku 30 lat i więcej pozostających bez pracy w powiecie tarnowskim i m. Tarnów (II) Mój rozwój, moja szansa” wdrażany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, Oś 8 Rynek Pracy, Działanie 8.1 Aktywizacja zawodowa – projekty Powiatowych Urzędów Pracy, współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego,
- 14.051.200. zł z Funduszu Pracy (algorytm),
- 554.200 zł z Funduszu Pracy na realizację programu regionalnego GWARANCJA 50+,
- 152.800 zł z Funduszu Pracy na realizację programu regionalnego Konserwator,
- 3.700 zł z Funduszu Pracy na realizację Programu Aktywizacja i Integracja,
- 5.696.800 zł z Funduszu Pracy na realizację w roku 2016 nowej formy aktywizacji osób młodych do 30 roku życia, o której mowa w art. 150f ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- 1.832.000 zł dodatkowe środki z rezerwy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na realizację:
 - Programu na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, określonych w art. 49 pkt 2-6 ustawy (413.500 zł),
 - Programu na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia realizujących roboty publiczne (205.600 zł),
 - Programu na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych od 30 do 50 roku życia (556.000 zł),
 - Programu na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych do 30 roku życia (656.900 zł).

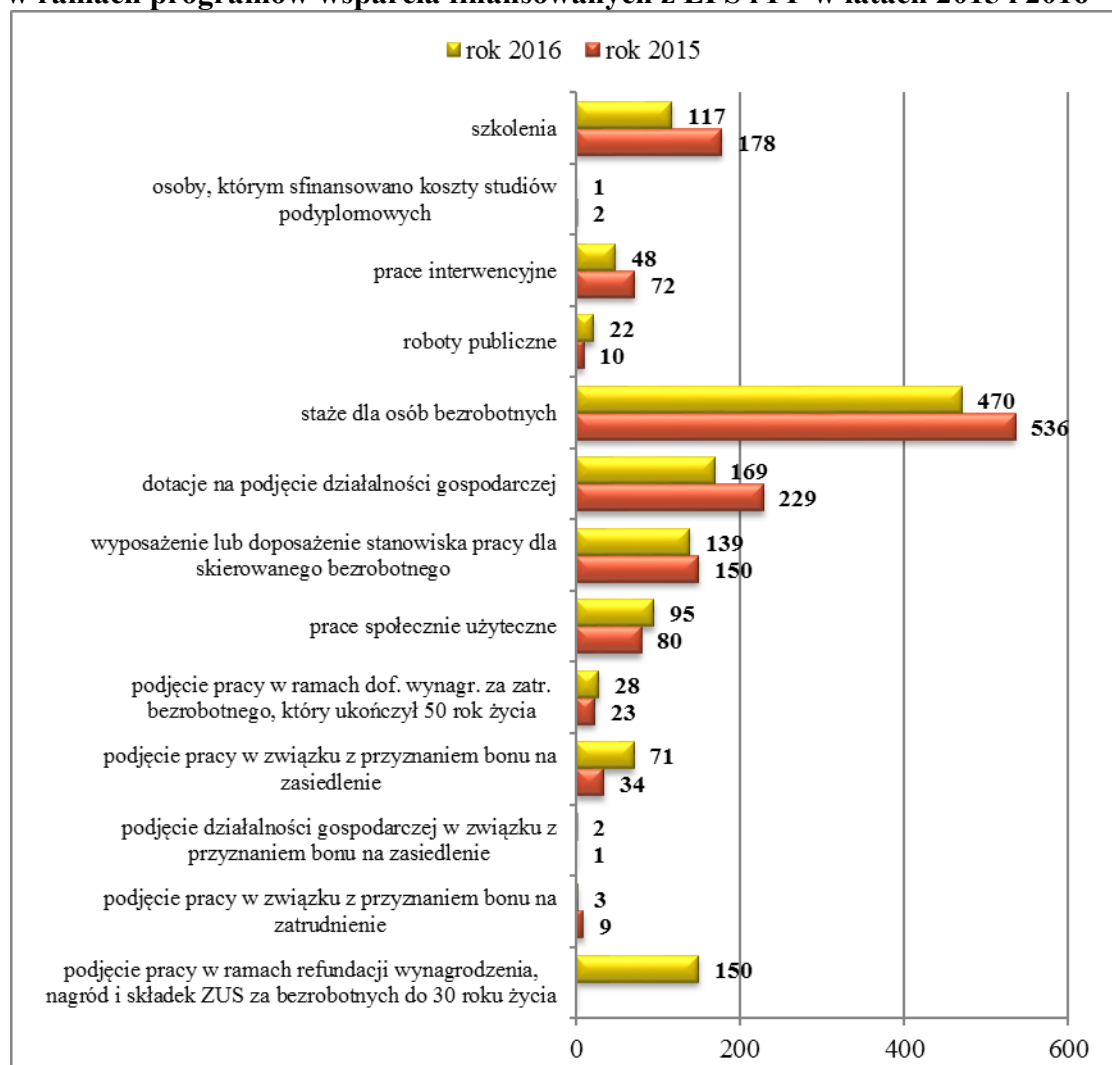
Ponadto w 2016 r. Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie dysponował środkami Krajowego Funduszu Szkoleniowego w wysokości 2.000.000 zł na finansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców.

Wykres nr 7: Środki FP i EFS oraz z rezerwy MRPiPS w latach 2012-2016 (w mln złotych)

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Wykres nr 8: Osoby bezrobotne i poszukujące pracy z Tarnowa zaktywizowane w ramach programów wsparcia finansowanych z EFS i FP w latach 2015 i 2016

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Projekty współfinansowane z Funduszy Europejskich

Projekty realizowane w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Projekt „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie tarnowskim i m. Tarnów (I) – Młodzi na start” wdrażany w ramach POWER 2014-2020, Oś I Osoby młode na rynku pracy, Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe, Poddziałanie 1.1.2 Wsparcie udzielane z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, współfinansowany przez Unię Europejską z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych.

Projekt był realizowany w okresie od 1.01.2015 r. do 30.06.2016 r. a jego wartość ogółem wyniosła 12.809.362,54 zł, w tym kwota dofinansowania z UE 11.770.523,24 zł.

Celem projektu było zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych w wieku od 18 do 29 roku życia, zarejestrowanych jako bezrobotne w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie, zakwalifikowanych do profilu pomocy I (tzw. bezrobotni aktywni) lub profilu pomocy II (tzw. wymagający wsparcia), które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu. Do uczestnictwa w projekcie zostało zrekrutowanych 1.419 osób (w tym 778 kobiet). Do projektu były rekrutowane przede wszystkim osoby długotrwale bezrobotne (615 osób) i osoby niepełnosprawne (28 osób).

Na każdym etapie realizacji projektu była zachowana/realizowana zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami przy organizacji każdej formy wsparcia zaplanowanej w projekcie. Osoby bezrobotne w ramach projektu zostały objęte kompleksowym i indywidualnym pośrednictwem pracy w zakresie wyboru oferty pracy zgodnie z kwalifikacjami i kompetencjami lub/i poradnictwem zawodowym w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej, w tym podnoszenia lub uzupełniania kompetencji i kwalifikacji zawodowych.

Z oferowanego w ramach projektu wsparcia skorzystało 1.419 osób (w tym 778 kobiet) w ramach następujących form wsparcia:

staż – 1.029 osób, w tym 622 kobiety,

jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – 260 osób, w tym 96 kobiet,

subsydiowane zatrudnienie (prace interwencyjne) – 50 osób, w tym 21 kobiet,

bon na zasiedlenie – 81 osób, w tym 39 kobiet.

Efektywność zatrudnieniowa w projekcie wyniosła 68,48%. Ponadto 260 osób (w tym 96 kobiet) założyło własną działalność gospodarczą.

Projekt „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie tarnowskim i m. Tarnów (II) – Młodzi na start” wdrażany w ramach POWER 2014-2020, Oś I Osoby młode na rynku pracy, Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe, Poddziałanie 1.1.2 Wsparcie udzielane z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, współfinansowany przez Unię Europejską z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych.

Realizacja projektu rozpoczęła się 1.01.2016 r. i potrwa do 30.06.2017 r. Wartość projektu wynosi 9.301.345,32 zł, w tym kwota dofinansowania z UE 8.547.006,21 zł.

Celem projektu jest zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych w wieku od 18 do 29 roku życia, zarejestrowanych jako bezrobotne w PUP w Tarnowie, zakwalifikowanych do profilu pomocy I (tzw. bezrobotni aktywni) lub profilu pomocy II (tzw. wymagający wsparcia), które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu. Do uczestnictwa w projekcie, spośród wyżej wymienionej grupy, są kierowane przede wszystkim osoby długotrwale bezrobotne i osoby niepełnosprawne.

Osoby bezrobotne w ramach projektu są obejmowane kompleksowym i indywidualnym pośrednictwem pracy w zakresie wyboru oferty pracy zgodnie z kwalifikacjami i kompetencjami lub/i poradnictwem zawodowym w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej, w tym podnoszenia lub uzupełniania kompetencji i kwalifikacji zawodowych. Ponadto w ramach projektu planuje się realizację następujących form wsparcia:

- staż – dla 644 uczestników,

- bon stażowy – dla 35 uczestników,

- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – dla 128 uczestników,

- subsydiowane zatrudnienie (prace interwencyjne) – dla 32 uczestników,

- bon na zasiedlenie – dla 160 uczestników,
- bon szkoleniowy – dla 31 uczestników.

Do końca 2016 roku do uczestnictwa w projekcie przystąpiło 1.057 osób (w tym 588 kobiet), które skorzystały lub w dalszym ciągu korzystają z ww. form wsparcia. Spośród tej grupy uczestników projektu 773 osoby (w tym 422 kobiety) zakończyły udział w projekcie. Efektywność zatrudnieniowa w projekcie na koniec 2016 roku wyniosła 64,29%. Ponadto 129 osób (w tym 40 kobiet) założyło własną działalność gospodarczą.

Projekty realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.

Projekt „**Aktywizacja osób w wieku 30 lat i więcej pozostających bez pracy w powiecie tarnowskim i m. Tarnów (I) Mój rozwój, moja szansa**” wdrażany w ramach RPO WM 2014-2020, Oś 8 Rynek Pracy, Działanie 8.1 Aktywizacja zawodowa – projekty Powiatowych Urzędów Pracy, współfinansowane przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Projekt był realizowany w okresie od 1.05.2015 r. do 30.06.2016 r. a jego wartość ogółem wyniosła 2.806.400 zł, w tym kwota dofinansowania z UE 2.385.440 zł.

Celem projektu było zwiększenie możliwości zatrudnienia osób w wieku 30 lat i więcej, pozostających bez pracy w powiecie tarnowskim i m. Tarnów, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie jako osoby bezrobotne zakwalifikowane do profilu pomocy I (tzw. bezrobotni aktywni) lub profilu pomocy II (tzw. wymagający wsparcia) należące co najmniej do jednej z poniższych grup:

- osoby powyżej 50 roku życia,
- osoby o niskich kwalifikacjach,
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby z niepełnosprawnościami,
- kobiety.

Zgodnie z kryterium kompleksowości projektu oraz udzielonego wsparcia, każdy uczestnik projektu skorzystał z co najmniej trzech form wsparcia dobranych indywidualnie dla każdego uczestnika (wynikających z IPD), w tym obowiązkowo co najmniej poradnictwo zawodowe lub pośrednictwo pracy.

Z oferowanego w ramach projektu wsparcia skorzystało 289 osób (126 kobiet), w tym:

- staży – 90 osób (w tym 77 kobiet),
- jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej 38 osób (w tym 19 kobiet),
- szkoleń z zakresu prowadzenia własnej działalności gospodarczej dla osób otrzymujących dofinansowanie – 40 osób (w tym 20 kobiet),
- refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego – 42 osoby (w tym 11 kobiet),
- prac interwencyjnych – 29 osób (w tym 18 kobiet),
- szkoleń zawodowych – 90 osób (90 mężczyzn).

Efektywność zatrudnieniowa w projekcie wyniosła 54,26%. Ponadto 38 osób (w tym 19 kobiet) założyło własną działalność gospodarczą.

Projekt „**Aktywizacja osób w wieku 30 lat i więcej pozostających bez pracy w powiecie tarnowskim i m. Tarnów (II) Mój rozwój, moja szansa**” wdrażany w ramach RPO WM 2014-

2020, Oś 8 Rynek Pracy, Działanie 8.1 Aktywizacja zawodowa – projekty Powiatowych Urzędów Pracy, współfinansowane przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Realizacja projektu rozpoczęła się 1.01.2016 r. i zakończy się 30.06.2017 r. Wartość projektu wynosi 6.072.515,86 zł, w tym współfinansowanie UE 5.161.638,48 zł.

Celem projektu jest zwiększenie możliwości zatrudnienia osób w wieku 30 lat i więcej, pozostających bez pracy w powiecie tarnowskim i m. Tarnów, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie jako osoby bezrobotne zakwalifikowane do profilu pomocy I (tzw. bezrobotni aktywni) lub profilu pomocy II (tzw. wymagający wsparcia), należące co najmniej do jednej z poniższych grup:

- osoby powyżej 50 roku życia,
- osoby o niskich kwalifikacjach,
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby z niepełnosprawnościami,
- kobiety.

Każdy uczestnik projektu skorzysta z co najmniej trzech form wsparcia dobranych indywidualnie dla każdego uczestnika, w tym obligatoryjnie co najmniej poradnictwo zawodowe lub pośrednictwo pracy. Ponadto w ramach projektu zaplanowano organizację następujących form wsparcia:

- staż – dla 202 uczestników,
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – dla 100 uczestników,
- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego – dla 68 uczestników,
- prace interwencyjne – dla 65 uczestników,
- szkolenia zawodowe – dla 150 uczestników.

Do końca 2016 roku do uczestnictwa w projekcie przystąpiło 597 osób (w tym 380 kobiet), które skorzystały lub w dalszym ciągu korzystają z ww. form wsparcia. Spośród tej grupy uczestników projektu 453 osoby (w tym 279 kobiet) zakończyły udział w projekcie.

Efektywność zatrudnieniowa w projekcie na koniec 2016 roku wyniosła 44,7%. Ponadto 103 osoby (w tym 56 kobiet) założyły własną działalność gospodarczą.

Projekt „**Małopolskie Centrum Aktywizacji – kierunek zatrudnienie**”, wdrażany w ramach RPO WM 2014-2020, Oś Priorytetowa 8 Rynek Pracy, Działania 8.2 Aktywizacja zawodowa, współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Projekt jest realizowany w partnerstwie, w którym Liderem jest Stowarzyszenie Aktywnego Wspierania Gospodarki z siedzibą we Wrocławiu a partnerami Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie oraz Powiatowy Urząd Pracy w Olkuszu.

Projekt jest realizowany na obszarze województwa małopolskiego (powiaty: krakowski, olkuski, oświęcimski, tarnowski i m. Tarnów) w okresie od 1.01.2016 r. do 31.01.2018 r.

Wartość projektu wynosi 2.275.787,90 zł, w tym współfinansowanie z UE 2.161.884,90 zł.

Celem projektu jest zwiększenie możliwości zatrudnienia 240 osób defaworyzowanych na rynku pracy w wieku 30 lat i więcej; bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo, należących co najmniej do jednej z poniższych grup:

- osoby z niepełnosprawnościami,
- osoby powyżej 50 roku życia,
- osoby długotrwale bezrobotne,

- osoby o niskich kwalifikacjach,
- kobiety,

zamieszkałych na terenie województwa małopolskiego w powiatach: krakowskim, olkuskim, oświęcimskim, tarnowskim i mieście Tarnowie.

Zgodnie z kryterium kompleksowości projektu każdy uczestnik projektu skorzysta z co najmniej trzech form wsparcia dobranych indywidualnie dla każdego uczestnika, w tym obligatoryjnie doradztwo zawodowe, indywidualne wsparcie motywacyjno-psychologiczne, kompleksowe i indywidualne pośrednictwo pracy. Ponadto w ramach projektu planuje się organizację następujących form wsparcia:

- trzymiesięczny płatny staż zawodowy - 150 uczestników,
- wysokiej jakości szkolenia - 200 uczestników,
- dodatek relokacyjny - 10 uczestników,
- dodatek aktywizacyjny - 30 uczestników.

Do końca roku 2016 do uczestnictwa w projekcie z obszaru miasta Tarnowa i powiatu tarnowskiego zostały zrekrutowane 24 osoby bezrobotne.

Programy realizowane w 2016 roku ze środków Funduszu Pracy

Program regionalny „Gwarancja 50+”.

Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie w porozumieniu z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie realizował w okresie od 25.05.2015 r. do 31.12.2016 r. program regionalny „Gwarancja 50+”, który finansowany był ze środków Funduszu Pracy oraz budżetu Województwa Małopolskiego.

Celem programu regionalnego była aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych po 50 roku życia, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie jako osoby bezrobotne. Wartość zrealizowanego programu regionalnego wyniosła 1.038.988,05 zł. W programie uczestniczyło 121 osób bezrobotnych (w tym 61 osób zrekrutowano w 2016 r.), które skorzystały z następujących form wsparcia:

- staże (68 osób, w tym 22 osoby w 2016 r.),
- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla bezrobotnego (cztery miejsca pracy),
- roboty publiczne (33 osoby w 2016 r.),
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – dotacje (12 osób, w tym dwie osoby w 2016 r.).

Ponadto w ramach programu:

- 104 osoby bezrobotne (w tym 54 osoby w 2016 r.) skorzystały ze szkolenia inspirującego (trwającego 84 godziny zegarowe), gdzie omawiane były tematy dotyczące zatrudnienia i poszerzenia umiejętności przydatnych na rynku pracy.
- 32 osoby (w tym 19 osób w 2016 r.) zostały objęte indywidualnym wsparciem przez wolontariusza – tutora, w działaniach prowadzących do osobistego rozwoju uczestnika, zdobywania kompetencji cenionych wśród pracodawców, wzmocnienia motywacji, aktywności i zaangażowania w dążeniu do powrotu na rynek pracy. Wolontariusz i uczestnik programu wspólnie przez osiem spotkań pracowali nad motywacją, wyznaczaniem celów, planowaniem działań i samopoznaniem.

Efektywność zatrudnieniowa w programie wyniosła 58,77%. Ponadto 12 osób rozpoczęło prowadzenie własnej działalności gospodarczej.

Program „Konserwator”.

Program regionalny „Konserwator” realizowany był przez PUP w Tarnowie w porozumieniu z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie oraz 17 urzędami pracy województwa małopolskiego. Realizacja tego programu rozpoczęła się 29.01.2016 r. i trwała do 31.12.2016 r. Wartość zrealizowanego programu wyniosła 152.722,11 zł, a środki finansowe przeznaczone na jego realizację pochodziły z Funduszu Pracy.

Celem programu regionalnego była aktywizacja osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Program zakładał realizację działań w podmiotach, których działalność związana była z ochroną tradycji kulturowej, zachowaniem i rewitalizacją substancji zabytkowej oraz ochroną krajobrazu kulturowego na terenie województwa małopolskiego.

W ramach programu aktywizowane były osoby:

- długotrwale bezrobotne (z terenu miasta Tarnowa i powiatu tarnowskiego),
- bezrobotne powyżej 50 roku życia (z terenu miasta Tarnowa),
- bezrobotne do 25 roku życia (z terenu powiatu tarnowskiego).

Z oferowanego w ramach programu wsparcia skorzystało 22 osoby, w tym:

- stażu – 21 osób,
- prac interwencyjnych – jedna osoba.

Efektywność zatrudnieniowa w programie wyniosła 37%.

Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, określonych w art. 49 pkt 2-6 ustawy

W związku z koniecznością aktywizacji osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, o których mowa w art. 49 pkt 2-6 ustawy PUP w Tarnowie w 2016 r. pozyskał na ten cel dodatkowe środki z rezerwy Funduszu Pracy w wysokości 413.500 zł. Otrzymane środki pozwoliły na aktywizację 33 osób, w ramach następujących form wsparcia:

- prace interwencyjne (16 miejsc pracy),
- staż (dwa miejsca),
- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy (pięć stanowisk),
- szkolenia (trzy osoby),
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej (siedem osób).

Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia realizujących roboty publiczne.

Z uwagi na wysoką liczbę osób bezrobotnych w powiecie tarnowskim niezbędne było uruchomienie programu, który umożliwiłby wejście lub powrót na rynek pracy osobom w szczególności długotrwale bezrobotnym oraz z niskimi kwalifikacjami. Na realizację tego programu pozyskano środki z rezerwy Funduszu Pracy w wysokości 205.600 zł. Środki te zostały przeznaczone na aktywizację 28 osób w ramach robót publicznych.

Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych od 30 do 50 roku życia.

Z uwagi na wysoką liczbę osób bezrobotnych w wieku 30-50 lat, figurujących w ewidencji PUP w Tarnowie niezbędne było uruchomienie programu, który umożliwiłby im wejście lub powrót na rynek pracy. Na realizację tego programu w 2016 r. pozyskano środki z rezerwy Funduszu Pracy w wysokości 556.000 zł. Środki te zostały przeznaczone na aktywizację 56 osób w ramach:

- jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej (14 osób),
- robót publicznych (42 osoby).

Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych do 30 roku życia.

Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie w 2016 r. pozyskał dodatkowe środki z rezerwy Funduszu Pracy na aktywizację osób młodych do 30 roku życia w wysokości 656.900 zł. Otrzymane środki pozwoliły na aktywizację 61 osób, w ramach następujących form wsparcia:

- bon na zasiedlenie (47 osób),
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej (14 osób).

Ponadto Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie w październiku 2016 r. rozpoczął realizację **Programu Aktywizacja i Integracja** w ramach Porozumienia o realizacji Programu Aktywizacja i Integracja na lata 2016-2018 zawartego w dniu 13.10.2016 r. z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Tarnowie. Program jest częścią projektu „**Aktywnie działamy. Pozytywnie wspieramy. Lokalnie zmieniamy.**”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Województwa Małopolskiego 2014-2020, 9 Oś Priorytetowa, Działanie 9.1, Aktywna integracja, Poddziałanie 9.1.1. Aktywna integracja – projekty konkursowe wyłącznie dla OPS/PCPR. Jego realizacja jest przewidziana na lata 2016-2018. W tym okresie planuje się objąć wsparciem 50 osób bezrobotnych, dla których ustalono III profil pomocy, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

W 2016 roku Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie, zgodnie z zawartym porozumieniem współuczestniczył w realizacji Programu w zakresie aktywizacji zawodowej uczestników poprzez realizację prac społecznie użytecznych i współfinansowanie ich ze środków Funduszu Pracy w wysokości 60% kosztów realizacji. W 2016 roku w Programie wzięło udział 14 osób.

5. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA

„Strategia Rozwoju Miasta – Tarnów 2020” przyjęta została uchwałą nr XI/111/2011 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 30 czerwca 2011 roku. Strategia ta formułuje następującą wizję: *„Tarnów – miasto komfortu i rozwoju, pomnażające bogactwa”* oraz misję, która brzmi *„misją władz samorządowych Tarnowa jest jak najlepsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz podnoszenie poziomu życia w mieście, poprzez świadczenie nowoczesnych usług i wspieranie rozwoju”*.

Cele wskazane w Strategii koncentrują się wokół trzech obszarów polityki rozwoju: Rozwój Gospodarczy, Komfort Życia oraz Regionalne Oddziaływanie.

Dla każdego z wymienionych obszarów wskazano cel strategiczny, będący oczekiwanym wyróżnikiem Tarnowa w danym obszarze oraz wyrażający jego pożądany stan w 2020 r., zaproponowano listę celów operacyjnych i głównych przedsięwzięć.

Obszar „Rozwój Gospodarczy” podkreśla znaczenie rozwoju gospodarczego dla przyszłości miasta. Działania podejmowane w tym obszarze mają przede wszystkim na celu zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta oraz pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości. Priorytetowymi zadaniami inwestycyjnymi są zadania związane z rozwojem stref aktywności gospodarczej oraz rozbudową infrastruktury drogowej i poprawa parametrów połączenia Tarnowa z autostradą oraz

z sieciami dróg krajowych i wojewódzkich. Tendencje zachodzące obecnie w gospodarce ukierunkowały działania zawarte w strategii również na wspieranie lokalnej przedsiębiorczości. Obszar strategiczny określony jako „Komfort Życia” ma najbardziej złożony charakter. Zakłada on realizację szeregu przedsięwzięć z różnych dziedzin, mających doprowadzić do poprawy warunków życia mieszkańców.

Głównym celem w tym obszarze jest podejmowanie działań podnoszących standardy miejskich usług i infrastruktury oraz gwarantujących wysoką estetykę przestrzeni miejskich. Zamierzenia te realizowane są przede wszystkim poprzez budowę nowej i modernizację dotychczasowej infrastruktury użyteczności publicznej, a także poprzez rewitalizację miejskich obszarów. W ramach tego obszaru realizowane są zadania infrastrukturalne związane z budową i przebudową układu komunikacyjnego miasta, ulepszeniem systemu transportu miejskiego, a także gospodarką zasobami i ochroną środowiska.

Realizacja przedsięwzięć zawartych w drugim obszarze zmierza również do podniesienia jakości kształcenia i stworzenia wsparcia dla młodzieży uzdolnionej, a także do rozwoju i popularyzacji inicjatyw społecznych i współpracy z organizacjami pozarządowymi.

W ramach tego obszaru zawarto też szereg działań związanych z pomocą oraz długoterminową opieką dla mieszkańców oraz wpływających na poprawę bezpieczeństwa w mieście.

Trzeci obszar strategiczny, „Regionalne Oddziaływanie”, zawiera przede wszystkim przedsięwzięcia mające na celu umocnienie pozycji Tarnowa jako ośrodka regionalnego, silnie oddziałującego na swoje otoczenie. Realizowane zadania i prowadzona aktywność powinna wykraczać poza granice miasta i dotyczyć także mieszkańców z terenów przyległych do Tarnowa.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach tego obszaru, to zadania wpływające na rozwój kształcenia akademickiego i ponadlokalnego, a także zadania związane ze specjalistycznymi usługami medycznymi. Ponadto, realizowane przedsięwzięcia zmierzają do wzmocnienia funkcji miasta jako obszaru kultury i rekreacji.

W obszarze tym przewidziano również działania opierające się na współpracy z samorządami sąsiadujących gmin, polegające m.in. na prowadzeniu polityki rozwojowej bądź opracowaniu modeli współpracy w podstawowych sferach życia mieszkańców.

Strategia jest realizowana w każdym z trzech przyjętych obszarów strategicznych. Podejmowane działania (w tym zadania wpisujące się w kierunki strategiczne, a niewymienione na liście głównych przedsięwzięć) charakteryzowały się różnym zasięgiem, intensywnością i skutecznością i dotyczyły zdecydowanej większości przyjętych w „Strategii Rozwoju Miasta-Tarnów 2020” celów operacyjnych, kierunków polityki rozwoju oraz głównych przedsięwzięć.

Biorąc pod uwagę realizację zapisanych w strategii głównych przedsięwzięć strategicznych, ich bieżący stopień realizacji i zaawansowania wynosi ponad 80%. Zaawansowanie to wyprzedza dotychczasowy okres obowiązywania strategii.

Wśród głównych inicjatyw podejmowane w poszczególnych obszarach strategicznych w latach 2012-2017 można wskazać m.in.:

- rozbudowę Strefy Aktywności Gospodarczej „Mechaniczne” – etap I, II, III,
- utworzenie inkubatora przedsiębiorczości,
- utworzenie strefy przedsiębiorcy DESK (Darmowa E-biznesowa Strefa Kreatywności),

- budowę ronda na skrzyżowaniu Al. Jana Pawła II - Błonie w ciągu drogi krajowej nr 73,
- budowę połączenia z węzłem Krzyż autostrady A4,
- budowę ronda na skrzyżowaniu ulic Kwiatkowskiego i Witosa,
- modernizację ciągu ulic Spokojna-Elektryczna: rozbudowa ul. Spokojnej na odcinku od ul. Nowodąbrowskiej do ul. Krzyskiej,
- budowę parkingu typu „Park&Ride”,
- przebudowę Miejskiego Domu Sportu,
- budowę monitoringu wizyjnego na Stadionie Miejskim,
- modernizację obiektów użyteczności publicznej w Tarnowie – poprawa efektywności energetycznej,
- modernizację przedszkoli publicznych w Tarnowie – poprawa efektywności energetycznej termomodernizację obiektów użyteczności publicznej,
- budowę nowego budynku Przedszkola Publicznego nr 8 przy ul. Olszynowej,
- rewitalizację centrum miasta,
- przebudowę placu handlowego „Burek”,
- rewaloryzacja budynku Bractwa Strzeleckiego w Tarnowie wraz z otoczeniem i adaptacją na potrzeby Galerii Miejskiej,
- uruchomienie platformy zintegrowanych E-usług dla mieszkańców Tarnowa z elementami Karty Mieszkańca,
- budowę zintegrowanego systemu informacji przestrzennej, wspomagającego zarządzanie Gminą Miasta Tarnowa,
- rekultywację sektorów składowiska,
- adaptację budynku przy ul. Pszennej na lokale komunalne,
- budowę domu dla bezdomnych,
- budowę budynku szkolno-dydaktycznego w Zespole Szkół Muzycznych,
- Centrum Kształcenia Budowlanego w Zespole Szkół-Budowlanych,

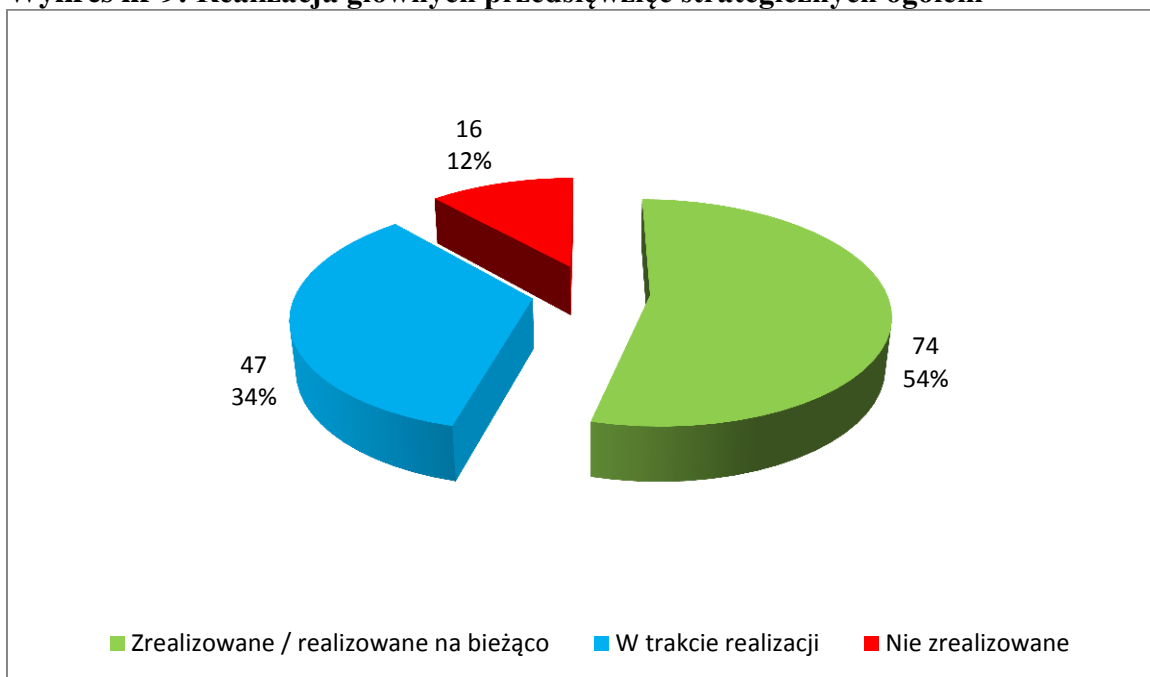
- przebudowę Zespołu Szkół Plastycznych,
- budowę „Poligonu Energooszczędności” w ramach projektu „Małopolskie laboratorium budownictwa pasywnego” (przy Zespole Szkół Budowlanych),
- wdrożenie elektronicznego systemu obiegu i archiwizacji badań obrazowych w specjalistycznym szpitalu im. E. Szczeklika,
- budowę pawilonu zabiegowego w szpitalu im. E. Szczeklika,
- podpisanie porozumienia o współpracy gospodarczej z gminami aglomeracji tarnowskiej

Strategia była i jest realizowana przez szereg dokumentów z niej wynikających, a w szczególności przez programy wykonawcze, takie jak Program „Tarnów 2015” (przyjęty w kwietniu 2012 r., zarządzeniem Nr 162/2012 Prezydenta Miasta Tarnowa w sprawie określenia priorytetowych kierunków rozwojowych do 2015 r.) oraz Program Rozwoju Przedsiębiorczości (przyjęty w styczniu 2016 r. zarządzeniem Nr 01/2016 Prezydenta Miasta Tarnowa z dnia w sprawie wprowadzenia „Programu wykonawczego do Strategii Rozwoju Miasta »Tarnów 2020. Aktywny, Komfortowy, Silny«, w zakresie rozwoju przedsiębiorczości na lata 2016-2020.”)

Realizację strategii należy ocenić pozytywnie. Strategia jest realizowana w każdym z trzech przyjętych obszarów strategicznych. Podejmowane działania (w tym zadania wpisujące się w kierunki strategiczne, a niewymienione na liście głównych przedsięwzięć) charakteryzowały się różnym zasięgiem, intensywnością i skutecznością i dotyczyły zdecydowanej większości przyjętych w „Strategii Rozwoju Miasta-Tarnów 2020” celów operacyjnych, kierunków polityki rozwoju oraz głównych przedsięwzięć.

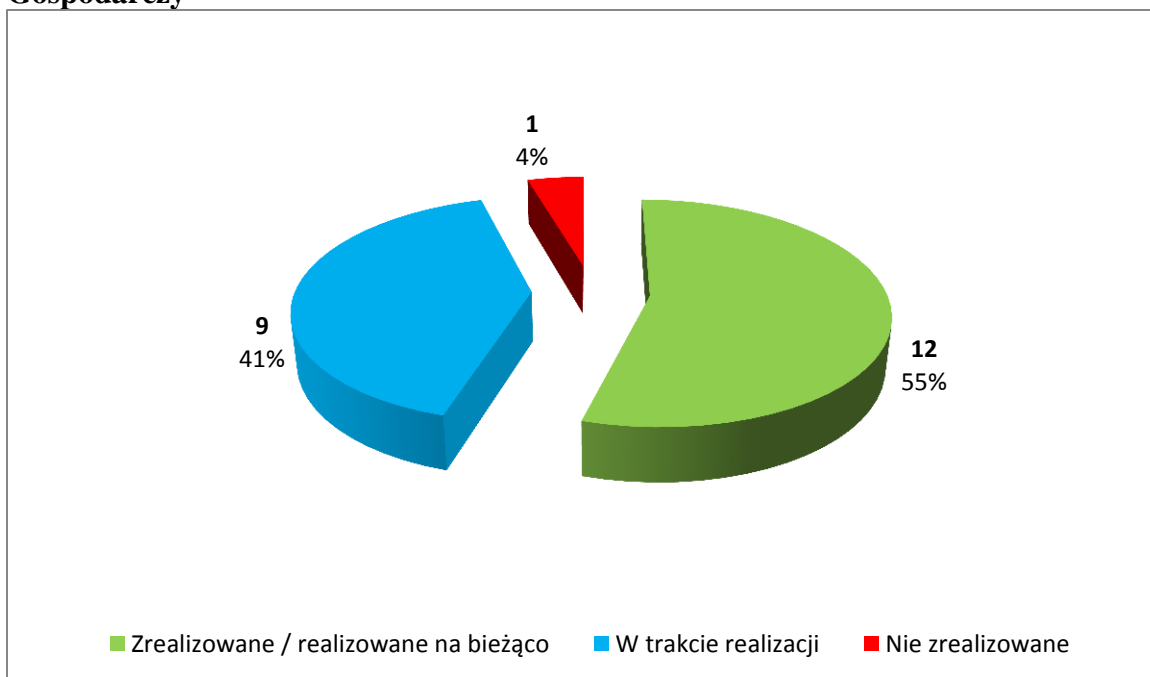
W Strategii Rozwoju Miasta „Tarnów 2020” wskazano 137 głównych przedsięwzięć strategicznych, odpowiednio w obszarze „Rozwój Gospodarczy” – 22, w obszarze „Komfort Życia” – 71, w obszarze „Regionalne Oddziaływanie” – 44.

Wykres nr 9: Realizacja głównych przedsięwzięć strategicznych ogółem

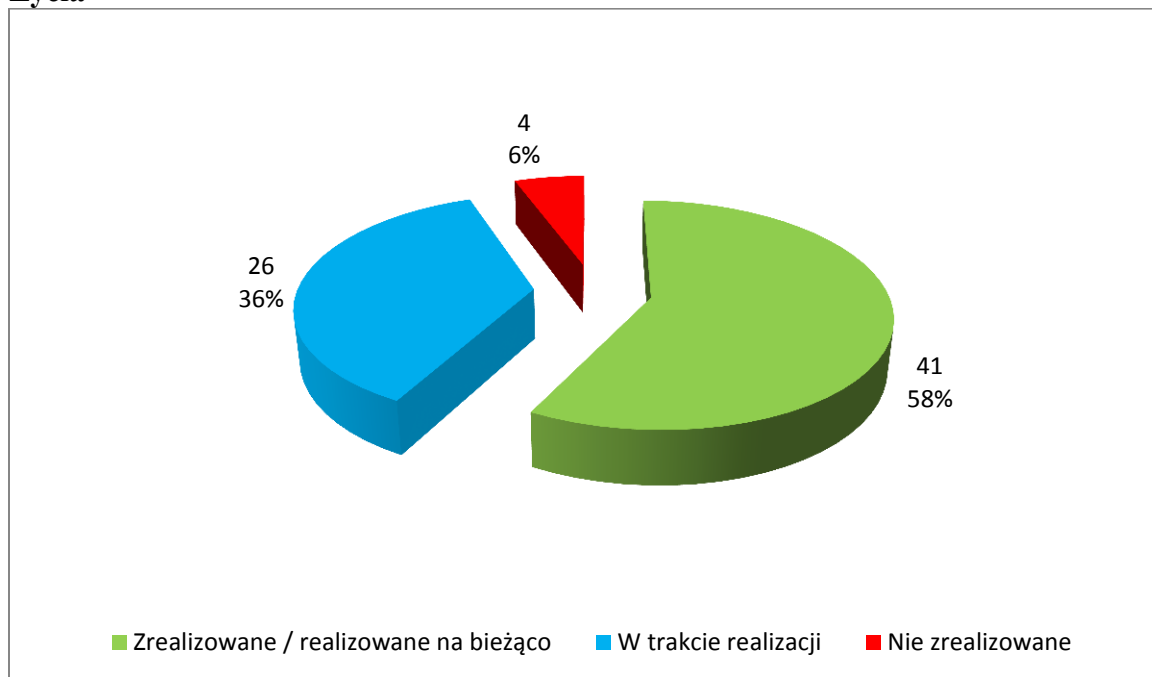
Źródło: Wydział Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Tarnowa

Wykres nr 10: Realizacja głównych przedsięwzięć strategicznych w obszarze Rozwój Gospodarczy

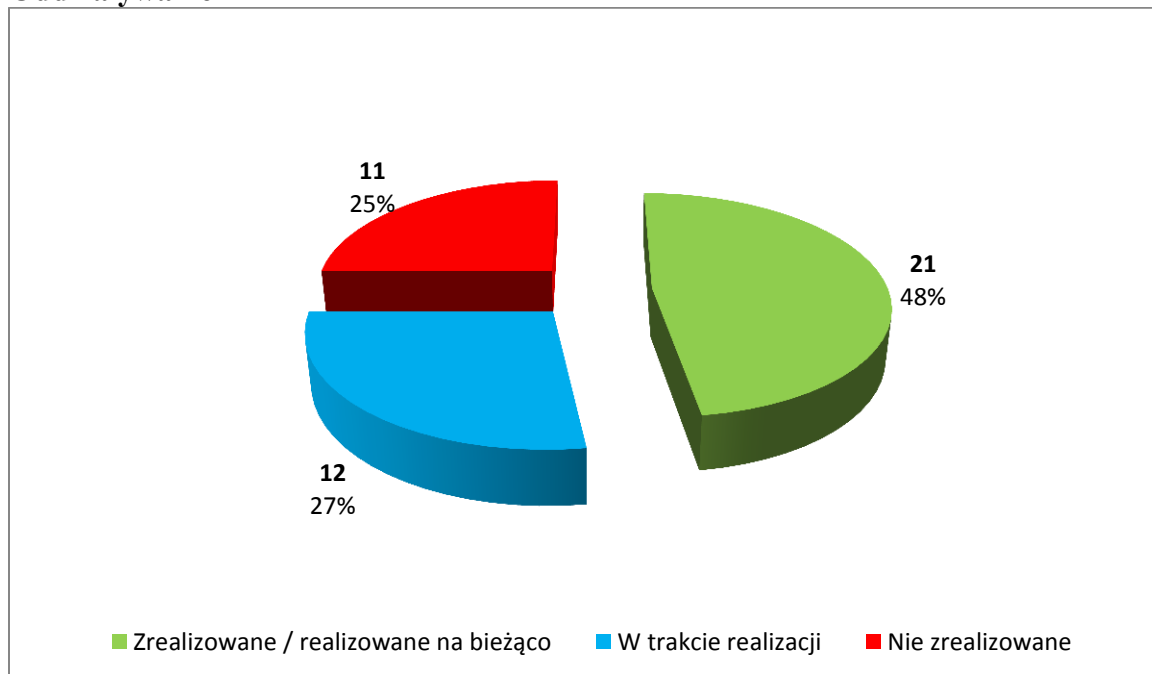
Źródło: Wydział Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Tarnowa

Wykres nr 11: Realizacja głównych przedsięwzięć strategicznych w obszarze Komfort Życia

Źródło: Wydział Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Tarnowa

Wykres nr 12: Realizacja głównych przedsięwzięć strategicznych w obszarze Regionalne Oddziaływanie

Źródło: Wydział Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Tarnowa

6. FINANSE

6.1 Gminy Miast Tarnowa

Plan budżetu Miasta Tarnowa na grudzień 2016 r. wyniósł po stronie dochodów 608.505.364,23 zł. Łączne, zrealizowane dochody wyniosły 617.144.319,94 zł, stanowiąc 101,42 % uchwalonego planu rocznego.

Tabela nr 14: Wykonanie dochodów w podziale na najważniejsze źródła dochodów w porównaniu do roku 2015

Źródło dochodów	Wykonanie 2015r.	2016			Dynamika	Struktura % wyk. 2016
		plan roczny	wykonanie	wyk. %		
1	2	3	4		5	6
Dochody ogółem	587.488.381,66	608.505.364,23	617.144.319,94	101,42	105,05	100,00
z tego:						
a/ subwencje	182.399.149,00	188.476.140,00	188.476.140,00	100,00	103,33	30,54
b/ dotacje	81.452.182,45	130.360.899,85	129.596.131,17	99,41	159,11	21,00
c/ dochody pozostałe	278.668.976,11	280.131.896,00	290.116.531,85	103,56	104,11	47,01
w tym:						
- podatki	190.733.374,23	200.322.816,00	206.429.814,88	103,05	108,23	33,45
- dochody z majątku gminy	14.628.537,29	13.733.313,00	13.872.692,97	101,01	94,83	2,25
- opłaty	33.363.415,61	34.617.232,00	35.911.370,60	103,74	107,64	5,82
- pozostałe	39.943.648,98	31.458.535,00	33.902.653,40	107,77	84,88	5,49
d/ środki zewnętrzne pomocowe	44.968.074,10	9.536.428,38	8.955.516,92	93,91	19,92	1,45

Źródło: Wydział Budżetu i Sprawozdawczości Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 15: Wykonanie dochodów według działów klasyfikacji budżetowej

Dział	Treść	2016 r.			Struktura % wykonania
		plan roczny	wykonanie	Wyk. %	
	Razem	608.505.363,73	617.144.319,94	101,42	100,00
010	Rolnictwo i łowiectwo	42.272,04	42.569,50	100,70	0,01
150	Przetwórstwo przemysłowe	414.225,00	414.225,29	100,00	0,07
500	Handel	1.186.000,00	1.154.616,03	97,35	0,19
600	Transport i łączność	25.060.089,00	26.136.156,22	104,29	4,24
630	Turystyka	122.000,00	120.385,63	98,68	0,02
700	Gospodarka mieszkaniowa	11.944.887,00	12.412.128,67	103,91	2,01
710	Działalność usługowa	1.187.202,00	1.369.526,61	115,36	0,22

750	Administracja publiczna	1.753.625,00	1.759.889,40	100,36	0,29
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	93.424,00	91.597,78	98,05	0,01
752	Obrona narodowa	2.800,00	2.625,07	93,75	0,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	14.876.925,09	14.884.559,26	100,05	2,41
755	Wymiar sprawiedliwości	247.200,00	245.977,11	99,51	0,04
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	211.822.168,00	218.803.279,25	103,30	35,45
758	Różne rozliczenia	189.656.449,00	189.785.543,41	100,07	30,75
801	Oświata i wychowanie	15.785.660,45	15.869.656,27	100,53	2,57
851	Ochrona zdrowia	7.993.369,53	7.932.150,31	99,23	1,29
852	Pomoc społeczna	88.827.194,62	88.840.960,55	100,02	14,40
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	6.679.334,00	6.346.044,49	95,01	1,03
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	2.007.089,00	1.937.933,61	96,55	0,31
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	22.214.400,00	22.861.434,52	102,91	3,70
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	303.650,00	332.853,43	109,62	0,05
926	Kultura fizyczna	6.285.400,00	5.800.207,53	92,28	0,94

Źródło: Wydział Budżetu i Sprawozdawczości Urzędu Miasta Tarnowa

Plan wydatków na koniec 2016 r. wyniósł 638.400.509,23zł. Wydatki zostały wykonane w 97,17 % i wyniosły 620.308.781,09 zł.

Tabela nr 16: Wykonanie planu wydatków w ujęciu działowym

Dział	Treść	2016 r.			Struktura % wykonania
		plan roczny	wykonanie	Wyk. %	
	Razem	638.400.509,23	620.308.781,09	97,17	100,00
010	Rolnictwo i łowiectwo	54.772,04	50.928,27	92,98	0,01
020	Leśnictwo	3.000,00	2.961,00	98,70	0,00
150	Przetwórstwo przemysłowe	0,00	0,00		0,00
500	Handel	1.654.527,00	1.613.018,67	97,49	0,26
600	Transport i łączność	70.801.193,00	68.247.880,32	96,39	11,00

630	Turystyka	862.664,00	840.692,23	97,45	0,14
700	Gospodarka mieszkaniowa	3.287.336,00	2.609.344,53	79,38	0,42
710	Działalność usługowa	1.639.952,00	1.223.179,73	74,59	0,20
750	Administracja publiczna	36.527.433,00	35.208.706,00	96,39	5,68
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	119.885,00	118.058,10	98,48	0,02
752	Obrona narodowa	2.800,00	2.625,07	93,75	0,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	19.405.791,09	19.370.259,35	99,82	3,12
755	Wymiar sprawiedliwości	377.200,00	361.945,79	95,96	0,06
757	Obsługa długu publicznego	5.900.000,00	5.633.455,96	95,48	0,91
758	Różne rozliczenia	8.603.972,00	3.729.922,06	43,35	0,60
801	Oświata i wychowanie	249.081.303,45	246.739.807,43	99,06	39,78
851	Ochrona zdrowia	11.737.822,53	11.449.064,12	97,54	1,85
852	Pomoc społeczna	118.846.937,62	117.378.151,60	98,76	18,92
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	15.085.246,50	14.061.876,80	93,22	2,27
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	23.649.821,00	23.122.111,25	97,77	3,73
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	40.270.534,00	38.789.395,59	96,32	6,25
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	11.902.994,00	11.578.095,93	97,27	1,87
926	Kultura fizyczna	18.585.325,00	18.177.301,29	97,80	2,93

Źródło: Wydział Budżetu i Sprawozdawczości Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 17: Budżetowe wykonanie wydatków w podziale na działalność bieżącą i majątkową w porównaniu do wykonania za 2015 r.

Rodzaj wydatków	Wykonanie 2015r.	2016			Dynamika	Struktura	
		plan roczny	wykonanie	wyk. %		2015	2016
						%	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Wydatki ogółem	600.336.391,77	638.400.509,23	620.308.781,09	97,17	103,33	100	100
z tego:							
a/ majątkowe	98.614.367,08	60.000.444,00	55.664.364,41	92,77	56,45	16,43	8,97
b/ bieżące	501.722.024,63	578.400.065,23	564.644.416,68	97,62	112,54	83,57	91,03

Źródło: Wydział Budżetu i Sprawozdawczości Urzędu Miasta Tarnowa

Na 31 grudnia 2016 r. obciążenie gminy z tytułu zaciągniętych pożyczek w Narodowym i Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie wynosiło 7.876.540,22 zł, kredytów w bankach krajowych – 233.010.642,00 zł; łącznie 240.887.182,22 zł. W stosunku do 31 grudnia 2015 r. było mniejsze o 352.544,95 zł.

Od kredytów i pożyczek zostały zapłacone odsetki w łącznej kwocie 5.633.455,96 zł.

Spółki miejskie

Na koniec 2016 roku Gmina Miasta Tarnowa była wyłącznym udziałowcem siedmiu spółek prawa handlowego:

- Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.,
- Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o.,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.,
- Zespół Przychodni Specjalistycznych sp. z o.o.,
- Mościckie Centrum Medyczne sp. z o.o.,

mniejszościowym udziałowcem w spółce Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o. (47,5%) oraz większościowym akcjonariuszem w Miejskim Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej S.A. (56,1%) i Tarnowskim Klasterze Przemysłowym S.A. (98,9%).

Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o. sprawuje zwykły zarząd w imieniu Prezydenta Miasta Tarnowa nad budynkami stanowiącymi mienie komunalne Gminy oraz budynkami administrowanymi na zlecenie będącymi własnością osób fizycznych, zapewniając równocześnie odpowiedni stan techniczny tych zasobów.

Zadania własne z zakresu budownictwa mieszkaniowego Gmina Miasta Tarnowa realizuje poprzez utworzone do tego celu w 1999 roku Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. Od początku swojej działalności Spółka wybudowała 11 budynków mieszkalnych o łącznej liczbie 728 mieszkań, położonych przy ul. M. Dąbrowskiej, Apa J. Ablewicza, Sportowej i na Osiedlu Zielonym, nad którymi prowadzi stały zarząd administracyjny.

Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. świadczy usługi w sferze gospodarki odpadami, oczyszczania Miasta oraz wywozu nieczystości stałych. Spółka świadczy usługi w ramach zadań powierzonych przez Gminę Miasta Tarnowa jako podmiot wewnętrzny. Spółka posiada regionalną instalację do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych.

Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o. jako podmiot wewnętrzny Gminy Miasta Tarnowa wykonuje szereg zadań powierzonych przez Miasto, między innymi w zakresie zarządzania gminnym składowiskiem odpadów, zagospodarowania odpadów komunalnych zielonych i wielkogabarytowych, prowadzenia punktów selektywnej zbiórki odpadów, utrzymania czystości i porządku w Mieście oraz wykonywania robót drogowych.

Podstawową działalnością Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Sp. z o.o. jest świadczenie usług w zakresie przewozów pasażerskich, które od lipca 2016 roku Spółka świadczy jako podmiot wewnętrzny w ramach zadań powierzonych przez Gminę Miasta Tarnowa. Spółka na potrzeby działalności podstawowej prowadzi również szeroko rozwiniętą działalność pomocniczą.

Zespół Przychodni Specjalistycznych sp. z o.o. oraz Mościckie Centrum Medyczne sp. z o.o. zajmują się świadczeniem usług medycznych. Przychodnie realizują swoje zadania w głównej mierze w oparciu o umowy zawarte z Narodowym Funduszem Zdrowia, szczególnie w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnych specjalistycznych świadczeń medycznych, rehabilitacji leczniczej, psychiatrii oraz diagnostyki medycznej. Ponadto realizują świadczenia medyczne pacjentom komercyjnie, a także na rzecz innych podmiotów w ramach zawartych umów.

Tarnowskie Wodociągi prowadzą działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Tarnowa oraz sąsiednich gmin, zapewniając ciągłość dostawy wody o odpowiedniej jakości oraz niezawodnego odprowadzania ścieków. Jest to największa co do wielkości majątku spółka komunalna.

Druga pod względem wielkości majątku spółka to Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A., która świadczy usługi w zakresie zaopatrywania odbiorców zasilanych ze źródeł i węzłów ciepłych Spółki w energię ciepłą i ciepłą wodę użytkową.

Głównym celem działalności Tarnowskiego Klastera Przemysłowego S.A. jest dążenie do tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi gospodarstwu Tarnowa i regionu, m.in. poprzez budowę stabilnego i odpowiadającego potrzebom inwestora systemu zachęt dla uruchamiania na terenie Miasta przedsięwzięć produkcyjno-usługowych, a tym samym tworzenia nowych miejsc pracy.

Tabela nr 18: Struktura kapitałowa spółek na koniec 2016 roku

Nazwa spółki	Nazwa podmiotu	Wartość udziałów/akcji (w tys. zł) procentowy udział
Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.	GMT	879,5
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	GMT	3.195,5
Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	GMT	27.005,5
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.	GMT	7.778,0
Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o.	GMT	32.733,5
Zespół Przychodni Specjalistycznych sp. z o.o.	GMT	20.986,5
Mościckie Centrum Medyczne sp. z o.o.	GMT	13.273,5
Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.	GMT NFOŚiGW WFOŚiGW	25.681,6 (56,1%) 18.000,0 (39,3%) 2.085,0 (4,6%)

	Ogółem	45.766,6
Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	GMT	80.731,5 (47,5%)
	Gmina Tarnów	40.912,0 (24,1%)
	Gmina Skrzyszów	27.182,0 (16,0%)
	Grupa Azoty S.A.	21.050,0 (12,4%)
	Ogółem	169.875,5
Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.	GMT	27.541,1 (98,9%)
	Pozostali akcjonariusze	317,4 (1,1%)
	Ogółem	27.858,5

Źródło: Biuro Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta Tarnowa

Wielkość zaangażowanego przez Miasto majątku w spółkach komunalnych wyrażona wartością udziałów/akcji objętych przez Gminę Miasta Tarnowa w kapitale zakładowym spółek w zamian za wniesioną gotówkę bądź aporty rzeczowe wynosi blisko 240.000.000 zł, co stanowi 68,6% łącznej wartości kapitału zakładowego spółek komunalnych stanowiącej kwotę 349.400.000 zł.

Tabela nr 19: Wartość składników majątkowych na koniec 2016 roku

Nazwa spółki	Aktywa trwale w mln zł
Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	378,5
Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.	111,7
Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	93,0
Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o.	34,3
Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.	38,6
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.	19,3
Zespół Przychodni Specjalistycznych sp. z o.o.	31,8
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	13,1
Mościckie Centrum Medyczne sp. z o.o.	11,5
Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.	6,7

Źródło: Biuro Nadzoru Właścicielskiego UMT

Wartość składników majątkowych spółek komunalnych na koniec 2016 roku kształtuje się na poziomie 738.500.000 zł. Największy majątek posiadają Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o., którego wartość stanowi 51,3% ogółu majątku spółek.

Tabela nr 20: Wyniki finansowe miejskich spółek na koniec 2016 roku

Nazwa spółki	Wynik finansowy netto (w tys. zł)		
	2014	2015	2016
Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.	5.952	7.618	9.983
Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	1.911	3.210	6.514
Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	1.112	1.072	1.230

Mościckie Centrum Medyczne sp. z o.o.	156	272	388
Zespół Przychodni Specjalistycznych sp. z o.o.	407	33	273
Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o.	1.060	1.021	248
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	535	622	128
Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.	409	524	106
Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.	-878	316	45
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.	258	316	6

Źródło: Biuro Nadzoru Właścicielskiego UMT

Na koniec 2016 roku wszystkie spółki komunalne osiągnęły dodatni wynik finansowy. Kwota zysku wypracowanego przez spółki za 2016 rok wynosi blisko 19.000.000 zł, tj. o 26,1% więcej od sumarycznej kwoty zysku osiągniętego za 2015 rok i 73,2% więcej w porównaniu do roku 2014.

Największy zysk, zarówno za 2016 rok jak i za lata poprzednie, wypracowany został w Miejskim Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej S.A. Zyski ze swojej działalności spółki przeznaczają głównie na działalność inwestycyjną.

Tabela nr 21: Wielkość zatrudnienia w osobach i etatach na koniec 2016 roku

Nazwa spółki	Zatrudnienie w osobach	Zatrudnienie w etatach
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.	296	294,5
Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	239	239,0
Zespół Przychodni Specjalistycznych sp. z o.o.	238	225,3
Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.	225	225,0
Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o.	147	145,6
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	139	138,3
Mościckie Centrum Medyczne sp. z o.o.	89	86,2
Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.	56	56,4
Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	16	13,3
Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.	9	8,5

Źródło: Biuro Nadzoru Właścicielskiego UMT

Spółki komunalne według stanu na koniec 2016 roku zatrudniały 1.454 osoby na 1.432,1 etatach. Najwięcej zatrudnionych, tj. 296 osób było w Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacyjnym Sp. z o.o.

6.2 Środki zewnętrzne

W roku 2016 w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych do dofinansowania realizowanych w mieście projektów, podobnie jak w roku ubiegłym, jednocześnie realizowano projekty w ramach dwóch unijnych okresów finansowania, choć już zdecydowana większość projektów to zadania realizowane w perspektywie 2014-2020.

Działania w roku 2016 ukierunkowane były przede wszystkim na rozwój gospodarczy i poprawę jakości życia mieszkańców związanej również z estetyką miasta, zgodnie ze Strategią Rozwoju Miasta - Tarnów 2020. Projekty z udziałem środków zewnętrznych wpisywały się w te ogólne cele i miały na celu zwiększenie gospodarczej atrakcyjności Tarnowa, wprowadzenie optymalnych rozwiązań drogowych, pomoc społeczną, a także troskę o środowisko oraz jakość kształcenia i wychowania najmłodszych mieszkańców miasta. W bieżącym roku realizacja części projektów została zakończona, złożono także wnioski o dofinansowanie kilku ważnych dla rozwoju Tarnowa inwestycji. Część projektów pozostawała natomiast w trakcie realizacji i będzie kontynuowana w latach następnych.

Projekty inwestycyjne

„Przebudowa drogi powiatowej nr 1356K (ul. Krakowska) w miejscowości Tarnów w km 3+074-3+537”

Projekt dofinansowany został ze środków Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019 z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Przebudową objęto odcinek ul. Krakowskiej długości 463 mb. Zakres robót obejmował wymianę nawierzchni wraz z podbudową jezdni, pasów dzielących i chodników(4066,25m²) na tym odcinku oraz dwóch zatok autobusowych. Przebudowane zostały także dwa perony na przystankach autobusowych oraz jedno skrzyżowanie. Projekt zrealizowany został w 2016 r.

Wartości projektu po rozliczeniu końcowym - całkowite wydatki objęte wnioskiem: 2.964.841,47 zł, dofinansowanie: 1.052.612,00 zł

„Remont drogi krajowej nr 73 w ciągu alei Jana Pawła II w Tarnowie – etap II”

W 2016 r. uzyskano dofinansowanie ze środków rezerwy subwencji ogólnej (z Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa) remontu odcinka alei Jana Pawła II. Zakres robót obejmował:

usunięcie starej nawierzchni jezdni wraz krawężnikami, częściową wymianę podbudowy w rejonie skrzyżowania z ul. Odległą (strona zachodnia), ułożenie geosiatki dwukierunkowej wzmacniającej nawierzchnię na całej szerokości jezdni zachodniej oraz na jednym pasie jezdni wschodniej (pod ruch samochodów ciężarowych), ułożenie nowej nawierzchni jezdni wraz z krawężnikami, poprawę odwodnienia jezdni poprzez wymianę wpustów ulicznych, wymianę nawierzchni na zatokach autobusowych oraz poprawę komunikacji na ciągach pieszych i pieszorowerowych poprzez ułożenie nowej nawierzchni z kostki betonowej bezfazowej oraz przełożenie nierówności. Wartość zadania ogółem wyniosła 1.372.400,98 zł, a dofinansowanie 683.580 zł.

„Przebudowa al. M. B. Fatimskiej w Tarnowie”

Projekt dofinansowany został ze środków Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. W ramach przedsięwzięcia zrealizowano modernizację nawierzchni al. M. B. Fatimskiej na odcinku od ul. Powroźniczej do Krzyskiej.

Zakres rzeczowy inwestycji obejmował: wzmocnienie konstrukcji nawierzchni jezdni, rozbiórkę istniejących chodników z płyt betonowych i z asfaltu, przełożenie istniejących chodników o nawierzchni z kostki, budowę chodnika na odcinku od ul. Cegielnianej do ul. Krzyskiej, odprowadzenie wód opadowych z rowu do istniejącej kanalizacji, remont przepustu znajdującego się w obrębie ul. Krzyskiej, podniesienie słupów oświetlenia ulicznego na odcinku od ul. Cegielnianej do ul. Krzyskiej, odtworzenie po robotach zieleńców wraz z obsianiem trawą. Całkowite wydatki objęte wnioskiem wyniosły 3.608.273,10 zł,

a dofinansowanie projektu 999.040,10 zł. Okres realizacji inwestycji to rok 2010. Płatność końcowa w kwocie prawie miliona złotych nastąpiła w lipcu 2016 r.

„Przebudowa drogi krajowej nr 73 do drogi krajowej nr 94 w mieście Tarnowie – etap I”

Projekt dofinansowany będzie z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Wniosek o dofinansowanie został złożony w kwietniu 2016 r. Umowa z Centrum Unijnych Projektów Transportowych została podpisana w dn. 21.02.2017 r.

Przewidywany zakres przedsięwzięcia obejmuje: rozbudowę DK73 w ciągu ul. Lwowskiej w km 0+590-km 1+555,99 przez poszerzenie jej do przekroju 2x2, przebudowę Ronda Zesłańców Sybiru (skrzyż. ul. Lwowskiej, Okrężnej i Marusarz) do dwupasowego, budowę jednopoziomowych skrzyżowań z drogami przecinającymi, budowę parkingów, chodników i ścieżek rowerowych, budowę dróg dojazdowych dla zapewnienia komunikacji lokalnej, budowę zjazdów zapewniających dostęp do terenów przyległych, budowę, przebudowę lub zabezpieczenie urządzeń infrastruktury technicznej, budowę urządzeń ochrony środowiska, budowę kanalizacji deszczowej, budowę oświetlenia, budowę systemu preselekcyjnego ważenia pojazdów, systemu monitorowania natężenia ruchu i klasyfikacji oraz systemu meteo, wykonanie oznakowania drogi oraz urządzeń BRD, wycinkę i nasadzenia zieleni, rozbiórki budynków i dróg istniejących, przebudowę ogrodzeń, budowę i przebudowę urządzeń infrastruktury technicznej w zakresie wynikającym z konieczności usunięcia kolizji lub potrzeby obsługi urządzeń. Planowany okres realizacji projektu to lata 2017 i 2018. Całkowite wydatki objęte wnioskiem wynoszą 18.726.262,88 zł, dofinansowanie: 14.589.987,35 zł.

„Zwiększenie dostępności transportowej tarnowskich stref aktywności gospodarczej wraz z poprawą parametrów ruchu tranzytowego w Subregionie Tarnowskim”

Wniosek o dofinansowanie został złożony w listopadzie 2016 r. Planowany termin realizacji inwestycji to lata 2017-2018. Projekt dofinansowany będzie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.

Przewidziany do rozbudowy odcinek ul. Spokojnej rozpoczynający się od skrzyżowania ul. Krzyskiej i Spokojnej i kończący się przed skrzyżowaniem z al. Piaskową, obejmuje łącznie odcinek o długości 854,5 m.

Zamierzenie budowlane objęte projektem obejmują rozbudowę ul. Spokojnej w Tarnowie do przekroju poprzecznego dwujezdniowego 2x2, rozbudowę skrzyżowania ul. Krzyskiej i Spokojnej wraz z sygnalizacją świetlną, budowa odwodnienia, przebudowę i rozbiórkę sieci wodociągowej, przebudowę i rozbiórkę magistrali wodociągowej Dąbrowa Tarnowska, przebudowę i rozbiórkę sieci kanalizacji ogólnospławnej, przebudowa gazociągów średniego ciśnienia, przebudowę i budowę sieci i urządzeń elektroenergetycznych, przebudowę i budowę sieci i urządzeń telekomunikacyjnych, budowę muru oporowego, rozbiórki budynków i innych obiektów, wycinki drzew i krzewów oraz nasadzenie zieleni ozdobnej i ochronnej. Planowany koszt całkowity projektu wynosi 20.266.468,96 zł, a planowana kwota dofinansowania: 9.958.784,06 zł.

„Budowa połączenia węzła autostrady A4 w Wierzchosławicach ze Strefą Aktywności Gospodarczej w Tarnowie – zadanie 2:Przebudowa DW 973 na obszarze Miasta Tarnów wraz z infrastrukturą”

Wniosek o dofinansowanie został złożony w grudniu 2016 r. Planowany termin realizacji inwestycji to lata 2017-2019. Projekt dofinansowany będzie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.

Zakres prac obejmuje: rozbudowę ul. Elektrycznej w Tarnowie do przekroju poprzecznego dwujezdni. 2x2 wraz z chodnikiem, ścieżkami rowerowymi, ciągami pieszo-rowerowymi, zatokami autobusowymi, budowę skrzyżowań z drogami poprzecznymi w tym dwóch rond, budowę odwodnienia, budowę zasileń infrastruktury, budowę oświetlenia drogowego, przebudowę i rozbiórkę sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacji ogólnospławnej, przebudowę gazociągów niskiego i średniego ciśnienia, przebudowę gazociągów wysokiego ciśnienia, przebudowę i budowę sieci i urządzeń elektroenergetycznych, przebudowę i budowa sieci i urządzeń telekomunikacyjnych, budowę przepustu na potoku Klikowskim, przebudowę rowów i cieków, budowę ekranów akustycznych, rozbiórki budynków i innych obiektów, przebudowę przejazdów kolejowych, wycinki drzew i krzewów oraz nasadzenia zieleni ozdobnej i ochronnej.

Planowany koszt całkowity projektu wynosi 37.837.738,61 zł, planowana kwota dofinansowania 25.412.531,40.

„Modernizacja boiska wielofunkcyjnego i boiska do badmintonu przy Gimnazjum nr 4 i Szkole Podstawowej nr 8 w Tarnowie”

Projekt dofinansowany przez Ministra Sportu i Turystyki ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w ramach Programu Modernizacji Sportowej. Projekt polegał na remoncie i modernizacji boiska sportowego wielofunkcyjnego, w tym: boiska do piłki ręcznej, boiska do gry w koszykówkę, boiska do piłki siatkowej, siłowni zewnętrznej, boiska do badmintonu oraz ćwiczeń zręcznościowo-gimnastycznych, bieżni ze skocznią i rozbiegiem skoku wzwyż, boiska do piłki nożnej oraz terenu rekreacyjnego zielonego wraz z ogrodzeniem i oświetleniem obiektu. Zakończenie realizacji projektu miało miejsce pod koniec 2016 r.

Koszt całkowity zadania wyniósł 783.361,98zł. Wartość dofinansowania wyniosła 338.400zł.

„Budowa boiska wielofunkcyjnego, bieżni prostej i siłowni przy Gimnazjum Nr 6 w Tarnowie”

W 2016 r. zrealizowano inwestycję, której przedmiotem była budowa i przebudowa boiska wielofunkcyjnego zlokalizowanego przy Gimnazjum nr 6 im. Jana Pawła II przy ul. Krzyskiej 118. Głównym celem inwestycji było rozszerzenie zakresu użytkowego obiektu, poprawa jego stanu technicznego i dostosowanie do obowiązujących standardów dla boisk wielofunkcyjnych.

Inwestycja obejmowała budowę boiska wielofunkcyjnego do piłki ręcznej, siatkowej i gry w koszykówkę, bieżni o długości 50 m z torem do skoku w dal i rozbiegiem do skoku wzwyż, siłowni zewnętrznej z sześcioma urządzeniami i koła do pchnięcia kulą. W ramach projektu utworzono również stanowiska na rowery, stojaki do badmintonu, piłkochwyty i trybuny. Realizacja inwestycji umożliwiła realizację na terenie szkolnego kompleksu sportowego zajęć wychowania fizycznego uczniów Gimnazjum nr 6 im. Jana Pawła II oraz Szkoły Podstawowej nr 14 w Tarnowie. Obiekt służyć będzie również tarnowskiemu klubowi sportowemu realizującym szkolenie dzieci i młodzieży w piłce ręcznej, piłce siatkowej, koszykówce i lekkiej atletyce. Wartość projektu wyniosła 358.927,68 zł. Uzyskane dofinansowanie ze środków Programu rozwoju regionalnej infrastruktury sportowej 2016 to 111.500 zł.

„Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej w Tarnowie”

W roku 2014 podpisana została umowa o dofinansowanie projektu w zakresie modernizacji 10 budynków użyteczności publicznej. W roku 2016 podpisano aneks rozszerzający dofinansowanie o kolejne pięć budynków. Do końca 2016 r. zakończono roboty budowlane w 13 z 15 budynków użyteczności publicznej objętych projektem, który otrzymał dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Pracami objęte zostały Przedszkola Publiczne nr 4, 5, 14, 15, 17, 19 oraz 27, Gimnazjum nr 2, I Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 5, Szkoła Podstawowa nr 14 i Gimnazjum nr 6 oraz Warsztaty Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego. Do końca kwietnia 2017 roku zrealizowane będą prace w pozostałych dwóch budynkach - sali gimnastycznej przy Gimnazjum nr 11 i Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym.

W ramach robót wykonano docieplenie ścian i dachów, elewacje, wymianę okien i drzwi, wymianę instalacji ciepłowniczych na systemy bardziej przyjazne dla środowiska, wymianę oświetlenia na energooszczędne. W budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego zainstalowano ogniwa fotowoltaiczne, natomiast w czterech obiektach zainstalowane zostały kolektory słoneczne na potrzeby ciepłej wody użytkowej. Zakończenie realizacji projektu zaplanowano na rok 2017. Wartość zadania to 17.771.566,98 zł, zaś dofinansowanie wynosi 8.569.785,84 zł, co stanowi 80 % kosztów kwalifikowanych projektu.

„Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Tarnowie – etap II”

W 2015 r. podpisana została umowa o dofinansowanie projektu w ramach Mechanizmów finansowych EOG. Realizację zadania zaplanowano na lata 2015-2017. Do końca 2016 roku zakończono pierwszy etap prac w budynku Przedszkola Publicznego nr 18. W 2017 roku planowane jest zakończenie robót we wszystkich pięciu budynkach - Przedszkolu Publicznym nr 18, hal sportowej CKZiU przy ul. Chemicznej, Pałacu Młodzieży, hali sportowo-widowiskowej przy ul. Gumniskiej oraz budynku Urzędu Miasta przy ul. Nowej 4.

W ramach zadania wykonane zostanie docieplenie ścian i dachów, elewacji, wymiana okien i drzwi, wymiana instalacji ciepłowniczych na systemy bardziej przyjazne dla środowiska i wymiana oświetlenia na energooszczędne. Wartość zadania to 6.972.766,00 zł, a wartość dofinansowania 4.873.475,93 zł. W roku 2016 złożony został wniosek o rozszerzenie dofinansowania o modernizację kolejnych czterech budynków użyteczności publicznej - Specjalistycznej Poradni Profilaktyczno – Terapeutycznej przy ul. Szujskiego 25, budynku Urzędu Miasta Tarnowa przy ul. Goldhammera, XVI Liceum Ogólnokształcącego oraz budynku administracyjny Zespołu Żłobków i Targowisk Miejskich przy ul. Panny Marii.

„Rewitalizacja Parku Strzeleckiego w Tarnowie”

Wniosek o dofinansowanie projektu złożony został 31.05.2016 r. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 poddziałania 6.1.1 Ochrona i opieka nad zabytkami. Projekt uzyskał pozytywny wynik na etapie oceny merytorycznej. Rozstrzygnięcie konkursu przewidziano na pierwszy kwartał 2017 r.

W 2016 r. zlecono opracowanie analizy popytu i analizy ekonomiczno - finansowej niezbędnej do złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. Okres realizacji projektu to lata 2015-2018. Wartość zadania wynosi 9.254.643,77 zł. Wnioskowano o dofinansowanie w kwocie 4.944.365,87 zł (75% kosztów kwalifikowanych).

Celem projektu jest powstrzymanie procesu postępującej degradacji infrastruktury zabytkowego Parku Strzeleckiego w Tarnowie oraz zwiększenie jego atrakcyjności i funkcjonalności dla lokalnego i zewnętrznego odbiorcy. Cel ten zostanie osiągnięty m.in. poprzez restaurację i konserwację zdegradowanych zabytkowych elementów parku, poprawę ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni oraz eksponowanie wartości kulturowych i estetycznych parku, uporządkowanie i zachowanie różnorodności biologicznej parku, wprowadzenie nowych funkcji i możliwości rozszerzenia dla już prowadzonej aktywności kulturalnej, poprawę bezpieczeństwa użytkownika. Zakres rzeczowy projektu obejmuje m.in. promocję projektu, opracowanie dokumentacji budowlanej, powykonawczej i dokumentacji niezbędnej do wniosku o dofinansowanie oraz roboty budowlane, prace konserwatorskie i renowacyjne. Zaplanowano modernizację i przebudowę alejek parkowych, renowację: bramy wejściowej, budowli przy bramie wejściowej, fontanny, Mauzoleum, ogrodzenia parku, modernizację ogrodzenia stawu, utworzenie Sensorycznego Ogrodu Sztuki, przebudowę: oświetlenia i iluminacji oraz instalacji wod-kan fontanny wraz z budową instalacji filtrowania wody w stawie, nadzór autorski i inwestorski. Prace dotyczące zagospodarowania terenów zielonych obejmą wycinkę drzew i krzewów, prace pielęgnacyjne w drzewostanie, wysadzenia drzew, krzewów i bylin w parku i Sensorycznym Ogrodzie Sztuki oraz zakładanie trawników z nawożeniem na terenie parku.

„Rozbudowa Zespołu Szkół Muzycznych w Tarnowie o salę koncertową”

Wniosek o dofinansowanie projektu złożony został w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 działania 8.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury. Projekt uzyskał pozytywny wynik na etapie oceny merytorycznej. Rozstrzygnięcie konkursu przewidziano na pierwszy kwartał 2017 r. W 2016 r. zlecono wykonanie aktualizacji kosztorysów oraz opracowanie studium wykonalności wraz z analizą popytu. Okres realizacji projektu to lata 2013-2018. Wartość zadania wyniesie 21.348.975,42 zł. Wnioskowano o dofinansowanie w kwocie 13.300.323,69 zł (85% kosztów kwalifikowanych).

Celem projektu jest stworzenie warunków do realizacji przez Zespół Szkół Muzycznych w Tarnowie pełnej oferty kulturalnej, w tym dużych koncertów i festiwali, dzięki wybudowaniu profesjonalnej sali koncertowej wraz z pomieszczeniami pomocniczymi oraz zakupie odpowiedniego wyposażenia.

W zakres przedmiotowy projektu wchodzi: przygotowanie projektu, nadzór inwestorski, promocja, rozbudowa Zespołu Szkół Muzycznych oraz wyposażenie budynku z salą koncertową i salą baletowo-rytmiczną wraz z łącznikiem z istniejącym budynkiem Domu Perkusisty. Roboty budowlane obejmują: prace budowlane, instalacje sanitarne, instalacje elektryczne wewnętrzne, instalacje elektryczne węzeł cieplny, instalacje i oświetlenie zewnętrzne, niskie prądy CCTV, GDP, zagospodarowanie terenu poprzez obiekty małej architektury, parkingi, drogi, chodniki, zielen, boisko i plac zabaw. Zaplanowano również zakup wyposażenia budynku i sprzętu oświetlenie sceniczne, instalację audio-video oraz elektroakustykę.

„Centrum Usług Wspólnych”

23.11.2016 r. podpisana została umowa o dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 poddziałania 2.1.1 Elektroniczna administracja. Okres realizacji projektu to lata 2016-2018. Wartość całego zadania wyniesie 9.958.800 zł. Wnioskowano o dofinansowanie w kwocie 6.200.565,81 zł.

Pomysłodawcą powstania Centrum Usług Wspólnych i liderem w projekcie jest miasto Tarnów, w projekt włączyło się 21 partnerów z subregionu tarnowskiego: powiat tarnowski oraz gminy: Bolesław, Ciężkowice, Dąbrowa Tarnowska, Gnojnik, Gręboszów, Iwkowa, Mędrzechów, Olesno, Pleśna, Radłów, Ryglice, Skrzyszów, Szczucin, Szczurowa, Szerzyny, Tuchów, Wierzchosławice, Wojnicz, Zakliczyn i Żabno.

W 2016 r. rozpoczęto prace nad utworzeniem Centrum Usług Wspólnych. Projekt zintegruje platformy samorządowe i usprawni przepływ informacji pomiędzy urzędami i ich wydziałami. Dzięki intuicyjnej aplikacji mieszkańcy bez wychodzenia z domu będą mogli m.in. sprawdzić, na jakim etapie procedury administracyjnej jest aktualnie sprawa załatwiana przez nich w danym urzędzie lub np. stan wszystkich swoich rozliczeń z urzędem.

Celem głównym projektu jest ujednoczenie i unowocześnienie systemów przechowywania danych, ich przetwarzania, obróbki, udostępniania i wymiany. Do projektu przystąpią 22 instytucje samorządowe z subregionu tarnowskiego i podległe im jednostki, takie jak: szkoły, przedszkola czy ośrodki pomocy społecznej. Centrum Usług Wspólnych nie tylko zapewni dostęp jednostek samorządu do nowoczesnych technologicznie, zdalnych systemów informatycznych, na które nie mogłyby sobie pozwolić działając samodzielnie, ale także zmniejszy dystans pomiędzy mieszkańcami a urzędami. Projekt ma wpłynąć na poprawę bezpieczeństwa przetwarzania danych, wymianę doświadczeń między gminami oraz zredukować koszty w samorządach. W ramach projektu powstanie nowoczesna serwerownia, zbudowana zostanie także niezbędna infrastruktura techniczna. Centrum Usług Wspólnych ma zostać uruchomione pod koniec 2018 roku.

„Małopolska Chmura Edukacyjna”

W roku 2015 rozpoczęto przygotowania do kontynuacji projektu Małopolska Chmura Edukacyjna – projekt pilotażowy, realizowanego w partnerstwie z AGH w Krakowie, liderem projektu. Projekt ma na celu stworzenie infrastruktury informatycznej niezbędnej do realizacji zajęć edukacyjnych dla uczniów we współpracy z uczelniami wyższymi przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii informatycznych. W wyniku realizacji projektu w szkołach ponadgimnazjalnych powstaną nowoczesne klasy multimedialne wyposażone w sprzęt służący do komunikacji poprzez platformę multimedialną i umożliwiający dostarczenie innowacyjnych usług i aplikacji edukacyjnych.

Złożona przez Gminę Miasta Tarnowa w 2015 r. oferta w ramach naboru ogłoszonego przez AGH w Krakowie dla organów prowadzących szkoły ponadgimnazjalne na partnerów do realizacji projektu Małopolskiej Chmury Edukacyjnej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 poddziałania 2.1.3 E-usługi w edukacji została przyjęta. Do udziału w projekcie zgłoszonych zostało osiem tarnowskich szkół ponadgimnazjalnych – Zespół Szkół Budowlanych, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2, I LO, III LO, Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych, XVI LO, VLO.

Lider projektu złożył wniosek o dofinansowanie projektu w 2016 r. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Projekt nie został jeszcze oceniony i nie podpisano jeszcze umowy o dofinansowanie projektu. Jego realizacja została przesunięta na lata 2017-2019.

Lider projektu AGH w Krakowie wskazał jaki będzie szacunkowy koszt realizacji projektu w każdej ze szkół i zobowiązał każdego z partnerów do zabezpieczenia wkładu własnego w kwocie 10.000 zł na doposażenie już istniejących pracowni (ZSB, ZSO nr 1, ZSO nr 2) oraz

25.000 na wyposażenie nowych pracowni multimedialnych (I LO, III LO, ZSME, XVI LO, VLO). W 2016 r. nie poniesiono żadnych kosztów w związku z realizacją projektu. Wartość zadania realizowanego przez GMT wynosi 1.550.000 zł. Wnioskowano o dofinansowanie w kwocie 1.395.000 zł.

„Zintegrowany produkt turystyczny Subregionu Tarnowskiego „Trasy rowerowe Pogorza”

W 2016 r. trwały prace nad przygotowaniem wniosku o dofinansowanie projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 poddziałania 6.1.4 Lokalne trasy turystyczne – SPR.

W projekt, którego liderem będzie Tarnowska Organizacja Turystyczna, włączyło się 21 partnerów z subregionu tarnowskiego – gminy: Borzęcin, Brzesko, Dębno, Szczurowa, Tarnów, Wietrzychowice, powiat brzeski, powiat dąbrowski oraz Gmina Miasta Tarnowa.

Okres realizacji projektu to lata 2017-2019. Wartość zadania realizowanego przez GMT wyniesie 4.062.638,01zł. Wnioskowano o dofinansowanie w kwocie 2.607.055,74 zł.

„Wzrost atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej Subregionu Tarnowskiego etap II”

W 2016 roku złożono wniosek o dofinansowanie projektu partnerskiego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (poddziałanie 6.3.1). Liderem projektu jest Tarnowska Organizacja Turystyczna, natomiast partnerami są gminy: Borzęcin, Czchów, Iwkowa, Pleśna, Ciężkowice, Gmina Miasta Tarnowa i powiat dąbrowski. Celem głównym projektu jest zwiększenie dostępności atrakcji przyrodniczych i kulturowych subregionu tarnowskiego poprzez rozbudowę infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.

W zakresie dotyczącym miasta Tarnowa projekt obejmuje budowę w rejonie pływalni letniej na górze św. Marcina budynku Centrum Aktywnego Wypoczynku, parkingu na 18 miejsc, drogi rowerowej, chodników i placów, ogrodzenia, małej architektury oraz zakup i montaż siłowni zewnętrznej, a także stworzenie infrastruktury technicznej obejmującej oświetlenie terenu i monitoring, sieć elektroenergetyczną, wodociągową, gazową, sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Wartość zadania realizowanego przez GMT wynosi 1.407.008,06 zł. Wnioskowano o dofinansowanie w kwocie 949.730,36 zł

„Platforma Tarnowskiego Dziedzictwa – GENEATAR”

W 2016 r. złożono wniosek aplikacyjny i otrzymano dofinansowanie unijne do realizacji projektu „Platforma Tarnowskiego Dziedzictwa – GENEATAR”, w ramach poddziałania 2.1.2 Cyfrowe zasoby regionalne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. W dniu 21.12.2016 r. podpisano umowę o dofinansowanie.

Projekt polegać będzie na digitalizacji zabytków i obiektów historycznych w Tarnowie i okolicach, tj. na przeskanowaniu przestrzennym i zapisie cyfrowym tych obiektów oraz dokumentów (ksiąg cmentarnych długich oraz kart zgonów) Miejskiego Zarządu Cmentarzy w Tarnowie i udostępnieniu zdigitalizowanych zbiorów na stworzonej w ramach projektu platformie tarnowskiego dziedzictwa. Portal będzie skarbnicą cyfrowych zasobów kultury i dziedzictwa regionalnego oraz zasobów wspierających rozwój turystyki. Planuje się także stworzenie multimedialnej aplikacji-przewodnika na urządzenia mobilne. Aplikacja będzie wspomagać zwiedzanie Tarnowa i jego okolic i poznawanie jego historii. Projekt otrzymał dofinansowanie w kwocie 885.699,96 zł, zaś jego pełna wartość to 1.042.000 zł.

„Modernizacja Amfiteatru przy ul. Kopernika w Tarnowie”

W roku 2016 złożono wniosek o dofinansowanie projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (poddziałanie 6.1.3).

Przedmiotem projektu jest modernizacja amfiteatru przy ul. Kopernika w Tarnowie. Dzięki jego realizacji wybudowana zostanie widownia amfiteatru w postaci pięciu sektorów indywidualnych (275 miejsc stałych i 116 dodatkowych), pawilon kawiarniany, toalety i budynek magazynu. Wykonane zostaną nawierzchnie utwardzone oraz zagospodarowanie terenów zielonych, a także instalacja elementów infrastruktury multimedialnej i informacyjnej, instalacja oświetlenia terenu i technicznego oświetlenia sceny, wykonanie instalacji, budowa przyłączy i przebudowa kolidujących sieci, budowa ogrodzeń i przebudowa istniejącego ogrodzenia. Obiekt będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wartość projektu wg wniosku o dofinansowanie wyniesie 1.989.616,91 zł. Wnioskowane dofinansowanie to 750.589,38 zł.

Rewaloryzacja zabytkowego budynku zlokalizowanego przy Rynku 4 w Tarnowie na potrzeby Tarnowskiego Parku Doświadczeń

W roku 2016 złożono wniosek o dofinansowanie projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (poddziałanie 6.1.1).

Projekt zakłada rewitalizację zabytkowego budynku zlokalizowanego w Rynku 4. Planowane działania obejmują m.in. prace rozbiórkowe i budowlane, wykonanie instalacji sanitarnych, elektrycznych i teletechnicznych oraz wyposażenie obiektu na potrzeby Tarnowskiego Parku Doświadczeń, którego zadaniem będzie między innymi popularyzacja nauki i techniki oraz zachęcanie i budowa zainteresowania młodzieży dalszym kształceniem w tych obszarach. Wartość projektu wg wniosku o dofinansowanie wynosi 6.482.463,20 zł, Wnioskowane dofinansowanie to 3.995.006,27 zł

„Utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej Piaskówka-Komunalna w Tarnowie”

Gmina Miasta Tarnowa w listopadzie 2016 roku złożyła wniosek o dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 projektu „Utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej Piaskówka-Komunalna w Tarnowie”. Projekt wynika bezpośrednio z założeń Strategii Rozwoju Miasta –Tarnów 2020. Stanowi także kontynuację działań podjętych w ramach projektów realizowanych w latach wcześniejszych, tj. Utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej w Tarnowie – etap I, II oraz III, które kompleksowo zaspokoją zapotrzebowanie na tereny inwestycyjne w mieście oraz przyczynią się do podniesienia potencjału gospodarczego Tarnowa.

W ramach projektu przewidziano budowę infrastruktury drogowej oraz sieciowej na potrzeby funkcjonowania Strefy Aktywności Gospodarczej Piaskówka-Komunalna oraz połączenia Strefy z głównymi ciągami komunikacyjnymi w Tarnowie. Teren Strefy obejmuje dwa obszary o łącznej powierzchni 16,9 ha. W przypadku uzyskania dofinansowania, rozpoczęcie prac inwestycyjnych zaplanowano na styczeń 2018 roku. Wartość zadania wynosi 11.605.102,29 zł. Wnioskowana wysokość dofinansowania to 7.404.516,75zł.

„Integracja e-usług w informacji przestrzennej”

Projekt otrzymał dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (poddziałanie 2.1.4) i ma umożliwić zdalny kontakt z urzędem, tak, by nie wychodząc z domu można było zamówić dokument, mapę lub

zaświadczenie, pochodzące z zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz zdalnie załatwić niektóre urzędowe procedury. Dokumenty, zawierające informację przestrzenną, zostaną poddane cyfryzacji i udostępnione w zmodernizowanym Zintegrowanym Systemie Informacji Przestrzennej, a dzięki e-usłudze dostęp do nich będzie łatwiejszy i szybszy. Szacowana wartość zadania wynosi 4.784.310,44 zł. Wnioskowana wysokość dofinansowania to 4.305.879,34 zł.

Projekty nieinwestycyjne

„Przygotowanie Programu rewitalizacji dla miasta Tarnowa”

23 maja 2016 roku złożony został wniosek o dofinansowanie działań przygotowawczych do opracowania programu rewitalizacji dla miasta Tarnowa w ramach konkursu zorganizowanego przez województwo małopolskie oraz Ministerstwo Rozwoju. Zgodnie z uchwałą nr 1237/16 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 9 sierpnia 2016 r. w sprawie rozstrzygnięcia konkursu na wsparcie gmin w opracowaniu lub aktualizacji programów rewitalizacji w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, Tarnów znalazł się na szóstej pozycji na zatwierdzonej liście gmin otrzymujących dotacje na wymienione działania. Wnioski złożyło 137 gmin, na łączną kwotę dofinansowania ponad 7.600.000 zł. W ramach konkursu zostały wybrane do dofinansowania 122 wnioski na całkowitą kwotę dofinansowania wynoszącą 6.301.311,72 zł. Umowa została zawarta 18 października 2016 r. Termin realizacji projektu upływa 31 marca 2017 r. Łączna wartość projektu, kwota dotacji i wkład własny GMT, wynosi 132.400 zł, a dofinansowanie wynosi 119.160 zł.

Projekt dotyczy opracowania nowego Programu Rewitalizacji dla Miasta Tarnowa, zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1023) i obejmuje m.in.: uzupełnienie diagnozy niezbędnej do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz pogłębienia badań identyfikujących potrzeby rewitalizacyjne, przeprowadzenie procesu partycypacji i konsultacji społecznych przez ekspertów z tego zakresu wraz z przygotowaniem akcji informacyjnej, zatrudnienie w Wydziale Rozwoju Miasta dodatkowej osoby, która odpowiedzialna będzie za koordynację procesu rewitalizacji w Tarnowie. Na podstawie opracowań bazowych od wyłonionych w stosownych postępowaniach zewnętrznych firm eksperckich zajmujących się procesem partycypacji i konsultacji społecznych, pracownicy urzędu opracują Program Rewitalizacji dla miasta Tarnowa. Prace nad przygotowaniem nowego Programu Rewitalizacji prowadzone są od 2015 r. W ramach projektu przeprowadzono badania dotyczące opinii potrzeb mieszkańców w zakresie rewitalizacji oraz zatrudniono osobę pełniącą funkcje koordynatora procesu rewitalizacji.

„Partnerstwo na rzecz podnoszenia jakości i efektywności usług administracyjnych w miastach w zakresie podatków i opłat lokalnych oraz zarządzania nieruchomościami”

W roku 2016 przygotowano projekt partnerski, który realizowany jest przez 15 podmiotów, zarówno publicznych, jak i prywatnych. Liderem partnerstwa jest Związek Miast Polskich, który złożył wniosek i otrzymał dofinansowanie projektu ze środków unijnych w ramach działania 2.18 Wysokiej jakości usługi administracyjne (Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój). W ramach projektu mają odbyć się warsztaty, które przyczynią się do przygotowania bądź aktualizacji gminnego planu wykorzystania zasobów nieruchomości, natomiast w „części podatkowej” programu, strategicznym zadaniem będzie przegląd polityki miasta w zakresie ustalania i metod poboru podatków i opłat lokalnych lub wsparcie urzędu

w zakresie przygotowania stawek i treści uchwały o opłacie reklamowej. Wartość projektu w części realizowanej przez Gminę Miasta Tarnowa wynosi ponad 89.500 zł.

„Podnoszenie zdolności instytucjonalnej miasta Tarnowa – innowacyjny system zarządzania wiedzą i komunikacji z interesariuszami w obszarze współpracy z przedsiębiorcami”

W roku 2016 przygotowano projekt partnerski, zakładający współdziałanie takich podmiotów jak Małopolskiej Szkoły Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Gminy Miasta Tarnowa oraz Andalucia Emprende, Fundación Pública Andaluza. Realizacja projektu doprowadzić ma do stworzenia systemu zarządzania wiedzą w obszarze przedsiębiorczości, inicjowanie sieci współpracy: samorząd – przedsiębiorcy – otoczenie biznesu. Projekt został zgłoszony do dofinansowania w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja i Rozwój na lata 2014-2020 (działanie 4.3). Celem projektu jest poprawa jakości i rozwijanie działań realizowanych przez Miasto w obszarze współpracy z przedsiębiorcami poprzez: stworzenie systemu zarządzania wiedzą w obszarze wsparcia przedsiębiorczości, zbudowanie sieci komunikacji i współpracy z przedsiębiorcami oraz szeroko pojętym otoczeniem biznesu (szkoły, uczelnie, klastry, samorzady, ośrodki innowacji), wsparcie działań nastawionych na promocję przedsiębiorczości. Szacowana wartość całkowita projektu wynosi 387.346,45 zł, w tym część GMT 142.135,16 zł. Wkład funduszy europejskich to 375.346,45 zł.

„Business Boost For Malopolska”

W 2016 roku złożono wniosek i uzyskano dofinansowanie do realizacji projektu „Business Boost For Malopolska”, w ramach poddziałania 3.3.1 Promocja gospodarcza Małopolski Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Głównym jego celem jest wytworzenie silnego impulsu rozwoju gospodarczego dla firm sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Małopolsce. Przedmiotem projektu, realizowanego przez Urząd Miasta Tarnowa w partnerstwie z Centrum Transferu Technologii Politechnika Krakowska, są działania związane z szeroko rozumianą promocją gospodarczą dla firm sektora MŚP z Małopolski, które chcą rozszerzyć swoją działalność oraz są gotowe do ekspansji międzynarodowej. Zrealizowane zostaną przedsięwzięcia z zakresu promocji oferty gospodarczej regionu, w wymiarze zarówno krajowym, jak i zagranicznym, a także przedsięwzięcia związane ze wsparciem małopolskich firm sektora MŚP w ekspansji na rynki zewnętrzne. Elementem wspierającym zadania z zakresu działań targowo-wystawienniczych będzie promocja innowacyjności poprzez wzmocnienie współpracy na linii nauka-biznes, w szczególności w obszarze inteligentnej specjalizacji regionu oraz wsparcie komercjalizacji innowacyjnych pomysłów i rozwiązań technologicznych w Małopolsce. Wartość projektu wynosi 2.493.652,19 zł, a wysokość dofinansowania z funduszy unijnych 2.119.604,36 zł.

Edukacja

W 2016 złożono wnioski o dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (poddziałanie 10.2.2) projektów z zakresu kształcenia zawodowego „Kwalifikacje zawodowe sukcesem na rynku pracy” oraz „Omnibus budowlany”.

Realizatorem projektu „Kwalifikacje zawodowe sukcesem na rynku pracy” jest Tarnowskie Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego. W ramach projektu 4.204 uczniów tarnowskich szkół prowadzących kształcenie zawodowe będzie mogło skorzystać z różnych form

doskonalenia i zdobyć dodatkowe kwalifikacje zawodowe. Nabór na konkretną formę wsparcia prowadzony będzie bezpośrednio w szkołach w sposób cykliczny. Oprócz pomocy uczniom projekt przewiduje również wsparcie dla kadry pedagogicznej. Z możliwości podniesienia kwalifikacji zawodowych skorzysta w sumie 25 nauczycieli. Jako dopełnienie pomocy w doskonaleniu się uczniów w projekcie przewidziano również doposażenie pracowni w Tarnowskim Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego oraz Centrum Kształcenia Zzawodowego i Ustawicznego. Pozwoli to rozbudować i zaktualizować w sposób istotny bazę dydaktyczną z uwzględnieniem tendencji technologicznych i zmieniających się realiów rynku pracy. Szacowane koszty całkowite projektu wynoszą 8.641.380 zł, natomiast oczekiwane dofinansowanie 7.777.242 zł.

Realizatorem projektu „Omnibus budowlany” jest Zespół Szkół Budowlanych. Zakłada się, że w ramach projektu wsparcie trafi do roku 2020 do 636 osób - uczestników projektu. Będzie to 608 uczniów szkół kształcących w branży budowlanej (w tym 20 ze specjalnymi potrzebami), 28 nauczycieli kształcenia zawodowego (w tym czworo pracujących z młodzieżą o specjalnych potrzebach). Szacowane koszty całkowite projektu wynoszą 4.841.240,88 zł, natomiast oczekiwane dofinansowanie to 4.357.046,88 zł.

„Małopolska Chmura Edukacyjna” – dwa projekty szkół

W 2016 r. rozpoczęto realizację dwóch projektów dotyczących realizacji dodatkowych zajęć edukacyjnych w ramach Małopolskiej Chmury Edukacyjnej. Projekty zostały przygotowane przez Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Tarnowie (projekt „Małopolska Chmura Edukacyjna - Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Tarnowie”) oraz Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2 w Tarnowie (projekt „Rozwój kompetencji kluczowych uczniów Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Tarnowie w obszarach ogólnych: informatyka i matematyka”) i dofinansowane ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Są one kontynuacją pilotażowego projektu, dofinansowanego ze środków pochodzących z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Głównym celem projektu było stworzenie ram współpracy krakowskich uczelni wyższych z liceami z terenu województwa małopolskiego, która miała przyczynić się do rozwijania zainteresowań młodzieży kierunkami kształcenia zgodnymi z inteligentną specjalizacją regionu. W ramach projektu w liceach wdrażane były programy rozwojowe zakładające m.in. realizację eksperymentalnego systemu wirtualnych zajęć w modelu „odwróconych lekcji” w czasie rzeczywistym (zajęcia on-line) w dwóch obszarach tematycznych w każdej ze szkół. W ZSO 1 były to biologia i chemia, zaś w ZSO 2 – matematyka i informatyka. Projekt obejmował również pracę kół naukowych oraz realizację letnich warsztatów naukowych w wymienionych obszarach tematycznych. Całość możliwa była do realizacji dzięki zainstalowanej uprzednio, w ramach komplementarnego projektu infrastrukturalnego, nowoczesnej platformie informatycznej dostarczania usług i aplikacji edukacyjnych wykorzystującej technologię chmury obliczeniowej, umożliwiającej interaktywną współpracę pomiędzy szkołami a uczelniami na terenie województwa, poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii takich jak video-konferencje, multimedia, mobilny dostęp, etc.

Okres realizacji projektu to 2016 i 2017. Wartość projektu realizowanego przez ZSO 1 to 28.480,38 zł, w tym dofinansowanie ze środków zewnętrznych wyniosło ponad 27.000 zł. Wartość projektu realizowanego przez ZSO 2 to 22.246,53 zł, w tym dofinansowanie wynosi ponad 21.000 zł.

„Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce II”

W 2016 r. trwały prace nad przygotowaniem partnerskiego projektu „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce II”, którego liderem jest województwo małopolskie, zaś Gmina Miasta Tarnowa jest partnerem. Projekt otrzymał dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Jest to projekt pozakonkursowy. To jeden z najważniejszych i największych projektów edukacyjnych w skali kraju w nowej perspektywie finansowej – w partnerstwie uczestniczy 114 podmiotów, zarówno z sektora finansów publicznych jak i spoza niego. Głównym jego celem jest wzmocnienie kształcenia zawodowego w poszczególnych branżach, lepsze powiązanie jego oferty z potrzebami rynku pracy i poprawa społecznego wizerunku kształcenia zawodowego, szczególnie wśród młodzieży oraz rodziców. Na projekt składają się dwa główne komponenty: realizacja Małopolskiej Chmury Edukacyjnej w zakresie obszarów zawodowych (w Tarnowie będzie ona realizowana w Zespole Szkół Budowlanych w Tarnowie oraz w Zespole Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Tarnowie) oraz utworzenie Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (w Gminie Miasta Tarnowa punkty te mają zostać utworzone w ośmiu gimnazjach). Realizacja chmury edukacyjnej polega na działaniach analogicznych do działań „chmurowych” w ramach obszarów ogólnych, takich, jak realizowane przez ZSO 1 i ZSO 2 w ramach oddzielnych projektów. Wybrane obszary zawodowe to budownictwo, środowisko (ZSB) oraz język angielski i obszar elektryczno – elektroniczny (ZSME). W Szkolnych Punktach Informacji i Kariery będzie natomiast prowadzone doradztwo zawodowe dla gimnazjalistów. Okres realizacji obejmuje lata 2016-2021. Planowana wartość projektu w części realizowanej przez Gminę Miasta Tarnowa to prawie 530.000 zł, z czego 90% zostanie dofinansowane ze środków Unii Europejskiej i budżetu państwa.

Projekty edukacyjne, związane z mobilnością uczniów i nauczycieli

Na przestrzeni kilku ostatnich lat tarnowskie szkoły chętnie włączały się w projekty edukacyjne o stosunkowo niewielkich nakładach finansowych, polegające na współpracy ich wychowanków z uczniami z innych europejskich miast, wymianach młodzieżowych oraz wyjazdach osób kształcących się i kadry nauczycielskiej na zagraniczne praktyki zawodowe. Także w 2016 r. realizowane były tego typu projekty, dofinansowane przede wszystkim ze środków Programu Erasmus+ oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój i Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży.

Jak co roku, także i w 2016 r. realizowane były projekty wymiany młodzieży w ramach programu Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży. Na dwa tygodniowe pobyty w Niemczech swoich uczniów wysłało III Liceum Ogólnokształcące, na co otrzymało dofinansowanie w łącznej kwocie prawie 8.500 zł.

W 2016 roku w tarnowskich szkołach realizowane były projekty w ramach Programu Erasmus+. Jest to program dofinansujący ze środków europejskich projekty edukacyjne i rozwojowe obejmujące zdalną współpracę pomiędzy europejskimi instytucjami partnerskimi lub wyjazdy zagraniczne w celu wspólnej realizacji zadań, nauki i zdobywania doświadczeń – realizowane przez szkoły, uczelnie wyższe i stowarzyszenia.

Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Tarnowie kontynuował rozpoczęty już w roku 2015 projekt „Experiance Occupational – Tecno Trends In Europe East-West +”, który otrzymał dofinansowanie w ramach Programu Erasmus+ w wysokości 11.912 euro. Projekt ten obejmował wyjazd sześciuosobowej grupy uczniów Technikum Nr 4 im. Tadeusza Tertila wraz z opiekunem na trzytygodniowy staż zawodowy do Niemiec, wiosną 2016 r. Uczniowie

pracowali w firmach z branży mechanicznej i elektrycznej, zdobywając doświadczenia, a także ucząc się języków obcych branżowych.

Projekt „Europejska praktyka elektryka i elektronika” dotyczy zagranicznych praktyk zawodowych na Węgrzech, w mieście partnerskim Tarnowa – Veszprém. Przedsięwzięcie to przyczynić się ma do zwiększenia kompetencji i rozwoju uczniów i nauczycieli, zdobycia praktycznego doświadczenia zawodowego, a także podwyższenia ich umiejętności językowych. Projekt otrzymał 45.740 euro dofinansowania.

Projekt „Energoszczędne budownictwo szkieletowe” polega na odbyciu przez dwie grupy po 24 uczniów trzytygodniowych staży zawodowych w partnerskiej szkole na Słowacji. Jeden z tych staży odbył się już jesienią 2015, zaś drugi wiosną 2016 r. Celem projektu jest zdobycie umiejętności praktycznych związanych ze wznoszeniem energoszczędnych obiektów o konstrukcji szkieletowej i więźbowej. Projekt otrzymał 98.316 euro dofinansowania, z czego 80% wpłynęło w 2015 r., natomiast płatność końcowa po rozliczeniu projektu zaplanowana jest na 2017 r.

Celem projektu „Od pasji do zawodu”, realizowanego od 2015 roku przez Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 5 jest stymulowanie aktywności młodych ludzi w kierunku odnajdywania swoich zainteresowań, talentów, rozwijania pasji, a poprzez to aktywnego przygotowania do przyszłego zawodu. Projekt ma za zadanie wyposażyć uczniów w taką wiedzę, umiejętności oraz wykształcenie postaw, które pomogą w przyszłości znaleźć i utrzymać pracę. Projekt obejmuje działania czterech partnerskich instytucji z Polski, Portugalii, Turcji i Hiszpanii. Otrzymane dofinansowanie to 95.205 euro.

O popularności Programu Erasmus+ świadczy to, że każdego roku szkoły chętnie i licznie wnoszą wnioski o dofinansowanie swoich projektów. Realizację kolejnych wieloletnich przedsięwzięć rozpoczęły: Zespół Szkół Technicznych w Tarnowie, Zespół Szkół Budowlanych w Tarnowie oraz Zespół Szkół Specjalnych dla Nieśłyszących i Słabo Słyszących w Tarnowie, Zespół Szkół Plastycznych w Tarnowie oraz Szkoła Podstawowa nr 11 w Tarnowie.

Projekt „Praktyka u europejskiego pracodawcy” otrzymał w 2016 r. dofinansowanie w kwocie 393.004,38 zł. Projekt został dofinansowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, jednak jego realizacja odbywać się będzie na zasadach Programu Erasmus+. Polega on na organizacji wyjazdów do instytucji partnerskich na Węgrzech (w Veszprém) oraz w Portugalii (Braga) zarówno na zagraniczne staże zawodowe w przedsiębiorstwach, jak i w celu szkolenia kadry. Zaliczka na realizację projektu wyniosła 314.403,50 zł.

Projekt „Sztuka porozumiewania się” otrzymał w 2016 r. dofinansowanie w kwocie 142.197,56 zł. 80% tej kwoty wpłynęło do Gminy Miasta Tarnowa jako zaliczka na realizację projektu. Zadanie zostało dofinansowane ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, jednak jego realizacja odbywać się będzie na zasadach Programu Erasmus+. Projekt polega na udziale 10 nauczycieli i dwóch wicedyrektorów w kursach języka angielskiego oraz udziale dwóch nauczycieli języka angielskiego w kursach metodycznych. Kursy odbywać się będą na Malcie, w Wielkiej Brytanii i Irlandii.

Projekt „Innowacyjne metody nauczania oparte na metodzie rozwiązywania problemów” to projekt, w którym tarnowska szkoła pełni rolę partnera. Wniosek o dofinansowanie projektu złożyła w imieniu swoim i partnerów Fundacja Rozwoju Regionalnego Viribus Unitis. Celem projektu jest opracowanie i przetestowanie innowacyjnej koncepcji Web Quest. Budżet ogólny projektu wynosi 243.102 euro. Budżet przeznaczony dla Zespołu Szkół Specjalnych dla

Niestyszących i Słabo Słyszających w Tarnowie w całym okresie realizacji projektu wynosi 125.600 zł.

Projekt „W drodze do zdrowszego stylu życia z naszymi europejskimi przyjaciółmi” ma na celu poszerzenie wiedzy uczniów na temat aktywnego, zdrowego trybu życia. Uczniowie będą poznawać i promować piękno przyrody w swoim regionie. W projekcie tarnowska szkoła pełni rolę Partnera – wniosek został złożony przez szkołę w Czechach i projekt jest przez nią koordynowany; trzecim partnerem jest szkoła z Francji. Kwota przyznana SP11 to 13.180 euro. W 2016 r. wpłynęła zaliczka w wysokości 45.080,87 zł.

Projekt „Innowacyjne techniki zdobienia wnętrz” to kolejna odsłona realizowanych przez Zespół Szkół Budowlanych praktyk zagranicznych w partnerskiej placówce na Słowacji. Uczniowie mogą zdobyć praktyczne doświadczenie zawodowe za granicą oraz podwyższyć umiejętności językowe. Szkoła na realizację zadania zdobyła 124.774 euro, z czego w 2016 r. wpłynęła zaliczka w wysokości 434.712,62 zł.

Pomoc społeczna

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie w 2016 r. rozpoczął realizację projektu „Aktywnie działamy. Pozytywnie wspieramy. Lokalnie zmieniamy”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego 2014-2020, 9 Oś Priorytetowa, Działania 9.1, Poddziałania 9.1.1. Celem głównym projektu jest aktywizacja społeczna i zawodowa 300 osób zamieszkałych na terenie Tarnowa. Projekt poprzez poprawę oraz wzmocnienie szans na zatrudnienie uczestników projektu ma przyczynić się do ich aktywnego włączenia w życie społeczno-zawodowe. Realizacja projektu przewidziana jest na okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2018 roku.

W 2016 r. zawarto 115 kontraktów socjalnych, w tym 95 osób przeszło diagnozę społeczno-zawodową, realizowaną przez psychologów i doradców zawodowych. W ramach projektu został zrealizowany Program Aktywizacja i Integracja, w ramach którego zrealizowano poradnictwo z psychologiem oraz prace społecznie użyteczne. Ponadto psycholog rozpoczął realizację indywidualnych spotkań z uczestnikami projektu zgodnie ze ścieżką reintegracji społeczno-zawodowej opracowanej przez specjalistów realizujących diagnozę oraz sugestiami pracowników socjalnych, ponadto rozpoczął prowadzenie grupy wsparcia dla samotnych matek oraz grupy wsparcia w zakresie radzenia sobie z emocjami i wzmacniania pozytywnej samooceny. W związku z późnym podpisaniem umowy ramowej nastąpiły przesunięcia w realizacji działań zaplanowanych w projekcie, dlatego osoby, które zawarły kontrakt w 2016 r. kontynuują jego realizację w 2017 r. Całkowita wartość projektu wynosi 3.882.825,50 zł, w tym kwota dofinansowania 3.300.325,50 zł.

W 2016 r. złożono również wniosek wnioski o dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (poddziałanie 9.2.3) projektu „Wsparcie opiekunów nieformalnych osób niesamodzielnych w subregionie tarnowskim”. Całkowita wartość projektu to 7.542.499,80 zł, a kwota dofinansowania 6.988.428,35 zł.

Projekt zakłada utworzenie subregionalnego centrum opiekunów osób niesamodzielnych. W jego zakresie przewidziano m.in.: usługi opieki zastępczej, umożliwiające czasowy całodobowy pobyt osoby niesamodzielnej w Ośrodku lub w miejscu zamieszkania w przypadku okresowego braku możliwości sprawowania opieki przez jej opiekuna nieformalnego, wsparcie edukacyjno-doradcze opiekunów, obejmujące m.in. grupy wsparcia,

poradnictwo, szkolenia i praktyki opiekuńcze, pomoc w zarządzaniu opieką, zwiększanie dostępu opiekunów do informacji o różnych systemach wsparcia, konferencje adresowane do kadr służby zdrowia i pomocy społecznej, prowadzenie wypożyczalni sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i medycznego wraz z nauką obsługi sprzętu i doradztwem w zakresie jego wykorzystania.

Aktywizacja rynku pracy

W 2016 r. realizowane były przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie projekty dofinansowane ze środków unijnych, mające na celu aktywizację osób bezrobotnych poprzez m.in. zorganizowanie dla nich płatnych staży zawodowych, udzielanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz udzielanie wsparcia w zakresie szkoleń i doradztwa zawodowego, a także pośrednictwa pracy.

Projekt pozakonkursowy „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie tarnowskim i mieście Tarnów (III) - Młodzi na start”, który jest realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Poddziałanie 1.1.2 Wsparcie udzielane z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych. Okres realizacji od 1 stycznia 2017 do 30 lipca 2018 r. Budżet projektu wynosi 18.816.135,77 zł. Celem projektu jest zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych w wieku od 18 do 29 roku życia, zarejestrowanych jako bezrobotne w PUP w Tarnowie, zakwalifikowanych do profilu pomocy I (tzw. bezrobotni aktywni) lub profilu pomocy II (tzw. wymagający wsparcia), które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu. Projekt jest skierowany do 1.570 osób bezrobotnych, w tym 850 kobiet, poniżej 30 roku życia, zarejestrowanych w PUP, w tym w szczególności do osób długotrwale bezrobotnych. Osoby bezrobotne w ramach projektu zostaną objęte kompleksowym i indywidualnym pośrednictwem pracy w zakresie wyboru oferty pracy zgodnie z kwalifikacjami i kompetencjami lub/i poradnictwem zawodowym w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej, w tym podnoszenia lub uzupełniania kompetencji i kwalifikacji zawodowych. Ponadto, w ramach projektu planuje się organizację: staży, szkoleń w zakresie prowadzenia własnej działalności gospodarczej, jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, subsydiowanego zatrudnienia (prace interwencyjne), bonów na zasiedlenie oraz szkoleń zawodowych.

Projekt pozakonkursowy „Aktywizacja osób w wieku 30 lat i więcej pozostających bez pracy w powiecie tarnowskim i m. Tarnów (III) Mój rozwój, moja szansa”, który jest realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, Działanie 8.1 Aktywizacja zawodowa – projekty powiatowych urzędów pracy, współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Okres realizacji projektu – od 1 stycznia 2017 do 30 czerwca 2018 r. Wartość projektu wynosi 4.515.000 zł. Celem projektu jest zwiększenie możliwości zatrudnienia 361 osób, w tym 182 kobiet, w wieku 30 lat i więcej, pozostających bez pracy w powiecie tarnowskim i Tarnowie, zarejestrowanych w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie jako osoby bezrobotne zakwalifikowane do profilu pomocy I (tzw. bezrobotni aktywni) lub profilu pomocy II (tzw. wymagający wsparcia) w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645 z późn. zm.), należących co najmniej do jednej z poniższych grup: osoby z niepełnosprawnościami, osoby w wieku 50 lat i więcej, osoby długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach, kobiety. Zgodnie z kryterium kompleksowości projektu oraz udzielonego wsparcia, każdy uczestnik

projektu skorzysta z co najmniej trzech form wsparcia dobranych indywidualnie dla każdego uczestnika, w tym obligatoryjnie z poradnictwa zawodowe i pośrednictwa pracy. Ponadto w ramach projektu planuje się organizację: staży, szkoleń w zakresie prowadzenia własnej działalności gospodarczej, jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego, prac interwencyjnych i szkoleń zawodowych.

Projekt partnerski „Małopolskie Centrum Aktywizacji – kierunek zatrudnienie”, wdrażany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 8 Rynek Pracy, Działania 8.2 Aktywizacja zawodowa, współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Projekt realizowany jest w partnerstwie, w którym liderem jest Stowarzyszenie Aktywnego Wspierania Gospodarki z siedzibą we Wrocławiu, Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie oraz Powiatowy Urząd Pracy w Olkuszu. Okres realizacji projektu – od 1 czerwca 2016 do 31 stycznia 2018 r. Celem projektu jest zwiększenie możliwości zatrudnienia 240 osób, w tym 132 kobiety, defaworyzowanych na rynku pracy w wieku 30 lat i więcej: bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo, należących co najmniej do jednej z poniższych grup: osoby z niepełnosprawnościami, osoby powyżej 50 roku życia, osoby długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach oraz kobiety, zamieszkałych na terenie województwa małopolskiego w Tarnowie lub powiatach: tarnowskim, krakowskim, olkuskim i oświęcimskim. Do uczestnictwa w projekcie z obszaru Tarnowa i powiatu tarnowskiego zostanie zrekrutowanych 65 osób, w tym 50 osób bezrobotnych oraz 15 osób poszukujących pracy i biernych zawodowo. Zgodnie z kryterium kompleksowości projektu każdy uczestnik projektu skorzysta z co najmniej trzech form wsparcia dobranych indywidualnie dla każdego uczestnika, w tym obligatoryjnie z doradztwa zawodowego, indywidualnego wsparcia motywacyjno-psychologicznego, kompleksowego i indywidualnego pośrednictwa pracy. Ponadto, w ramach projektu planuje się organizację: trzymiesięcznego płatnego stażu zawodowego dla 150 uczestników, wysokiej jakości szkoleń dla 200 uczestników, dodatku relokacyjnego dla 10 uczestników oraz dodatku aktywizacyjnego dla 30 uczestników.

Projekt partnerski „CISERWIS”, wdrażany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 9 Region Spójny Społecznie, Działanie 9.1 Aktywna integracja, Poddziałanie 9.1.2 Aktywna integracja – projekty konkursowe, współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Projekt realizowany jest w partnerstwie, w którym liderem jest Spółdzielnia Socjalna Serwis z siedzibą w Tarnowie, a partnerem Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie. Okres realizacji projektu – od 1 stycznia 2017 do 31 grudnia 2019 r. Grupę docelową projektu stanowią osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym w szczególności osoby doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego oraz osoby korzystające z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa. Do uczestnictwa w projekcie zostanie zrekrutowanych 60 osób z powiatu tarnowskiego i Tarnowa. Każdemu uczestnikowi zostanie ustalona i będzie monitorowana indywidualna ścieżka reintegracyjna. Projekt zakłada reintegrację społeczną i zawodową grupy docelowej projektu poprzez udział w zajęciach reintegracyjnych w Centrum Integracji Społecznej, polegających na uczestnictwie w warsztatach terapeutycznych, aktywnego poszukiwania pracy i edukacyjnych, giełdzie pracy-

pośrednictwie pracy, szkoleniach zawodowych, warsztatach nauki zawodu w branżach gastronomicznej, wikliniarsko-pamiątkarskiej, budowlanej, praktykach u pracodawców oraz na korzystaniu z indywidualnego doradztwa psychologicznego, społecznego i zawodowego.

Program regionalny „Konserwator”, finansowany ze środków Funduszu Pracy, realizowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie i Powiatowe Urzędy Pracy na terenie województwa małopolskiego, w tym Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie. Okres realizacji – od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. Wartość projektu wynosi 264.000 zł. Celem programu jest aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych z grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Program zakłada realizację działań w podmiotach, których działalność związana jest z ochroną tradycji kulturowej, zachowaniem i rewitalizacją substancji zabytkowej oraz ochroną krajobrazu kulturowego na terenie województwa małopolskiego. Program jest skierowany do 30 osób bezrobotnych, zarejestrowanych w PUP w Tarnowie.

Program regionalny „Firma +1”, finansowany ze środków Funduszu Pracy, realizowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie w porozumieniu z Powiatowymi Urzędami Pracy, w tym z Powiatowym Urzędem Pracy w Tarnowie. Okres realizacji – od 1 stycznia 2017 do 31 grudnia 2018 r. Wartość projektu wynosi 360.000 zł. Celem programu, dla obszaru działania Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie, jest aktywizacja zawodowa 30 osób bezrobotnych, w szczególności osób w wieku 40 lat i więcej, zarejestrowanych w PUP w Tarnowie.

7. MIENIE KOMUNALNE

7.1 Stan mienia komunalnego

Mieniem komunalnym - zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, z późn. zm.) - „jest własność i inne prawa majątkowe należące do poszczególnych gmin i ich związków oraz mienie innych komunalnych osób prawnych, w tym przedsiębiorstw”.

Na mienie Gminy Miasta Tarnowa składają się:

- majątek jednostek i zakładów budżetowych,
- majątek instytucji kultury,
- majątek samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej,
- majątek jednoosobowych spółek Gminy,
- udziały i akcje Gminy w spółkach prawa handlowego,
- grunty stanowiące własność Gminy, zarówno będące przedmiotem użytkowania wieczystego, użytkowania, trwałego zarządu, jak i pozostające w zasobie i oddane w dzierżawę, użyczenie, bądź są przygotowywane do zagospodarowania.

Ogólna wartość majątku Gminy Miasta Tarnowa na koniec 2016 r. wyniosła 1.699.824.144,44 zł, i była wyższa od wartości mienia z końca 2015 r. o 82.061.332,25 zł.

Tabela nr 22: Wielkość poszczególnych składników mienia

Wyszczególnienie	Wartość mienia na koniec roku wg wartości księgowej brutto	
	2015 [zł]	2016 [zł]
Mienie rozdysponowane		
Jednostki i zakłady budżetowe	953.848.836,10	983.516.069,33

(z wyłączeniem szkół i przedszkoli)		
Szkoły podstawowe	38.173.536,02	40.374.817,61
Szkoły ponadpodstawowe	111.344.051,97	120.337.570,93
Przedszkola	33.815.671,90	40.073.349,87
Instytucje kultury	29.693.783,09	29.807.365,49
Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	69.768.628,83	74.737.790,35
Jednoosobowe spółki Gminy	246.821.554,28	276.680.440,86
Udziały i akcje Gminy w spółkach	134.296.750,00	134.296.740,00
Mienie nierozdysponowane		
Budynki pozostające w zasobie i budynki administrowane przez MZB Sp. z o.o.:	132.786.852,76	133.644.036,73
Inne środki trwałe i pozostałe środki trwałe	63.614.230,48	68.070.211,72
Wartości niematerialne i prawne	2.813.515,69	68.070.211,72
Dobra kultury	1.177.265,00	1.177.265,00
Grunty	171.014.943,61	175.304.277,38

Źródło: Wydział Gospodarowania Mieniem Urzędu Miasta Tarnowa

7.2 Gospodarowanie mieniem komunalnym

W 2016 r. władze Miasta prowadziły gospodarkę mieniem komunalnym obejmującą następujące działania:

1. Zbyto w trybie przetargów nieograniczonych:

- nieruchomość oznaczoną numerem działki 123 o pow. 310 m² obręb 68 położoną przy ul. Krzyskiej, przeznaczoną pod budownictwo mieszkaniowe, jednorodzinne,

- nieruchomość oznaczoną numerem działki 38/12 o pow. 1327 m² obręb 308 położoną przy al. Tarnowskich, przeznaczoną pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną, wraz z udziałem wynoszący 1/5 części w działce 38/10 obręb 308,

- nieruchomość oznaczoną numerem działki 38/13 o pow. 850 m² obręb 308 położoną przy al. Tarnowskich, przeznaczoną pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną, wraz z udziałem wynoszący 1/5 części w działce 38/10 obręb 308,

- nieruchomość oznaczoną numerem działki 38/14 o pow. 1091 m² obręb 308 położoną przy al. Tarnowskich, przeznaczoną pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną, wraz z udziałem wynoszący 1/5 części w działce 38/10 obręb 308,

- nieruchomość oznaczoną numerem działki 38/11 o pow. 1080 m² obręb 308 położoną przy al. Tarnowskich, przeznaczoną pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną, wraz z udziałem wynoszący 1/5 części w działce 38/10 obręb 308,

- nieruchomość oznaczoną numerem działki 38/11 o pow. 3066 m² obręb 151 położoną przy ul. Wojska Polskiego, przeznaczoną pod usługi sportu,

- nieruchomość oznaczoną numerem działki 108/27 o pow. 1037 m² obrębu 308 położoną przy ul. Czesława Miłosza, przeznaczoną pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,

- nieruchomość oznaczoną numerem działki 3/55 o pow. 8089 m² obrębu 99 położoną przy ul. Błonie, przeznaczoną pod zabudowę usługową,

- nieruchomość oznaczoną numerem działki 59/2 o pow. 9936 m² obrębu 221 położoną przy ul. Okrężnej, przeznaczoną pod tereny zabudowy usługowej z podstawowym przeznaczeniem pod usługi komercyjne związane z obsługą ruchu samochodowego,

- nieruchomość oznaczoną numerem działki 28/14 o pow. 1880 m² obrębu 199 położoną przy ul. Równej, przeznaczoną pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z usługami,

- zabudowaną nieruchomość oznaczoną numerem działki 71 o pow. 823 m² obrębu 325 położoną przy ul. Krakowskiej, przeznaczoną pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z usługami.

2. Zbyto w trybie przetargu ustnego ograniczonego do właścicieli sąsiednich nieruchomości:

- nieruchomość oznaczoną numerem działki 1/101 o pow. 97 m² obrębu 200 położoną przy ul. Giędlowej, przeznaczoną pod zabudowę magazynowo – składową,

- nieruchomość oznaczoną numerem działki 362 o pow. 264 m² obrębu 281 położoną u zbiegu ulic Tenerowicza i Burkiewicza, przeznaczoną pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,

- nieruchomość oznaczoną numerem działki 73/5 o pow. 9 m² obrębu 206 położoną u zbiegu ulic Kowalskiej i Małej, przeznaczoną pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną.

3. Zbyto w trybie bezprzetargowym:

- lokal nr A w budynku przy ul. Wałowej 22 na rzecz najemcy,

- nieruchomość oznaczoną numerem działki 65/4 o pow. 50 m² obrębu 289 położoną przy ul. Krakowskiej, przeznaczoną pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,

- udział 3/5 części w działce oznaczonej numerem 16/32 o pow. 472 m² obrębu 296 położonej przy ul. Przemysłowej,

- dwie nieruchomości, na podstawie art. 37 ust. 2 pkt 5 i 32 ustawy o gospodarce nieruchomościami - na własność będące dotychczas w użytkowaniu wieczystym n/w podmiotów, a to: nieruchomość położona na skrzyżowaniu ulic Krakowskiej i Pułaskiego o pow. 280 m² na rzecz Spółki BP EUROPA SE Spółka Europejska, a także nieruchomość położona przy ul. Droga do Huty o pow. 97 m² na rzecz spółki EKOPAK S.C.

4. Przeprowadzono 27 przetargów ustnych nieograniczonych na zbycie nieruchomości stanowiących własność Gminy Miasta Tarnowa.

5. Nabyto na rzecz Gminy Miasta Tarnowa:

- nieruchomość oznaczoną numerem działki 95/3 o pow. 900 m² obrębu 199 położoną w rejonie ulicy Gruntowej,
- nieruchomość oznaczoną numerem działki 77/31 o pow. 332 m² obrębu 293 położona w rejonie ulicy Grunwaldzkiej,
- nieruchomość oznaczoną numerem działki 1/8 o pow. 2789 m² obrębu 290 położoną w rejonie ulicy Św. Katarzyny.

6. Zbyto 42 lokale mieszkalne w 33 budynkach komunalnych za łączną kwotę 764.091 zł.

7. Sporządzono 637 dokumentów dotyczących dzierżaw:

- zawarto umów - 355,
- protokoły naliczające opłaty za bezumowne użytkowanie terenu - 181,
- aneksy do umów -15,
- rozwiązania umów - 80,
- zezwolenia na okazjonalne zajęcia terenu - 6.

8. Sporządzono dwie umowy użyczenia, w tym z Klubem Sportowym „ISKRA”, z przeznaczeniem pod tereny sportowo- rekreacyjne.

9. W zakresie prawa użytkowania wieczystego wydano:

- 14 decyzji o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miasta Tarnowa,
- jedną decyzję o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa,
- 31 wypowiedzeń opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego gruntów stanowiących własność Gminy Miasta Tarnowa,
- 25 wypowiedzeń opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego gruntów stanowiących własność Gminy Miasta Tarnowa,
- 37 wypowiedzeń opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego gruntów stanowiących własność Skarbu państwa,

- 15 wypowiedzeń dotyczących zmiany stawki procentowej ze względu na zmianę sposobu korzystania z nieruchomości (zmiana z 1% na 3%).

10. Ustalono lub wygaszono trwałe zarząd na rzecz jednostek organizacyjnych i zakładów budżetowych Gminy Miasta Tarnowa - 12 decyzji.

11. Uzgodniono salda składników nieruchomości 63 jednostek organizacyjnych z gminnym zasobem nieruchomości.

12. Ustalono wysokość stawki procentowej i wysokość opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego gruntów Skarbu Państwa:

- cele mieszkaniowe - jeden,

- cele usługowe - pięć.

7.3 Zasoby lokalowe

W Gminie Miasta Tarnowa zasady gospodarowania zasobem mieszkaniowym reguluje Uchwała Nr XXIX/426/2012 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie przyjęcia *Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Tarnowa na lata 2013-2017*. Natomiast realizację zadań nałożonych ustawowo umożliwiają podjęta przez Radę Miejską w Tarnowie Uchwała Nr XXXIV/452/2009 z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa (Dz. U. Woj. Małop. z 2014 r., poz. 3652 z późn. zm.).

Mieszkaniowy zasób Gminy stanowi ogółem 2.607 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej 109.604 m², w tym 416 lokali posiadających status lokali socjalnych o łącznej powierzchni użytkowej 12.086 m² i 13 lokali posiadających status tymczasowych pomieszczeń o łącznej powierzchni użytkowej 143 m². Lokale te położone są w 120 budynkach stanowiących w 100% własność Gminy oraz w 125 budynkach stanowiących własność Gminy i osób fizycznych (Wspólnoty Mieszkaniowe).

Zasobem zarządza Miejski Zarząd Budynków Spółka z o. o. w Tarnowie, którego zakres działania ogranicza się do sprawowania zwykłego zarządu budynkami stanowiącym mienie komunalne Gminy. Koszty utrzymania mieszkaniowego zasobu Gminy pokrywane są z wpływów czynszu najmu lokali mieszkalnych i użytkowych, które w całości pozostają w dyspozycji zarządcy.

Tabela nr 23: Wpływy i wydatki w mieszkaniowym zasobie Gminy Miasta Tarnowa

Wyszczególnienie	Rok 2016
Należne wpływy z lokali mieszkalnych (zł)	6.129.853
Koszty utrzymania mieszkaniowego zasobu (zł)	8.531.250
SALDO	- 2.401.397
% pokrycie kosztów należnymi wpływami	71,85%
Należne wpływy z lokali użytkowych (zł)	3.624.683
Koszty utrzymania lokali użytkowych (zł)	1.812.101
SALDO	1.812.582

Rzeczywiste wpływy z lokali mieszkalnych (zł)	6.066.103
% ściągłości czynszów z lokali mieszkalnych	98,96%
Rzeczywiste wpływy z lokali użytkowych (zł)	3.567.413
% ściągłości czynszów z lokali użytkowych	98,42%

Źródło: Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.

W 2016 r. obowiązywała wprowadzona 1 lipca 2013 r. stawka czynszu w wysokości sześciu złotych za 1 m² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych z wyłączeniem lokali socjalnych. Mogła ona być obniżona maksymalnie o 45% przy uwzględnieniu czynników obniżających tj. położenie lokalu, wyposażenie itp. Natomiast za 1 m² powierzchni użytkowej lokali socjalnych i tymczasowych pomieszczeń obowiązywała stawka czynszu w wysokości 1,65 zł.

7.4 Wynajem lokali mieszkalnych i realizacja wyroków eksmisyjnych

Zasady wynajmu lokali mieszkalnych należących do Miasta reguluje uchwała w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa, która określa między innymi wymogi jakie muszą spełniać wnioskodawcy czyniący starania o wynajem lokalu.

Tabela nr 24: Realizacja uchwały w 2016 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2016
1.	Liczba wniosków złożonych w danym roku: - o wynajem lokalu na czas nieoznaczony - o wynajem lokalu socjalnego	86* 41
2.	Liczba osób umieszczonych na listach osób uprawnionych do wynajmu lokalu: - na czas nieoznaczony - socjalnego	45 39
3.	Liczba wniosków pozytywnie rozpatrzonych w trybie szczególnym (uprawnienie do wynajmu lokalu na czas nieoznaczony)	32
4.	Liczba skierowań wydanych w danym roku	60
5.	Skreślenia z list z uwagi na niespełnianie kryteriów uchwały przy ponownej weryfikacji przed skierowaniem do wynajmu lokalu	32

* w tym dwa wycofane przez wnioskodawców

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa

W dniu 20 maja 2016 r. opracowano listy uprawnionych do wynajmu lokali na czas nieoznaczony i lokali socjalnych, na których ujęto 76 gospodarstw domowych. Ponadto 15 wnioskodawców uzyskało uprawnienie do otrzymania lokalu na czas nieoznaczony w trybie szczególnym (osoby te nie są objęte listami). Listy zostały opracowane z wniosków, które wpłynęły w 2015 r. O kolejności realizacji wniosków osób uprawnionych do wynajmu lokalu mieszkaniowego zasobu Gminy decyduje system punktacji zgodny z zasadami określonymi w załączniku do uchwały.

W dniu 8 grudnia 2016 r. opracowano dodatkowe listy uprawnionych do wynajmu lokali na czas nieoznaczony i lokali socjalnych, na których ujęto osiem gospodarstw domowych. Listy te były opracowane z wniosków cztero- i więcej osobowych gospodarstw domowych, które wpłynęły w

okresie od 1 stycznia do 31 października 2016 r. Ponadto 17 wnioskodawców uzyskało uprawnienie do otrzymania lokalu na czas nieoznaczony w trybie szczególnym (osoby te nie są objęte listami).

Na dzień 31 grudnia 2016 r. na wynajem lokalu na czas nieoznaczony oczekiwało łącznie 49 wnioskodawców ujętych na listach osób uprawnionych do wynajmu takiego lokalu (jeden uprawniony w 2012 r., trzech uprawnionych w 2014 r., sześciu uprawnionych w 2015 r. i 39 uprawnionych w 2016 r.). Natomiast na wynajem lokalu socjalnego oczekiwało łącznie 99 wnioskodawców ujętych na listach osób uprawnionych do wynajmu takiego lokalu (jeden uprawniony w 2010 r., dwóch uprawnionych w 2011 r., pięciu uprawnionych w 2012 r., 15 uprawnionych w 2013 r., 14 uprawnionych w 2014 r., 31 uprawnionych w 2015 r. i 31 uprawnionych w 2016 r.).

Do końca 2016 r. zrealizowano łącznie 46 wniosków o wynajem lokalu mieszkalnego na czas nieoznaczony z tytułu niskich dochodów i niezaspokojonych potrzeb mieszkaniowych oraz 14 wniosków o wynajem lokalu socjalnego z tytułu bardzo niskich dochodów. W 2016 r. 32 osoby skreślono z list uprawnionych do wynajmu lokali z zasobów GMT.

W 2016 r. wpłynęło łącznie 127 wniosków, z czego 86 o wynajem lokalu na czas nieoznaczony, a 41 o wynajem lokalu socjalnego, z czego rozpatrzono już ostatecznie 25 wniosków (listy z 8.12.2016 r. + tryb szczególny). Pozostałe wnioski zostaną ostatecznie rozpatrzone do końca czerwca 2017 r.

Oprócz wynajmu lokali na czas nieoznaczony na rzecz osób objętych listą, Gmina realizuje również wynajem takich lokali osobom uprawnionym w trybie szczególnym (osoby te nie są wykazywane na przedmiotowych listach). Oczekujących na wynajem lokalu na czas nieoznaczony w tym trybie było 42 wnioskodawców.

Podsumowując, na koniec 2016 r. na wynajem lokalu na czas nieoznaczony oczekiwało łącznie 91 wnioskodawców, a na wynajem lokalu socjalnego oczekiwało 99 wnioskodawców. Powyższe osoby zostały uprawnione do wynajmu lokali na podstawie przepisów uchwały.

W 2016 r. dokonano również zmian w uchwale, które m.in. dotyczyły podniesienia górnej granicy średniego miesięcznego dochodu przypadającego na członka gospodarstwa domowego wnioskodawcy ze 150% na 175% najniższej emerytury w gospodarstwie wieloosobowym i z 200% na 225% w gospodarstwie jednoosobowym. Ponadto zamiany umożliwiły ubieganie się o wynajem lokalu na czas nieoznaczony, osobom zamieszkującym w lokalu, w którym na jedną osobę przypada mniej niż sześć m², a nie jak dotychczas – mniej niż pięć m², w odniesieniu do lokali zajmowanych przez więcej niż dwie osoby oraz mniej niż 18 m² a nie jak dotychczas - mniej niż 15 m², w odniesieniu do lokali zajmowanych przez jedną lub dwie osoby. W konsekwencji wprowadzonych zmian zwiększył się krąg potencjalnych uprawnionych do wynajmu lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa. Powyższe zamiany uchwały weszły w życie 28 grudnia 2016 r. i tym samym wszystkie wnioski o wynajem lokali mieszkalnych na czas nieoznaczony złożone po tej dacie są rozpatrywane w oparciu o nowe zapisy.

Ponadto lokale na czas nieoznaczony wynajmowane są również jako lokale zamienne na rzecz rodzin zamieszkujących w budynkach komunalnych np. przeznaczonych do remontu, z uwagi na planowane przez Miasto inwestycje lub gdy zachodzi konieczność opróżnienia lokali położonych w gminnych budynkach szkół, placówek oświatowych, czy w przypadku zapewnienia lokalu w związku z klęską żywiołową. W 2016 r. wydano sześć skierowań do objęcia tej kategorii lokali z tytułu:

- wykwaterowania z budynku szkoły – jeden lokal,

- wykwaterowania z budynku z przeznaczeniem dla zawodowych form rodzinnej pieczy zastępczej – jeden lokal,
- wykwaterowania z lokalu w związku ze sprzedażą – jeden lokal,
- wykwaterowania na czas remontu – jeden lokal,
- wykwaterowania w związku ze zmianą sposobu użytkowania budynku – dwa lokale.

W 2016 r. wpłynęły również dwa wnioski o wynajem lokali o wyższym standardzie od najemców zajmującym lokale o obniżonym standardzie, z czego zrealizowano jeden wniosek, a odzyskany w ten sposób lokal przekwalifikowano na lokal socjalny.

Osoby, które uzyskały uprawnienie do lokalu socjalnego w wyroku sądowym uprawnione są do zawarcia umowy najmu bez uprzedniego objęcia listą. W tym przypadku o kolejności realizacji wyroków decyduje nie tylko data wpływu wyroku i liczba odzyskiwanych lokali socjalnych, ale również metraż tych lokali czy też porozumienia z wierzycielami.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. łączna liczba niezrealizowanych wyroków eksmisyjnych wynosiła 119. W 2016 r. wpłynęły 64 wyroki eksmisyjne, przy czym zrealizowano 64 wyroki. Tym samym do realizacji na koniec 2016 r. pozostało 119 wyroków orzekających eksmisję z czego 106 z prawem oraz 13 bez prawa do lokalu socjalnego, które wpłynęły od wierzycieli z różnych zasobów. Ponadto Gmina, po wezwaniu przez komornika sądowego realizującego wyrok, może być jeszcze zobowiązana do zapewnienia jedynego tymczasowego pomieszczenia na rzecz osób objętych wyrokami eksmisyjnymi bez prawa do lokalu socjalnego lub zamiennego.

Należy zaznaczyć, że w przypadku orzeczonych sądowo wyroków eksmisyjnych, w których sąd przyznał uprawnienie do lokalu socjalnego, przy braku ich realizacji właścicielowi lokalu przysługuje od gminy pełne roszczenie odszkodowawcze. W 2016 r. Gmina z tego tytułu wypłaciła odszkodowanie w wysokości 30.831,34 zł.

Zapisy uchwały określają również zasady postępowania w przypadku zamian lokali oraz w zakresie regulacji tytułów prawnych do lokali należących do Gminy. W 2016 r. czterech wnioskodawców wniosło o zamianę na inny mniejszy lokal będący w dyspozycji Gminy, który spełniałby kryteria do przyznania dodatku mieszkaniowego. Wpłynęło siedem wniosków osób ubiegających się o zawarcie umowy najmu na zajmowane bez tytułu prawnego lokale mieszkalne. Poprzez zawarcie umów najmu zalegalizowano stan prawny do lokali wobec ośmiu osób, w tym wobec czterech, które złożyły wniosek jeszcze w 2015 r. Wpłynęły również 22 wnioski o przywrócenie tytułu prawnego osobom, którym wypowiedziano najem z uwagi na zadłużenie, a które spłaciły zadłużenie oraz wpłaciły kaucje za lokal. Pozytywnie załatwiono 17 wniosków, w tym jedno przywrócenie tytułu prawnego osobie, która złożyła stosowny wniosek jeszcze w 2015 r. O uznanie wstąpienia w najem lokalu po zmarłym najemcy wpłynęło 26 wniosków, z czego uznano 21 wstąpień w najem, w tym trzy z 2015 r., a dwa wnioski rozpatrzono odmownie. Ponadto Gmina zmuszona była zapewnić dwa lokale socjalne osobom, które utraciły mieszkania w wyniku klęski żywiołowej.

Uwzględniając ustawowy obowiązek gminy w zakresie tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej, aby go w pełni zrealizować, Gmina na koniec 2016 r. winna zapewnić łącznie 218 lokali socjalnych (z czego 119 lokali socjalnych z tytułu realizacji sądowych wyroków eksmisyjnych i 99 lokali socjalnych na rzecz wnioskodawców objętych listami uprawnionych do wynajmu takiego lokalu) oraz 91 lokali na czas nieoznaczony (z czego 49 na rzecz wnioskodawców objętych listami uprawnionych do wynajmu takiego lokalu, 42 na rzecz wnioskodawców uprawnionych w trybie szczególnym). Ponadto Gmina, po wezwaniu przez komornika sądowego realizującego wyrok, może być

jeszcze zobowiązana do zapewnienia jednego tymczasowego pomieszczenia na rzecz osób objętych wyrokami eksmisyjnymi bez prawa do lokalu socjalnego lub zamiennego.

8. INWESTYCJE

W 2016 roku wydatkowano 23.250.381 zł, z czego 22.389.724 zł stanowiły wydatki na zadania inwestycyjne.

8.1 Transport i łączność

Na zadania z zakresu transportu i łączności wydano w 2016 roku kwotę 2.749.392 zł.

- kontynuowano trzeci etap rozbudowy Strefy Aktywności Gospodarczej, w ramach którego wykonano skrzyżowanie drogi prowadzącej z SAG z ul. Kochanowskiego oraz wiadukt kolejowy nad drogą,

- przekazano dotacje na opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania „Budowa połączenia węzła autostrady A4 w Wierzchosławicach ze strefą Aktywności Gospodarczej”.

8.2 Gospodarka mieszkaniowa

Na zadania z zakresu gospodarki mieszkaniowej wydatkowano w 2016 roku kwotę 374.871 zł.

- wykonano rozbudowę budynku przy ul. Wałowa 10 o szych windy wraz z zakupem i montażem fabrycznie nowego dźwigu osobowego oraz dostosowano sanitariaty do potrzeb osób niepełnosprawnych.

8.3 Administracja publiczna

Na zadania z zakresu administracji publicznej wydatkowano w 2016 roku kwotę 78.720 zł.

- opracowano dokumentację projektową dla zadania „Zakup i adaptacja budynku przy Legionów na potrzeby Urzędu Miasta Tarnowa”.

8.4 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Na zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego wydatkowano w 2016 roku kwotę 47.500 zł.

- opracowano dokumentację projektową dla zadania „Modernizacja budynku przy ul. Nadbrzeźna Dolna 7 na potrzeby Straży Miejskiej i Centrum Zarządzania Kryzysowego”.

8.5 Oświata i wychowanie

Na zadania z zakresu oświaty i wychowania wydatkowano w 2016 roku kwotę 12.702.338 zł.

- kontynuowano realizację inwestycji w ramach poprawy efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Tarnowie (szkół i przedszkoli), w tym wykonano i zakończono termomodernizację następujących budynków: Przedszkole Publiczne nr 5 przy ul. Zagumnie 27, Przedszkole Publiczne nr 14 przy ul. Pułaskiego 93a, Przedszkole Publiczne nr 19 przy ul. Paderewskiego 24, Przedszkole Publiczne nr 4 przy ul. Szkolna 12, Przedszkole Publiczne nr 17

przy ul. Kościuszki 9, Przedszkole Publiczne nr 27 przy ul. Okrężna 32; Gimnazjum nr 2 przy ul. Kopernika 6, I Liceum Ogólnokształcące przy ul. Piłsudskiego 4, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 przy ul. Mickiewicza 16, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 5 przy ul. Reymonta 30, Szkoła Podstawowa nr 14 oraz Gimnazjum nr 6 przy ul. Krzyska 118, Warsztaty Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego przy ul. Kwiatkowskiego 17. Ponadto rozpoczęto termomodernizację kompleksu budynków Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego (zaawansowanie prac na koniec roku przekraczało 50%) oraz sali gimnastycznej Gimnazjum nr 11 (zaawansowanie prac na koniec roku przekraczało 25%). Termin zakończenia inwestycji to koniec marca 2017 roku.

- wykonano remont i malowanie sal lekcyjnych, korytarzy i klatek schodowych w Szkole Podstawowej nr 18,
- przebudowano boisko i wykonano skocznnię w dal przy Szkole Podstawowej nr 2,
- wykonano drenaż wokół budynku Szkoły Podstawowej nr 14, zadanie ukończono w 2017 roku w ramach wydatków niewygasających z upływem 2016 roku,
- wykonano odwodnienia (opaski) wokół budynku w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1,
- wymieniono hydranty w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 4,
- wymieniono instalacje elektryczne w budynku Szkoły Podstawowej nr 5,
- zmodernizowano boiska szkolne w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 5,
- przeprowadzono remont łazienek w Przedszkolu Publicznym nr 33 i Przedszkolu Publicznym nr 35,
- zmodernizowano kuchnię wraz z ciągiem komunikacyjnym w Przedszkolu Publicznym nr 6,
- rozpoczęto remont elewacji budynku Gimnazjum nr 2,
- zmodernizowano boisko sportowe przy Gimnazjum nr 2, zadanie wykonano w 2017 roku w ramach wydatków niewygasających z upływem 2016 roku,
- dostosowano budynek III Liceum Ogólnokształcącego przy ul. Brodzińskiego 6 do potrzeb osób niepełnosprawnych tj. zamontowano windę, platformę schodową oraz przebudowano sanitariaty,
- zmodernizowano kuchnię oraz zakupiono sprzęt kuchenny na potrzeby Szkoły Podstawowej nr 9,
- rozbudowano budynek przy ul. Zbylitowskiej nr 9 o szyb windy oraz zakupiono i zamontowano dźwig osobowy dla osób niepełnosprawnych,

- opracowano lub zaktualizowano dokumentację na: salę sportową przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2, modernizację obiektów sportowych przy Zespole Szkół Mechaniczno – Elektrycznych, rozbudowę Zespołu Szkół Muzycznych o salę koncertową

8.6 Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

Na zadania z zakresu pomocy i polityki społecznej wydatkowano w 2016 roku kwotę 260.348 zł.

- wykonano adaptację budynku przy ul. Gumniska 25 na potrzeby świetlicy środowiskowej,
- przebudowano windy towarowe w kuchni Domu Pomocy Społecznej im.Św.Brata Alberta,
- wykonano koncepcję i rozpoczęto projektowanie Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej oraz Subregionalnego Centrum Wsparcia Opiekunów Osób Niesamodzielnych.

8.7 Edukacyjna opieka wychowawcza

Na zadania z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej wydatkowano w 2016 r. kwotę 262.205 zł.

- wykonano oddymianie na klatkach schodowych internatu Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego.

8.8 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Na zadania z zakresu gospodarki komunalnej i ochrony środowiska wydatkowano w 2016 r. kwotę 4.555.028 zł.

- opracowano dokumentacje projektowe termomodernizacji dziewięciu obiektów w ramach programu „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej Gminy Miasta Tarnowa – etap III”: Ośrodka Geodezyjnego ZSB przy ul.Legionów 25, Warsztatów Szkolnych ZSB przy ul.M.B.Fatimskiej 28, Filii nr 12 Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul.Klikowskiej 6, Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych ul.Brodzińskiego 9, Zespołu Szkół Budowlanych ul.Legionów 15, Przedszkola Publicznego nr 1 ul.Lwowska 38, Przedszkola Publicznego nr 20 ul.Sportowa 4, Zespołu Szkół Ekonomiczno - Ogrodniczych ul.Sanguszków 28, Gimnazjum nr 4 i Szkole Podstawowej nr 8 ul. Bitwy pod Studziankami 5,

- w ramach programu „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej Gminy Miasta Tarnowa – etap II” realizowano termomodernizację 10 obiektów: Przedszkole Publiczne nr 18, Pałac Młodzieży, Hala Sportowo-Widowiskowa Pałacu Młodzieży, Hala Sportowa Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, UMT ul.Nowa, Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna, UMT ul.Goldhammera 3, XVI Liceum Ogólnokształcące, budynek administracji Zespołu Żłobków i Targowisk, budynek przy ul.Gumniska 25.

W 2016 roku zakończono termomodernizację Przedszkola Publicznego nr 18. Zaawansowanie robót na koniec 2016 roku na pozostałych budynkach, z wyjątkiem budynku UMT przy ul.Goldhammera 3 i budynku administracji Zespołu Żłobków i Targowisk, przekroczyło 50%. Ponieważ część inwestycji była realizowana w systemie "zaprojektuj i wybuduj" dla budynku UMT przy ul.Goldhammera 3 i budynku administracji Zespołu Żłobków i Targowisk

opracowano na koniec roku dokumentację projektową. Termin zakończenia inwestycji to koniec marca 2017 roku.

8.9 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Na zadania z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wydatkowano w 2016 r. kwotę 25.523 zł.

- wykonano i zamontowano konstrukcję stalową z tablicami ekspozycyjnymi oraz zamontowano monitoring na obiekcie amfiteatru przy ul. Kopernika.

8.10 Kultura fizyczna

Na zadania z zakresu kultury fizycznej wydatkowano w 2016 roku kwotę 2.194.456 zł.

- wyremontowano dach w budynku KS Iskra,

- rozbudowano park biegowy „Marcinka” o dwie siłownie i oświetlenie terenu oraz wyprofilowano istniejące tras gruntowe przeznaczone do uprawiania biegów terenowych - biegów narciarskich i nording walking,

- rozpoczęto przebudowę i rozbudowę terenów rekreacyjno-sportowych przy ul. Wojska Polskiego na terenach TOSIR,

- wybudowano boisko wielofunkcyjne, siłownię zewnętrzną, bieżnię z zeskoczną i rozbiegiem do skoku wzwyż oraz stanowiskiem do pchnięcia kulą o nawierzchni poliuretanowej przy Gimnazjum nr 6,

- wybudowano kompleks boisk, siłownię zewnętrzną, bieżnię oraz plac zabaw przy Gimnazjum nr 4 i Szkole Podstawowej nr 8,

- wykonano boisko wielofunkcyjne o nawierzchni poliuretanowej przystosowane do gry w piłkę siatkową, koszykową oraz tenisa ziemnego na terenach rekreacyjno-sportowych przy ul. Sanguszków,

- rozbudowano Strefę Aktywności Tarnowian w Mościcach o dodatkowe urządzenia siłowni zewnętrznej, zestaw zabawowy - samochód TIR oraz alejki, oświetlenie i ogrodzenie terenu

- opracowano dokumentacje projektowe lub programy funkcjonalno – użytkowe dla następujących zadań: przebudowa Stadionu Miejskiego w Tarnowie, ul. Zbylitowska 3, Przebudowa Hali Sportowo - Widowiskowej Jaskółka przy ul. Traugutta 3A w Tarnowie.

8.10 Inwestycje spółek miejskich

W 2016 roku wartość ogółem zrealizowanych nakładów inwestycyjnych wyniosła 90.400.000 zł, tj. o 89,1% więcej od wartości nakładów poniesionych w 2015 roku

i o 177,3% więcej od nakładów poniesionych w 2014 roku. Największe nakłady inwestycyjne, 56.000.000 zł, poniosły Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.

Tabela nr 25: Wielkość inwestycji zrealizowanych w 2016 roku

Nazwa spółki	Nakłady inwestycyjne (w mln zł)		
	2014	2015	2016
Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	13,5	11,5	56,0
Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.	14,7	16,6	11,7
Zespół Przychodni Specjalistycznych sp. z o.o.	0,7	1,6	9,6
Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	0,3	2,2	7,0
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	1,0	1,3	1,9
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.	0,7	5,3	1,5
Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.	0,7	3,4	1,5
Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o.	0,6	1,0	0,7
Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.	0,1	4,7	0,3
Mościckie Centrum Medyczne sp. z o.o.	0,3	0,2	0,2

Źródło: Biuro Nadzoru Właścicielskiego UMT

Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.

Najważniejszym zadaniem inwestycyjnym realizowanym przez Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o. w roku 2016 była „Rozbudowa i przebudowa obiektów części osadowej na terenie oczyszczalni ścieków w Tarnowie”. Na tą inwestycję w 2016 roku Spółka przeznaczyła 43.700.000 zł.

Podstawowym elementem nowego systemu jest instalacja termicznej hydrolizy osadu, o projektowej wydajności rocznej 7.700 Mg s.m., składająca się z silosu osadu, pulpera, dwóch reaktorów, zbiornika rozprężnego, chłodnicy gazów procesowych, modułu gazów procesowych, chłodnic osadu oraz kotła parowego wytwarzającego parę procesową. Do automatyki i sterowania wykorzystano sprężone powietrze. Główne korzyści z zastosowania procesu THP to pełna higienizacja osadów, minimalizacja niezbędnej pojemności komór fermentacyjnych dzięki szybszej konwersji substancji organicznych na biogaz, większa podatność osadu na odwadnianie po fermentacji, oraz redukcja ilości ustabilizowanych osadów komunalnych, stanowiących produkt możliwy do gospodarczego wykorzystania.

Tarnowskie Wodociągi w 2016 roku realizowały także zadania związane z rozbudową oraz modernizacją sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Inwestycje o charakterze sieciowym, na które zostały przeznaczone znaczne środki finansowe to rozbudowa sieci wodociągowej w ulicach: Krakowska - Fabryczna, Lotnicza (pomiędzy ul. Leńka a ul. Sanguszków oraz w ul. Modelarskiej) i Rzeszowska. Powyższe inwestycje umożliwiły przyłączenie do sieci nowych odbiorców. Realizowana była również rozbudowa sieci kanalizacyjnej w ulicach: Równa,

Mościckiego przy rondzie (inwestycja umożliwiła odprowadzanie ścieków sanitarnych do kanalizacji miejskiej z budynków zlokalizowanych po południowej stronie ul. Mościckiego od ronda Żołnierzy Wyklętych do wału rzeki Biała), Stalowa, Skrzyszowska – Zagrody, Rzeszowska, Orkana (inwestycja pozwoli przyłączyć do sieci kanalizacyjnej budynki zlokalizowane po północnej stronie ul. Orkana pomiędzy remizą OSP a granicą Gminy Miasta Tarnowa z Gminą Tarnów w m. Wola Rzędzińska), Klikowska, Krakowska – Radosna oraz Środkowa. Realizacja powyższych zadań inwestycyjnych umożliwiła odbiór ścieków sanitarnych od nowych odbiorców.

Wykonano również rozbudowę kolektora „F”, co wyeliminowało zjawisko cofki w kolektorze „F”.

Kolejnym zadaniem inwestycyjnym realizowanym przez Spółkę było wykonanie modernizacji sieci wodociągowej w ulicach: Bandrowskiego (od ul. Krakowskiej do ul. Narutowicza – wykonano wymianę wodociągu z żeliwa szarego na wodociąg z żeliwa sferoidalnego), Goldammera (od ul. Mickiewicza do ul. Ks. Sitki – wymiana wodociągów z żeliwa szarego na wodociągi z żeliwa sferoidalnego), Mostowa, Szpitalna (wymiana wodociągu z żeliwa szarego na wodociąg z żeliwa sferoidalnego od ul. Bitwy pod Cedynią do ul. M. B. Fatimskiej), Targowa (przebudowa wodociągu z żeliwa szarego na wodociąg z polietylenu), Franciszkańska (wymiana wodociągu z żeliwa szarego na wodociąg z żeliwa sferoidalnego), Sarnia, a także Szkotnik (od ul. Szujskiego do ul. Klikowska), Krupnicza, Lelewela, Raclawicka (od ul. Norwida do ul. Obrońców Lwowa), Orzeszkowa, Jagiellońska oraz Zielona. Modernizowano również sieć kanalizacyjną w ulicach Jagiełły (wymiana kolektora betonowego), Bandrowskiego (wymiana kolektora betonowego), Goldammera, Krakowskiej, Franciszkańskiej, a także w rejonie ul. Ludowej (dokończenie przebudowy kolektora). Spółka realizowała także zadania związane z modernizacją Zakładu Uzdatniania Wody oraz przepompowni ścieków. Ogółem na inwestycje w 2016 roku Tarnowskie Wodociągi przeznaczyły 56.000.000 zł.

Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.

Do najważniejszych zadań inwestycyjnych wykonanych przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w Tarnowie w 2016 roku należą:

Ucieplwienie Tarnowa w rejonie ulic Bema, Narutowicza, Wodnej – likwidacja niskiej emisji

W 2016 r. Spółka wybudowała nowe sieci ciepłownicze w rejonie ulic: Bema, Narutowicza i Wodnej. Zadanie to realizowane było w ramach programu likwidacji niskiej emisji, jego celem było również obniżenie opłat za ogrzewanie mieszkańcom budynków wielorodzinnych ogrzewanych dotąd z lokalnych kotłowni gazowych przy ulicach: Bema, Wodnej i Narutowicza. W wyniku likwidacji kotłowni gazowych i konwersji ogrzewania na ciepło systemowe koszty ogrzewania dla mieszkańców przyłączonych budynków zmniejszyły się o ponad 30%. Dzięki rozbudowie sieci zlikwidowano także źródła niskiej emisji w kamienicach przy ulicach: Bema i Urszulańskiej, które zostały przyłączone do miejskiej sieci ciepłowniczej.

Przyłączenia nowych odbiorców ciepła systemowego

W 2016 r. do systemu ciepłowniczego MPEC Tarnów przyłączono 29 obiektów gospodarczych i mieszkalnych, w tym między innymi znajdujące się na terenie Tarnowskiego Klastera Przemysłowego S.A. hale przemysłowe należące do firmy Steinhoff i CP RE, budynek firmy Tauron przy ul. Studniarskiego, budynki wielorodzinne przy ulicach: Skargi, Warzywnej, Bora

Komorowskiego, Kaczkowskiego, Gumniskiej, Limanowskiego, Narutowicza. Łączna moc zamówiona przyłączonych obiektów wynosi 2,81 MW. W 2016 r. Spółka odnotowała wzrost ogrzewanej powierzchni o 15.885,69 m², na dzień 31 grudnia 2016 r. MPEC Tarnów ogrzewał łącznie 2.075.911,28 m² powierzchni użytkowej i mieszkalnej.

Realizacja Programu „Centralna Ciepła Woda – komfort i bezpieczeństwo”

W 2016 r. do Programu przystąpiły 64 budynki przy ulicach: Akacjowej, Czerwonych Klonów, Fredry, Głowackiego, Kasztanowej, Kościuszki, Krasieńskiego, Krupniczej, Kwiatkowskiego, Lelewela, Lwowskiej, M.B. Fatimskiej, Mickiewicza, Ochronek, Powstańców Warszawy, Pracy, Pułaskiego, Reymonta, Rogoyskiego, Rolniczej, Słowackiego, Sowińskiego, Starodąbrowskiej, Starowolskiego, Szczepanika, Szpitalnej, Szujskiego, Waryńskiego. Z oferty CCW w ramach Programu skorzystali mieszkańcy 2.657 lokali, o łącznej mocy zamówionej 2,22 MW. Wcześniej odbiorcy ci korzystali z alternatywnych form podgrzewania wody użytkowej za pośrednictwem piecyków gazowych i elektrycznych podgrzewaczy wody. W latach 2007 – 2016 do Programu „Centralna Ciepła Woda – komfort i bezpieczeństwo” włączono w sumie 164 budynki wielorodzinne w Tarnowie, w których przyłączono 8.474 mieszkania.

Modernizacja sieci ciepłowniczych

W 2016 r. MPEC Tarnów zmodernizował 256,4 mb sieci ciepłowniczych rozdzielczych i 63,9 mb Magistrali Zachodniej Tarnowa w rejonie ul. Jastruna. Są to odcinki sieci, na które Spółka nie uzyskała decyzji administracyjnej - pozwolenia na budowę ze względu na brak zgód właścicieli działek podczas realizacji projektu modernizacji sieci ciepłowniczej współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach programu Infrastruktura i Środowisko.

Rozbudowa telemetrycznego systemu nadzoru pracy sieci i węzłów

Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. posiada nowoczesny system telemetrycznego nadzoru pracy sieci i węzłów. System każdego roku jest rozwijany w ramach programu „Inteligentne-ciepło”. W systemie telemetrii pracują obecnie 961 obiekty (węzły ciepłownicze, kotłownie, przepompownie) oraz dodatkowych 134 węzłów ze zdalnym odczytem liczników. Dane z tego systemu pozwalają na optymalizację pracy sieci i węzłów, automatyczne dostosowanie parametrów dostaw ciepła do rzeczywistych i prognozowanych temperatur. Dzięki monitoringowi on-line systemu ciepłowniczego sygnalizowane są zaburzenia pracy węzłów i sieci, co umożliwia natychmiastową reakcję służb technicznych Spółki i usuwanie zaburzeń zanim odbiorcy odczują spadek komfortu cieplnego. W 2016 r. nie odnotowano przerw lub zaniżeń parametrów dostawy ciepła.

Budowa portalu analiz zużycia ciepła dla budynków użyteczności publicznej

MPEC Tarnów w 2016 r. stworzył innowacyjny portal analiz zużycia ciepła dla budynków użyteczności publicznej. W oparciu o publikowane w portalu dane i analizy zarządcy i dyrektorzy m.in. tarnowskich szkół, przedszkoli, urzędów, placówek zdrowia mogą aktywnie zarządzać ciepłem w budynkach, optymalizować jego zużycie oraz podejmować działania termomodernizacyjne mające na celu podnoszenie standardów efektywności energetycznej budynków publicznych. Portal analiz zużycia ciepła dla budynków użyteczności publicznej jest kolejnym narzędziem, jakie Spółka udostępniła odbiorcom ciepła w celu monitoringu i optymalizacji zużycia ciepła w budynkach. W 2012 roku MPEC Tarnów jako dotąd jedyne

przedsiębiorstwo w Polsce stworzyło portal analiz zużycia ciepła dla budynków wielorodzinnych w Tarnowie. Dzięki publikowanym w tym portalu danym mieszkańcy Tarnowa mogą m.in. monitorować zużycie ciepła w budynkach w poszczególnych miesiącach roku, porównywać zużycie ciepła w budynkach wielorodzinnych w mieście (benchmarking), analizować wpływ przeprowadzonych prac termomodernizacyjnych budynku na spadek poziomu zużycia ciepła.

Przygotowanie projektów technicznych

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy zatwierdziło w dniu 21.09.2016 r. nową Strategię Spółki na lata 2016-2030. Spółka podjęła działania przygotowawcze celem realizacji zaplanowanych w Strategii zadań inwestycyjnych. Wykonana została dokumentacja przedprojektowa programu „Budowa efektywnego systemu energetycznego miasta Tarnowa z wykorzystaniem energii odnawialnej, akumulatora ciepła i skojarzonego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej”, zawierająca koncepcje przedprojektowe zadań składających się na kolejne etapy realizacji. Opracowany został raport oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia pn.: „Budowa instalacji kogeneracji do produkcji energii z węgla z wykorzystaniem ciepła do miejskiej sieci ciepłowniczej w Tarnowie” – I etap realizacji. W 2016 r. rozpoczęto opracowanie raportu oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia inwestycyjnego „Budowa instalacji kogeneracji do produkcji energii z przetworzonych odpadów komunalnych z wykorzystaniem ciepła do miejskiej sieci ciepłowniczej w Tarnowie” – II etap realizacji.

Rozwój metropolitalnej sieci światłowodowej Tarnowa

W 2016 r. Spółka wybudowała trzy km sieci światłowodowych magistralnych i trzy km sieci rozdzielczych. Na dzień 31 grudnia 2016 r. MPEC Tarnów posiadał 124 km sieci światłowodowych. Metropolitalna sieć światłowodowa Tarnowa zarządzana przez Konsorcjum (tworzone przez MPEC Tarnów, Tarnowskie Wodociągi i Gminę Miasta Tarnowa) ma łącznie 165 km.

Podsumowując zadania inwestycyjne zrealizowane w 2016 r. na potrzeby przyłączeń nowych odbiorców oraz w ramach modernizacji systemu ciepłowniczego Spółka wybudowała łącznie:

- 2.279,5 mb sieci ciepłowniczej w technologii rur preizolowanych,
- 34 węzły ciepne w ramach modernizacji systemu i przyłączeń nowych odbiorców,
- 70 istniejących węzłów rozbudowano o moduł centralnej ciepłej wody.

Długość sieci eksploatowanej przez Spółkę na dzień 31 grudnia 2016 r. wynosi 105.123 mb, w tym 89.520 mb nowoczesnych sieci preizolowanych. Łączna wartość nakładów inwestycyjnych w 2016 roku wyniosła 11.700.00 zł.

Zespół Przychodni Specjalistycznych sp. z o.o.

Spółka w 2016 roku wydatkowała na inwestycje kwotę 9.600.000 zł, która została przeznaczona głównie na zakończenie pierwszego i drugiego etapu rozbudowy budynku przychodni przy ul. Marii Skłodowskiej-Curie. Nakłady na realizowanie tej inwestycji wyniosły 8.700.000 zł. Pozostałe środki przeznaczono na zakup sprzętu medycznego, wyposażenia meblowego, urządzeń technicznych oraz sprzętu komputerowego.

Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

W 2016 roku Spółka poniosła nakłady inwestycyjne w kwocie 7.000.000 zł, które dotyczyły głównie zadania związanego z budową budynku wielorodzinnego czterokondygnacyjnego przy ul. Sportowej 7, o łącznej liczbie 50 mieszkań i 48 podziemnymi miejscami postojowymi w dwupoziomowych garażach. Budynek ten został oddany do użytku w listopadzie 2016 roku.

Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

Łączne wydatki inwestycyjne Spółki w 2016 roku wyniosły blisko 1.900.000 zł i związane były przede wszystkim ze zwiększeniem zakresu świadczenia przez Spółkę usług na rzecz miasta Tarnowa w obszarze letniego i zimowego oczyszczania ulic. W tym celu Spółka zakupiła 11 pojazdów i inne urządzenia (zamiatarka, myjka ciśnieniowa, pług). W 2016 roku zakupiono również dwa pojazdy do odbioru odpadów oraz samochód – pogotowie techniczne.

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.

Spółka w 2016 roku poniosła nakłady na zadania inwestycyjne w wysokości 1.600.000 zł, w tym 1.200.000 zł przeznaczono na zakup 10 używanych autobusów marki Scania. Pozostałe środki przeznaczono na zakup i montaż systemów informacji pasażerskiej w sześciu eksploatowanych autobusach oraz zakup i montaż klimatyzatorów w ośmiu autobusach. Ponadto rozbudowano monitoring wizyjny na zajezdni przy ul. Okrężnej.

Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.

Spółka w 2016 roku wydatkowała na inwestycje kwotę 1.500.000 zł, która została przeznaczona przede wszystkim na projekty oraz wykonanie przebudowy i rozbudowy instalacji gazowej i c.o. w lokalach mieszkalnych i użytkowych, projekty i wykonanie zabezpieczeń ppoż. w budynku przy ul. Wałowej 10 wraz z przyłączem energetycznym oraz wykonanie docieplenia ścian zewnętrznych sześciu budynków mieszkalnych. Przebudowano również lokal użytkowy przy ul. Pułaskiego 93 na potrzeby biura MZB Sp. z o.o. Spółka corocznie ponosi koszty remontów w celu utrzymania w należyтым stanie technicznym zasobów mieszkaniowych i lokali użytkowych będących w zarządzie Spółki. Koszty tych prac wyniosły około 4.500.000 zł.

Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o.

W 2016 roku Spółka poniosła nakłady inwestycyjne w kwocie 700.000 zł, które zostały przeznaczone na zakup pojazdów i urządzeń do prowadzenia podstawowej działalności Spółki (między innymi samochody ciężarowe, ciągniki BCS, zamiatarka, kosiarki) oraz nowe boksy dla psów i ogrodzenie parkingu dla pojazdów holowanych.

Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.

W roku 2016 Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A. kontynuował inwestycje na terenie Parku Przemysłowego „Mechaniczne” mające na celu podniesienia stanu technicznego posiadanych zasobów. Najwięcej, tj. 1.900.000 zł przeznaczono na inwestycje w hali Inkubatora Przedsiębiorczości, dla której wykonano kompletny projekt architektoniczny – budowlany, przebudowano parter budynku w zakresie wydzielenia klatek schodowych oraz wykonano roboty w zakresie tymczasowego zasilania 350 kW i przygotowania do możliwości zasilania docelowego 800 kW. Spółka zakupiła również nieruchomości gruntowe wydatkując na ten cel 38.000 zł. Ogółem kwota inwestycji w 2016 roku wyniosła blisko 300.000 zł.

Mościckie Centrum Medyczne sp. z o.o.

Łączne wydatki inwestycyjne Spółki w 2016 roku wyniosły blisko 200.000 zł i dotyczyły przede wszystkim wykonania korekty projektu na termomodernizację budynku przychodni, aktualizacji projektu przebudowy pierwszego piętra dla potrzeb Zakładu Opiekuńczo – Leczniczego, a także wykonania koncepcji przebudowy pierwszego i drugiego piętra na potrzeby gabinetów lekarskich. Ponadto Spółka zakupiła wyposażenie i urządzenia medyczne oraz sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem.

9. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

9.1 Organizacja ruchu

Zadania wynikają z przepisów dotyczących ruchu na drogach publicznych, w szczególności: zarządzanie ruchem na drogach publicznych i drogach w granicach miasta, prowadzenie spraw związanych z bieżącym utrzymaniem i modernizacją oznakowania pionowego i urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego, wykonaniem, odnową i utrzymaniem oznakowania poziomego, ze zmianami organizacji ruchu, w tym stałych i czasowych, prowadzenie zadań związanych z pomiarami ruchu drogowego, przejazdem po drogach pojazdów nienormatywnych, przeprowadzanie kontroli w zakresie czytelności oznakowania pionowego i poziomego realizowane były w roku 2016 przez Dział Organizacji Ruchu w Zarządzie Dróg i Komunikacji. Wykonywano następujące czynności:

- bieżące i okresowe kontrole w zakresie czytelności oznakowania pionowego i poziomego oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego umieszczonych na drogach w granicach administracyjnych Tarnowa,
- czynności kontrolne dotyczące oceny dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz zasadności zastosowanej na nich organizacji ruchu, sprawdzenia stanu technicznego i widoczności zastosowanych znaków i urządzeń bezpieczeństwa ruchu. W konsekwencji opracowano i wprowadzono w życie 28 projektów stałej organizacji ruchu na wybranych ulicach zarządzanych przez Prezydenta Miasta Tarnowa oraz sukcesywnie wymieniano nieczytelne, uszkodzone lub uległe procesowi starzenia znaki drogowe i urządzenia bezpieczeństwa ruchu,
- rozpatrzono i zatwierdzono 69 projektów stałej organizacji ruchu i 149 projektów czasowej organizacji ruchu,
- wydano 15 decyzji administracyjnych zezwalających na wykorzystanie dróg w sposób szczególny,
- wydano 351 zezwoleń na przejazd pojazdów ciężarowych,
- uzgodniono 43 przejazdy pojazdów nienormatywnych ulicach w granicach administracyjnych Tarnowa dla Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad,
- wydano dziewięć zezwoleń kategorii I oraz pięć zezwoleń kategorii III na przejazd pojazdów nienormatywnych,

- przeprowadzono zmiany w organizacji ruchu drogowego, mającego na celu zwiększenie bezpieczeństwa uczestników drogi, m.in.:
- wykonano 11 progów zwalniających,
- wykonano jedno wyniesione przejście dla pieszych,
- zamontowano dwa azyle na przejściach dla pieszych,
- wyznaczono siedem nowych miejsc postojowych dla pojazdów osób niepełnosprawnych,
- ustawiono dziewięć luster drogowych dla poprawy widoczności,
- zamontowano 133 mb barier i ogrodzeń,
- ustawiono 14 słupków blokujących,
- ustawiono 12 sztuk separatorów ruchu.

9.2 Stan motoryzacji

Tabela nr 26: Stan ewidencji prowadzonych w Wydziale Komunikacji UMT

Lp.	Rodzaj ewidencji	Stan na dzień 31.12.2015 r.	Stan na dzień 31.12.2016 r.
1.	Liczba zarejestrowanych pojazdów	69.212	71.964
2.	Liczba osób uprawnionych do kierowania pojazdami	59.768	60.457
3.	Liczba uprawnionych stacji kontroli pojazdów funkcjonujących na terenie Miasta Tarnowa	23	24
4.	Liczba uprawnionych ośrodków szkolenia kierowców funkcjonujących na terenie Miasta Tarnowa	14	12
5.	Liczba uprawnionych diagnostów	61	63
6.	Liczba uprawnionych instruktorów nauki jazdy/wykładowców	133	134
7.	Liczba przedsiębiorców, dla których wydano zaświadczenia uprawniające do wykonywania krajowych przewozów drogowych rzeczy i osób na potrzeby własne	268	276
8.	Liczba przedsiębiorców, którym udzielono licencji uprawniających do wykonywania krajowego transportu drogowego rzeczy, osób lub taksówką	572	595

9.	Liczba zezwoleń wydanych na linie komunikacyjne, podlegające kompetencji Prezydenta Miasta Tarnowa, obejmujące obszar wyłącznie m. Tarnowa lub m. Tarnowa i powiatu sąsiadującego	115	125
10.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych	29.406	30.112

Źródło: Wydział Komunikacji Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 27: Szczegółowy wykaz ewidencji pojazdów

Rodzaj pojazdu:	stan na dzień 31.12.2015r.	stan na dzień 31.12.2016r.
samochody osobowe	49.593	51.679
samochody ciężarowe	8.578	8.782
ciągniki samochodowe	665	750
samochody specjalne	520	545
autobusy	302	340
naczepy	597	669
przyczepy	1.090	1.113
przyczepy lekkie	2.924	2.967
motorowery	1.954	1.951
motocykle	2.366	2.532
ciągniki rolnicze	482	493
pojazdy samochodowe inne	141	143
Ogółem	69.212	71.964

Źródło: Wydział Komunikacji Urzędu Miasta Tarnowa

10. GOSPODARKA KOMUNALNA

Gospodarka komunalna obejmuje cały szereg zadań z zakresu użyteczności publicznej, których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych. Zadania Gminy Miasta Tarnowa z tego zakresu obejmują m. in.: gospodarkę wodno-ściekową, utrzymanie zieleni miejskiej, oświetlenie uliczne oraz gospodarkę odpadami i oczyszczanie miasta.

10.1 Gospodarka odpadami i oczyszczanie miasta

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi dotyczącymi gospodarki odpadami, od 1 lipca 2013 r. odpowiedzialnym za gospodarowanie odpadami komunalnymi jest samorząd.

Na terenie miasta Tarnowa obsługę administracyjną systemu gospodarowania odpadami komunalnymi od 1 maja 2015 r. zgodnie z Zarządzeniem Nr 96/2015 Prezydenta Miasta

Tarnowa z dnia 24 marca 2015 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Tarnowa, realizuje Referat Gospodarki Komunalnej przy Wydziale Infrastruktury Miejskiej Urzędu Miasta Tarnowa i Referat Opłat za Gospodarowanie Odpadami Komunalnymi przy Wydziale Podatków i Windykacji Urzędu Miasta Tarnowa.

Realizując zapisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r. poz. 250), Wydział Infrastruktury Miejskiej oraz Wydział Podatków i Windykacji Urzędu Miasta Tarnowa wykonały następujące zadania:

- ogłosił i rozstrzygnął kolejne przetargi na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. W ramach postępowania przetargowego na okres sześciu miesięcy (1 lipiec 2016 r. – 31 grudzień 2016 r.) zostały złożone oferty:

- Sektor I: Trans-Formers Karpatia Sp. z o. o., MPGK Sp. z o. o., AVR Sp. z o.o.,

- Sektor II: REMONDIS Kraków Sp. z o. o., AVR Sp. z o.o.,

- Sektor III: MPGK Sp. z o. o.,

- Sektor IV: Trans-Formers Karpatia Sp. z o. o.

Umowy na świadczenie w/w usług zostały podpisane z firmami: AVR Sp. z o.o. (sektor I), AVR Sp. z o.o. (sektor II), MPGK Sp. z o. o. (sektor III) oraz Trans-Formers Karpatia Sp. z o. o. (sektor IV). Umowy podpisano w terminie umożliwiającym rozpoczęcie usługi od dnia 1 lipca 2016 roku. W ramach realizacji tych umów od właścicieli nieruchomości odebrano łącznie 19.819,97 Mg odpadów,

- powierzył wykonania zadania publicznego w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych spółkom komunalnym posiadającym instalacje wpisane do Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Małopolskiego, tj.: MPGK Sp. z o.o. (zagospodarowanie odpadów komunalnych zmieszanych i selektywnie zebranych: papier, szkło, metal, tworzywa sztuczne, odpady opakowaniowe wielomateriałowe) oraz PUK Sp. z o.o. (zagospodarowanie odpadów wielkogabarytowych – w tym odpadów elektrycznych i elektronicznych oraz tekstyliów, odpadów zielonych oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego),

- zapewnił funkcjonowania na terenie miasta dwóch punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK), do których właściciele nieruchomości dostarczają różnorodne odpady problemowe. Niezależnie od możliwości przekazania przez mieszkańców tych odpadów do PSZOK, zorganizowano również akcje odbierania mebli i innych odpadów wielkogabarytowych i zielonych bezpośrednio od właścicieli nieruchomości. W roku 2016 dokonano rozbudowy i modernizacji obydwu istniejących punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,

- kontrolował prawidłowe wykonywanie zadań wynikających z zawartych umów w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych,

- kontrolował poprawność złożonych przez mieszkańców deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami, w tym ich zgodność ze stanem rzeczywistym,

- prowadził kampanie informacyjno – edukacyjne na temat funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. W ramach kampanii przeprowadzono szkolenia i wycieczki informacyjno - ekologiczne dla tarnowskich placówek oświatowych oraz wydrukowano ulotki i plakaty informacyjne. Prowadzenie takich kampanii jest niezbędne dla

zapewnienia wywiązywania się z nałożonego na gminę obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz osiągnięcia założonych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych oraz budowlanych i rozbiórkowych, jak również ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania,

- zapewnił obsługę administracyjną systemu, w ramach której od właścicieli nieruchomości na bieżąco przyjmowane są deklaracje oraz ich korekty, jak również wpłaty opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Na dzień 31 grudnia 2015 r. złożonych zostało 41.332 deklaracji i ich korekt (w tym w 2016 r. 5.235 deklaracji i ich korekt).

- w styczniu 2016 r. przyznał, na podstawie Uchwały Nr XXXVI/514/2013 Rady Miejskiej w Tarnowie, dopłaty w ramach programu Rodzina 3+ na kwotę 272,50 zł,

- od 1 lutego 2016 r. zwolnił z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na podstawie uchwały nr XIX/196/2015 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 29 grudnia 2015 roku 2.267 osób, członków rodzin wielodzietnych, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny na łączną kwotę 46.500 zł.

- udostępnił na stronach internetowych GMT informacje wymagane w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Od 1 stycznia 2012 r. realizowany jest obowiązek prowadzenia rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Na koniec grudnia 2016 r. do rejestru prowadzonego przez Prezydenta Miasta Tarnowa wpisanych było 31 przedsiębiorców.

Wydział Infrastruktury Miejskiej prowadzi także działania mające na celu usuwanie dzikich wysypisk. W tym zakresie działań w roku 2016 zebrano 107 ton odpadów.

10.2 Gospodarka wodno – ściekowa

Prace podejmowane przez Wydział Infrastruktury Miejskiej na ciekach wodnych mają na celu zarówno ich bieżące utrzymanie, jak też przeciwdziałanie powodziom, które w ostatnich latach coraz częściej nawiedzają nasze miasto. Prace te polegają na koszeniu, konserwacji, remoncie, regulacji, przebudowie i odbudowie rowów i potoków zlokalizowanych na terenie miasta Tarnowa. Wszystkie te działania mają na celu poprawę stanu technicznego cieków oraz zwiększenie przepustowości koryta i przepływu w nich wody poprzez ich wykoszenie, odmulenie, udrożnienie przepustów, usunięcie zakrzaczeń i zatorów, likwidację wyrw, remont przepustów oraz umocnienie dna i skarp elementami kamiennymi bądź betonowymi zabezpieczającymi je przed obrywaniem się, szczególnie podczas przepływu wielkich wód. Dodatkowo, w ramach szeroko pojętej gospodarki wodno-ściekowej realizowane są również prace w zakresie odwadniania terenu i odprowadzania wód opadowych.

Wydział Infrastruktury Miejskiej wykonał w 2016r. w wyżej wymienionym zakresie następujące prace:

1) przebudowa potoku Klikowskiego – etap trzeci, na odcinku o długości 676 mb, od ul. Klikowskiej do ul. Niedomickiej,

2) odcinkowa bieżąca konserwacja poniższych cieków wodnych:

- potoku Wątok, na odcinku od ok. 50 m poniżej mostu w ul. Grunwaldzkiej do wiaduktu kolejowego w rejonie ul. Spytka z Melsztyna, na długości 950 mb,
- potoku Stary Wątok, w rejonie ul. Fabrycznej, na długości 280 mb,

- potoku Bródka, na odcinku od wału przeciwpowodziowego rzeki Białej do przepustu w ul. Czarna Droga, na długości 987 mb,

0 rowu przy ul. Widok, na odcinku od ul. Starodąbrowskiej do ul. Widok, na długości 35 mb,

- rowu „k/Działek”, na całej długości, od ujścia do rowu Lotniczego w kierunku południowej obwodnicy Tarnowa, na długości 536 mb,

- rowu „Od alei Tarnowskich, na odcinku od ujścia do rowu „k/Działek” do przepustu w al. Tarnowskich, na długości 240 mb,

- rowu Olszynowego, na odcinku od ujścia do potoku Mrozówka do przepustu w ul. M. Dąbrowskiej, wraz z odpływem od „Źródełka”, na długości 993 mb,

- rowu w rejonie cmentarza komunalnego w Tarnowie-Mościcach, na odcinku od ujścia do rowu „D” do ul. Tenerowicza, na długości 325 mb,

- rowu „k/Tuczarni”, na odcinku od 50 m powyżej ul. Skrzyszowskiej do wylotu z kanału na os. Nauczycielskim, na długości 687 mb,

- rowu Świerczkowskiego, na odcinku od nasypu kolejowego przy ul. Podgórskiej w dół cieku oraz w rejonie ul. Czarna Droga, na łącznej długości 270 mb,

- rowu melioracyjnego przy ul. Robotniczej, na odcinku od ul. Robotniczej do wlotu do kanału przy nasypie kolejowym, na długości 190 mb,

3) koszenie cieków wodnych, w ramach utrzymania zieleni miejskiej:

- potoku Wątok, na odcinkach: od 50 m powyżej wylotu burzowego w rejonie ul. Burtnicznej do mostu w ul. Dąbrowskiego wraz z dopływem przy ul. Łyczków i od mostu w ul. Narutowicza do 40 m poniżej kościoła pw. Trójcy Św., na łącznej długości 2.250 mb,

- potoku Klikowskiego, na odcinku od ul. Elektrycznej do granicy miasta, na długości 3.758 mb,

- rowu „Od Strzelnicy”, na odcinku od ROD „Kopernik” do ul. Elektrycznej, na długości 1.830 mb,

- rowu Lotniczego, na odcinku od obwodnicy Tarnowa do al. Tarnowskich, na długości 1.367 mb,
- rowu „k/Tuczarni”, na odcinku od 50 m powyżej ul. Skrzyszowskiej do ujścia do potoku Wątok, na długości 935 mb,
- rowu „D”, na odcinku od cmentarza w Tarnowie-Mościcach i dalej do wlotu do studni przy ul. Sienkiewicza, na długości 733 mb,
- rowu Romanowicza, na odcinku od wylotu z kolektora poniżej ul. Romanowicza do ujścia do rowu „Od Strzelnicy”, na długości 508 mb,
- rowu Jaracza, na odcinku od wylotu z kolektora poniżej ul. Jaracza do łącznika autostrady A4, na długości 1.350 mb,
- koszenie terenu zalewowego wzdłuż potoku Wątok w rejonie ul. Rzeczej, terenu wokół zbiornika wodnego Kantoria i terenu wzdłuż rowu Jaracza przy ul. Reisinga, na łącznej powierzchni 137.450 m²,
- usunięcie zakrzaczeń z koryta rowu Bagienko, na odcinku wzdłuż ul. Elektrycznej oraz rowu „k/Tuczarni”, na odcinku w rejonie ul. Karpackiej, na łącznej powierzchni 360 m²,
- likwidacja zatoru z koryta potoku Małochlebówka, w rejonie skrzyżowania ul. Środkowej i ul. Wiadukt,
- utrzymanie i konserwacja pięciu sztuk klap zwrotnych przepustów wałowych zlokalizowanych na wylotach rowów odwadniających do potoku Wątok wzdłuż ul. Spytki z Melsztyna,
- wykonanie drenażu odwadniającego na terenie Parku Legionów o długości 200 mb. remont istniejącego odwodnienia przy Placu ks. Jerzego Popiełuszki.
Na realizację powyższych zadań wydatkowano kwotę 581.923,86 zł.

10.3 Zielen miejska i place zabaw

Tereny urządzonej zieleni miejskiej, stanowiącej własność Gminy Miasta Tarnowa, w tym parki, były w 2016 r. podzielone na rejony i utrzymywane przez pięć firm wyłonionych na podstawie postępowania przetargowego oraz Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych na podstawie zamówienia „in house”.

Zakres realizowanych prac obejmował w szczególności utrzymanie zimowe alejek i chodników, koszenie roślinności, sadzenie kwiatów, utrzymywanie w czystości terenów zieleni i urządzeń znajdujących na nich oraz bieżące utrzymanie fontann.

W roku 2016 zakupiono około 48.000 sztuk kwiatów jednorocznych. Zostały one wysadzone przede wszystkim w centrum miasta.

Poza bieżącym utrzymaniem w roku 2016 Gmina Miasta Tarnowa zrealizowała na terenach zieleni miejskiej następujące zadania:

- zagospodarowanie zielenców przy ul. Romanowicza, Mostowej, na os. Zielonym oraz rozpoczęto prace związane z wykonaniem oświetlenia terenów rekreacyjno sportowych przy ul. Romanowicza,
- drugi etap przebudowy schodów i alejek w Parku Sanguszków,
- odnowienie zabytkowych ławek w Parku im. E. Kwiatkowskiego oraz remont pomnika W. Muchy,
- odnowienie zabytkowych schodów na skwerze O. Kokocińskiego,
- nasadzenie 70 drzew i 615 krzewów,
- odnowienie 207 ławek i 40 mb siedzisk na murkach (pomalowano oraz wymieniono i uzupełniono zniszczone lub brakujące deski) oraz ustawienie 13 nowych ławek.

Gmina Miasta Tarnowa zarządza 21 ogólnodostępnymi placami zabaw i dwoma siłowniami zewnętrznymi, na których w 2016 roku zrealizowano następujące zadania:

- pomalowano place zabaw przy ul. Bitwy pod Monte Cassino, Burtniczej, Pracy, Sucharskiego, Ogrodowej, Błonie za łączną kwotę 18.852,57 zł,
- wymieniono zniszczone elementy drewniane w ławkach za kwotę 5.843,18 zł,
- zakupiono i zamontowano siłownie zewnętrzne na placach zabaw przy ul. Fąfary, Czarna Droga, Sucharskiego, Bitwy pod Studziankami, Krzyskiej oraz zakupiono i zamontowano nowe urządzenia zabawowe na placach zabaw w Parku Paskówka, przy ul. Bitwy pod Studziankami, ul. Krzyskiej i ul. Ogrodowej,
- wykonano nowy plac zabaw przy ul. Cichej,
- wykonano oświetlenie na placach zabaw przy ul. Cichej, Krzyskiej, Pułaskiego za łączną kwotę 706.660,96 zł,
- zakupiono nowe drewniane elementy do istniejących urządzeń zabawowych, nowe siedziska, łańcuchy, wymieniono łożyska w karuzelach, a także wymieniono zniszczone korpusy sprężynowców za łączną kwotę 39.606,47 zł.

10.4 Cmentarnictwo wojenne

Groby i cmentarze wojenne są objęte stałym utrzymaniem w ramach którego tereny wokół nich są porządkowane i koszone. Ponadto wykonano i zamontowano na pomniku głównym w kwaterze żołnierzy sowieckich znajdującym się na cmentarzu komunalnym przy ul. Krzyskiej tablicę memoratywną z granitu. Koszt wykonania i montażu tablicy wyniósł 4.600 zł, a środki na ten cel zostały przekazane przez Wojewodę Małopolskiego.

10.5 Oświetlenie uliczne

Wykonano inwestycje polegające na budowie oświetlenia ulicznego. Miały one miejsce przy:

- alei Piaskowej za kwotę 97.186,72 zł,
- ul. Kruszyny, ul. Grota Roweckiego, boczna ul. Obrońców Tobruku, ul. Zielna, ul. Czarna Droga, (drugi etap) za kwotę 78.398,67 zł,
- ul. Kochanowskiego za kwotę 108.062,88 zł,
- ul. Bystra (pierwszy etap) za kwotę 76.306,35 zł,
- ul. Dmowskiego za kwotę 69.848,92 zł,
- ul. Czapskiego, Gombrowicza, Swojska, Lippóczy'ego, Przybyłkiewicza (pierwszy etap) za kwotę 85.690,07 zł,
- zasilenie oświetlenia przejścia pod torami w rejonie ul. Głębokiej za kwotę 11.928,79 zł,
- przebudowa istniejącej linii napowietrznej – oświetlenia na ul. Łanowej za kwotę 6.215,88 zł.

Zarząd Dróg i Komunikacji wykonał również inwestycję polegającą na dostosowaniu słupów oświetlenia ulicznego do zasilenia oświetlenia świątecznego. Koszt tych prac wyniósł 55.350 zł.

Zlecono przygotowanie projektów budowy oświetlenia ulicznego w lokalizacjach:

- ul. Murarska za kwotę 2.460 zł (zrealizowano wraz z inwestycją budowy drogi),
- ul. Burkiewicza, Bończyka, Czupiała, Tenerowicza, Wojnarskich za kwotę 8.364 zł,
- ul. Lotnicza oraz al. Sanguszków za kwotę 11.070 zł,
- ul. Matki Bożej Fatimskiej, ul. Cegielniana za kwotę 1.592 zł,
- ul. Romanowicza za kwotę 7.380 zł,

- al. Solidarności, ul. Nowy Świat za kwotę 4.613,00 zł.

Zaprojektowano także modernizację automatyki sterowania oraz rozdziału zasilania oświetlenia od zasilania pomp na skwerze Popiełuszki za kwotę 2.460zł.

W celu obniżenia kosztów sprzedaży energii oraz usprawnienia sterowania oświetleniem ulicznym zakupiono dwa reduktory mocy oraz cztery układy sterowania i monitoringu pracy oświetlenia ulicznego za łączną kwotę 59.999,40 zł w następujących lokalizacjach:

sterowniki: ul. Kwiatkowskiego, Kasztanowa, Wody – dwie sztuki; reduktory mocy: ul. Kwiatkowskiego i Kasztanowa.

10.6 Publiczny transport zbiorowy

Podstawowe parametry eksploatacyjne linii komunikacyjnych

W 2016 roku ZDiK był organizatorem 29 linii komunikacji miejskiej, charakteryzującej się następującymi danymi:

- liczba linii komunikacji miejskiej: 29

- łączna długość linii komunikacyjnych: 359 km.
- łączna długość tras: 195 km., w tym na terenie miasta 113 km. a poza miastem 81 km.
- liczba autobusów w ruchu w szczycie przewozowym: 77 szt.
- miesięcznie w 2016 roku autobusami komunikacji miejskiej w Tarnowie przewożono 992.000 pasażerów.

W 2016 r. wszystkie linie tarnowskiej komunikacji miejskiej obsługiwali jeden operator, którym było MPK Sp. z o.o. w Tarnowie. Do dnia 30 czerwca 2016 r. operator świadczył usługi na podstawie przeprowadzonego w 2015 roku postępowania przetargowego. Od dnia 1 lipca 2016 r. operator obsługuje linie tarnowskiej komunikacji miejskiej na mocy zawartej umowy bezpośredniej zawartej z MPK Sp. z o.o. w Tarnowie jako z podmiotem wewnętrznym.

Sprzedaż w 2016 r.

Ze sprzedaży biletów uzyskano brutto 11.431.608,12 zł.

Powyższa kwota sprzedaży biletów są wynikiem sprzedaży następującej ilości sztuk biletów:

- bilety przeznaczone do kasowania – 2.808.962 szt.
- bilety okresowe o różnych okresach ważności – 41.043 szt.

Koszty związane z transportem publicznym w 2016 roku

W 2016 roku na wszystkich liniach tarnowskiej komunikacji miejskiej zostało wykonane 4.754 982,1 km. za łączną kwotę brutto 28.091.953,04 zł. Kwota ta została wypłacona do MPK Sp. z o.o w Tarnowie jako do jedynego operatora obsługującego linie tarnowskiej komunikacji miejskiej.

Z ogólnej ilości kilometrów wykonanej na liniach tarnowskiej komunikacji miejskiej tj. 4.754.982,1 km wykonanych zostało:

- na terenie Gminy Miasta Tarnowa: 4.043.039,2 km,
- na terenie Gminy Tarnów: 609.707,6 km,
- na terenie Gminy Lisia Góra: 60.341,6 km,
- na terenie Gminy Pleśna: 41.893,7 km.

Tereny gmin: Tarnów, Lisia Góra i Pleśna były obsługiwane na podstawie zawartych porozumień.

W roku 2016 Zarząd Dróg i Komunikacji w Tarnowie w ramach powierzonych zadań dokonał bieżącej naprawy kilkudziesięciu uszkodzonych wiat autobusowych (obejmującej wymianę uszkodzonych szyb, listew przyszybowych, dachów, ławek itp.) a także wyposażył 24 przystanki w nowe wiaty autobusowe (przystosowane do oświetlenia) oraz słupki przystankowe. Łączny koszt wszystkich wymienionych działań wyniósł 349.215,60 zł.

Ponadto w ramach zadania „Integracja transportu publicznego w Tarnowie” na jednym przystanku została zamontowana tablica wyposażona w system dynamicznej informacji pasażerskiej. Łączny koszt dostawy (projekt, montaż i podłączenie zasilania) wyniósł 55.780,50 zł.

10.7 Działalność jednostek związanych z gospodarką komunalną

Miejski Zarząd Cmentarzy

Miejski Zarząd Cmentarzy zarządza i utrzymuje cmentarze komunalne zlokalizowane w Tarnowie:

- cmentarz zabytkowy Stary przy ul. Narutowicza,
- cmentarz w Krzyżu przy ul. Krzyskiej,
- cmentarz w Mościcach przy ul. Czarna Droga,
- cmentarz w Klikowej przy ul. Zagumnie 34A.

W ramach statutowej działalności świadczy usługi cmentarne i pogrzebowe.

W 2016 roku wykonano na cmentarzach komunalnych 689 pogrzebów, w tym 296 obsługiwane przez Miejski Zarząd Cmentarzy oraz 393 przez pozostałe prywatne zakłady pogrzebowe.

Wpływy z usług cmentarno-pogrzebowych i sprzedaży grobów murowanych wyniosły 3.003.613 zł.

W 2016 roku zrealizowano inwestycję „Rekonstrukcja malowideł na ścianach i sklepieniu kaplicy Radzikowskich pw. św. Józefa na cmentarzu Starym w Tarnowie”, a także zakończono zadanie „Przebudowa kaplicy cmentarnej na cmentarzu komunalnym w Krzyżu – etap drugi” na cmentarzu w Krzyżu.

Wybudowano również siedem grobów dwumiejscowych i pięć grobów czteromiejscowych na cmentarzu w Mościcach, które zostały sprzedane w przetargu ofertowym.

W ramach bieżącego utrzymania cmentarzy wykonano następujące prace remontowo-konserwatorskie:

1) Cmentarz Stary:

konserwacja i remont zabytkowych nagrobków na cmentarzu Starym:

- tablicy epitafijnej śp. Albiny i Ignacego Czeszkowskich
- pomnika nagrobnego śp. Józefy Radzikowskiej
- konserwacja wnętrza i odnowienie malowideł w kaplicy Radzikowskich pw. św. Józefa
- wykonanie przeszklenia witrażowego w kaplicy Radzikowskich

2) Cmentarz Krzyż:

- przebudowa i modernizacja kaplicy i otoczenia – wykonano nową konstrukcję ściany frontowej elewacji i stropów; zostały ocieplone ściany boczne i stropy; odrestaurowane zostało również wnętrze kaplicy
- renowacja krzyża

3) Cmentarz Mościce:

- budowa siedmiu grobów dwumiejscowych i pięciu grobów czteromiejscowych
- remont ogrodzenia i odstoju

4) Cmentarz Klikowa:

- prace remontowe w chlorowni

Na cmentarzach komunalnych w Krzyżu, Mościcach i Starym prowadzone były prace w drzewostanie polegające na ścinie drzew, ograniczeniu koron i usuwaniu systemów korzeniowych, a na cmentarzu w Klikowej pielęgnacja klombów z dekoracyjną roślinnością.

Ponadto, z wypracowanych środków własnych cmentarze wyposażone zostały w sprzęt niezbędny do utrzymania porządku i świadczenia usług.

Tabela nr 28: Koszt wykonanych robót

Konserwacja i remonty zabytkowych nagrobków – cm. Stary	13.051,63 zł
---	--------------

Remont i konserwacja kaplicy Radzikowskich pw. św. Józefa, wykonanie oszklenia witrażowego – cm. Stary	44.502,40 zł
Przebudowa i modernizacja kaplicy i otoczenia – cm. Krzyż	113.845,71 zł
Budowa grobów murowanych dwuosobowych czteroosobowych - cm. Mościce	124.440,44 zł
Remont pompy w chlorowni oraz usunięcie awarii kanalizacji – cm. Klikowa	20.785,04 zł
Remont odstoju i ogrodzenia – cm. Mościce	2.202,30 zł
Prace pielęgnacyjne drzewostanu i roślinności	16.136,38 zł
Remont uszkodzonego krzyża – cm. Krzyż	1.650,00 zł
Roboty elektryczne na terenie cmentarzy komunalnych	2.837,95 zł
Wydatki inwestycyjne (zestawy komputerowe, program komputerowy)	21.459,98 zł
Wydatki majątkowe i zakupy (m.in. wyposażenie, projekt zagospodarowania kwater, wykonanie tablic informacyjnych)	17.217,24 zł
Ogółem koszty poniesione przez Miejski Zarząd Cmentarzy za zrealizowane w 2016 roku zamówienia	378.129,07 zł

Źródło: Miejski Zarząd Cmentarzy w Tarnowie

11. ŚRODOWISKO NATURALNE

11.1 Stan środowiska

O stanie zanieczyszczenia atmosfery w Tarnowie decyduje emisja z miasta, emisja z okolicznych powiatów i emisja napływowa z kierunku zachodniego. Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza w Tarnowie są kotłownie i paleniska indywidualne, komunikacja, zakłady przemysłowe oraz przedsiębiorstwo energetyki cieplnej. Do zanieczyszczeń energetycznych (pochodzących z procesów spalania paliw) należą: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, pyły, benzo(a)piren. Wśród zanieczyszczeń pochodzących z procesów technologicznych wymienić należy: pyły zawierające metale ciężkie: ołów, kadm, rtęć oraz węglowodory, zanieczyszczenia gazowe nieorganiczne: chlor, chlorowódor, amoniak, zanieczyszczenia gazowe organiczne: metan, ksylen, toluen, styren, benzen, fenol, formaldehyd, chlorek winylu, freony, halony i in. Do atmosfery dostaje się wiele zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliw silnikowych. Należą do nich: tlenek węgla, węglowodory, tlenki azotu, dwutlenek siarki, aldehydy i pyły.

Jakość powietrza w Tarnowie na tle innych miast naszego województwa przedstawia się dobrze. W 2016 r. monitoring jakości powietrza w Tarnowie prowadzony był na dwóch stacjach pomiarowych, obsługiwanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie. Z przeprowadzonych w 2016 r. pomiarów zanieczyszczeń powietrza w mieście wynika, że wartości dopuszczalne stężeń zanieczyszczeń podstawowych, tj. dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), pyłu zawieszonego PM₁₀ w powietrzu mierzone na stacji przy ul. Bitwy pod Studziankami są dotrzymane. Wartości tych zanieczyszczeń są nieznacznie niższe niż w 2015 r. Od 2016 r. badania monitoringowe prowadzone są również na stacji pomiarowej przy ul. Ks. Romana Sitki, na której poziomy badanych zanieczyszczeń są wyższe niż na stacji monitoringu przy ul. Bitwy pod Studziankami, jednak nie przekraczały średniorocznych wartości dopuszczalnych substancji w powietrzu.

Źródłem pyłu zawieszonego w powietrzu jest energetyczne spalanie węgla, komunikacja i przemysł. Największe przekroczenia dopuszczalnych norm dla pyłu zdarzały się w okresie zimowym (styczeń, listopad, grudzień) w czasie trwania sezonu grzewczego. Na jakość

powietrza w tym okresie wpływ ma stosowanie niskiej jakości węgla – zmieszanego z mułem węglowym, który ma dużą zawartość związków siarki, popiołu i przy spalaniu uwalnia trujące substancje, oraz korzystanie z niskosprawnych, przestarzałych urządzeń grzewczych, które nie gwarantują optymalnych warunków spalania.

Badania wód realizowane są w oparciu o wieloletnie programy monitoringu środowiska dla województwa małopolskiego. Najświeższe wyniki pochodzą z badań przeprowadzonych w 2015 r., a klasyfikację stanu wód powierzchniowych dla miasta Tarnowa stworzono w oparciu o wyniki badań monitoringowych wód w czterech punktach pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych w trzech jednolitych częściach wód powierzchniowych, na rzekach: Dunajec, Biała i Wątok. Jakość wód w zakresie elementów biologicznych w tym okresie reprezentowała: I klasę jakości wód w Dunajcu od zbiornika Czchów do ujścia, III klasę jakości wód w rzece Biała od Rostówki do ujścia i w Wątku. Elementy hydromorfologiczne odpowiadały I klasie jakości wód w rzece Biała od Rostówki do ujścia. Wody Dunajca od zbiornika Czchów do ujścia i Wątku odpowiadały II klasie elementów hydromorfologicznych. W zakresie badanych elementów fizykochemicznych w rzece Dunajec od zbiornika Czchów do ujścia i Wątku spełnione były wymagania określone dla stanu bardzo dobrego (I klasa). Wody Białej od Rostówki do ujścia spełniły wymagania określone dla stanu dobrego (II klasa). W rezultacie interpretacja wyników badań wskaźników jakości wód wchodzących w skład elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych wykazała, że potencjał ekologiczny dobry osiągnęły wody Dunajca od zbiornika Czchów do ujścia, natomiast potencjał ekologiczny umiarkowany występował w rzece Biała od Rostówki do ujścia i w Wątku.

Ocena stanu chemicznego została wykonana w dwóch punktach pomiarowych w oparciu o wyniki z lat 2012-2014 przy zastosowaniu mechanizmu dziedziczenia wyników. W ocenianych punktach pomiarowo-kontrolnych Dunajec – Ujście Jezuickie oraz Biała – Tarnów stan chemiczny określono jako dobry. Elementami jakości dla klasyfikacji stanu wód są elementy biologiczne, hydromorfologiczne, fizykochemiczne i chemiczne. Stan wód jest wypadkową potencjału ekologicznego i stanu chemicznego, a określa go gorszy ze stanów. W wyniku przeprowadzonej klasyfikacji jednolitych części wód miasta Tarnów stwierdzono, że w jednolitej części wód rzeki Dunajec od zbiornika Czchów do ujścia stan wód był dobry, w dwóch jednolitych częściach wód rzeki Biała od Rostówki do ujścia i Wątku stan wód był zły.

Prezydent Miasta Tarnowa wydał łącznie 900 decyzji administracyjnych dotyczących środowiska naturalnego. Do Wydziału Ochrony Środowiska wpłynęło 12 wniosków o udzielenie informacji o środowisku i jego ochronie. Nie wydano żadnej decyzji odmawiającej udzielenia informacji.

Tabela nr 29: Decyzje administracyjne dotyczące środowiska naturalnego w latach 2015 – 2016

Rodzaj decyzji	Liczba wydanych decyzji	
	2015	2016
Pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza	5	12
Pozwolenia zintegrowane	1	1
Zmiana stanu wody na gruncie („spory wodne”)	2	1
Zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów	684	631
Nakładanie kar za usunięcie drzew bez zezwolenia	1	1
Decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć	40	41

Decyzje i pozwolenia w zakresie gospodarki odpadowej	35	34
Decyzje z zakresu weterynarii	1	0
Pozwolenia wodnoprawne	48	44
Decyzje zatwierdzające projekt prac geologicznych	5	3
Decyzje zatwierdzające dokumentację geologiczną	3	2
Wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej	26	128
Decyzja ustalające dopuszczalny poziom hałasu	0	1
Zezwolenia na emisję gazów cieplarnianych	0	1

Źródło: Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Tarnowa

11.2 Edukacja ekologiczna

Władze Tarnowa od wielu lat prowadzą aktywną politykę proekologiczną, przywiązując dużą wagę do inwestycji i przedsięwzięć mających chronić środowisko naturalne. Organizujemy imprezy o tematyce ekologicznej, takie jak „Sprzątanie Świata” czy „Posprzątajmy razem Tarnów”. Od kilkunastu lat trwa zbiórka i unieszkodliwianie przeterminowanych leków, zużytych baterii, zbiórka butelek plastikowych, itp. Działamy w myśl zasady - zawsze, wszędzie dla każdego, gdyż edukacja nie powinna ograniczać się do nauki w szkole czy przedszkolu - odbywa się również w domu, w czasie wolnym, w miejscu pracy. Realizowane zadania kierujemy do różnych grup wiekowych, co w dużym stopniu umożliwia dotarcie do wszystkich zainteresowanych mieszkańców Tarnowa.

Corocznie na edukację ekologiczną Miasto przeznacza dziesiątki tysięcy złotych, które uzupełniane są o środki ze źródeł zewnętrznych, głównie WFOŚiGW w Krakowie.

Kampanie ekologiczne realizowane w 2016 r.

- 1) „Tarnów EKO się zwie, gdyż o smogu dużo wie, segreguje, odzyskuje, całe społeczeństwo edukuje! - kampania na rzecz czystego powietrza i zmniejszenia ilości odpadów w mieście”, w ramach której odbył się cykl wiosennych oraz jesiennych akcji i konkursów ekologicznych,
 - akcja ekologiczna „Posprzątajmy razem Tarnów”,
 - akcja ekologiczna „Zbieramy zużyte baterie”,
 - akcja ekologiczna „Drugie życie odpadów”,
 - konkurs na wykonanie budki lęgowej „Zaprośmy ptaki do Tarnowa”,
 - konkurs na wykonanie prezentacji multimedialnej „Swobodny oddech naszą przyszłością”,
 - konkurs plastyczny „Oddycham czystym powietrzem”.

Na kampanię wydano łącznie 29.620 zł, z czego 20.370 zł pochodziło ze środków WFOŚiGW w Krakowie.

- 2) Program „Dziś wyruszam na wielką przygodę, dbając o powietrze i przyrodę - cykl konkursów i wycieczek ekologicznych w tarnowskich placówkach oświatowych”, w ramach którego dofinansowano działania edukacyjno-ekologiczne prowadzone w tarnowskich przedszkolach, szkołach podstawowych oraz ponadpodstawowych. W tarnowskich placówkach oświatowych zorganizowano liczne konkursy, olimpiady, prelekcje, wycieczki i akcje ekologiczne związane z tematem ochrony powietrza oraz z odpadami. Zapoznano dzieci i młodzież z problemem niskiej emisji. Zakupiono pomoce dydaktyczne, które wzbogaciły kąci przyrody w placówkach oświatowych. Na kampanię wydano łącznie 39.530 zł, z czego 31.630 zł pochodziło ze środków WFOŚiGW w Krakowie.

3) „Program kształtowania świadomości ekologicznej wśród mieszkańców Tarnowa – Ekologia bez granic”. Na kampanię wydano łącznie 44.450 zł. W ramach Programu zrealizowano:

- konkurs na najpiękniejszy ogród i balkon „Zielony Tarnów”. Od czerwca do sierpnia komisja obejrzała 51 obiektów (13 w kategorii „Ogród przy budynku jednorodzinnym”, 16 w kategorii „Balkon”, siedem w kategorii „Ogród przy bloku” oraz 15 w kategorii „Ogród przy Instytucji”). Konkurs odbył się przy wsparciu sponsorów, którymi byli: MPGK Sp. z o.o. w Tarnowie, BRUK-BET Sp. z o.o., F.H.DOM i OGRÓD w Tarnowie, PLANTA Sp. z o.o. w Tarnowie, DGP DOZORBUD GRUPA POLSKA Sp. z o.o., PGNIG Obrót Detaliczny Sp. z o.o., Karpacka Sekcja Marketingu, ELITELAS Sp. z o.o.

- XVII Przegląd filmów ekologicznych „Ekoświat”. W ramach trwającego 4 dni Przeglądu w Kinie „Marzenie” wyemitowane zostały dwa filmy. Na dzieci przedszkolne i ze szkoły podstawowej czekał film „Szajbus i Pingwiny”. Gimnazjalistów i licealistów zaproszono na film „Łowcy miodu”. W Przeglądzie Filmów Ekologicznych uczestniczyło 3.392 widzów. Przed seansami zaprezentowano animację stworzoną w ramach kampanii informacyjnej #priorytetpowietrze, która wskazywała dobre praktyki dla zachowania czystego powietrza. Projekcjom filmowym towarzyszyła, wyeksponowana w holu kina, wystawa zatytułowana „Oblicza lasu. Na tropie leśnych mieszkańców”, składająca się z 20 fotografii ukazujących piękno ekosystemu leśnego, potrzebę dbania o lasy jako zielone płuca ziemi, ale przede wszystkim miejsce, w którym bytują organizmy żywe. Na fotografiach można było zobaczyć m.in. Rezerwat Debrza, lasy tuchowskie, Pogórze Ciężkowickie oraz Beskid Sądecki,

- konkurs fotograficzny „Wakacyjna Przyroda”, w którym udział wzięło 88 pasjonatów fotografii, prezentujących swoje prace o tematyce przyrodniczej i krajobrazowej wykonane w Tarnowie i okolicy. Uroczyste podsumowanie konkursu odbyło się w foyer Teatru im. Ludwika Solskiego w Tarnowie, tam też zaprezentowana została wystawa pokonkursowa.

Akcje ekologiczne

- usuwanie odpadów zawierających azbest. Akcja usuwania odpadów azbestowych w Tarnowie ma na celu ochronę środowiska i zdrowia ludzi przed szkodliwym oddziaływaniem włókien azbestowych, daje możliwość pozbycia się przez mieszkańców miasta posiadanych odpadów elementów azbestowych. W 2016 r. z akcji skorzystało 31 osób, unieszkodliwiono 59 ton odpadów azbestowych (koszt 17.580 zł),

- zbiórka i utylizacja przeterminowanych leków. W 2016 roku odebrano 3.469 kg leków z 17 aptek znajdujących się na terenie miasta. Medykamenty zamiast trafić na składowisko odpadów, zostały unieszkodliwione. Akcja ta przyczynia się do podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców i uczy właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi a także poprzez zapewnienie utylizacji tych niebezpiecznych odpadów zabezpiecza środowisko przed działaniem szkodliwych substancji (koszt 11.000 zł),

- „Sprzątanie Świata”. Akcja polegała na zbieraniu porzuconych odpadów i przekazaniu ich na bezpieczne wysypisko lub do powtórnego wykorzystania. 23 edycja akcji „Sprzątanie Świata – Polska 2016 r.” przebiegała pod hasłem „Podaj dalej... Drugie życie odpadów” i miała na celu promowanie efektywnej segregacji odpadów powstających podczas codziennych czynności, tzn. takiego postępowania z wytwarzanymi odpadami, w wyniku którego jak najmniejsza ich ilość trafi bezpośrednio na składowiska odpadów. W lokalnej akcji, zorganizowanej na terenie

Tarnowa, wzięło udział około 5.000 uczestników z 40 placówek. Byli to głównie uczniowie tarnowskich szkół i przedszkolaki oraz podopieczni zakładów karnych w Tarnowie. Podczas akcji zebrano ponad 2.600 kg odpadów oraz surowce wtórne, takie jak: papier, metal oraz plastik (koszt kampanii 10.450 zł).

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

- dofinansowano inwestycje ekologiczne polegające na zakupie i montażu kolektorów słonecznych W 2016 r. dofinansowano montaż kolektorów słonecznych o powierzchni 28 m² na siedmiu posesjach mieszkalnych (koszt 28.000 zł),

- dofinansowano inwestycje polegające na likwidacji pieców i kotłów węglowych oraz zakupie i montażu ogrzewania proekologicznego. W 2016 r. zlikwidowano 38 kotłów c.o. opalanych węglem oraz 45 tradycyjnych palenisk węglowych (koszt 145.130 zł),

- wykonano raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla miasta Tarnowa do roku 2020 ze strategią krótkoterminową do roku 2016” za lata 2014-2015.

12.OCHRONA ZDROWIA

Sytuacja zdrowotna ludności z terenu miasta Tarnowa i powiatu tarnowskiego nie odbiega znacząco od ogólnych trendów chorobowości, zachorowalności i zgonów występujących w skali województwa małopolskiego oraz w kraju. Do najważniejszych problemów zdrowotnych mieszkańców miasta zaliczyć należy choroby układu krążenia, w tym szczególnie nadciśnienie tętnicze oraz chorobę niedokrwienną serca. Od lat dominującymi przyczynami umieralności mieszkańców Tarnowa są choroby układu krążenia, choroby nowotworowe, choroby układu oddechowego, choroby układu trawiennego, urazy i zatrucia.

Tarnów zajął wysoką, czwartą, lokatę w grupie miast na prawach powiatu w kolejnej edycji Rankingu Zdrowia Polski, przeprowadzonego przez Dziennik Gazetę Prawną. W rankingu wybrano 56 najzdrowszych powiatów oraz 38 najzdrowszych miast na prawach powiatu. Badanie wykonane zostało w oparciu o trzy kategorie. Pierwsza z nich opisuje zaplecze medyczne – m.in. liczbę szpitali, przychodni i ich wyposażenie w specjalistyczny sprzęt medyczny, liczbę łóżek szpitalnych w przeliczeniu na 10.000 mieszkańców, zasoby kadrowe, liczbę zespołów ratownictwa medycznego, dane dotyczące programów zdrowotnych realizowanych na zlecenie lokalnego samorządu oraz wydatki własne miasta na ochronę zdrowia. Druga kategoria obejmuje ocenę stanu zdrowia mieszkańców na podstawie wskaźników takich jak średnia długość życia, liczba żywych urodzeń na tysiąc mieszkańców, umieralność noworodków, umieralność według przyczyn. W trzeciej kategorii wzięto pod uwagę dostępność pacjentów do wybranych świadczeń zdrowotnych. Analizowano w szczególności dane, dotyczące średniego czasu oczekiwania na przyjazd zespołu ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia, średniego czasu oczekiwania na wizytę u lekarzy różnych specjalności oraz na wykonanie badań diagnostycznych. Badany był także średni czas oczekiwania na wykonanie niektórych procedur szpitalnych (np. usunięcia zaćmy, wszczepienia endoprotezy stawu biodrowego, koronarografii) oraz na przyjęcie do zakładu opiekuńczo-leczniczego.

12.1 Podmioty lecznicze Gminy Miasta Tarnowa

Na terenie Tarnowa funkcjonują dwie placówki lecznictwa zamkniętego: Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza i Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika oraz liczne placówki lecznictwa otwartego zapewniające mieszkańcom opiekę medyczną w zakresie lecznictwa podstawowego i specjalistycznego. W stanach nagłego zagrożenia życia i zdrowia pomoc zabezpiecza Powiatowa Stacja Pogotowia Ratunkowego w Tarnowie. Finansowanie świadczeń gwarantowanych zapewnia Narodowy Fundusz Zdrowia.

Gminie Miasta Tarnowa podlegają trzy podmioty lecznicze: Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika, Zespół Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o. oraz Mościckie Centrum Medyczne Sp. z o.o.

Specjalistyczny Szpital im. Edwarda Szczeklika

Szpital jest największym podmiotem leczniczym podległym Gminie Miasta Tarnowa. Placówka posiada 400 łóżek szpitalnych w 12 oddziałach, stacji dializ oraz zakładzie opiekuńczo-leczniczym.

W 2016 roku w Szpitalu leczonych było ponad 16.000 pacjentów, urodziło się 825 noworodków. Wykonano 3.200 dużych zabiegów operacyjnych oraz ponad 2.300 zabiegów inwazyjnych serca – koronarografii, koronaroplastyki i ablacji. Dokonano implantacji 250 stymulatorów serca, wszczepiono ok. 480 endoprotez stawów biodrowych i kolanowych. W 12 przyszpitalnych poradniach specjalistycznych udzielonych zostało ponad 33.000 porad. W pracowniach obrazowych wykonano ponad 4.300 badań tomografii komputerowej oraz 5.200 rezonansu magnetycznego; w pracowniach analitycznych ponad 570.000 badań.

W pierwszym kwartale 2016 r. w pełni uruchomiony został nowo wybudowany pawilon zabiegowy od ul. Starodąbrowskiej gdzie obecnie znajduje się wejście główne do Szpitala. Na parterze zlokalizowana jest ogólna izba przyjęć wraz z gabinetami konsultacyjnymi. Na pierwszym piętrze znajduje się centralna pracownia endoskopii oraz dwie nowoczesne wyposażone sale operacyjne przeznaczone do wykonywania ostrych zabiegów z zakresu kardiologii inwazyjnej oraz zabiegów z zakresu chirurgii naczyniowej i angiologii. Na drugim poziomie został zlokalizowany nowoczesny blok operacyjny z trzema salami, z których korzystają ortopedzi, chirurdzy i ginekolodzy. Przeniesienie do nowego pawilonu działalności izby przyjęć, pracowni endoskopowych, hemodynamiki oraz bloku operacyjnego poprawiło warunki i bezpieczeństwo leczenia pacjentów. Jednocześnie w zwolnionych pomieszczeniach rozpoczęto prace modernizacyjne związane z dalszymi planami dotyczącymi przeniesienia i poprawy warunków pracy przyszpitalnych poradni specjalistycznych oraz pracowni diagnostycznych.

W 2016 r. kontynuowano prace związane z modernizacją infrastruktury technicznej Szpitala – wykonany został pierwszy etap modernizacji sieci elektroenergetycznej na terenie całego kompleksu szpitalnego, w ramach którego m. in. wymieniono kable niskiego napięcia, zabezpieczono zasilanie rezerwowe wszystkich obiektów oraz agregat w systemie automatycznym.

W drugim i trzecim kwartale 2016 r. modernizacją objęty został pion żywienia Szpitala. Przebudowano pomieszczenia kuchni, system zasilania, ciągi transportowe oraz zakupiono nowe wyposażenie. Rocznie wydawanych jest pacjentom około 400.000 posiłków.

Wartość zrealizowanych inwestycji w 2016 r. wynosi 6.300.000 zł, w tym wartość prac modernizacyjnych – 3.800.000 zł, pozostałe 2.500.000 zł stanowi wartość zakupionego sprzętu i aparatury medycznej. Inwestycje w 80 % sfinansowane zostały ze środków własnych Szpitala.

Wkład finansowy Gminy Miasta Tarnowa na zrealizowanie zakupu sprzętu i aparatury medycznej dla Szpitala stanowił w 2016 r. kwotę 451.800 zł.

W trzecim kwartale 2016 r. zakończono realizację dwuletniego projektu pod nazwą „Świadoma mama-zdrowe dziecko-lepsze jutro-program zwiększenia liczby urodzeń w Tarnowie i powiecie tarnowskim”, który miał na celu poprawę jakości i dostępności do opieki okołoporodowej oraz upowszechnianie postaw prozdrowotnych. Zakupiono część wyposażenia dla oddziału ginekologiczno-położniczego m.in.: stół operacyjny, aparat do znieczulania, zestaw laparoskopowy do zabiegów małoinwazyjnych, videokolposkop, USG, nowatorskie koło porodowe. Oddział noworodków został wyposażony w urządzenia zapewniające bezpieczeństwo dzieciom takie jak inkubatory, respiratory oraz kardiomonitor. Równolegle zrealizowano duży program profilaktyczno-edukacyjny, w ramach którego m.in. przeszkolono w zakresie zdrowia prokreacyjnego około 3.400 młodych kobiet, rozszerzonymi badaniami objęto grupę ok. 400 kobiet planujących ciążę, prawie 600 osób skorzystało z zajęć w „szkole rodzenia”. Ponad 2.000 noworodków objęto badaniami przesiewowymi w kierunku wczesnego wykrywania wad serca i dysplazji stawów biodrowych, kierując część z nich do dalszego leczenia. Projekt dofinansowany był ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Całkowity koszt projektu wyniósł 2.300.000 zł, z czego dofinansowanie stanowiło 1.800.000 zł.

Szpital jest zrestrukturyzowany i od ponad 10 lat osiąga dodatni wynik finansowy. Posiada akredytację medyczną i liczne certyfikaty jakości. W 2016 r. uplasował się na 19 miejscu w kraju i na pierwszym miejscu w Małopolsce w ogólnopolskim rankingu Bezpieczny Szpital, prowadzonym przez Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia oraz dziennik „Rzeczpospolita”.

Szpital za zrealizowaną rozbudowę i modernizację placówki w 2015 r. zdobył główną nagrodę i tytuł „Modernizacja Roku 2015” w kategorii *Zdrowie i opieka społeczna* w ogólnopolskim konkursie, organizowanym przez Stowarzyszenie Ochrony Narodowego Dziedzictwa Materialnego.

Zespół Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o.

Zespół Przychodni Specjalistycznych jest największą placówką ambulatoryjnego lecznictwa specjalistycznego w Tarnowie i subregionie. Swoje usługi świadczy na rzecz mieszkańców Tarnowa i regionu. W 2016 r. wykonano łącznie 268.935 porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz 230.986 zabiegów fizykoterapeutycznych. Zrealizowano 9.044 osobodni w oddziałach dziennych z zakresu psychiatrii i rehabilitacji oraz tlenoterapii w warunkach domowych i 1.535 zabiegów w chirurgii jednego dnia.

W 2016 r. Spółka kontynuowała realizację rozpoczętego w październiku 2015 r. zadania „Rozbudowa i przebudowa istniejącego budynku Zespołu Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o. wraz z infrastrukturą techniczną oraz wjazdami publicznymi przy ul. Marii Skłodowskiej – Curie w Tarnowie”. W dniu 16 grudnia 2016 roku został zakończony pierwszy i drugi etap realizacji zadania i oddana do użytkowania nowa część budynku przychodni przy ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 13.772.000 zł. Przychodnia została rozbudowana o podpiwniczony budynek trzykondygnacyjny o powierzchni zabudowy 1.215,56 m² i powierzchni użytkowej 3.051,84 m². Naturalny spadek terenu od ul. Matki Bożej Fatimskiej w kierunku ulicy Szpitalnej został wykorzystany do zlikwidowania barier architektonicznych. Główne wejście zostało przesunięte w kierunku zachodnim do nowej części. Na parterze znajduje się szatnia z wydzieloną informacją dla pacjentów. Hol wejściowy pełni

rolę poczekalni do rejestracji, pracowni RTG i czterech gabinetów znajdujących się na parterze. Na parterze funkcjonuje bufet, w którym pacjenci mogą zakupić artykuły spożywcze i zamówić gorące napoje i posiłki. Rejestracja posiada dziewięć stanowisk do obsługi pacjentów i jest połączona wewnętrznymi schodami z archiwum zlokalizowanym w piwnicy. W piwnicy usytuowany jest Dział Farmacji Szpitalnej. W centralnej części parteru usytuowana jest Pracownia RTG wraz z niezbędnym zapleczem. Przy istniejącej aptece powstało dodatkowe wejście z poziomu terenu na parter jako element kończący zakres rozbudowy. Na poziomie parteru usytuowane są pomieszczenia Chirurgii Jednego Dnia jako odrębna strefa z oddzielnym wejściem. Nowoczesna sala operacyjna z częścią łóżkową dla pacjentów po zabiegach i zapleczem umożliwiającą wykonywanie zabiegów chirurgii jednego dnia w przyjaznych dla pacjenta warunkach. Na wprost wejścia schody prowadzą na pierwsze piętro nowej części, połączonej z istniejącą. Znajduje się tam osiem gabinetów lekarskich i zabiegowych oraz obszerne zaplecze socjalno-sanitarne dla personelu i węzeł sanitarny dla pacjentów. Na poziomie drugiego piętra zlokalizowano cztery nowe gabinety lekarskie, dwa pomieszczenia przeznaczone na główną serwerownię dla informatyków oraz Centralną Sterylizatornię.

Spółka na bieżąco dokonuje zakupów nowoczesnego sprzętu diagnostycznego w miejsce wyeksploatowanego sprzętu medycznego, jak również w celu dostosowania oferty do potrzeb lokalnego rynku i wymogów Narodowego Funduszu Zdrowia oraz w celu doskonalenia jakości świadczonych usług. Zakupiono zestaw artroskopowy, autorefraktometr, lampę operacyjną. Po oddaniu budynku do użytkowania rozpoczęto zakup wyposażenia pomieszczeń w niezbędne sprzęty. Zakupiono sterylizator parowy i myjnię dezynfektor z suszarką, stację demineralizacji wody oraz wyposażenie meblowe do Centralnej Sterylizacji. Koszt zakupu sprzętu medycznego, wyposażenia i wartości niematerialnych i prawnych wyniósł 870.000 zł.

Mościckie Centrum Medyczne Sp. z o.o.

Mościckie Centrum Medyczne świadczy usługi z zakresu podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, opieki długoterminowej (zakład opiekuńczo-leczniczy), opieki psychologicznej i medycyny pracy. Usługami medycznymi obejmuje mieszkańców Tarnowa i okolicznych gmin. W Mościckim Centrum Medycznym w 2016 r. udzielono łącznie 100.038 porad lekarskich, w tym między innymi 51.456 porad z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz 6.766 porad z zakresu medycyny pracy.

Wchodzący w skład Mościckiego Centrum Medycznego Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w 2016 r. stacjonarną opieką długoterminową obejmował 83 pacjentów dysponując bazą 48 łóżek, realizując 17.411 osobodni. Wykonano 102.084 zabiegów z zakresu rehabilitacji leczniczej. Ponadto wykonano łącznie 15.814 badania w zakresie diagnostyki obrazowej (RTG, Mammografia,USG).

Na podstawie umowy zawartej z NFZ w Mościckim Centrum Medycznym udzielane są świadczenia zdrowotne w ramach nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej (MCM jest jedną z trzech placówek medycznych w Tarnowie zapewniającą tego typu opiekę) oraz stomatologicznej pomocy doraźnej.

Świadczeń w ramach nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej udziela zespół złożony z internisty (lub lekarza rodzinnego) oraz pielęgniarki, od poniedziałku do piątku w godzinach 18.00-8.00 rano dnia następnego. Natomiast w soboty, niedziele i dni ustawowo wolne od pracy, w godzinach od 8.00 rano danego dnia do 8.00 rano dnia następnego. Dodatkowo dzieci mogą korzystać z opieki lekarza pediatry od poniedziałku do piątku w godz. 18.00-22.00, a w soboty, niedziele i święta w godzinach 8.00-12.00 oraz 18.00-22.00. Porady świadczone są w warunkach

ambulatoryjnych, w gabinetach budynku MCM, a także w uzasadnionych stanem zdrowia pacjenta przypadkach realizowane są wizyty domowe.

W ramach Ambulatorium Stomatologicznego pomocy doraźnej udzielają lekarze stomatolodzy od poniedziałku do piątku w godzinach 19.00-7.00 rano dnia następnego. Natomiast w soboty, niedziele i dni ustawowo wolne od pracy, w godzinach od 7.00 rano danego dnia do 7.00 rano dnia następnego. MCM jest jedyną placówką w Tarnowie zapewniającą tego typu opiekę.

W ramach planu obejmującego inwestycje, modernizację i remonty w 2016 roku zakupiono: zestaw do prób wysiłkowych, aparat do elektroterapii, wózki zabiegowe, opatrunkowe, na bieliznę dla ZOL, autoklaw, fotel ginekologiczny dla Poradni „K”, aparat krzyżowy dla Pracowni Psychologicznej, miernik czasu reakcji dla Pracowni Psychologicznej, dwa klimatyzatory dla Poradni Sportowej.

Ponadto wykonano korektę projektu na termomodernizację budynku MCM, projekt wentylacji mechanicznej wpisujący się w termomodernizację budynku MCM, aktualizację projektu z 2013 roku przebudowy pierwszego piętra dla potrzeb ZOL oraz wykonano koncepcję przebudowy pierwszego i drugiego piętra na potrzeby gabinetów lekarskich. Zrealizowano również zakup sprzętu komputerowego oraz licencji do programu dla Medycyny Pracy i licencji MS Office na dwa stanowiska.

Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wyniosła 155.000 zł. Zrealizowane inwestycje podniosły jakość świadczonych usług.

12.2 Programy polityki zdrowotnej - promocja zdrowia i profilaktyka

Mając na względzie potrzebę dbania o poprawę stanu zdrowia oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców, samorząd aktywnie wspiera realizację programów polityki zdrowotnej z udziałem podmiotów leczniczych i organizacji pozarządowych zgodnie z przyjętym Uchwałą Nr XXII/238/2016 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 31 marca 2016 r. „Miejskim programem działań w obszarze promocji zdrowia i profilaktyki chorób społecznych na lata 2016-2020”. Strategicznym celem Programu jest poprawa i umacnianie zdrowia i podnoszenie jakości życia mieszkańców miasta Tarnowa oraz zmniejszanie nierówności społecznych w zdrowiu. Program obejmuje projekty skierowane do mieszkańców Tarnowa uwzględniając wiele grup populacyjnych, w tym dzieci, młodzież, osoby niepełnosprawne na łączną kwotę prawie 1.800.000 zł. W 2016 r. na realizację programów zdrowotnych przeznaczono łącznie 401.722 zł w tym środki Gminy Miasta Tarnowa stanowiły kwotę 296.451 zł, a środki Województwa Małopolskiego kwotę 105.271 zł.

W 2016 r., podobnie jak w poprzednich latach, realizowano „Program zdrowotny dotyczący profilaktyki zakażeń pneumokokowych w Małopolsce”. Program ten został opracowany na zlecenie Województwa Małopolskiego i przewiduje objęcie szczepieniami dzieci do lat trzech. W 2016 r. w trybie konkursowym wybrano 10 realizatorów szczepień na terenie Tarnowa, z którymi zawarto umowy na realizację zadania. Szczepienia przeciwko pneumokokom były wykonywane w podmiotach leczniczych, do których dzieci są zapisane. Dzieci nie zapisane do lekarza pierwszego kontaktu w żadnym z podmiotów realizujących Program, ale zameldowane na terenie Tarnowa, mogły skorzystać ze szczepień w dowolnie wybranym podmiocie leczniczym realizującym Program. Wykonawcy szczepień przeprowadzali każdorazowo u wszystkich dzieci lekarskie badanie kwalifikujące do szczepienia oraz szczepienie przeciwko pneumokokom jedną lub dwoma dawkami szczepionki. Szczepieniami objęto populację dzieci zameldowanych w Tarnowie i urodzonych w latach 2013 – 2016. W trakcie realizacji programu

prowadzono kampanię informacyjno – edukacyjną, opracowaną i nadzorowaną przez Wojewódzkiego Koordynatora programu tj. Wojewódzki Szpital Dziecięcy im. Św. Ludwika w Krakowie. Program finansowany był ze środków budżetowych Gminy Miasta Tarnowa w wysokości 84.245 zł i środków Województwa Małopolskiego w wysokości 86.420 zł. Wydatki na realizację Programu w 2016 r. na terenie miasta Tarnowa wyniosły 170.665 zł. Łączna liczba podanych dawek wyniosła 601, natomiast liczba zaszczepionych dzieci wyniosła 541. Ponadto dzieci uczęszczające do żłobków funkcjonujących na terenie miasta objęte były szczepieniami realizowanymi bezpośrednio przez wojewódzkiego koordynatora Programu - Wojewódzki Szpital Dziecięcy im. Św. Ludwika w Krakowie z wykorzystaniem lekarsko-pielęgniarskich zespołów wyjazdowych. Zespół wyjazdowy wykonywał szczepienia w siedzibie poszczególnych żłobków obejmując szczepieniami 100 dzieci (łącznie podano 112 dawek).

W 2016 r. po raz pierwszy realizowano „Program zdrowotny profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w Małopolsce”. Program został opracowany na zlecenie Województwa Małopolskiego i przewiduje objęcie szczepieniami dziewcząt trzynastoletnich zamieszkałych w Małopolsce. W trybie konkursowym wybrano sześciu realizatorów szczepień na terenie miasta Tarnowa, z którymi zawarto umowy na realizację zadania. W pierwszej kolejności z bezpłatnych szczepień mogły skorzystać dziewczęta zapisane do lekarza w danym podmiocie leczniczym, a następnie dziewczęta zapisane do lekarza w podmiotach nieuczestniczących w Programie. Wykonawcy szczepień przeprowadzali każdorazowo u wszystkich dziewcząt lekarskie badanie kwalifikujące do szczepienia oraz, w zależności od kwalifikacji i przyjętego przez lekarza schematu szczepień, szczepienia jedną lub dwoma dawkami szczepionki. Szczepieniami objęto populację dziewcząt zameldowanych w Tarnowie i urodzonych w 2003 roku. W trakcie realizacji programu prowadzono kampanię informacyjno – edukacyjną, opracowaną i nadzorowaną przez Wojewódzkiego Koordynatora programu tj. Wojewódzki Szpital Dziecięcy im. Św. Ludwika w Krakowie. Program finansowany był ze środków budżetowych Gminy Miasta Tarnowa w wysokości 9.650 zł i środków Województwa Małopolskiego w wysokości 18.851 zł. Wydatki na realizację Programu w 2016 r. na terenie miasta Tarnowa wyniosły 28.501 zł. Łączna liczba podanych dawek wyniosła 190, natomiast liczba zaszczepionych dziewcząt wyniosła 120. Ponadto dziewczęta przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych zlokalizowanych w Tarnowie objęte były szczepieniami realizowanymi bezpośrednio przez wojewódzkiego koordynatora Programu - Wojewódzki Szpital Dziecięcy im. Św. Ludwika w Krakowie z wykorzystaniem lekarsko-pielęgniarskich zespołów wyjazdowych. Zespół wyjazdowy wykonywał szczepienia w siedzibie poszczególnych placówek obejmując szczepieniami 10 dziewcząt (łącznie podano 14 dawek).

W 2016 r. również po raz pierwszy realizowano „Program wykrywania zakażeń HCV w populacji szczególnego ryzyka na terenie miasta Tarnowa”. Program został opracowany w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa i przekazany do zaopiniowania Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji w 2016 r., a następnie uzyskał pozytywną opinię Prezesa tej Agencji. Realizatorami Programu w 2016 r. były dwa podmioty lecznicze. W ramach Programu przeprowadzono badanie ankietowe, następnie osoby zaliczone do grupy ryzyka (określonej na podstawie następujących kryteriów: biorcy krwi i jej pochodnych, leczeni iniekcjami i zabiegami operacyjnymi, leczeni hemodializami, osoby po przebytym WZW typu B, uzależnieni od preparatów odurzających stosowanych dożylnie lub donosowo, stosujący zabiegi upiększające typu tatuaże, kolczykowanie itp.), korzystający ze

wspólnych narzędzi kosmetycznych i szczoteczek do zębów, chorzy na hemofilię, zakażeni HIV, pracownicy opieki zdrowotnej, osoby z wykrytą patologiczną aktywnością aminotransferaz o niejasnej etiologii) objęto testem przesiewowym w kierunku wykrycia przeciwciał anty – HCV. W przypadku testu dodatniego pacjent został zbadany przez lekarza, który informował o zagrożeniu oraz kierował do wykonania ponownego badania. Pacjenci z drugim dodatnim wynikiem zostali skierowani do lekarza chorób zakaźnych celem dalszej diagnostyki. Łącznie badaniem przesiewowym objęto 300 osób wyłonionych z grupy populacyjnej liczącej 410 osób. Program w całości finansowany był ze środków finansowych Gminy Miasta Tarnowa, na jego realizację przeznaczono w 2016 r. 9.924 zł.

„Program szczepień ochronnych w populacji zwiększonego ryzyka - szczepienia przeciw grypie (sezonowej) u kobiet i mężczyzn od 65 roku życia” realizowany był przez sześciu świadczeniodawców. Szczepieniami zostały objęte osoby z grupy ryzyka tj. kobiety i mężczyźni w wieku 65 lat i powyżej, w tym pensjonariusze tarnowskich domów pomocy społecznej, którzy zostali zbadani przez lekarza oraz zaszczepieni w miejscu swojego pobytu. Łącznie działaniami programu objęto 1.684 osoby, w tym w domach pomocy społecznej zaszczepiono łącznie 69 pensjonariuszy. Program w całości finansowany był ze środków finansowych Gminy Miasta Tarnowa, poniesione nakłady finansowe na realizację zadania wyniosły 55.840 zł.

W 2016 r. realizowano również Program „Wczesne wykrywanie i profilaktyka chorób sercowo - naczyniowych (miażdżycy, choroby nadciśnieniowej, choroby niedokrwiennej serca) oraz cukrzycy” przy współpracy z dwoma podmiotami leczniczymi. Populacją docelową, do której skierowano program były kobiety w przedziale wieku 41 – 44, 46 - 49, 51 - 54, 56 - 59 oraz mężczyźni w przedziale wieku 36 – 39, 41 - 44, 46 - 49, 51 – 54. Program ten stanowi uzupełnienie realizowanego przez Narodowy Fundusz Zdrowia programu populacyjnych badań przesiewowych skierowanych na wykrycie chorób krążenia u kobiet i mężczyzn. Badania przesiewowe podzielone były na dwa etapy, pierwszy obejmował badania krwi z oznaczeniem poziomu glukozy, cholesterolu, HDL, LDL i trójglicerydów, ocenę czynników ryzyka, w tym oznaczenie wskaźnika BMI, oznaczenie stosunku obwodu tali do bioder, pomiar RR tętniczego krwi oraz poradę dietetyczną, w czasie której lekarz informował o potrzebie stosowania odpowiedniej diety i zwiększenia aktywności ruchowej. Drugi etap obejmował konsultację lekarską, a w razie konieczności badanie EKG i test tolerancji glukozy. Łącznie działaniami programu objęto 147 osób, wydatkując z budżetu Miasta kwotę 7.292 zł.

Tabela nr 30: Zestawienie wydatków oraz liczby uczestników programów polityki zdrowotnej wykonywanych w 2016 r. przez publiczne i niepubliczne podmioty lecznicze

Lp.	Nazwa programu	Liczba uczestników	Kwota wydatkowana na realizację programu (zł)
1.	„Program zdrowotny dotyczący profilaktyki zakażeń pneumokokowych w Małopolsce” realizowany na terenie Tarnowa przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego	541 dzieci (601 podanych dawek)	170.665, w tym 86.420 środki finansowe pochodzące z budżetu Województwa Małopolskiego
	„Program zdrowotny profilaktyki zakażeń		28.501,

2.	wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w Małopolsce” realizowany na terenie Tarnowa przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego	120 dzieci (190 podanych dawek)	w tym 18.851 środki finansowe pochodzące z budżetu Województwa Małopolskiego
3.	„Program wykrywania zakażeń HCV w populacji szczególnego ryzyka na terenie miasta Tarnowa”	300 osób dorosłych	9.924
4.	„Program szczepień ochronnych w populacji zwiększonego ryzyka - szczepienia przeciwko grypie (sezonowej) u kobiet i mężczyzn od 65 roku życia.”	1.684 osób dorosłych	55.840
5.	Program pn. „Wczesne wykrywanie i profilaktyka chorób sercowo-naczyniowych (miażdżycy, choroby nadciśnieniowej, choroby niedokrwiennej serca) oraz cukrzycy”.	147 osób dorosłych	7.292
RAZEM		2.792	272.222 w tym 105.271 środki Województwa Małopolskiego

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej w Urzędzie Miasta Tarnowa

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi część zadań w obszarze ochrony i promocji zdrowia oraz w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych zostało zleconych do realizacji stowarzyszeniom. Programy realizowane w tym obszarze to głównie zadania o charakterze specjalistycznych terapii rehabilitacyjnych oraz profilaktyczno - edukacyjnych, skierowane do wybranych grup społecznych miasta Tarnowa. Programy rehabilitacyjne przede wszystkim skierowane są do osób przewlekle chorych lub niepełnosprawnych, stanowiąc dla nich formę wsparcia fizycznego i psychicznego, poprawiającą ich jakość życia. Łączna kwota wydatkowana ze środków finansowych pochodzących z budżetu Tarnowa na realizację zadań publicznych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2016 r. wyniosła 129.500 zł.

Tabela nr 31: Zestawienie wydatków oraz liczby uczestników zadań publicznych w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych i edukacji prozdrowotnej wykonywanych w 2016 r.

Lp.	Nazwa programu	Liczba uczestników	Kwota wydatkowana na realizację programu (zł)
1.	Zadanie publiczne w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych „Rehabilitacja i aktywizacja osób dorosłych - rehabilitacja medyczna ogólnoustrojowa	46	21.000

	poprawiająca sprawność manualną i lokomocję u osób (chodzących) ze znacznie ograniczoną sprawnością ruchową spowodowaną przewlekłą chorobą”.		
2.	Zadanie publiczne w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych „Rehabilitacja i aktywizacja osób dorosłych – rehabilitacja domowa osób przewlekle i obłożnie chorych z powodu chorób narządu ruchu lub powodujących dysfunkcję narządu ruchu”.	65	51.000
3.	Zadanie publiczne w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych „Rehabilitacja i aktywizacja osób dorosłych – rehabilitacja psychofizyczna i profilaktyka wtórna u kobiet po mastektomii”.	45	12.000
4.	Zadanie publiczne w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych „Rehabilitacja dzieci i młodzieży – diagnoza i terapia uczniów niepełnosprawnych przygotowaniem do aktywnego życia społecznego”.	24	6.000
5.	Zadanie publiczne w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych „Rehabilitacja dzieci i młodzieży – diagnoza i terapia dzieci z autyzmem i niepełnosprawnościami sprzężonymi”.	40	9.000
6.	Zadanie publiczne w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych „Rehabilitacja dzieci i młodzieży – rehabilitacja oraz aktywizacja społeczna dzieci i młodzieży z mózgowym porażeniem dziecięcym oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi”.	30	11.000
7.	Zadanie publiczne w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych „Rehabilitacja dzieci i młodzieży – rehabilitacja dzieci i młodzieży z wadą słuchu lub zaburzeniami sensorycznymi”	32	9.500
8.	Zadanie publiczne w obszarze		

	działalności na rzecz osób niepełnosprawnych „Rehabilitacja dzieci i młodzieży- Terapia i rehabilitacja dzieci z zespołem Downa i niepełnosprawnościami sprzężonymi	24	5.000
9.	Zadanie publiczne w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych „Program opieki domowej dla obłożnie i terminalnie chorych - wypożyczalnia sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego”.	176	0
10.	Zadanie publiczne w obszarze ochrony i promocji zdrowia „Edukacja prozdrowotna - prowadzenie działań edukacyjnych dla osób chorych na astmę i choroby alergiczne”.	47	5.000
RAZEM		529	129.500

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej w Urzędzie Miasta Tarnowa

W ramach działań propagujących zasady zdrowego stylu życia i poszerzania wiedzy o zdrowiu, 29 listopada 2016 r. w auli Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie odbyła się konferencja „*Problemy i wyzwania w opiece długoterminowej*”, współorganizowana przez Prezydenta Miasta Tarnowa, Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej oraz Stowarzyszenie „Aktywni dla Zdrowia” w Tarnowie. W konferencji uczestniczyło ponad 300 osób. Była ona skierowana do osób zawodowo związanych z powyższą problematyką, a także do mieszkańców miasta. Uczestnikami konferencji byli między innymi przedstawiciele podmiotów leczniczych, miejskich jednostek organizacyjnych, organizacji pozarządowych i studenci Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej. Głównym celem konferencji było zwiększenie wiedzy i świadomości zdrowotnej uczestników w zakresie opieki długoterminowej.

13. POMOC SPOŁECZNA

13.1 Pomoc osobom niepełnosprawnym

Punkty informacyjne dla osób niepełnosprawnych

W Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa oraz w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonowały punkty informacyjne dla osób niepełnosprawnych oraz osób sprawujących nad nimi opiekę. W punktach można uzyskać informacje dotyczące szeroko rozumianej problematyki niepełnosprawności, m.in. programów celowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym, wykazu placówek i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz regulacji prawnych. Pracownicy punktów udzielają również pomocy w wypełnianiu wniosków dotyczących programów celowych PFRON oraz w przygotowywaniu wystąpień do różnych instytucji.

Ponadto od kwietnia 2014 r. w Urzędzie Miasta Tarnowa funkcjonuje stanowisko konsultanta ds. osób niepełnosprawnych. Do zadań konsultanta należy m.in. poradnictwo dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, udzielanie im pomocy w rozwiązywaniu problemów życia codziennego, a także w załatwianiu spraw w urzędach administracji państwowej, samorządowej i w innych instytucjach, przedkładanie Prezydentowi Miasta Tarnowa propozycji rozwiązań dotyczących poprawy jakości i warunków życia osób niepełnosprawnych. W 2016 r. do konsultanta ds. osób niepełnosprawnych zgłosiło się 629 osób.

Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych

W 2016 r. ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznanych Gminie Miasta Tarnowa, przeznaczonych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, wydatkowano kwotę 3.729.870 zł (w 2015 r. kwota ta wyniosła 3.571.299 zł).

Tabela nr 32: Wydatki poniesione na realizację ww. zadania w latach 2015-2016 wraz ze wskazaniem liczby osób, które skorzystały z wypłaconych dofinansowań

Zadanie	2015 r.	2016 r.
Liczba osób przeszkolonych w ramach szkoleń zawodowych	10 osób (kwota: 3.400 zł)	4 osoby (kwota: 3.123 zł)
Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych w związku z utworzeniem stanowisk pracy przez pracodawców, którzy otrzymali zwrot kosztów wyposażenia stanowisk	2 osoby (kwota: 74.000 zł)	4 osoby (kwota: 150.000 zł)
Liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały środki finansowe na podjęcie działalności gospodarczej	3 osoby (kwota: 114.000 zł)	3 osoby (kwota: 112.500 zł)
Liczba osób niepełnosprawnych, które korzystały z rehabilitacji zawodowej i społecznej w Warsztatach Terapii Zajęciowej na terenie miasta Tarnowa	130 osób koszt rehabilitacji: 2.155.440 zł, w tym: 1.939.896 zł - środki PFRON 215.544 zł - środki GMT	130 osób, koszt rehabilitacji: 2.340.684 zł, w tym: 2.106.615 zł – środki PFRON, 234.069 zł – środki GMT
Liczba osób, które skorzystały z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych	564 osoby (437 osób dorosłych, 31 dzieci i młodzieży, 96 opiekunów) Łączne dofinansowanie: 599.999 zł	632 osoby (452 osób dorosłych, 45 dzieci i młodzieży, 135 opiekunów) Łączne dofinansowanie: 547.816 zł
Liczba osób niepełnosprawnych, które uzyskały dotację na likwidację barier	31 osób (kwota: 181.935 zł)	46 osób (kwota: 181.530 zł)

architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych w miejscu zamieszkania		
Liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze zgodnie z ich potrzebami	857 osób niepełnosprawnych, w tym 41 dzieci (kwota: 781.782 zł)	762 osób niepełnosprawnych, w tym 40 dzieci (kwota: 603.835 zł)
Liczba zawartych umów na dofinansowanie sportu, kultury i turystyki dla osób niepełnosprawnych	12 umów (kwota: 25.964 zł)	11 umów (kwota: 24.451 zł)
Liczba osób niepełnosprawnych, które wzięły udział w imprezach sportowych	457	457

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej w Urzędzie Miasta Tarnowa

Realizacja programu „Aktywny samorząd”

W 2016 r. Urząd Miasta Tarnowa ponownie przystąpił do realizacji programu „Aktywny samorząd”, finansowanego ze środków PFRON. Głównym celem programu było wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym. W ramach programu osoby niepełnosprawne mogły ubiegać się o dofinansowanie do:

- zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- uzyskania prawa jazdy kategorii B,
- zakupu sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- szkolenia w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- utrzymania sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, utrzymania sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny,
- utrzymania aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dofinansowanie do pobytu dziecka w przedszkolu/żłobku),
- wykształcenia na poziomie wyższym.

W 2016 r. dofinansowanie otrzymało 128 osób niepełnosprawnych, którym do końca roku łącznie wypłacono środki finansowe w wysokości 267.174 zł. Wypłaty dofinansowań, dotyczące wniosków złożonych w 2016 r., będą dokonywane również do 15 kwietnia 2017 r. Środki finansowe planowane do wypłaty w tym terminie to 64.181 zł. Ostateczna kwota poniesionych wydatków zależy od przedłożonych przez beneficjentów programu dokumentów rozliczeniowych.

W 2015 r. w ramach programu udzielono dofinansowania 109 osobom niepełnosprawnym na łączną kwotę 277.358 zł, natomiast w 2014 r. w ramach programu udzielono dofinansowania 122 osobom niepełnosprawnym na łączną kwotę 441.372 zł.

Dofinansowanie ze środków PFRON, będących w dyspozycji Województwa Małopolskiego, robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych.

W 2016 r. z PFRON uzyskano dofinansowanie do robót budowlanych w:

- budynku przy ul. Zbylitowskiej 9, który został oddany Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób

z Niepełnosprawnością Intelktualną na podstawie umowy dzierżawy. Z udziałem środków PFRON rozbudowano nieruchomość o szyb windy. Dzięki likwidacji barier architektonicznych w marcu 2017 r. przeniesiono do tego budynku Niepubliczne Przedszkole Specjalne oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Punkt Wczesnej Interwencji, które są prowadzone przez Stowarzyszenie. Koszt inwestycji to 199.000 zł, w tym ze środków PFRON 80.644,31 zł.

- III Liceum Ogólnokształcącym przy ul. Brodzińskiego 6. Inwestycja obejmowała budowę szybu windowego oraz remont węzła sanitarnego. Łączny koszt to 322.296 zł, w tym ze środków PFRON uzyskano kwotę 157.427 zł.

Usługi transportowe dla osób niepełnosprawnych

W 2016 r., podobnie jak w poprzednich latach, dofinansowywano usługi przewozowe dla osób niepełnosprawnych. Mogły z nich korzystać uprawnione osoby niepełnosprawne posiadające znaczne ograniczenia w samodzielnym poruszaniu się, poruszające się na stałe za pomocą przedmiotów ortopedycznych: wózka inwalidzkiego, balkoniku, posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności. Koszty transportu pokrywane są z budżetu Miasta przy udziale osób niepełnosprawnych.

W 2016 r. ponoszona przez pasażera część stała opłaty wynosiła 2,50 zł, natomiast część zmienna naliczana za każdy rozpoczęty kilometr jazdy z pasażerem wynosiła 0,50 zł. Wynagrodzenie umowne wypłacone z budżetu Miasta z tytułu realizacji usług przewozowych osób niepełnosprawnych w 2016 r. wyniosło 86.700,60 zł. Z usług transportowych skorzystało 5.620 osób.

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztaty prowadzą terapię i rehabilitację społeczną z elementami rehabilitacji zawodowej. Uczestnikami warsztatów wg danych na koniec 2016 r. było 130 osób niepełnosprawnych intelektualnie, ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, w tym 78 mieszkańców Tarnowa. Nadzór nad działalnością Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ) funkcjonujących na terenie miasta sprawuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie.

W Tarnowie funkcjonują trzy Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez:

- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Tarnowie, ul. Klikowska 190,
- Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną PSONI - Koło w Tarnowie, ul. Ostrogskich 5b,
- Fundację Rozwoju, Edukacji, Pracy, Integracji REPI, ul. Hodowlana 6.

Ponadto 16 mieszkańców Tarnowa na podstawie porozumienia uczęszczało do WTZ działającego przy Stowarzyszeniu Kulturalno-Oświatowym „Piaś” w Woli Rzędzińskiej, a dwie osoby do WTZ w Dąbrowie Tarnowskiej.

Ze środków PFRON na dofinansowanie kosztów warsztatów terapii zajęciowej wydatkowano kwotę: 2.106.615 zł, co stanowiło 90% dotacji, pozostałe 10% to dofinansowanie z budżetu Gminy Miasta Tarnowa.

Tabela nr 33: Dofinansowanie działalności WTZ w 2016 r.

Lp	Warsztat terapii zajęciowej	Jednostka prowadząca warsztat	Wysokość dofinansowania ze środków PFRON (w zł)	Wysokość dofinansowania z budżetu GMT (w zł)	Wysokość dofinansowania łącznie (w zł)
1.	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tarnowie, ul. Hodowlanej 6	Fundacja Rozwoju Edukacji, Pracy, Integracji REPI w Tarnowie	728.865 zł	80.985 zł	809.850 zł
2.	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tarnowie, ul. Ostrofskich 5b	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelaktualną PSONI - Koło w Tarnowie	568.905 zł	63.212 zł	632.117 zł
3.	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tarnowie, ul. Klikowska 190	Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Tarnowie	808.845 zł	89.872 zł	898.717 zł
4.	Warsztaty Terapii Zajęciowej, Wola Rzędzińska 297a	Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Piaś” w Woli Rzędzińskiej	284.373 zł dla 16 osób	26.907 zł dla 16 osób	311.280 zł dla 16 osób
5.	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Dąbrowie Tarnowskiej, ul. Kościuszki 34	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń”	-	1.116 zł	1.116 zł
Razem:			2.390.988 zł	262.092 zł	2.653.080 zł

Zródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej w Urzędzie Miasta Tarnowa

Mieszkania chronione dla osób niepełnosprawnych intelektualnie

W 2016 roku w Tarnowie funkcjonowały dwa mieszkania chronione przeznaczone dla osób niepełnosprawnych. Prawo do pobytu w mieszkaniu chronionym mają osoby, które ze względu na niepełnosprawność intelektualną potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w życiu codziennym. Mieszkania chronione są formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam

przebywające, pod opieką specjalistów (opiekun, terapeuta, psycholog oraz pracownik socjalny), do prowadzenia samodzielnego życia i stanowią alternatywę dla pobytu w placówce opieki całodobowej. Pobyt w mieszkaniu zapewnia warunki do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, integrację ze społecznością lokalną, rozwój kontaktów społecznych oraz przygotowuje do prawidłowego pełnienia ról społecznych. Stanowi niezbędny etap w drodze do uzyskania pełnej samodzielności życiowej.

Gmina Miasta Tarnowa zleciła prowadzenie obu mieszkań Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Tarnowie, wyłonionemu w drodze otwartego konkursu ofert. Oba mieszkania zlokalizowane są przy ul. Mościckiego. Jedno z nich przeznaczone jest dla pięciu kobiet niepełnosprawnych intelektualnie. Gmina Miasta Tarnowa na jego prowadzenie udzieliła dotacji w wysokości 59.000 zł. Drugie mieszkanie przeznaczone zostało dla trzech mężczyzn niepełnosprawnych intelektualnie. Gmina Miasta Tarnowa na jego prowadzenie udzieliła dotacji w wysokości 57.600 zł.

Pobyt w mieszkaniu chronionym ma charakter odpłatny. Szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności określa uchwała Nr XXXII/478/2013 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

Osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy osób trzecich, a które są jej pozbawione, przyznawana jest pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych.

Świadczenie w formie usług opiekuńczych obejmowało pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem, a w przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych dostosowane było do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności.

Tabela nr 34: Realizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba osób	Kwota wydatkowana w 2016 r. (w zł)
1.	Usługi opiekuńcze	644	1.818.168,62
2.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	17	150.150,50

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Tabela nr 35: Podmioty realizujące usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

Rodzaj usług	Firma realizująca usługi
Pomoc etatowa	Polski Komitet Pomocy Społecznej Małopolski Zarząd Wojewódzki w Krakowie ul. Lenartowicza 14 31-138 Kraków
Pomoc sąsiedzka	Stowarzyszenie Opiekuńcze „Nadzieja” ul. Kolorowa 6 20-802 Lublin

Specjalistyczne usługi opiekuńcze	Stemark Medica Spółka Jawna Martyna Andrzej, Stec Janusz ul. Powstańców Warszawy 14/15 33-100 Tarnów
-----------------------------------	---

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Pozostałe działania

W 2016 r. zostały zorganizowane uroczyste obchody „Małopolskich Dni Osób Niepełnosprawnych w Tarnowie”. Celem ich organizacji było kształtowanie opinii społecznej w kierunku akceptacji osób z niepełnosprawnością, prezentacja oraz promowanie ich osiągnięć w różnych dziedzinach artystycznych, a także zwrócenie uwagi na bariery prawne, zawodowe, edukacyjne, komunikacyjne, kulturalne, a przede wszystkim mentalne, które uniemożliwiają im prowadzenie normalnego życia. Realizacja projektu przebiegała pod znakiem integracji, współpracy, partnerstwa i równości osób pełnosprawnych i niepełnosprawnych. W realizację projektu włączyło się wiele organizacji pozarządowych i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu miasta Tarnowa. Głównymi wydarzeniami organizowanymi podczas Małopolskich Dni Osób Niepełnosprawnych w Tarnowie” były: msza święta odprawiona w Bazylice Katedralnej inaugurująca obchody, „Marsz Godności”, happening plastyczny, integracyjny seans filmowy w kinie „Marzenie”, plener malarski „Tajemny Tarnów”, bieg integracyjny, konferencja „Aktywizacja i wsparcie osób niepełnosprawnych – dobre praktyki” oraz festyn zorganizowany na zakończenie obchodów, podczas którego osoby z pełną i niepełną sprawnością miały okazję wspólnie spędzić czas. W poszczególnych wydarzeniach łącznie wzięło udział około 4.700 osób. Łączna kwota wydatków przeznaczonych na realizację zadania wyniosła 78.150,70 zł, w tym ze środków Województwa Małopolskiego 43.182,68 zł.

13.2 Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użyteczne miały na celu aktywizację oraz zmotywowanie osób bezrobotnych do podjęcia zatrudnienia. Instrument ten był istotnym narzędziem aktywizacji społeczno-zawodowej.

Tabela nr 36: Prace społecznie użyteczne

Kategoria	Liczba
Osoby bezrobotne skierowane do wykonywania prac społecznie użytecznych, w tym:	65
Opiekunki domowe	46
Pracownicy gospodarczy	5
Pokojowe	12
Pracznia	1
Terapeuta zajęciowy	1
Wysokość wnioskowanych środków z tytułu wykonywania tych prac, w tym:	184.975,65 zł
wysokość refundacji z Funduszu Pracy	110.985,39 zł
wysokość środków z budżetu GMT	73.990,26 zł

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej w Urzędzie Miasta Tarnowa

13.3 Pomoc dla osób uzależnionych i współuzależnionych

Miejski Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie

Miejski Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie, działający przy Urzędzie Miasta Tarnowa, w 2016 r. czynny był trzy razy w tygodniu w godzinach popołudniowych. Dyżurujący w Punkcie specjaliści z zakresu terapii uzależnień i prawa oferowali mieszkańcom miasta następujące formy pomocy:

- świadczyli pomoc terapeutyczną, udzielali porad w zakresie uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych,
- udzielali wsparcia po zakończonym leczeniu odwykowym,
- wskazywali placówki, gdzie można podjąć leczenie,
- świadczyli pomoc prawną z zakresu prawa rodzinnego, karnego, komorniczego, udzielano pomocy w przygotowaniu pism procesowych.

Tabela nr 37: Działalność Miejskiego Punktu Konsultacyjnego Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

	2015 r.	2016 r.
Liczba osób, którym udzielono konsultacji i porad terapeutycznych oraz porad prawnych z zakresu uzależnień i innych problemów pokrewnych	595	406
Liczba osób, które skorzystały z konsultacji i porad terapeutycznych	228	174
Liczba osób, które skorzystały z porad prawnych	367	232

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej w Urzędzie Miasta Tarnowa

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie

W 2016 r. odbyło się 49 posiedzeń zespołów Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA), w trakcie których rozpatrywano wnioski o wydanie postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu osób nadużywających alkoholu.

Tabela nr 38: Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Wnioski	2015 r.	2016 r.
Ogólna liczba wniosków o podjęcie przez Komisję czynności zmierzających do orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, które zostały skierowane do Komisji w tym:	115	159
z Policji,	67	105
od członków rodzin,	33	32
inne (kuratorzy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, DPS, Prokuratura)	15	22
w tym wobec kobiet	21	29
Liczba wniosków skierowanych do sądu w celu wydania postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu	27	27

odwykowemu		
Liczba zaopiniowanych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych/ liczba posiedzeń Komisji	255/16	171/13

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej w Urzędzie Miasta Tarnowa

Wszystkie wnioski przedstawione MKRPA w 2016 r. o wydanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z obowiązującymi uchwałami Rady Miejskiej zaopiniowane zostały pozytywnie.

Programy profilaktyczne

Wzorem lat ubiegłych w 2016 r. na terenie tarnowskich szkół realizowane były programy profilaktyczne mające na celu przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom dzieci i młodzieży, takim jak: agresja, przemoc oraz spożywanie środków psychoaktywnych i alkoholu. Działania te podejmowane były w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa na 2016 rok i finansowane z pobieranych przez GMT opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

W 2016 r. w programach oraz szkoleniach profilaktycznych udział wzięło:

- 5.396 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- 965 nauczycieli i pedagogów,
- 60 rodziców.

Tabela nr 39: Programy i szkolenia profilaktyczne realizowane w tarnowskich szkołach

Lp.	Nazwa programu/szkolenia	Liczba uczestników	Koszt (w zł)
1.	„EPSILON” Program rekomendowany*, ukierunkowany na rozwijanie umiejętności osobistych i społecznych dzieci oraz poprawę ich psychospołecznego funkcjonowania; realizowany w formie zajęć warsztatowych dla dzieci z wykorzystaniem metod dramy.	423 uczniów, 34 nauczycieli,	13.230
2.	„Kasia N” Program profilaktyki uzależnień, zwłaszcza dotyczącej narkotyków; program kształtuje świadomość zagrożeń wynikających z kontaktu z narkotykami, poprawia umiejętności odmawiania.	340 uczniów, 28 nauczycieli,	10.080
3.	„Archipelag Skarbów” Program rekomendowany*, adresowany do uczniów szkół gimnazjalnych, ich rodziców i rady pedagogicznej szkoły biorącej udział	462 uczniów, 60 rodziców, 89 nauczycieli	16.250

	w programie; ukierunkowany jest na ograniczenie zachowań problemowych (używanie alkoholu, narkotyków, wczesne zachowania seksualne, przemoc rówieśnicza); realizowany w formie mityngów w dużych grupach.		
4.	<p>„Warsztaty edukacyjne dla młodzieży szkolnej z zakresu profilaktyki uzależnień i udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej”</p> <p>Program z zakresu profilaktyki uzależnień, a w szczególności udzielania pierwszej pomocy w sytuacji zagrożenia życia w przypadku zatrucia substancjami psychoaktywnymi (np. alkoholem, narkotykami, nikotyną).</p>	532 uczniów	18.260
5.	<p>„Nie daj się oszukać – dopalacze to też narkotyki”</p> <p>Program z zakresu przeciwdziałania narkomanii; w przystępny dla młodego odbiorcy sposób obala mity na temat środków psychoaktywnych przedstawiając rzetelną wiedzę.</p>	1.028 uczniów	18.800
6.	<p>„Godność człowieka”</p> <p>Celem programu jest wzmacnianie czynników chroniących poprzez podniesienie świadomości osobistego wpływu na bieg wydarzeń i kształtowanie postaw, wskazanie źródeł wiarygodnej informacji oraz wyrobienie umiejętności zachowania się w sytuacjach trudnych.</p>	2.611 uczniów	8.600
7.	<p>„Szkolna Interwencja Profilaktyczna”</p> <p>Szkolenie rekomendowane*, skierowane bezpośrednio do rad pedagogicznych i nauczycieli wszystkich poziomów nauczania; służy przede wszystkim przygotowaniu szkół/nauczycieli do podejmowania działań interwencyjnych wobec uczniów sięgających po substancje psychoaktywne (alkohol, narkotyki - w tym dopalacze, nikotyna).</p>	774 nauczycieli	18.180
8.	<p>„Przyjaciele Zippiego”</p> <p>Szkolenie rekomendowane*, przygotowujące nauczycieli do realizacji programu, który uczy dzieci w wieku od 5 do 9 lat sposobów radzenia sobie z trudnościami i wykorzystywania nabytych umiejętności w codziennym życiu.</p>	20 nauczycieli	10.000
9.	„Unplugged”	20 osób	2.124

	<p>Szkolenie rekomendowane przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, przygotowujące nauczycieli do realizacji w klasach programu adresowanego do młodzieży w wieku 12-14 lat, który ma na celu przeciwdziałanie przyjmowaniu przez uczniów substancji uzależniających (alkohol, narkotyki, tytoń).</p>		
--	---	--	--

* Program posiada rekomendację udzieloną łącznie przez wszystkie instytucje odpowiedzialne za wdrażanie systemu rekomendacji, tj.: Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej w Urzędzie Miasta Tarnowa

Szkolenie kandydatów na kierowców

W ramach działalności profilaktycznej, we współpracy z 10 tarnowskimi ośrodkami szkolenia kierowców, z którymi Gmina Miasta Tarnowa podpisała porozumienia, przeszkolono 592 kandydatów na kierowców z zakresu wpływu spożywania alkoholu i/lub środków odurzających na bezpieczeństwo w ruchu drogowym, w tym zagrożeń i konsekwencji prawnych wynikających z prowadzenia pojazdu po spożyciu alkoholu i/lub środków odurzających.

Szkolenie członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Wzorem lat ubiegłych, w 2016 r. zorganizowane zostało szkolenie dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pod nazwą „Przeciwdziałanie przemocy stosowanej wobec osób starszych i niepełnosprawnych w szczególności pod wpływem alkoholu”. W szkoleniu poza członkami Miejskiej Komisji udział wzięli pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie, funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie oraz przedstawiciel oświaty – łącznie 19 osób.

Zakup i przekazanie Komendzie Miejskiej Policji w Tarnowie alkomatów AlcoQuant 6020 Plus i testów do wstępnej identyfikacji narkotyków NARK II.

Na wniosek Policji, w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa na 2016 r., przekazano Komendzie Miejskiej Policji w Tarnowie cztery sztuki alkomatów AlcoQuant 6020 Plus oraz 120 sztuk testów do wstępnej identyfikacji narkotyków NARK II. AlcoQuant 6020 Plus to profesjonalny policyjny alkomat. Wyposażony został w elektrochemiczny sensor, który pomija inne substancje znajdujące się w wydychanym powietrzu. Zakupione testy do wstępnej identyfikacji narkotyków przeznaczone są do jakościowej detekcji następujących narkotyków: opium, heroína, morfina, barbiturany, LSD, marihuana, haszysz, kokaina, efedryna, valium, rophynol, ketamina, metamfetaminy/ecstasy, kodeina, methadone, oxycodone, methaqualone i pochodne tych narkotyków.

Punkt Opieki nad Osobami Nietrzeźwymi

Punkt opieki nad osobami nietrzeźwymi (PONON), przy ul. Tuchowskiej 21, sprawuje pieczę nad osobami nietrzeźwymi dowiezionymi z terenu miasta Tarnowa. PONON jest prowadzony przez Tarnowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej, a finansowany z budżetu Miasta. Punkt

utrzymywany jest w stanie gotowości do przyjęcia 10 osób nietrzeźwych, przez wszystkie dni tygodnia, całodobowo, również w dni wolne od pracy i w święta. W PONON dyżurują m.in.: lekarz, ratownicy medyczni, psycholog, socjoterapeuta, prawnik, zadaniem których jest:

- zapewnienie badania każdej osoby nietrzeźwej dowiezionej do Punktu, przeprowadzonego przez lekarza i potwierdzonego zaświadczeniem lekarskim o braku wskazań do hospitalizacji,
- umożliwienie osobom nietrzeźwym dokonania zabiegów higieniczno – sanitarnych,
- zapewnienie środków dezynfekujących, środków higieny osobistej oraz odzieży zastępczej na czas pobytu w Punkcie, a w koniecznych przypadkach wymianę odzieży,
- dokonywanie stałej obserwacji podstawowych parametrów życiowych osób nietrzeźwych przebywających w Punkcie,
- zapewnienie systemu opieki profilaktycznej dla osób nietrzeźwych przyjętych do Punktu oraz ich rodzin.

W 2016 r. opieką objęto 2.650 osób dowiezionych do Punktu przez Policję i Straż Miejską. Badania lekarskie zapewniono ponadto 2.465 osobom zatrzymanym, które następnie zostały umieszczone w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych (Komisariat Policji Tarnów Centrum, ul. Narutowicza 6). Dotacja na realizację zadania w 2016 r. wyniosła 788.402 zł.

13.4 Świadczenia rodzinne, pomoc osobom uprawnionym do alimentów oraz dodatki mieszkaniowe

Świadczenia rodzinne

W 2016 r. pracownicy MOPS przyjęli 6.406 wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych, w tym 3.566 wniosków o zasiłek rodzinny.

Tabela nr 40: Liczba przyjętych wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych

Rodzaj złożonego wniosku	Liczba złożonych wniosków w 2016 r.
Zasiłek rodzinny	3.566
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	759
Zasiłek pielęgnacyjny	662
Świadczenie pielęgnacyjne	89
Specjalny zasiłek opiekuńczy	173
Fundusz alimentacyjny	790
Świadczenie rodzicielskie	367
Ogółem:	6.406

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Na realizację tych świadczeń przeznaczono ponad 24.000.000 zł, w tym na świadczenia rodzinne wydatkowano ponad 22.000.000 zł.

Tabela nr 41: Wykonanie świadczeń rodzinnych

Nazwa zadania/wydatku	Wydatkowana kwota w 2016 r. (zł)
Wyплаты świadczeń rodzinnych (w tym zasiłek dla opiekuna i świadczenie rodzicielskie)	22.642.572
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	1.204.563
Składki na ubezpieczenie zdrowotne (w tym zasiłek dla opiekuna)	324.835
Ogółem	24.171.970 zł

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Tabela nr 42: Zrealizowane rodzaje świadczeń rodzinnych wraz z dodatkami

Wyszczególnienie	2015 r.		2016 r.	
	Liczba świadczeń	Kwota (zł)	Liczba świadczeń	Kwota (zł)
Zasiłki rodzinne	50.404	5.104.014	56.567	6.271.229
Urodzenie dziecka	289	289.000	482	358.004
Opieka nad dzieckiem w okresie urlopu wychowawczego	1.106	421.669	1.342	519.881
Samotne wychowywanie dziecka	3.382	601.265	3.473	662.457
Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego	3.388	272.380	3.678	359.872
Rozpoczęcie roku szkolnego	3.089	308.900	4.436	331.019
Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	105	7.225	137	11.221
Wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	7.176	585.800	7.699	693.793
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	755	755.000	779	779.000
Zasiłki pielęgnacyjne	31.929	4.885.137	32.032	4.900.896
Świadczenia pielęgnacyjne	3.191	3.759.284	3.634	4.403.195
Specjalny zasiłek opiekuńczy	530	274.265	996	515.287
Świadczenie rodzicielskie	0	0	2.186	2.019.883
Dodatki do świadczeń pielęgnacyjnych	0	0	0	0
Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	2.358	774.805	2.856	943.031
Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe opłacane za	432	61.416	708	99.184

osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy				
Koszty obsługi świadczeń rodzinnych	-	564.715	-	631.588

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Dodatki mieszkaniowe

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego.

W 2016 r. do MOPS wpłynęło 4.440 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego oraz wydano w tym zakresie 4.809 decyzji administracyjnych.

Dofinansowano wydatki mieszkaniowe dla 2.190 gospodarstw domowych. Kwota wypłaconego dodatku mieszkaniowego zależała od osiąganego dochodu i ponoszonych wydatków. Minimalna wysokość dodatku wyniosła 17,85 zł miesięcznie, a maksymalna 793,13 zł miesięcznie. Wpłaty dodatków mieszkaniowych były finansowane z budżetu Gminy Miasta Tarnowa. W minionym roku na realizację zadania polegającego na przyznawaniu dodatków mieszkaniowych wydatkowano łączną kwotę 6.170.566 zł.

Dodatki mieszkaniowe wypłacane były osobom zajmującym zarówno lokale spółdzielcze, komunalne, zarządzane przez wspólnoty mieszkaniowe, jak również będące prywatną własnością.

Pomoc osobom uprawnionym do alimentów

W 2016 r. MOPS prowadził działania wobec 754 dłużników alimentacyjnych. W ramach tych działań między innymi:

- wysłano do dłużników alimentacyjnych 621 informacji o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego, o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności oraz informację o wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa,
- wezwano na wywiad alimentacyjny 645 dłużników,
- przeprowadzono 216 wywiadów alimentacyjnych,
- odebrano 216 oświadczeń majątkowych,
- wystąpiono do PUP z wnioskiem o aktywizację zawodową 66 dłużników alimentacyjnych,
- wobec 59 dłużników alimentacyjnych wszczęto procedurę uznania za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
- zgłoszono do Biura Informacji Gospodarczej 999 dłużników wraz z informacją o wysokości zobowiązań alimentacyjnych,
- w stosunku do 47 osób wystąpiono do prokuratury z wnioskiem o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 kodeksu karnego oraz do prezydenta miasta o zatrzymanie prawa jazdy,

- w związku ze zmianami ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów na podstawie art. 27 ust. 3 i 3a wystąpiono do komorników sądowych z wnioskami o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego w 871 przypadkach, z wnioskami o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w 11 przypadkach, o rozszerzenie egzekucji wnioskowano w 45 przypadkach oraz o ograniczenie egzekucji w 28 przypadkach.

Tabela nr 43: Wykonanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Nazwa zadania/wydatku	Razem 2016 r. kwota (zł)
Wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego	4.201.984
Fundusz alimentacyjny zwrócony przez dłużników	982.488
Koszty obsługi funduszu alimentacyjnego	129.959

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Prowadzone w 2016 r. działania skutkowały odzyskaniem należności z tytułu wypłaconych osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej na kwotę 982.488 zł.

13.5 Pomoc tarnowskim rodzinom w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Zapewnianie opieki nad dzieckiem do lat trzech

W Tarnowie instytucjonalna opieka nad dziećmi w wieku do lat trzech prowadzona jest przez sześć żłobków wchodzących w skład Zespołu Żłobków oferujących aktualnie 400 miejsc dla dzieci. Prowadzone przez Gminę Miasta Tarnowa żłobki sprawują opiekę nad dziećmi przez pięć dni w tygodniu (od poniedziałku do piątku) w godzinach od 6.00 do 16.00, a na wniosek rodzica dłużej, według potrzeb, za dodatkową odpłatnością.

Dzieci zapisywane są do grup według zbliżonego wieku, a wnioski o przyjęcie dziecka do żłobka rodzice mogą składać przez cały rok.

Posiłki w żłobkach (cztery dziennie) przygotowywane są zgodnie z zasadami Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP), Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP), systemu HACCP oraz norm żywieniowych zatwierdzonych przez Ministerstwo Zdrowia. Na podstawie zaświadczenia lekarskiego opracowywane i stosowane są indywidualne diety eliminacyjne u dzieci.

W poszczególnych grupach wiekowych prowadzone są zajęcia dydaktyczne, ruchowe, zajęcia muzyczne, manipulacyjno-konstrukcyjne oraz tematyczne. Pomieszczenia w żłobkach pozostające do dyspozycji dzieci czyli bawialnie, jadalnie, sypialnie oraz łazienki wyposażone są w sprzęt spełniający normy i atesty dopuszczające do użytkowania w żłobkach i dostosowane do wieku i wzrostu dzieci.

W 2016 r. opieką w żłobkach objętych było 456 dzieci zamieszkałych na terenie Tarnowa.

Tabela nr 44: Liczba miejsc oraz liczba dzieci uczęszczających do żłobków

Lp.	Nr żłobka i adres	Liczba miejsc	Liczba dzieci uczęszczających w 2016 roku
1.	Żłobek Nr 1, ul. Topolowa 4	90	93
2.	Żłobek nr 2, ul. Wiejska 29	80	88
3.	Żłobek nr 3, ul. Gosłara 5	60	77
4.	Żłobek nr 4, ul. Westerplatte 12	25	30

5.	Żłobek nr 5, ul. Do Prochowni 20	75	87
6.	Żłobek nr 6, ul. Pracy 4c	70	81

Źródło: Zespół Żłobków w Tarnowie

Udział w programie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat trzech „MALUCH”.

Gmina Miasta Tarnowa w 2016 r. przystąpiła do konkursu Maluch 2016 Moduł 2, realizowanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. W wyniku pozytywnego rozstrzygnięcia konkursu Miasto otrzymało dotację celową w wysokości 216.000 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie bieżącej działalności dla 90 nowych miejsc opieki utworzonych w ramach tego programu w latach 2011-2015. Powyższe środki zostały przeznaczone na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników, natomiast uwolnione środki budżetu GMT zostały przesunięte na prace remontowe, które przyczyniły się do podwyższenia jakości warunków pobytu dzieci w żłobkach.

Tabela nr 45: Wykaz żłobków niepublicznych wraz z liczbą miejsc dla dzieci

Lp.	Nazwa żłobka i adres	Liczba miejsc
1.	„CHATA SKRZATA” Agnieszka Kutek, ul. Piłsudskiego 31	40
2.	„LOKOMOTYWA” os. Legionów H. Dąbrowskiego 10 c	21
3.	Anna Rumian "Małe szczęścia" ul. W. Rogoyskiego 15/2	12
Łącznie:		73

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej w Urzędzie Miasta Tarnowa

Program „Karta Tarnowskiej Rodziny”

Główne cele Programu to:

- promowanie modelu rodziny wielodzietnej i kształtowanie jej pozytywnego wizerunku, wzmocnienie kondycji finansowej rodzin wielodzietnych, poprawa jej warunków materialnych,
- wspieranie realizacji funkcji rodziny wielodzietnej,
- zwiększenie szans rozwojowych dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych,
- zachęcenie do kreatywnego, kulturalnego i wspólnego spędzania wolnego czasu,
- ułatwienie rodzinom wielodzietnym dostępu do dóbr i instytucji kultury, obiektów i urządzeń sportowych i rekreacyjnych zarządzanych przez jednostki organizacyjne Gminy Miasta Tarnowa,
- opracowanie, promocja i koordynacja systemu ulg adresowanych do rodzin wielodzietnych w jednostkach oferujących usługi kulturalne i sportowe nie powiązanych strukturalnie i kapitałowo z Gminą Miasta Tarnowa,

- opracowanie, promocja i koordynacja systemu ulg adresowanych do rodzin wielodzietnych wśród przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie Tarnowa.

W 2016 r. beneficjentami programu „Karta Tarnowskiej Rodziny” zostało 890 rodzin (4.109 osób). Od połowy września do końca grudnia 2012 r. o wydanie Karty Tarnowskiej Rodziny wystąpiło 13 rodzin (78 osób), w 2013 r. 86 rodzin (518 osób), natomiast w 2014 r. 440 rodzin (2.134 osoby), w 2015 r. 720 rodzin (3.481 osób).

W 2016 r. z programem „Karta Tarnowskiej Rodziny” współpracowało 79 partnerów. Według danych uzyskanych za 2016 r., najwięcej osób korzystało z ulg świadczonych przez Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji – 13.746 osób. Z ulgowej komunikacji oferowanej przez Zarząd Dróg i Komunikacji w Tarnowie łącznie skorzystało 6.838 osób z rodzin wielodzietnych. Teatr im. Ludwika Solskiego w Tarnowie wprowadził do oferty swoich świadczeń ulgi dla posiadaczy imiennej „Karty Tarnowskiej Rodziny”. W ubiegłym roku dla osób z rodzin wielodzietnych sprzedano 210 biletów wstępu. Z możliwości częściowego zwolnienia z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w ½ części opłat od każdego członka rodziny zamieszkałego na nieruchomości spełniającego te warunki skorzystało 2.267 osób.

Dofinansowanie dla członków rodzin wielodzietnych z budżetu Gminy Miasta Tarnowa wyniosło w 2016 roku:

- do przejazdów komunikacją miejską - 403.569,91 zł,
- do wypoczynku i rekreacji dla osób posiadających kartę i korzystających z obiektów sportowych (pływalni, a w okresie zimowym ze sztucznych lodowisk) Tarnowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Tarnowie - 50.142 zł,
- do sprzedaży biletów na spektakle w Teatrze im. Ludwika Solskiego w Tarnowie - 2.100 zł,
- do ulgowych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi - 46.500 zł.

Łącznie z budżetu GMT udzielono ulg osobom z rodzin wielodzietnych w łącznej wysokości ponad 503.351 zł.

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny

Od czerwca 2014 r. rodziny wielodzietne, na mocy rządowego programu dla rodzin wielodzietnych mogą starać się o uzyskanie Karty Dużej Rodziny o zasięgu ogólnopolskim. Program adresowany jest do rodzin z co najmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do czasu ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby niepełnosprawne otrzymują Kartę na czas ważności orzeczenia o niepełnosprawności. Uczestnicy Programu mogą korzystać z ulg na terenie całego kraju np. na bilety wstępów do muzeów, parków narodowych czy biletów na przejazdy kolejowe.

Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie specjalistycznej

W 2016 r. w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, a także w ramach realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa na 2016 rok Gmina Miasta Tarnowa wspierała finansowo cztery placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej prowadzone przez:

- Stowarzyszenie Siemacha – placówka pn. SIEMACHA Spot Gemini Park działająca przy ul. 16 Pułku Piechoty 12 w Tarnowie – dotacja w wysokości 453.600 zł dla 140 dzieci,

- Fundację „Ich Pasje” – Placówka specjalistyczna Ich Pasje działająca przy ul. Sportowej 4 w Tarnowie – dotacja w wysokości 97.200 zł dla 30 dzieci,
- Fundację „Partnerstwo Dla Przyszłości” - placówka M4 działająca przy ul. Parkowej 25 w Tarnowie – dotacja w wysokości 72.900 zł dla 30 dzieci,
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Tarnowskiej - Placówka Wsparcia Dziennego w formie specjalistycznej działająca przy ul. Gumniskiej 25 w Tarnowie – dotacja w wysokości 60.750 zł dla 45 dzieci.

Wszystkie wymienione placówki działały zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych, jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzona placówka wsparcia dziennego.

Placówki działały od poniedziałku do piątku przez co najmniej przez cztery godzinny dziennie, przez cały rok w dni robocze (w tym również w wakacje i ferie). Oferta placówek skierowana była przede wszystkim do dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z niepowodzeniami edukacyjnymi wynikającymi z zaniedbań środowiskowych, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z zaburzeniami komunikacji językowej, zaburzeniami zachowania. W każdej placówce dokonywano okresowej oceny sytuacji dziecka oraz zapewniano dzieciom zgodnie z potrzebą m.in. pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, rozwój zainteresowań, zajęcia sportowe, zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, profilaktyczne. Dzieci w trakcie pobytu w placówce otrzymywały również posiłek dostosowany do pory dnia. Prowadzona była praca z rodziną.

W 2016 r. łącznie z działalności placówek skorzystało 344 dzieci.

Zlecenie opracowania diagnozy lokalnych problemów społecznych wśród mieszkańców miasta Tarnowa w zakresie alkoholizmu, narkomanii, przemocy i agresji.

W 2016 r. na zlecenie GMT wykonano zadanie pod nazwą: „Diagnoza lokalnych problemów społecznych mieszkańców miasta Tarnowa”. Badania przeprowadzono w czerwcu 2016 r. wśród 1.016 badanych, w tym:

- dorosłych mieszkańców miasta,
- uczniów klas piątych i szóstych szkół podstawowych,
- uczniów szkół gimnazjalnych,
- uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Zróżnicowany dobór grup badania, przy uwzględnieniu kwestii dotyczących sytuacji społeczno – demograficznej (m.in. płeć, wiek, poziom wykształcenia, stan cywilny) pozwolił na pogłębienie badanych zjawisk i uzyskanie informacji oraz opinii z różnych środowisk mieszkańców.

W ramach wykonania zadania przeprowadzono również 50 prób zakupu alkoholu przez osobę wyglądającą na nieletnią w 50 punktach sprzedaży napojów alkoholowych funkcjonujących na terenie miasta.

Diagnoza lokalnych problemów społecznych mieszkańców miasta Tarnowa jest dostępna na stronie internetowej miasta Tarnowa www.tarnow.pl - zakładka: Pomoc społeczna i zdrowie. Łączny koszt wykonania zadania to 5.836 zł.

13.6 Pomoc dzieciom pozbawionym opieki biologicznych rodziców

Rodzinna Piecza Zastępcza

Pieczka zastępcza realizowana jest w dwóch formach: rodzinnej i instytucjonalnej. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: spokrewnione rodziny zastępcze, niezawodowe oraz zawodowe rodziny, w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego oraz rodzinnego domu dziecka.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r., na terenie Tarnowa funkcjonowało 86 rodzin zastępczych, w których umieszczonych było 115 dzieci.

W 2016 roku powstało 12 rodzin zastępczych, w tym:

- osiem rodzin zastępczych spokrewnionych,
- dwie rodziny zastępcze niezawodowe,
- dwie rodziny zawodowe (w tym jedna rodzina pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego)

Obecnie funkcjonuje siedem zawodowych rodzin zastępczych, w tym:

- jeden rodzinny dom dziecka,
- dwa pogotowia rodzinne,
- jedna zawodowa rodzina specjalistyczna,
- trzy zawodowe rodziny zastępcze.

Tabela nr 46: Środki finansowe przeznaczone na pomoc dla rodzin zastępczych i wychowujących się w nich dzieci

Formy pomocy finansowej	Liczba rodzin	Liczba dzieci/osób	Kwota świadczeń (zł)
Pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania dzieci pochodzących z miasta Tarnowa umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta	73	99	834.686
Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	7	8	11.103
Świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	5	10	11.403
Świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	6	12	5.300
Dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	21	27	8.100
Środki finansowe dla rodziny zastępczej zawodowej na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	4	9	17.954
Świadczenie dla rodziny zastępczej zawodowej na pokrycie kosztów niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku	3	6	7.116

wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym			
Środki finansowe dla rodziny zastępczej niezawodowej na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	2	2	1.350
Środki finansowe dla prowadzącego rodzinny dom dziecka na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	1	6	9.682
Środki finansowe dla prowadzącego rodzinny dom dziecka na pokrycie kosztów niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	1	6	2.535
Wynagrodzenie dla rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka wraz z pochodnymi, wynagrodzenie dla rodzin pomocowych	9	25	216.128
Wynagrodzenie wraz z pochodnymi dla osoby do pomocy zatrudnionej w rodzinie zastępczej zawodowej oraz w rodzinnym domu dziecka	2	2 os. zatrudnione	4.824
Realizacja porozumień w sprawie umieszczenia dzieci z innych powiatów w rodzinach zastępczych umieszczonych na terenie Gminy Miasta Tarnowa	16	23	258.979
Realizacja porozumień w sprawie umieszczenia dzieci z Gminy Miasta Tarnowa w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów wraz z wynagrodzeniami dla rodzin zastępczych zawodowych	31	48	659.733
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych	-	5	21.441
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych	-	22	103.377
Pomoc pieniężna na zagospodarowanie w formie rzeczowej lub finansowej (wyprawka) dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych	-	5 (1 osoba w formie rzeczowej)	8.154 (w formie rzeczowej: 2.154)
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych	-	20	79.291
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	-	5	29.682

Pomoc pieniężna na zagospodarowanie w formie rzeczowej lub finansowej (wyprawka) dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	-	3	6.000
Realizacja świadczenia 500+ wraz z kosztami obsługi	-	99	400.053

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Tabela nr 47: Świadczenia wynikające z ustawy o pomocy społecznej realizowane przez dział ds. pieczy zastępczej

Formy pomocy finansowej	Liczba rodzin	Liczba dzieci/osób	Kwota świadczeń (zł)
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków instytucji, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej	-	1	5.166
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków instytucji, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej	-	7	38.544,18
Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych instytucji, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej	-	2	8.266,12

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

W 2016 roku w ramach projektu socjalnego „Uniwersytet rodzicielstwa zastępczego” prowadzono cykliczne szkolenia, po których odbywały się spotkania nieformalnej grupy wsparcia dla funkcjonujących rodzin zastępczych. Dodatkowo w działania na rzecz rodzicielstwa zastępczego wpisują się następujące projekty zrealizowane w 2016 roku:

- 1) „Bo FANTAZJA jest od tego, aby bawić się na całego” - projekt był realizowany w trakcie ferii zimowych. Głównym założeniem była dalsza integracja dzieci i młodzieży z rodzinnej pieczy zastępczej, rozwój zainteresowań dzieci, propagowanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego oraz zorganizowanie im ciekawego spędzenia czasu wolnego. W ramach przedsięwzięcia zrealizowano: bezpłatne lekcje karate, jazdę na gokartach, ściankę wspinaczkową, zajęcia świetlicowe, wyjście do biblioteki i do kina.
- 2) „Wielkanocne figle” - warsztaty dla rodzin zastępczych w ramach pamiętania o tradycji Świąt Wielkiej Nocy oraz integracji. Na zajęciach tworzone i zdobione baranki z masy solnej, ozdoby wielkanocne oraz kartki świąteczne.
- 3) „Wzrastam” - projekt zrealizowany przez cały rok przy współpracy z Tarnowskim Klubem Sportowym Oyama Karate. Uczestnicy pod okiem wykwalifikowanych instruktorów bezpłatnie mogli zgłębiać tajniki sztuki walki. Projekt był współfinansowany z budżetu Miasta. Zajęcia odbywały się co tydzień w godzinach popołudniowych w Zespole Szkół Niepublicznych

Stowarzyszenia „Siódemka”. Celem projektu było propagowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, nabycie umiejętności radzenia sobie z emocjami, rozwój zainteresowań, rozwój umiejętności zdobywania celów, nauka dyscypliny.

4) „Szukam domu... Chcesz być moją rodziną zastępczą? Zadzwoń...” - projekt promujący rodzicielstwo zastępcze. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, dzięki współpracy z Miejskim Przedsiębiorstwem Komunikacyjnym Sp. z o.o. w Tarnowie, dnia 15.03.2016 r. rozpoczął promocję rodzicielstwa zastępczego. Przez cały rok mieszkańcy Tarnowa mogli zobaczyć na autobusach komunikacji miejskiej (linie nr 3, 27, 44...) hasła kampanii dotyczącej poszukiwania rodzin zastępczych,

5) „Teatralno - Cyrkowy Dzień Dziecka”. Dnia 1 czerwca w tarnowskim teatrze świętowano Dzień Dziecka oraz Dzień Rodzicielstwa Zastępczego. To wydarzenie rozpoczęło się spektaklem „Pinokio”, następnie w foyer teatru rodziny spotkały się z władzami miasta. Na wszystkich uczestników spotkania czekał słodki poczęstunek. Dzieci miały też okazję uczestniczyć w warsztatach bębniarskich, tworzyć i obserwować duże bańki mydlane oraz różne animacje.

6) „Lato u Juliana” - projekt wakacyjny skierowany do dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. Głównym założeniem projektu było przede wszystkim integrowanie najmłodszych, poznanie się, organizacja im czasu wolnego. Uczestnikom zaproponowano różnorodne formy zajęć:

- „Filmowe drugie śniadanie” (bajki, filmy dla dzieci, dyskusja),
- „Filmowe popołudnia” (filmy dla młodzieży),
- Plaszowisko (gry i zabawy),
- „Spacer fotograficzny”,
- wyjścia do muzeum, biblioteki, kina
- zamek dmuchany, kule wodne,
- udział w zajęciach sportowych (wspinaczka, gokarty, karate)

7) „Świąteczna Fabryka Magicznego Nastroju” - projekt dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych z okazji Świąt Bożego Narodzenia. Celem projektu było integrowanie sześciu rodzin zastępczych, budowanie prawidłowych, wzajemnych relacji w rodzinie, wzrost samooceny i poczucia własnej wartości u dzieci, uwrażliwienie małoletnich na potrzeby otaczającego społeczeństwa, propagowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, kultywowanie tradycji Świąt Bożego Narodzenia, nauka zdobienia bombek choinkowych metodą decoupage, nauka tworzenia i zdobienia lampionów. W zajęciach uczestniczyły w sumie 142 osoby.

Od 17 czerwca 2013 r. w Tarnowie funkcjonuje mieszkanie chronione, w którym usamodzielniający się wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej mogą przygotować się do prowadzenia samodzielnego życia. Na przestrzeni 2016 r. w mieszkaniu chronionym zamieszkiwały cztery usamodzielniane osoby. Mieszkanie prowadzone było przez wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert - Polskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie PSONI - Koło w Tarnowie. Wysokość udzielonej dotacji wyniosła 38.000 zł.

13.7 Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Zespół interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizuje zadania określone w „Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa” oraz „Programie Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa”.

W 2016 r. odbyły się cztery spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego. W ramach prowadzonej procedury „Niebieskiej Karty” odbyło się 1.125 spotkań grup roboczych, których rolą było podejmowanie skutecznych działań zmierzających do rozwiązania problemu przemocy w rodzinie. Skład grup roboczych dostosowany był do indywidualnej sytuacji rodziny, której dotyczyła sporządzana „Niebieska Karta”.

Tabela nr 48: Program „Niebieska Karta”

Program „Niebieska Karta”	Liczba założonych kart
„Niebieskie Karty” założone przez pracowników socjalnych	35
„Niebieskie Karty” założone przez inne instytucje	292
Łącznie	327
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w 2016 r.	409

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracował z Fundacją Społeczną PROGRES w organizacji V edycji Kampanii „Biała Wstążka”. Projekt współfinansowany był z budżetu Miasta. Akcja miała miejsce w dniach od 28 listopada do 2 grudnia 2016 r. w Tarnowie. W jej ramach zorganizowano m.in.:

- uroczyste rozpoczęcie Kampanii „Biała Wstążka”, które odbyło się w Sali Lustrzanej,
- dyżur prawnika oraz psychologa MOPS,
- wręczenie kobietom białych róż oraz ulotek informacyjnych przez przedstawicieli Policji i pracowników MOPS,
- zajęcia profilaktyczne prowadzone przez pracowników socjalnych Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w sześciu szkołach na terenie Tarnowa. Łącznie w zajęciach udział wzięło 923 osoby,
- kolportaż ulotek skierowanych do osób stosujących przemoc, zachęcających je do pracy nad sobą,
- turniej piłki siatkowej pod hasłem „Sport przeciw przemocy”,
- inauguracja działalności grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- warsztaty edukacyjne dla osób z rodzin uwikłanych w przemoc,
- happening „Przerwać milczenie” w formie marszu przeciwko przemocy, z udziałem uczniów tarnowskich szkół objętych profilaktyką, przedstawicieli służb mundurowych, MOPS i organizacji pozarządowych, z transparentami dotyczącymi przemocy w rodzinie, przygotowanymi przez uczniów Zespołu Szkół Plastycznych w Tarnowie,
- szkolenie dla specjalistów zajmujących się prowadzeniem procedury „Niebieskie Karty” „Przemoc wobec osób starszych”,

- konferencję kończącą kampanię pod tytułem „Przemoc wobec osób starszych”,
- publikację informacji na temat Kampanii w prasie lokalnej oraz w telewizji regionalnej,
- rozwieszenie w komunikacji miejskiej plakatów informujących o prowadzonych działaniach.

13.8 Działania podejmowane na rzecz osób starszych

Karta Tarnowskiego Seniora

Program „Karta Tarnowskiego Seniora” jest elementem polityki prosenioralnej realizowanej przez Gminę Miasta Tarnowa od czerwca 2014 r. Program adresowany jest do wszystkich osób w wieku 65+ zameldowanych na terenie Tarnowa. Ma on na celu przede wszystkim wzmocnienie kondycji materialnej seniorów, umożliwiając im korzystanie z szerokiej oferty usług na preferencyjnych finansowo warunkach, a także zachęcenie seniorów do korzystania z różnorodnych i interesujących form spędzania wolnego czasu. W ramach programu Karta Tarnowskiego Seniora uprawnia do korzystania z ulg i zniżek, które oferowane są przez instytucje miejskie oraz podmioty zewnętrzne, komercyjne, w kategoriach: edukacja i rozwój, sport i rekreacja, kultura i rozrywka, usługi medyczne, apteki, usługi motoryzacyjne, gastronomia i hotelarstwo, doradztwo, Internet, usługi różne. Na szczególną uwagę zasługują zniżki oferowane przez Teatr im. Ludwika Solskiego, Muzeum Okręgowe, Tarnowskie Centrum Kultury, BWA, Centrum Sztuki Mościce, Miejską Bibliotekę Publiczną, a także Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji, ponieważ tarnowscy seniorzy najchętniej korzystają z oferty tych instytucji. Szczegółowy wykaz ulg i zniżek znajduje się na stronie internetowej dedykowanej seniorom.

W 2016 r. zawartych zostało 10 umów z partnerami, a Kartę Tarnowskiego Seniora otrzymało 529 osób. Aktualnie w programie uczestniczy 67 partnerów. Karty od początku funkcjonowania Programu wydano 1.893 seniorom.

Organizacja Tarnowskiego Dnia Seniora

W dniach 30 września - 7 października 2016 r. odbywały się obchody Tarnowskiego Tygodnia Seniora. Współorganizatorem był Urząd Miasta Tarnowa oraz tarnowskie organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych. Poszczególne imprezy Tarnowskiego Tygodnia Seniora były realizowane i finansowane w ramach zadania publicznego „Prowadzenie Międzyosiedlowych Centrów Aktywności Senioralnej”, w ramach dotacji udzielonej na to zadanie przez Gminę Miasta Tarnowa. Hasłem tygodnia seniora było „Znajdź klucz do życia na nowo”, a motywem przewodnim była aktywizacja osób starszych poprzez zachęcanie biernych seniorów do korzystania z dedykowanych im ofert, np. bezpłatnych zajęć, warsztatów, czy spotkań. Przeprowadzona w ramach tygodnia seniora kampania skierowana była również do członków ich rodzin. Na terenie Tarnowa pojawiły się plakaty i klucze z hasłem kampanii. Organizacje działające na rzecz seniorów zapraszały również do swoich siedzib na dni otwarte, zajęcia artystyczne, warsztaty komputerowe, tańce i kulinarne spotkania. Po raz pierwszy wszystkie organizacje działające na rzecz seniorów miały okazję zaprezentować swoją działalność podczas wydarzenia „Wałowa Street Senior”, odbywającego się przy pomniku króla Władysława Łokietka. Finałem Tarnowskiego Tygodnia Seniora był Tarnowski Dzień Seniora zorganizowany 7 października.

Tarnowski Dzień Seniora organizowany jest od 2013 r. przez organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych, przy współpracy z Urzędem Miasta Tarnowa. W ramach części artystycznej obchodów, ich uczestnicy mogą obejrzeć spektakle, występy taneczne lub muzyczne. Tarnowski Dzień Seniora w 2013 r. oraz w 2014 r. odbywał się w tarnowskim teatrze, natomiast w 2015 r. oraz w 2016 r. w auli tarnowskiej delegatury Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego. W każdej z dotychczasowych edycji uczestniczyło ponad 300 osób.

Strona internetowa dla seniorów

W ramach strony internetowej Urzędu Miasta Tarnowa www.tarnow.pl, w zakładce „Polityka społeczna i zdrowie” prowadzona jest podstrona „Dla seniorów”, na której na bieżąco zamieszczane są wszelkie informacje dotyczące problematyki osób starszych, w szczególności możliwości pozyskania poprzez nich wsparcia w różnych obszarach życia. Aktualizowane są również informacje o organizacjach pozarządowych i innych podmiotach działających dla seniorów i ich ofercie. Informacje takie zamieszczane są także w miejskim miesięczniku TARNÓW.PL.

Bezpłatne przejazdy komunikacją miejską

Osoby, które ukończyły 70 rok życia są uprawnione do bezpłatnych przejazdów na wszystkich liniach tarnowskiej komunikacji miejskiej. Osoby te muszą jedynie przedstawić dokument potwierdzający wiek uprawnionego lub specjalny bilet wydany przez Urząd Miasta Tarnowa na wniosek osoby uprawnionej.

Rozwój i upowszechnianie umiejętności cyfrowych tarnowskich seniorów

Zadanie realizowane było przez dwie organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie „Miasta w Internecie” oraz Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych „Europa-Polska”, wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert. Zadanie polegało na prowadzeniu zajęć edukacyjnych mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców miasta Tarnowa w wieku powyżej 55 roku życia. W 2016 r. przeprowadzono 249 zajęć edukacyjnych z zakresu korzystania z komputera i Internetu, a 223 osoby wzięły udział w projekcie i zwiększyły swoje kompetencje cyfrowe.

Międzyosiedlowe Centra Aktywności Senioralnej

Projekt został wyłoniony w ramach Budżetu Obywatelskiego Miasta Tarnowa na 2016 rok. Międzyosiedlowe Centra Aktywności Senioralnej to wspólne, partnerskie przedsięwzięcie organizacji pozarządowych posiadających doświadczenie w realizacji projektów na rzecz seniorów, wyłonionych w otwartym konkursie ofert. Centra prowadzone są przez Stowarzyszenie Medycyna Polska - lidera projektu, Katolickie Centrum Edukacji Młodzieży KANA, Stowarzyszenie „Senior Na Czasie” oraz Stowarzyszenie „KANON”. Ich głównym zadaniem jest podnoszenie aktywności społecznej i fizycznej osób starszych. Seniorzy uczestniczą w warsztatach komputerowych, językowych, artystycznych, spotkaniach nordic walking, pilates lub fitness, wykładach dotyczących profilaktyki prozdrowotnej, zajęciach usprawniających z fizjoterapeutą, spotkaniach z ciekawymi ludźmi, imprezach okolicznościowych oraz wycieczkach i wyjściach do kina i teatru. W 2016 r. w zadaniu uczestniczyło 407 osób. W ramach zadania zorganizowano Tydzień Tarnowskiego Seniora i IV Tarnowski Dzień Seniora.

Klub Samopomocy „Wiosna Życia”

W 2016 r. swoje funkcjonowanie kontynuował Klub Samopomocy „Wiosna Życia”, prowadzony przez Fundację Partnerstwo dla Przyszłości w ramach zadania „Prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób w podeszłym wieku w integracji z młodzieżą – klubu samopomocy”. Zadaniem ośrodka jest prowadzenie działań o charakterze samopomocowym z akcentem na integrację pomiędzy osobami starszymi i młodzieżą lub dziećmi, a także podjęcie działań, których celem jest międzypokoleniowa wymiana doświadczeń. Ośrodek przeznaczony jest dla 25 osób starszych oraz pięciorga dzieci lub młodzieży uczącej się. Zadanie było współfinansowane z budżetu państwa. Łączna suma dotacji wyniosła 99.000 zł, w tym 79.200 zł pochodziło ze środków finansowych Wojewody Małopolskiego.

13.9 Praca socjalna i działania niestandardowe

Jednym z obowiązkowych zadań gminy wynikających z ustawy o pomocy społecznej jest prowadzenie pracy socjalnej – działalności zawodowej, mającej na celu niesienie pomocy osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna jest głównym narzędziem pozamaterialnego wsparcia klientów pomocy społecznej.

W 2016 r. wsparciem w ramach pracy socjalnej zostało objętych 3.585 środowisk. Działania podejmowane w ramach pracy socjalnej prowadzone były przede wszystkim w następujących obszarach:

- zapewnienie/uzyskanie niezbędnych środków materialnych,
- zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- przeciwdziałanie problemowi bezrobocia,
- poprawa stanu zdrowia,
- zapewnienie opieki osobom starszym i niepełnosprawnym,
- wykorzystanie uprawnień osób niepełnosprawnych,
- zapewnienie właściwego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży,
- poprawa funkcjonowania: rodziny, osób z zaburzeniami psychicznymi, osób uzależnionych od alkoholu, osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.

Praca socjalna może być prowadzona na podstawie kontraktu socjalnego - pisemnej umowy zawieranej z osobą ubiegającą się o pomoc, określającej uprawnienia i zobowiązania stron, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. W 2016 r. zawarto 258 kontraktów socjalnych, w tym w ramach działań realizowanych przez pracowników socjalnych Działu Specjalistycznej Pomocy Środowiskowej 231 kontraktów oraz 115 w ramach projektu „Aktywnie działamy. Pozytywnie wspieramy. Lokalnie zmieniamy.”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej

w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego - Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego 2014-2020, 9 Oś Priorytetowa, Działania 9.1, Poddziałania 9.1.1

Tabela nr 49: Działania podejmowane w ramach kontraktów socjalnych

Rodzaj działania	Liczba osób objętych działaniem
Zapewnienie dziecku czasowej opieki w okresie braku możliwości sprawowania opieki przez rodzica	5
Podniesienie standardu zajmowanego lokalu	9
Podjęcie zatrudnienia	22
Podjęcie terapii odwykowej indywidualnej i grupowej w warunkach leczenia otwartego	16
Utrzymywanie kontaktów z dziećmi w sytuacjach ograniczenia władzy rodzicielskiej	6
Pozyskanie świadczeń z zabezpieczenia społecznego	36
Uzyskanie dodatku mieszkaniowego	31
Podjęcie i utrzymywanie współpracy z policją, prokuraturą, kuratorem i sądem	52
Podjęcie terapii rodzinnej, logopedycznej, psychologicznej, pedagogicznej	35
Podniesienie kwalifikacji zawodowych	68
Systematyczne leczenie specjalistyczne	33
Utrzymanie klienta w miejscu zamieszkania	53
Terminowe regulowanie wydatków np. czynsz, prąd, gaz	132
Udział w projektach KIS	11
Uzyskanie stopnia niepełnosprawności	35
Poprawa realizowania funkcji opiekuńczo - wychowawczych	135
Udział w Tarnowskim Centrum Integracji Społecznej	2
Uzyskanie Specjalnego Zasiłku Opiekuńczego	2
Zwiększenie umiejętności poruszania się po rynku pracy, utrzymanie rejestracji w PUP	2
Pomoc w likwidacji barier architektonicznych	1
Skierowanie do placówek wsparcia dziennego	8

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

W celu realizacji zadań związanych ze wsparciem rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w 2016 r. MOPS zatrudnił dziewięciu asystentów rodziny. Koszty wynagrodzenia asystentów zostały dofinansowane ze środków otrzymanych od Wojewody Małopolskiego w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016”. Praca asystentów polegała na wspieraniu rodzin poprzez konsultacje i działania o charakterze edukacyjnym, np. w zakresie prawidłowego wychowywania i opieki nad dzieckiem czy gospodarowania budżetem.

W 2016 r. na wniosek pracownika socjalnego asystenci rodziny współpracowali z 102 rodzinami (w tym sześcioma rodzinami zobowiązanymi przez Sąd do pracy z asystentem), w których wychowywało się 203 dzieci. Od stycznia do marca 2017 r. pięciu zatrudnionych asystentów

monitorowało sytuację rodzin, z którymi zakończyli współpracę w grudniu 2016 r., a nie były one objęte dalszym wsparciem asystenta. MOPS dla rodzin współpracujących z asystentem rodziny, w szczególności rodziców dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz rodziców przeżywających trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, prowadził projekt socjalny „Intensywna praca asystenta rodziny z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych”.

MOPS realizował również projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, środków budżetu państwa oraz środków z Państwowego Funduszu Pracy:

- Projekt „Aktywnie działamy. Pozytywnie wspieramy. Lokalnie zmieniamy” realizowany jest od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2018 roku, adresowany jest do 300 osób zamieszkałych na terenie miasta Tarnowa, w szczególności osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, niepełnosprawnych, osób, które cechuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz osób bezdomnych. W 2016 r. zawarto 115 kontraktów socjalnych, w tym 95 osób przeszło diagnozę społeczno-zawodową. Osoby, które zawarły kontrakt w 2016 r. kontynuują jego realizację w 2017 r. Całkowita wartość projektu to 3.882.825,50 zł, w tym kwota dofinansowania 3.300.325,50 zł.

- Prace społecznie użyteczne realizowane we współpracy z PUP w Tarnowie miały na celu aktywizację oraz zmotywowanie osób bezrobotnych do podjęcia zatrudnienia i dotyczyły 65 osób bezrobotnych, skierowanych do ich wykonywania,

- MOPS w 2016 r. kontynuował współpracę z Centrum Integracji Społecznej – jednostką lokalną Spółdzielni Socjalnej SerwiS w Tarnowie oraz z Tarnowskim Centrum Integracji Społecznej. W 2016 r. pracownicy socjalni sporządzili 44 pozytywne opinie klientom MOPS zmotywowanym do udziału w zajęciach Centrów. W 2016 r. 41 osób podpisując Indywidualne Programy Zatrudnienia Socjalnego rozpoczęło zajęcia w Centrach. Osobom tym MOPS opłacał składki na ubezpieczenie społeczne,

- W 2016 r. przez MOPS w Tarnowie dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowany był projekt „Grupa terapeutyczna opanowywania lęku z elementami psychoedukacji zgodna z założeniami psychologicznego podejścia Praktyki Opanowywania Lęku”. Projekt oddziaływań psychologicznych był adresowany do osób chorych na schizofrenię z objawami lęku oraz cierpiących na zaburzenia lękowe, które chciały nabyć umiejętność radzenia sobie z lękiem w sposób adaptacyjny. Celem głównym projektu było zmniejszenie odczuwanego lęku u osób chorych na schizofrenię oraz cierpiących na zaburzenia lękowe poprzez nabycie odpowiednich umiejętności radzenia sobie z objawami lęku oraz depresyjnymi uczuciami, a także rozwinięcie umiejętności społecznych w kontaktach interpersonalnych. Spotkania prowadzone były przez psychologa i odbywały się w budynku Ośrodka. Dla każdej grupy w projekcie przewidziano osiem spotkań trwających po 90 minut każde. Zaświadczenia o ukończeniu grupy terapeutycznej „opanowania lęku” otrzymało łącznie 12 osób,

- W ramach poszerzania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi MOPS w Tarnowie realizował w 2016 r. po raz kolejny projekt konkursowy „Tacy sami jak inni – silniejsi w rodzinie”, współfinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Realizowane w ramach projektu działania miały na celu wzmocnienie wsparcia społecznego dla rodzin osób z autyzmem. Wśród działań skierowanych do uczestników były

między innymi zajęcia grupowe dla dzieci - dogoterapia, muzykoterapia, trening umiejętności społecznych oraz sensoplatyka. Ponadto w ramach projektu zorganizowano warsztaty kulinarne dla całych rodzin, podczas których prócz gotowania uczestnicy mogli zdobyć wiedzę o podstawowych zasadach diety skierowanej do osób z autyzmem, zgodnej z wytycznymi. Rodzice i opiekunowie dzieci biorących udział w projekcie objęci byli wsparciem w ramach grupy wsparcia prowadzonej przez psychologa. MOPS w ramach projektu zorganizował również III Tarnowski Tydzień Autyzmu, w ramach którego zorganizowano m.in. warsztaty dla rodziców z seksuologiem „Seksualność, a autyzm u dzieci” oraz z psychologiem „Wypalenie rodzicielskie”. W ramach obchodów odbyła się również zabawa choinkowa dla dzieci z autyzmem oraz ich rodzeństwa w Centrum Zabaw Dziecięcych Figle-Migle w Tarnowie. Ponadto, aby w pełni oddać znaczenie Tygodnia Autyzmu, mającego m.in. na celu poszerzenie świadomości środowiska lokalnego na temat autyzmu, jego oznak oraz zwiększyć wrażliwość ludzi na zachowania trudne występujące u osób z autyzmem, zorganizowano happening na Rynku w Tarnowie, podczas którego dzieci wraz z rodzicami rozdawały wśród mieszkańców Tarnowa ulotki dotyczące autyzmu oraz baloniki. Akcja spotkała się z ogromnym zainteresowaniem. W projekcie wzięło udział 30 dzieci wraz z rodzinami. Koszt projektu wyniósł ogółem 43.066 zł, z czego 33.876 zł to kwota dotacji, a 9.190 zł to wkład własny Gminy Miasta Tarnowa, w tym wolontariat 4.000 zł,

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnawie w 2016 r. realizował projekt współfinansowany ze środków Wojewody Małopolskiego „Nie jesteś sam 60+”. Głównym celem realizowanego projektu było udzielenie osobom w wieku 60+, które powrócą do środowiska zamieszkania po zakończonej hospitalizacji, kompleksowego wsparcia uwzględniającego m.in. specjalistyczne usługi opiekuńcze, rehabilitację usprawniającą w warunkach domowych, porady dietetyka wraz z dostarczeniem przez firmę cateringową gotowych zestawów posiłków zgodnych z przepisaną dietą, opiekę psychologa, pomoc w ramach wolontariatu „Senior seniorowi” oraz Pogotowie Fryzjerskie.

Podejmowane w ramach projektu działania szczegółowe miały na celu dążenie do prawidłowej realizacji przez osoby starsze stosownych zaleceń lekarskich, w tym: regularnego przyjmowania leków, przestrzegania terminów kontrolnych wizyt lekarskich, wykonywania zleconych badań i zabiegów, korzystania z rehabilitacji usprawniającej w warunkach domowych, stosowania właściwej i zgodnej ze stanem zdrowia diety, a także odzyskanie chęci do życia poprzez utrzymanie kontaktów społecznych z rówieśnikami, dzięki zaangażowaniu seniorów, którzy dotrzymywali towarzystwa osobom zależnym oraz dzięki możliwości zadbania o swój wizerunek w warunkach domowych.

Projekt cieszył się dużym zainteresowaniem, wzięły w nim udział 32 osoby. Koszt projektu to 347.948 zł, w tym dotacja Wojewody Małopolskiego 274.290 zł, a wkład własny Gminy Miasta Tarnowa 71.412 zł i wolontariat 2.245 zł.

13.10 Działalność miejskich jednostek pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie od 1990 r. funkcjonuje jako samorządowa jednostka organizacyjna pomocy społecznej. Główna siedziba Ośrodka mieści się w budynku przy al. Matki Bożej Fatimskiej 9. Ośrodek dysponuje również pomieszczeniami w budynku

przy ul. Granicznej 8A, ul. Goldhammera 3 i ul. Gumniskiej 25, gdzie mieszczą się Zespoły Pracy Socjalnej, oraz w budynku przy ul. Goslara 5, w którym znajduje się siedziba Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Obszarem działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest miasto Tarnów. Środki finansowane na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej pochodzą z budżetu GMT, dotacji celowych z budżetu państwa oraz środków PFRON i Unii Europejskiej.

Tabela nr 50: Budżet Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2016 r.

Nazwa	Kwota ogółem wydatkowana w 2016 r.	(%)
Ogólny budżet MOPS	97.660.947,34	100
w tym: środki własne Miasta	19.687.525,80	20,16
zadanie zlecone – środki dotacji	70.171.622,48	71,85
zadania własne dofinansowane środkami dotacji celowej	7.801.799,06	7,99

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Tabela nr 51: Środki wydatkowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na realizację zadań w 2016 r.

Nazwa	Kwota ogółem wydatkowana w 2016 r.	Udział środków własnych gminy (%)
Świadczenia z pomocy społecznej	12.496.630,11	49,33
Utrzymanie Ośrodka	6.500.014,13	84,14
Wspieranie rodziny i systemu rodzinnej pieczy zastępczej	2.437.037,30	74,38
Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, dodatki do świadczenia pielęgnacyjnego, składki na ubezpieczenie zdrowotne wraz z kosztami obsługi zadania	29.197.768,10	0,13
Dodatki mieszkaniowe i energetyczne	6.334.553,70	97,41
Projekt systemowy dofinansowany ze środków RPO	176.018,62	19,34
Realizacja projektu „Nie jesteś sam 60+”	274.290,81	0,00
Świadczenia wychowawcze 500 Plus wraz z kosztami obsługi zadania	40.244.634,57	0.00

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Największy odsetek klientów MOPS stanowią osoby korzystające ze wsparcia przyznawanego na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (500+), dodatkach mieszkaniowych oraz ustawy o pomocy społecznej.

Tabela nr 52: Liczba osób, którym w 2016 r. przyznano świadczenia

Podstawa prawna	Liczba osób
Ustawa o pomocy społecznej	7.932
w tym ¹⁾ :	
Świadczenia pieniężne	5.713
Świadczenia niepieniężne	4.278
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	35
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	6.569
Ustawa o świadczeniach rodzinnych	5.616
Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	790
Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	293
Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	2.027
Ustawa o dodatkach mieszkaniowych	4.440

¹⁾ Dane liczbowe nie sumują się, ponieważ jedna osoba mogła korzystać z więcej niż jednego świadczenia

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Tabela nr 53: Realizowane świadczenia materialne wynikające z ustawy o pomocy społecznej i ich finansowanie

Zasilki stałe	2015 r.	2016 r.
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	582	601
Liczba świadczeń	5.870	6.044
Źródło finansowania/ wydatkowana kwota na świadczenie	Dotacja z budżetu państwa	
	2.566.060	2.940.538
	Środki własne	
	0	0
Średnia wysokość zasiłku	437,15	486,52
Zasilek okresowy	2015 r.	2016 r.
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	972	897
Liczba świadczeń	6.403	5.750
Źródło finansowania / wydatkowana kwota na świadczenie	Dotacja z budżetu państwa	
	2.134.006	2.010.784
	Środki własne	
	3.391	0
Średnia wysokość zasiłku	333.81	349,70
Zasilek celowy	2015 r.	2016 r.

Liczba osób, którym przyznano świadczenie	1.147	1.225
Liczba świadczeń	3.549	3.362
Wydatkowana kwota na świadczenie	614.585,87	589.681
Zasilek celowy specjalny i na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	2015 r.	2016 r.
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	627	571
Liczba świadczeń	1.212	1.205
Wydatkowana kwota na świadczenie	212.138	243.532
Zasilek celowy na żywność z Programu Wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	2015 r.	2016 r.
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	1.802	1.751
Liczba świadczeń	5.093	4.854
Źródło finansowania/ wydatkowana kwota na świadczenie	Środki własne	
	586.416	576.482
	Dotacja z budżetu państwa	
	873.123	864.720
	Łączny koszt świadczeń	
	1.459.539	1.441.202
Średnia wysokość zasiłku	286,58	296,91
Dożywianie dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach, dożywianie dorosłych w ramach Programu Wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	2015 r.	2016 r.
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	1.412	1.139
Liczba świadczeń	147.724	122.813
Źródło finansowania/ wydatkowana kwota na świadczenie	Środki własne	
	196.715	121.017
	Dotacja z budżetu państwa	
	289.869	280.753
	Łączny koszt świadczeń	
	486.584	401.770
Opał z przywozem	2015 r.	2016 r.
Osoby, którym przyznano decyzją świadczenie	753	722
Wydatkowana kwota	416.724	388.311

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Główne przyczyny zmniejszenia liczby osób, którym przyznano świadczenie to: poprawa sytuacji materialnej, w tym uzyskanie zatrudnienia przez przynajmniej jednego członka rodziny, migracja mieszkańców, w tym zagraniczna, zmniejszenie liczby dzieci korzystających ze

świadczeń pomocy społecznej (utrzymujący się przez ostanie lata ujemny przyrost naturalny) oraz zmniejszenie się liczby jednoosobowych gospodarstw domowych.

W 2016 r. MOPS realizował również świadczenia w formie bonów towarowych w przypadku stwierdzenia przez pracownika socjalnego marnotrawienia przyznawanych świadczeń, ich celowego niszczenia lub korzystania w sposób niezgodny z przeznaczeniem. Dotyczyło to także osób, które nie współpracowały z pracownikiem socjalnym. Świadczeniami w formie bonów towarowych objęto 73 osoby korzystające z pomocy finansowej w formie zasiłków stałych, zasiłków okresowych i zasiłków celowych. Bony towarowe można było zrealizować w sieci sklepów TESCO na terenie Tarnowa. W minionym roku wydano 7.000 sztuk bonów o łącznej wartości 70.000 zł. Pomoc w naturze w formie opału z przywozem do domu na przestrzeni ostatnich dwóch lat przyznawano w większości osobom niepełnosprawnym i starszym.

Zasiłek dla opiekunów

W 2016 r. wydano trzy decyzje w sprawie o ustalenie prawa do zasiłków dla opiekunów.

Tabela nr 54: Zasiłki dla opiekunów

Wyszczególnienie	2015 r.		2016 r.	
	Liczba świadczeń	Kwota (zł)	Liczba świadczeń	Kwota (zł)
Zasiłki dla opiekuna	1.928	992.031	1.573	816.834
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe od zasiłku dla opiekuna	1.325	189.549	1.135	162.348
Składki na ubezpieczenie zdrowotne od zasiłku dla opiekuna	1.427	66.784	1.106	51.755
Odsetki od zasiłku dla opiekuna	2	298	0	0
Koszty obsługi zadania zleconego – ustalanie i wypłacanie zasiłku dla opiekuna (np. wynagrodzenia, zakup materiałów i wyposażenia itp.)	-	30.682	-	25.263

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Zryczałtowany dodatek energetyczny

Zryczałtowany dodatek energetyczny stanowi częściową rekompensatę kosztów ponoszonych z tytułu opłat za energię elektryczną. Jest przyznawany osobom, które mają ustalone prawo do dodatku mieszkaniowego. W 2016 r. złożono 2.685 wniosków o przyznanie dodatku energetycznego.

Tabela nr 55: Wnioski o przyznanie dodatku energetycznego

Wyszczególnienie	2015 r.		2016 r.	
	Liczba świadczeń	Kwota (zł)	Liczba świadczeń	Kwota (zł)
Dla gospodarstw domowych liczących 1 osobę	2.972	33.260	3.138	35.195
Dla gospodarstw domowych liczących od 2 do 4 osób	6.468	100.554	6.343	98.265
Dla gospodarstw domowych liczących	1.685	31.451	1.436	26.812

co najmniej 5 osób				
Koszty obsługi dodatku energetycznego (2 %)	-	3.305	-	3.215
Ogółem	11.125	168.570	10.917	163.988

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Świadczenie wychowawcze 500+

Z dniem 1 kwietnia weszła w życie ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspakajaniem jego potrzeb życiowych. W uzasadnionych przypadkach po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, w przypadku stwierdzenia, że rodzina wydatkuje świadczenie wychowawcze niezgodnie z celem lub marnotrawi otrzymywaną na dziecko pomoc, świadczenie wypłacane jest w formie rzeczowej lub usługowej.

Uprawnionym wnioskodawcą jest jeden z rodziców, opiekun prawny lub faktyczny dziecka (osoba, która opiekuje się dzieckiem i wystąpiła do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka). Świadczenie otrzymuje rodzina bez względu na stan cywilny rodziców. Otrzymują je zatem zarówno rodziny, w których rodzice są w związku małżeńskim, jak i rodziny niepełne oraz rodzice pozostający w nieformalnych związkach. W przypadku rodziców rozwiedzionych wsparcie otrzymuje ten rodzic, który faktycznie sprawuje opiekę nad dzieckiem.

W przypadku ubiegania się o świadczenie wychowawcze na drugie i kolejne dziecko nie jest brany pod uwagę dochód rodziny i nie są wymagane dokumenty potwierdzające dochód członków rodziny.

Świadczenie wychowawcze przysługuje również na pierwsze dziecko (najstarsze dziecko w rodzinie do ukończenia przez nie 18 roku życia) lub jedyne dziecko w rodzinie w przypadku rodzin, w których dochód na osobę nie przekroczy 800 zł netto lub 1.200 zł netto w przypadku, gdy w rodzinie jest dziecko niepełnosprawne lub dziecko powyżej 16 roku życia, legitymujące się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Dziecko do 25. roku życia, które pozostaje na utrzymaniu rodziców i wspólnie z nimi zamieszkuje, jest uwzględniane przy obliczaniu dochodu na osobę w rodzinie.

Świadczenie wychowawcze przyznaje się począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu zasiłkowego lub do dnia, w którym uprawnione dziecko kończy 18 lat lub do dnia ukończenia przez pierwsze najstarsze dziecko 18 roku życia.

Świadczenie wychowawcze wynosi 500 złotych miesięcznie na dziecko i jest wypłacane do dnia ukończenia 18 roku życia. Jest to świadczenie nieopodatkowane. Nie jest także liczone do dochodu przy ustalaniu prawa do świadczeń z innych systemów wsparcia, dotyczy to w szczególności świadczeń z pomocy społecznej, funduszu alimentacyjnego, świadczeń rodzinnych oraz dodatków mieszkaniowych.

Pierwszy okres zasiłkowy trwa od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2017 r. W 2016 r. do MOPS wpłynęło 7.094 wnioski o przyznanie świadczenia wychowawczego z tego 5.094 wnioski wpłynęły drogą tradycyjną, a 2.000 zostało złożonych drogą elektroniczną, przede wszystkim za pośrednictwem systemu banków krajowych świadczących usługi drogą elektroniczną. Wydano w tym zakresie 6.855 decyzji administracyjnych. Wypłacono 79.571 świadczeń, z tego 306 świadczeń w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego na podstawie decyzji wydanych przez Marszałka Województwa Małopolskiego. Natomiast na pierwsze dziecko

w rodzinie (tj. z progiem dochodowym) wypłacono 31.363 świadczeń. Na realizację tego zadania w 2016 r. wydatkowano środki dotacji celowej z budżetu państwa w łącznej wysokości 40.244.634 zł.

Tabela nr 56: Wykonanie świadczenia wychowawczego 500+

Nazwa zadania/wydatku	Razem 2016 r. kwota (zł)
Wypłata świadczenia wychowawczego	39.643.947
Koszty obsługi świadczenia wychowawczego	600.687

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Tabela nr 57: Informacja o liczbie rodzin pobierających świadczenie wychowawcze 500+

Wyszczególnienie	Liczba rodzin
Liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze, w tym:	6.152
na 1 dziecko	3.866
na 2 dzieci	1.740
na 3 dzieci	421
na 4 dzieci	103
na 5 dzieci	19
na 6 dzieci i więcej	3

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Sprawienie pogrzebu

W 2016 r. za pośrednictwem MOPS sprawiono pogrzeb 13 osobom, w tym trzem osobom bezdomnym, nieposiadającym rodziny, która mogłaby się zająć organizacją pochówku.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie (TOIKiWOP) jest jedyną w Tarnowie i regionie placówką świadczącą specjalistyczną pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie.

Placówka realizuje zadania:

- a) ośrodka interwencji kryzysowej (OIK), w ramach którego udziela pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej (w tym całodobowego pobytu – cztery miejsca) osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych – mieszkańcom miasta Tarnowa,
- b) specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy (SOWdOP), w ramach którego udziela kompleksowej pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej, w tym schronienia (20 miejsc całodobowego pobytu) osobom – ofiarom przemocy domowej; prowadzi działalność o charakterze edukacji społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jest jedną z 35 takich placówek w kraju dofinansowywanych z budżetu państwa i jedną z dwóch w województwie małopolskim,
- c) opracowuje i realizuje programy korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Tabela nr 58: Działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Łączna liczba przeprowadzonych interwencji, w tym:	3.836	5.531	6.015
- w ramach interwencji kryzysowej,	2.056	2.907	3.523
- w ramach zadań specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy	1.780	2.624	2.492
Liczba osób korzystających z całodobowej opieki w SOWdOP, w tym:	43	39	43
- osób dorosłych,	17	18	18
- dzieci	26	21	25
Liczba klientów ambulatoryjnych:	65	16	21
Liczba osób objętych pomocą w ramach OIK	921	868	840 (w tym 19 osób całodobowo)
Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie uczestniczących w programach korekcyjno – edukacyjnych	63	51	52

Źródło: Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy

W lipcu 2016 r. specjaliści Ośrodka we współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Gorzowie Wielkopolskim prowadzili warsztaty kontroli złości, warsztaty „Porozumienie bez przemocy i konsultacje indywidualne dla uczestników XXI Przystanku Woodstock w Kostrzynie n. Odrą. Ponadto w ramach „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Tarnowa na 2016 rok” TOIKiWOP przeprowadził „Szkołę Profilaktyki” (dwie edycje – wiosenna, jesienna) oraz autorskie programy zajęć warsztatowych z elementami ART, „Porozumienia bez przemocy” czy Treningu Zachowań Asertywnych. Uczestnikami zajęć była młodzież z tarnowskich szkół ponadgimnazjalnych (ZSO Nr 1, ZSOiT im. J. Szczepanika, ZSNiepublicznych, LO Nr VII, Niepubl. LO). Prowadzącymi byli specjaliści TOIKiWOP (pedagodzy, psychologzy, socjolog z certyfikatami wymienionych programów, uprawnieniami terapeutycznymi i wieloletnim doświadczeniem trenerskim oraz warsztatowym). Liczba przeszkolonej młodzieży wyniosła 378. Przekazane przez Gminę Miasta Tarnowa na realizację zadań środki w kwocie 25.000 zł pochodziły z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Wśród podejmowanych dodatkowo działań należy wymienić:

- organizację i przeprowadzenie Kampanii „Historia Misia” we współpracy z MWSE, ZSOiT im. J. Szczepanika, Przedszkolem Nr 8,
- udział w Kampanii „Biała Wstążka” (dyżury PWSZ, wystąpienie na konferencji, druk i dystrybucja ulotek),

- wystąpienia na konferencjach organizowanych przez inne instytucje i ośrodki naukowe oraz ponadlokalne (Kraków, Krasiczyn),
- współpracę z nieformalną grupą motocyklową w organizacji akcji świątecznej dla mieszkańców SOWDOP, tzw. „Motomikołaje”,
- udział w konferencji i warsztatach na XXXV-lecie Poradni Arka „Rozmowy które leczą”,
- udział w spotkaniach roboczych dyrektorów OIK w Małopolsce - ujednoczenie dokumentów oraz procedur związanych z zakresem usług świadczonych przez OIK,
- udział w konsultacjach i projektowaniu innowacyjnego modelu leczenia środowiskowego (spotkania, warsztaty, badania i tworzenie modeli),
- udział w konferencji organizowanej przez Tarnowską Szkołę Wyższą pn: „Prawa dziecka a rzeczywistość”,
- udzielenie wywiadu do miesięcznika Tarnów.pl „Pomaganie na zawołanie”,
- systematyczny udział i praca w grupach tematycznych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ds. interwencji kryzysowej działających w ramach Regionalnej Platformy Współpracy przy ROPS w Krakowie,
- udział w konferencji „Wyzwania i problemy opieki długoterminowej”,
- udział i wystąpienie w kampanii społecznej „Co Trzecia”,
- udział w seminarium „Prawne aspekty realizacji procedury „Niebieskie Karty ze szczególnym uwzględnieniem ustaw powiązanych”,
- prowadzenie studenckich praktyk zawodowych kierunkowych ciągłych w porozumieniu z uczelniami wyższymi,
- udział i wystąpienie w konferencji „25-lecie interwencji kryzysowej w Polsce - stan aktualny, perspektywy”,
- pomoc w badaniach prowadzonych przez studentów różnych uczelni i kierunków.

Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych

Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych (COPOW) rozpoczęło działalność 1 kwietnia 2012 r. i miało na celu prowadzenie wspólnej obsługi ekonomiczno-administracyjnej i organizacyjnej dla wszystkich tarnowskich placówek opiekuńczo-wychowawczych, tj.:

Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Słoneczny Dom” w Tarnowie,
 Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej im. Janusza Korczaka w Tarnowie,
 Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Przyjazny Dom” w Tarnowie,
 Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Pogotowie Opiekuńcze ” w Tarnowie.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Pogotowie Opiekuńcze”

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Pogotowie Opiekuńcze” w Tarnowie jest placówką opiekuńczo-wychowawczą typu interwencyjnego, przeznaczoną dla 30 dzieci. Celem Placówki jest doraźna opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej do czasu jego powrotu do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej.

Do placówki przyjmowane są dzieci skierowane przez MOPS na podstawie postanowień sądów.

W 2016 r. Placówka objęła całkowitą opieką 53 wychowanków, z czego:

- 26 powróciło do rodziny naturalnej,
- 7 zostało umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 6 zostało umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej,
- 14 pozostało w placówce.

Rok 2016 zaowocował sukcesem wychowanków, którzy spośród 68 instytucji z Małopolski zdobyli pierwsze miejsce i nagrodę finansową w wysokości 50.000 złotych w akcji „Domy Pozytywnej Energii” organizowanej przez Fundację Tauron.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. Janusza Korczaka

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. Janusza Korczaka w Tarnowie jest całodobową, koedukacyjną placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego przeznaczoną dla 14 dzieci, w szczególności posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Funkcjonowanie placówki oparte jest na tzw. „systemie rodzinkowym” – dzieci jak w wielodzietnej rodzinie wspólnie bawią się, dorastają i uczą samodzielności. Wychowawcy prowadzą dla dzieci zajęcia wyrównawcze, organizują zajęcia rekreacyjne np. grę w piłkę, wyjścia do kina, wieczory filmowe, spacer, gry integracyjne i wycieczki.

W roku 2016 placówka objęła całkowitą opieką 13 wychowanków, z czego:

- ośmiu wychowanków posiadało orzeczenie o niepełnosprawności,
- jedno dziecko zostało usamodzielnione.

Rok 2016 zaowocował sukcesami wychowanków, którzy zdobyli pierwsze miejsce w Turnieju Piłki Nożnej w ramach XVII Tygodnia Integracji w Krakowie. Ponadto kształtowanie świadomości ekologicznej wychowanków zaowocowało wyróżnieniem w akcji „Drugie życie odpadów” oraz zdobyciem trzeciego miejsca w konkursie „Zielony Tarnów”.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Przyjazny Dom”

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Przyjazny Dom” w Tarnowie jest placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego przeznaczoną dla 28 dzieci. W placówce funkcjonuje „system rodzinkowy” mający na celu właściwe przygotowanie dzieci do usamodzielnienia w przyszłości. Wychowankowie funkcjonują w dwóch grupach rodzinkowych po 14 dzieci. Dzieci wspólnie z wychowawcami gotują i sprzątaj, ucząc się samodzielności i prowadzenia gospodarstwa domowego. Na terenie placówki prowadzone są zajęcia wychowawcze, których celem jest wypracowanie właściwych systemów wartości, wzorców osobowych i zachowań akceptowanych społecznie oraz kształtowanie umiejętności interpersonalnych, które będą miały znaczenie w dorosłym życiu.

W roku 2016 placówka zapewniła opiekę 24 dzieciom, z czego:

- jedno dziecko zostało umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- jedno dziecko zostało usamodzielnione,
- jedno dziecko powróciło do domu rodzinnego.

Rok 2016 zaowocował sukcesami wychowanka, który w przeglądzie młodych talentów „Mam talent” w Starachowicach zdobył pierwsze miejsce i nagrodę w postaci pięciodniowej wycieczki do Brukseli.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Słoneczny Dom”

Placówka Opiekuńczo Wychowawcza „Słoneczny Dom” w Tarnowie jest placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego przeznaczoną dla 10 dzieci. Celem placówki jest w szczególności przygotowanie do samodzielnego życia ze względu na fakt, że trafiają do niej dzieci już w starszym wieku. Funkcjonowanie placówki oparte jest na tzw. „systemie rodzinkowym” – dzieci jak w wielodzietnej rodzinie wspólnie bawią się, dorastają i uczą samodzielności. Wspólnie z dziećmi wychowawcy gotują, pieką, ciasta, przygotowują świąteczne uroczystości.

W 2016 roku opieką objęto 11 wychowanków w wieku 13-19 lat, z czego:

- dwoje dzieci powróciło do domu rodzinnego,
- dwoje dzieci zostało usamodzielnionych.

Rok 2016 zaowocował sukcesami wychowanków – wyróżnieniem w konkursie „Zielony Tarnów”.

Najważniejsze działania ponadstandardowe realizowane przez placówki opiekuńczo-wychowawcze w 2016 roku:

- występ wychowanków dla pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej im. św. Brata Alberta w Tarnowie z okazji Dnia Babci i Dziadka,
- udział wychowanków placówek w obchodach Małopolskich Dni Osób Niepełnosprawnych,
- organizacja projektu „Akademia Ekologiczna: Czyste powietrze to zdrowy człowiek”, którego celem jest zaproponowanie młodzieży z tarnowskich placówek opiekuńczo-wychowawczych atrakcyjnych form zdobywania doświadczeń i wiedzy na temat zagadnień dotyczących regionu, ekologii i ochrony środowiska,
- zaprezentowanie twórczości wychowanków placówek podczas Festiwalu Kreatywności, który miał łączyć wielopokoleniowe grono jego twórców, uczestników i odbiorców, stanowiąc tym samym autentyczny „most pokoleń”,
- udział wychowanków z tarnowskich placówek w finale olimpiady sportowej dla domów dziecka z krajów europejskich organizowanych na Węgrzech przez Fundację Egészséges Életmódért Hit és Sport Alapítvány Faith and Sport Foundation for Healthy Living,
- udział Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Przyjazny Dom” w projekcie wolontariackim „Gaz System”, dzięki czemu wychowankowie mieli możliwość zwiedzenia Krakowa,
- uczestnictwo Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Pogotowie Opiekuńcze” w Tarnowie w projekcie Młodej Kadry Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa działającej przy Politechnice Krakowskiej „Workcamp”, która w ramach działalności koła studenckiego wykonała prace remontowe mające podnieść standard życia wychowanków,

- udział w konkursie „Domy Pozytywnej Energii”, organizowanym przez firmę TAURON, zdobycie głównej nagrody przez wychowanków Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Pogotowie Opiekuńcze” w Tarnowie i udział w uroczystej gali finałowej zorganizowanej w Kopalni Soli w Bochni,

- zapewnienie wychowankom licznych atrakcji przez tarnowskich przedstawicieli sportów motorowych w ramach akcji „Motomikołajki”, której celem jest zaszczepienie w młodych ludziach bezpiecznych nawyków wpływających pozytywnie na późniejsze ich zachowanie na ulicy i tolerancję wobec innych użytkowników dróg,

- udział w akcji „Obudź w sobie Mikołaja! Poczuj moc dawania” we współpracy ze Stowarzyszeniem Pomagam Bo Chcę, dzięki której możliwe było pozyskanie od darczyńców prezentów świątecznych dla wychowanków czterech placówek opiekuńczo-wychowawczych w Tarnowie.

Dom Pomocy Społecznej w Tarnowie, ul. Czarna Droga 48

Dom jest placówką o zasięgu ponadgminnym, zapewnia całodobową opiekę osobom, które ze względu na wiek i stan zdrowia nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w środowisku. Dysponuje 87 miejscami przeznaczonymi dla osób starszych. W 2016 r. przyjęto 21 nowych mieszkańców, zmarło 20 osób, trzy osoby zrezygnowały z pobytu w placówce. W 2016 roku w Domu zatrudnionych było 55 osób na 54 etatach.

Dom świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające dostosowane do indywidualnych potrzeb mieszkańców. W ramach usług wspomagających mieszkańcy mają do dyspozycji gabinet ze sprzętem do rehabilitacji. Seniorzy Domu korzystają z różnych form terapii zajęciowej: muzykoterapii, kulturoterapii, malarstwa, prac ręcznych itp.

W minionym roku mieszkańcy brali również udział w:

- XXII Małopolskim Przeglądzie Zespołów Kolędniczych Mieszkańców DPS w Tuchowie,

- spotkaniach okolicznościowych w ramach integracji międzypokoleniowej z uczniami szkół podstawowych i ponadgimnazjalnych: zabawa karnawałowa, majówka, występy artystyczne, ogniska, andrzejkki,

- uroczystych jubileuszach stulecia urodzin dwóch mieszkańek Domu,

- biesiadzie integracyjnej dla mieszkańców Domu, podopiecznych z zaprzyjaźnionych domów pomocy społecznej i seniorów z Tarnowa, zorganizowanej dzięki wsparciu sponsorów,

- projekcie realizowanym wspólnie z wolontariuszami – pracownikami Banku Citi Handlowy, propagującym aktywny i zdrowy styl życia,

- konkursach plastycznych zorganizowanych dla osób niepełnosprawnych przez Galerię Aniołowo w Tarnowie,

- biesiadach organizowanych przez zaprzyjaźnione domy pomocy społecznej w powiecie tarnowskim,

- wycieczkach turystycznych i imprezach kulturalnych organizowanych dla mieszkańców Tarnowa.

Dom Pomocy Społecznej im. Świętego Brata Alberta w Tarnowie

Dom Pomocy Społecznej im. Świętego Brata Alberta w Tarnowie jest miejską jednostką organizacyjną o zasięgu ponadgminnym. DPS dysponuje 154 miejscami dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz 10 miejscami dla osób w podeszłym wieku. Działalność Domu łączy całodobową opiekę nad mieszkańcami DPS oraz świadczenie usług opiekuńczych w Dziennym Domu Pobytu dla mieszkańców Tarnowa, którzy nie zamieszkują w DPS. Dom dysponuje 50 miejscami dziennego pobytu. Jest to forma pomocy w trybie dziennego wsparcia dla osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.

W stacjonarnej placówce, oprócz sprawowania całodobowej opieki oraz zaspokajania niezbędnych potrzeb bytowych i opiekuńczych, prowadzona jest działalność rehabilitacyjna i terapeutyczna. Dla mieszkańców Domu i podopiecznych dziennego wsparcia do dyspozycji są sale gimnastyczne wyposażone w specjalistyczny sprzęt do ćwiczeń, a dla mieszkańców Domu także gabinet rehabilitacji, fizykoterapii i masażu, co sprzyja podnoszeniu sprawności fizycznej i utrzymaniu dobrej kondycji.

Wszystkie osoby korzystające z usług Domu mogą uczestniczyć w różnorodnych formach terapii zajęciowej. Zajęcia mają charakter indywidualny oraz grupowy i obejmują: arterapię, silwoterapię, ergoterapię, muzykoterapię, biblioterapię i ludoterapię. Dodatkowo, dla podopiecznych Dziennego Domu Pobytu, prowadzone są zajęcia komputerowe w specjalnie przystosowanej i wyposażonej pracowni komputerowej. Mieszkańcom Domu, dzięki organizacji wycieczek i wyjść do placówek kulturalnych, stwarza się szansę na nawiązywanie i utrzymywanie nowych kontaktów społecznych.

W 2016 r. w ramach integracji międzypokoleniowej zorganizowano wiele spotkań, m.in.:

- XV Majówkę integracyjną: „Była sobie bajka”, w której udział wzięli: społeczność Domu, ZOL, seniorzy z Tarnowa i zaprzyjaźnionych Domów Pomocy Społecznej oraz przedszkolaki z Przedszkola nr 5 w Tarnowie. W Majówce uczestniczyło ponad 200 osób,

- spotkanie i występ młodzieży z Białej Cerkwi z Ukrainy,

- zabawę karnawałową i andrzejkową prowadzoną we współpracy z alumunami Wyższego Seminarium Duchownego,

- międzypokoleniowe spotkania z okazji Dnia Babci i Dziadka, Dnia Kobiet, Dnia Seniora, spotkania kołędowe, jasełka,

- spotkania z I Tarnowską Drużyną Harcerzy im. Zawiszy Czarnego z ZHR Hufiec Kraków,

- udział w Tarnowskim Festiwalu Kreatywności KREATOR 2016,

- spotkania integracyjne w DPS: Nowodworze, Sieradza, Stróże, Wietrzychowice, Czarna Droga Tarnów,

- pielgrzymki autokarowe do Porąbki Uszewskiej, Tuchowa,
- spotkania i wspólna modlitwa w Wyższym Seminarium Duchownym w Tarnowie,
- piknik integracyjny w plenerze w Wietrzychowicach, Janowicach, Rezerwacie Debrza,
- spotkania i spektakle w Teatrze im. Ludwika Solskiego w Tarnowie,
- Tarnowski Tydzień Seniora „Wałowa Street Senior”,
- Dni Seniora w DPS – przedstawienie „Wilk Ekolog” i zabawa taneczna,
- udział w obchodach Małopolskich Dni Osób Niepełnosprawnych,
- warsztaty w „Galerii Aniołowo”,
- Mikołajki – spotkania, przedstawienia prezentowane przez przedszkola, szkoły, wolontariuszy, alumnów Wyższego Seminarium w Tarnowie,
- XXII Małopolski Przegląd Zespołów Kolędniczych DPS w Tuchowie,
- spotkania w Cyber Klubie - warsztaty dziennikarskie, zajęcia komputerowe w „Fabryce Przyszłości”,
- globtroterowe przygody: Gruzja, Armenia, Krym, Republika Mnichów na półwyspie Athos w Grecji – cykl spotkań z podróżnikiem Pawłem Kryśą,
- cykl spotkań „Spotkanie z historią” z dziennikarzem tarnowskim Ryszardem Lisem,
- cykl spotkań w klubie „Miszmasz”- klub dyskusyjny z elementami biblioterapii prowadzony przez pracownika Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Ważnym elementem pracy z podopiecznymi Domu jest pielęgnowanie tradycji - uroczyste obchodzenie świąt, urodzin i innych ważnych wydarzeń z życia podopiecznych. Wszystkie wydarzenia dotyczące działalności i życia Placówki są uwieczniane na fotografiach, a następnie publikowane na stronie internetowej Domu.

W 2016 r. w celu podniesienia standardu usług w Domu przeprowadzono remont pokoi mieszkalnych i węzłów sanitarnych. W 2017 roku planowana jest kontynuacja dalszych prac remontowych.

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie jest jednostką budżetową Gminy Miasta Tarnowa, której zadaniem jest:

- orzekanie o niepełnosprawności osób do 16 roku życia,
- orzekanie o stopniu niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia,

- orzekanie o wskazaniach do ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy wydane przez inne organy orzecznicze,
- wystawianie legitymacji dokumentującej niepełnosprawność osobom niepełnosprawnym,
- wydawanie kart parkingowych osobom niepełnosprawnym oraz placówkom zajmującym się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

W 2016 r. wydano 587 legitymacji osoby niepełnosprawnej, upoważniające do korzystania z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów. Ponadto, Zespół przyjął 346 wniosków o wydanie karty parkingowej oraz wydał 362 nowych kart.

Tabela nr 59: Liczba spraw rozpatrzonych przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie w 2016 r.

Liczba spraw rozpatrzonych przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie w 2016 r.	
orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16. roku życia	2.096
w tym wydanych po raz pierwszy	782
orzeczenia o niepełnosprawności dla osób do 16. roku życia	189
karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych	362
legitymacje osób niepełnosprawnych	587

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej w Urzędzie Miasta Tarnowa

Najczęstszą przyczyną niepełnosprawności wśród dorosłych mieszkańców Tarnowa są dysfunkcje narządu ruchu (30,48%), schorzenia układu krążenia i oddechowego (20,22%), choroby neurologiczne (12,16%), choroby psychiczne (11,4%).

Najczęściej występującą przyczyną niepełnosprawności u dzieci w 2016 r. były choroby neurologiczne oraz choroby inne, do których głównie zalicza się schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne oraz całościowe zaburzenia rozwojowe.

13.11 Niepubliczne Domy Pomocy Społecznej

Poza domami pomocy społecznej prowadzonymi przez Gminę Miasta Tarnowa, na terenie miasta prowadzą działalność dwa niepubliczne domy pomocy społecznej.

1. **Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie** przy ul. Robotniczej 4, prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia - posiada 80 miejsc statutowych.

2. **Dom Pomocy Społecznej „Hostel” dla Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie** przy ul. Modrzejewskiej 48, prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Tarnowie – placówka dysponuje 17 miejscami statutowymi.

Wymienione Domy posiadają stałe zezwolenie Wojewody Małopolskiego na prowadzenie działalności. Niepubliczne domy pomocy społecznej są finansowane z dotacji pochodzącej z budżetu państwa. Organizacje prowadzące niepubliczne domy pomocy społecznej są wyłaniane w drodze postępowania konkursowego.

13.12 Środowiskowe Domy Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy typu B

Na terenie Tarnowa funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy im. Św. Kingi przy al. M. B. Fatimskiej 6, prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu. Placówka ma charakter ośrodka wsparcia dziennego, zapewnia opiekę dzienną i rehabilitację oraz naukę i uczestnictwo w terapii zajęciowej. Dom ma charakter ponadlokalny. Z usług placówki w 2016 r. skorzystało 60 osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Środowiskowy Dom Samopomocy typu C

Środowiskowy Dom Samopomocy typu C „Zielona Przystań” przeznaczony jest dla 25 osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych. Dom znajduje się w Tarnowie przy ul. Piotra Skargi 29a. Przeznaczony jest dla osób z różnymi postaciami otępienia, demencją starczą, chorobą Alzheimera, chorobą Parkinsona, zaburzeniami osobowości i zachowania, zaburzeniami adaptacyjnymi oraz z organiczną zmianą nastrojów. Dom zapewnia osobom skierowanym przez MOPS dzienny pobyt, częściową opiekę oraz pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych i poradnictwo psychologiczne. Dla podopiecznych prowadzone są treningi funkcjonowania w codziennym życiu, rozwiązywania problemów i nauka samodzielności umożliwiającej funkcjonowanie w środowisku. Środowiskowe Domy Samopomocy finansowane są z dotacji pochodzącej z budżetu państwa.

13.13 Nieodpłatna pomoc prawna

System nieodpłatnej pomocy prawnej rozpoczął funkcjonowanie 4 stycznia 2016 r. Został wprowadzony ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej. Z założenia system ten miał zagwarantować udzielanie darmowych porad prawnych świadczonych przez adwokatów, radców prawnych, a także doradców podatkowych i absolwentów prawa legitymujących się odpowiednim doświadczeniem (w punktach pomocy prowadzonych przez organizacje pozarządowe wyłonione w drodze konkursów) dla określonego katalogu osób. Zgodnie z ustawą taką pomoc prawną otrzymywały wyłącznie osoby, które nie ukończyły 26 roku życia albo ukończyły 65 lat, osoby, które w ciągu ostatnich 12 miesięcy miały przyznane świadczenie z pomocy społecznej na podstawie ustawy o pomocy społecznej, osoby posiadające ważną Kartę Dużej Rodziny, kombatancki i weterani oraz osoby zagrożone lub poszkodowane katastrofą naturalną, klęską żywiołową lub awarią techniczną.

Z dniem 4 stycznia 2016 r. w Tarnowie rozpoczęły działalność cztery punkty nieodpłatnej pomocy prawnej zorganizowane przez Urząd Miasta Tarnowa, funkcjonujące we wszystkie dni robocze przez co najmniej cztery godziny dziennie. W dwóch z nich, zlokalizowanych w budynku Urzędu Miasta Tarnowa przy ul. Nowej 4, porad prawnych udzielali codziennie adwokaci i radcy prawni. Kolejne dwa punkty były prowadzone zgodnie z w/w ustawą przez organizację pozarządową wyłonioną w drodze otwartego konkursu ofert, a to Stowarzyszenie „Klub Jagielloński” z Krakowa. Punkty te mieściły się w budynku Urzędu Miasta Tarnowa przy ul. Mickiewicza 2 oraz w Pałacu Młodzieży w Tarnowie przy ul. Piłsudskiego 24. Tutaj także porad prawnych udzielali radcy prawni i inne osoby posiadające wymagane ustawą kwalifikacje. Nieodpłatna pomoc prawna miała charakter konsultacyjny i polegała na poinformowaniu osoby uprawnionej o obowiązującym stanie prawnym, przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach, wskazaniu osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu prawnego, pomocy w sporządzeniu projektu pisma w zakresie niezbędnym do

udzielenia pomocy, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądowo-administracyjnym bądź sporządzeniu projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądowo-administracyjnym.

Uprawnieni mogli uzyskać informacje w zakresie prawa pracy, prawa cywilnego, prawa rodzinnego, prawa karnego, prawa administracyjnego, prawa ubezpieczeń społecznych, przygotowania do rozpoczęcia działalności gospodarczej, a także prawa podatkowego z wyłączeniem spraw podatkowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Pomoc ta nie obejmowała natomiast spraw z zakresu prawa celnego, dewizowego, handlowego i działalności gospodarczej, z wyjątkiem przygotowywania do rozpoczęcia tej działalności.

Ustawa określiła zasady finansowania tego zadania. Było ono finansowane z Budżetu Państwa, a kwota przeznaczona dla danego powiatu, w tym powiatu grodzkiego jakim jest miasto Tarnów, na rok budżetowy (kalendarzowy) obliczana była na podstawie algorytmu, gdzie podstawą jest ilość mieszkańców powiatu przyjęta według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy o dwa lata, ustalona przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Powiat (Miasto) otrzymał dotację celową od wojewody.

W Tarnowie wśród uprawnionych do korzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej najliczniejszą grupą byli seniorzy po ukończeniu 65 roku życia oraz młodzież, która nie ukończyła 26 lat. Przez cały rok funkcjonowania łącznie udzielono 1.481 porad prawnych. Zainteresowani najczęściej zgłaszali się po porady z zakresu prawa cywilnego (531 porad). Duże zainteresowanie wśród uprawnionych stanowiło również prawo rzeczowe (250 porad) i prawo spadkowe (241 porad).

Rada Miejska w Tarnowie poza kwotą dotacji celowej od Wojewody Małopolskiego wprowadziła do budżetu Miasta na rok 2016 dodatkową kwotę 120.000 zł przeznaczoną na świadczenie nieodpłatnych porad prawnych dla wszystkich mieszkańców miasta Tarnowa, niezależnie od ich statusu. Wykonując to zadanie przyjęto analogiczne zasady jak w ustawie o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej, dotyczące zakresu udzielanej pomocy oraz przyjęto, iż wykonanie zadania należy powierzyć organizacji pozarządowej wyłonionej w drodze otwartego konkursu ofert. Jediną ofertę złożyło Stowarzyszenie „Klub Jagielloński” i jemu powierzono prowadzenie dwóch punktach nieodpłatnych porad prawnych zlokalizowanych w Strefie Przedsiębiorcy DESK oraz w siedzibie Rady Osiedlowej na Osiedlu Legionów Dąbrowskiego. Ze względu na konieczność dochowania procedur obowiązujących w tym zakresie, a określonych m.in. w ustawie o organizacjach pożytku publicznego i wolontariacie punkty te rozpoczęły funkcjonowanie z dniem 1 kwietnia 2016 r.

Zainteresowanie poradami w nich świadczonymi było na bieżąco monitorowane przez Urząd Miasta. Z analizy uzyskanych danych wynikało, że z porad udzielanych w punkcie zlokalizowanym na Osiedlu Legionów korzysta stosunkowo niewiele osób. Podjęto więc działania zmierzające do rozśrodkowania porad udzielanych w tym punkcie na inne osiedla, aby przybliżyć je do mieszkańców. W konsultacji z Radami Osiedli wytypowano dwie nowe lokalizacje – w Mościcach i na Osiedlu Westerplatte. Klub Jagielloński po negocjacjach wyraził zgodę na zmianę treści umowy w tym zakresie i od 10 października 2016 r. rozpoczął udzielanie porad w sumie w ośmiu punktach na terenie miasta Tarnowa.

Przez dziewięć miesięcy funkcjonowania w punktach tych udzielono 671 porad prawnych, przy czym największą popularnością cieszył się punkt zlokalizowany w Strefie Przedsiębiorcy DESK przy ul. Wałowej 16 w Tarnowie, gdzie udzielono 519 porad.

14. EDUKACJA

14.1 Edukacja w liczbach

Tarnów pełni funkcję ponadregionalnego ośrodka edukacji. Jego system oświaty jest bardzo zróżnicowany i zawiera większość placówek, o których mówi ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.) obejmuje zarówno placówki publiczne jak i niepubliczne.

Tabela nr 60: Liczba szkół i placówek oświatowych publicznych, dla których Gmina Miasta Tarnowa jest organem prowadzącym w latach 2015 i 2016

Wyszczególnienie	2015	2016
Przedszkola	24	24
Szkoły i zespoły szkół	38	37
w tym oddziały przedszkolne przy szkołach	0	0
Poradnie	2	2
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	1	1
Bursa Międzyszkolna	1	1
Pałac Młodzieży	1	1
Tarnowskie Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego	1	1
Ogółem	68	67

Źródło: Wydział Edukacji w Urzędzie Miasta Tarnowa

Tabela nr 61: Liczba szkół i placówek oświatowych niepublicznych w latach 2015 i 2016

Wyszczególnienie	2015	2016
Przedszkola	16	16
Punkty przedszkolne	1	2
Oddziały przedszkolne przy szkołach	0	0
Szkoły podstawowe	7	7
Gimnazja	10	10
Gimnazja specjalne	1	2
Licea ogólnokształcące dla młodzieży	2	2
Technika dla młodzieży	1	1
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży	2	2
Szkoły zawodowe specjalne	1	1
Szkoły specjalne przysposabiające do pracy	1	1
Licea ogólnokształcące dla dorosłych	4	5
Uzupełniające licea ogólnokształcące	0	0
Niepubliczne technika dla dorosłych	0	0
Szkoły policealne	15	15

Bursy	3	3
Poradnie	2	2
Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii	0	1
Ogółem:	61+3+2	64+3+2+1

Źródło: Wydział Edukacji w Urzędzie Miasta Tarnowa

W 2016 r. w szkołach publicznych kształciło się 17.854 uczniów, czyli o 688 uczniów mniej niż rok wcześniej (w 2015 r. - 18.542 uczniów). Zmniejszająca się od kilku lat liczba uczniów tarnowskich szkół związana jest głównie z niżem demograficznym. Zjawisko to w ostatnich latach jest szczególnie widoczne w szkołach podstawowych i szkołach ponadgimnazjalnych.

Tabela nr 62: Liczba dzieci i młodzieży uczącej się w tarnowskim systemie edukacji ogółem w roku szkolnym 2015/2016 i 2016/2017

Wyszczególnienie	2015/2016	2016/2017
Publiczne		
Przedszkola	3.067	3.168
w tym oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	0	0
Szkoły podstawowe	5.645	5.270
Gimnazja	3.043	3.004
Szkoły ponadgimnazjalne	9.854	9.580
Razem	21.609	21.022
+ Szkoły dla dorosłych	+488	+1.864
Niepubliczne		
Przedszkola	790	775
Szkoły	5.092	4.997
Razem	5 882	5.772
Uczelnie wyższe	5.754	5.476
Ogółem	39.127	38.102
+ Szkoły dla dorosłych	+488	+1.864

Źródło: Wydział Edukacji w Urzędzie Miasta Tarnowa

Rekrutacja do tarnowskich przedszkoli i szkół ponadgimnazjalnych po raz kolejny była przeprowadzona z zastosowaniem elektronicznego systemu naboru. Wyjątek stanowił nabór do tarnowskich publicznych szkół podstawowych i gimnazjów w roku szkolnym 2016/2017. Rekrutacja do tych szkół odbyła się w formie tradycyjnej – „papierowej”.

Łączna liczba przyjętych dzieci do przedszkoli publicznych na rok szkolny 2016/2017 wyniosła 3.168 dzieci: w tym 805 dzieci sześciolletnich, 877 dzieci pięcioletnich, 815 dzieci czteroletnich, 637 dzieci trzyletnich i 34 dzieci 2,5 letnich. W 2016 r. obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego w 24 przedszkolach publicznych realizowało 805 dzieci sześciolletnich. Tarnowskie szkoły podstawowe zapewniły miejsca wszystkim chętnym dzieciom.

We wszystkich szkołach niepublicznych w 2016 r. kształciło się średnio miesięcznie 4.997 uczniów (w 2015 r. – 5.092), czyli o 95 uczniów średnio miesięcznie mniej niż w roku poprzednim. Do przedszkoli niepublicznych uczęszczało średnio miesięcznie 775 dzieci (w 2015 r. – 790). Liczba uczniów niepublicznych jednostek systemu oświaty w ubiegłym roku znowu spadła w porównaniu do roku ubiegłego.

Zmiany demograficzne i społeczne dotknęły już wszystkie poziomy kształcenia, łącznie ze szkołami wyższymi. Tarnowskie uczelnie zanotowały dalszy spadek studentów o 278 w stosunku do roku ubiegłego (w 2015 r. – spadek o 365 studentów w stosunku do 2014 r.).

Tabela nr 63: Liczba studentów tarnowskich szkół wyższych w 2015 i 2016 r.

L.p.	Nazwa uczelni	2015	2016
1	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa	3.951	3.986
2	Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna	1.007	797
3	Wyższa Szkoła Biznesu, National-Louis University - Wydział Zamiejscowy w Tarnowie	100	64
4	Uniwersytet Papieski Jana Pawła II - Wydział Teologiczny Sekcja w Tarnowie	83	81
5	Tarnowska Szkoła Wyższa	426	370
6	Wyższe Seminarium Duchowne	187	178
Razem		5.754	5.476

Źródło: Wydział Edukacji w Urzędzie Miasta Tarnowa w oparciu o dane z wyższych uczelni

Na sześciu tarnowskich uczelniach w trakcie roku akademickiego (stan 31.12.2015 r.) kształciło się 5.754 studentów. Obecnie w szkołach wyższych studiuje 5.476 osoby (stan na 31.12.2016 r.). Dzięki uczelniom wyższym młodzież może zdobywać wiedzę w pobliżu miejsca zamieszkania. Największa z nich PWSZ kształci w szerokim zakresie obszarów nauki obejmujących kierunki humanistyczne i ekonomiczne, matematyczno-przyrodnicze i techniczne, związane z ochroną zdrowia i kulturą fizyczną, a także artystyczne.

Tabela nr 64: Liczba studentów tarnowskich szkół wyższych w 2015 i 2016 r. wg rodzajów studiów

Wyszczególnienie		Studenci ogółem	
		2015	2016
studia licencjackie	ogółem w tym	4.462	3.125
	stacjonarne	2.675	2.246
	niestacjonarne	1.787	879
studia inżynierskie	ogółem w tym	815	688
	stacjonarne	792	688
	niestacjonarne	23	0
studia magisterskie	ogółem w tym	1.091	1.208
	stacjonarne	402	553
	niestacjonarne	689	655
studia podyplomowe	ogółem	250	455

studia doktoranckie	ogółem	50	0
Razem:		5.754	5.476

Źródło: Wydział Edukacji w Urzędzie Miasta Tarnowa w oparciu o dane z wyższych uczelni

Rok akademicki 2015/2016 ukończyło 3.992 studentów, w tym 184 na studiach podyplomowych. Liczba absolwentów na koniec roku akademickiego wyniosła 1.868 studentów, w tym 217 ze studiów podyplomowych.

14.2 Finanse edukacji

W 2016 r. jednostki oświatowe wydatkowały kwotę 258.282.147 zł (w tym wydatki majątkowe – 1.907.644 zł). Subwencja oświatowa wyniosła 180.009.379 zł, pozostałe 78.272.768 zł stanowiły dotacje i środki własne Miasta.

W 2015 r. jednostki oświatowe wydatkowały kwotę 252.850.560 zł (w tym wydatki majątkowe – 4.004.139 zł). Subwencja oświatowa wyniosła 175.246.597 zł, pozostałe 77.603.963 zł stanowiły dotacje i środki własne Miasta.

Kwota dopłaty do subwencji oświatowej nieznacznie wzrosła w stosunku do roku ubiegłego. Przedstawione kwoty nie obejmują środków wydatkowanych na inwestycje, które realizowane były przez Wydział Infrastruktury Miejskiej. Z danych przedstawionych w grudniu 2015 r. przez Główny Urząd Statystyczny wynika, że Tarnów zajmuje wysokie, 26. miejsce w kraju, w zakresie wydatków przeznaczanych na oświatę i wychowanie. W rankingu opublikowanym przez Polską Agencję Prasową znalazło się 2.479 polskich gmin. Za Tarnowem sklasyfikowano takie miasta, jak: Rzeszów, Opole, Nowy Sącz, Kraków i wiele innych. W klasyfikacji wydatków gmin na oświatę i wychowanie w przeliczeniu na jednego mieszkańca prowadzą gminy wiejskie. W rankingu przed Tarnowem znalazło się ich 18. Od lat Tarnów przeznacza największą pulę środków na wydatki oświatowe. Rokrocznie edukacja pochłania niemal połowę budżetu. Subwencja otrzymywana na edukację w ostatnich trzech latach wyniosła od 174.000.000 do 178.000.000 zł. Dodatkowo Miasto, finansując edukację, korzysta także z funduszy zewnętrznych. W latach 2007-2013 pozyskano z tych źródeł blisko 55.000.000 złotych.

14.3 Oferta edukacyjna Tarnowa

Tarnowska edukacja stwarza tarnowianom oraz osobom spoza miasta atrakcyjną i różnorodną ofertę kształcenia. W roku szkolnym 2016/2017 Gmina Miasta Tarnowa była organem prowadzącym 67 placówek oświatowych publicznych. W trakcie roku szkolnego Technikum Nr 11 zostało włączone w struktury Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego.

Szkoły podstawowe jako główne cele do realizacji w nowym roku szkolnym przyjęły: zapewnienie pełnej opieki świetlicowej i organizację zajęć dodatkowych.

Nowością w gimnazjach była szeroka oferta oddziałów sportowych w G 11 (piłka koszykowa), G 2 (dodatkowe godziny z wykorzystaniem obiektów MKS „Tarnovia”), G 1 (piłka siatkowa i piłka nożna) oraz w G 9 (piłka nożna i lekka atletyka). Tarnowskie gimnazja przyjęły na nowy rok wzrost kompetencji innowacyjności i przedsiębiorczości wśród uczniów oraz doradztwo zawodowe przygotowujące ich do podejmowania trafnych decyzji edukacyjno-zawodowych. Do głównych celów postawionych przed szkołami ponadgimnazjalnymi zaliczyć należy utrzymanie na wysokim poziomie kształcenia w liceach ogólnokształcących, a także dalszy rozwój szkolnictwa zawodowego.

Spore zmiany nastąpiły w sieci niepublicznych szkół i placówek oświatowych. Ich liczba z 66 działających i pobierających dotację z budżetu gminy w 2015 r. zwiększyła się do 70 na koniec 2016 r. W 2016 r. powstało dziewięć, natomiast przestało funkcjonować 5 szkół niepublicznych. W 2016 roku na terenie miasta Tarnowa powstały i pobierały dotację z budżetu gminy następujące placówki: Punkt Przedszkolny Mały Książę, NOVA Gimnazjum dla Dorosłych, Prywatne Gimnazjum Specjalne dla młodzieży przy Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii Libertia, NOVA Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Zaoczne Liceum Ogólnokształcące Cosinus Plus, Medyczna Szkoła Policealna Sigma, NOVA Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych, Zaoczna Policealna Szkoła Cosinus Plus oraz Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii Libertia.

W ciągu roku zakończyły działalność: Niepubliczne Gimnazjum w Tarnowie-Mościcach, Zaoczne Liceum Ogólnokształcące Cosinus, Prywatna Policealna Szkoła Libertia dla Dorosłych, Zaoczna Policealna Szkoła Cosinus I oraz Zaoczna Policealna Szkoła Cosinus.

Po raz kolejny wydano informator miejskich placówek oświatowych: „Oferta Edukacyjna tarnowskich szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2016/2017” w formie książkowej i elektronicznej. Dostępny na stronie www.edunet.tarnow.pl był też drugi informator „Pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla dzieci i młodzieży w Tarnowie”.

Oferta edukacyjna uwzględniała preferencje dzieci, młodzieży i rodziców oraz zmiany w edukacji i na rynku pracy. Uatrakcyjniły ją szczególnie następujące czynniki:

1. Powstanie w Tarnowie kilku nowych szkół i placówek w szczególności:

- Punkt Przedszkolny Mały Książę,
- NOVA Gimnazjum dla Dorosłych,
- Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii Libertia.

2. Klasy patronackie w liceach ogólnokształcących.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie obejmuje patronatem klasy w szkołach: ZSB, ZSO 2, III LO, ZST, ZSME. Celem patronatu jest podnoszenie jakości i efektywności nauczania w ramach kształcenia ogólnego poprzez:

- umożliwienie uczniom klasy patronackiej rozwijania zainteresowań z zakresu biologii i chemii,
- podejmowanie działań prowadzących do ponadprogramowego poszerzenia wiedzy i umiejętności uczniów klasy patronackiej z zakresu biologii i chemii, pozwalające na szersze wykorzystanie metody eksperymentu w nauczaniu tych przedmiotów,
- rozwój i doskonalenie umiejętności praktycznego zdobywania wiedzy z zakresu biologii i chemii,
- wszechstronny rozwój intelektualny poprzez kontakt z kadrą naukowo-dydaktyczną i studentami PWSZ,
- rozwój kompetencji i umiejętności zawodowych kadr, w szczególności w zakresie nowoczesnych narzędzi oraz technologii informacyjno – komunikacyjnych oraz pracy metodą eksperymentu,
- wymiana doświadczeń między nauczycielami Liceum, a pracownikami PWSZ w ramach prowadzonego patronatu,
- wspólne pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym z funduszy Unii Europejskiej,

prorowadzenie działań na rzecz innowacyjności oraz rozwijanie współpracy sygnatariuszy porozumienia w zakresie innowacji,

- promowanie wśród uczniów klasy patronackiej kreatywności, inicjatyw, innowacji,
- propagowanie oferty dydaktycznej PWSZ.

3. Funkcjonowanie oddziału międzynarodowego w II Liceum Ogólnokształcącym.

4. Wzmocnienie szkolnictwa zawodowego w kierunku podniesienia atrakcyjności szkół zawodowych, a także wyposażenia uczniów w kwalifikacje ułatwiające znalezienie miejsca na rynku pracy. Wyrazem tego są:

- nowe kierunki w szkolnictwie zawodowym w:

Technikum Nr 2 w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego

- technik chłodnictwa i klimatyzacji
- technik cyfrowych procesów graficznych

Technikum Nr 7 w Zespole Szkół Budowlanych

- technik technologii drewna

Zasadniczej Szkole Zawodowej Nr 3 w Zespole Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych

- wędliniarz

Zasadniczej Szkole Zawodowej Nr 4 w Zespole Szkół Techniczno-Zawodowych

- operator urządzeń przemysłu szklarskiego
- mechanik motocyklowy

Zasadniczej Szkole Zawodowej Nr 1 w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego

- mechanik motocyklowy

ponadto w:

Zasadniczej Szkole Zawodowej w Zespole Szkół Niepublicznych (ul. Skorupki 9)

- cukiernik.

- program „Małopolska Chmura Edukacyjna” (w dwóch tarnowskich szkołach: IV LO w ZSO1 i II LO w ZSO2)

5. Poprawa efektywności pracy szkół przez rozwijanie innowacji. W roku szkolnym 2016/2017 organ prowadzący wyraził zgodę na finansowanie różnych innowacji pedagogicznych, w wymiarze 156 godzin tygodniowo (PP32, SP 9, SP10, SP 18, G4, G6, ZSO1, ZSO2, ZSO 5).

6. Programy i projekty wspomagających edukację.

Odbyły się XIII Miejskie Targi Edukacyjne, zorganizowane przez Wydział Edukacji przy współpracy z Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży Ochotniczych Hufców Pracy oraz Centrum Kształcenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy w Tarnowie. W Targach uczestniczyło około 1.924 uczniów z 35 gimnazjów z regionu i 15 z terenu miasta. Rozdano 600 informatorów. Podczas Targów zorganizowano zajęcia informacyjno-doradcze, warsztaty: „Gimnazjalisto – planuj przyszłość już dziś”, „Jak wybrać zawód”, „Poznajemy zawody”. Uczniowie skorzystali również z indywidualnych konsultacji i porad udzielanych przez doradców zawodowych, z zakresie: określenia predyspozycji zawodowych, planowania kariery zawodowej, wyboru szkoły, tworzenia indywidualnego planu działania.

Dnia 3 listopada 2016 r. po raz szósty zorganizowano w III Liceum Ogólnokształcącym Tarnowskie Spotkania Edukacyjne dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych w formie targów.

Około 700 osób skorzystało z szansy bezpośredniego kontaktu z 14 uczelniami, które przygotowały profesjonalną ofertę.

Pomocy w wyborze dalszego kierunku kształcenia udzielali nauczyciele w szkołach, doradcy zawodowi w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (PPP) w Tarnowie. Ponadto - znajdujące się w strukturze OHP – Centrum Edukacji i Pracy, Młodzieżowe Biuro Pracy, Klub Pracy i Mobilne Centrum Informacji Zawodowej oraz Regionalny Ośrodek Szkolenia Zawodowego Młodzieży. PPP jest koordynatorem programu „Festiwal Zawodów w Małopolsce” w subregionie tarnowskim (pięć powiatów, 496 uczestników warsztatów dla gimnazjalistów). Poradnia aktywnie uczestniczyła w VI Ogólnopolskim Tygodniu Kariery, w Giełdzie Informacji Zawodowej od kilku lat organizowanej w OHP. Uczniowie z problemem zdrowotnym, niezdecydowani, chcący uzyskać dodatkowe informacje byli konsultowani na bieżąco, a w razie konieczności ponownie zapraszani do poradni.

Podobnie jak w roku ubiegłym, w Tarnowie utrzymuje się wysoki, jak na dzisiejsze realia demograficzne, nabór uczniów spoza miasta do szkół podstawowych (10%), gimnazjów (27%,) i szkół ponadgimnazjalnych (70%).

Miasto Tarnów konsekwentnie wspiera edukację na każdym etapie kształcenia. Jej mocną stroną jest bogata oferta edukacyjna, wysoki nabór do szkół, wykraczanie poza obowiązkowe zadania edukacyjne, wspomaganie procesu edukacji i podwyższanie jego jakości poprzez realizację licznych programów i projektów, innowacje pedagogiczne oraz inwestowanie w lepszą bazę edukacyjną.

Programy i projekty edukacyjne. Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2013-2025:

1) Małopolska Chmura Edukacyjna to wspólne przedsięwzięcie Województwa Małopolskiego, Akademii Górniczo-Hutniczej i partnerów, którzy przystąpili do współpracy (szkół wyższych i ponadgimnazjalnych). Ma na celu zwiększenie stopnia wykorzystania nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych w procesie nauczania i rozwoju kompetencji kluczowych uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Okres realizacji projektu pilotażowego obejmował lata 2013-2015, a łączne nakłady finansowe wyniosły 496.839 zł. Zakładał budowę tzw. systemu informatycznego, czyli zaopatrzenia szkół w dostęp do sieci bezprzewodowych, systemów wideokonferencyjnych i współpracy zdalnej, tablic multimedialnych, mobilnych pracowni itp. Właściwy etap realizacji projektu w ramach nowej perspektywy finansowej UE obejmuje lata 2015-2020. W roku szkolnym 2016/2017 dwie tarnowskie szkoły otrzymały dofinansowanie na realizację własnych projektów:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1:

Tytuł Projektu: „Małopolska Chmura Edukacyjna – Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Tarnowie”

Wybrane obszary tematyczne: biologia, chemia

Całkowita wartość projektu: 27.056,38 zł.

Przyznane dofinansowanie: 27.056,38 zł (w tym 24.208,32 zł ze środków UE i 2.848,06 zł ze środków krajowych);

- Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2:

Tytuł Projektu: „Rozwój kompetencji kluczowych uczniów Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Tarnowie w obszarach ogólnych: informatyka i matematyka”

Wybrane obszary tematyczne: informatyka, matematyka

Całkowita wartość projektu: 22.246,53 zł.

Przyznane dofinansowanie: 21.126,53 zł (w tym 18.909,55 zł ze środków UE i 2.216,98 zł ze środków krajowych).

W ramach projektów w obu szkołach realizowane są zajęcia on-line (prowadzone przez nauczycieli akademickich i transmitowane w czasie rzeczywistym dzięki narzędziom teleinformatycznym, z możliwością czynnego udziału uczniów) oraz koła naukowe z wybranych dwóch przedmiotów. Przewiduje się też wyjazdy na uczelnie wyższe w Krakowie (po jednym na semestr w każdym z przedmiotów).

2) Program „Zdrowie Tarnowianina”. Edukacja zdrowotna we współpracy z PWSZ - profilaktyka nadwagi i otyłości oraz korekcja wad postawy uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, udzielanie pierwszej pomocy. Okres realizacji obejmuje lata 2013-2017, łączne nakłady finansowe wyniosą 189.048 zł. Program zakłada przeprowadzenie szczegółowej analizy jakości postawy ciała około 430 uczniów i uczestnictwo 55 uczniów w autorskim programie ćwiczeń korygujących postawę ciała. Wsparcie uzdolnionej ruchowo młodzieży z rejonu miasta Tarnowa, regularnie uczestniczącej w treningach sportowych, w monitorowaniu i kontrolowaniu obciążeń treningowych, projektowaniu planów treningowych i indywidualizacji procesu treningowego. Aby ocenić skalę zagrożenia zaburzeniami w stanie odżywiania przeprowadzone zostanie badanie około 500 uczniów klas IV-VI szkół podstawowych. Opracowany raport będzie stanowił podstawę planowania działań edukacyjnych w środowisku rodzinnym, nauczania i wychowania. Raport zostanie przedstawiony do analizy przez dyrektorów szkół, nauczycieli, badanych dzieci i ich rodziców. Program obejmuje też promocję zróżnicowanego i zbilansowanego sposobu odżywiania się młodzieży, profilaktykę otyłości oraz chorób cywilizacyjnych, których podłożem jest nadmiar masy ciała.

Kształcenie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Tarnowski system oświaty zapewnia każdemu dziecku, w tym niepełnosprawnemu, uczęszczającemu do przedszkola, szkoły lub placówki wsparcie w rozwoju i pomoc psychologiczno-pedagogiczną, stosownie do jego potrzeb w tym zakresie. Wspomaga pełny rozwój dzieci i uczniów, akcentuje „edukację włączającą” uczniów niepełnosprawnych. Kształcenie specjalne jest specyficzną formą wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z zaburzeniami zachowania, deficytami rozwojowymi psychofizycznymi lub schorzeniami. Stwarza odpowiednie warunki dla uczniów zdolnych.

Tabela nr 65: Liczba uczniów w szkołach objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną w roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016.

Wyszczególnienie	2014/2015			2015/2016		
	Liczba uczniów	Liczba uczniów objętych ppp	Objęci ppp % uczniów w szkole	Liczba uczniów	Liczba uczniów objętych ppp	Objęci ppp % uczniów w szkole
Przedszkola Publiczne - oddz. przedszk.	3.276 151	1.036	31,6	3.031	1.146	37,8

przy SP						
Szkoły Podstawowe	5.368	7.836	42,27	5 538	10.853	59,3
Gimnazja	3.059			3 046		
Szkoły Ponadgimnazjalne	9.731			9 703		
Razem:	21.815	8.872	40,7	21.318	11.999	56,3 %

Tabela opracowana na podstawie analizy wypełnionych ankiet przez publiczne szkoły i przedszkola w Tarnowie - stan na 30.06.2016 r. Zagadnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej rozeznawano w 2014/2015 w 45 szkołach i 27 przedszkolach, a w 2015/2016 – w 50 szkołach i 26 przedszkolach.

Źródło: Wydział Edukacji w Urzędzie Miasta Tarnowa

W oparciu o miejskie badania ankietowe za rok szkolny 2015/2016 wykonane przez PPP na około 21.318 dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach publicznych objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną było 11.999 uczniów i przedszkolaków, czyli 56,3% (2014/2015 – 40,7%). W tej liczbie było 2 851 dzieci i młodzieży z opiniami i orzeczeniami, a bez nich 9 412. Tym ostatnim nauczyciele udzielają różnorodnej pomocy głównie pedagogicznej jako kompetentni pracownicy szkół czy placówek oświatowych.

Do głównych działań Gminy Miasta Tarnowa wspierających edukację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należą:

- rozwijanie zintegrowanego systemu wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci od zera do sześciu lat w zakresie diagnozy, poradnictwa i terapii,
- prowadzenie wielostronnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych, oddziałów integracyjnych, specjalnych, nauczania indywidualnego, różnych form zajęć dla osób niepełnosprawnych, wydawanie skierowań do młodzieżowych ośrodków wychowawczych i socjoterapii i in.,
- zapewnienie wykwalifikowanej kadry nauczycieli i specjalistów,
- wdrażanie projektów edukacyjnych uwzględniających specjalne potrzeby tej grupy dzieci i młodzieży,
- usuwanie barier architektonicznych i komunikacyjnych w szkołach i przedszkolach,
- sukcesywne wyposażanie przedszkoli i szkół w odpowiednie pomoce i technologie edukacyjne.

Tabela nr 66: Działania Gminy Miasta Tarnowa w zakresie kształcenia specjalnego 2015 i 2016

Działania	2015	2016	Uwagi
Skierowania do wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka	25	32	Na podstawie opinii PPP
Skierowania do nauczania indywidualnego	146	100	Na podstawie orzeczeń do kształcenia specjalnego wydanych przez PPP i wniosków rodziców
Skierowania do oddziałów integracyjnych			Na podstawie orzeczeń do kształcenia specjalnego wydanych przez PPP w Tarnowie i wniosków rodziców
liczba rozpatrywanych spraw	68	68	
liczba skierowań	66	68	

Zespół Szkół Specjalnych dla Nieśłyszących i Słabo Słyszących			Na podstawie opinii PPP i wniosków rodziców. Skierowania wydawane są tylko do szkoły podstawowej i gimnazjum. Do szkół ponadgimnazjalnych naboru dokonuje szkoła
liczba skierowań	9	6	
skierowania do nauczania indywidualnego	4	4	
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy (SOSW)			Na podstawie orzeczeń PPP i wniosków rodziców lub postanowień sądu. Skierowania wydawane są tylko do szkoły podstawowej i gimnazjum. Do szkół ponadgimnazjalnych naboru dokonuje szkoła
liczba skierowań	45	51	
skierowania do zajęć rewalidacyjnych	3	16	
skierowania do nauczania indywidualnego	17	8	
Resocjalizacja i socjoterapia			Kierowanie do MOW w Polsce - na podstawie orzeczenia Sądu Rejonowego Wydział III Rodzinny i Nietletnich w Tarnowie. Kierowanie do MOS na terenie kraju – wyłącznie na podstawie orzeczeń PPP i wniosków rodziców. Starosta powiatu właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia, nieprowadzący ośrodka socjoterapii, kieruje ucznia do ośrodka wskazanego przez wnioskodawcę lub do najbliższego powiatu prowadzącego taki ośrodek. Starosta powiatu prowadzący MOS kwalifikuje wniosek w miarę wolnych miejsc w ośrodku i wydaje skierowanie
liczba rozpatrywanych spraw	35	35	
skierowania do Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych	18	18	
skierowania do Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii	4	4	

Źródło: Wydział Edukacji w Urzędzie Miasta Tarnowa

Na terenie Gminy Miasta Tarnowa prowadzone są różnorodne działania i formy kształcenia specjalnego na rzecz tarnowskich dzieci i młodzieży, z których korzystają również rówieśnicy z gmin ościennych. Uczniowie ci otrzymują skierowania na cały okres kształcenia do odpowiednich oddziałów lub klas.

Tabela nr 67: Nadzorowane przez miasto placówki zajmujące się szkolnictwem specjalnym w latach 2014/2015 i 2016/2017

Szkoły/Przedszkola	2015/2016	2016/2017	Uwagi
Oddziały integracyjne			Funkcjonują w czterech przedszkolach (nr: 1, 14, 18 i 35), trzech szkołach podstawowych (3, 9, 11), w jednym gimnazjum (7) oraz jednej szkole ponadgimnazjalnej (XX LO).
liczba oddziałów	44	46	
liczba uczniów ogółem	790	839	
liczba uczniów niepełnosprawnych	198	195	

Oddziały specjalne dla uczniów autystycznych			Oddziały specjalne dla uczniów autystycznych i dzieci z innymi niepełnosprawnościami (sprzężenia) istnieją w SOSW - 13 oddziałów, 49 dzieci i uczniów) oraz w SP 11 (3 oddziały, 13 uczniów). W SOSW w każdej grupie liczącej 2-4 dzieci, jest co najmniej jedno dziecko z autyzmem.
liczba oddziałów	21	13	
liczba uczniów niepełnosprawnych	57	49	
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy			
liczba oddziałów	47	48	
liczba uczniów	257	244	
liczba wychowanków w internacie	62	51	
Zespół Szkół Specjalnych dla Nieśłyszących i Słabo Słyszących			
liczba oddziałów	10	10	
liczba uczniów	57	61	
Zespół Specjalnych Szkół Przyszpitalnych			
liczba oddziałów	5	5	
liczba uczniów	1515*	683**	W ZSSP funkcjonują oddziały specjalne dla dzieci i uczniów chorych, nauka przy łóżku dziecka (na oddziałach: wewnętrzny, chirurgia, laryngologia, okulistyka, ortopedia i rehabilitacja). W latach szkolnych 2015/2016 oraz 2016/2017 - pięć oddziałów, w tym jeden łączony przedszkolny, cztery szkoły podstawowej, jeden łączony gimnazjalny.

* Rzeczywista liczba uczniów, która przewinęła się przez Zespół Specjalnych Szkół Przyszpitalnych w roku szkolnym 2015/2016 wyniosła ogółem 1515.

** Rzeczywista liczba uczniów, która przewinęła się przez Zespół Specjalnych Szkół Przyszpitalnych od 1.09.2016 r. do 31.01.2017 r. wyniosła ogółem 683.

Źródło: Wydział Edukacji w Urzędzie Miasta Tarnowa

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna realizowana była w formie: zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych, rewalidacji indywidualnej, zajęć terapeutycznych. Ponadto w trakcie roku szkolnego organ prowadzący przyznaje dodatkowe godziny na realizację nauczania indywidualnego, indywidualny program i tok nauki. Miasto stara się rozsądnie sprostać rosnącym potrzebom.

Istotną rolę w tym zakresie odgrywają dwie funkcjonujące w Tarnowie miejskie poradnie pełniące rolę koordynującą, doradczą, szkoleniową oraz udzielają pomocy psychologicznej i terapeutycznej. Pałac Młodzieży wspiera dzieci i rodziców w zakresie różnorodnych form organizacji wolnego czasu, proponując na rzecz niepełnosprawnych m.in. arteterapię, zajęcia grupowe i indywidualne uczące radzenia sobie z trudnościami, słabościami, emocjami;

udzielanie wsparcia; poznanie technik wzmacniania poczucia własnej wartości, doradztwo zawodowe.

Na wniosek rodziców Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna wykonała w roku szkolnym 2015/2016 3.867 diagnoz specjalistycznych dzieci i młodzieży, wydała 395 orzeczeń i 958 opinii. Diagnozy dotyczyły zakresu psychologicznego, pedagogicznego, logopedycznego i doradztwa zawodowego badanych. Na 395 orzeczeń kwalifikujących do różnych form kształcenia specjalnego najliczniejsze obejmują: z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – 40, w stopniu umiarkowanym lub znacznym – 29, w stopniu głębokim (zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze) – 13, z niepełnosprawnościami sprzężonymi – 46, autyzmem, w tym zespołem Aspergera – 30, dzieci niesłyszące i słabo słyszające – 25, z niepełnosprawnością ruchową w tym afazją – 21. Najwięcej było orzeczeń o potrzebie nauczania indywidualnego (133). Znaczną liczbę stanowiły również orzeczenia dla zagrożonych niedostosowaniem społecznym (32). Wydano 12 orzeczeń dzieciom z rejonu działań poradni w Dąbrowie Tarnowskiej (niepełnosprawność w obrębie narządu wzroku, niepełnosprawności sprzężone).

Ponadto wydano pisemne opinie, m.in. w sprawach: odroczenia rozpoczęcia spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego – 11 (w ubr. 374), dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia – 264, udzielenia zezwolenia na indywidualny tok lub program nauki (dzieci wybitnie uzdolnione) – 44, objecie dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu – 46, objecie dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole lub placówce oświatowej – 135, o specyficznych trudnościach w uczeniu się – 135, inne opinie o przebadanych – 263 oraz 29 opinii w sprawie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. Wstępnym badaniem gotowości szkolnej objęto 32 placówki publiczne i niepubliczne. W badaniach psychologicznych wzięło udział – 688 pięcioletków (65,4% dzieci z wszystkich wymienionych placówek).

Przesiewowe badania logopedyczne przeprowadzone u 495 przedszkolaków (pięć i sześciolatki) wykazały główne nieprawidłowości, tj. seplenie i rwanie oraz inne problemy komunikacyjne i wady wymowy. Obie poradnie realizowały zajęcia integracyjne i specjalistyczną pomoc (psychologiczno-pedagogiczna, terapia rodzin, indywidualna dzieci, młodzieży, socjoterapia). PPP prowadziła zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, terapie logopedyczne, psychologiczne i EEG Biofeedback ponadto terapię zaburzeń spektrum autyzmu i zespołem Aspergera. Liczba spotkań z dziećmi wyniosła ogółem około 6.000.

Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna specjalizuje się w terapii i profilaktyce zaburzeń, mediacjach, prowadzi młodzieżowy telefon zaufania Multicom. W roku szkolnym 2015/2016 przyjęto indywidualnie 1.043 osób w tym: 573 rodziców, 45 nauczycieli, 353 uczniów. Objęto terapią rodzinną 42 rodziny. Poradnia przeprowadziła 680 zajęć psychoterapeutycznych, w tym 58 dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem, 89 sesji terapii EEG-Biofeedback dla dziewięciu uczniów, sześciu grup socjoterapeutycznych (69 spotkań dla 46 uczestników), jedną mediację, zajęcia psychoedukacyjne w szkołach i placówkach oświatowych dla 883 osób, 43 superwizje pracy terapeutycznej, 95 przypadków klientów.

Wybrane propozycje wspierające wychowanie i na rzecz niepełnosprawnych:

- XXI Ogólnopolski Festiwal Artystyczny dla dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Śpiewaj z Nami”, w tarnowskim teatrze.
- Obchody Małopolskich Dni Osób Niepełnosprawnych (9-14 maja 2016 r.), z aktywnym udziałem w nim szkół i placówek oświatowych (w tym specjalne i integracyjne), Pałacu

Młodzieży, PPP, SPPT: m.in. Dni Otwarte w placówkach i instytucjach, zajęcia integracyjne w szkołach i przedszkolach.

- inicjatywy organizacji pozarządowych. KCEM „KANA” w ramach otrzymanej dotacji z Gminy Miasta Tarnowa prowadziła całorocznie działające Centrum Systemowego Rozwoju dla 80 dzieci i ich rodziców, Stowarzyszenie „To, Co Wspólne” zrealizowało projekt „Podróże z wyobraźnią – wychowanie przez sztukę i dla sztuki” oraz Stowarzyszenie KANON projekt „Akademia rozwoju talentu – ART”.

- 5-9 grudnia 2016 r. odbył się Tarnowski Tydzień Autyzmu pod hasłem „Oblicza autyzmu”, zorganizowany Przez Fundację Motyle wraz z Urzędem Miasta Tarnowa.

14.4 Pomoc materialna dla uczniów, stypendia i wyróżnienia

Pomoc materialna dla uczniów ma charakter socjalny (stypendium szkolne i zasiłek szkolny, wyprawka szkolna, bezpłatne podręczniki, dożywianie oraz dowóz do szkoły) lub motywacyjny (za szczególne osiągnięcia naukowe, sportowe i artystyczne).

Tabela nr 68: Stypendia socjalne przyznane w latach 2015 i 2016

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.
Liczba uczniów	1.398	1.460
Wyplacona kwota stypendium razem z jednorazowymi zasiłkami szkolnymi, w tym jednorazowy zasiłek szkolny:	823.509,00	830.874,96
- liczba uczniów	28	15
- kwota	14.210,00	7.124,00
Dotacja z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego	655.418	662.294,50
Własne środki Gminy Miasta Tarnowa	168.091	168.580,46

Źródło: Wydział Edukacji w Urzędzie Miasta Tarnowa

Stypendia szkolne o charakterze socjalnym dla uczniów będących w trudnej sytuacji materialnej za 2016 r. wypłacono 1.460 uprawnionym uczniom na kwotę 830.874,96 zł a zasiłki szkolne 15 uczniom na kwotę 7.124 zł.

Od lipca do listopada 2016 r. realizowano Rządowy program pomocy uczniom „Wyprawka szkolna”, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5 lipca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1045). Przyznano dofinansowanie 178 uczniom (w 2015 r. – 502, w 2014 r. – 956). Wszystkie osoby objęte Rządowym programem posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną. Są wśród nich uczniowie: 44 ze szkół podstawowych (kl. I-III materiały edukacyjne – 14, kl. VI – 30), 38 z gimnazjów (kl. III) i 96 ze szkół ponadgimnazjalnych (licea ogólnokształcące – 28, zasadnicze szkoły zawodowe – 31, technika – 16, oraz szkoły specjalne przysposabiające do pracy – 21). Łączny koszt pomocy finansowej na zakup książek wyniósł 39.024 zł (2015 r. - 110.576 zł, 2014 r. – 236.028 zł).

Dotacja podręcznikowa to dotacja celowa z budżetu państwa na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów (bezpłatny dostęp) z zakresu kształcenia ogólnego, określonych w ramowych planach nauczania dla tych szkół.

W 2016 r. na realizację zadania polegającego na wyposażeniu:

- około 7.490 uczniów w materiały ćwiczeniowe (z klas I-V szkół podstawowych – 5.106, z klas I-II gimnazjów – 2.384),
- około 3.591 uczniów w podręczniki lub materiały edukacyjne (z klas III, V szkół podstawowych – 2.295, z klas II gimnazjów – 1.296),
- około 249 uczniów w podręczniki lub materiały edukacyjne, w wyniku zwiększenia się liczby uczniów w tych klasach w stosunku do zeszłego roku (z klas I, II, IV szkół podstawowych - 205, z klas I gimnazjów – 44),

wojewoda udzielił Gminie Miasta Tarnowa dotacji celowej w wysokości 778.996,82 zł (w 2015 r. na wyposażenie 4.658 uczniów z klas I, II, IV szkół podstawowych i I gimnazjów wydatkowano 690.085,13 zł, w 2014 r. na wyposażenie 1.228 uczniów z klas I szkół podstawowych wydatkowano 90.967 zł). Maksymalna kwota dotacji na jednego ucznia wynosi od 74,25 zł do 272,27 zł, a w przypadku uczniów niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego korzystających z podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych dostosowanych do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych od 148,50 zł do 5445,40 zł.

Wyplacono również pomoc finansową o charakterze motywacyjnym, w formie przyznawanego przez Prezydenta Miasta Tarnowa jednorazowego stypendium dla uzdolnionych uczniów na podstawie uchwały Nr XIII/150/2011 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 22 września 2011 r. w ww. sprawie (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2015 r., poz. 4489). Jego wysokość uzależniona jest od liczby kandydatów spełniających kryteria regulaminu, przy czym nie może przekroczyć kwoty 3.000 zł brutto na jednego ucznia. Biorąc pod uwagę wymogi regulaminu i zabezpieczone na ten cel środki w wysokości 200.000 zł (według podziału: 70% – naukowe, 15 % - artystyczne, 15% - sportowe), stypendium przyznano 93 uczniom (w 2015 r. – 102, w 2014 r. – 79), w kwocie:

- 2.745 zł (dla osoby legitymującej się wybitnymi osiągnięciami naukowymi, która uzyskała tytuł laureata) – 47 uczniów,
- 2.196 zł (dla osoby legitymującej się wybitnymi osiągnięciami naukowymi, która uzyskała tytuł finalisty) – pięciu uczniów,
- 2.307 zł (dla osoby legitymującej się wybitnymi osiągnięciami artystycznymi, która uzyskała tytuł laureata) – 13 uczniów,
- 1.071 zł (dla osoby legitymującej się wybitnymi osiągnięciami sportowymi, która zajęła miejsce I-III) – 28 uczniów.

Całkowity koszt wydatkowany na stypendium w 2016 r. wyniósł 199.974 zł (w. 2015 r. – 199.948 zł, 2014 r. – 193.993 zł).

Stypendia Prezesa Rady Ministrów w roku szkolnym 2016/2017 otrzymało 19 uczniów (18 z 18 szkół publicznych oraz jeden uczeń ze szkoły niepublicznej). Stypendium Ministra Edukacji Narodowej otrzymał jeden uczeń z III Liceum Ogólnokształcącego w Tarnowie (w 2015 r. – trzech, w 2014 r. – nie przyznano).

W 2016 r. dzieci i młodzież szkół i placówek oświatowych korzystali z wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Jako zadanie wynikające z art. 17 ustawy o systemie oświaty, realizowany jest dowóz dzieci do szkoły tam, gdzie odległości w ramach obwodów są większe niż wymagają przepisy. Zgodnie z tą ustawą korzystają z dowozu również uczniowie niepełnosprawni zarówno do przedszkoli jak i szkół tak publicznych jak i niepublicznych. W 2015 r. łączna kwota wydatków na dowóz dzieci niepełnosprawnych do szkół wyniosła 20.393,84 zł. Najwięcej dzieci przewozi SOSW. W 2016 r. dowożenie uczniów do szkół było realizowane dla dzieci z Przedszkola Publicznego nr 1

z Oddziałami Integracyjnymi, Przedszkola Publicznego nr 18, uczniów Szkoły Podstawowej nr 3, nr 9, nr 11, Gimnazjum nr 6 i nr 11, Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 5 i nr 6, Zespołu Szkół Specjalnych dla Nieśłyszących i Słabo Słyszących oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego. Łączna kwota wydatkowana przez gminę na ten cel wyniosła 414.399,81 zł. Uczniowie gmin ościennych dowożeni są na koszt własnych gmin.

Tabela nr 69: Rozliczenie końcowe - finansowe i merytoryczne - środków przeznaczonych w roku 2016 na dofinansowanie pracodawcom kosztów przygotowania zawodowego młodocianych pracowników w ramach środków przekazywanych z Funduszu Pracy

Wyszczególnienie	Liczba pracodawców, którzy otrzymali dofinansowanie kosztów kształcenia ze środków Funduszu Pracy	Liczba młodocianych, którzy u tych pracodawców zrealizowali przygotowanie zawodowe	Wydatkowana przez gminę kwota ze środków Funduszu Pracy na realizację decyzji przyznających dofinansowanie pracodawcom
Nauka zawodu 36 m-cy	38	59	374.249,06 zł
Przyuczenie do wykonywania określonej pracy	1	5	218.44,00 zł
Wykorzystano razem ze środków Funduszu Pracy:			396.093,06 zł

Źródło: Wydział Edukacji w Urzędzie Miasta Tarnowa

14.5 Kadry i ich doskonalenie

Na dzień 31.12.2016 r. w tarnowskich jednostkach oświatowych zatrudnionych było 2.811 nauczycieli (w 2015 r. 2.574), co stanowiło 2.652,5 etatów (w 2015 r. 2.650 etatów). 84% z tej liczby (w 2015 r. 88 %) to nauczyciele posiadający stopień awansu zawodowego nauczyciela mianowanego i dyplomowanego.

W 2016 do Urzędu Miasta Tarnowa zgłosiło się 60 nauczycieli poszukujących pracy (w 2015 r. – 50). Osoby te zarejestrowały się w programie pozwalającym na samodzielne wyszukiwanie ofert opublikowanych na stronach portalu EduNet - systemu wspomagania zarządzania edukacją. Dzięki tej aplikacji kilka osób znalazło zatrudnienie, głównie na zastępstwa za nieobecnych nauczycieli.

W 2016 r. komisje egzaminacyjne powołane zarządzeniami Prezydenta Tarnowa przeprowadziły 54 egzaminy dla nauczycieli ubiegających się o awans zawodowy na stopień nauczyciela mianowanego, wydano tyleż samo aktów nadania stopnia awansu zawodowego na ten stopień. Przedłużono powierzenia stanowisk dyrektorom czterech placówek oświatowych, jednej szkoły i jednego zespołu szkół.

Tabela nr 70: Odznaczenia, nagrody i wyróżnienia pracowników oświaty w 2015 i 2016r.

Rodzaj wyróżnienia	2015	2016
Medale Komisji Edukacji Narodowej	51	28
Nagrody Ministra Edukacji Narodowej	1	9
Nagrody Małopolskiego Kuratora Oświaty	6	4

Krzyże Zasługi: złoty, srebrny i brązowy	7 (1+4+2)	5 (0+1+4)
Medale za długoletnią służbę: złoty, srebrny i brązowy	74 (16+31+27)	59 (15+30+14)

Źródło: Delegatura Małopolskiego Kuratorium Oświaty w Tarnowie, Wydział Edukacji UMT

Tabela nr 71: Nagrody Prezydenta Tarnowa dla pracowników oświaty w 2015 i 2016 r.

Rodzaj wyróżnienia	2015	2016
Nagrody specjalne tzw. menadżerskie	0	0
Za osiągnięcia dydaktyczno – wychowawcze	106	113
Najlepszy wychowawca roku	1	0
Z okazji jubileuszu szkół	0	0
Suma:	107	113

Źródło: Wydział Edukacji UMT

Organ prowadzący szkoły i placówki oświatowe opracowuje na każdy rok budżetowy plan dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli, biorąc pod uwagę wnioski dyrektorów szkół i placówek zgłoszone do dnia 30 listopada danego roku. Maksymalna kwota na dofinansowanie do kształcenia wynosiła od 1.500 zł do 3.000 zł. W 2016 r. priorytetami były: terapia pedagogiczna, diagnoza i terapia pedagogiczna, socjoterapia, profilaktyka i terapia uzależnień oraz wczesne wspomaganie rozwoju dziecka.

W roku 2016 dokonano odpisu 1% od planowanych wynagrodzeń w wysokości 1.128.263 zł na dokształcanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli, z czego wydatkowano od stycznia do grudnia kwotę 972.465,03 zł. W ramach tej kwoty około 4.637 osób wzięło udział w różnego rodzaju formach doskonalenia i dokształcenia zawodowego nauczycieli m.in. kursach kwalifikacyjnych i doskonalących, seminariach, konferencjach, warsztatach oraz szkoleniach. Ponadto 166 nauczycieli skorzystało z dofinansowania do studiów I i II stopnia oraz studiów podyplomowych. W 2015 r. wysokość odpisu wyniosła 1.069.950 zł, wydatkowano natomiast 904.970,82 zł.

Miejski system wspierania oraz doskonalenia nauczycieli tarnowskich szkół i placówek oświatowych obejmuje Tarnowską Inicjatywę Oświatową e-ducaTIO.

Podstawę funkcjonowania e-ducaTIO stanowi Zespół Liderów Przedmiotowych miasta Tarnowa (sześć osób). Miejsce jego spotkań (szkoleń, dyżurów i wspólnej pracy) są miejskie placówki edukacji szkolnej oraz Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Tarnowie (MCDM ODN). W 2016 r. w ramach „e-ducaTIO” zorganizowano 72 formy szkoleniowe z udziałem 1.193 nauczycieli (w 2015 r. było to 50 form szkoleniowych dla 877 uczestników) oraz przygotowano publikację prezentującą doświadczenia dyrektorów tarnowskich placówek oświatowych w zakresie przywództwa edukacyjnego. Były to m.in.:

- Akademia Edukacji Medialnej ICT: warsztaty doskonalące kompetencje posługiwania się przez nauczycieli narzędziami TIK oraz wykorzystania darmowych narzędzi i aplikacji dostępnych w Internecie,

- warsztaty i seminaria dla nauczycieli edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej rozwijające umiejętności kreatywnego prowadzenia zajęć z dziećmi,

- w ramach wsparcia przedmiotowego dla nauczycieli języków obcych: cykl warsztatów prowadzonych przez nauczycieli praktyków pokazujących jak wykorzystać dostępne narzędzia TIK na lekcjach języków obcych,
- dla nauczycieli języka polskiego i przedmiotów humanistycznych: seminaria i warsztaty poświęcone nowym tendencjom w nauczaniu języka polskiego.
- dla nauczycieli bibliotekarzy (i innych zainteresowanych nauczycieli) zostały zrealizowane dwa cykle zajęć nawiązujące do aktualnych priorytetów polityki oświatowej państwa, upowszechniania czytelnictwa, rozwijania kompetencji czytelniczych wśród dzieci i młodzieży oraz kształtowania postaw, wychowania do wartości. Były to cykle: „Mądre, piękne, niezwykle” o najnowszej literaturze dla dzieci i młodzieży o wyjątkowych walorach literackich i estetycznych oraz „Kreatywni w bibliotece” – poświęcone sposobom zachęcania dzieci i młodzieży do czytania poprzez działania twórcze,
- w zakresie edukacji historycznej i obywatelskiej zorganizowano seminarium uświetniające 1050 rocznicę Chrztu Polski, z wykładami wybitnych znawców tematu i udziałem zarówno nauczycieli jak i uczniów, odbyło się też seminarium poświęcone wychowaniu patriotycznemu oraz konferencja „Historia jest ważna – o edukacji historycznej w Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku” (współorganizacja MCDM ODN w Tarnowie). Ponadto rozpoczęto z inicjatywy Lidera TIO, we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej w Krakowie i Ministerstwem Edukacji Narodowej, realizację projektu „Między dwoma totalitaryzmami” – odbyły się trzy seminaria, trzy kolejne zostaną zrealizowane do czerwca 2017 r.,
- dla nauczycieli przedmiotów ścisłych: warsztaty poświęcone rozbudzaniu aktywności twórczej, rozwijaniu kreatywności u dzieci,
- w ramach wsparcia pedagogicznego i psychologicznego: odbyła się dwudniowa konferencja naukowa, we współpracy z Małopolską Wyższą Szkołą Ekonomiczną i Stowarzyszeniem Rodzin Katolickich „Szkoła i rodzina. Współpraca i dialog”. Pokłosiem konferencji będzie publikacja o tej tematyce. Ponadto odbyły się warsztaty i seminaria poświęcone takim problemom jak: prowokacyjne zachowania uczniów, niedostosowanie społeczne, agresja i przemoc rówieśnicza, dopalacze, zaburzenia zachowania, autyzm i inne,
- rozpoczęto realizację projektu, we współpracy z Polskim Towarzystwem Biblioterapeutycznym, którego celem jest przygotowanie nauczycieli bibliotekarzy i innych zainteresowanych nauczycieli do prowadzenia zajęć biblioterapeutycznych zgodnie z założeniami PTB. Efektem udziału nauczycieli w tym projekcie będzie przyznanie placówkom certyfikatów „Biblioterapeutyczna Biblioteka”, „Biblioterapeutyczna Szkoła” potwierdzających wysoką jakość zajęć biblioterapeutycznych w tych szkołach,
- w obszarze zarządzania w oświacie zrealizowano seminaria dotyczące spraw organizacyjnych i marketingowych, fora wymiany doświadczeń z zakresu innowacji pedagogicznych oraz wychowania do wartości. W przygotowaniu jest też kolejna publikacja z zakresu przywództwa edukacyjnego.

Wiele form zostało zrealizowanych we współpracy z różnymi instytucjami, m.in.: z Instytutem Pamięci Narodowej Oddział w Krakowie, Polskim Towarzystwem Biblioterapeutycznym Oddział w Krakowie, Biblioteką Pedagogiczną w Skawinie, Muzeum Okręgowym w Tarnowie, Muzeum Diecezjalnym w Tarnowie.

Tabela nr 72: Zestawienie umów dotyczących organizowanych form doskonalenia zawodowego zawartych w 2016 r. przez Wydział Edukacji

L.p.	Nazwa organizacji	Tytuł zadania
1.	Centrum Kształcenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy	Organizacja seminarium i warsztatów preorientacji zawodowej „Edukacja – kluczem do przyszłości”
2.	Wyższa Szkoła Biznesu – National-Louis University	Konferencja szkoleniowo-naukowa dla nauczycieli „Kształtowanie społeczeństwa wieloświatopoglądowego jako cel procesów edukacyjnych”
3.	Katolickie Stowarzyszenie Wychowawców Oddział w Tarnowie	Organizacja VIII Forum Nauczycieli i Wychowawców „Mądrość w wychowaniu – wychowanie do mądrości”

Źródło: Wydział Edukacji UMT

14.6 Edukacja, wychowanie i profilaktyka zagrożeń, opieka i bezpieczeństwo, programy edukacyjno-wychowawcze

Systemowe działania z zakresu wychowania i profilaktyki zagrożeń dzieci i młodzieży na terenie Tarnowa nadzoruje Zespół Koordynujący obejmujący Specjalistyczną Poradnię Profilaktyczno-Terapeutyczną, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną i Wydział Edukacji w Urzędzie Miasta Tarnowa. Ich efektem jest współpraca i większa integracja środowiska lokalnego w aktywności na rzecz wychowania młodego pokolenia.

W roku szkolnym 2015/2016 priorytetem były sprawy zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz dorosłych: nauczycieli i rodziców. Wyakcentowane zostało bezpieczeństwo oraz wspomaganie rozwoju dzieci i uczniów (uwzględnienie ich indywidualnych sytuacji ze zwróceniem uwagi na dziecko młodsze na pierwszym etapie edukacyjnym w związku z obniżeniem wieku realizacji obowiązku szkolnego) i wspieranie kompetencji wychowawczych rodziców i wychowawców zwłaszcza z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych, rodzicielstwa zastępczego. Kontynuacja działań wychowawczych i profilaktycznych na rzecz tworzenia przyjaznego i bezpiecznego środowiska w szkołach i placówkach stanowi zadanie nadrzędne głównych kierunków działań miejskich w Tarnowie w roku szkolnym 2016/2017. Ministerstwo Edukacji Narodowej ogłosiło go Rokiem Wolontariatu. Celem stawianych sobie priorytetów było wsparcie szkoły i rodziny w działaniach profilaktyczno-wychowawczych, pomoc psychologiczno-pedagogiczna dzieciom i młodzieży, wzmocnienie bezpieczeństwa dzieci w szkołach i placówkach oświatowych, wspieranie zdrowia psychicznego oraz doskonalenie form doradztwa zawodowego. W działaniach wychowawczych kładzie się nacisk na wychowanie do wartości i patriotyczne. Wykorzystywanych jest w tych działaniach wielu dróg komunikacji, m.in.: miejska strona internetowa, strony internetowe szkół i placówek oświatowych, wieloaspektowe współdziałanie ze środowiskiem.

Priorytetowe działania wychowawcze obejmowały:

1) zorganizowanie w roku szkolnym 2015/2016 20 konferencji, 17 warsztatów, dwa fora, jedno sympozjum i jedno seminarium dotyczące wychowania i profilaktyki zagrożeń ponadto inne formy doskonalenia zawodowego w ramach Tarnowskiej Inicjatywy Oświatowej. Do najważniejszych należą dwie miejskie konferencje wychowawcze organizowane przez Specjalistyczną Poradnię Profilaktyczno-Terapeutyczną i Wydział Edukacji UMT:

- XXVII Miejska Konferencja Wychowawcza Dziecko, rodzina, system – 25 lat działalności Specjalistycznej Poradni Profilaktyczno-Terapeutycznej w Tarnowie (grudzień 2015 r.),

- XXVIII Miejska Konferencja Wychowawcza Pozytywna integracja skuteczną profilaktyką (czerwiec 2016 r.).

2) Przez cały rok Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna funkcjonowały grupy wsparcia oraz spotkania warsztatowe dla pedagogów szkolnych, dyrektorów przedszkoli, nauczycieli specjalistów i wspomagających, a także doradców zawodowych głównie na poziomie gimnazjów.

3) W dniach 7-17 września 2016 r. odbył się w Tarnowie VI Tydzień Wychowania „Miłosierni jak Ojciec”. W programie m.in. Dni Otwarte obu poradni PPP i SPPT, cykliczne spotkanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w ramach systemowych działań Miasta w zakresie wychowania i profilaktyki zagrożeń.

4) 9 grudnia 2015 r. zorganizowano kolejną edycję warsztatów dla rodziców uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych na temat pomocy psychologiczno-pedagogicznej wspierającej pełny rozwój młodzieży w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi, a 1 marca 2016 r. w Publicznym Przedszkolu Nr 6 dla rodziców przedszkoli i szkół podstawowych Pomocy psychologiczno-pedagogicznej wspierającej pełny rozwój dzieci w wieku przedszkolnym i szkoły podstawowej. Ponadto Wydział Edukacji we współpracy z PPP zorganizował warsztatowe spotkania z dyrektorami przedszkoli i pedagogami szkolnymi na poszczególnych poziomach edukacyjnych (listopad 2015 r. i kwiecień 2016 r.).

5) Wolontariat młodzieżowy - udział w małopolskim projekcie „Mieć wyobraźnię miłosierdzia”, aktywność Szkolnych Kół „Caritas”, akcje charytatywne np.: wsparcie budowy Hospicjum Via Spei, oddawanie krwi, finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy; zbiórki na rzecz chorych starszych, niepełnosprawnych, pomoc bezdomnym zwierzętom itp. Wyróżniają się dwa Centra Wolontariatu - przy Pałacu Młodzieży i w Zespole Szkół Ekonomiczno-Ogrodniczych. 15 czerwca 2016 r. miała miejsce IV Gala Wolontariatu Centrum Wolontariatu „Empatia”, wyróżniająca szkoły i osoby indywidualne z Tarnowa i regionu. 9 grudnia 2016 r. w Pałacu Młodzieży odbyła się V Tarnowska Gala Wolontariatu podsumowująca i wyróżniająca zaangażowanie młodych ludzi i ich opiekunów w różnorodne formy aktywności w zakresie pomocy drugiemu człowiekowi w potrzebie oraz opieki nad zwierzętami.

6) Miasto przygotowało program rozwoju przedsiębiorczości młodzieży i kształtowania postaw przedsiębiorczych. Obejmuje on: szkolenia „ABC Przedsiębiorczości”, zakładanie Spółdzielni Uczniowskich „Młodzi na start!” oraz edukację przedsiębiorczości we wczesnych etapach

kształcenia. Odbyła się II edycja konkursu Tarnowski Junior Biznesu. Konkurs polegał na zaprezentowaniu pomysłu na biznes, przy uwzględnieniu uwarunkowań i przewag, jakie daje lokalny rynek. Zaprezentowało się 22 uczniów szkół ponadgimnazjalnych i wyższych. Łączna wartość nagród pieniężnych i rzeczowych wyniosła 12 tys. złotych. Ponadto V LO zostało finalistą konkursu „Rozwój ma wiele twarzy” organizowanego przez Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce. Projekt uczniów V LO „Na lepsze z Korczakiem”, znalazł się wśród finałowej piątki szkół z całej Polski w kategorii „szkoły ponadgimnazjalne” (nagrodzony 10.03.2016 r.). Zadaniem uczniów było zaplanowanie kampanii społecznej na temat współpracy rozwojowej.

Samorządy uczniowskie tradycyjnie podejmują różne formy aktywności, np. VI Forum Samorządów Uczniowskich szkół technicznych i zawodowych debatowało na temat „Nowe narkotyki, dopalacze – zagrożeniem dla współczesnej młodzieży”. Samorządność i zaangażowanie uczniów szczególnie wyraża się w działaniu Młodzieżowej Rady Miejskiej, nad którą opiekę pedagogiczną sprawuje Pałac Młodzieży w Tarnowie. 5 kwietnia 2016 r. odbyła się Konferencja Samorządów Uczniowskich gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych Tarnowa „Rola młodzieży w społeczeństwie lokalnym” zorganizowana przez MRM.

7) Wskazywanie bogatych i rozmaitych aspektów edukacji regionalnej, wychowania do kultury i wychowania patriotycznego poprzez współpracę z różnymi podmiotami, w tym środowiskami kombatanckimi, okolicznościowe wydawnictwa i in. Oferty kulturalne na rok szkolny 2016/2017 różnych instytucji oraz i opisy większych różnych działań zamieszczono w zakładce EduNet Wychowanie w Tarnowie - działania systemowe. Wybrane, znaczące wydarzenia:

- 27 lutego 2016 r. w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie odbyło się VIII Forum Nauczycieli i Wychowawców pod hasłem: „Mądrość w wychowaniu – wychowanie do mądrości”,

- 19 maja 2016 r. odbyła się konferencja naukowa zatytułowana „Relacja uczeń – nauczyciel” zorganizowała przez Katedrę Nauk o Wychowaniu Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie,

- realizacja miejskiego projektu edukacyjnego Narodowe Święto Niepodległości jako trzyletnie przygotowanie do stulecia odzyskania niepodległości przez Polskę – drugi etap 2016/2017 „Bohaterom Niepodległej”. Zorganizowanie miejskiego konkursu przybliżającego postaci i grupy osób z Tarnowa i okolic oraz ich zaangażowanie w odzyskanie niepodległości w 1918 r. Zakładał on przeprowadzenie trzech atrakcyjnych przedsięwzięć o charakterze patriotycznym.

8) Wspomaganie uczniów zdolnych i działania wykraczające poza obowiązkowe zadania edukacyjne koncentruje się m.in. na: zajęciach pozalekcyjnych, konkursach, w klasach językowych, podczas indywidualnego programu i toku nauki. Najważniejsze realizowane w tym zakresie przedsięwzięcia to:

- indywidualny tok i program nauczania, w roku 2015/2016 realizowało 77 uczniów,

- przygotowanie uczniów do matury międzynarodowej,

- Finał II Miejskiego Konkursu Wiedzy o Józefie Piłsudskim (kwiecień 2016 r.)
- Liga Debatancka młodzieży szkół ponadgimnazjalnych – wzmacnianie świadomości obywatelskiej, nauka kultury dyskusowania i rywalizacja wg zasad sportowych turniejów – 162 uczestników, koszt dotacji 24.400 zł,
- uhonorowanie 52 najzdolniejszych uczniów dyplomami i tytułami Prymusów Tarnowa (czerwiec 2016 r.).

9) Działania na rzecz bezpiecznej szkoły/przedszkola w 2016 r.:

- ramowe programy działań profilaktyczno-wychowawczych, programy w szkole i przedszkolu w tym naprawcze,
- przygotowanie i reagowanie w obliczu incydentów krytycznych oraz sytuacji kryzysowych,
- rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców, nauczycieli, a w sytuacjach problemowych stosowanie skutecznych form interwencji profilaktycznych i wychowawczych,
- odpowiedzialność pracowników szkoły za zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, opieki i wychowania,
- gromadzenie i stosowanie scenariuszy zajęć dla uczniów (profilaktyka, kształtowanie umiejętności prospołecznych, ocena ryzyka, podejmowania decyzji, konsekwencji niewłaściwych wyborów, przestrzeganie przed demoralizacją i przestępczością),
- organizowanie pedagogizacji i warsztatowych spotkań rodziców poszerzających wiedzę i umiejętności, ukazywanie czynników chroniących dziecko przed zagrożeniami,

Realizacja programów „Bezpieczna i przyjazna szkoła na lata 2014-2016” i „Bezpieczna plus na lata 2015-2018”. Troska o bezpieczne otoczenie i bezpieczne zachowanie ucznia dotyczyła: poprawy poziomu bezpieczeństwa w szkołach i placówkach, wspierania rozwijania kompetencji kulturowych dzieci i młodzieży, promocji zdrowego stylu życia, zapobiegania nadwadze i otyłości, a także zaangażowania młodzieży w działania profilaktyki rówieśniczej. Program „Bezpieczna i przyjazna szkoła” położył nacisk na wzmocnienie funkcji wychowawczej szkoły i budowanie pozytywnego klimatu społecznego wraz ze zmianą relacji pomiędzy uczniami i nauczycielami. Jedna szkoła otrzymała w ramach programu „Bezpieczna plus” wsparcie na kwotę 9.600 zł z przeznaczeniem na bezpieczne poruszanie się w sieci oraz zagrożenia cyberprzemocy. Całość zadania wyniosła 12.000 zł.

Przy współpracy z Wydziałem Zdrowia i Polityki Społecznej co roku realizowane są w szkołach i przedszkolach warsztaty oraz programy profilaktyczne dotyczące przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, przemocy i agresji. W zakończonych w 2016 r. programach i szkoleniach skierowanych do uczniów, ich rodziców i nauczycieli uczestniczyło łącznie 6.420 osób.

Szkoły i przedszkola realizują ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Od 2011 roku funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w którym znajduje się pięciu przedstawicieli edukacji. Na 372 założonych ogółem w 2016 r. „Niebieskich Kart” cztery były wypełnionych przez placówki edukacyjne.

Wydział Prewencji Zespół ds. Nieletnich Komendy Miejskiej Policji prowadził spotkania dla dzieci, młodzieży, grona pedagogicznego i rodziców na temat odpowiedzialności nieletnich, uzależnień wśród nieletnich, procedur postępowania przez nauczycieli w sytuacji zagrożenia na terenie szkoły. Spotkania te realizowane były w ramach programów prewencyjnych w tym własnego programu „Unikaj zagrożeń”. Ponadto dzielnicowi i patrole policyjne współpracują na co dzień ze szkołami, penetrują ich otoczenia i newralgiczne punkty w mieście itp. Policja realizuje Program Komendy Głównej Policji „Profilaktyka a TY”, Krajowy Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży. Programy profilaktyczne wśród małych dzieci prowadziła Straż Miejska. Służby miejskie organizują działania i czuwają nad bezpieczeństwem cały rok, w tym podczas akcji „Lato w Mieście – bezpieczne wakacje” i „Ferie zimowe” organizują pikniki dotyczące bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

15. KULTURA

Tarnów to miasto wielu wydarzeń kulturalnych, festiwali, imprez plenerowych, kameralnych, interdyscyplinarnych. W 2016 r. nakłady na kulturę w budżecie miasta wyniosły 11 578 095,93 zł. W 2016 r. odbyło się około 700 wydarzeń kulturalnych (nie licząc seansów filmowych), których organizatorami były głównie instytucje kultury, Urząd Miasta Tarnowa oraz organizacje pozarządowe.

15.1 Wydarzenia artystyczne:

Najważniejsze wydarzenia artystyczne w Tarnowie w roku 2016 to:

- PAKAdemia – 5. Festiwal Kabaretowy w Tarnowie,
- 7. Festiwal Paschalny „Musica Poetica”,
- 30. Tarnowska Nagroda Filmowa (TNF),
- XXIII Festiwal Muzyki Odnalezionej,
- Dni Pamięci Żydów Galicyjskich „Galicjaner Sztetl”,
- Zdearzenia 2016 – święto miasta,
- Grupa Azoty Tone Festival 2016,
- XX Ogólnopolski Festiwal Komedi „TALIA”,
- 6. Międzynarodowy Festiwal Teatrów Tańca „Scena Otwarta” ,
- Festiwal 9th Grupa Azoty Jazz Contest Tarnów 2016,
- XXI Ogólnopolski Festiwal Artystyczny dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej – „Śpiewaj z Nami”,
- 13. Festiwal Sztuki ArtFest 2016 im. Bogusława Wojtowicza.

Festiwal Paschalny „Musica Poetica”

Festiwal Paschalny „Musica Poetica” to cykl koncertów sakralnych odbywających się w Bazylice Katedralnej w Tarnowie w dniach od 16 do 19 marca. Podczas Festiwalu wystąpili światowej sławy artyści.

Tarnowska Nagroda Filmowa

Festiwal organizowany przez Tarnowskie Centrum Kultury jest wydarzeniem popularyzującym, promującym, upowszechniającym dorobek polskiej kinematografii i najstarszą po Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni imprezą związaną z polskim filmem. Festiwal odbywa się pod patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej, Stowarzyszenia Filmowców Polskich oraz Prezydenta Miasta Tarnowa. Program 30. jubileuszowej edycji, odbywającej się w dniach 24-30 kwietnia, składał się ze stałych propozycji regulaminowych - 12 pokazów konkursowych oraz 10 projekcji dla dzieci w ramach projektu „Filmy Młodego Widza”, 10 projekcji specjalnych oraz szeregu imprez towarzyszących (spotkania, prelekcje, warsztaty filmowe, koncerty). Ogółem w całym programie TNF uczestniczyło 12 233 widzów.

Dni Pamięci Żydów Galicyjskich „Galicjaner Sztetl”

W rocznicę zagłady tarnowskich Żydów, Muzeum Okręgowe w Tarnowie wspólnie z Komitetem Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej w Tarnowie organizuje Dni Pamięci Żydów Galicyjskich „Galicjaner Sztetl”. Ideą Dni jest organizacja uroczystości i koncertów, które przypominają mają żydowską społeczność Galicji i ją upamiętniać. W 2016 roku przedsięwzięcie organizowane było w dniach od 9 do 19 czerwca.

Zdearzenia 2016

W dniach 24– 26 czerwca zorganizowano cykl imprez w ramach święta miasta. Program Zdearzeń jest efektem współpracy instytucji kultury, organizacji pozarządowych i twórców. W 2016 roku odbyły się koncerty plenerowe (Need More Clouds, Wasabi, Dawid Podsiadło, Abba Show, Chrząszcze) na Rynku, spektakl plenerowy tarnowskiego Teatru „Starsi Panowie Znów” w Parku Strzeleckim, zorganizowano Jarmark Galicyjski na ulicy Wałowej, piknik GraPark w Parku Sanguszków, koncert Krzysztofa Napiórkowskiego z zespołem w teatrze. Podczas inauguracji Zdearzeń przyznano Nagrody Miasta Tarnowa: w dziedzinie twórczości artystycznej (Tadeusz Koniarz), w dziedzinie upowszechniania kultury (Piotr Pociask), Nagrodę Honorową (Teresa Kaban-Błażej i Henryk Błażej), Nagrodę „Nadzieja Roku” (Kevin Mielewczyk) oraz tytuł „Mecenas Kultury Tarnowa” (Radio RDN Małopolska). W 2016 roku po raz drugi, zgodnie z uchwałą Nr VII/69/2015 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 5 marca 2015 r., przyznano 12 osobom stypendia artystyczne, które zostały oficjalnie wręczone również podczas inauguracji święta miasta.

Grupa Azoty Tone Festival

17 września po raz szósty na tarnowskim Rynku zorganizowała swój festiwal Grupa Azoty S.A. Firma zaprosiła do Tarnowa gwiazdy polskiej sceny muzycznej: Kombi, Natalię Nykiel, Wilki, LemOn, Zakopower.

XX Ogólnopolski Festiwal Komедii TALIA

Festiwal Talia to najważniejsze wydarzenie teatralne roku 2016 w Tarnowie. Podczas

jubileuszowego Festiwalu, organizowanego przez Teatr im. L. Solskiego w dniach od 9 do 18 września, zaprezentowano dziewięć spektakli konkursowych, dwa w ramach imprez towarzyszących oraz koncert Stanisławy Celińskiej „Atramentowa”. W programie znalazły się także spotkania z aktorami i twórcami przedstawięń. O podziale nagród decydowało profesjonalne jury. Swoje nagrody przyznała również festiwalowa publiczność.

Międzynarodowy Festiwal Teatrów Tańca „Scena Otwarta”

Centrum Sztuki Mościce po raz szósty było organizatorem Międzynarodowego Festiwalu Teatrów Tańca „Scena Otwarta” prezentującego różnorodne propozycje spektakli w wykonaniu polskich i zagranicznych zespołów. W 2016 r. impreza odbyła się w dniach od 7 do 29 października. Na program artystyczny złożyły się m.in. spektakle teatrów z Polski, Chin i Francji. Program imprez towarzyszących obejmował wystawy, scenę offową, tj. spektakle artystów młodego pokolenia, konkurs choreograficzny oraz spotkania z artystami.

9 th Grupa Azoty Jazz Contest Tarnów

Festiwal od pierwszej edycji prezentuje różnorodne klimaty i style jazzowe w wykonaniu najwybitniejszych światowych i polskich artystów. Gwiazdami imprezy odbywającej się w dniach od 4 do 12 listopada byli m.in. Terence Blanchard, formacja E-Collective, legendarny dyrygent i kompozytor Michael Gibbs, znakomity skrzypek Adam Bałdych, Piotr Baron Quintet, Krystyna Stańko, Eskabej & Tomasz Nowak Quartet, formacja AfroFree, kapela rodzinna Boguckich „Muzyka Karpat”, Joachim Mencil, Piotr Wojtasik, Janusz Olejniczak. Koncertom towarzyszyły warsztaty muzyczne oraz konkurs dla debiutujących muzyków.

13. Festiwal ArtFest

ArtFest to projekt interdyscyplinarny, łączący ze sobą różne dyscypliny artystyczne. Projekt obejmuje wydarzenia plastyczne, muzyczne i teatralne. Celem imprezy jest wielowątkowe propagowanie sztuki niebędącej z założenia działaniem rozrywkowym. Organizatorem Festiwalu jest Biuro Wystaw Artystycznych w Tarnowie, Centrum Sztuki Mościce oraz Tarnowskie Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych. W 2016 r. imprezy festiwalowe odbywały się w dniach od 18 listopada do 11 grudnia. Na program 13. edycji Festiwalu złożyły się: m.in. wystawa „Ulotny teatr” Mariana Kołodzieja, spektakl Teatru Syrena "Dogville", koncerty: Doroty Miśkiewicz i Katy Carr, a ponadto: spotkania, wykłady, warsztaty dla dzieci.

15.2 Pozostałe imprezy i wydarzenia

Gala Urodzinowa Miasta

6 marca świętowaliśmy 686 rocznicę lokacji Tarnowa połączoną z obchodami 80. urodzin ks. prof. Michała Hellera. Podczas gali wręczono tytuł Ambasadora Tarnowa, który tym razem trafił do rąk utalentowanego pisarza – Jacka Dukaja. Statuetkę Orła Niepodległości odebrał Jerzy Koźmiński. Na scenie Centrum Sztuki Mościce wystąpił Georgij Osokins – finalista Konkursu Chopinowskiego.

Doba dla Kultury

Przedsięwzięcie odbyło się w 2016 r. po raz piąty, w ramach obchodów Światowego Dnia Rozwoju Kultury. W ciągu czterech dni, od 29 maja do 1 czerwca, można było zwiedzać wystawy, obejrzeć ciekawe filmy i spektakle, spotkać się z artystami i uczestniczyć w wielu innych wydarzeniach organizowanych przez tarnowskie instytucje kultury.

IX Letni Festiwal Jazzu Tradycyjnego „Jazzowy Rynek”

W trzy lipcowe piątki na tarnowskim Rynku rozbrzmiewały dźwięki jazzu tradycyjnego. Organizatorem festiwalu jest Tarnowskie Centrum Kultury oraz Tarnowskie Towarzystwo Jazzu Tradycyjnego „Leliwa”. To cykl koncertów plenerowych z udziałem gości z Polski oraz różnych zakątków świata. Każdy z koncertów na Rynku zwieńczony jest wspólną paradą nowoorleańską. Poprzedzając piątkowe koncerty, w ramach „czwartków jazzowych” w klubie Bombay Music odbywają się wieczory jazzowe w towarzystwie festiwalowych gwiazd. W 2016 roku w Tarnowie wystąpili m.in. Jazz Band Ball Orchestra, Warsaw Dixielanders i Leliwa Jazz Band. Festiwal po raz kolejny zrealizowany był pod szyldem United Europe Jazz Festival, przedsięwzięcia, które obejmuje festiwale w Salgótarján (Węgry), Bańskiej Bystrzycy (Słowacja), Hradec Kralove (Czechy), a także w miejscowościach związanych z Małopolską Wiosną Jazzową (Zakopane, Krynica, Tarnów).

Letnie Potkańcówki w Amfiteatrze

Po raz drugi w 2016 r. Urząd Miasta Tarnowa zaprosił mieszkańców na potkańcówki w niedziele lipca i sierpnia, które prowadził profesjonalny wodzirej. Z oferty skorzystało wielu tarnowian, zarówno dzieci, jak i seniorów.

XI Letni Festiwal „Był sobie blues”

Festiwal organizowany przez Tarnowski Centrum Kultury to cykl sierpniowych koncertów plenerowych pod wspólnym hasłem „Był sobie blues”. W jego programie obok trzech koncertów plenerowych znalazły się koncerty klubowe w piwnicach TCK. Na scenie prezentowali się zarówno znani i popularni wykonawcy, jak i młode formacje blues-rockowe. Współautorem oraz animatorem koncertów jest Wojciech Klich, gitarzysta, wokalista, kompozytor.

Wałowa Str. Art

W każdy piątek lipca i sierpnia w godzinach 14.00-20.00 ulica Wałowa nabierała więcej barw, pojawiały się na niej różnego rodzaju działania interakcyjne wzbudzające zainteresowanie przechodniów, np.: żywe rzeźby, katarzyniarz, muzyka na żywo, wielokolorowe postacie na szcudłach, profesjonalni kuglarze z pokazami zonglerki, karykaturzysta.

Zaduszki Dżemowe

28 i 29 października odbyła się 23. edycja „Zaduszek Dżemowych” Wojtka Klicha w piwnicach Tarnowskiego Centrum Kultury. Pomysł narodził się w kilka miesięcy po śmierci Ryszarda Riedla – lidera grupy Dżem, w roku 1994. W hołdzie Riedlowi w TCK zorganizowano pierwszy koncert. Od tamtej pory impreza stała się corocznym kultowym wydarzeniem muzycznym Tarnowa.

Rockowe O!plateczki Wojtka Klicha

Tarnowskie Centrum Kultury oraz Wojciech Klich nieprzerwanie od 1995 r. zapraszają na wyjątkowy koncert kolęd, który odbywa się tradycyjnie w wigilijną noc o godzinie 1.30. W piwnicach TCK rozbrzmiewają kolędy i pastorałki w blues-rockowych aranżacjach.

15.3 Miejskie instytucje kultury i ich działalność

Teatr im. Ludwika Solskiego w Tarnowie

W 2016 r. teatr przygotował siedem spektakli premierowych, pięć na dużej scenie i po jednej na małej scenie oraz na scenie underground. W grupie siedmiu spektakli znalazły się aż cztery prapremiery, w tym trzy napisane dla tarnowskiego teatru: - Mikita Waladzko „Labirynty. Bóg. Honor. Emigracja”, reż. Zmicer Chartkou (Białoruś) (prapremiera 27 lutego),
- Marcin Cecko „Z ziemi włoskiej do Polski”, reż. Jakub Porcari (prapremiera 20 marca),
- Jeremi Przybora, Jerzy Wasowski „Starsi Panowie znów”, reż. Łukasz Fijał (prapremiera 11 czerwca),

- Mateusz Pakuła „Havel –man albo Vaclav Havel i spisek czasoskoczków”, reż. Eve Rysova (prapremiera 9 września),

- Robert (Tito) Cossa, „Bunia”, reż. Jacek Jabrzyk (premiera 2 stycznia),

- Carlo Collodi „Pinokio”, reż. Rafał Matusz (premiera 29 maja),

- William Douglas Home „Zimorodek”, reż. Tomasz Piasecki (premiera 25 września).

Ponadto działalność teatralną wzbogaciły liczne koncerty, spotkania, konkursy, warsztaty teatralne oraz wystawy. Spektakle tarnowskiej sceny były prezentowane na festiwalach i przeglądach

1. „Grażyna” - 41. Ogólnopolskie Konfrontacje Teatralne „Klasyka Polska” w Opolu, 41. Zamojskie Lato Teatralne w Zamościu,

2. „Jakobi i Leidental” - Tydzień z Hanochem Levinem w Teatrze Szekspirowskim w Gdańsku, Kompleks Sztetyn w ramach 10. edycji Chorzowskiego Teatru Ogrodowego w Chorzowie, spektakl pod tarnowską bimą, w ramach Galicjaner Sztetl,

3. „Starsi panowie znów” – 29 Ulica, Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ulicznych w Krakowie).

Oprócz prezentacji spektakli poza siedzibą teatr gościł spektakle impresaryjne. Wielokrotnie prezentował swoje spektakle i projekty w przestrzeni miejskiej Tarnowa, m.in.: „Starsi Panowie znów” w Parku Strzeleckim, czy wspólne patriotyczne śpiewanie 11 listopada oraz kolędowanie na tarnowskim rynku. Do produkcji spektakli coraz częściej angażowani są tarnowianie, np.: w przedstawieniu „Bunia” w tytułową rolę wcieliło się dwanaście senierek. Ponadto teatr włączył się w ogólnopolską akcję „Bilet za 400 groszy”, finansowaną ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a koordynowaną przez Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego.

W 2016 r. Mariusz Szaforz obchodził czterdziestolecie pracy artystycznej, a spektakl w jego reżyserii „Lokomotywa II” zagrano 100 razy. Podczas wakacji i zimowych ferii dzieci uczestniczyły w warsztatach teatralnych, zaś panie w warsztatach „Być kobietą”.

Do najważniejszych wydarzeń roku 2016 należały: Jubileuszowy XX Ogólnopolski Festiwal Komедii Talia oraz VIII edycja Festiwalu Spektakli dla Dzieci „Mała Talia”.

W 2016 roku wystawiono ogółem 310 spektakli (11 poza siedzibą), które obejrzało łącznie 62.432 widzów (57.412 widzów w siedzibie). Wpływy ze sprzedanych biletów w siedzibie wyniosły łącznie 869.875 zł, a ze sprzedaży spektakli w terenie 96.100 zł. W 2016 roku teatr pozyskał na przedsięwzięcia artystyczne z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, oraz innych sponsorów kwotę 341.130 zł.

Biuro Wystaw Artystycznych w Tarnowie

W roku 2016 w głównej siedzibie BWA zrealizowano 17 wystaw indywidualnych, zbiorowych

oraz koncepcyjnych, m.in.:

- Szósta odsłona wystawy stałej prac z kolekcji Małopolskiej Fundacji Muzeum Sztuki Współczesnej – „Konteksty międzynarodowe Kolekcji”,
- „Salon Wiosenny 2016” – trzecia edycja konkursu, wystawa zbiorowa artystów zrzeszonych w tarnowskim Okręgu ZPAP z udziałem zaproszonych gości,
- Klementyna Stępniewska „KATO” – pierwsza indywidualna wystawa malarstwa absolwentki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, laureatki głównej nagrody w XII Konkursie Gepperta (2016),
- „Cały czas w pracy - All the Time at Work” - wystawa zbiorowa, partnerzy: Ambasada Królestwa Niderlandów w Warszawie, Galeria Labirynt w Lublinie & Rupert, Vilnius, Ambasada Nowej Zelandii w Warszawie,
- Wojciech Wilczyk - „Święta Wojna” z wystawą towarzyszącą: Joanna Bąk „Dom”,
- „Wykrój – Miasto – Tarnów” - wystawa zbiorowa,
- Aleksandra Bujnowska „ZIELONO/CZARNE”,
- wystawa znaków graficznych w ramach II Ogólnopolskiej Wystawy Identyfikacji Wizualnych z wystawą towarzyszącą przygotowaną przez Instytut Sztuki PWSZ w Tarnowie: Znaki graficzne studentów oraz pokaz specjalny znaków prof. Wojciecha Regulskiego,
- „Sprawna ręka. Moshe Kupferman / Marek Chlanda” - wystawa pod honorowym patronatem Ambasady Izraela była częścią Roku Awangardy – stulecia awangardy w Polsce, obchodzonego w 2017 roku pod patronatem UNESCO,
- „Sztuka w naszym wieku” - dwie wystawy i publikacja z okazji jubileuszu 15-lecia istnienia Fundacji Sztuki Polskiej ING.

BWA jest współorganizatorem cyklicznego festiwalu ArtFest. W 2016 roku odbyła się 13 edycja festiwalu na którą jak co roku złożyły się wystawy sztuki współczesnej, koncerty, spektakle, warsztaty oraz spotkania autorskie.

BWA czynnie wspiera działania tarnowskiego środowiska plastycznego. W 2016 roku odbył się kolejny Salon Wiosenny ZPAP, tym razem pod hasłem „Nie miejsca – Hipernowoczesność”. Tarnowianie mogli obejrzeć benefis tarnowskiego artysty - Jacka Janickiego, debiutanckie wystawy młodych tarnowskich twórców, wystawy „Dyplomów Zespołu Szkół Plastycznych w Tarnowie” oraz studentów Instytutu Sztuki.

W przestrzeniach Dworca PKP w 2016 roku zrealizowane zostały kolejne cztery odsłony „Wystawy stałej” – prac ze zbiorów Małopolskiej Fundacji Muzeum Sztuki Współczesnej. Po raz kolejny odbyły się warsztaty mappingu „Obraz. Dźwięk. Animacja”, których rezultatem

był pokaz plenerowy na fasadzie Pałacyku, gromadzący jak co roku licznych odbiorców. Na terenie Parku Strzeleckiego i miasta zrealizowano szereg działań plenerowych między innymi w okresie wakacyjnym odbywały się zajęcia „Wakacyjna Joga na trawie”, cykl koncertów związanych z obchodami 150-lecia Parku Strzeleckiego „Klasyka w Parku”, na zakończenie wakacji koncert zespołu „Synergia”. Na ul. Wałowej przy współpracy ze stowarzyszeniem Aspiranci oraz Niezły Cyrk BWA realizowało szereg wydarzeń artystycznych w ramach projektu „Wałowa Street Art.”

Bardzo ważną częścią programu BWA jest edukacja. W 2016 roku zorganizowano ponad 135 indywidualnych działań edukacyjnych w siedzibie BWA, w Parku Strzeleckim oraz w innych placówkach i na terenie miasta Tarnowa. Stałym cyklem były adresowane do dziadków i wnuków zajęcia pt. „Rodzinne warsztaty plastyczne – wspólna kontestacja sztuki i wartości kultury” oraz warsztaty animacyjno-artystyczne dla dzieci pt. „Małe BWA”.

W ciągu całego roku wystawom towarzyszyły warsztaty dla dzieci i rodzin, np. „Sztuka w Parku”, „Wokół BWA”, „O sztuce awangardy”. Dla najmłodszych dzieci (5-7 lat) odbył się tydzień zajęć „Ferie w BWA”.

Kontynuowane były warsztaty specjalistyczne „Obraz. Dźwięk. Animacja”, adresowane do osób między 16-24 rokiem życia, których efektem było wyświetlenie wspólnie stworzonego mappingu na fasadzie Pałacyku Strzeleckiego.

Odbywały się wykłady towarzyszące aktualnym wystawom oraz oprowadzania kuratorskie i przez artystów. BWA uczestniczyło także w ogólnopolskiej akcji „Dzień Wolnej Sztuki” i „Noc Muzeów”. Na bazie aktualnych wystaw odbyło się też szereg wykładów i konferencji. Od szeregu lat BWA realizuje autorskie projekty, ale otwarte też jest na projekty zewnętrzne realizowane przez inne instytucje, stowarzyszenia, pojedynczych artystów i pasjonatów. BWA aktywnie włącza się w programy miejskich przedsięwzięć wzbogacając ofertą artystyczną, m.in. „Święto Miasta”, „Tarnów. Pierwsze niepodległe”.

Wydarzenia artystyczne realizowane w tarnowskim BWA były promowane w mediach ogólnopolskich oraz lokalnych. Stałymi partnerami promocyjnymi BWA byli: Radio RDN, Radio Kraków, Telewizja Kraków, Tarnowska Telewizja IMAV, Program III PR, TEMI, Gazeta Krakowska, Tygodnik Powszechny, Gazeta Wyborcza.

BWA jako jedyna instytucja tarnowska po raz kolejny znalazła się w prestiżowym rankingu instytucji kultury Piotra Sarzyńskiego (Tygodnik „Polityka”) zajmując dziewiąte miejsce. BWA w 2016 roku pozyskało środki na realizację przedsięwzięć artystycznych z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 202.000 zł. Przychody z innych źródeł (darowizny, sprzedaż towarów, sprzedaż usług kulturalnych i innych) wyniosły 82.975 zł.

Tarnowskie Centrum Kultury

Tarnowskie Centrum Kultury działa od 1992 r. w wyniku przekształcenia Tarnowskiego Ośrodka Kultury. Siedziba TCK mieści się w zabytkowej kamienicy przy Rynku 5.

W strukturze Centrum znajduje się również kino „Marzenie”.

W roku 2016 TCK w ramach edukacji kulturalnej prowadziło:

1. Stałe zajęcia edukacyjne:

- Szkoła Muzyków Rockowych,

S.M.ROCK działa nieprzerwanie od 1993 r., zajmuje się profesjonalnym muzycznym kształceniem dzieci, młodzieży i dorosłych w klasie gitary, gitary basowej, fortepianu, perkusji oraz śpiewu. Wszystkie zajęcia odbywają się w trybie indywidualnym, raz w tygodniu.

Uczniowie S.M.Rock poza nauką mają możliwość spróbowania swoich sił w zespołach tworzonych w ramach szkoły oraz zagrania koncertów na prawdziwej scenie. Do tradycji przeszły już koncerty S.M.Rock, w których obok występu nauczycieli, swoje umiejętności prezentują również uczniowie. W 2016 r. ogółem przeprowadzono 1.471 indywidualnych zajęć ze stałym udziałem 45 uczestników.

- Autorska Pracownia Plastyczna Witolda i Elżbiety Pazerów, Pracownia w roku 2016 r. prowadziła zajęcia podczas roku szkolnego w formie grupowych spotkań przeznaczonych dla dzieci, młodzieży i dorosłych z możliwością uczestniczenia nawet w 14 godzinach zajęć tygodniowo. Ogółem przeprowadzono 228 zajęć grupowych APP o łącznym czasie trwania 456 godzin, ze średnim udziałem 38 osób miesięcznie.

2. Cykliczne, okazjonalne zajęcia edukacyjne:

- Zimowa Autorska Pracownia Plastyczna Witolda i Elżbiety Pazerów organizowana podczas ferii zimowych,

- Letnia Autorska Pracownia Plastyczna,

- PracOFFnia – Animacja Czasu Wolnego,

- Warsztaty filmowe dla dzieci i młodzieży.

3. Imprezy filmowe:

- 30. Tarnowska Nagroda Filmowa,

- CineMARZENIE - cykl projekcji kina niekomercyjnego, filmów ambitnych i wyróżnionych na najlepszych festiwalach. Projekcjom w niedzielne popołudnia towarzyszą spotkania i dyskusje. Ogółem w ramach cyklu odbyło się 26 projekcji z udziałem 2.267 widzów,

- Eko-Świat - XVII Przegląd Filmów Ekologicznych - coroczny przegląd filmów o tematyce ekologicznej finansowany z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Tarnowie oraz WFOŚiGW w Krakowie skierowany do dzieci i młodzieży szkolnej. Projekt ma na celu propagowanie tematyki ekologicznej, poprzez prezentację ciekawych filmów o tematyce związanej z przyrodą i otaczającym nas środowiskiem naturalnym, uświadomienie na piękno i wartości płynące z ochrony przyrody. W ramach przeglądu w ciągu czterech dni w 12 projekcjach trzech filmów wzięło udział 3.390 widzów,

- Akademia Filmowa – zawody filmowe: cykl projekcji filmowych wzbogaconych o spotkania z ich twórcami, których celem było przybliżenie widzom specyfiki pracy podczas tworzenia filmu. Gośćmi byli montażysta filmowy, reżyser dźwięku, scenograf, kostiumograf oraz charakteryzator. Ogółem w pięciu projekcjach i spotkaniach w ramach Akademii Filmowej wzięło udział 180 widzów,

- Projekcje specjalne - Dokumenty proszę... - cykl projekcji filmów dokumentalnych, który stworzył możliwość zapoznania się tarnowskiej publiczności z najnowszymi kierunkami kina

dokumentalnego. Ogółem w trzech projekcjach w ramach cyklu wzięło udział 153 widzów.

4. Koncerty:

- koncerty jazzowe - pięć koncertów z udziałem 416 osób,
- S.M.ROCK - dwa koncerty z udziałem 267 osób,
- okazjonalne - 13 koncertów z udziałem 4.388 osób,
- cykliczne - 10 koncertów z udziałem 2.914 osób.

Ponadto w 2016 r. w TCK odbyły się:

- cztery imprezy kabaretowe - udziałem 603 widzów,
- 13 wystaw, które obejrzało ogółem 4.279 osób,
- spotkania z twórcami - 12 z udziałem 1.039 osób,
- imprezy współorganizowane - 29 z udziałem 18.980 osób.

W 2016 r. kino „Marzenie” zaprezentowało 111 filmów, które na 1.381 seansach zgromadziły 109.411 widzów.

Ogółem w przedsięwzięciach zorganizowanych w 2016 r. przez TCK wzięło udział 156.045 osób.

W 2016 r. Tarnowskie Centrum Kultury pozyskało środki zewnętrzne w wysokości 375.821 zł (w tym 53,2% z instytucji państwowych). Przychody z usług kulturalnych wyniosły 1.746.084 zł, w tym sprzedaż biletów do kina „Marzenie”: 1.598.628 zł. Przychody z pozostałej działalności gospodarczej (plakatowanie, wynajmy sal, sponsoring, usługi reklamowe) wyniosły 301.895 zł.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Juliusza Słowackiego w Tarnowie

Miejska Biblioteka, jako lokalne centrum informacji, edukacji i kultury, obsługuje czytelników poprzez sieć dziewięciu filii, dwóch punktów bibliotecznych zlokalizowanych w tarnowskich szpitalach oraz siedmiu działów udostępniania zbiorów. MBP wykonuje również zadania biblioteki powiatowej dla powiatu ziemskiego, obejmując zasięgiem działania 16 bibliotek gminnych i ich filie (łącznie 63 placówki).

1. Działalność podstawowa MBP

MBP udostępnia książki, czasopisma i inne dokumenty w formie tradycyjnej (drukowanej), książkę elektroniczną, audiobooki, książkę mówioną na kasetach magnetofonowych oraz audiobooki dla osób z dysfunkcją wzroku, tzw. „czytaki”. Czytelnicy z dysfunkcją wzroku mają również możliwość wypożyczenia urządzenia do odtwarzania książek zakodowanych

w formacie „czytak”. Dla osób starszych i niepełnosprawnych ruchowo MBP ma w swojej ofercie akcję „Książka przyjdzie do Ciebie”, tj. dowóz książek do domu. W 2016 r. w wypożyczalniach zarejestrowano 24.444 czytelników. W ciągu roku w ramach udostępniania zbiorów zanotowano 214.155 odwiedzin w czytelnich i wypożyczalniach. Na zewnątrz i w czytelnich udostępniono 459.444 egzemplarze materiałów bibliotecznych. Ponadto odnotowano 13.172 sesje w portalach IBUK LIBRA, LEGALIS oraz w Tarnowskiej Bibliotece Cyfrowej, z których pobrano łącznie 50.871 dokumentów elektronicznych. W drugiej połowie listopada uruchomiono usługę dostępu do zasobów portalu LEGIMI, z którego do końca roku pobrano 796 dokumentów. W 2016 roku odnotowano 68.349 zdalnych logowań (przez Internet) do katalogu bibliotecznego SOWA.

Biblioteka pełni funkcję ośrodka informacji biblioteczno-bibliograficznej i regionalnej, m.in. poprzez udział w Małopolskim Systemie Bibliografii Regionalnej, w ramach którego tworzona jest w postaci dostępnej przez Internet baza „Bibliografia Małopolski”. W 2016 r. do bazy „Bibliografia Małopolski” MBP wprowadziła około 4.700 nowych rekordów i zmodyfikowała około 6.000 rekordów.

2. Działalność popularyzatorska i edukacyjna

W 2016 r. MBP była organizatorem 1.118 różnorodnych spotkań i wydarzeń literackich, edukacyjnych, popularyzatorskich, w których udział wzięło 25.943 osoby. Zrealizowane zostały m.in.:

- Salony Poezji:

kwiecień – salon Bolesława Leśmiana „Zdziczenie obyczajów pośmiertnych”,

maj – salon Jana Lechonia „Srebrne i czarne”... i biało-czerwone wiersze...,

czerwiec – salon Juliana Tuwima – „Bal w operze”,

wrzesień – salon Zbigniewa Herberta „Przedmioty i współczucie”,

październik – salon Mirona Białoszewskiego „Słów niepotraf”,

październik – salon Vaclava Havla „Mikroskop Havla”,

listopad – salon Ewy Lipskiej „Gdzie indziej”,

grudzień – salon Urszuli Kozioł „Ocalone skupienie,

- Narodowe Czytanie – "Quo vadis" Henryka Sienkiewicza,

- konferencja popularno-naukowa „Tarnów. Pierwsze Niepodległe”,

- spotkania autorskie i promocje książek (m.in.: Piotrem Lianą, Lidią Luchter-Krupińską, Agnieszką Opolską, Karolem Samsalem i Maksymilianem Tchoniem, Kazimierzem Szymeczko, Andrzejem Grabowskim, Markiem Pindralem, Dariuszem Janusiem, Ewą Lipską, Danutą Mirosławską, Marią Kwater, Janem Hebdą i in.),

- cykl imprez czytelniczych i spotkań w ramach Tygodnia Bibliotek (8-15 maja) oraz Doby Dla Kultury,

- akcje promujące czytelnictwo w przestrzeni publicznej, m.in.: uliczny Bookcrossing, stoisko z wydawnictwami MBP na Jarmarku Galicyjskim i podczas akcji Wałowa Str.Art., działania promujące czytelnictwo w ramach akcji Wałowa Str.Art. itp.,

- akcja „Książkobranie – Czytaj Bez Ograniczeń” – plakaty w autobusach MPK z kodami QR

odsyłającymi do książek w serwisie wolnelektury.pl,

- cykliczne spotkania grup i klubów działających w MBP: Grupa Młodych Autorów, Dyskusyjny Klub Książki „Galeria” oraz Dyskusyjny Klub Książki w Zakładzie Karnym, klub „Różowe Moliki” (dla dzieci), Klub „13” (dla seniorów), Dyskusyjny Klub Książki Mówionej (dla osób z dysfunkcją wzroku).

Formy edukacyjne obejmują także zajęcia w kąciach bibliotecznych, lekcje biblioteczne, prelekcje i wykłady dla dzieci, młodzieży i dorosłych wygłaszane przez pracowników MBP oraz zapraszanych specjalistów, konkursy plastyczne i literackie, cykl zajęć wakacyjnych oraz w okresie ferii zimowych, warsztaty, okolicznościowe spotkania literackie, m.in. z okazji Światowego Dnia Książki, Dnia Poezji, Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej, projekt historyczno-ekonomiczny „Chłopska Szkoła Biznesu”, cykl wystaw prac artystów i amatorów z Tarnowa i regionu. W ramach współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie - Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Tarnowie, prowadzone są cykliczne zajęcia warsztatowe dla młodzieży szkół średnich oraz dyżury doradcy zawodowego.

3. Działalność wydawnicza

Publikacje wydane drukiem:

Mariusz Lesław Krogulski, Justyna Krogulska: „Józef Władysław Krogulski (1815-1842): rodzina, życie, twórczość”,

„Monografia Towarzystwa Strzeleckiego Bractwo Kurkowe w Tarnowie na XX-lecie reaktywacji”. Praca zbiorowa,

„Tarnów Pierwsze Niepodległe. Różnymi drogami do niepodległości. Materiały z sesji popularno-naukowej. Tarnów, 28 października 2016”.

Publikacje w wersji elektronicznej i udostępnione w Tarnowskiej Bibliotece Cyfrowej: „Kalendarium rocznic Tarnowa i Ziemi Tarnowskiej na rok 2016”.

MBP w 2016 r. pozyskała środki zewnętrzne z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 126.040 zł. (na zakup nowości wydawniczych 111.040 zł oraz na realizację Salonów Poezji 15.000 zł) oraz w formie darów książki i audiobooki na łączną kwotę 66.155 zł.

15.4 Pozostałe instytucje kultury działające w Tarnowie

W Tarnowie działają również:

- Muzeum Diecezjalne - najstarsze muzeum kościelne w Polsce (założone w roku 1888) posiadające cenne zabytki sztuki sakralnej,

- Muzeum Okręgowe w Tarnowie z siedzibami w renesansowych kamienicach na tarnowskim Rynku i w Ratuszu. Instytucja kultury województwa małopolskiego.

- Muzeum Okręgowe zorganizowało w 2016 r. wiele imprez, najważniejsze z nich to:

- Dni Pamięci Żydów Galicyjskich „Galicjaner Sztetl”,

- XX Międzynarodowy Turniej Rycerski o Złoty Warkocz Tarłówny w Dębnie,

- XVII Międzynarodowy Tabor Pamięci Romów,

- „Malowana chata” – 53. edycja konkursu organizowanego w Zalipiu.

Wydarzenia artystyczne organizowane przez Muzeum Okręgowe w roku 2016 samorząd miejski

dofinansował kwotą 60.000 zł. (zakup kolekcji obrazów Stanisława Westwalewicza, Tarnowscy Artyści w Galerii Muzealnej, Muzealny Salon III Wieku, Kolekcjonerzy w Muzeum, Dni Pamięci Żydów Galicyjskich „Galicjaner Sztetl”, Edukacja historyczna i regionalna dzieci i młodzieży, Węgierski Tarnów).

- Centrum Sztuki Mościce. Instytucja kultury województwa małopolskiego. W Centrum Sztuki Mościce funkcjonuje m.in. kino „Millennium”, Zespół Pieśni i Tańca „Świerczkowiacy”. Odbywają się festiwale (np. Międzynarodowy Festiwal Teatrów Tańca „Scena Otwarta”, „Muzyczne Tarasy”), koncerty, spektakle, spotkania i wystawy.

- Centrum Paderewskiego Kaśna Dolna. Instytucja kultury powiatu tarnowskiego. Placówka organizuje festiwale i koncerty muzyki kameralnej, w których biorą udział sławy muzyki poważnej z kraju i zagranicy. Niezwykle istotną częścią działalności instytucji jest edukacja młodego pokolenia muzyków - stąd liczne plenery, warsztaty muzyczne i kursy mistrzowskie.

W mieście widoczne jest także liczne środowisko plastyczne, którego przedstawiciele wystawiają swoje prace nie tylko w Polsce, ale także w wielu innych krajach.

W Tarnowie działają również m.in.:

- Tarnowska Orkiestra Kameralna,

- Chłopięcy Chór Katedralny „Pueri Cantores Tarnovienses”,

- Dziewczęcy Chór Katedralny „Puellae Orantes”,

- Tarnowski Chór Gos.pl,

- zespoły muzyczne, m.in.: grupa MONK, Zespół Pieśni i Tańca „Świerczkowiacy”, zespół rockowy TOTENTANZ, Anvision, Ziyó, Sayes, Wasabi, Need More Clouds, Wojtek Klich z zespołem,

- stowarzyszenia działające w dziedzinie kultury, np. Teatr Nie Teraz, Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Teatralnych, Tarnowskie Stowarzyszenie Jazzu Tradycyjnego „Leliwa”, Tarnowskie Stowarzyszenie Artystyczne ArtContest, Stowarzyszenie KANON, Fundacja Kultury i Sztuki „i. Kropka”, Fundacja Promocji Artystycznej Aspiranci.

16. SPORT I REKREACJA

Samorząd Tarnowa wspiera rozwój kultury fizycznej finansowo i organizacyjnie na wielu płaszczyznach. Do najważniejszych obszarów wsparcia należą:

- inicjowanie, finansowanie i współorganizowanie wielu imprez sportowych o znaczeniu ponadlokalnym,

- organizacja sportowo-rekreacyjnych zajęć pozalekcyjnych w tarnowskich szkołach,

- organizacja systemu rozgrywek międzyszkolnych tarnowskich szkół w różnych dyscyplinach sportu,

- organizacja programów feryjnego i wakacyjnego wypoczynku dzieci i młodzieży, o charakterze sportowo-rekreacyjnym,

- prowadzenie systemu stypendiów sportowych,

- prowadzenie systemu nagród i wyróżnień dla zawodników, trenerów i działaczy sportowych,

- wspieranie zadań realizowanych w zakresie sportu kwalifikowanego,
- współpraca w oparciu o ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r., poz. 1817 z późn. zm.) z organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie kultury fizycznej,
- prowadzenie inwestycji w zakresie infrastruktury sportowej, w tym z udziałem środków zewnętrznych.

Strategie, programy, plany wieloletnie

Tabela nr 73: Finansowanie rozwoju sportu na terenie Gminy Miasta Tarnowa

Nazwa zadania	Kwota dotacji 2015	Kwota dotacji 2016
Sportowe talenty – prowadzenie naboru i selekcji dzieci i młodzieży do sekcji klubów sportowych, działających na terenie Tarnowa, w szczególności w sportach określonych w Strategii Rozwoju Sportu w Mieście Tarnowie jako dyscypliny priorytetowe	600.000	750.000
Upowszechnianie sportu wśród niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa	45.000	45.000
Niepełnosprawny – sprawny w wodzie – bezpłatne zajęcia pływania dla niepełnosprawnych ruchowo dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 15 lat, mieszkających na terenie Tarnowa lub uczących się w tarnowskich szkołach	5.000	5.000
Sportowe talenty – wspieranie rozwoju sportowych talentów poprzez organizację wyjazdowych zgrupowań sportowych oraz Sportowe talenty – wspieranie rozwoju sportowych talentów poprzez organizację na terenie miasta Tarnowa zgrupowań sportowych	70.000	70.000
Poprawa warunków uprawiania sportu w klubach sportowych działających na terenie Tarnowa i osiągnięcia przez członków tych klubów wysokich wyników sportowych w międzynarodowym lub krajowym współzawodnictwie sportowym	600.000	750.000
Organizacja w Tarnowie przedsięwzięć sportowych w ramach kalendarza miejskich imprez sportowych	80.000	100.000
Budżet obywatelski - zajęcia sportowe dla mieszkańców Osiedla Piaskówka i miasta Tarnowa	–	50.000

Źródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

W roku 2014 opracowano i uchwalono Strategię Rozwoju Sportu w Mieście Tarnowie do roku 2020. W oparciu o Strategię realizowano w roku 2016 następujące zadania

1) Dotacje dla klubów sportowych

Ogłoszono otwarte konkursy ofert na realizację zadań z zakresu sportu i kultury fizycznej.

Tabela nr 74: Programy i plany wieloletnie

Lp.	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1	Sportowe talenty – prowadzenie naboru i selekcji dzieci i młodzieży do sekcji klubów sportowych, działających na terenie Tarnowa, w szczególności w sportach określonych w Strategii Rozwoju Sportu w Mieście Tarnowie jako dyscypliny priorytetowe	750.000 zł
2	Poprawa warunków uprawiania sportu w klubach sportowych działających na terenie Gminy Miasta Tarnowa i osiąganie przez członków tych klubów wysokich wyników w międzynarodowym lub krajowym współzawodnictwie sportowym	750.000 zł
3	Upowszechnianie sportu wśród niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa	45.000 zł
4	Niepełnosprawny – sprawny w wodzie – bezpłatne zajęcia pływania dla niepełnosprawnych ruchowo dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 15 lat, mieszkających na terenie Tarnowa lub uczących się w tarnowskich szkołach	5.000 zł
5	Organizacja w Tarnowie przedsięwzięć sportowych w ramach kalendarza miejskich imprez sportowych	100.000 zł

Źródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

2) Realizacja programu „Ferie zimowe Tarnów 2016” oraz Lato w mieście bezpieczne wakacje Tarnów 2016”.

Tabela nr 75: Lista podmiotów realizujących program „Ferie zimowe Tarnów 2016”

Lp.	Podmiot	Kwota dotacji	Liczba uczestników
1.	TOSiR	30.000	10.904
2.	Pałac Młodzieży	4.000	195
3.	TKS LOK	1.600	328
4.	PUKS Karolina	1.900	69
5.	UKS Jedyńka	2.500	315
6.	UKS Kung Fu Vo Thuat Thanh Quyen	1.500	100
7.	TTSK K-Team	9.570	530
8.	KCEM KANA	11.800	90
9.	MKS Pałac Młodzieży	14.800	720
10.	TZBS	1.000	18
11.	MKS Tarnovia	6.330	604
12.	ZHP	1.000	45
13.	UKS Grabówka	2.800	500
14.	UKS A.C.T Sport	1.500	300

15.	UKS Westovia	3.700	550
	Łącznie:	94.000	15.268

Źródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 76: Lista podmiotów realizujących program „Lato w mieście bezpieczne wakacje Tarnów 2016”

Lp.	Podmiot	Kwota dotacji	Liczba uczestników
1.	TOSiR	100.000	21.815
2.	UKS „Kana”	9.500	90
3.	Tarnowski Związek Brydża Sportowego	900	30
4.	UKS "Grabówka"	15.780	400
5.	UKS "Jedynka" przy I LO w Tarnowie	5.000	490
6.	TTSK K-Team	22.520	1.500
7.	UKS "Westovia"	5.000	350
8.	MKS "Tarnovia"	10.000	754
9.	MKS "Pałac Młodzieży"	14.800	1.300
10.	UKS A.C.T Sport	5.500	1.000
11.	KS "Iskra"	12.100	539
12.	Tarnowska Szkołka Bokserska	3.300	36
13.	KS "ZKS Unia" Tarnów	12.000	960
14.	PUKS Karolina	2.400	67
15.	UKS Kung-Fu „Vo Thuat Than Quyen”	3.500	630
16.	MUKS "1811"	1.500	146
17.	Pałac Młodzieży	4.000	330

	Łącznie:	227.800	30.437
--	-----------------	----------------	---------------

Źródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 77: Półkolonie organizowane w ramach programu „Lato w mieście bezpieczne wakacje Tarnów 2016”

Lp.	Organizator	Termin	Liczba dzieci	Liczba wychowawców	Liczba grup
1.	Szkoła Podstawowa Nr 8	27 czerwca - 8 lipca	133	9	9
2.	Szkoła Podstawowa Nr 17	27 czerwca - 8 lipca	165	11	11
3.	Szkoła Podstawowa Nr 18	27 czerwca - 8 lipca	90	6	6
4.	Szkoła Podstawowa Nr 1	11 lipca - 22 lipca	120	8	8
5.	Szkoła Podstawowa Nr 10	11 lipca - 22 lipca	90	6	6
6.	Zespół Szkół Sportowych	25 lipca - 5 sierpnia	60	4	4
7.	Szkoła Podstawowa Nr 14	25 lipca - 5 sierpnia	165	11	11
8.	Szkoła Podstawowa Nr 23	25 lipca - 5 sierpnia	90	6	6
Podsumowanie:			913	61	61

Źródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

Razem uczestnicy: 31.350, w tym uczestnicy półkolonii w liczbie 913 dzieci (rok 2015 to 35.355 osób, w tym uczestnicy półkolonii w liczbie 786 dzieci). Budżet – podsumowanie 417.573 zł (bez wpłat uczestników półkolonii) – (rok 2015 to 354.581 zł (bez wpłat uczestników półkolonii)). Półkolonie – bez wpłat uczestników: 189.773 zł, z wpłatami uczestników 289.950, w tym wpłaty uczestników 100.177 zł.

3) Realizacja programu zajęć i imprez sportowo-rekreacyjnych. Ponadto, na początku 2016 roku zawarte zostały umowy z Tarnowskim Wodnym Pogotowiem Ratunkowym, dotyczące organizacji w tarnowskich szkołach oraz przedszkolach szkoleń profilaktycznych pod nazwą „Bezpieczeństwo nad wodą i na lodzie”, „Kultura wypoczynku nad wodą”, „Jak zachować się w czasie kąpieli i zasady bezpieczeństwa nad wodą”.

4) Prowadzenie miejskich inwestycji sportowych.

5) Realizacja systemu międzyszkolnych rozgrywek sportowych w oparciu o kalendarz i zasady opracowywane corocznie przez Szkolny Związek Sportowy. Zanotowano udział 16.526 uczniów łącznie w ramach Igrzysk Młodzieży Szkolnej (szkoły podstawowe), Gimnazjady i Licealiady.

6) Realizacja programu „Umiem pływać” z udziałem środków z środków Funduszu Zajęć Sportowych dla Uczniów będącego w dyspozycji Ministra Sportu i Turystyki, wg ustalonych przez Ministerstwo priorytetów i wytycznych. Koszt realizacji programu wyniósł 60.000 zł, z czego 20.000 zł pochodziło z Funduszu.

7) Kontynuacja polityki preferencyjnych opłat za korzystanie z miejskiej bazy sportowej dla klubów sportowych działających na terenie Tarnowa.

8) Kontynuacja preferencyjnej polityki podatkowej związanej z podatkiem od nieruchomości sportowych.

9) Prowadzenie tematycznego portalu internetowego, zawierającego aktualne informacje w zakresie kalendarza imprez i wydarzeń sportowych, krótkie sprawozdania z przedsięwzięć sportowych, wykaz organizacji sportowych oraz bazy sportowej. W tym zakresie wprowadzono od stycznia 2016 roku temat dotyczący informacji o grupach początkujących w poszczególnych klubach – informacja przeznaczona dla rodziców kandydatów.

10) Przeprowadzenie procedury przyznania w roku 2016 wyróżnień, nagród i stypendiów sportowych za wysokie wyniki sportowe osiągnięte w roku 2015.

Działania podejmowane w ramach Strategii na rzecz osób niepełnosprawnych

1) Dotacje udzielane organizacjom pozarządowym w trybie otwartych konkursów ofert.

2) Upowszechnianie sportu wśród niepełnosprawnych mieszkańców Tarnowa, realizacja programu „Sport bez barier”.

3) Bezpłatne zajęcia pływania dla niepełnosprawnych ruchowo dzieci i młodzieży, realizacja programu „Niepełnosprawny – sprawny w wodzie”.

4) Wsparcie przeznaczone na organizację sportowych imprez dla osób niepełnosprawnych.

5) Uhonorowanie 33 osób nagrodami, wyróżnieniami i stypendiami sportowymi za wyniki osiągnięte w roku 2015.

6) Obecność przedstawiciela środowiska sportowego osób niepełnosprawnych w Radzie Sportu Gminy Miasta Tarnowa.

7) Modernizacja, przebudowa lub budowa obiektów sportowych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

16.1 Organizacje sportowe

W Tarnowie działa wiele podmiotów związanych z kulturą fizyczną, sportem i rekreacją, aktywnie uczestniczących w życiu miasta w zakresie realizacji swoich statutowych zadań.

Tabela nr 78: Uczniowskie Kluby Sportowe

Lp.	Nazwa	Adres	Zakres działania
1.	Międzyszkolny Klub Sportowy „Pałac Młodzieży”	ul. Piłsudskiego24	wspinaczka, judo, koszykówka, piłka ręczna chłopców i dziewcząt, szermierka

2.	Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy przy Gimnazjum Nr 8 w Tarnowie	Os. Legionów Henryka Dąbrowskiego 16	lekka atletyka
3.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „1811” w Tarnowie	ul. 3 Maja 10	koszykówka
4.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Iskierka- Krzyż” przy Gimnazjum nr 6	ul. Krzyska 118	siatkówka
5.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk” przy Gimnazjum Nr 1 w Tarnowie	ul. Reymonta 30	rekreacja
6.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Sokół – Gumniska” przy Szkole Podstawowej Nr 2	ul. Szewska 7	siatkówka
7.	Uczniowski Klub Sportowy „Hesed”	ul. Mościckiego 12	piłka nożna
8.	Parafialny Uczniowski Klub Sportowy „Karolina” przy Parafii Błogosławionej Karoliny w Tarnowie	ul. M. Dąbrowskiej 41	szachy, rekreacja
9.	Parafialny Uczniowski Klub Sportowy przy Parafii Świętej Trójcy w Tarnowie	ul. Tuchowska76	tenis stołowy, rekreacja
10.	Uczniowski Klub Sportowy „Sokół-Mościce” przy Zespole Szkół Sportowych w Tarnowie	ul. Zbylitowska 7	pływanie, dwubój i trójbój

11.	Uczniowski Klub Sportowy „Budowlanka” przy Zespole Szkół Budowlanych	ul. Legionów 15	rekreacja
12.	Uczniowski Klub Sportowy „Dwudziestka” przy Zespole Szkół Sportowych w Tarnowie	ul. Zbylitowska 7	piłka nożna, lekka atletyka
13.	Uczniowski Klub Sportowy „Jaskółka” w Tarnowie	ul. Chemiczna 2	piłka nożna
14.	Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka” przy I Liceum Ogólnokształcącym w Tarnowie	ul. Piłsudskiego 4	siatkówka, piłka nożna
15.	Uczniowski Klub Sportowy „Kazik” przy Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych	ul. Brodzińskiego 9	piłka nożna
16.	Uczniowski Klub Sportowy „Leliwa” przy Gimnazjum Nr 4 w Tarnowie	ul. Bitwy pod Studziankami 5	piłka ręczna
17.	Uczniowski Klub Sportowy „Lider” przy Zespole Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Tarnowie	ul. Szujskiego 13	siatkówka
18.	Uczniowski Klub Sportowy „Maraton” przy III Liceum Ogólnokształcącym w Tarnowie	ul. Brodzińskiego 6	koszykówka, siatkówka
19.	Uczniowski Klub Sportowy „Maraton” przy Szkole Podstawowej Nr 9	ul. M. Dąbrowskiej 6	rekreacja

20.	Uczniowski Klub Sportowy „Ogrodnik” przy Zespole Szkół Ekonomiczno-Ogrodniczych w Tarnowie	ul. Sanguszków 28	rekreacja
21.	Uczniowski Klub Sportowy „Ósemka” przy Szkole Podstawowej Nr 8	ul. Bitwy pod Studziankami 5	rekreacja, piłka ręczna
22.	Uczniowski Klub Sportowy „Sprawni Razem” przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Tarnowie	ul. Romanowicza 9	pływanie, narciarstwo, siatkówka, badminton
23.	Uczniowski Klub Sportowy „Technik” przy Zespole Szkół Technicznych	ul. Kwiatkowskiego 17	koszykówka, piłka nożna, siatkówka
24.	Uczniowski Klub Sportowy przy IV Liceum Ogólnokształcącym i Gimnazjum Nr 10 w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1	ul. Norwida 22	rekreacja
25.	Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej Nr 1 w Tarnowie	ul. Reymonta 30	tenis stołowy, piłka nożna, rekreacja
26.	Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej Nr 15 w Tarnowie	ul. Krupnicza 8	rekreacja
27.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „IKS”	ul. Wojska Polskiego 14	sport i rekreacja
28.	Uczniowski Klub Sportowy „Westovia”	ul. Zagumnie 152	sport i rekreacja, futsal
29.	Uczniowski Klub Sportowy JMT Westerplatte	ul. Westerplatte 17	sport i rekreacja

30.	Uczniowski Klub Sportowy „HATTRICK”	ul. Westerplatte 8	sport i rekreacja
31.	Uczniowski Klub Sportowy „Akademia Futsal” Tarnów	ul. Brandstaettera 6	futsal
32.	Uczniowski Klub Sportowy Kung – Fu „Vo Thuat Thanh Quyen”	ul. H. Marusarz 132	Kung Fu
33.	Uczniowski Klub Sportowy „Junak”	ul. Mościckiego27	sport i rekreacja
34.	Uczniowski Klub Sportowy A.C.T. - SPORT	ul. Wojska Polskiego 12	tenis ziemny
35.	Uczniowski Klub Sportowy „Tasman Team”	ul. Konarskiego 8	sztuki i sporty walki
36.	Uczniowski Klub Sportowy „Tarnowskie Gwiazdy”	ul. Lipóczy'ego 4a	sport i rekreacja
37.	Uczniowski Klub Sportowy „Lumaro”	Os. Zielone 1	futsal
38.	Uczniowski Klub Sportowy „Świt”	ul. Bandrowskiego 4	sport i rekreacja
39.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Tarnowska Akademia Piłkarska”	ul. Zarzyckiego 23	piłka nożna
40.	Uczniowski Klub Sportowy Start	ul. Norwida 22	pływanie
41.	Uczniowski Klub Sportowy „Grabówka”	ul. Zagumnie 147	piłka nożna, futsal
42.	Uczniowski Klub Sportowy „Ostoja”	ul. Klikowska 304	jeździectwo
43.	Uczniowski Klub Sportowo-Turystyczny Azymut	ul. M. Dąbrowskiej 6	sport i turystyka
44.	Uczniowski Klub Sportowy BJJ Copacabana	ul. Rolnicza 12	wschodnie sztuki walki, rekreacja
45.	Uczniowski Klub Sportowy Hetman Basket Tarnów	ul. Norwida 9	rekreacja
46.	Uczniowski Klub Sportowy KANA	ul. Mościckiego 12	

Źródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 79: Ogniska TKKF

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres	Zakres działania
1.	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Azoty”	ul. Kwiatkowskiego 18	narciarstwo, rajdy turystyczne, rekreacja
2.	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Delfin”	ul. Krzyska 17	strzelectwo, pięciobój
3.	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Iskra”	ul. Krakowska 8	rajdy turystyczne
4.	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Legiony”	Os. Legionów 10	rekreacja
5.	Tarnowskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej	ul. Krupnicza 8a	rekreacja

Źródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 80: Towarzystwa sportowe

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres	Zakres działania
1.	Polskie Towarzystwo Boksu	ul. Gumniska 28	boks
2.	Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół – Świat Pracy”	ul. Mickiewicza 4	kolarstwo górskie, rajdy turystyczne, turystyka piesza i rowerowa, biegi, narciarstwo biegowe
3.	Stowarzyszenie Yacht Club „Bezan”	ul. Lwowska 34	żeglarstwo
4.	Tarnowskie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących „Pogórze”	ul. Paderewskiego 3B/26	kręgle, turystyka, rekreacja
5.	Tarnowskie Towarzystwo Piłkarskie	ul. Traugutta 5a	wspieranie rozwoju piłki nożnej w Tarnowie
6.	Stowarzyszenie Piłki Ręcznej Tarnów	ul. Traugutta 5	wspieranie rozwoju piłki ręcznej w Tarnowie
7.	Tarnowskie Towarzystwo Sportowe „FUTAR”	ul. Westerplatte 12/84	futsal
8.	Tarnowskie Towarzystwo Żużlowe	ul. Zbylitowska 3	wspieranie rozwoju żużla w Tarnowie

9.	Tarnowskie Zrzeszenie Sportowe Niepełnosprawnych „Start”	Ul. Bitwy pod Studziankami 8	pływanie, podnoszenie ciężarów, lekka atletyka
10.	Towarzystwo Narciarskie „Mościce”	ul. Lelewela 1	narciarstwo
11.	Stowarzyszenie Tarnowski Yacht Club „Azoty”	ul. Kwiatkowskiego 18	żeglarstwo
12.	Stowarzyszenie Bokserskie „GONG”	ul. Do Prochowni 22/14	boks
13.	Stowarzyszenie „Młoda Unia”	ul. Traugutta 5a	piłka nożna
14.	Tarnowskie Towarzystwo Sportowo-Kulturalne „eMiKa”	Os. Legionów H. Dąbrowskiego 5/89	taniec sportowy

Zródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 81: Związki sportowe

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres	Zakres działania
1.	Tarnowski Okręgowy Związek Piłki Nożnej	Ul. Boya Żeleńskiego 4a	piłka nożna
2.	Tarnowski Szkolny Związek Sportowy	Ul. Zbylitowska 7	realizacja rozgrywek międzyszkolnych
3.	Tarnowski Związek Brydża Sportowego	Ul. Ks. Kmiecika 18 A,	brydż sportowy

Zródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 82: Kluby sportowe

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres	Zakres działania
1.	Auto Moto Klub Tarnowski	ul. Piłsudskiego 24	sporty motorowe
2.	Jacht Klub „Orion”	ul. Westerplatte 17/27	żeglarstwo
3.	Klub Sportowy „Błękitni”	ul. Piłsudskiego 32	judo, piłka nożna
4.	Klub Sportowy „Capoeira”	ul. Niska 38	capoeira
5.	Klub Sportowy „Iskra”	ul. Krzyska 116	piłka nożna
6.	Klub Sportowy „Metal”	ul. Warsztatowa 2	piłka nożna
7.	Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej	ul. Mickiewicza 8	piłka siatkowa, koszykówka, piłka nożna, tenis stołowy, pływanie
8.	Ludowy Klub Jeździecki „Klikowa”	ul. Klikowska 304	jeździectwo
9.	Miejski Klub Sportowy „Tarnovia”	ul. Bandrowskiego 9	piłka nożna, wspinaczka sportowa, piłka siatkowa,

			tenis stołowy
10.	Tarnowski Klub Sportowy „Kyokushin Karate”	ul. Krupnicza 8a	karate kyokushin
11.	Tarnowski Klub Sportowy „Oyama Karate”	ul. Traugutta 5a	oyama karate
12.	Tarnowski Klub Strzelecki LOK	ul. Krzyska 17A	strzelectwo
13.	Tarnowski Klub Tenisowy	ul. Elektryczna 2	tenis ziemny
14.	Klub Sportowy „ZKS Unia” Tarnów	ul. Traugutta 5a	piłka nożna, koszykówka, lekka atletyka, pływanie
15.	Tarnowski Klub Modelarstwa Samochodowego	ul. Gostyńskiego 2,	modelarstwo samochodowe
16.	Tarnowski Klub Modelarzy R/C Cars	ul. Westerplatte 14a/16	modelarstwo
17.	Tarnowska Szkoła Bokserska	ul. Fąfary 4/37	boks
18.	Klub Sportowy Legion Team Tarnów	ul.. Szpitalna 33/39	sztuki walki MMA
19.	Automobilklub Tarnowski	ul. Przemysłowa 27A	sporty motorowe
20.	Tarnowskie Stowarzyszenie Cyklistów	ul. Powstańców Warszawy 3/20	rozwój kultury fizycznej
21.	Stowarzyszenie Integro	ul. Bema 5	rozwój kultury fizycznej
22.	Fundacja Pro Sport	ul. Warsztatowa 5	rozwój kultury fizycznej
23.	Thai Gym Rafał Król	ul. Bema 5	Muay Thai - boks tajski
24.	Klub Sportowy „Tarnowska Akademia Karate i Kobudo”	ul. Heleny Marusarz 4/1	karate, kobudo
25.	Tarnowskie Stowarzyszenie Instruktorów Żeglarstwa	ul. Pracy 4B/4	żeglarstwo
26.	Uczelniany Klub Sportowy Jedyńka PWSZ Tarnów	ul. Mickiewicza 8	piłka siatkowa
27.	Tarnowskie Towarzystwo Sportowo – Kulturalne „K-Team”	ul. Kochanowskiego 30	karting
28.	Stowarzyszenie Sportowe Sokół Tarnów	ul. Przybyłkiewicza 61	kolarstwo górskie, biegi

29.	Stowarzyszenie Kępa Sport	ul. Brandstaettera 6	tenis ziemny
30.	Mościcki Klub Balonowy	ul. Żeromskiego 9	sport balonowy
31.	Klub Sportowy Sportiva	ul. Królowej Jadwigi 47	wspinaczka sportowa

Źródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

16.2 Wydarzenia i imprezy sportowe

Tabela nr 83: Najważniejsze przedsięwzięcia sportowe w 2016 r.

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Tytuł zadania	Termin realizacji	Dofinansowanie z budżetu GMT
1.	Małopolski Związek Kolarski w Krakowie	Organizacja Karpackiego Wyścigu Kurierów	28 kwietnia - 3 maja	50.000
2.	Stowarzyszenie Kępa Sport w Tarnowie	Organizacja I Tarnowskiego Biegu Pamięci Żołnierzy Wyklętych	28 lutego	35.000
3.	Stowarzyszenie Taneczne Stardance w Tarnowie	Organizacja Turnieju Grand Prix Polski w Tańcach Latynoamerykańskich i Standartowych	5 marca	5.000
4.	Stowarzyszenie Sportowe Sokół Tarnów	Organizacja „Wiosennego Rajdu Sokołów” oraz Biegu Terenowego Marcinka Cross Challenge”	10 kwietnia	5.000
5.	Stowarzyszenie Sportowe Sokół Tarnów	Organizacja XXV Tarnowskiego Biegu Leliwitów	9 października	15.000
6.	Stowarzyszenie Sportowe Sokół Tarnów	Organizacja XXI Biegu Sokołów z okazji Święta Niepodległości	11 listopada	2.000

Źródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

16.3 Osiągnięcia sportowe

Tabela nr 84: Najważniejsze osiągnięcia sportowe tarnowskich klubów i zawodników w roku 2016

LP.	Imię i nazwisko	Klub	Dyscyplina	Sukcesy
1.	Marcin Dzieński	KU AZS PWSZ	wspinaczka sportowa	1m. Puchar Świata Chamonix, 1 m. Puchar Świata Villars, 1 m. Puchar Świata Arco, 1 m. Mistrzostwa Świata Paryż, 1 m. Mistrzostwa Polski Warszawa
2.	Marzenia Zięba	TZSN START	podnoszenie ciężarów	2 m. Igrzyska Paraolimpijskie Rio de Janeiro, 1 m. Mistrzostwa Polski
3.	Anna Trener-Wierciak	TZSN START	lekkoatletyka	Igrzyska Paraolimpijskie Rio de Janeiro: 3 m. skok w dal, 9 m. bieg na 100m., Mistrzostwa Europy w Lekkiej Atletyce: 3 m. bieg na 100 m., 4 m. bieg na 200 m. 3 m. skok w dal
4.	Joanna Mazur	TZSN START	lekkoatletyka	Igrzyska Paraolimpijskie Rio de Janeiro: 10 m. bieg na 200 m., 7 m. bieg na 400 m., Mistrzostwa Europy w Lekkiej Atletyce: 2 m. bieg na 100 m., 1 m., bieg na 200 m, (rekord Polski)
5.	Michał Derus	TZSN START	lekkoatletyka	Igrzyska Paraolimpijskie Rio de Janeiro: 1 m. bieg na 100 m., Mistrzostwa Europy w Lekkiej Atletyce: 1 m. bieg na 100 m., 4 m. skok w dal

Źródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

16.4 Stypendia i nagrody

W roku 2016 Prezydent Miasta Tarnowa przyznał stypendia sportowe, nagrody i wyróżnienia za osiągnięte w roku 2015 wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym i krajowym. Podstawa prawna to uchwała Nr XI/111/2015 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych, nagród i wyróżnień za osiągnięte wyniki sportowe, a także warunków i trybu przyznawania wyróżnień i nagród pieniężnych za osiągnięcia w działalności sportowej oraz rodzajów tych wyróżnień i wysokości nagród pieniężnych (Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 4490).

Kwota rozdysponowana na nagrody i stypendia sportowe w 2016r. wyniosła: 134.010,01 zł. Nagrodzono łącznie 217 osób.

Ufundowano:

179 stypendiów sportowych (162 dla zawodników i 17 dla trenerów).

osiem nagród (jedna dla zawodnika i siedem dla trenerów).
30 wyróżnień.

16.5 System sportowych rozgrywek międzyszkolnych

- liczba uczestników: 16.526 uczniów,
- budżet: 60.000 zł,
- realizatorzy: TOSiR - organizacyjnie i finansowo, Wydział Sportu, Tarnowski Szkolny Związek Sportowy, kluby sportowe
- poziomy rozgrywek: Igrzyska Młodzieży Szkolnej dla szkół podstawowych, Gimnazjada oraz Licealiada,
- wyniki:

1) Igrzyska Młodzieży Szkolnej

Szkoła	Liczba punktów	Miejsce
Szkoła Podstawowa Nr 20	81	1
Szkoła Podstawowa Nr 9	59,33	2
Szkoła Podstawowa Nr 14	45,33	3
Szkoła Podstawowa Nr 1	42	4
Szkoła Podstawowa Nr 17	38	5
Szkoła Podstawowa Nr 3	20	6
Szkoła Podstawowa Nr 15	19	7
Szkoła Podstawowa Nr 23	17	8
Szkoła Podstawowa Nr 5	16	9
Szkoła Podstawowa Nr 18	14	10
Szkoła Podstawowa Nr 8	12	11
Szkoła Podstawowa Nr 10	11	12
Niepubliczna Niepłatna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Siódemka	9	13
Szkoła Podstawowa Nr 2	9	13
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół Niepublicznych	9	15
Spółeczna Szkoła Podstawowa Nr 2	4,33	16
Szkoła Podstawowa Nr 11	3	17
Niepubliczna Niepłatna Szkoła Podstawowa ul. Błotna	2	18
Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół Muzycznych	2	19
Katolicka Szkoła Podstawowa	1	20

Źródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

2) Gimnazjada

Szkoła	Liczba punktów	Miejsce
Gimnazjum Nr 2	88	1

Gimnazjum Nr 11	55	2
Gimnazjum Nr 10	53,5	3
Gimnazjum Nr 6	50	4
Gimnazjum Nr 9	48	5
Gimnazjum Nr 4	44	6
Gimnazjum Nr 1	21	7
Gimnazjum Dwujęzyczne	20,5	8
Gimnazjum Nr 8	19	9
Gimnazjum Plastyczne	16	10
Gimnazjum Katolickie	15	11
Niepubliczne Gimnazjum Nr 15	11	12
Gimnazjum w Zespole Szkół Niepublicznych	7	13
Gimnazjum Zespołu Szkół Niepublicznych 7	5	14
Gimnazjum Społeczne Nr 2	4	15
Gimnazjum Nr 7	3	16
Gimnazjum Niepubliczne Niepłatne ul Błotna	3	16
Niepubliczne Niepłatne Gimnazjum „U Konarskiego”	2	18
Gimnazjum Zespołu Szkół dla Niestyszących i Słabo Słyszących	2	18

Źródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

3) Licealiada

Dziewczęta

Szkoła	Liczba punktów	Miejsce
I Liceum Ogólnokształcące	46	1
III Liceum Ogólnokształcące	40	2
IV Liceum Ogólnokształcące	27	3
Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych	16	4
XVI Liceum Ogólnokształcące	12	5
Zespół Szkół Ekonomiczno-Ogrodniczych	11	6
Zespół Szkół Technicznych	11	6
II Liceum Ogólnokształcące	10	8
Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. Jana Szczepanika	9	9
VII Liceum Ogólnokształcące	8	10
Zespół Szkół Plastycznych	8	10
Zespół Szkół Techniczno-Zawodowych	7	12
V Liceum Ogólnokształcące	5	13
VI Liceum Ogólnokształcące	3	14
Zespół Szkół Budowlanych	3	14

Zespół Szkół Mechanicznych	3	14
Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego	2	17

Źródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

Chłopcy

Szkoła	Liczba punktów	Miejsce
I Liceum Ogólnokształcące	35,5	1
Zespół Szkół Mechanicznych	34	2
Zespół Szkół Technicznych	31,5	3
Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego	26	4
III Liceum Ogólnokształcące	21	5
Zespół Szkół Ekonomiczno-Ogrodniczych	14	6
Zespół Szkół Budowlanych	13	7
Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych	12	8
II Liceum Ogólnokształcące	12	8
IV Liceum Ogólnokształcące	11	10
XVI Liceum Ogólnokształcące	10	11
V Liceum Ogólnokształcące	10	11
Zespół Szkół Techniczno-Zawodowych	10	11
VII Liceum Ogólnokształcące	8	14
Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. Jana Szczepanika	7	15
Zespół Szkół Plastycznych	4	16
Rzemieślnicza Zasadnicza Szkoła Zawodowa	4	16
VI Liceum Ogólnokształcące	2	18
XX Liceum Ogólnokształcące	1	19
Zespół Szkół Niepublicznych	1	19

Źródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

16.6 Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji

Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji działa od stycznia 1991 r. Celem działalności TOSiR jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców Tarnowa w zakresie kultury fizycznej, sportu, turystyki i rekreacji. Ośrodek administruje następującymi obiektami:

- Park Wodny ul. Piłsudskiego 30,
- Hala Sportowo - Widowiskowa ul. Krupnicza,
- Pływalnia Letnia al. Tarnowskich 1,
- Tereny Rekreacyjne z lodowiskiem ul. Wojska Polskiego 14,
- Hala sportowa Jaskółka ul. Traugutta 3A,
- Pływalnia Kryta i Hala Sportowa Miejskiego Domu Sportu ul. Traugutta 5A,
- Pływalnia Letnia ul. Traugutta 5A,
- Sala Sportowa Dom Ciężarowca ul. Zbylitowska,

- Stadion piłkarsko – lekkoatletyczny ul. Traugutta,
- Stadion piłkarski ul. Piłsudskiego 32,
- Lodowisko sztucznie mrożone ul. Traugutta 3A,
- Zespół kortów ziemnych przy ul. Traugutta 3A,
- Park biegowy „Marcinka” przy al. Tarnowskich

Tabela nr 85: Wyniki udostępniania poszczególnych obiektów TOSiR oraz baza TOSiR

Lp.	Obiekt	Liczba wstępów 2015 r.	Liczba wstępów 2016 r.
1	Park Wodny ul. Piłsudskiego	327.820	322.688
2	Tereny Rekreacyjne z lodowiskiem ul. W. Polskiego	55.768	44.369
3	Lodowisko mobilne ul. Traugutta	12.090	9.509
4	Hala Sportowa ul. Krupnicza	229.846	228.665
5	Pływalnia letnia Al. Tarnowskich	35.529	24.158
6	Pływalnia letnia ul. Traugutta	24.002	12.638
7	Miejski Dom Sportu ul. Traugutta (od czerwca 2015 r.)	60.171	108.823
8	Hala Sportowa Jaskółka ul. Traugutta	45.660	36.765
9	Korty tenisowe ul. Traugutta	458	503
10	Stadion piłkarsko-lekkoatletyczny ul. Traugutta	13.474	16.261
11	Stadion sportowy ul. Piłsudskiego	27.569	19.930
Razem:		832.387	824.366

Obiekt	TKM PREMIUM 2015	TKM PREMIUM 2016	TKM Karta Rodziny 2015	TKM Karta Rodziny 2016
Pływalnia letnia ul. Traugutta	2.162	1.503	1.181	669
Pływalnia letnia Al. Tarnowskich	2.417	2.216	1.618	1.240
Lodowisko ul. W. Polskiego	4.945	5.018	2.381	2.313
Lodowisko ul. Traugutta	539	595	349	586
MDS Pływalnia ul. Traugutta	2.929	5.596	691	1.035
Park Wodny ul. Piłsudskiego	19.862	25.611	7.401	7.903
Razem:	32.854	40.539	13.621	13.746

Źródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 86: Modernizacja Miejskiej Bazy Sportowej

Zadanie	Poniesione wydatki	Zakres rzeczowy
Modernizacja Miejskiej Bazy Sportowej	59.054,70	Pływalnia Kryta - Park Wodny modernizacja SUW, automatyka do pomiarów czynników chem. w wodzie basenowej – wyk. instalacje do poboru wody do badań, zakończono i odebrano

		roboty polegające na wymianie instalacji i oprogramowania do badań czynników chem. w wodzie dla wszystkich niecek.
	33.600,70	Pływalnia Kryta - Park Wodny naprawa poszycia dachu łukowego – wyk. 650 m2 nowego poszycia z papy termozgrzewalnej syntanowej wraz z naniesieniem powłoki zabezpiecz. przed spływaniem papy.
	109.555,28	Pływ. Letnia Al. Tarn. - zmodernizowano SUW, przebudowano brodziki dla dzieci, wykonano 3 pomieszczenia do dozowania chemii basenowej oraz zamontowano dwa zestawy po trzy urządzenia do dozowania kwasu, podchlorynu i siarczanu glinu,
Razem wydatki:	202.210,68	

Źródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 87: Realizacja wieloletnich zadań inwestycyjnych

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Okres realizacji	Łączne nakłady finansowe	Wykonanie 2007-2015	Wykonanie 2016	Wykonanie od początku realizacji
Przedsięwzięcia - wydatki majątkowe						
1	Kantoria - centrum wypoczynku i rekreacji - Budowa Amfiteatru wraz z budową zjazdów i parkingów przy ul. Piłsudskiego	2010 - 2018	4.499.224	524.681,54	52,50	524.734,04
2	Budowa Stadionu LA przy ul. Piłsudskiego	2013 - 2017	8.692.000	149.270,02	2.585.941,39	2.735.211,41
	Razem:		13.191.224	673.951,56	2.585.993,89	3.259.945,45

Źródło: Wydział Sportu Urzędu Miasta Tarnowa

16. 7 Działalność Tarnowskiego Centrum Informacji

Tarnowskie Centrum Informacji (TCI) działa na podstawie statutu uchwalonego przez Radę Miejską w Tarnowie uchwałą Nr XLI/706/2005, z dnia 20 października 2005 r., w sprawie przekształcenia zakładu budżetowego Tarnowskie Regionalne Centrum Koordynacji i Obsługi Turystyki, działającego od 1999 r., w jednostkę budżetową pod nazwą Tarnowskie Centrum Informacji.

Majątek TCI

TCI zarządza kamienicą w Rynku, pod nr 7. Na parterze budynku znajdują się: punkt informacji turystycznej i biura TCI, publiczna toaleta (w tym jedna przystosowana do potrzeb osób na wózkach inwalidzkich i jedna z zamontowanym przewijakiem dla dzieci), przechowalnia bagaży i stojaki rowerowe. Dwa wydziały Urzędu Miasta Tarnowa zajmują biura na pierwszym piętrze. Na poddaszu znajdują się cztery pokoje gościnne oraz sala konferencyjna, które są wynajmowane przez TCI na zasadach komercyjnych. Piwnice budynku wynajmowane są na kawiarnię-pub.

Do majątku TCI wliczają się również: znaki drogowe, tablice informacyjne i kierunkowe, stojaki na ulotki, wielkoformatowe mapy regionu i plany Tarnowa oraz trzy infokioski (jeden wewnętrzny i dwa zewnętrzne) i dwa zestawy komputerowe. Wszystkie one znajdują się poza siedzibą TCI.

Promocja i kreowanie wizerunku miasta

1. Informacja turystyczna

Jednym z priorytetów działalności TCI jest promocja walorów i oferty turystycznej Tarnowa i subregionu tarnowskiego. Ważnym aspektem wdrażania rozwiązań opartych o urządzenia, media i aplikacje elektroniczne jest minimalizacja kosztów dotarcia do pojedynczego turysty, a jednocześnie dostosowanie formuły funkcjonowania „it” do nowoczesnej formy komunikacji, coraz popularniejsze wśród osób młodych oraz aktywnych zawodowo np. formatowanie oferty regionu pod konkretnego klienta.

Siedziba Tarnowskiego Centrum Informacji jest jedynym punktem informacji turystycznej („i”) w Tarnowie. TCI działa w ramach regionalnego (Małopolski System Informacji Turystycznej – MSIT) i krajowego (Polski System Informacji Turystycznej – PSIT) systemu informacji turystycznej.

TCI w strukturach MSIT pełni rolę subregionalnego koordynatora Systemu tzw. CIT (Centrum Informacji Turystycznej), jednego z sześciu na terenie województwa. Swoim działaniem obejmuje obszar powiatów: bocheńskiego, brzeskiego, dąbrowskiego i tarnowskiego oraz miasta Tarnowa.

Korzyści płynące z przynależności do obu systemów polegają przede wszystkim na dostępie do wielokrotnie większego grona potencjalnych odbiorców. Oferta Tarnowa pojawia wśród miejsc polecanych zarówno przez wojewódzki, jak i narodowy portal turystyczny. Jest obecna w wydawnictwach, bazach danych, na targach krajowych i zagranicznych. Miasto i region ujmowane są w planach wizyt studyjnych dla dziennikarzy z kraju i zagranicy. Kolejnym wymiernym efektem jest obecność Tarnowa w najważniejszych branżowych organizacjach regionalnych i ogólnopolskich.

Członkostwo w MSIT i PSIT ma również konkretny wymiar wsparcia inwestycyjnego. W latach 2009–2011 dostosowano TCI do standardu MSIT: wyremontowano pomieszczenia przeznaczone do obsługi turystów, wyposażono w nowoczesny sprzęt komputerowy (siedem komputerów stacjonarnych, laptop, drukarka sieciowa, kopiarka, sześć aparatów telefonicznych, aparat faksowy, aparat fotograficzny, zestaw prezentacyjny) oraz meble. W ramach projektu MSIT w TCI powstało stanowisko przystosowane do obsługi osób na wózkach inwalidzkich, dedykowane stanowisko internetowe wyposażone w sprzęt komputerowy dla słabowidzących oraz przewodniki po Tarnowie, Krakowie i Nowym Sączu w formie map tyflogicznych i reliefowych grafik dotykowych. Również w ramach MSIT, w pierzei zachodniej tarnowskiego rynku zamontowany został całodobowy infokiosk. Każdego roku otrzymujemy również zestawy materiałów drukowanych MSIT oraz gadżetów i ubiorów z logo Systemu. W 2016 r. było to 23.150 sztuk folderów i map. PSIT natomiast wyposażył TCI w dwa infokioski (jeden wewnętrzny i jeden zewnętrzny), dwa zestawy komputerowe oraz końcówkę (komputer, telefon i oprogramowanie) ogólnopolskiego Contact Center. Tarnów jest jednym z kilkunastu miast w Polsce należących do CC.

Biuro informacji turystycznej dostępne jest również dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Osobami pracującymi bezpośrednio z turystami/klientami, są osoby ze znajomością co najmniej jednego języka obcego, w tym obowiązkowo angielskiego. Dzięki temu

TCI może udzielać informacji w językach: polskim, angielskim, niemieckim, francuskim i włoskim.

W punkcie „i” na tarnowskim rynku turyści mogą korzystać z trzech stanowisk komputerowych z bezpłatnym dostępem do Internetu, w tym jednego przystosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ponadto w biurze informacji turystycznej i pokojach gościnnych udostępnione są bezpłatne sieci wifi.

TCI oferuje nieodpłatnie m.in. przechowalnię bagażu, ogólnodostępną toaletę (w tym dla osób na wózkach inwalidzkich), przewijak dla niemowląt, kącik dziecięcy z zabawkami, kredkami i kolorowankami, możliwość podgrzania posiłku dla dziecka, miejsce, w którym można komfortowo nakarmić niemowlaka oraz dystrybutor z wodą.

Podstawowym nośnikiem informacji pozostają drukowane bezpłatne mapy, broszury i ulotki. W 2016 r. Tarnowskie Centrum Informacji dystrybuowało głównie materiały:

- własne: folder Tarnów i region w ośmiu wersjach językowych, 14 tytułów ulotek w języku polskim, osiem tytułów ulotek w języku angielskim, pięć w języku niemieckim, po dwa tytuły w językach francuskim, włoskim i węgierskim; wrywany plan Tarnowa w języku polskim i angielskim.

- Tarnowskiej Organizacji Turystycznej: mapy „Szlak Architektury Drewnianej Regionu Tarnowskiego” i „Diecezja Tarnowska” oraz ulotki „Szlak Ceramiczny Regionu Tarnowskiego”.

- MSIT: wrywane i składane mapy województwa małopolskiego w języku polskim i angielskim, folder „Małopolska, Kraków. Katalog atrakcji turystycznych” w siedmiu wersjach językowych, 11 tytułów broszur w języku polskim, 12 tytułów broszur w języku angielskim, pięć tytułów broszur w języku niemieckim, sześć tytułów broszur w kolejnych sześciu wersjach językowych.

- Wydawnictw komercyjnych współpracujących z TCI: „In your pocket Kraków” oraz „In your pocket Tarnów” w języku angielskim, „The Visitor” w języku polskim i angielskim, „Welcome to Cracow & Małopolska” w języku polskim, angielskim i częściowo niemieckim.

- Urzędu Miasta Tarnowa: miesięcznik Tarnów.pl oraz wydawnictwa okolicznościowe.

- Jednostek Samorządu Terytorialnego i podmiotów branży turystycznej z obszaru subregionu tarnowskiego.

Bezpłatne są również aplikacje:

- Navigo City Tarnów – przewodnik po Tarnowie oparty o technologię lokalizacji satelitarnej GPS, w którym informacje o atrakcjach czyta lektor Tomasz Knapik,

- SmartSAD – przewodnik po tarnowskim odcinku Szlaku Architektury Drewnianej, rozbudowany o atrakcje i podstawowe informacje turystyczne o Tarnowie, dostępny w języku polskim i angielskim na trzy systemy operacyjne – iOS, Android i Windows Phone,

- Szlak Ceramiczny Regionu Tarnowskiego, prowadzący po miejscowościach, w których zachowały się najciekawsze i najcenniejsze realizacje z zakresu ceramiki architektonicznej słynnej Spółdzielni Pracy Przemysłu Ludowego i Artystycznego „Kamionka” w Łysej Górze,

- Przewodnik Audio po Tarnowie – dziewięć opowieści o zabytkach miasta, dostępne w formie pojedynczych plików MP3 (wypożyczane bezpłatnie z odtwarzaczem MP3) oraz jako aplikacja na system Android,

- IYP City Essentials – anglojęzyczny przewodnik po Tarnowie dostępny na iOS oraz Android, opracowany przez wydawnictwo In Your Pocket, jednego z liderów segmentu rynku miejskich przewodników.

Turysta odwiedzający TCI ma dostęp do aktualnych rozkładów jazdy komunikacji miejskiej, regionalnej i dalekobieżnej, obejmujących lokalnych przewoźników prywatnych, MPK, autobusy międzymiastowe i kolej. Może liczyć na pomoc w zaplanowaniu zwiedzania miasta i regionu z uwzględnieniem godzin otwarcia obiektów, czasu i możliwości transportu pomiędzy atrakcjami czy znalezieniu noclegu. Dotyczy to zarówno naszego miasta, regionu, województwa, Polski, jak i niejednokrotnie krajów sąsiadujących.

TCI posiada klucze do bramy Cmentarza Żydowskiego. Dzięki temu zabytek jest dostępny dłużej.

Niesłabnącym zainteresowaniem wciąż cieszą się tradycyjne pieczętki pamiątkowe. Wiele osób prowadzi osobiste dzienniki podróży, w których zbierają właśnie pieczęcie odwiedzonych atrakcji. Dla nich TCI przygotowuje co kilka sezonów nowe wzory pieczęci.

TCI prowadzi własny kalendarz imprez, obejmujący wydarzenia organizowane w mieście i regionie tarnowskim. Aktualizowany na bieżąco, stanowi jedno z najrzetelniejszych źródeł informacji o wszelkich imprezach potencjalnie interesujących dla turysty lub mieszkańca.

Obok bogatej oferty bezpłatnych wydawnictw, usług i informacji, TCI prowadzi również usługi komercyjne, w tym sprzedaż publikacji regionalnych, pamiątek – gadżetów, widokówek oraz map turystycznych i planów miast. Większość widokówek została zaprojektowana i wydana przez TCI. Część lokalnych pamiątek – gadżetów powstaje na zamówienie TCI lub UMT. Dotyczy to przede wszystkim przedmiotów wykorzystujących motyw tarniny, w tym najbardziej rozpoznawalnych – herbaty Tarninówka oraz koralu tarninowych, które dystrybuuje wyłącznie TCI.

Będące w dyspozycji TCI cztery pokoje gościnne na poddaszu wynajmowane są zarówno turystom, jak i firmom i instytucjom. TCI prowadzi również sezonową wypożyczalnię rowerów. W ofercie znajduje się osiem rowerów crossowych, w tym jeden z siodełkiem dla dziecka. Posiadacze Tarnowskiej Karty Miejskiej „Premium” mogą liczyć na 10% zniżkę za wypożyczenie roweru na cały dzień.

W TCI wprowadzono szereg udogodnień dla osób niepełnosprawnych, m.in. rampa w holu, szerokie drzwi wejściowe, dostosowana toaleta czy stanowisko komputerowe z regulowaną elektrycznie wysokością blatu, klawiaturą dla osób niedowidzących i oprogramowaniem odczytującym treść wyświetlaną na ekranie. Dostępne są również materiały drukowane – Przewodnik po Tarnowie w formie map tyflogicznych i reliefowych grafik dotykowych. TCI posiada także ulotkę opracowaną pod kątem potrzeb osób poruszających się na wózku: „Tarnów bez barier w kilka godzin”, dostępną zarówno w formie papierowej, jak i pliku pdf.

2. Reklamy w czasopiśmie branżowych

Tarnowskie Centrum Informacji środki budżetowe przeznaczone na reklamę w całości wydatkuje na promocję miasta. W tym celu wykupuje powierzchnię reklamową w wydawnictwach turystycznych. Aby jak najefektywniej wydać niewielkie środki finansowe od

lat działania reklamowe skupiają się na nośnikach reklamowych w Krakowie i Małopolsce, aby zachęta do odwiedzenia Tarnowa trafiła do turystów, którzy są już w Krakowie a szukają inspiracji do zwiedzenia innych atrakcji w okolicy.

Tarnów obecny jest w miesięczniku „Welcome to Cracow & Małopolska”, dwumiesięcznikach: „Kraków in your pocket” oraz „The Visitor Małopolska”. W wakacje Tarnów jest obecny również w wydawanym w nakładzie 100.000 egzemplarzy planie Krakowa „Kraków in your pocket – city map”, dystrybuowanym wśród turystów zagranicznych. Ponadto reklama Tarnowa zamieszczana jest w sezonie letnim w magazynach: „Gdańsk in your pocket”, „Warsaw in your pocket” i „Katowice in your pocket”.

TCI szuka również możliwości dotarcia do potencjalnych turystów poprzez obecność w wydawnictwach specjalnych, jak dodatki tematyczne lub okazjonalne do regularnych tytułów (w roku 2016 „Turystyka weekendowa” i „Welcome to Poland”), czy – jak w magazynie pokładowym PKS Polonus „Świat. Podróże. Kultura” – skierowane do precyzyjnie określonego odbiorcy. W tym drugim przypadku chodziło również o rozbudzenie zainteresowania Tarnowem tak, aby ostatni przewoźnik autokarowy zapewniający połączenia z Warszawą, nie zlikwidował linii.

Tabela nr 88: Zestawienie reklam w prasie i wydawnictwach w roku 2016

Wydawnictwo	Liczba	Nakład	Miejsce dystrybucji
Magazyn Świat. Podróże. Kultura (magazyn pokładowy PKS Polonus)	1	20.000	Autobusy i dworce PKS Polonus – największej sieci autokarowej w Polsce. Dostępne również online.
Wiadomości Turystyczne. Wydanie specjalne: Turystyka weekendowa	1	96.000	Prenumeratorzy WT, Salony EMPiK, hotele z zapleczem SPA, prywatne kliniki medyczne (dystrybucja z miesięcznikiem dla aktywnych kobiet „Żyj zdrowo i aktywnie”- czerwiec), dystrybucja aktywna – targi: Lato, Warszawa; Tour Salon, Poznań; TT Warsaw, Warszawa; GLOB, Katowice
The Visitor Małopolska	4	80.000	Sieć punktów „it” oraz punkty biznesowo - usługowe w Krakowie; hotele w Krakowie i Zakopanem; punkty „it”, hotele i ambasady w Warszawie; restauracje, kluby, puby
Welcome to Cracow and Malopolska	11	198.000	ZOPOT, biura turystyczne, placówki PLL LOT w Londynie i Paryżu, targi turystyczne i inwestycyjne, odbiorcy prywatni. Hotele i pensjonaty Krakowa i Zakopanego, port lotniczy Balice, galerie, biura podróży, restauracje, wypożyczalnie samochodów, imprezy targowe, Krakowska Izba Gospodarcza, placówki konsularne, kongresy naukowe.
Welcome to Cracow and Malopolska. Wydanie specjalne: Welcome to Poland	1	30.000	Wydanie specjalne głównie w Hiszpanii i Ameryce Południowej oraz podczas ŚDM.

Kraków In Your Pocket	6	120.000	Punkty "t", biura podróży, hotele
Kraków In Your Pocket - city map	2	100.000	
Warsaw In Your Pocket	1	25.000	
Katowice In Your Pocket	1	10.000	
Gdańsk In Your Pocket	1	15.000	
Tarnów In Your Pocket	3	16.000	Hotele, atrakcje turystyczne i punkty „it” w regionie tarnowskim

Źródło: Tarnowskie Centrum Informacji

3. Study press i tour, współpraca z biurami podróży

Tarnów od lat jest chętnie odwiedzany przez dziennikarzy z kraju i zagranicy, czego efektem są artykuły o Tarnowie w mediach krajowych i zagranicznych. Organizacja pobytów studyjnych możliwa jest dzięki współpracy TCI z Małopolską Organizacją Turystyczną (MOT) i Polską Organizacją Turystyczną (POT), a zwłaszcza jej oddziałami zagranicznymi (ZOPOT – Zagraniczny Ośrodek POT). W przeważającej większości finansowanie tego typu imprez pochodzi z funduszy zewnętrznych. Po stronie TCI i partnerów lokalnych pozostają koszty pobytu gości na miejscu (nocleg, wyżywienie, wejścia do obiektów, przewodnicy, materiały promocyjne).

W 2016 r. National Geographic Traveller opublikował w swoim kwietniowym numerze tekst pt. „Long weekend: Krakow”, w którym Tarnów pojawia się jako jedyne miejsce poza Krakowem. Gazeta posiada nakład 60.000 egzemplarzy miesięcznie. Wartość PR całego artykułu to 100.000 GBP. To efekt dwóch wizyt studyjnych dziennikarzy, z których jedna odbyła się w listopadzie 2015, a druga w styczniu roku 2016.

W maju w Tarnowie gościła belgijska telewizja RTL TVI, komercyjna stacja telewizyjna, która ma największą, około 20%, oglądalność w Belgii. Program „I comme”, nadany 11 czerwca był poświęcony Polsce. Część materiału kręcona była w Tarnowie i Zalipiu.

We wrześniu 2016 r. Małopolskę, w tym Tarnów i Zalipie, odwiedziła grupa dziennikarzy z Belgii. Efektem ich wizyty są artykuły poświęcone Tarnowowi w prasie belgijskiej. Pierwsza publikacja, w magazynie kulturalnym „Suiker”, wydawanym w nakładzie 25.000 egzemplarzy, ma wartość 1.000 euro. Drugi artykuł ukazał się w magazynie dla kempingowców „Kampeertoerist”. Jego nakład wynosi 10.000 egz., a wartość reklamowa opublikowanego tekstu to 6.096 euro. Dziennikarze przyjechali do Tarnowa na zaproszenie Tarnowskiego Centrum Informacji. Pobyt w Małopolsce zorganizowała Małopolska Organizacja Turystyczna we współpracy z Zagranicznym Ośrodkiem Polskiej Organizacji Turystycznej w Brukseli, z którym TCI współpracuje.

Również we wrześniu w Tarnowie, w związku z Międzynarodowym Taborem Pamięci, przebywały dziennikarki z holenderskiego Meridian Travel Magazine, zainteresowane głównie życiem codziennym mniejszości narodowych w dzisiejszej Polsce. Wizyta zorganizowana była przy współpracy z Polskim Ośrodkiem Informacji Turystycznej w Amsterdamie.

Stowarzyszenie Grupa Odrolnika wraz z Tarnowskim Centrum Informacji byli organizatorami study press w ramach prezentacji kompleksowej oferty turystyki kulinarnej, w przygotowanie której zaangażowani są rolnicy. Dziennikarze zwiedzili Winnicę Zadora w Szczepanowicach,

wzięli udział w warsztatach kulinarnych w Centrum Produktu Lokalnego w Rzuchowej, próbowali lokalnych produktów oraz zwiedzali Tarnów i okolice.

We współpracy z MOT zrealizowano również wizytę studyjną blogerów z Hiszpanii, prowadzących blog www.touristear.com.

W styczniu zwrócił się do TCI wydawca japońskiego przewodnika „Globe trotter travel guidebook” z prośbą o aktualizację informacji do edycji 2016/2017.

Niemieckie wydawnictwo „Reise Know-How” zwróciło się w czerwcu do TCI o przesłanie zdjęć i tekstów do przewodnika po Polsce.

W lipcu TCI udostępniło portalowi fly4free.pl zdjęcia Tarnowa i Zalipia do artykułu na stronę.

W sierpniu TCI opracowało i przekazało materiały (tekst oraz zdjęcia) z Tarnowa do magazynu All-Inclusive oraz na portal www.miejscapolski.pl.

We wrześniu TCI opracowało dla organizatorów akcji „Miasto przyjazne Dzieciom” informacje o atrakcjach Tarnowa przeznaczonych dla dzieci.

Również we wrześniu TCI pomagało dziennikarzom z Interior Multimedia w zbieraniu informacji do przewodnika po Małopolsce dla osób niepełnosprawnych.

W lutym TCI przygotowało ofertę dla BP Galaktyka Travel z Łodzi.

4. Reklama wśród turystów w Krakowie

W roku 2016 TCI podjęło współpracę z operatorem melexów obsługujących turystów na krakowskim rynku. Przygotowało scenariusz reklamy dźwiękowej, która była emitowana na zakończenie każdego kursu, w siedmiu wersjach językowych.

W 2016 roku Wydział Komunikacji Społecznej promował Tarnów w Krakowie na całej powierzchni zewnętrznej najnowocześniejszego tramwaju „Bobmardier”. Reklama zawierała oprócz motywów tarnowskich również kody QR, dzięki którym można było przejść do strony <http://odkryj.tarnow.pl>. Wszelkie reklamy TCI, o których mowa powyżej, mają ujednoczony layout, zgodny z reklamą na tramwaju.

Ofertę skierowaną stricte do turystów w Krakowie uzupełniają teksty i reklamy w wydawnictwach In Your Pocket, The Visitor, Welcome to Cracow and Malopolska oraz dystrybucja materiałów drukowanych przez TCI poprzez punkty MSIT w Krakowie i województwie małopolskim.

5. Udział w targach turystycznych, imprezach i wydarzeniach promocyjnych

Dzięki współpracy z Małopolską Organizacją Turystyczną, miastem Kraków, Tarnowską Organizacją Turystyczną, Starostwem Powiatowym w Tarnowie oraz LGD „Dunajec - Biała”, Tarnów i region promowane są w kraju i za granicą. Stoisko Tarnowa, na którym znajdują się promujące region wyroby gastronomiczne oraz materiały informacyjne, obecne jest na wielu imprezach targowych w kraju i za granicą. Dzięki członkostwu w MOT foldery i ulotki Miasta dystrybuowane są na targach nawet wtedy, kiedy fizycznie nie ma jego przedstawicieli. Z kolei współpraca z POT daje efekty w postaci zaproszeń na różnego rodzaju imprezy na rynkach lokalnych (Budapeszt, Praga) czy dedykowanych informacji na stronach ZOPOT w językach narodowych (Rosja, Ukraina).

Tabela nr 89: Udział TCI w wydarzeniach promocyjnych w 2016 r.

Targi i promocje zagraniczne	
Ferien-Messe, Wiedeń (14-17 stycznia) ITB, Berlin (9-13 marca)	Własna obsługa na stoisku wspólnym z MOT i miastem Kraków + promocja

Dni Polski, Praga (czerwiec) Dni Polski, Budapeszt (sierpień/wrzesień) WTM Londyn (listopad) Budapeszt (sierpień/wrzesień) Praga (wrzesień)	Tarnowa na targach w m.in.: Holandii, Belgii, Hiszpanii, Finlandii, Słowacji
Targi i promocje krajowe	
Tour Salon, Poznań (12-14 lutego) MTT, Wrocław (26-28 lutego) GLOBalnie, Katowice (18-20 marca) Free Time Festival, Gdańsk (2-3 kwietnia) LATO, Warszawa (22-24 kwietnia)	Wspólne stoisko regionu tarnowskiego (w ramach stoiska małopolskiego), ze Starostwem Powiatowym w Tarnowie oraz LGD „Dunajec - Biała”
Pawilon Polski na ŚDM w Krakowie – materiały TCI Pociąg RETRO w Tarnowie – specjalny punkt „i” II Rajd Dragonów – materiały promocyjne i informacyjne 55-lecie TVP Kraków – stoisko tarnowskie (3.09.2016) 9 Forum Inwestycyjne – stoisko TCI, oprowadzanie po mieście Forum Gospodarcze Polonii Świata – materiały promocyjne i zwiedzanie Tarnowa Akcja promocyjna w związku z inauguracją kursów Kolei Małopolskich	

Źródło: Tarnowskie Centrum Informacji

Ruch turystyczny w Tarnowie i regionie

Tarnowskie Centrum Informacji od lat prowadzi analizę ruchu turystycznego w mieście i regionie. Zestawienie sporządzone są na podstawie informacji uzyskanych z Urzędu Statystycznego, raportów z badania ruchu turystycznego w województwie małopolskim publikowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego oraz własnych statystyk.

W 2016 r. w całym regionie tarnowskim przebywało około miliona turystów, w tym około 175.000 cudzoziemców. Do Tarnowa przybyło odpowiednio: 520.000 i 93.000 osób. Z tarnowskiej bazy noclegowej skorzystało około 63.000 osób, w tym około 11.500 cudzoziemców. Podobnie jak w latach ubiegłych do Tarnowa najczęściej przyjeżdżają Niemcy, Francuzi, Brytyjczycy, Węgrzy oraz goście z Izraela. W 2016 roku zaobserwowano zwiększony ruch mieszkańców Hiszpanii, Ukrainy, Rosji, Austrii, Czech, Słowacji i Japonii.

W 2016 r. punkt informacji turystycznej TCI odwiedziło ponad 20.000 osób, w tym 6.600 obcokrajowców z 57 krajów. Stanowi to wzrost w stosunku do roku 2015 o 20%.

Baza noclegowa w Tarnowie

Według danych Tarnowskiego Centrum Informacji liczba „łóżek” dostępnych dla turystów, z uwzględnieniem obiektów sezonowych oraz oferujących mieszkania dla pracowników i studentów, wynosi w mieście 1.240. TCI współpracuje z tarnowskimi hotelami i innymi obiektami, które świadczą usługi noclegowe. W obiektach znajdują się materiały promujące Tarnów, a każdy obiekt hotelowy, zarówno skategoryzowany jak i nieskategoryzowany znajduje się w bazie TCI.

Tabela nr 90: Baza noclegowa Tarnowa

Lp.	Rodzaj	Kategoria	Nazwa obiektu	Liczba pokoi	Liczba miejsc
1	Hotel	****	Bristol	17	33
2	Hotel	***	Kantoria	12	30
3	Hotel	***	Cristal Park	100	180
4	Hotel	***	Tarnovia	130	154
5	Hotel	***	Pod Dębem	23	50
6	Hotel	***	Gal	33	60
7	Hotel	***	Krzyski	21	45
8	Camping	***	Camping nr 202 „Pod Jabłoniami”	18	65
9	Inny obiekt noclegowy	Brak	U Jana	12	44
10	Inny obiekt noclegowy	Brak	Tarnowskie Centrum Informacji	4	9
11	Inny obiekt noclegowy	Brak	Zajazd Pod Dębem	24	50
12	Inny obiekt noclegowy	Brak	Dom Studenta „Karabela”	41	64
13	Inny obiekt noclegowy	Brak	OHP	24	78
14	Inny obiekt noclegowy	Brak	Dom Studenta, ul. Słowackiego 7	14	30
15	Inny obiekt noclegowy	Brak	ZM Szpitala św. Łukasza	20	50
16	Inny obiekt noclegowy	Brak	ZKS UNIA „Jaskółka”	16	28
17	Inny obiekt noclegowy	Brak	„Willa Strusińska”, ul. Bocheńskiego 22	10	34
18	Inny obiekt noclegowy	Brak	B&B Leliwa, ul. Esperantystów 34	6	19
19	Inny obiekt noclegowy	Brak	„Podzamcze”, al. Tarnowskich	10	36
20	Inny obiekt noclegowy	Brak	Zgromadzenie sióstr NSJ, ul. Pszenna 3	20	50
21	Inny obiekt noclegowy	Brak	Pokoje gościnne, ul. Czerwonych Klonów	40	50
22	Inny obiekt noclegowy	Brak	Living Room	2	5
23	Inny obiekt noclegowy	Brak	Mimoza	8	20
24	Inny obiekt noclegowy	Brak	Marion	16	40
25	Inny obiekt noclegowy	Brak	Ostoja	8	16
26	Hotel	***	Taurus (gm. Skrzyszów)	23	47

27	Hotel	***	Kardamon (gm. Tarnów)	12	19
28	Hotel	***	Dunajec (gm. Tarnów)	32	49
29	Inny obiekt noclegowy	Brak	Dwór Prezydencki (gm. Tarnów)	12	24
30	Inny obiekt noclegowy	Brak	Hostel „Inka” (gm. Tarnów)	17	65
Miasto Tarnów wraz z gminą Tarnów i Skrzyszów				725	1.444
Miasto Tarnów bez obiektów spod Tarnowa				629	1.240

Źródło: Tarnowskie Centrum Informacji

Oznakowanie turystyczne

Tarnowskie Centrum Informacji dba o właściwe oznakowanie zarówno szlaków po mieście, poszczególnych atrakcji, miejsc koncentracji ruchu turystycznego, jak i dróg i tras dojazdowych do Tarnowie. Na terenie miasta znajduje się 35 mosiężnych słupków z tablicami opisującymi atrakcje na szlakach pieszych renesansu (pięć), gen. Bema (sześć) tarnowskich Żydów (dziewięć), Jana Szczepanika (cztery), plan Starego Miasta (cztery) oraz pojedyncze atrakcje - m.in. pomnik Władysława Łokietka i planty kolejowe.

Ponadto 20 jedno- lub dwustronnych tablic- drogowskazów kieruje, w języku polskim i angielskim, do wybranych atrakcji. Zamontowano również siedem znaków drogowych D-34 „informacja turystyczna”.

W 2016 roku, dzięki współpracy z Targowiskami Miejskimi i zarządcą dworca kolejowego w Tarnowie, przed wejściem głównym do budynku dworca kolejowego oraz w pobliżu wielopoziomowego parkingu P&R przed wejściem do tunelu kolejowego, Tarnowskie Centrum Informacji zamontowało dwie dwustronne tablice z planem Tarnowa i mapą regionu tarnowskiego z wielojęzycznymi (w językach: polskim, angielskim, hiszpańskim i włoskim) opisami najważniejszych atrakcji turystycznych subregionu tarnowskiego - m.in. Tarnowa, Zalipia, Ciężkowic, Jamnej i Dąbrowy Tarnowskiej).

Dzięki współpracy z GDDKiA w Warszawie na autostradowej obwodnicy Tarnowa, na MOP-ach, wymienione zostały tablice informacyjne na promujące Tarnów i region tarnowski.

Ponadto w mieście znajdują się: Inne znaki turystyczne na terenie Tarnowa:

- 17 znaków - drogowskazów wskazujących drogę do: Muzeum Etnograficznego, Muzeum Diecezjalnego, Rezerwatu Przyrody Debrza, Parku Sanguszków, punktu widokowego przy ruinach zamku Tarnowskich oraz na Cmentarz Żydowski,
- tablice Szlaku po Cmentarzu Żydowskim (dziewięć sztuk),
- tablice Szlaku Architektury Drewnianej
- znaki na Szlaku Frontu Wschodniego I Wojny Światowej.

Edukacja i dobre praktyki

W 2016 r. TCI kontynuowało realizację pionierskiego w skali kraju programu edukacji dzieci przedszkolnych i uczniów młodszych klas szkół podstawowych w zakresie pracy informacji turystycznej i znajomości najbliższej okolicy. Zajęcia prowadzone są w formie prezentacji multimedialnej. Drugą formą edukacyjną są prezentacje specyfiki działalności TCI prowadzone dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i klas turystycznych z Tarnowa i regionu. One również prowadzone są w sali konferencyjnej TCI, lecz mają charakter bardziej techniczny i służą głównie pokazaniu zakresu działalności TCI – najlepszego centrum informacji turystycznej w kraju.

Podczas zorganizowanej w kwietniu 2016 r. przez PWSZ – Instytut Administracyjno – Ekonomiczny, Zakład Ekonomii oraz Studenckie Koło Naukowe „Manager” – V Ogólnopolskiej Konferencji Studenckich Kół Naukowych „Możliwości wykorzystania potencjału turystycznego i kulturowego w rozwoju regionalnym” wygłoszony został przez dyrektora TCI wykład „Zarządzanie informacją turystyczną należącą do regionalnej sieci „it” na przykładzie Tarnowskiego Centrum Informacji”. Przedstawiciel TCI wziął także udział w debacie poświęconej turystyce podczas III Międzynarodowej Konferencji Naukowej zorganizowanej w Katowicach przez Stowarzyszenie Rzeczników Konsumentów, przy współpracy z Uniwersytetem Śląskim „Ochrona konsumenta na rynku usług”.

Projekty realizowane w ramach Tarnowskiej Organizacji Turystycznej

TCI, jeden z pomysłodawców powołania Tarnowskiej Organizacji Turystycznej, lobbując za jej utworzeniem dążyło do stworzenia podmiotu zdolnego realizować duże projekty, wykraczające zasięgiem poza pojedyncze gminy. Podmiotu, który byłby w stanie wykreować spójną ofertę regionu tarnowskiego jako samodzielnej destynacji, wykorzystując potencjał wszystkich atrakcji na tym terenie.

W 2016 roku w ramach TOT realizowano następujące projekty:

- Zintegrowany produkt turystyczny Subregionu Tarnowskiego „Trasy Rowerowe Pogórza”. Projekt realizowany będzie na obszarze gmin: Borzęcin, Dębno, Szczurowa, Wietrzychowice, Tarnów; miast: Tarnów i Brzesko oraz powiatów: brzeskiego i dąbrowskiego.

„Trasy Rowerowe Pogórza” obejmują budowę nowych i remont istniejących szlaków rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w postaci miejsc postojowych, wiat, stojaków dla rowerów, ławek, stołów, koszy na śmieci, map czy urządzeń rekreacyjno – gimnastycznych. Planowane szlaki zostaną połączone z małopolskimi odcinkami międzynarodowych tras rowerowych EuroVelo 4 i EuroVelo 11. Wartość projektu wynosi 14.163.313,49 zł. Rozstrzygnięcie konkursu zaplanowano na rok 2017.

- Projekt „Wzrost atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej Subregionu tarnowskiego”.

Partnerami projektu są: miasto Tarnów, powiat dąbrowski oraz gminy: Borzęcin, Ciężkowice, Czchów, Gromnik, Iwkowa, Pleśna, Ryglice, Szczurowa, Tuchów i Zakliczyn.

W ramach projektu dofinansowane zostaną inwestycje związane z infrastrukturą turystyczną na terenie poszczególnych samorządów. Wśród przedłożonych zadań znajdują się zarówno remonty i adaptacje istniejących obiektów (wież widokowych, ścieżek rowerowych i tematycznych), budowa nowych (altany, wiaty, drogi i nawierzchnie na szlakach turystycznych oraz wokół tworzonych obiektów), jak i montaż elementów małej architektury. Część środków przeznaczono na wspólną promocję. Wartość projektu wynosi 13.661.416,82 zł. Rozstrzygnięcie konkursu zaplanowano na rok 2017.

- Projekt „Opracowanie strategii turystyki winiarskiej jako nowej marki turystycznej Pogórza”.

Projekt realizowany jest na terenie czterech gmin powiatu tarnowskiego (Gmina Miasta Tarnowa oraz Pleśna, Tuchów i Ciężkowice). Projekt realizowany będzie do 30 listopada 2017 roku, a jego wartość wynosi 255.504 zł.

- Projekt „Dziś „Synaj” w Tarnowie – jutro ŚDM w Krakowie”. Projekt zakładał przygotowanie materiałów informacyjno-promocyjnych dla uczestników Światowych Dni Młodzieży,

organizację wycieczek objazdowych z przewodnikami, degustację i promocję produktów lokalnych oraz organizację imprez plenerowych. Wartość projektu wynosiła 119.645 złotych.

- Projekt „Kramy Jakubowe w Tarnowie”. Projekt skierowany do turystów oraz pielgrzymów – uczestników Świątynnych Dni Młodości. W jego ramach zrealizowano bezpłatne zwiedzanie Tarnowa z przewodnikami przez cały okres wakacji oraz we wrześniu. Kulminacją projektu była impreza plenerowa „Wall street art”, w której wzięło udział kilkanaście tysięcy osób. Wartość projektu to 40.800 zł.

- Projekt „V Wielkie Tarnowskie Dionizje”. W roku 2016 odbyła się 5 edycja „Wielkich Tarnowskich Dionizji” – lokalnego festiwalu kuchni i win. Celem Dionizji jest przypomnienie wielokulturowego dziedzictwa Tarnowa, jego tradycji w handlu winem, promocja potencjału i osiągnięć winiarzy regionu tarnowskiego oraz upowszechnianie wiedzy o wyjątkowo w skali kraju korzystnych warunkach klimatycznych regionu tarnowskiego dla hodowli winorośli. Wartość projektu to 9.642 zł.

Ponadto Tarnowskie Centrum Informacji współpracowało w roku 2016 w realizowanym przez Urząd Miasta Tarnowa projekcie „Platforma Tarnowskiego Dziedzictwa – GENEATAR”. W ramach projektu zdigitalizowano zabytki i obiektów historycznych subregionu tarnowskiego oraz dokumenty Miejskiego Zarządu Cmentarzy w Tarnowie. Zdygitalizowane zbiory udostępniono na stworzonej w ramach projektu platformie tarnowskiego dziedzictwa. Planowane jest stworzenie multimedialnej aplikacji na urządzenia mobilne – przewodnika po subregionie tarnowskim. Digitalizacji poddanych zostanie 30.000 dokumentów MZC oraz 100 obiektów trójwymiarowych, będących elementami dziedzictwa regionalnego - 50 zabytków architektonicznych, 30 pomników przyrody, 20 atrakcji turystycznych. Wartość projektu wynosi 1.042.000 zł.

Opracowanie i publikacja własnych materiałów promocyjnych

1. Wydawnictwa drukowane

Funkcję podstawowego materiału informacyjnego o mieście i regionie pełni folder „Tarnów i region”. Trafia on w ręce członków oficjalnych delegacji odwiedzających miasto, jest również podstawowym drukiem w kontaktach z mediami i branżą oraz podczas targów. Otrzymują go uczestnicy organizowanych przez TCI imprez studyjnych oraz wszyscy goście i współpracujące z TCI firmy, instytucje oraz osoby prywatne.

Poza folderem, drukowane są również ulotki tematyczne oraz wrywane plany Tarnowa. W roku 2016 TCI wydało łącznie 108.000 sztuk materiałów informacyjnych w sześciu wersjach językowych.

Ponadto w ramach MSIT Tarnów otrzymuje wydawnictwa dotyczące całej Małopolski, do dystrybucji zarówno w TCI, jak i w punktach MSIT oraz innych miejscach odwiedzanych przez turystów. Każdego roku wznawiane są i uaktualniane tytuły, na które zapotrzebowanie zgłasza największa liczba punktów informacji turystycznej.

2. Internet i media społecznościowe

Portal internetowy www.tarnow.travel (a także: www.turystyka.tarnow.pl, www.it.tarnow.pl, www.go-tarnow.com) jest oficjalnym portalem turystycznym Tarnowa. Aktualnie posiada osiem wersji językowych (polska, angielska, niemiecka, francuska, włoska, węgierska, ukraińska,

hiszpańska), o ujednoliconym layoutcie i zawartości w zakresie podstawowych informacji o mieście i regionie. Wersje polska, angielska i niemiecka, jako trafiające do znakomitej większości użytkowników portalu, są najbardziej rozbudowane i posiadają moduł „aktualności”. Portal jest najbardziej kompleksowym źródłem informacji na temat zasobów turystycznych Tarnowa i regionu w sieci. Poza warstwą opisowo-informacyjną dotyczącą atrakcji turystycznych, historii i postaci związanych z miastem i regionem, portal jest także bazą danych teleadresowych i ofert przedsiębiorstw i instytucji sektora turystycznego regionu. Bazy danych aktualizowane są na bieżąco – dodawane są nowe pozycje, usuwane informacje nieaktualne. Oprócz tego każdego roku, przed sezonem turystycznym, aktualizowane są dane wszystkich podmiotów znajdujących się w bazach TCI. Dzięki temu turysta otrzymuje sprawdzone i potwierdzone informacje. Portal, wraz z bazami - noclegową i gastronomiczną, spełnia wymogi Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych. www.tarnow.travel pozytywnie przeszła test zgodności z urządzeniami przenośnymi. Od 2012 r. funkcjonuje również wersja mobilna serwisu: <http://m.tarnow.travel>. Tarnowskie Centrum Informacji wykorzystuje serwis internetowy również do prowadzenia sprzedaży wysyłkowej regionalnych pamiątek i publikacji. Drugim kanałem komunikacji internetowej są media społecznościowe. W 2016 r. TCI obecne było na: Facebook, NK, Twitter, Google+ oraz Instagram. W 2016 roku TCI zamieściło na swoim profilu Facebook 356 postów, które dotarły do 622.597 unikatowych użytkowników.

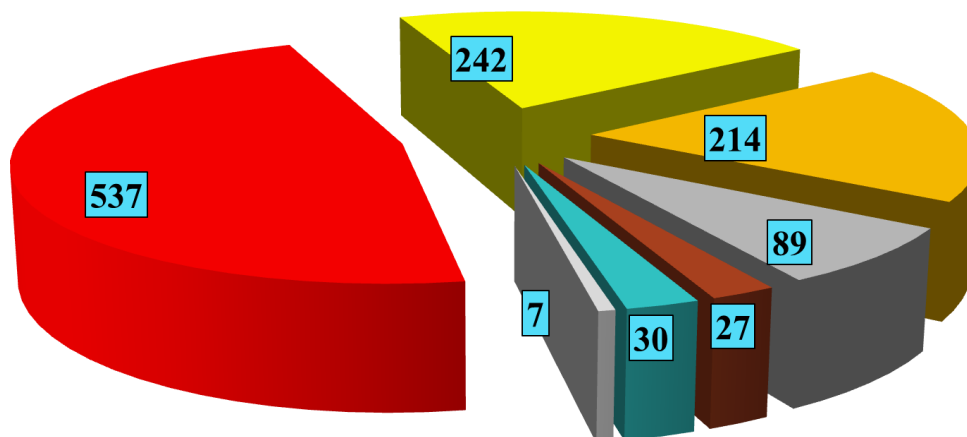
17. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

17.1. Działalność Policji i Straży Miejskiej

Komenda Miejska Policji w Tarnowie (KMP) obejmuje swoim działaniem obszar 1.416 km². Pod względem powierzchni powiat tarnowski zajmuje w województwie małopolskim trzecie miejsce, po nowosądeckim i nowotarskim.

Przestępczość ogólna

Wykres nr 13: Liczba przestępstw stwierdzonych w 2016 r. w siedmiu wybranych kategoriach na terenie działania KMP w Tarnowie

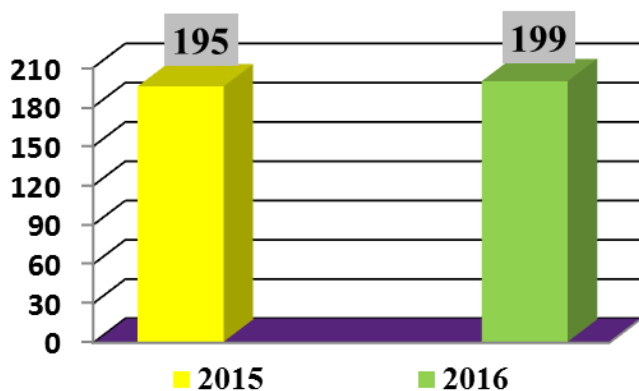
W skład 7 kategorii przestępstw, zaliczane są przestępstwa najbardziej uciążliwe społecznie tj.:

- KRADZIEŻ CUDZEJ RZECZY - 537 (567)
- KRADZIEŻ Z WŁAMANIEM - 242 (291)
- USZKODZENIE RZECZY - 214 (232)
- USZCZERBEK NA ZDROWIU - 89 (63)
- ROZBÓJ - 27 (58)
- BÓJKKA, POBICIE - 30 (32)
- KRADZIEŻ SAMOCHODU - 7 (8)

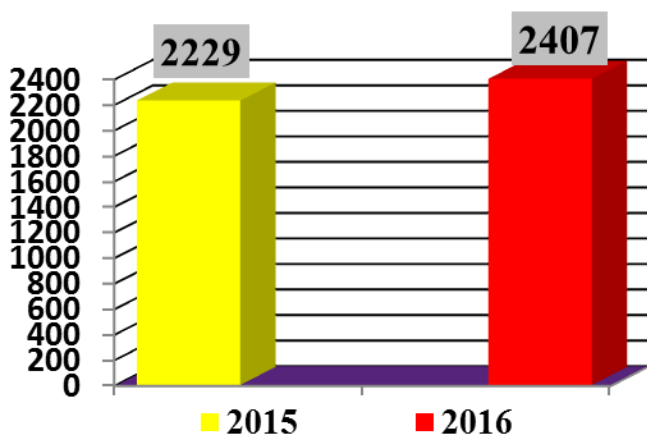
Źródło: Wydział Bezpieczeństwa Publicznego Urzędu Miasta Tarnowa

Zdarzenia drogowe i ich ofiary

Wykres nr 14: Wypadki i kolizje drogowe w latach 2015 - 2016

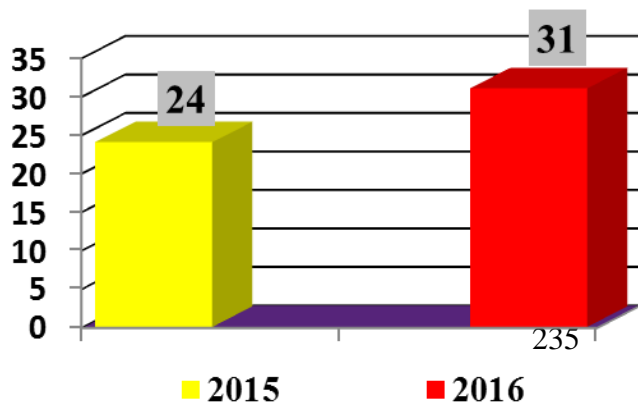
Kolizje

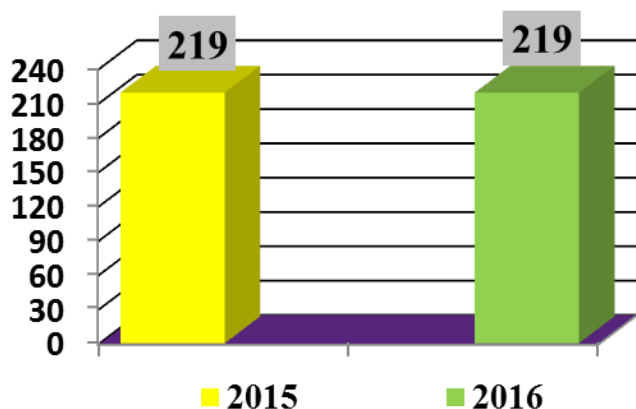
Źródło: Wydział Bezpieczeństwa Publicznego Urzędu Miasta Tarnowa

Wykres nr 15: Ofiary wypadków drogowych w latach 2015 – 2016

Zabici

Ranni

Źródło: Wydział Bezpieczeństwa Publicznego Urzędu Miasta Tarnowa

Kierujący pojazdami w 2016 r. spowodowali 159 wypadków drogowych, w których 24 osoby poniosły śmierć, a 172 zostały ranne. Z winy kierujących zaistniało również 2030 kolizji drogowych.

Tabela nr 91: Główne przyczyny wypadków i kolizji spowodowanych przez kierujących

	WYPADKI	ZABICI	RANNI	KOLIZJE
nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu	36 (42)	4 (1)	44 (51)	404 (377)
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	37 (34)	7 (5)	44 (47)	379 (330)
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	9 (13)	1 (1)	8 (16)	368 (340)
nieprawidłowe cofanie	1 (2)	0 (0)	1 (2)	209 (215)
nieprawidłowa zmiana pasa ruchu	1 (4)	2 (0)	1 (6)	113 (117)
nieprawidłowe omijanie	3 (3)	0 (1)	3 (2)	116 (79)
nieprawidłowe wymijanie	5 (7)	2 (0)	7 (11)	97 (72)
nieprawidłowe przejeżdżanie przejść dla pieszych oraz nieudzielenie pierwszeństwa pieszemu	24 (20)	2 (2)	23 (18)	16 (21)

Źródło: Wydział Bezpieczeństwa Publicznego Urzędu Miasta Tarnowa (w nawiasach przedstawiono dane za 2015 r.)

Piesi byli sprawcami 21 (18) wypadków drogowych, w których pięć (osiem) osób poniosło śmierć, a 16 (10) zostało rannych. Spowodowali również 18 (18) kolizji drogowych.

Tabela nr 92: Główne przyczyny zdarzeń spowodowanych przez pieszych

	ZDARZENIA	WYPADKI	ZABICI	RANNI
wejście na jezdnię przed jadącym pojazdem	19 (16)	10 (5)	3 (3)	7 (2)

inne przyczyny	5 (2)	3 (2)	0 (1)	3 (1)
przekraczanie jezdni w miejscu niedozwolonym	4 (4)	2 (3)	0 (1)	2 (2)
wejście z za pojazdu lub przeszkody	3 (4)	2 (2)	0 (0)	2 (2)0
wejście na przejście przy czerwonym świetle	3 (3)	1 (0)	0 (0)	1 (0)
chodzenie nieprawidłowa stroną drogi	2 (7)	1 (5)	0 (2)	1 (3)

Źródło: Wydział Bezpieczeństwa Publicznego Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 93: Polityka karno-administracyjna

		2015	2016
Ujawniono ogółem wykroczeń		67.781	62.663
Skierowano wniosków o ukaranie do Sądu		4.482	4.259
Ukarano mandatami karnymi za wykroczenia	OGÓŁEM w tym:	36.369	34.299
	drogowe	29.519	24.956
	pozostałe	6.850	9.343
Pouczono		25.015	22.359
Sporządzono odstępień od kierowania wniosku o ukaranie do Sądu		1.886	1.710
Skierowano wniosków do Sądu Rodzinnego w zw. z wykroczeniami popełnionymi przez nieletnich		29	36
Zatrzymano kierujących będących pod wpływem alkoholu	OGÓŁEM w tym:	855	781
	z art. 87 § 1 kw	219	167
	z art. 87 § 2 kw	132	112
	z art. 87 § 1a kw	504	502

Źródło: Wydział Bezpieczeństwa Publicznego Urzędu Miasta Tarnowa

Przemoc w rodzinie - procedura Niebieskiej Karty

Tabela nr 94: Liczba sporządzonych Niebieskich Kart

		2015	2016
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart		527	524
Sprawcy	Ogółem	529	529
	Kobiety	32	46
	Mężczyźni	496	483
	Nieletni	1	0

	Pod wpływem alkoholu	258	266
	Zatrzymano do wytrzeźwienia	137	117
Pokrzywdzeni	Ogółem	675	623
	Małoletni	105	69
	Dorośli	570	554

Źródło: Wydział Bezpieczeństwa Publicznego Urzędu Miasta Tarnowa

Przestępczość nieletnich

Komenda Miejska Policji w Tarnowie, prowadzi szereg działań profilaktycznych, mających na celu poprawę stanu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży na terenie zarówno miasta jak i powiatu tarnowskiego. W 2016 roku w ramach działań profilaktycznych dzielnicowi i policjanci Zespołu ds. Nieletnich i Patologii Wydziału Prewencji KMP w Tarnowie przeprowadzili ogółem 1.775 spotkań w placówkach oświatowych (przedszkola szkoły podstawowe, gimnazjalne, ponadgimnazjalne), z czego z uczniami – 1.649, nauczycielami – 75, rodzicami – 51.

Działalność Straży Miejskiej w Tarnowie

Straż Miejska jest jednostką organizacyjną Gminy Miasta Tarnowa powołaną do ochrony porządku w miejscach publicznych. Działania straży miejskiej koncentrują się na służbie patrolowo-prewencyjnej, reagowaniu na zgłoszenia od mieszkańców Tarnowa i podejmowaniu interwencji w ujawnionych przez strażników przypadkach naruszania prawa.

W 2016 roku strażnicy interweniowali 14.666 razy na telefoniczne zgłoszenia mieszkańców Tarnowa.

Najczęściej interwencje te dotyczyły:

- naruszania przepisów drogowych – 4.610 przypadków,
- udzielenia pomocy mieszkańcom – 1.107 przypadków,
- nieobyczajnych wybryków – 2.029 przypadków,
- zakłócania spokoju i porządku publicznego – 1.022 przypadków,
- spożywania alkoholu w miejscach publicznych – 906 przypadków,
- spraw porządkowych - 725 przypadków,
- zwierząt – 494 przypadków,
- bezdomnych – 460 przypadków,
- luźno biegających psów – 441 przypadków,
- spalania odpadów – 253 przypadków.

Ponadto w ramach działalności prewencyjnej:

- doprowadzono do Punktu Opieki Nad Osobami Nietrzeźwymi, Policyjnej Izby Zatrzymań, Domu dla Bezdomnych Mężczyzn i miejsca zamieszkania – 1533 osoby nietrzeźwe,
- zabezpieczono 197 imprez i uroczystości patriotycznych, kulturalnych i szkolnych.

Ujawniono ogółem 10.950 wykroczeń, w których 3.131 sprawców ukarano mandatami karnymi na kwotę 327.807 złotych, sporządzono 1.104 wnioski o ukaranie do Sądu Rejonowego oraz pouczone 6.715 osób. Strażnicy wystawili 2.298 patroli samodzielnych oraz 539 wspólnych z Policją. W trakcie tych działań ujawnili 20 spraw noszących znamiona przestępstwa. Zatrzymali i przekazali Policji 40 osób.

Straż Miejska w Tarnowie współpracuje z placówkami oświatowymi prowadząc różne programy profilaktyczne. Zespół Profilaktyki w 2016 roku przeprowadził zajęcia w sześciu szkołach i ośmiu przedszkolach, łącznie w zajęciach wzięło udział 1.503 dzieci i młodzieży.

Realizowane programy:

- „Mój przyjaciel pies” - głównym celem programu jest zwiększenie świadomości dzieci na temat obowiązków wynikających z posiadania psa jak również przybliżenie przepisów prawnych dot. zwierząt – konieczność sprzątnięcia po pupilu, konieczność nałożenia kagańca podczas spacerów, obowiązek karmienia i dbania o zwierzę w domu, obowiązek szczepień.

Podczas spotkania z funkcjonariuszami Straży Miejskiej każde dziecko ćwiczy bezpieczną pozycję w celu ochrony przed atakiem agresywnego psa. W ramach programu rozpowszechniano plakat „Posprzątaj po swoim psie” zarówno w placówkach oświatowych, za pośrednictwem Rad Osiedli, spółdzielni, administratorów i wspólnot mieszkaniowych, placówek handlowych i podczas pikników. W sumie rozpowszechniono ok. 1.300 plakatów.

- „Bądź świetlikiem na drodze” - głównym celem programu jest zwiększenie bezpieczeństwa i widoczności dzieci na drodze oraz kształtowanie właściwych nawyków zachowania w ruchu drogowym. Dzieci w czasie zajęć uczą się zasad bezpiecznego poruszania się po drogach, omawiane są najważniejsze przepisy prawa ruchu drogowego oraz udzielane są wskazówki jak zapobiegać niebezpieczeństwu, szczególnie przy złych warunkach atmosferycznych, gdy widoczność dziecka na drodze przez kierujących jest znacznie ograniczona. Dzieci w czasie zajęć wspólnie ze strażnikiem zawieszają odblaski przy tornistrach, co ma zwiększyć ich bezpieczeństwo. Malowanie znaków drogowych oraz różne zabawy utrwalają przekazaną wiedzę.

- „Zamień promile na ciekawsze chwile” - celem programu jest zapobieganie demoralizacji i spożywania alkoholu wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych poprzez dostarczanie podstawowych wiadomości o formach demoralizacji oraz o skutkach społecznych i prawnych spożywania alkoholu przez nieletniego. Głównym założeniem programu jest kształtowanie postaw abstynenckich wśród młodzieży. Zespół Profilaktyki w 2016 roku zorganizował spotkanie z pedagogami i wychowawcami OHP na którym poruszano tematy związane z bezpieczeństwem dzieci i młodzieży. Dodatkowo strażnicy przeprowadzili 42 kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w których sprawdzano czy uwidoczniła jest

informacja o szkodliwości spożywania alkoholu a także zorganizowano na płycie tarnowskiego Rynku happening „Zamień promile na ciekawsze chwile”, stanowiący część realizowanego programu antyalkoholowego. W happeningu tym udział brała zaproszona młodzież z tarnowskich szkół ponadgimnazjalnych, a także mieszkańcy.

W roku 2016 przeprowadzono akcję „Opaska” mająca na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci. Akcja ta skierowana jest do rodziców i opiekunów dzieci, które przebywają w miejscach gdzie łatwo mogą się zagubić np. na wycieczce, koncercie, na basenie, kąpieliskach lub też w miejscach gdzie przebywa duża liczba osób. Rozdano 1.700 sztuk opasek. Ponadto Zespół Profilaktyki Straży Miejskiej w Tarnowie uczestniczył w piknikach i imprezach: „Tarnowski Festiwal Kreatywności-Kreator 2016”, „Tarnowskie Osiedlove” – znakowanie rowerów, „Wakacje – bawmy się bezpiecznie”, w dniach otwartych tarnowskiego azylu dla psów i kotów „Szukam domu, domu na stałe 2016”, „Tarnowscy Pogromcy Smoga – Stop niskiej emisji w Tarnowie”, „Dzień Babiego Lata”, „Jak Wojtek został strażakiem, czyli planuję karierę w służbach mundurowych” (dzień organizowany w ramach VIII Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Tarnowie WUP Kraków). Rok 2016 był kolejnym w którym udało się dokonać dalszej modernizacji sprzętu, którym dysponuje Straż Miejska. Do najważniejszych należy zaliczyć zakup nowego samochodu specjalnego do przewozu osób zatrzymanych oraz wymiana 10 kompletnych punktów kamerowych z analogowych na cyfrowe w ramach przebudowy i modernizacji systemu monitoringu miasta Tarnowa.

Miejski Monitoring wpływa na ograniczenie popełniania wykroczeń lub zdarzeń o charakterze przestępczym zwłaszcza w miejscach publicznych. Od początku powstania jest on obsługiwany przez strażników a jego centrum sterowania jest zlokalizowane w siedzibie Straży Miejskiej. System monitoringu wizyjnego miasta Tarnowa składa się obecnie z 38 punktów kamerowych obejmujących przede wszystkim centrum miasta oraz osiedla mieszkaniowe. W roku 2015 rozpoczęto modernizację całego systemu poprzez stopniową wymianę kamer analogowych na kamery pracujące w technologii cyfrowej. Rok 2016 potwierdził, że monitoring cyfrowy stwarza dodatkowe możliwości, które nie są dostępne w rozwiązaniach analogowych. Dostępne środki finansowe pozwoliły na demontaż 10 kamer analogowych w ścisłym centrum miasta, zakup i montaż w ich miejsce 10 kamer obrotowych IP wraz z uchwytami, zasilaczami i konwerterami, montaż i uruchomienie urządzeń i oprogramowania, zakup klawiatury sterującej, switcha przemysłowego dystrybucyjnego, 20 sztuk konwertera przemysłowego, 22 sztuk modułów SFP oraz oprogramowania dla Centrum Monitoringu. Dokonane zakupy dają możliwość wykorzystania wszystkich funkcji użytkowych i parametrów technicznych modernizowanej części monitoringu. Oprócz funkcji prewencyjnej polegającej na przeciwdziałaniu i ograniczeniu liczby wykroczeń czy zdarzeń o charakterze przestępczym, monitorowanie dużej części miasta pozwala zapobiec lub wcześniej wykryć zagrożenia mogące przybrać charakter kryzysowy (np. pożar). Ponadto jest sprawnym narzędziem ułatwiającym egzekwowanie wykroczeń.

W roku 2016 Straż Miejska odnotowała 1.682 interwencje z monitoringu, dotyczące głównie spożywania alkoholu w miejscach publicznych, nieobyczajnych wybryków oraz nieprawidłowego parkowania pojazdów. Policja 257 razy korzystała z zarejestrowanych obrazów zdarzeń w prowadzonych postępowaniach. Nagrania były również wykorzystywane przez sąd i prokuraturę. Kilkanaście razy w ciągu roku z bieżącego podglądu korzystała Policja i Straż Graniczna prowadząc czynności operacyjne.

Z zakupów inwestycyjnych zrealizowanych w 2016 roku należy wymienić m.in.: zakup masztu oraz anten do komunikacji radiowej wraz z montażem, zakup defibrylatora oraz oprogramowania eMandat („eMandat Enterprise+” to oprogramowanie komputerowe wspomagające pracę Straży Miejskiej w wersji sieciowej na dowolną liczbę stanowisk). Dzięki Wydziałowi Bezpieczeństwa Urzędu Miasta Tarnowa w roku 2016 Straż Miejska została wyposażona w kamerę termowizyjną, dwa noktowizory a także dwa parasole grzewcze, wykorzystywane przez strażników w codziennej służbie na rzecz mieszkańców, podczas zabezpieczeń itp. Sprzęt ten może być wykorzystany również w przypadku zaistnienia zdarzeń nadzwyczajnych objętych zakresem zarządzania kryzysowego.

Trwają działania zmierzające do modernizacji siedziby Straży Miejskiej w Tarnowie, W grudniu 2016 roku zakończono remont tymczasowej siedziby przy ulicy Brodzińskiego 14 i zrealizowano przeniesienie jednostki. Zakończono fazę projektowania przebudowy i remontu budynku przy ulicy Nadbrzeżnej Dolnej 7. W roku 2017 zostanie ogłoszony przetarg i rozpocznie się budowa nowego obiektu.

W roku 2016 kontynuowano realizację programów profilaktycznych mających na celu poprawę wizerunku Straży Miejskiej, współpracę z mieszkańcami na zasadach partnerskich, otwartość na problemy mieszkańców i ich zrozumienie, transparentność działań. Realizując program profilaktyczny „ Żółta i Czerwona kartka”, którego założeniem jest dyscyplinowanie nieprawidłowo parkujących kierowców, funkcjonariusze wręczyli 3.302 żółte kartki i 947 czerwonych kartek.

Straż Miejska prowadziła także kampanię informacyjną pod nazwą „Zielona Kartka”, adresowaną do właścicieli nieruchomości, na których powstają zielone odpady na skutek m.in. pielęgnacji terenów zielonych przynależących do nieruchomości. Funkcjonariusze pozostawiali „Zieloną Kartkę”, stanowiącą kompendium wiedzy w zakresie pozbycia się odpadów zielonych. W roku 2016 wręczono 220 „zielonych kartek” bezpośrednio właścicielom lub użytkownikom nieruchomości. Ponadto ulotki były rozdawane podczas imprez i happeningów odbywających się na terenie miasta.

Od początku 2016 roku do dyżurnego straży miejskiej 253 razy mieszkańcy interweniowali w sprawie podejrzenia spalania odpadów w paleniskach domowych lub ogniskach. Przeprowadzono 155 kontroli, w trakcie których sprawdzano czy mieszkańcy nie spalają śmieci. W wyniku tych kontroli nałożono 13 mandatów karnych, a 37 osób zostało pouczone. W pozostałych przypadkach zgłoszenia nie zostały potwierdzone przez interweniujący patrol.

Od 1 kwietnia do 30 listopada 2016 roku wystawiono 89 dwuosobowych patroli rowerowych, powołanych w celu poprawienia skuteczności kontrolowania miejsc trudno dostępnych dla samochodów. Patrole pojawiały się kilka razy dziennie w parkach, na skwerach, centrum miasta. Strażnicy podejmowali interwencje w stosunku do osób spożywających alkohol, zaśmiecających, niewłaściwie nadzorujących swoje psy. Dodatkowo w roku 2016 strażnicy z patroli rowerowych byli zaangażowani w akcję społeczną bezpłatnego znakowania rowerów. Kampania powstała z inicjatywy Straży Miejskiej w Tarnowie, a pierwszy etap projektu realizowany był wspólnie ze społecznikami z zespołu Tarnowskie OSIE D’LOVE. Znakowanie polega na tym, że w jednym miejscu roweru grawerowany jest trwały, unikalny numer, a dane dotyczące modelu, cech charakterystycznych i właściciela wpisane zostają do bazy danych Straży Miejskiej. Dzięki temu, w przypadku zgubienia roweru lub jego kradzieży, istnieje dużo większa szansa na odzyskanie pojazdu. Każdy oznakowany rower jest oklejony informacją, że jest zarejestrowany, co powinno zniechęcić potencjalnych złodziei. Od momentu rozpoczęcia projektu (1 czerwca) do końca 2016 roku strażnicy oznakowali w ten sposób 282 rowery.

W 2015 roku pod adresem www.strazmiejska.tarnow.pl uruchomiona została pierwsza strona internetowa Straży Miejskiej w Tarnowie. Rok 2016 potwierdził, że ta forma komunikacji z mieszkańcami i mediami jest wyjątkowo ważna. Codziennie przekazywane są informacje o działaniach i zadaniach jakie są stawiane do realizacji przez strażników i ich efektach. Bramka do zgłaszania interwencji stała się ważnym narzędziem za pomocą którego, można poinformować Straż Miejską o nieprawidłowościach, sytuacjach wymagających reakcji ale też przekazać cenne uwagi i sugestie wraz z możliwością wysłania załączników w postaci różnych plików – także zdjęć, filmów. Za pomocą bramki przyjęto 445 zgłoszeń mieszkańców.

17.2 Bezpieczeństwo i ochrona przeciwpożarowa

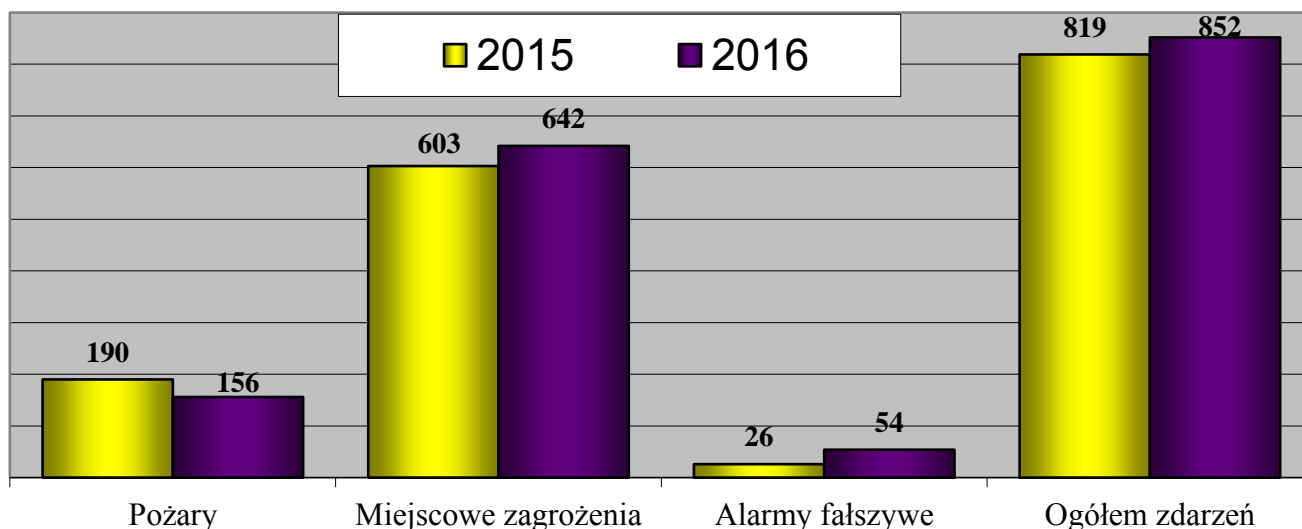
Działalność Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej

Tabela nr 95: Porównanie liczby zdarzeń na terenie Tarnowa w latach 2014 – 2015

ROK	Pożary	Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe	Ogółem zdarzeń
2015	190	603	26	819
2016	156	642	54	852

Źródło: Wydział Bezpieczeństwa Publicznego Urzędu Miasta Tarnowa

Wykres nr 16: Liczba zdarzeń na terenie Tarnowa w latach 2014 - 2015

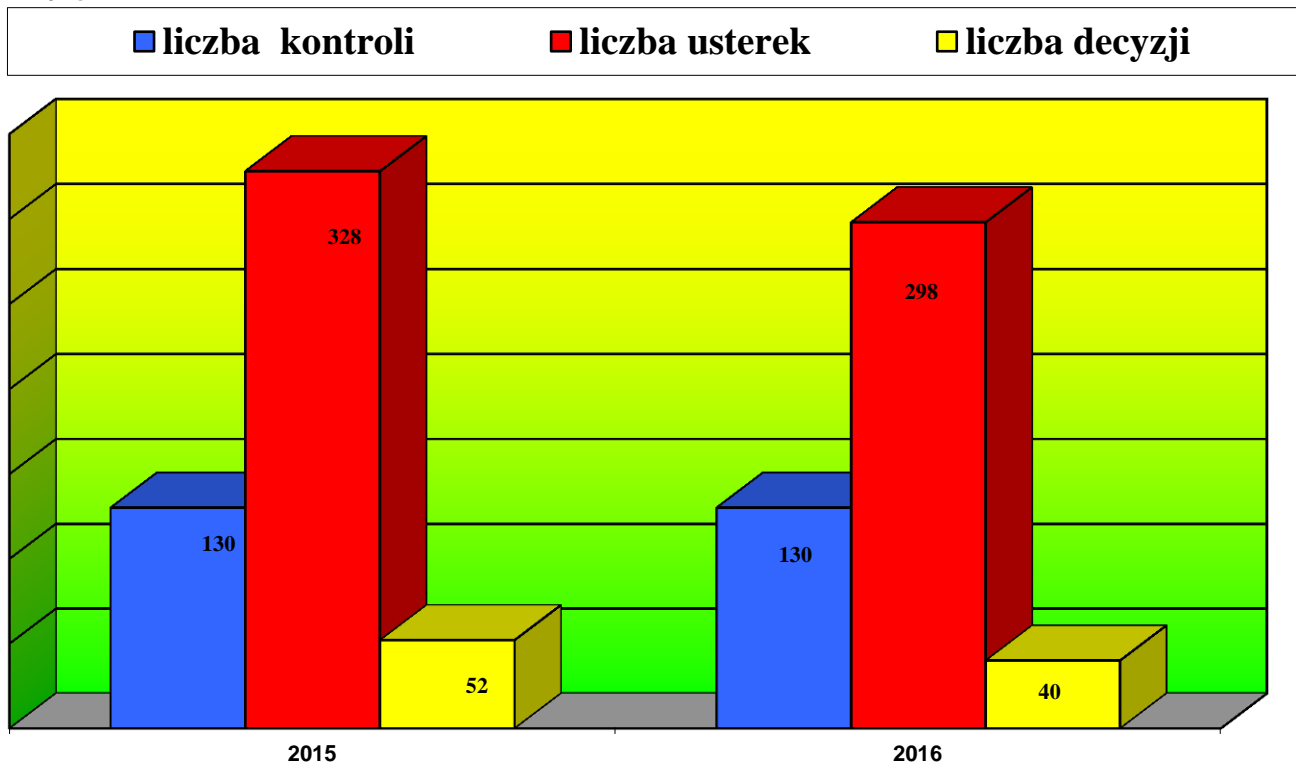

Źródło: Wydział Bezpieczeństwa Publicznego Urzędu Miasta Tarnowa

W 2016 roku jednostki ochrony przeciwpożarowej na terenie miasta Tarnowa interweniowały podczas 852 zdarzeń, co w porównaniu z rokiem 2015 (819) stanowi nieznaczny wzrost, bo o 33 zdarzenia. W ogólnej liczbie interwencji pożarów było 156, więc w porównaniu z rokiem 2015

nastąpił spadek o 34 akcje. Wśród ogólnej liczby pożarów największą ilość stanowiły zdarzenia w obiektach mieszkalnych w dalszej kolejności wady środków transportu oraz pożary traw i nieużytków rolnych. Odnotowano 642 miejscowe zagrożenia, co w porównaniu z rokiem 2015 (603) stanowi wzrost o 39 interwencji. W roku 2016 nastąpił znaczny wzrost alarmów fałszywych do 54 zgłoszeń, co w porównaniu z rokiem 2015 (26) stanowi prawie dwukrotny wzrost. Zdecydowana większość tych interwencji dotyczyła zgłoszeń w „dobrej wierze” lub wynikała z działania systemu monitoringu pożarowego.

Wykres nr 17: Działania kontrolno – rozpoznawcze na terenie Tarnowa w latach 2014 - 2015

Źródło: Wydział Bezpieczeństwa Publicznego Urzędu Miasta Tarnowa

Czynności kontrolno – rozpoznawcze w szczególności prowadzone były w obiektach użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego i mieszkalnych. W tych obiektach przeprowadzono 110 kontroli na terenie miasta Tarnowa. 20 razy kontrolowano także budynki produkcyjne, magazynowe i inwentarskie.

W 14 obiektach na terenie miasta Tarnowa stwierdzono nieprawidłowości według przepisów kwalifikowane, jako powodujące zagrożenie życia ludzi. Do najczęściej powtarzających się uchybień w tym zakresie należały:

- brak zabezpieczenia przed dymem pionowych dróg ewakuacyjnych,
- przekroczone długości dojsć ewakuacyjnych,
- brak wyposażenia w oświetlenie ewakuacyjne,

- palny wystrój korytarzy.

W omawianym okresie w porównaniu z rokiem 2015 przy takiej samej liczbie przeprowadzonych czynności kontrolno - rozpoznawczych nastąpił spadek liczby stwierdzonych usterek (298), spadła również liczba wydanych decyzji (40 decyzji).

Dotacje Prezydenta Miasta Tarnowa dla KM PSP w Tarnowie w 2016 roku

- zawory automatyczne automatów oddechowych (trzy szt.), zestawy naprawcze Auto Max (12 szt.), zestawy legalizacyjne do BD 96 (6 szt.), zestawy do naprawy reduktora DM04 MM (osiem szt.) – 11.797 zł.

- ubrania koszarowe (25 kpl.), ubrania KDS (dwa kpl.), pasy bojowe (20 szt.) oraz buty specjalne (10 par) i wkłady do butów strażak (20 par) – 12.683 zł.

- Sintan oraz sorbent – 11.058 zł.

- współfinansowanie usługi przywrócenia stanu pierwotnego ścian, konstrukcji stalowych wraz z wymianą instalacji wewnętrznych w pomieszczeniu garażu głównego przy JRG Nr 1- 32.574 zł.

- urządzenie wielofunkcyjne Toshiba Studio 356 – 6.888 zł.

- nagroda uznaniowa – 5.000 zł.

Działalność Ochotniczej Straży Pożarnej

Na terenie miasta Tarnowa funkcjonuje jednostka ochrony przeciwpożarowej „Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnowie-Rzędzinie”, która czynnie wspiera Państwową Straż Pożarną w zakresie zadań ratowniczo-gaśniczych. W ramach struktur ochrony przeciwpożarowej działa w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym, zrzeszającym najlepsze jednostki pod względem wyposażenia i wyszkolenia, które biorą udział w nadzwyczajnych akcjach zagrożeń życia i zdrowia. W roku 2016 na zapewnienie gotowości bojowej jednostki Gmina Miasta Tarnowa wydatkowała kwotę blisko 37.000 zł.

17.3 Ochrona przeciwpowodziowa

W 2016 r. Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego prowadziło ciągły monitoring meteorologiczny oraz hydrologiczny terenu miasta jak również sąsiednich gmin i powiatów w zakresie zdarzeń i sytuacji mogących stwarzać zagrożenie powodziowe dla miasta Tarnowa.

Dokonywana była na bieżąco aktualizacja Planu Operacyjnego Ochrony przed powodzią Miasta Tarnowa, który stanowi jedno z podstawowych narzędzi Prezydenta Miasta Tarnowa, Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Zespołu Zarządzania Kryzysowego Miasta Tarnowa podczas działań w przypadku wystąpienia zagrożenia powodzią i powodzi na terenie Tarnowa wymagającej koordynacji akcji ratowniczej i zaangażowania w nią sił i środków ze szczebla miejskiego oraz powiatowego. Doposażono w sprzęt miejski magazyn przeciwpowodziowy.

17.4 Obrona cywilna, działania antykryzysowe

W 2016 r. Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego w Tarnowie na bieżąco monitorowało, weryfikowało i przekazywało informacje o przebiegu i skutkach występowania niebezpiecznych zdarzeń kryzysowych, współpracując w tym zakresie z organami administracji wojewódzkiej oraz samorządowej, jak również innymi podmiotami realizującymi monitoring środowiska oraz zagrożeń.

Priorytetowe działania związane były z pozyskiwaniem i przekazywaniem informacji ostrzegających o prognozowanych i bieżących zagrożeniach oraz zapewnieniu skutecznej dystrybucji tych informacji. Działania realizowane były na podstawie obowiązujących w Miejskim Centrum Zarządzania Kryzysowego procedur na wypadek wystąpienia zdarzenia na terenie miasta Tarnowa. Podjęto długofalowe przygotowania do zabezpieczenia przebiegu wszystkich przedsięwzięć – uroczystości i imprez towarzyszących organizowanych na terenie miasta Tarnowa w ramach Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016.

Przygotowano i przeprowadzono sześć posiedzeń Zespołu Zarządzania Kryzysowego miasta Tarnowa w następującym zakresie:

- organizacji bezpiecznych ferii dla dzieci i młodzieży na terenie miasta Tarnowa,
- oceny stanu zagrożenia powodziowego i ochrony przeciwpowodziowej na terenie Tarnowa,
- podjęcia decyzji dotyczącej organizacji meczu piłki nożnej w ramach Pucharu Polski pomiędzy drużynami „Tarnovii” i „Unii” Tarnów,
- przygotowania zabezpieczenia Światowych Dni Młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczenia miejsc przebywania przybyłych pielgrzymów w obiektach zlokalizowanych na terenie miasta Tarnowa,
- organizacji bezpiecznych wakacji dla dzieci i młodzieży na terenie miasta Tarnowa,
- funkcjonowania miasta Tarnowa w ekstremalnych warunkach zimowych w sezonie 2016/2017.

Kontynuowano projekt „Modernizacja Systemu Ostrzegania o Zagrożeniach na terenie miasta Tarnowa”. W ramach drugiego etapu dokonano zakupu i montażu sześciu syren elektronicznych w następujących lokalizacjach: ul. Okrężna 9, ul. Szpitalna 53, ul. Szujskiego 31a, ul. Zbylitowska 7, ul. Norwida 22 i ul. Pszenna 10. Łączny koszt drugiego etapu modernizacji wyniósł 181.179 zł.

18 ADMINISTRACJA

18.1 Organizacja Urzędu Miasta Tarnowa

Urząd Miasta Tarnowa jest jednostką organizacyjną Gminy Miasta Tarnowa zapewniającą obsługę administracyjną, organizacyjną i techniczną Prezydenta Miasta Tarnowa, Rady Miejskiej w Tarnowie oraz jej organów wewnętrznych.

Tabela nr 96: System kierowania Urzędem Miasta Tarnowa na dzień 31 grudnia 2016 r.

<p>Prezydent Miasta Tarnowa Roman Ciepiela</p>	<p>Wydział Audytu i Kontroli - Miejski Audytor Wewnętrzny Wydział Bezpieczeństwa Publicznego - Pełnomocnik d/s Ochrony Informacji Niejawnych Wydział Edukacji Wydział Komunikacji Społecznej Wydział Kultury Wydział Rozwoju Miasta Wydział Sportu Wydział Współpracy Aglomeracyjnej i Międzyregionalnej Urząd Stanu Cywilnego Biuro Radców Prawnych</p>
<p>Zastępca Prezydenta Jadwiga Stankiewicz</p>	<p>Wydział Architektury i Budownictwa Wydział Infrastruktury Miejskiej Wydział Komunikacji Wydział Ochrony Środowiska</p>
<p>Zastępca Prezydenta Dorota Krakowska</p>	<p>Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Wydział Spraw Obywatelskich Samodzielne Stanowisko Pracy do spraw Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi</p>
<p>Zastępca Prezydenta Piotr Augustyński</p>	<p>Wydział Geodezji Wydział Gospodarowania Mieniem Wydział Rozwoju Gospodarczego</p>
<p>Sekretarz Miasta Aleksandra Mizera</p>	<p>Wydział Informatyzacji Wydział Organizacyjny Kancelaria Rady Miejskiej</p>
<p>Skarbnik Miasta Sławomir Kolasiński</p>	<p>Wydział Budżetu i Sprawozdawczości Wydział Księgowości Urzędu Wydział Podatków i Windykacji Samodzielne Stanowisko Pracy do spraw Podatku od Towarów i Usług</p>

Źródło: Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta Tarnowa

18.2 Zatrudnienie i jego jakość w Urzędzie Miasta Tarnowa

Jakość świadczonych przez Urząd Miasta Tarnowa usług związana jest z poziomem kwalifikacji pracowników. Wg stanu na koniec 2016 r., wśród zatrudnionych pracowników UMT 75 % posiadało wykształcenie wyższe, dyplom ukończenia studiów podyplomowych posiadało 90 osób, natomiast studiów doktoranckich jedna osoba.

Pracownicy Urzędu chcący podnieść swoje kwalifikacje zawodowe mają możliwość skorzystania z dofinansowania kosztów nauki lub studiów oraz przyznania świadczeń dodatkowych (urlop szkoleniowy). W 2016 r. zawarto umowy na dokończanie z 10 pracownikami.

Poziom kwalifikacji zawodowych jest nie tylko zależny od poziomu wykształcenia, ale również od ciągłego doskonalenia umiejętności i poszerzania wiedzy. Tym celom służą różnego rodzaju szkolenia, na które kierowani są pracownicy Urzędu Miasta Tarnowa. Szkolenia i samokształcenie pracowników rozumiane są jako systematyczny rozwój postaw, wiedzy i umiejętności, niezbędnych do prawidłowego wykonywania zadań i stanowią priorytetowy obszar zarządzania kadrami w Urzędzie Miasta Tarnowa.

W procesie realizacji polityki szkoleniowej największe znaczenie posiada analiza, zdefiniowanie i rozpoznanie indywidualnych potrzeb szkoleniowych pracowników, które ujmowane są w planie szkoleń.

Tabela nr 97: Szkolenia pracowników Urzędu Miasta Tarnowa w 2016 r.

Liczba pracowników zatrudnionych w UMT (stan na 31 grudnia)	451
Liczba szkoleń ogółem	91
Liczba przeszkolonych pracowników	169
Liczba uczestników szkoleń	182
Liczba szkoleń przypadających na jednego pracownika	0,20
Wskaźnik szkoleń (liczba przeszkolonych/liczba pracowników Urzędu)	0,37 %
Koszty szkoleń ogółem	117.249 zł
Koszt szkolenia przypadający na jedną osobę	693,78 zł

Źródło: Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta Tarnowa

18.3 System Zarządzania Jakością

Od 2003 r. Urząd Miasta Tarnowa posiada certyfikat Systemu Zarządzania Jakością w zakresie zadań własnych gminy, zadań miasta na prawach powiatu, zadań z zakresu administracji rządowej oraz zadań zleconych ustawowo. Aktualny certyfikat nr 1116/5/2016 – przyznany w dniu 18 marca 2016 r. jest ważny do dnia 15 września 2018 r.

System Zarządzania Jakością (SZJ) w Urzędzie Miasta Tarnowa został zbudowany w oparciu o faktycznie realizowane procesy usługowe, które dostosowano do wymagań określonych w normie PN-EN ISO 9001:2009 i opisano w dokumentacji systemu.

W systemie zastosowano osiem zasad jakości:

- orientacja na klienta,
- przywództwo (Kierownictwo Urzędu – wypracowuje kierunki jego rozwoju),
- zaangażowanie pracowników,

- podejście procesowe (skuteczność i efektywność działania zależą w głównej mierze od jakości realizowanych w UMT procesów),
- systemowe podejście do zarządzania (zarządzanie jakością jest traktowane jako zarządzanie wzajemnie ze sobą powiązаныmi procesami),
- ciągłe doskonalenie,
- podejmowanie decyzji na podstawie faktów (podejmowanie decyzji opiera się na analitycznej, logicznej bądź intuicyjnej analizie wszelkich dostępnych danych i informacji),
- wzajemnie korzystne relacje z dostawcami (gwarancja wysokiej jakości usług).

Kierunki działania Urzędu Miasta Tarnowa wyznacza, przyjęta Zarządzeniem Nr 56/2012 r. z dnia 2 marca 2012 r. Prezydenta Miasta Tarnowa, Polityka Jakości - zawierająca następujące cele jakościowe:

- działanie na rzecz Tarnowa jako miasta komfortu, aktywnie budującego swoją pozycję regionalną, zgodnie z przyjętą strategią,
- zapewnienie klientom profesjonalnych i oczekiwanych usług miejskich,
- efektywne zarządzanie zasobami i finansami Miasta,
- ciągłe doskonalenie Systemu Zarządzania Jakością.

Ciągły nadzór nad zgodnością działań z wymaganiami normy PN- EN- ISO 9001:2009 zapewniony jest poprzez zewnętrzne audyty nadzoru oraz wewnętrzne, przeprowadzane, zgodnie z planem, przez przeszkolonych w tym zakresie auditorów wewnętrznych. Audyty wewnętrzne prowadzone są w celu zweryfikowania czy wymogi przyjęte w odniesieniu do jakości pracy w Urzędzie są spełniane, System Zarządzania Jakością jest skuteczny, przyjęte cele przyczyniają się do realizacji Polityki Jakości Urzędu.

W dniach 9-11.03.2016 r. firma Polskie Centrum Badań i Certyfikacji SA przeprowadziła w Urzędzie Miasta Tarnowa audit odnowienia, mający na celu potwierdzenie utrzymywania i doskonalenia systemu zarządzania jakością. Ocenie podlegały: Księga Jakości, Polityka Jakości, procedury systemowe, działania korygujące i zapobiegawcze oraz wybrane przez auditorów zewnętrznych procesy w komórkach organizacyjnych UMT. Przeprowadzona analiza dokumentów systemowych potwierdziła, że system zarządzania jakością ustanowiony w Urzędzie Miasta Tarnowa jest utrzymywany i doskonalony. Auditorzy określili również mocne strony (pozytywy) oraz obszary wymagające dalszego doskonalenia.

Pozytywy:

- wysoka kreatywność i zaangażowanie kierownictwa wydziałów w działania rozwojowe w mieście i regionie,
- wysoka świadomość pracowników dotycząca SZJ i posiadana wiedza,

- skuteczne utrzymanie systemu jakości przez Wydział Audytu i Kontroli,
- przejrzysty obieg dokumentów,
- duża otwartość w trakcie rozmów auditowych,
- brak skarg dotyczących funkcjonowania Urzędu – dokładanie wszelkich starań, aby klienci jeżeli nie będą zadowoleni z rozpatrzenia ich sprawy, to zostali dokładnie poinformowani o przebiegu sprawy,
- udział w badaniach i reagowanie na wyniki benchmarkingowe,
- realizacja i współuczestniczenie w projektach zewnętrznych, pozyskiwanie środków, otwartość na współpracę z innymi miastami – wymiana doświadczeń i dobrych praktyk.

Ponadto w 2016 r. przeprowadzono w Urzędzie Miasta Tarnowa 15 auditów wewnętrznych, z których spostrzeżenia pozwoliły na inicjowanie działań zapobiegawczych i doskonalących, w kierunku zmian w strukturze procesu w celu jego usprawnienia i lepszego zrozumienia oraz udoskonalenie wskaźnika dla lepszej oceny skuteczności (sprawności) procesu. Niezgodności w badanych procesach nie stwierdzono.

Innym miernikiem skuteczności funkcjonowania systemu jest przeprowadzanie badań ankietowych zadowolenia klienta. Na zlecenie Urzędu Miasta Tarnowa w lutym 2017 r. przeprowadzono pomiar na próbie 501 respondentów, z wykorzystaniem skróconej wersji kwestionariusza wywiadu.

Zakres badania obejmował:

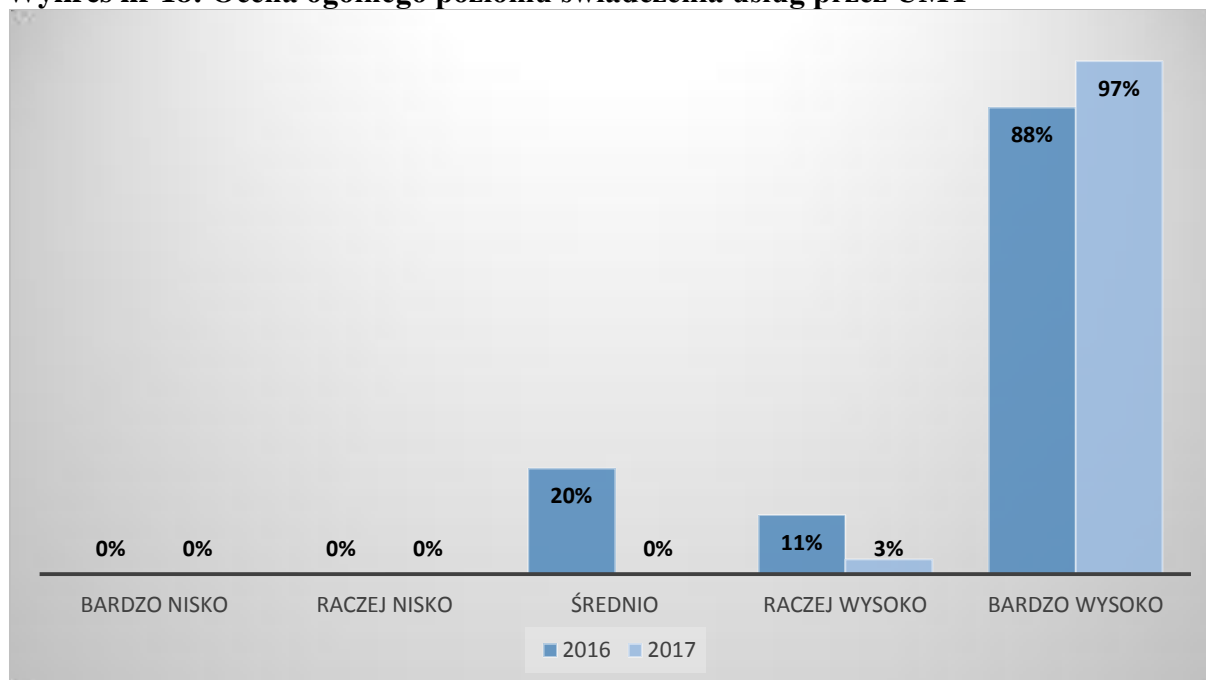
- ocenę poziomu obsługi w UMT,
- ocenę czytelności informacji w UMT,
- ocenę składników jakości obsługi w UMT, w tym: warunków obsługi, dostępności urzędników, fachowości urzędników i zrozumiałości przekazywanych przez nich informacji, zaangażowania i uprzejmości urzędników, szybkości załatwiania spraw, staranności i obiektywizmu w podejściu urzędników do załatwianych spraw,
- identyfikację zmian w Urzędzie (na lepsze/na gorsze) oraz najlepszego sposobu załatwiania spraw urzędowych w opinii klientów.

Wyniki badania:

- 97% respondentów bardzo wysoko oceniło poziom świadczenia usług przez Urząd Miasta Tarnowa. W stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost ocen bardzo wysokich o dziewięć punktów procentowych.
- 96% respondentów bardzo wysoko ocenia czytelność informacji o zasadach załatwiania spraw w Urzędzie Miasta Tarnowa. Wynik tej oceny uległ poprawie w stosunku do roku poprzedniego o osiem punktów procentowych.
- Najpopularniejszym źródłem informacji wśród klientów Urzędu Miasta Tarnowa są urzędnicy.
- Wszystkie aspekty procesu obsługi klienta w Urzędzie Miasta Tarnowa zostały bardzo wysoko ocenione.
- 11% respondentów zauważyło co najmniej jedną pozytywną zmianę w Urzędzie Miasta Tarnowa.

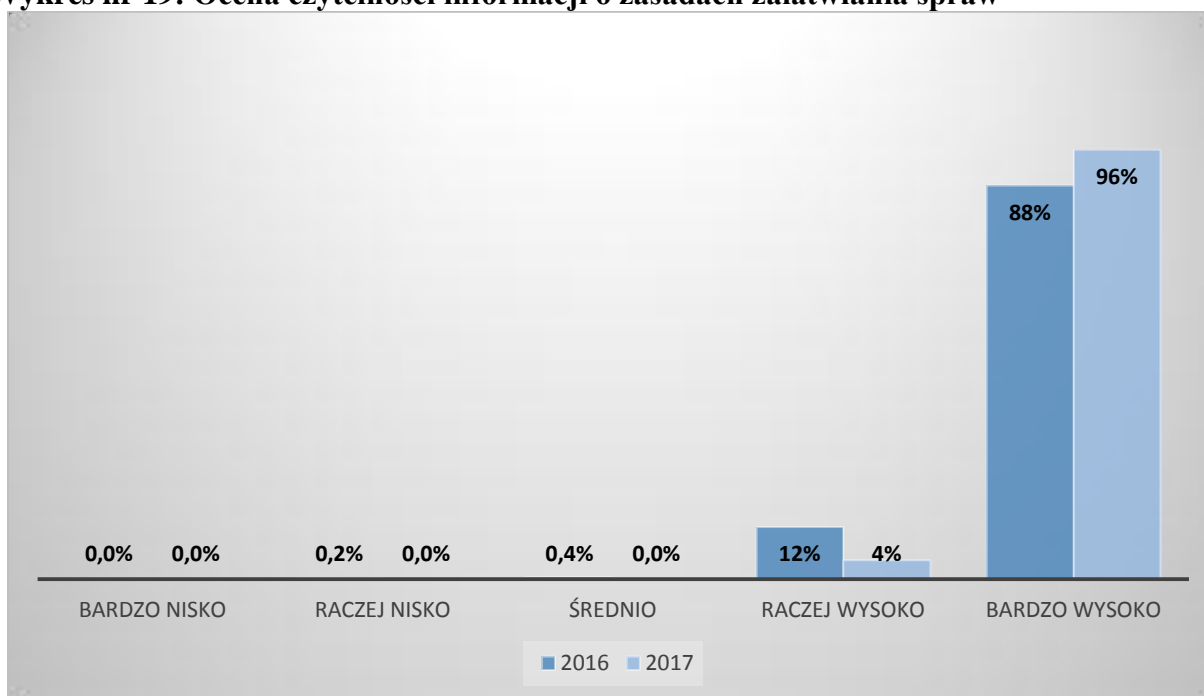
- Nieznacznie zmalał odsetek respondentów, którzy preferowaliby załatwianie spraw przez Internet (o cztery punkty procentowe) i jednocześnie wciąż bardzo duży odsetek respondentów deklaruje brak wiedzy na temat tego, co można załatwić przez Internet w Urzędzie (86%)

Wykres nr 18: Ocena ogólnego poziomu świadczenia usług przez UMT

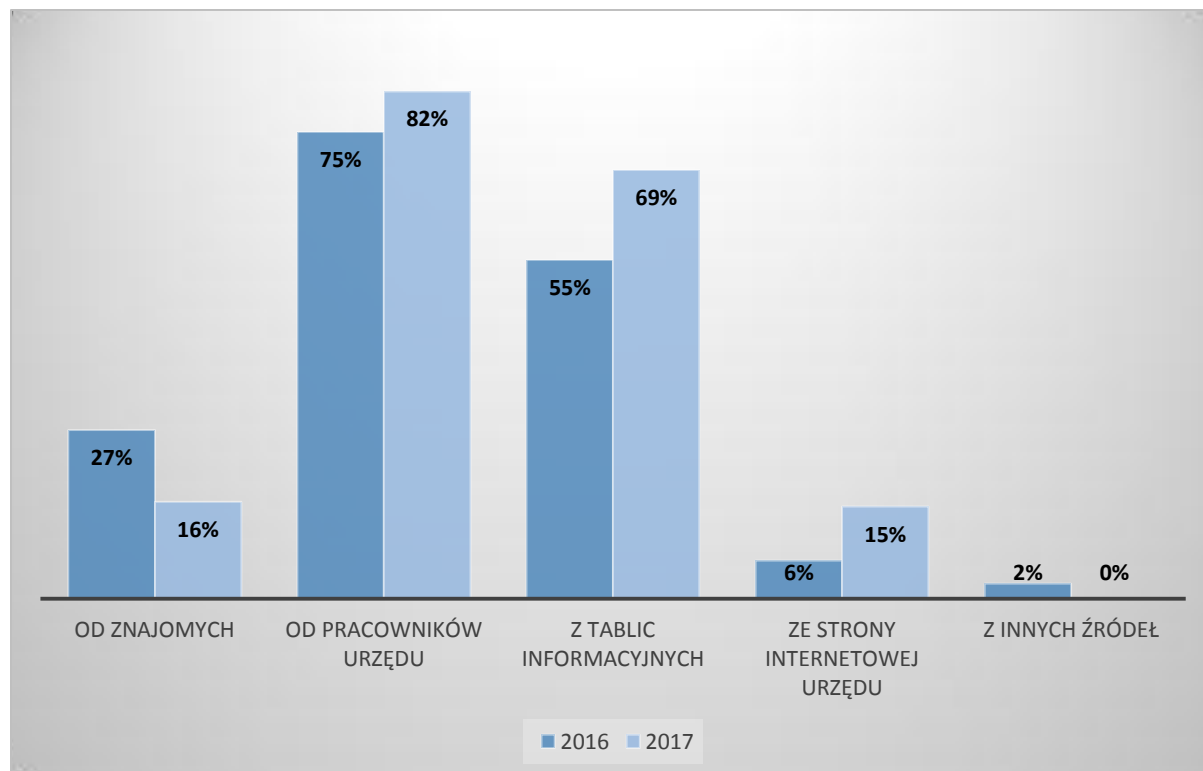
Źródło: Wydział Audytu i Kontroli Urzędu Miasta Tarnowa

Wykres nr 19: Ocena czytelności informacji o zasadach załatwiania spraw

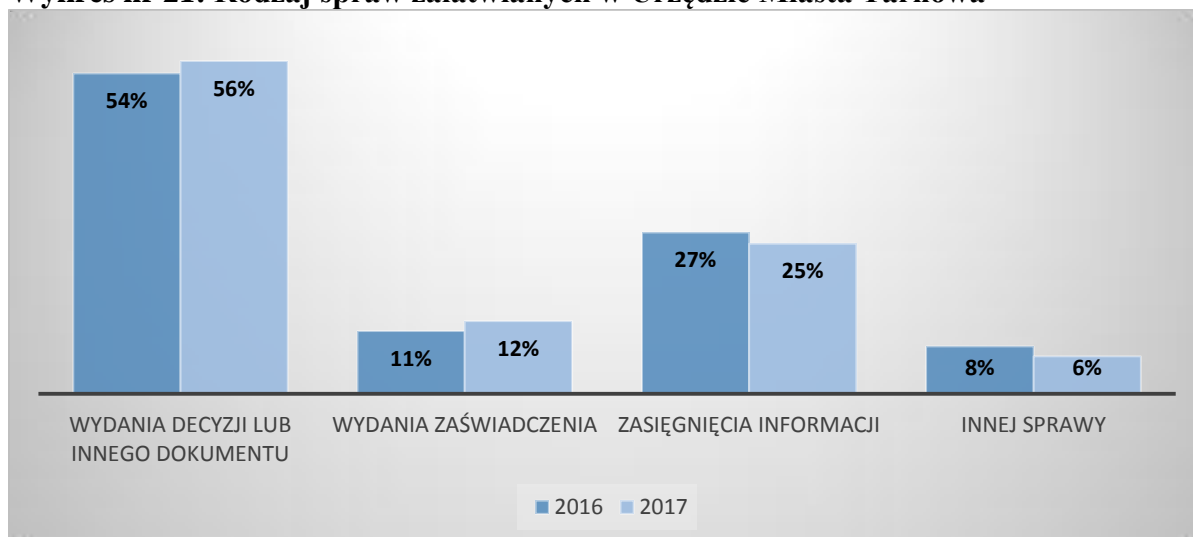
Źródło: Wydział Audytu i Kontroli Urzędu Miasta Tarnowa

Wykres nr 20: Źródła informacji o miejscu i sposobie załatwiania spraw w UMT

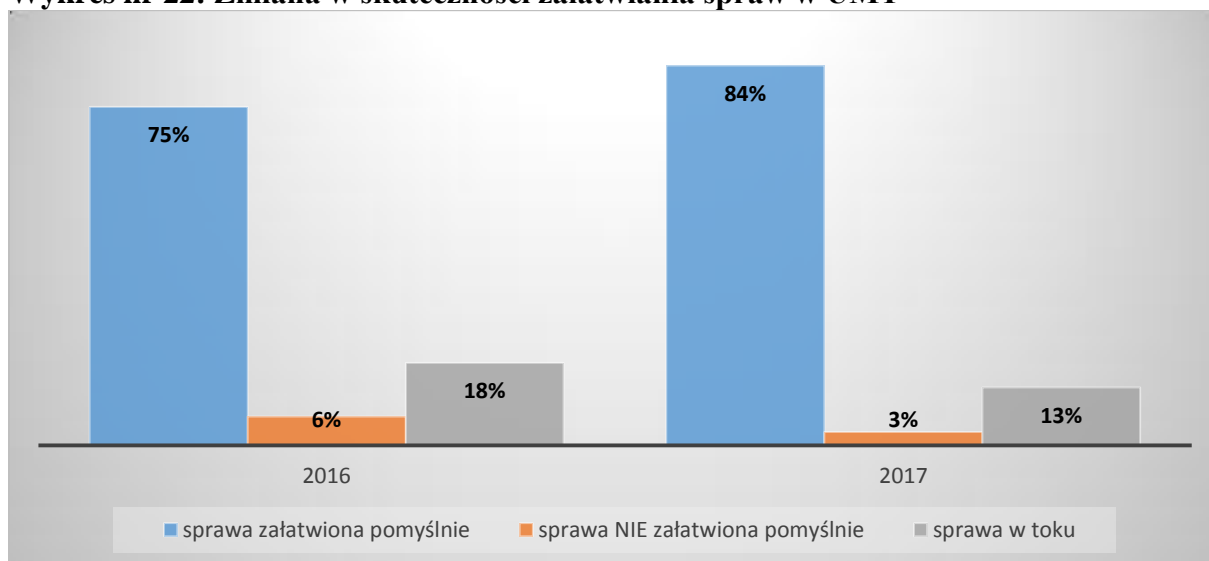
Źródło: Wydział Audytu i Kontroli Urzędu Miasta Tarnowa

Wykres nr 21: Rodzaj spraw załatwianych w Urzędzie Miasta Tarnowa

Źródło: Wydział Audytu i Kontroli Urzędu Miasta Tarnowa

Wykres nr 22: Zmiana w skuteczności załatwiania spraw w UMT

Źródło: Wydział Audytu i Kontroli Urzędu Miasta Tarnowa

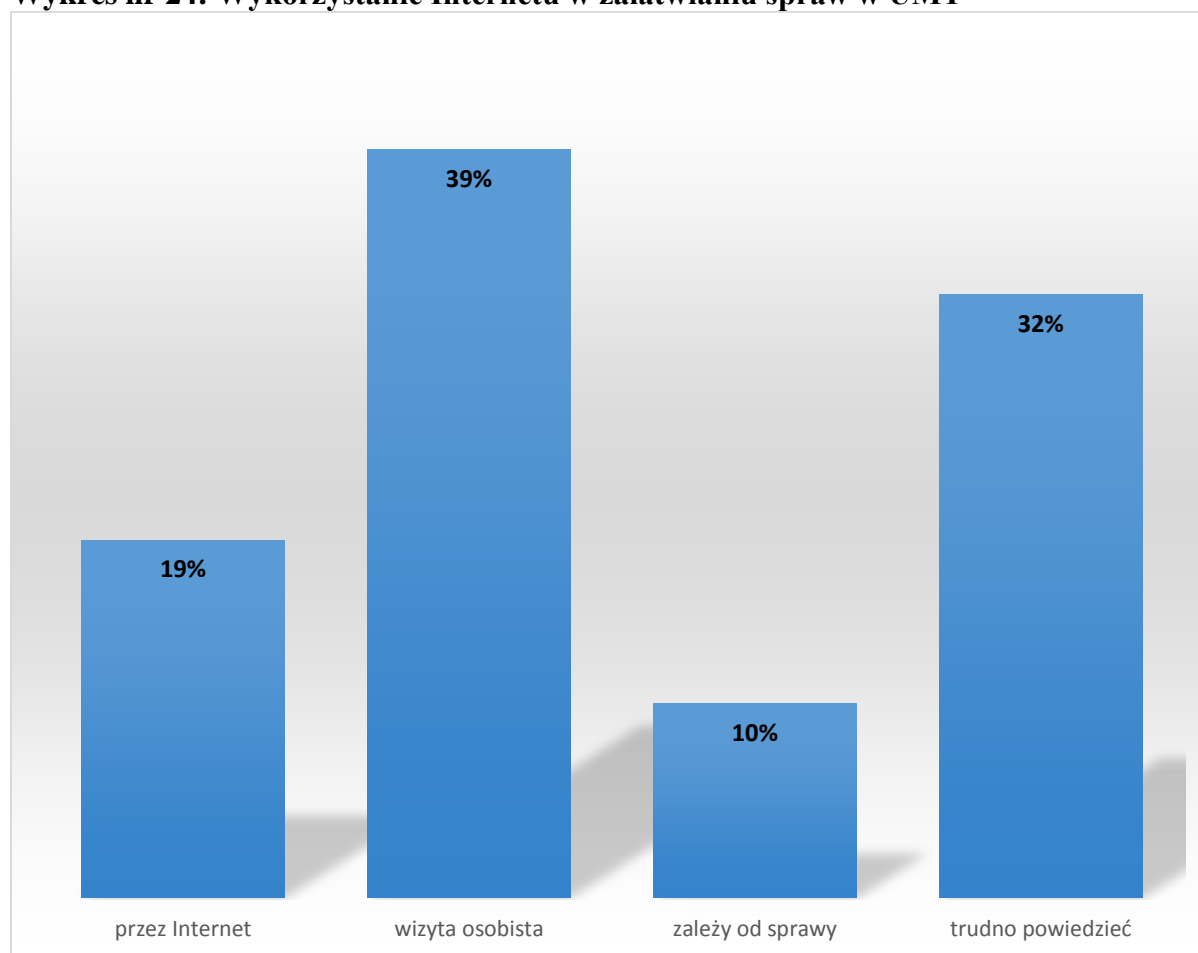
Wykres nr 23: Ocena poszczególnych elementów jakości obsługi interesantów

Źródło: Wydział Audytu i Kontroli Urzędu Miasta Tarnowa

W 2017, oceny wszystkich aspektów obsługi klienta w Urzędzie Miasta Tarnowa były wyższe niż w badaniu z 2016, choć różnice były niewielkie. Największą poprawę odnotowano w odniesieniu do szybkości załatwiania sprawy w UMT. 11% (56) respondentów zauważyło co najmniej jedną pozytywną zmianę w Urzędzie Miasta Tarnowa. 42 osoby doceniło instalację windy w Urzędzie Miasta Tarnowa, a 14 osób zauważyło poprawę w obsłudze klienta. Jedna osoba zauważyła zmiany na gorsze w Urzędzie, choć nie sprecyzowała rodzaju tych zmian. Jednocześnie 88% (442) badanych klientów Urzędu nie zauważyło żadnej zmiany w funkcjonowaniu Urzędu - ani na lepsze, ani na gorsze.

Wykres nr 24: Wykorzystanie Internetu w załatwianiu spraw w UMT

Źródło: Wydział Audytu i Kontroli Urzędu Miasta Tarnowa

Respondenci, którzy preferują załatwianie spraw w UMT osobiście zwracają uwagę przede wszystkim na:

- możliwość dopytania się, uzyskania dodatkowych informacji lub zweryfikowania potrzebnych dokumentów (69),
- brak Internetu lub nieumiejętność korzystania z Internetu przy załatwianiu spraw urzędowych (34),
- preferowany kontakt osobisty z powodu fachowej i miłej obsługi lub poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad procesem załatwiania sprawy (26).

Do powodów preferencji Internetu (94 wskazania) przy załatwianiu spraw urzędowych badani zaliczyli :

- brak kolejek i potrzeby wychodzenia z domu,
- szybkość i wygodę,
- możliwość załatwiania spraw bez względu na porę dnia

18.4 Nadzór i kontrola

Działania podejmowane przez Gminę Miasta Tarnowa jako jednostkę samorządu terytorialnego są na bieżąco poddawane różnorodnym kontrolom. Uprawnienia kontrolne w tym zakresie ma Wojewoda, Regionalna Izba Obrachunkowa, Najwyższa Izba Kontroli i inne jednostki takie jak

m.in. Urząd Kontroli Skarbowej, Kuratorium Oświaty, Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, w zakresie określonym przepisami prawa.

W 2016 roku miało miejsce 86 kontroli zewnętrznych, w tym w samym Urzędzie Miasta Tarnowa 23 kontrole, a w miejskich jednostkach organizacyjnych 63.

Kontrola działalności Prezydenta, miejskich jednostek organizacyjnych oraz osiedli jest również przedmiotem działalności Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Tarnowie (§ 20 ust. 1 Statutu Gminy Miasta Tarnowa). W 2016 roku Komisja Rewizyjna przeprowadziła siedem kontroli w Urzędzie Miasta oraz dwie w miejskich jednostkach organizacyjnych.

Kontrola wewnętrzna w Gminie Miasta Tarnowa obejmuje przede wszystkim czynności polegające na sprawdzeniu kierunków działania, doboru środków i realizacji zadań przez jednostki organizacyjne Urzędu Miasta Tarnowa oraz jednostki organizacyjne Gminy Miasta Tarnowa. Celem kontroli jest w szczególności badanie zgodności działania z obowiązującymi przepisami prawa oraz ocena procesów gospodarczych i innych rodzajów działalności, służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców Miasta, ustalanie przyczyn i skutków stwierdzonych nieprawidłowości, jak również osób za nie odpowiedzialnych oraz wskazywanie sposobów i środków umożliwiających usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

System kontroli w Urzędzie oparty jest na zasadach określonych przez Ministra Finansów w formie standardów kontroli zarządczej i obejmuje kontrolę funkcjonalną realizowaną przez prezydenta, zastępców prezydenta, sekretarza i skarbnika miasta, dyrektorów wydziałów oraz kierowników biur w stosunku do pracowników w zakresie określonym w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu oraz zakresach czynności, a także kontrolę instytucjonalną realizowaną przez właściwe jednostki organizacyjne Urzędu, w tym w szczególności Wydział Audytu i Kontroli. Zgodnie z § 28 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Wydział realizuje zadania z zakresu:

- kontroli wewnętrznej,
- kontroli zarządczej,
- kontroli sprawozdawczości miejskich jednostek organizacyjnych,
- systemu zarządzania jakością.

W 2016 roku Wydział Audytu i Kontroli przeprowadził 39 kontroli w Urzędzie oraz miejskich jednostkach organizacyjnych, wg następujących bloków tematycznych:

- ocena prawidłowości przedstawionych danych o rzeczywistej liczbie uczniów oraz prawidłowości wykorzystania dotacji zgodnie z celem, o którym mowa w art. 90 ust. 3d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, przez niepubliczne placówki oświatowe,
- ocena gospodarki finansowej jednostki w zakresie dochodów i wydatków, w tym:
 - zawieranie i realizacja umów,
 - polityka kadrowo-płacowa,
 - sprawozdawczość finansowa instytucji kultury,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi (ocena sposobu wykorzystania i rozliczania otrzymanych środków oraz efektywności realizowanych zadań),

- gospodarowanie mieniem jednostki. Inwentaryzacja.

Ponadto przeprowadzono trzy kontrole sprawdzające, mające na celu ocenę sposobu wdrożenia zaleceń pokontrolnych.

18.5 Infrastruktura informatyczna

W 2016 roku aplikowano i uzyskano dofinansowanie dla trzech projektów informatycznych.

„Centrum Usług Wspólnych” to projekt który zintegruje platformy samorządowe i usprawni przepływ informacji pomiędzy urzędami i ich wydziałami. Skorzystają także mieszkańcy będą mogli m.in. sprawdzić, na jakim etapie procedury administracyjnej jest aktualnie sprawa załatwiana przez nich w danym urzędzie. Głównym celem projektu jest ujednoczenie i unowocześnienie systemów przechowywania danych, ich przetwarzania, obróbki, udostępniania i wymiany. Do projektu przystąpią 22 instytucje samorządowe z subregionu tarnowskiego. Centrum Usług Wspólnych nie tylko zapewni dostęp jednostek samorządu do nowoczesnych technologicznie, zdalnych systemów informatycznych, na które nie mogłyby sobie pozwolić działając samodzielnie, ale także zmniejszy dystans pomiędzy mieszkańcami a urzędami.

Każdy z mieszkańców bez wychodzenia z domu będzie mógł sprawdzić tzw. obiegówkę mieszkańca – czyli stan swoich rozliczeń z urzędem. Dzięki temu dowie się, czy nie zalega np. z opłatami za wywóz śmieci, podatkiem od gruntów czy wieczystym użytkowaniem. Dodatkowo wprowadzony zostanie mechanizm administracyjnego informowania dzień przed/dzień po. Oznacza to, że w przypadku zbliżania się terminu płatności, mieszkańcy otrzymają przypomnienie, a jeśli nie uregulują należności w terminie, sms poinformuje o tym, że termin do zapłaty minął.

Zaawansowane usługi Centrum Usług Wspólnych mają zostać uruchomione pod koniec 2018 roku. Wartość projektu to prawie 10.000.000 zł, przy czym dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 wyniesie 6.200.000 zł. Pomysłodawcą powstania Centrum było miasto Tarnów, w projekt włączyło się 21 partnerów z subregionu tarnowskiego: powiat tarnowski oraz gminy: Bolesław, Ciężkowice, Dąbrowa Tarnowska, Gnojnik, Gręboszów, Iwkowa, Mędrzechów, Olesno, Pleśna, Radłów, Ryglice, Skrzyszów, Szczucin, Szczurowa, Szerzyny, Tuchów, Wierzchosławice, Wojnicz, Zakliczyn i Żabno.

Drugim informatycznym projektem, który uzyskał dofinansowanie unijne jest „Platforma Tarnowskiego Dziedzictwa – GENEATAR”. Będzie to pierwszy tego typu projekt cyfrowy, gromadzący i udostępniający informacje o dziedzictwie kulturowym subregionu tarnowskiego. Na Platformę Tarnowskiego Dziedzictwa trafią dokumenty i obiekty z Tarnowa i subregionu tarnowskiego: powiatu tarnowskiego, brzeskiego i dąbrowskiego. Obiekty dziedzictwa kultury zostaną zeskanowane w technologii 3D i zdigitalizowane i udostępnione do ponownego wykorzystania przez wszystkich zainteresowanych. Dzięki portalowi możliwe będą również wirtualne wycieczki po zabytkach, i geopozycjonowanie, które pozwala użytkownikom określić lokalizację najbliższego obiektu. Portal będzie uruchomiony w drugiej połowie 2018 roku. Wartość projektu to 1.000.000 złotych, przy czym dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 wyniesie prawie 900.000 zł.

Kolejny projekt - „Integracja e-usług w informacji przestrzennej” - zapewni możliwość zdalnego kontaktu z urzędem, gdzie nie wychodząc z domu można zamówić dokument, mapę

lub zaświadczenie, pochodzące z zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz zdalnie załatwić niektóre urzędowe procedury, np. przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności czy nadanie numeru porządkowego. W ramach projektu dostosowane do obowiązujących przepisów zostaną publiczne rejestry danych przestrzennych w zakresie ewidencji gruntów i budynków EGIB, geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu GESUT i dane o obiektach topograficznych BDOT500.

W 2016 roku po raz pierwszy przeprowadzono głosowanie na budżet obywatelski wyłącznie w formie elektronicznej. Rozwiązanie znacznie skróciło czas od zakończenia głosowania do publikacji wyników. W bezpośrednim głosowaniu wzięło udział ponad 6.000 mieszkańców Tarnowa.

19. PROMOCJA MIASTA

Nadrzędnym celem Miasta jest budowanie i wzmacnianie spontanicznie rozpoznawalnej Marki Tarnów. To zadanie realizowane jest w odniesieniu do dziedzictwa historycznego miasta oraz bogactwa kulturowego w nawiązaniu do haseł „Miasto Tarnów Pierwsze Niepodległe” czy „Tarnów Polski Biegun Ciepła”. To także umacnianie wizerunku Tarnowa, jako miasta wielu kultur – bezpiecznego i przyjaznego, promującego aktywne postawy wśród mieszkańców Tarnowa np. poprzez Budżet Obywatelski czy wybory do Rad Osiedli zakończone wyborem rad dla wszystkich osiedli.

Jednym z priorytetów w 2016 roku były działania związane z Światowymi Dniami Młodzieży (ŚDM), a w szczególności organizacja i promocja Tarnowa w kontekście Tygodnia Misyjnego w Diecezji Tarnowskiej. Zarządzeniem prezydenta powołano zespół roboczy ds. współpracy z Diecezjalnym Zespołem ds. Organizacji Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016 - w szczególności organizacji Tygodnia Misyjnego w Diecezji Tarnowskiej. W ramach działań zespołu organizowano regularne spotkania z przedstawicielami strony kościelnej, parafiami, przedstawicielami policji, Straży miejskiej, Straży Pożarnej, Straży Granicznej, PKP, kluczowych wydziałów UMT, instytucji kultury, Targowisk Miejskich, ZDiK oraz wszystkich partnerów działań w tym zakresie. Na bieżąco określono zakres współpracy 2016 roku. UMT włączył się także w pomoc organizacyjną przy szkoleniach animatorów i wolontariuszy ŚDM.

W okresie wielkanocnym zorganizowano pierwszą edycję Pisankowego Desantu czyli akcję dekorowania drzewek na ul. Wałowej. Do akcji Wydział Komunikacji Społecznej zaprosił dzieci ze wszystkich tarnowskich przedszkoli i klas I-III szkół podstawowych. W akcji wzięło udział około 1.500 dzieci. Do nowych form budowania poczucia tożsamości z rodzinnym miastem było zorganizowanie pierwszej edycji konkursu „Znam Tarnów - Wielki Test Wiedzy o Mieście 2016” z cennymi nagrodami. Ponadto z okazji przypadającej w 2016 roku 60. rocznicy węgierskiego października i w kontekście wyjątkowych relacji Tarnowa z narodem węgierskim, na zlecenie UMT został zrealizowany przez TVP 3 Kraków film dokumentalny upamiętniający działania miasta i jego mieszkańców „Węgry 1956 – Tarnów pamięta”.

W 225. rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja oprócz oficjalnych uroczystości w Parku Strzeleckim odbyła się trzecia edycja pikniku rodzinno-patriotycznego „Majowa Jutrzenka”, połączonego z wspólnym śpiewaniem pieśni patriotycznych oraz koncertem laureatów

Konkursu Poezji i Pieśni Patriotycznej, a także Biegiem z Kokardą Narodową dla małych dzieci i rodziców. Wydarzenie połączone było z finałem Karpackiego Wyścigu Kurierów.

Po raz kolejny bardzo uroczysto obchodzono Święto Niepodległości, inaugurując je 30 października wspólną uroczystą sesją Rady Miejskiej w Tarnowie i Rady Powiatu Tarnowskiego w Ratuszu, podczas której wręczono doroczne nagrody im. Tadeusza Tertila. Pamięć o Pierwszym Niepodległym pielęgnowana jest poprzez różnorodne działania, jak kolejne edycje patriotycznej akcji „Flaga na samochód” z okazji święta Flagi Rzeczypospolitej (15. edycja) i w listopadzie z okazji Święta Niepodległości (16. edycja), w których do tej pory rozdano ponad 55.000 flag. To także wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych z okazji Rocznicy Konstytucji 3Maja oraz „Solski Niepodległy”, na potrzeby których UMT zakupił i rozdał 2.000 egzemplarzy śpiewników. Śpiewniki uzupełnione były o tarnowskie wkładki historyczne poświęcone tarnowskiej kolekcji obrazów Zofii Stryjeńskiej oraz Panorami Siedmiogrodzkiej, której fragmenty znajdują się w zbiorach Muzeum Okręgowego w Tarnowie.

Do popularnych narzędzi komunikacji społecznej należy codzienny serwis informacyjny „TARNOW – informacje z pierwszej ręki”- newsletter wewnętrzny, zewnętrzny oraz dla mediów informujący o działaniu UMT oraz jego jednostek organizacyjnych. Atrakcyjną i nadal bardzo popularną formą wymiany informacji oraz promocji aktywnego Tarnowa jest fanpage miasta „Mój Tarnów”. Innym przykładem poczucia więzi tarnowian z miejscem zamieszkania jest rosnąca od wielu lat popularność ramek na numery rejestracyjne samochodów z hasłem promocyjnym „Tarnów-Polski Biegun Ciepła”.

Aktywną formą wzmacniania więzi mieszkańców z miastem była czwarta edycja cieszącego się popularnością konkursu „Tarnów pełen blasku” (zimowy) oraz druga edycja patriotycznego konkursu plastycznego „Polska Niepodległa” dla dzieci i młodzieży.

Marka Tarnów budowana jest również poprzez wydarzenia związane z jego historią – Słodkie Urodziny Miasta z udziałem ponad 1.330 najmłodszych mieszkańców (przedszkolaków) z okazji 686. rocznicy lokacji, czy tradycyjna Choinka Dzieci.

UMT poprzez pomoc organizacyjną i promocyjną angażuje się również w wydarzenia będące odniesieniem do historii miasta, jak 150-lecie straży pożarnej. Z tej okazji przygotowano również okolicznościową wystawę plenerową oraz zakupiono jubileuszową monografię.

Ponadto Miasto poprzez Tarnowskie Centrum Informacji wzięło udział w kilkudziesięciu imprezach targowych w kraju i zagranicą. Podobnie jak w latach poprzednich, w kraju Tarnów promował się wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Tarnowie oraz LGD „Dunajec-Biała” na stoisku regionalnym Małopolski.

Narzędzia komunikacji z mieszkańcami

- Oficjalna strona www.tarnow.pl - liczba informacji średnio miesięcznie w 2016 – 142 (1.705 rocznie)

- Miesięcznik tarnow.pl - w 2016 roku UMT był wydawcą miesięcznika Tarnów.pl. Wydano 12 numerów gazety z wkładką kulturalną. Nakład: 8.000 egzemplarzy. Format gazety A4, liczba stron 28, format wkładki B6, liczba stron 16.

- Social media: facebook, twittter, instagram – profil MojTarnow

Facebook: liczba polubień grudzień 2016 – 14.563, zasięg całkowity grudzień 2016 – 782.432, liczba postów ogółem rocznie – 1.440, średnio miesięcznie – 120, średnio dziennie – cztery.

Twitter: liczba tweetów średnio miesięcznie – 65. Instagram: liczba wpisów średnio miesięcznie – 30, średnia liczba redagowanych tekstów miesięcznie – 45.

- Newsletter dla mediów

Średnia liczba informacji miesięcznie – 15, średnia liczba informacji dziennie - dwie, media: średnia roczna liczba pytań i wniosków – 720, średnia miesięczna liczba pytań i wniosków – 60, średnia dzienna liczba pytań i wniosków – trzy, liczba konferencji i briefingów rocznie – 25.

- Newsletter dla mieszkańców – liczba subskrybentów 278, średnia miesięczna liczba informacji 18.

- Jednodniówka „Wiadomości Tarnowskie” - wydano cztery numery okolicznościowej jednodniówki Wiadomości Tarnowskie w nakładzie 1.000 egzemplarzy każdy. Poszczególne numery dotyczyły: jubileuszu 160 lat kolei w Tarnowie, XX Ogólnopolskiego Festiwalu Komedi Talia, 60 lat Tarnowskiego Towarzystwa Przyjaciół Węgier oraz Dnia Wolności - w 98. rocznicę odzyskania przez Tarnów niepodległości jako pierwszego miasta na ziemiach polskich w 1918 r. UMT do 2016 łącznie roku wydał 50 numerów okolicznościowej jednodniówki, w tym również w wersjach obcojęzycznych (hiszpańskim, angielskim, niemieckim, węgierskim, ukraińskim, czeskim). Wszystkie wydania miesięcznika tarnów.pl i jednodniówki Wiadomości Tarnowskie są także dostępne w formie elektronicznej na stronie www.tarnow.pl.

- Media elektroniczne

Radio Kraków – kampania promocyjno - informacyjna IX Forum Inwestycyjnego w Tarnowie,

Radio RDN Małopolska - kampanie promocyjno- informacyjne (m.in. wybory do Rad Osiedli, Budżet Obywatelski nabór projektów, Budżet Obywatelski- głosowanie, IX Forum Inwestycyjne w Tarnowie, życzenia świąteczne),

Radio ESKA - kampanie promocyjno- informacyjne (m.in. wybory do Rad Osiedli, Budżet Obywatelski nabór projektów, Budżet Obywatelski- głosowanie, IX Forum Inwestycyjnego w Tarnowie),

Telewizja kablowa i internetowa TV IMAV - produkcja i emisja programów o wydarzeniach i rocznicach historycznych dotyczących miasta,

Telewizja internetowa Tarnowska.tv – produkcja i emisja programów o wydarzeniach i rocznicach historycznych dotyczących miasta,

TVP 3 Kraków - audycja telewizyjna z cyklu „Polska na weekend”. Z okazji przypadającej w 2016 roku 60. rocznicy węgierskiego października na zlecenie UMT został zrealizowany przez TVP 3 Kraków film dokumentalny „Węgry 1956 – Tarnów pamięta”,

TVN MEDIA - kampania MIX URBAN w okresie od 18 do 24 lipca.

Najważniejsze wydarzenia

W przestrzeni promocyjnej zrealizowano kilkadziesiąt własnych projektów, a ponad 710 wsparło promocyjnie, organizacyjnie i logistycznie. Poniżej najważniejsze z nich:

12 lutego - finał i uroczyste wręczenie nagród w konkursie „Tarnów pełen blasku,

6 marca - Gala Urodzinowa Miasta Tarnowa- uroczyste obchody 686. rocznicy lokacji Tarnowa,

7 marca - Słodkie Urodziny Miasta z udziałem przedszkolaków ze wszystkich tarnowskich przedszkoli publicznych i niepublicznych, oddziałów przedszkolnych w szkołach,

16-17 marca - akcja „Pisankowy Desant”. Dekorowania pisankami drzewek na ul. Wałowej. W akcji wzięło udział około 1.500 dzieci. Ponadto tradycyjnie przygotowano wielkanocne dekoracje, przygotowana została również plenerowa wystawa historycznych wielkanocnych kart pocztowych,

10 marca – uroczyste wręczenie stypendiów dla najzdolniejszych uczniów tarnowskich szkół,

20 kwietnia – Diecezjalne Spotkania Młodzieży – SYNAJ V – działanie w ramach przygotowan do Światowych Dni Młodzieży,

21 kwietnia – tarnowska odsłona małopolskiej akcji „Pogromcy bazgrołów”. Zamalowywanie szpecących zabytkowe budynki napisów,

22 kwietnia - XVII „Dyktando ortograficzne o Złote Pióro”.

23-30 kwietnia - 29. Tarnowska Nagroda Filmowa,

26 kwietnia – „Znam Tarnów – Wielki Test Wiedzy o Mieście”. W konkursie wzięło udział 81 osób,

28 kwietnia - 2 maja – 15. edycja akcji flaga na samochód z okazji Dnia Flagi Rzeczypospolitej Polskiej. W ramach akcji rozdano 1500 flag na samochody,

30 kwietnia – koncert inauguracyjny 100. rocznicę odzyskania przez Miasto Tarnów niepodległości,

29 kwietnia -3 maja - Karpacki Wyścig Kurierów – promocja sportowej marki Tarnowa w Polsce i na całej trasie wyścigu (Słowacja,Węgry),

3 maja – Piknik rodzinno-patriotyczny Majowa Jutrzenka, połączony ze wspólnym śpiewaniem pieśni patriotycznych oraz koncertem laureatów XVII Konkursu Poezji i Pieśni Patriotycznej. Podczas pikniku rozdano 1.000 śpiewników zakupionych przez UMT,

8 maja – jubileusz 150 lat straży pożarnej. Przygotowanie okolicznościowej wystawy plenerowej,

9-14 maja – Małopolskie Dni Osób Niepełnosprawnych,

15 maja - pociąg Retro na tarnowskim dworcu. Wydanie okolicznościowej jednodniówki Wiadomości Tarnowskie,

23-24 czerwca – IX Forum Inwestycyjne Forum Ekonomicznego - Tarnów we współpracy z Instytutem Studiów Wschodnich w Warszawie jest gospodarzem jednego z największych w Europie Środkowo-Wschodniej międzynarodowego wydarzenia o charakterze gospodarczym. Forum towarzyszą okolicznościowe wystawy i akcje będące okazją do ogólnopolskiej i międzynarodowej promocji Tarnowa,

31 maja – Żołnierze II Pułku Kawalerii Armii USA w Tarnowie,

4 czerwca – KREATOR II Festiwal Kreatywności,

5 czerwca - Festiwal Funduszy Unijnych - Małopolska myśli o Tobie,

24-26 czerwca - Święto Miasta Zde(a)rzenia,

28 czerwca- Kaski i Odblaski – przy okazji pikniku „Bezpieczne Wakacje” w Parku Strzeleckim. W tej odśłonie „Kaski i Odblaski” skierowane były do rodziców z dziećmi. W ramach akcji rozdano kilkaset odblaskowych materiałów promocyjno-edukacyjnych oraz kaski rowerowe dla dzieci i dorosłych,

21-25 lipca - Światowe Dni Młodzieży/Tydzień Misyjny w Tarnowie. Przygotowano ponad 2.500 koszulek z napisem Tarnów, które zostały przekazane poprzez parafie tarnowskim uczestnikom Światowych Dni Młodzieży oraz pielgrzymom. Przygotowano również zestawy promocyjne dla wszystkich uczestników ŚDM w diecezji tarnowskiej. W ramach tego zadania przygotowano również kilkanaście tysięcy przewodników i map w kilku językach oraz przeprowadzono promocję Tarnowa w Starym Sączu podczas Diecezjalnego Dnia Wspólnoty,

21-24 lipca- Jakubowe Kramy. Nazwa wydarzenia nawiązuje do szlaku św. Jakuba, który biegnie przez Tarnów. Obejmowało ono promocję marki TARNÓW wśród pielgrzymów i turystów z całego świata przebywających w diecezji tarnowskiej podczas ŚDM Kraków 2016. Przewodnicy oprowadzali grupy po najciekawszych miejscach w mieście, a na ulicy Wałowej zorganizowano jarmark, któremu towarzyszyły imprezy plenerowe pod roboczą nazwą „Wall street art”,

Lipiec-sierpień – „Lato w mieście-bezpieczne wakacje”, „Letnie potańcówki w Amfiteatrze”, Wałowa Street ART,

4-6 sierpnia – Mistrzostwa Polski Pojazdów Zabytkowych,

Sierpień – Promocja Tarnowa podczas cyklu Wakacyjne kino w Parku Sanguszków.

22 sierpnia - III Tarninowe Koraloobranie i Tarnowskie Śniadanie na Trawie,

14-16 września – „Jasne, że Jasna” – turniej sportowy z okazji otwarcie kompleksu boisk na osiedlu Jasna dla szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,

24 września XX – lecie reaktywacji Tarnowskiego Towarzystwa Strzeleckiego-Bractwa Kurkowego w Tarnowie,

1 października - Dzień Babiego Lata na Tarnowskich Błoniach – piknik rodzinny dla mieszkańców z udziałem spółek miejskich (PUKI, MPGK),

22 października- Uroczysta Sesja Rady Miejskiej w Tarnowie- nadanie Honorowego Obywatelstwa prof. Kazimierzowi Braunowi i premierowy pokaz spektaklu „Powrót Norwida” Teatru Nie Teraz,

27 października – Uroczysta wspólna Sesja Rady Miejskiej i Rady Powiatu Tarnowskiego w 98. rocznicę odzyskania przez Tarnów niepodległości – podsumowanie i wręczenie nagród im. Tadeusza Tertila. Wydanie okolicznościowej jednodniówki Wiadomości Tarnowskie,

4 -12 listopada - promocja muzycznej marki Tarnowa - 9th Azoty Tarnów International Jazz Contest. Cele Festiwalu to popularyzacja jazzu w wykonaniu najwybitniejszych światowych i polskich artystów oraz wsparcie edukacji i promocji młodych muzyków rozpoczynających swoją karierę na scenie jazzowej,

28 października - 11 listopada – akcja „Flaga na samochód”. Zakupiono 1.500 flag na samochód do bezpłatnej dystrybucji przez UMT,

30 października – Tarnów Pierwsze Niepodległe - koncert z okazji Święta Niepodległości. Statuetką Orły Niepodległości uhonorowany został Ryszard Żądło,

11 listopada – wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych w ramach „Solski Niepodległy”, na potrzeby której rozdano 1.000 egzemplarzy śpiewników. Śpiewniki uzupełnione były o tarnowską wkładkę poświęconą Panoramie Siedmiogrodzkiej,

28 listopada – Kampania Białej Wstążki,

6 grudnia – „Chojnka Dzieci” – akcja z udziałem dzieci tarnowskich przedszkoli - żywe choinki na tarnowskim Rynku dekorowane przez dzieci ozdobami, spotkanie ze św. Mikołajem i władzami miasta,

22 grudnia - Subregionalny Oplątek Samorządowy z udziałem wojewody i Marszałków Województwa Małopolskiego,

28 grudnia- Gwiazdka na Starówce –udział w wydarzeniu organizowanym przez Radę Osiedla Starówka .

Pozostałe działania

Zabytkowy Tarnów na krakowskich ulicach – formą promocji wśród zagranicznych turystów oraz mieszkańców stolicy Małopolski był w roku Światowych Dni Młodzieży krakowski tramwaj, będący promocyjną wizytówką zabytkowego Tarnowa w ramach kampanii „Tarnów miejsce do odkrycia” – styczeń-sierpień 2016 r.

Obsługa promocyjna projektów ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego: „Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Tarnowie”, „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Tarnowie – etap II”. Promocja Tarnowa na imprezach w kraju i zagranicą we współpracy z Tarnowskim Centrum Informacji. W przygotowanie stoiska targowego na każdą z imprez TCI angażuje lokalnych przedsiębiorców oraz twórców.

Promocja miasta podczas imprez o charakterze lokalnym i ogólnopolskim, w tym także poprzez sport,

Promocja bieżących wydarzeń, akcji i kampanii społecznych na wydrukach wielkoformatowych (np. zabytkowe perełki Tarnowa eksponowane z okazji ŚDM na budynku PARK&RIDE, plenerowa prezentacja najlepszych sportowców na panoramie przy ul. Krakowskiej). Ponadto promocja i informacja o bieżących wydarzeniach na czterech miejskich eurobillboardach na terenie Tarnowa.

Tarnoviana

W 2016 r. Urząd Miasta Tarnowa był partnerem, współfinansował lub zakupił w celach promocyjnych następujące wydawnictwa i publikacje: „Tarnów piękne ślady wieków”, „Tarnów w malarstwie”, „Tarnów - wędrówka w przeszłość”, Śpiewnik Pieśni Patriotycznych - Młodzież Pamięta (dwa wydania), „Poczet burmistrzów Tarnowa”, „Legendy z nad Białej i Dunajca” wraz z kolorowaną oraz jubileuszowa monografia „150 lat Straży Pożarnej”.

Z okazji Światowych Dni Młodzieży zostały przygotowane i wydane również okolicznościowe karty pocztowe (format A5, komplety po 10 szt. różnych obrazów Tarnowa) autorstwa Piotra Rączki tarnowskiego artysty.

Wystawy i ekspozycje plenerowe

Wydział Komunikacji Społecznej przygotował i eksponował okolicznościowe wystawy plenerowe m.in. „Polskie kartki pocztowe z lat 1920-1970” (Wielkanoc), „Historia pomagania - 150 lecie Straży Pożarnej w Tarnowie”, „Polskie kartki pocztowe z lat 1920-1970” (Boże Narodzenie).

Ponadto będące własnością UMT ekspozytywy plenerowe oraz gotowe wystawy były wielokrotnie udostępniane na potrzeby organizacji pozarządowych oraz miejskich instytucji.

Druk kalendarzy promocyjnych

Linie graficzne i tematyczne kalendarzy promocyjnych nawiązują do historycznych, architektonicznych i estetycznych atutów miasta. Na 2017 rok przygotowano trzy rodzaje kalendarzy - książkowy z personalizowaną miejską okładką eksponującą krzew i owoce tarniny w liczbie 600 sztuk, planszowy, prezentujący najcenniejsze przedmioty i ciekawostki historyczne Tarnowa (w nakładzie 300 szt.), oraz trójdzielny prezentujący owoc tarniny (w nakładzie 800 szt.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Katolickie Centrum Edukacji Młodzieży KANA – „Misja Synaj” - 97.900 zł

Tarnowska Organizacja Turystyczna – Kramy Jakubowe w Tarnowie – 34.200 zł

Tarnowska Organizacja Turystyczna- Wielkie Tarnowskie Dionizje – 9.550 zł

Powyższe projekty wyłoniono w trybie konkursu ofert.

Nagrody i patronaty prezydenta

W 2016 roku dzielono 170 patronatów Prezydenta oraz przyznano nagrody Prezydenta Miasta Tarnowa - rzeczowe i finansowe dla laureatów konkursów, z okazji jubileuszków i rocznic oraz za szczególne osiągnięcia oraz statuetki (Tarnów pełen blasku, Ambasador Tarnowa, Polska Niepodległa, Nagroda im. Tadeusza Tertila, Miłosierdzie boże wyśpiewać chcę, Orły Niepodległości).

Nagroda im. Tadeusza Tertila

W 2016 roku zgłoszono 14 prac, w tym 10 magisterskich (siedem z obszaru nauk humanistyczno-społecznych, trzy z obszaru nauk techniczno-przyrodniczych), dwie licencjackie i dwie inżynierskie z następujących uczelni:

- Uniwersytet Jagielloński
- Politechnika Świętokrzyska
- Uniwersytet Rolniczy
- Uniwersytet Papieski
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie
- Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna
- Uniwersytet Pedagogiczny
- Politechnika Rzeszowska
- Akademia Górniczo-Hutnicza

Nagrodę im. T. Tertila z obszaru nauk humanistyczno-społecznych przyznano Joannie Nowak, absolwentce Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie za pracę „Sytuacja dziecka rozpoczynającego naukę w szkole podstawowej”. Wyróżnienie przyznano Marcinowi Banachowi, absolwentowi Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie za pracę „Wpływ społeczeństwa obywatelskiego – poprzez społeczną aktywność – na rozwój wspólnot. Na przykładzie działalności Rady Osiedla nr 13 Westerplatte w Tarnowie – organizacja i funkcjonowanie jednostek pomocniczych samorządu terytorialnego”. Nagrodę im. T. Tertila z obszaru nauk techniczno-przyrodniczych otrzymała Marlen Nowak, absolwentka Politechniki Świętokrzyskiej za pracę „Przestrzeń Dialogu Kultur w Tarnowie”. Wyróżnienie przyznano Patrycji Orłowskiej, absolwentce Uniwersytetu Pedagogicznego za pracę „Analiza parazytologiczna i fizjologiczna Ixodes ricinus i Ixodes hexagous żerujących na psach i kotach w powiecie tarnowskim.

Nagrodę im. T. Tertila za najlepszą pracę inżynierską otrzymała Karolina Wrona, absolwentka Politechniki Rzeszowskiej za pracę „Akupunktura miasta na przykładzie historycznego centrum Tarnowa a uchwała o utworzeniu Parku Kulturowego”. Przyznano także dwa wyróżnienia: dla Michała Makoweja, absolwenta Akademii Górniczo-Hutniczej za pracę inżynierską „Analiza składu chemicznego i fazowego katalizatora żelazowo-chromowego z wykorzystaniem metod instrumentalnych” oraz Anny Siudut, absolwentki Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie za pracę licencjacką „Adaptacja dzieci w przedszkolu”.

Gospodarka galanterią promocyjno-reklamową

Założenia i linie projektowe galanterii promocyjno-reklamowej na rok 2015 opierały się na czterech priorytetach:

Kaski i Odblaski - linia galanterii odblaskowej promująca dobre praktyki związane z bezpieczeństwem i widocznością na drodze pieszych i rowerzystów dzieci oraz dorosłych,

Tarnów Polski Biegun Ciepła – linia galanterii promującej Tarnów i jego walory klimatyczne oraz galanterii odnoszącej się do pozytywnych emocji i skojarzeń z miastem oraz jego mieszkańcami,

Linia historyczna odnosząca się do dziedzictwa Tarnowa w kontekście wybitnych postaci, wydarzeń i rocznic,

Linia „tarninowa” odnosząca się do nazwy Tarnowa i jego związków z owocem tarniny. Atrakcją okazały się ręcznie robione „tarninowe korale” nawiązujące swoim wyglądem do nieregularnie rozsypanych owoców krzewu tarniny.

20. WSPÓLPRACA KRAJOWA I MIĘDZYNARODOWA

20.1 Miasta i regiony partnerskie

W latach 1991-2016 podpisano 12 porozumień partnerskich bądź listów intencyjnych z miastami z: Belgii, Węgier, Rosji, Słowacji, Wielkiej Brytanii, Ukrainy, Włoch, Gruzji i jednym regionem węgierskim.

Tabela nr 98: Kontakty międzynarodowe Tarnowa

Miasto/Region	Kraj	Data podpisania porozumienia
Schoten	Belgia	04.04.1991 r.
Kiskőrös	Węgry	06.06.1992 r.
Kotłas	Rosja	11.1995 r.
Trenczyn	Słowacja	13.09.1997 r.
Veszprém (województwo)	Węgry	26.05.2001 r.
Blackburn	Wielka Brytania	06.11.2001 r.
Tarnopol	Ukraina	23.04.2004 r.
Biała Cerkiew	Ukraina	07.09.2007 r.
Winnica	Ukraina	List intencyjny – 05.2006 r.
Casalmaggiore	Włochy	List intencyjny – 10.2006 r.
Veszprém	Węgry	23.10.2012 r.
Gori	Gruzja	17.06.2014 r.

Źródło: Wydział Współpracy Aglomeracyjnej i Międzyregionalnej Urzędu Miasta Tarnowa

Gmina Miasta Tarnowa aktywnie realizuje współpracę międzynarodową w zakresie edukacji, sportu, turystyki oraz wymiany doświadczeń w kwestii funkcjonowania administracji publicznej. Władze samorządowe w celu zachowania stałych kontaktów międzynarodowych uczestniczą w organizowanych przez miasta partnerskie obchodach świąt państwowych oraz wydarzeń miejskich. Ponadto wydziały odpowiedzialne za współpracę międzypaństwową w miastach partnerskich czynnie współpracują przy realizacji wspólnych projektów.

W roku 2016, po raz pierwszy w historii tarnowskiego Forum Inwestycyjnego, wydarzeniu towarzyszyła konferencja Komisji Polityki Gospodarczej Europejskiego Komitetu Regionów. Jest to jeden z najważniejszych organów Parlamentu Europejskiego mający wpływ na regulacje sektora finansowego, rozwój gospodarki unijnej oraz funkcjonowanie systemu walutowego i finansowego w Europie. Tematyka konferencji nawiązywała do wspierania przedsiębiorczości opartej na innowacji w Europie.

Karpacki Wyścig Kurierów, największy kolarski wyścig etapowy dla zawodników do lat 23 w Europie Środkowej, jest przykładem wspólnej inicjatywy dwóch miast partnerskich - Veszprém i Tarnowa. Na przełomie kwietnia i maja 2016 r. uczestnicy wyścigu pokonali trasę wiodącą przez trzy kraje (Polskę, Słowację oraz Węgry), a finisz odbył się w Tarnowie, gdzie w Parku Atrzeleckim, przy Mauzoleum Generała Józefa Bema, wręczono nagrody zwycięzcom. Towarzyszyła temu wizyta Ambasadora Republiki Austrii – Michaela Buchsbauma, który w sierpniu 2016 r. ponownie odwiedził Tarnów.

Podczas drugiej wizyty przedstawiciele Ambasady i Konsulatu Generalnego Austrii odwiedzili Muzeum Etnograficzne i wystawę poświęconą życiu i wędrówkom Romów. Ambasador uczestniczył również w finisażu wystawy „Wykrój. Miasto. Tarnów” w Biurze Wystaw Artystycznych, która prezentowała dzieła artystów z m.in. Polski i Austrii.

Również Ambasador Tajwanu – Henry M. Chen gościł w Tarnowie w czerwcu 2016 r. zapoznając się z ofertą i możliwościami tarnowskich firm, podkreślając, że Tarnów może być punktem wyjścia dla inwestycji firm z Tajwanu i krajów azjatyckich w Polsce. W trakcie pobytu ambasador spotkał się z prezydentem Romanem Ciepiałą, Magdaleną Gadecką, prezes Tarnowskiego Klastera Przemysłowego oraz z Zarządem Grupy Azoty, po czym zwiedził zakład produkcyjny w Mościcach.

W czerwcu, podczas Zdezeń 2016 grupa, delegatów z miast partnerskich gościła w Tarnowie w ramach obchodów Dni Święta Miasta. Byli to reprezentanci miast: Veszprém, Kiskőrös, Tarnopola, Białej Cerkwi, Winnicy oraz Nowego Sącza. Goście wzięli udział w Gali Inauguracyjnej w Teatrze im. L. Solkiego i koncertach na tarnowskim Rynku. W ramach promocji regionu, goście zwiedzili Brzesko w tym Browar Okocim i Pałac Goetzów oraz Zamek w Dębnie. Jak co roku odbyło się spotkanie wszystkich delegacji z prezydentem miasta oraz Tarnowskim Towarzystwem Przyjaciół Węgier.

W lipcu 2016 r. w Tarnowie odbyła się wizyta studyjna zorganizowana przez Wydział Współpracy Aglomeracyjnej i Międzyregionalnej dla grupy pracowników Agencji Rozwoju Białej Cerkwii. Celem wizyty w Tarnowie było przedstawienie zasad funkcjonowania administracji publicznej w tym zagadnień związanych z m.in. systemem rekrutacji pracowników, funkcjonowaniem Rady Miejskiej, budżetem obywatelskim, obsługą przedsiębiorców czy współpracą z organizacjami samorządowymi. Uczestnicy spędzili w Tarnowie trzy dni i zapoznali się z również działalnością Tarnowskiego Klastera Przemysłowego S.A. (odwiedzili Inkubator Przedsiębiorczości) i Tarnowską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A.

Z okazji 60 rocznicy wybuchu Powstania Węgierskiego w Centrum Sztuki Mościce odbył się koncert Orfeo Orkiestra z Budapesztu. Uroczystość zbiegła się w czasie z jubileuszem sześćdziesięciolecia powstania Tarnowskiego Towarzystwa Przyjaciół Węgier. 15 października w konferencji jubileuszowej w Ratuszu wzięli udział m.in.: dr. hab. Adrienne Körmendy, Konsul Generalny w Krakowie, Ákos Engelmayer, były Ambasador Węgier w Polsce, János Tischler, Dyrektor Węgierskiego Instytutu Kultury w Warszawie, delegacja z Kiskőrös, oraz członkowie i sympatycy Tarnowskiego Towarzystwa Przyjaciół Węgier.

W skład delegacji z tarnowskiego miasta partnerskiego - Kiskőrös wchodził pracownicy Urzędu Miasta oraz emerytowani i obecni dyrektorzy Szkoły Podstawowej im. gen. Józefa Bema - szkoły utrzymującej wieloletnie kontakty ze Szkołą Podstawową nr 15 w Tarnowie. Delegaci uprzednio zwiedzili Stare Miasto, Park Strzelecki z Mauzoleum generała Bema i odsłoniли tablicę informującą o posadzeniu w roku 2004 drzewa – symbolu przyjaźni między naszymi narodami.

Również w październiku została zacieśniona współpraca pomiędzy Turystycznymi Centrami Informacji w Tarnowie i Tarnopolu. Podczas dwudniowej wizyty w Tarnowie Taras Kovalchuk, Dyrektor Centrum Informacji Turystycznej w Tarnopolu zapoznał się z praktykami stosowanymi w Tarnowie, realizacją projektów z dofinansowaniem z środków budżetu Unii Europejskiej i innych źródeł, sposobami promocji Tarnowa i regionu przy użyciu różnych kanałów informacyjnych. Przedyskutowano również możliwości współpracy między miastami w tej sferze i dalszymi wymianami informacji i dobrych praktyk.

W dniach 10-12 lipca, delegacja z Tarnowa, na czele z Dorotą Krakowską, zastępcą prezydenta, uczestniczyła w Festiwalu „Rozé, Rizling és Jazz Napok”. Wizyta miała na celu zapoznanie się z działaniami administracji na rzecz polityki społecznej, rewitalizacji centrum miasta oraz zarządzania jednostką samorządu terytorialnego. Była odpowiedzią na zaproszenie Gyuli Porgi, Mera Miasta Veszprém. Podczas pobytu zaprezentowane zostały rozwiązania m.in. w zakresie ścieżek dla niewidomych, rewitalizacji fragmentu centrum miasta, który teraz służy mieszkańcom do wypoczynku oraz aspekty organizowania festiwalu i wydarzeń w partnerstwie publiczno - prywatnym. Porównano podobne praktyki w organizacji wydarzeń kulturalnych; jednym z nich jest właśnie Rozé Rizling Jazz Festival, podobna praktyka do Grupa Azoty Jazz Festival.

We wrześniu, delegaci z Tarnowa wzięli udział w uroczystościach z okazji Święta Narodowości Słowackiej oraz Święto Zbiorów w Kiskőrös. Przedstawiciele UMT oraz Tarnowskiego Towarzystwa Przyjaciół Węgier uczestniczyli w oficjalnych uroczystościach na rynku w Kiskőrös, w trakcie których delegacja dokonała uroczystego wzniesienia polskiej flagi. Podczas wizyty omówiono także zasady dalszej współpracy w tym wspólnych przedsięwzięć współfinansowanych ze środków europejskich.

20.2 Uczestnictwo w związkach i stowarzyszeniach jednostek samorządu terytorialnego

Od wielu lat Tarnów czynnie uczestniczy w kilku związkach, stowarzyszeniach, zrzeszeniach miast, gmin, czy powiatów, które zawiązały się w latach poprzednich. Ostatnią organizacją, do której przystąpił Tarnów była Lokalna Organizacja Turystyczna „Tarnowska Organizacja Turystyczna”.

Tabela nr 99: Stowarzyszenia i związki, w których uczestniczy miasto Tarnów

Nazwa Stowarzyszenia	Data przystąpienia	Miejsce publikacji
Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski	14.11.1991 r.	Uchwała nr XIX/170/91 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 14 listopada 1991 roku w sprawie przystąpienia miasta Tarnowa do Stowarzyszenia Gmin Małopolski.
Związek Miast	29. 07.1993 r.	Uchwała nr XXXVII/452/93 Rady Miejskiej

Polskich		w Tarnowie z dnia 29 lipca 1993 roku w sprawie przystąpienia GMT do Związku Miast Polskich.
Stowarzyszenie Forum Rewitalizacji	23.11.2000 r.	Uchwała nr XXX/488/2000 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 23 listopada 2000 roku w sprawie przystąpienia Miasta Tarnowa do Stowarzyszenia pod nazwą „Forum Rewitalizacji”.
Stowarzyszenie Zdrowe Miasta Polski	22.10.2001 r.	Uchwała nr XLVI/833/2001 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 22 października 2001 roku w sprawie przystąpienia Tarnowa do Stowarzyszenia Zdrowych Miast Polskich.
Małopolska Organizacja Turystyczna	18.12.2003 r.	Uchwała nr XVIII/307/2003 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 18 grudnia 2003 roku w sprawie przystąpienia GMT do Stowarzyszenia „Małopolska Organizacja Turystyczna”
Lokalna Organizacja Turystyczna „Tarnowska Organizacja Turystyczna”	29.11.2012 r.	Uchwała nr XXVIII/387/2012 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 29 listopada 2012 roku w sprawie przystąpienia GMT do Stowarzyszenia pod nazwą Lokalna Organizacja Turystyczna „Tarnowska Organizacja Turystyczna”

Źródło: Kancelaria Prezydenta Miasta Tarnowa

21. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

21.1 Organizacje pozarządowe działające na terenie miasta

Wg stanu na koniec 2016 r. Prezydent Miasta Tarnowa pełnił nadzór formalno-prawny nad 351 stowarzyszeniami, oddziałami terenowymi stowarzyszeń oraz fundacjami mającymi swoją siedzibę na terenie Tarnowa, czyli o 80 mniej niż na koniec 2015 r. Tak znaczny spadek liczby stowarzyszeń związany jest z zapisami art. 9 ust. 2a ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 1997 r., Nr 121, poz. 770 z późn. zm.), zgodnie z którym podmioty podlegające obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, które były wpisane do rejestru sądowego przed dniem 1 stycznia 2001 r. i które do dnia 31 grudnia 2015 r. nie złożyły wniosku o wpis do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej, uznaje się za wykreślone z rejestru z dniem 1 stycznia 2016 r. Poza tym w 2016 r. zostało zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym 20 nowych stowarzyszeń i fundacji z siedzibą w Tarnowie (mających osobowość prawną), powstało pięć stowarzyszeń zwykłych, trzy stowarzyszenia rejestrowe zostały zlikwidowane przez założycieli, a dwa przenieśli swoje siedziby poza granice Tarnowa.

Tabela nr 100: Stowarzyszenia i fundacje z siedzibą w Tarnowie

Rodzaj organizacji	2015	2016
Stowarzyszenia i oddziały stowarzyszeń	357	264

Związki stowarzyszeń	3	3
Stowarzyszenia zwykłe	51	25
Fundacje	20	59
Razem:	431	351

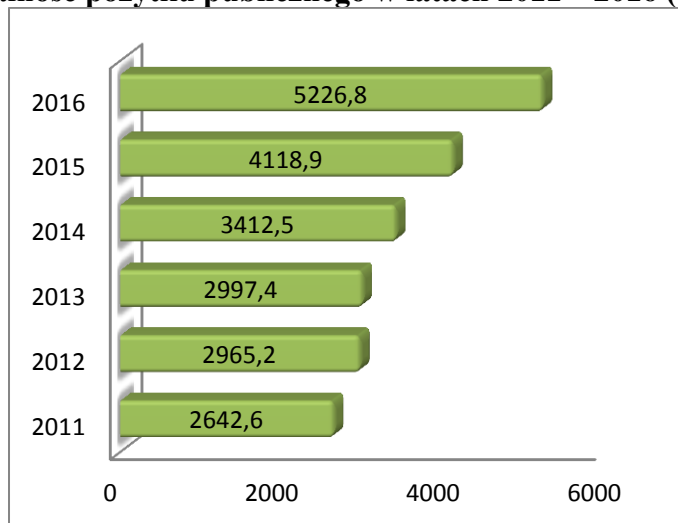
Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich w Urzędzie Miasta Tarnowa

21.2 Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Miasto od lat aktywnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Poprzez udzielane dotacje wspiera ich działalność na rzecz mieszkańców Tarnowa, w szczególności na rzecz osób ubogich, starszych, chorych i niepełnosprawnych, uzależnionych i wykluczonych społecznie, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, a także dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych. Wspiera ponadto organizacje wielu imprez i przedsięwzięć sportowych, kulturalnych, edukacyjnych, promocyjnych i turystycznych.

Współpraca Gminy Miasta Tarnowa z organizacjami pozarządowymi w 2016 r. realizowana była w oparciu o przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie i zgodnie z uchwalonym przez Radę Miejską w Tarnowie „Programem współpracy Gminy Miasta Tarnowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2016 rok.”

Wykres nr 25: Wysokość dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym i podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego w latach 2011 – 2016 (w tys. zł)

Źródło: Samodzielne stanowisko pracy ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi w Urzędzie Miasta Tarnowa

Tabela nr 101: Zadania publiczne realizowane przez organizacje pozarządowe i podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w 2016 r. oraz wysokość udzielonych dotacji

Lp.	Obszar/nazwa zadania publicznego	Kwota dotacji w zł
Pomoc społeczna		

1.	Udzielanie wszechstronnej pomocy osobom bezdomnym	145.000
2.	Organizacja dystrybucji artykułów żywnościowych dla mieszkańców Tarnowa oraz organizacji pozarządowych działających na ich rzecz	8.000
3.	Dożywianie uprawnionych klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie w formie posiłków gorących jednodaniowych	57.629 ¹⁾
4.	Prowadzenie mieszkań chronionych	154.468
5.	Prowadzenie środowiskowego domu samopomocy (typ C) dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych	378.498 ²⁾
6.	Prowadzenie środowiskowego domu samopomocy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie (typ B) o zasięgu ponadgminnym	912.960 ²⁾
7.	Prowadzenie domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie o zasięgu ponadgminnym	1.321.464 ²⁾
8.	Prowadzenie domu pomocy społecznej dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie o zasięgu ponadgminnym	196.056 ²⁾
Razem:		3.174.075
Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej		
9.	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie specjalistycznej	683.930
Razem:		683.930
Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym		
10.	Prowadzenie punktu opieki nad osobami nietrzeźwymi	764.658
11.	Prowadzenie punktu konsultacyjnego oraz telefonów zaufania dla mieszkańców w trudnych sytuacjach	24.000
12.	Zapewnienie osobom bezdomnym, uzależnionym od alkoholu poradnictwa psychologicznego, mającego na celu zwiększenie ich motywacji do podjęcia leczenia odwykowego oraz wychodzenia z bezdomności	6.000
13.	Prowadzenie abstynencyjnej grup wsparcia	0 ³⁾
14.	Organizacja kolonii socjoterapeutycznej dla dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, w których występuje uzależnienie od alkoholu	24.996
15.	Prowadzenie Ośrodka poradnictwa i terapii rodzin	130.000
Razem:		949.654
Ochrona i promocja zdrowia, działalność na rzecz osób niepełnosprawnych		
16.	Edukacja prozdrowotna	5.000
17.	Rehabilitacja i aktywizacja osób dorosłych	84.000 ⁴⁾
18.	Rehabilitacja dzieci i młodzieży	40.500
19.	Program opieki domowej dla obłożnie i terminalnie chorych (prowadzenie wypożyczalni sprzętu medycznego)	0 ⁵⁾
Razem:		129.500
Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa		

20.	Nieodpłatna pomoc prawna - prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie Miasta Tarnowa w 2016 roku	119.892 ^{2),7)}
21.	Nieodpłatna pomoc prawna dla mieszkańców Tarnowa w 2016 roku	100.000 ⁷⁾
Razem:		219.892
Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym		
22.	Rozwój i upowszechnianie umiejętności cyfrowych tarnowskich seniorów	40.000
23.	Prowadzenie Międzyosiedlowych Centrów Aktywności Senioralnej	239.966
24.	Senioralna Strefa Aktywności Kulturalnej	25.993
25.	Prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób w podeszłym wieku w integracji z młodzieżą – klubu samopomocy	99.000 ⁶⁾
Razem:		404.959
Nauka, edukacja, oświata i wychowanie, organizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży		
26.	Organizacja wolnego czasu młodzieży szkolnej poprzez prowadzenie zajęć pozaszkolnych w szczególności artystycznych, w tym w integracji z niepełnosprawnymi	40.000
27.	Prowadzenie centrum systemowego rozwoju dzieci i młodzieży	70.000
28.	Organizacja atrakcyjnych form zajęć o charakterze cyklicznym dla dzieci z tarnowskich przedszkoli, rozwijających ciekawość świata i zainteresowania z różnych dziedzin wiedzy	39.858
29.	Organizacja atrakcyjnych form demokratycznego dyskusowania młodzieży wzmacniających ich większe zaangażowanie społeczne i lepsze rozumienie problemów	24.400
30.	Organizacja edukacyjnych zajęć z zakresu autoprezentacji i retoryki dla młodzieży z tarnowskich gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	10.776
31.	Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży polskiej lub Polaków zamieszkałych zagranicą, z elementami edukacji, turystyki, ekologii i wychowania patriotycznego	60.000
Razem:		245.034
Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej		
32.	Sportowe talenty - prowadzenie naboru i selekcji dzieci i młodzieży do sekcji klubów sportowych działających na terenie Gminy Miasta Tarnowa	749.995
33.	Sportowe talenty - prowadzenie w formie wyjazdowych, wakacyjnych zgrupowań sportowych, naboru oraz selekcji dzieci i młodzieży do klubów sportowych działających na terenie Gminy Miasta Tarnowa	67.000
34.	Sportowe talenty - prowadzenie w formie wakacyjnych zgrupowań sportowych na terenie miasta Tarnowa, naboru oraz selekcji dzieci i młodzieży do sekcji klubów sportowych działających na terenie Gminy Miasta Tarnowa	3.000
35.	Upowszechnianie sportu wśród niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa” realizowane poprzez szkolenie sportowe, udział w rozgrywkach i zawodach sportowych na szczeblu lokalnym, ogólnopolskim, międzynarodowym oraz organizację	45.000

	impres sportowych w zakresie sportu osób niepełnosprawnych	
36.	Niepełnosprawny – sprawny w wodzie” - bezpłatne zajęcia pływania dla niepełnosprawnych ruchowo dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 15 lat, mieszkających na terenie Tarnowa lub uczących się w tarnowskich szkołach	5.000
37.	Poprawa warunków uprawiania sportu w klubach sportowych działających na terenie Gminy Miasta Tarnowa i osiąganie przez członków tych klubów wysokich wyników sportowych w międzynarodowym współzawodnictwie sportowym lub krajowym współzawodnictwie sportowym	749.276
38.	Organizacja na terenie miasta Tarnowa imprez sportowych o zasięgu ponadlokalnym	99.997
39.	Osiedlowa Strefa Zdrowia – Piaskówka - promocja sportu i aktywnego stylu życia wśród mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa, w szczególności zamieszkałych na Osiedlu Piaskówka	47.001
40.	Organizacja Turniejów Piłkarskich dla Kibiców Piłki Nożnej w Tarnowie	10.000
Razem:		1.776.269
Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji		
41.	Wspieranie rozwoju twórczości oraz upowszechniania kultury i sztuki w różnych dziedzinach, a także rozwój sektora kreatywnego poprzez wspieranie powstawania nowych dzieł i organizowania wydarzeń w roku 2016	262.538
42.	Wydawnictwa o Tarnowie	26.730
43.	Miejskie obchody świąt państwowych, patriotycznych i historycznych	33.000
44.	Realizacja zajęć z zakresu edukacji kulturalnej w mieście Tarnowie	13.000
45.	Aktywne lato w mieście – sztuka w przestrzeni publicznej – Wałowa Street Art	8.000
Razem:		343.268
Działalność wspomagająca rozwój Tarnowa, w tym w szczególności promocja marki Miasta, turystyka i krajoznawstwo		
46.	Promocja marki Tarnów w kontekście „Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016” – organizacja wydarzeń i kampanii promocyjnych	132.100
47.	Spółdzielnie uczniowskie - młodzi na start	58.009
Razem:		190.109
Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych		
48.	Integracja uczestników Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016 przebywających w Tarnowie	158.720
Razem:		158.720
Zadania, na które udzielono dotacji w trybie pozakonkursowym		
49.1	ABC przedsiębiorczości – dla osób zainteresowanych założeniem działalności gospodarczej	9.862
49.2	Spacery historyczne w formie gry miejskiej szlakiem	3.500

	tarnowskich Żydów	
49.3	Tarnowski Festiwal Kreatywności	5.000
49.4	MOTOSERCE – KREW DAREM ŻYCIA	4.250
49.5	Wakacje z profilaktyką - półkolonia	9.748
49.6	Letnie porady dla mamy i taty	9.076
49.7	Półkolonia dla dzieci i młodzieży „Profilaktyka poprzez sport”	9.967
49.8	Edukacja jest przygodą – 10 lat działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie	9.900
49.9	Stop pijanym kierowcom. Razem dla bezpieczeństwa publicznego – II edycja	10.000
49.10	Piknik historyczny CICHOCIEMNI- ELITA PAŃSTWA PODZIEMNEGO	3.635
49.11	Miasto Kreatywne/Tarnów – 28 września	9.950
49.12	XXVII Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego „KLASA – LELIWA 2016	6.000
49.13	Kampania Społeczna „Biała Wstążka”	9.810
49.14	V Wielkie Tarnowskie Dionizje	9.550
49.15	V Tarnowska Gala Wolontariatu	7.240
49.16	Pomagaj inaczej	3.000
49.17	Stop żebractwu! Prawdziwie potrzebujący nie proszą o wsparcie na ulicy	7.750
49.18	Rocznik Tarnowski 2016	10.000
49.19	Organizacja wystawy malarstwa poplenerowego	3.715
49.20	Kiermasz Bożonarodzeniowy	9.000
49.21	Profilaktyczne spotkanie świąteczno-noworoczne dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	7.657
	Razem „małe granty”:	158.610
	Łącznie z budżetu GMT:	5.226.840
	Łącznie z budżetu państwa:	3.048.570
	Łącznie:	8.434.020

Źródło: Samodzielne Stanowisko Pracy ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w Urzędzie Miasta Tarnowa

- 1) W tym 40.500 zł z budżetu państwa
- 2) Dotacja udzielona z budżetu państwa
- 3) Zadanie nie zostało zrealizowane. Dotację zwrócono wraz z odsetkami na konto UMT.
- 4) W tym dotacja (30.000 zł) udzielona w konkursie ogłoszonym na podstawie ustawy o zdrowiu publicznym.
- 5) Urząd Miasta Tarnowa zawarł umowę wsparcia, której przedmiotem było prowadzenie wypożyczalni sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego. Zadanie w 2016 r. realizowane było bez dotacji, wkład Miasta stanowił sprzęt medyczny i rehabilitacyjny zakupiony w 2010 i 2011 r. o łącznej wartości 141.000 zł.
- 6) W tym 79.200 zł z budżetu państwa.
- 7) Ostateczna kwota udzielonej dotacji będzie znana po rozliczeniu zadania przez realizującą je organizację pozarządową.

Wybór podmiotów realizujących zadania publiczne wymienione w tabeli w pkt. 1 – 48 odbył się w drodze otwartych konkursów ofert. W pkt. 49 ujęto zadania zlecone do realizacji w trybie pozakonkursowym w ramach art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (przyznanie dotacji na zadanie o charakterze lokalnym, którego realizacja nie trwa dłużej niż 90 dni, a kwota dotacji nie przekracza 10.000 zł na dany projekt).

Wsparcie dla projektów pod patronatem Prezydenta Miasta Tarnowa

W 2016 roku Patronatem Honorowym Prezydenta Miasta Tarnowa zostało objętych 86 przedsięwzięć organizowanych lub współorganizowanych przez organizacje pozarządowe i podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego oraz organizacje kultury fizycznej.

Dobre praktyki

Gmina Miasta Tarnowa od lat współpracuje z organizacjami pozarządowymi w różnych dziedzinach. Niektóre przykłady tej współpracy można określić mianem dobrych praktyk wartych promowania. W 2016 roku do takich działań zaliczały się Tarnowski Festiwal Kreatywności – KREATOR, Galeria “Aniołowo”, Tarnowska Liga Debatancka, Małopolskie Dni Osób Niepełnosprawnych, Międzyosiedlowe Centra Aktywności Senioralnej, III Tarnowski Tydzień Seniora oraz Tarnowski Dzień Seniora, a także wiele innych. Szczegółowe informacje zostały zawarte w Sprawozdaniu z realizacji Programu współpracy Gminy Miasta Tarnowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2016 rok.

Ponadto w 2016 r. zorganizowano osiem spotkań dla organizacji pozarządowych (w tym jedno we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w związku z ogłoszonymi przez niego otwartymi konkursami ofert oraz jedno wspólnie z Fundacją im. Hetmana Jana Tarnowskiego w związku z realizowanym przez nią projektem Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej). Pozostałe spotkania dotyczyły ogłaszanych przez Prezydenta Miasta Tarnowa otwartych konkursów ofert, zmian w ustawie Prawo o Stowarzyszeniach, zmian wzorów ofert realizacji zadań publicznych oraz konsultacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi na 2017 r.

22. OCHRONA KONSUMENTÓW

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2017 r., poz. 229) zadania samorządu powiatowego w zakresie ochrony praw konsumentów wykonuje Miejski Rzecznik Konsumentów (Rzecznik). Kompetencje Rzecznika są przede wszystkim kompetencjami o charakterze doradczym i procesowym. I tak do zadań Rzecznika należą, w szczególności:

- prowadzenie edukacji konsumenckiej,
- zapewnienie bezpłatnego poradnictwa konsumenckiego i informacji prawnej w zakresie ochrony interesów konsumentów,

- składanie wniosków w sprawie stanowienia i zmiany przepisów prawa miejscowego w zakresie ochrony interesów konsumentów,
- występowanie do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów,
- współdziałanie z właściwymi miejscowo delegaturami Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), organami Inspekcji Handlowej oraz organizacjami konsumenckimi,
- ewentualne wytaczanie powództw na rzecz konsumentów oraz wstępowanie, za ich zgodą, do toczącego się postępowania w sprawach o ochronę interesów konsumentów,
- przekazywanie na bieżąco delegaturom UOKiK wniosków i sygnalizowanie problemów dotyczących ochrony konsumentów, które wymagają podjęcia działań na szczeblach administracji rządowej,
- udzielanie innych form pomocy prawnej w zakresie ochrony praw konsumentów.

Zadaniem Rzecznika jest niesienie pomocy konsumentom. Pomoc ta prowadzona jest przede wszystkim poprzez udzielanie informacji i porad konsumenckich, zarówno osobiście, telefonicznie jak i za pomocą poczty elektronicznej, a także poprzez podejmowanie interwencji u przedsiębiorcy pisemnie bądź telefonicznie. Nadto Rzecznik pomagał w sporządzaniu pism, w tym pism procesowych.

Miejski Rzecznik Konsumentów od 2007 r. jest członkiem Krajowej Rady Rzeczników Konsumentów działającej przy Prezesie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a od marca 2013 r. Wiceprzewodniczącym Rady Konsultacyjnej ds. Ochrony Konsumentów przy Marszałku Województwa Małopolskiego. Rzecznik uczestniczy również w posiedzeniach Rady Arbitra Bankowego.

W 2016 roku ogółem wpłynęło 418 spraw (w 2015 r. 518) oraz udzielono 12.489 porad (w 2015 r. 19.099) osobiście, przez telefon lub w formie elektronicznej. Podczas porad stawiano także nacisk na element edukacyjny.

Porady dotyczyły przede wszystkim spraw z zakresu reklamacji towarów (obuwia, odzieży oraz sprzętu komputerowego, RTV i AGD,) oraz usług, w tym z zakresu spraw telekomunikacyjnych, handlu poza lokalem przedsiębiorstwa i na odległość oraz dostaw energii, gazu, itp. Rzecznik wyjaśniał także kwestie związane z nadmiernym zadłużeniem, udzielaniem pożyczek i kredytów, jak i nieuczciwymi praktykami rynkowymi.

23 RAPORT W PIGULCE

Demografia

W 2016 r. na obszarze 72,38 km² żyło 109.947 mieszkańców, w tym 58.460 kobiet i 51.487 mężczyzn. W porównaniu z rokiem 2014 liczba ludności Tarnowa zmniejszyła się o 791 osób, w tym o 378 kobiet i 413 mężczyzn. Na pobyt stały zameldowanych było 107.403 osoby, na pobyt czasowy 2.544 osoby. Do Tarnowa w 2016 r. przybyło na stałe 816 osób, o jedną mniej niż w roku poprzednim. Odnotowano natomiast spadek, o 39 osób, liczby mieszkańców, którzy wyjechali za granicę.

Największą popularnością, pod względem wzrostu liczby mieszkańców, cieszyły się osiedla: Rzędzin, Gumniska, Mościce, Chyszów, Klikowa, Krzyż. Zmniejszenie liczby stałych mieszkańców odnotowano na osiedlach: Starówka, Strusina, Piaskówka, Grabówka, Krakowska, Jasna, Westerplatte, Legionów, Koszyce i Zielone.

Władze miasta

Rada Miejska w Tarnowie

W 2016 roku odbyło się 14 sesji Rady Miejskiej w Tarnowie, podczas których podjęto 124 uchwały. Komisje Rady Miejskiej odbyły łącznie 113 posiedzeń, zgłosiły 156 wniosków i wystawiły 225 opinii.

Prezydent Miasta Tarnowa

Działając z upoważnienia Prezydenta Miasta Tarnowa w 2016 r., w Urzędzie Miasta Tarnowa wydano 83.626 decyzji administracyjnych, od których wniesiono 151 odwołań, z czego organ drugiej instancji uchylił 50 decyzji.

W 2016 roku dzieleno 170 Honorowych Patronatów Prezydenta Miasta Tarnowa.

Rady Osiedli

Rady Osiedli stanowią jednostki pomocnicze Gminy Miasta Tarnowa, wybierane na okres czteroletniej kadencji przez mieszkańców tych osiedli. Do zakresu działania osiedla należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców osiedla oraz wspieranie organów Miasta w wykonywaniu ich zadań. Wybory do rad osiedli odbyły się 3 kwietnia 2016 r. We wszystkich osiedlach zostali wybrani członkowie rad.

Ciała doradcze

W 2015 r. przy władzach miejskich działało siedem organów o charakterze opiniodawczo-doradczym: Komisja Bezpieczeństwa i Porządku dla Miasta Tarnowa, Rada Sportu Gminy Miasta Tarnowa, Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Tarnowa, Rada Kultury Gminy Miasta Tarnowa, Miejska Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna, Rada Gospodarcza oraz Tarnowska Rada Seniorów

Miejskie jednostki organizacyjne i jednostki powiązane

Zadania własne Gminy Miasta Tarnowa w sferze gospodarki komunalnej, bezpieczeństwa, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, edukacji i kultury, lokalnego transportu zbiorowego i budownictwa komunalnego realizowane były w 2016 r. przez: 87 jednostek budżetowych, jeden zakład budżetowy, cztery miejskie instytucje kultury, jeden publiczny zakład opieki zdrowotnej oraz 10 spółek prawa handlowego. Ogółem na rzecz Gminy Miasta Tarnowa w jednostkach organizacyjnych i jednostkach powiązanych pracowało 7.858 osób.

Gospodarka

W 2016 r. w Tarnowie działalność prowadziło 11.442 podmiotów gospodarki narodowej. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wynosiła 7.950.

Liderami tarnowskich przedsiębiorstw, pod względem przychodów i zatrudnienia, są Grupa Azoty S.A oraz ATB TAMEL S.A.

Kwota udzielonej, w 2016 r., pomocy publicznej wyniosła 33.925.616 zł. W tym 29.951.883 zł stanowi pomoc de minimis udzielona przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie.

Rynek pracy

Na koniec grudnia 2016 roku bez pracy pozostawało 4.000 mieszkańców Tarnowa. Na przestrzeni 2016 roku liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 12,5% tj. o 571 osób. Stopa bezrobocia w trakcie roku spadła o 1,1 punktu procentowego do poziomu 7,1% na koniec grudnia 2016 r. Średnia stopa bezrobocia w Małopolsce wynosiła 6,7%, i w ciągu 2016 roku spadła o 1,6 punktu procentowego. Natomiast stopa bezrobocia w Polsce wyniosła 8,3%.

W 2016 roku od pracodawców z Tarnowa wpłynęło 5.653 (w całym regionie 9.412) miejsca pracy i aktywizacji zawodowej. Było to o 404 miejsca więcej w porównaniu do 2015 roku.

W 2016 roku na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie pozyskał środki w wysokości 38.112.200 zł z Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Pracy oraz rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

W 2016 roku 232 bezrobotnych mieszkańców Tarnowa podjęło działalność gospodarczą, w tym 169 osób skorzystało z dotacji udzielonej przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie na uruchomienie własnej działalności, a dwie osoby rozpoczęły działalność gospodarczą w ramach bonu na zasiedlenie.

Strategia rozwoju miasta

Realizacja przyjętej w 2011 r. „Strategii Rozwoju Miasta – Tarnów 2020” przebiega poprzez koncentrację działań w trzech obszarach polityki rozwoju: Rozwój Gospodarczy, Komfort Życia oraz Regionalne Oddziaływanie. Dla każdego z wyżej wymienionych obszarów wskazano cel strategiczny, będący oczekiwanym wyróżnikiem Tarnowa w danym obszarze oraz wyrażający jego pożądany stan w 2020 r.

Przedsięwzięcia uwzględnione w pierwszym obszarze dążą do pobudzenia lokalnej przedsiębiorczości, a tym samym do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej miasta. Przedsięwzięcia zawarte w drugim obszarze strategicznym dążą do wykreowania odpowiednich warunków zamieszkania i pracy w mieście oraz do ich ciągłego ulepszania i poprawy.

Trzeci obszar strategiczny to przede wszystkim działania mające na celu utwierdzenie pozycji Tarnowa, jako ośrodka regionalnego, silnie oddziałującego na otoczenie. Działania realizowane w tym obrębie dotyczą także mieszkańców z terenów przyległych do Tarnowa.

Finanse i majątek

Finanse

Plan budżetu Miasta Tarnowa na grudzień 2016 r. wyniósł po stronie dochodów 608.505.364,23 zł. Łączne, zrealizowane dochody Budżetu Miasta Tarnowa wyniosły na dzień 31 grudnia 2016 r. 617.144.319,94 zł, stanowiąc 101,42 % uchwalonego planu rocznego. Plan wydatków na koniec 2016 r. wyniósł 638.400.509,23zł. Wydatki zostały wykonane w 97,17 % i wyniosły 620.308.781,09 zł.

Na 31 grudnia 2016 r. obciążenie gminy z tytułu zaciągniętych pożyczek w Narodowym i Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie wyniosło

7.876.540,22 zł, kredytów w bankach krajowych – 233.010.642,00 zł; łącznie 240.887.182,22 zł. W stosunku do 31 grudnia 2015 r. było mniejsze o 352.544,95 zł.

Od kredytów i pożyczek zostały zapłacone odsetki w łącznej kwocie 5.633.455,96 zł.

Na koniec 2016 roku Gmina Miasta Tarnowa była wyłącznym udziałowcem siedmiu spółek prawa handlowego, mniejszościowym udziałowcem w spółce Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o. oraz większościowym akcjonariuszem w Miejskim Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej S.A. i Tarnowskim Klasterze Przemysłowym S.A.

Na koniec 2016 roku wszystkie spółki komunalne osiągnęły dodatni wynik finansowy. Kwota zysku wypracowanego przez spółki za 2016 rok wynosi blisko 19.000.000 zł, tj. o 26,1% więcej od sumarycznej kwoty zysku osiągniętego za 2015 rok i 73,2% więcej w porównaniu do roku 2014. Największy zysk, zarówno za 2016 rok jak i za lata poprzednie, wypracowany został w Miejskim Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej S.A. Zyski ze swojej działalności spółki przeznaczają głównie na działalność inwestycyjną.

Spółki komunalne według stanu na koniec 2016 roku zatrudniały 1.454 osoby na 1.432,1 etatach. Najwięcej zatrudnionych, tj. 296 osób było w Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacyjnym Sp. z o.o.

Majątek

Ogólna wartość majątku Gminy Miasta Tarnowa na koniec 2016 r. wyniosła 1.699.824.144,44 zł, i była wyższa od wartości mienia z końca 2015 r. o 82.061.332,25 zł.

Wielkość zaangażowanego przez Miasto majątku w spółkach komunalnych wyrażona wartością udziałów/akcji objętych przez Gminę Miasta Tarnowa w kapitale zakładowym spółek w zamian za wniesioną gotówkę bądź aporty rzeczowe wynosi blisko 240.000.000 zł, co stanowi 68,6% łącznej wartości kapitału zakładowego spółek komunalnych stanowiącej kwotę 349.400.000 zł.

Wartość składników majątkowych spółek komunalnych na koniec 2016 roku kształtuje się na poziomie 738.500.000 zł.

Inwestycje

W 2016 roku wydatki na zadania inwestycyjne wyniosły 22.389.724 zł. Największe nakłady, kwotę 12.702.338 zł, poniesiono na zadania z zakresu oświaty i wychowania.

Kwotę wydatkowaną na zadania inwestycyjne należy powiększyć o 90.400.000 złotych, stanowiących nakłady inwestycyjne spółek miejskich. Najwyższe nakłady inwestycyjne - 56.000.000 zł – poniosło MPEC S.A.

Stan motoryzacji

Stale wzrasta liczba pojazdów zarejestrowanych na terenie miasta. Na koniec roku 2016 zarejestrowanych było ogółem 71.964 pojazdy (w tym, m.in.: 51.679 samochodów osobowych, 8.782 samochody ciężarowe, 340 autobusów). Liczba pojazdów była wyższa w stosunku do roku 2015 o 2.752,

Liczba osób uprawnionych do kierowania pojazdami wyniosła 60.457 (wzrost w stosunku do roku 2014 o 689).

Gospodarka komunalna

Zadania Gminy Miasta Tarnowa z zakresu gospodarki komunalnej obejmują m. in.: gospodarkę wodno-ściekową, utrzymanie zieleni miejskiej, oświetlenie uliczne oraz gospodarkę odpadami i oczyszczanie miasta.

Na terenie miasta Tarnowa obsługę administracyjną systemu gospodarowania odpadami komunalnymi od 1 maja 2015 r. realizuje Referat Gospodarki Komunalnej przy Wydziale Infrastruktury Miejskiej Urzędu Miasta Tarnowa i Referat Opłat za Gospodarowania Odpadami Komunalnymi przy Wydziale Podatków i Windykacji Urzędu Miasta Tarnowa.

Realizując zapisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r. poz. 250), Wydział Infrastruktury Miejskiej oraz Wydział Podatków i Windykacji Urzędu Miasta ogłosił i rozstrzygnął kolejne przetargi na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

Prace podejmowane przez Wydział Infrastruktury Miejskiej na ciekach wodnych mają na celu zarówno ich bieżące utrzymanie, jak też przeciwdziałanie powodziom. Prace te polegają na koszeniu, konserwacji, remoncie, regulacji, przebudowie i odbudowie rowów i potoków zlokalizowanych na terenie miasta. W 2016 roku wydano na ten cel kwotę 581.923,86 zł.

Środowisko naturalne

Jakość powietrza w Tarnowie na tle innych miast naszego województwa przedstawia się dobrze. Z przeprowadzonych w 2016 r. pomiarów zanieczyszczeń powietrza w mieście wynika, że wartości dopuszczalne stężeń zanieczyszczeń podstawowych, tj. dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), pyłu zawieszonego PM₁₀ w powietrzu mierzone na stacji przy ul. Bitwy pod Studziankami są dotrzymane. Wartości tych zanieczyszczeń są nieznacznie niższe niż w 2015 r. Stan innych komponentów środowiska w Tarnowie także można ocenić pozytywnie.

W 2016 r. Prezydent Miasta Tarnowa wydał 900 decyzji administracyjnych dotyczących środowiska naturalnego.

Ochrona Zdrowia

Gminie Miasta Tarnowa podlegają trzy podmioty lecznicze: Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika, Zespół Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o. oraz Mościckie Centrum Medyczne Sp. z o.o.

W 2016 r. Tarnów zajął wysoką, czwartą lokatę w grupie miast w kolejnej edycji Rankingu Zdrowia Polski, przeprowadzonego przez Dziennik Gazetę Prawną. W rankingu wybrano 56 najzdrowszych powiatów oraz 38 najzdrowszych miast na prawach powiatu.

W 2016 r. na realizację programów polityki zdrowotnej przeznaczono łącznie 272.222 zł, w tym środki Gminy Miasta Tarnowa stanowiły kwotę 166.951 zł, a środki Województwa Małopolskiego kwotę 105.271 zł. Na realizację zadań publicznych w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych i edukacji prozdrowotnej przeznaczono 129.500 zł pochodzących z budżetu Gminy Miasta Tarnowa.

Pomoc społeczna

W 2016 r. na rehabilitację zawodową i społeczną ze środków PFRON łącznie wydatkowano kwotę 3.729.870 zł

Z dofinansowania zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych skorzystały 762 osoby niepełnosprawne. Trzy osoby niepełnosprawne otrzymały środki finansowe na podjęcie działalności gospodarczej, cztery osoby niepełnosprawne zatrudnione zostały w związku z utworzeniem stanowisk pracy przez pracodawców, którzy otrzymali zwrot kosztów wyposażenia stanowisk.

W 2016 r. Miasto, podobnie jak w poprzednich latach, dofinansowywało usługi przewozowe dla osób niepełnosprawnych. Z usług transportowych skorzystało 5.620 osób.

W ramach „Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa” realizowano programy profilaktyczne w placówkach edukacyjnych. W szkoleniach oraz warsztatach udział wzięło: 5.396 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, 965 nauczycieli i pedagogów, 60 rodziców oraz 592 kandydatów na kierowców.

Na świadczenia rodzinne wydatkowano ponad 22 mln złotych, wypłaty dodatków mieszkaniowych wyniosły 6.170.566 zł.

Na terenie miasta działało sześć żłobków prowadzonych przez Gminę Miasta Tarnowa, posiadających w sumie 400 miejsc oraz trzy niepubliczne żłobki posiadające w sumie 73 miejsca.

Rodziny mieszkające na terenie Tarnowa, w których rodzice (jeden rodzic lub opiekun prawny) mają na utrzymaniu troje bądź więcej dzieci w wieku do 18 lat lub do 24 lat pod warunkiem kontynuowania nauki, objęte zostały programem „Karta Tarnowskiej Rodziny”. W 2016 r. do Programu przystąpiło 890 rodzin, wydano 4.109 kart.

Od czerwca 2014 r. rodziny wielodzietne, na mocy rządowego programu dla rodzin wielodzietnych, mogą starać się o uzyskanie Karty Dużej Rodziny o zasięgu ogólnopolskim. W 2016 r. wydanych zostało 1.376 kart dla 368 rodzin., a od początku Programu do grudnia 2016 r. wydano ok. 4.931 kart dla 1.121 rodzin.

Od czerwca 2014 r. realizowany jest Program „Karta Tarnowskiego Seniora”. W 2016 r. Kartę Tarnowskiego Seniora otrzymało 529 osób, a od początku Programu do grudnia 2016 r. wydano 1.893 karty.

Edukacja

W 2016 r. w szkołach publicznych kształciło się 17.854 uczniów, czyli o 688 uczniów mniej niż rok wcześniej. Zmniejszająca się od kilku lat liczba uczniów tarnowskich szkół związana jest głównie z niżem demograficznym.

We wszystkich szkołach niepublicznych w 2016 r. kształciło się średnio miesięcznie 4.997 uczniów, czyli o 95 uczniów średnio miesięcznie mniej niż w roku poprzednim. Do przedszkoli niepublicznych uczęszczało średnio miesięcznie 775 dzieci (w 2015 r. – 790).

Tarnowskie uczelnie zanotowały dalszy spadek studentów o 278 w stosunku do roku ubiegłego. Na sześciu tarnowskich uczelniach studiuje 5.476 osoby.

W 2016 r. jednostki oświatowe wydatkowały kwotę 258.282.147 zł (w tym wydatki majątkowe – 1.907.644 zł). Subwencja oświatowa wyniosła 180.009.379 zł, pozostałe 78.272.768 zł stanowiły dotacje i środki własne Miasta.

Na dzień 31.12.2016 r. w tarnowskich jednostkach oświatowych zatrudnionych było 2.811 nauczycieli (w 2015 r. 2.574), na 2.652,5 etatach (w 2015 r. 2.650 etatów).

Kultura

Tarnów to miasto wielu wydarzeń kulturalnych, festiwali, imprez plenerowych, kameralnych, interdyscyplinarnych. W 2015 r. nakłady na kulturę w budżecie miasta wyniosły 11.036.400 zł. Najważniejsze wydarzenia artystyczne w Tarnowie w roku 2016 to: Festiwal Paschalny „Musica Poetica”, Tarnowska Nagroda Filmowa (TNF), Dni Pamięci Żydów Galicyjskich „Galicjaner Sztetl”, Zdearzenia 2016 – święto miasta, Grupa Azoty Tone Festival 2016, Ogólnopolski Festiwal Komедii „TALIA”, Międzynarodowy Festiwal Teatrów Tańca „Scena Otwarta”, Festiwal 9th Grupa Azoty Jazz Contest Tarnów 2016, Festiwal Sztuki ArtFest 2016 im. Bogusława Wojtowicza.

Sport, turystyka i rekreacja

W 2016 r. w Tarnowie działało ponad 100 podmiotów związanych z kulturą fizyczną, sportem i rekreacją.

Samorząd kontynuował systemy nagradzania wybitnych osiągnięć sportowych w formie stypendiów i nagród. Kwota rozdysponowana na nagrody i stypendia sportowe w 2016 r. wyniosła: 134.010,01 zł. Nagrodzono łącznie 217 osób. Ufundowano: 179 stypendiów sportowych (162 dla zawodników i 17 dla trenerów), osiem nagród (jedna dla zawodnika i siedem dla trenerów) oraz 30 wyróżnień. Z organizowanych przez Miasto form wypoczynku w czasie ferii zimowych i wakacji skorzystało łącznie prawie 50.000 dzieci i młodzieży. Z budżetu Miasta przeznaczono na ten cel 321.800 zł.

W sportowych rozgrywkach międzyszkolnych udział wzięło 16.526 uczniów.

Bezpieczeństwo publiczne

Komenda Miejska Policji w Tarnowie obejmuje swoim działaniem obszar 1 416 km².

W porównaniu do 2015 r. odnotowano spadek ogólnej liczby przestępstw. Nastąpił natomiast wzrost liczby wypadków i kolizji drogowych. Wypadków odnotowano 199 (w 2015 r. - 195), kolizji 2.407 (w 2015 r. - 2.220). W 2016 roku liczba wypadków po raz drugi z rzędu spadła poniżej 200.

Funkcjonariusze Straży Miejskiej Tarnowie w 2016 r. interweniowali 14.666 razy. Najczęściej interwencje dotyczyły naruszania przepisów drogowych, zakłócania spokoju i ciszy nocnej, wybryków chuligańskich oraz spożywania alkoholu w miejscach publicznych. Ujawniono ogółem 10.950 wykroczeń, w których 3.131 sprawców ukarano mandatami karnymi, sporządzono 1.104 wnioski o ukaranie do Sądu Rejonowego oraz pouczone 6.715 osób. Strażnicy wystawili 2.298 patroli samodzielnych oraz 539 wspólnych z Policją.

W 2016 roku jednostki ochrony przeciwpożarowej na terenie miasta Tarnowa interweniowały podczas 852 zdarzeń, co w porównaniu z rokiem 2015 (819) stanowi nieznaczny wzrost. W ogólnej liczbie interwencji pożarów było 156, w porównaniu z rokiem 2015 nastąpił spadek o 34 akcje.

Infrastruktura informatyczna

W 2016 roku aplikowano i uzyskano dofinansowanie dla trzech projektów informatycznych.

„Centrum Usług Wspólnych”, „Platforma Tarnowskiego Dziedzictwa – GENEATAR” oraz „Integracja e-usług w informacji przestrzennej”.

W 2016 roku po raz pierwszy przeprowadzono głosowanie na budżet obywatelski wyłącznie w formie elektronicznej. Rozwiązanie znacznie skróciło czas od zakończenia głosowania do publikacji wyników. W bezpośrednim głosowaniu wzięło udział ponad 6.000 mieszkańców Tarnowa.

Promocja miasta

Nadrzędnym celem Tarnowa jest ustawiczne budowanie i wzmacnianie spontanicznie rozpoznawalnej marki Tarnów wokół haseł „Tarnów – Polski Biegun Ciepła” (Tarnow – the Polish Hot Spot) czy „Tarnów Pierwsze Niepodległe” oraz umacnianie wizerunku Tarnowa, jako miasta wielu kultur, przyjaznego i gościnnego dla innych narodowości, nacji i religii – miasta bezpiecznego i otwartego na Europę, promującego pozytywne wartości wśród tarnowian, jak

również wśród społeczności międzynarodowej w kontekście społecznym, gospodarczym i kulturowym.

Jednym z priorytetów w 2016 roku były działania związane z Światowymi Dniami Młodzieży, a w szczególności organizacja i promocja Tarnowa w kontekście Tygodnia Misyjnego w Diecezji Tarnowskiej.

Do nowych form budowania poczucia tożsamości z rodzinnym miastem było zorganizowanie pierwszej edycji konkursu „Znam Tarnów - Wielki Test Wiedzy o Mieście 2016” z cennymi nagrodami. Ponadto z okazji przypadającej w 2016 roku 60. rocznicy Węgierskiego Października i w kontekście wyjątkowych relacji Tarnowa z narodem węgierskim, na zlecenie UMT został zrealizowany przez TVP 3 Kraków film dokumentalny upamiętniający działania miasta i jego mieszkańców „Węgry 1956 – Tarnów pamięta”.

Ponadto Miasto poprzez Tarnowskie Centrum Informacji wzięło udział w kilkudziesięciu imprezach targowych w kraju i zagranicą.

Organizacje pozarządowe

Wg stanu na koniec 2016 r. Prezydent Miasta Tarnowa pełnił nadzór formalno-prawny nad 351 stowarzyszeniami, oddziałami terenowymi stowarzyszeń oraz fundacjami mającymi swoją siedzibę na terenie Tarnowa - o 80 mniej niż na koniec 2015 r. W 2016 r. zostało zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym 20 nowych stowarzyszeń i fundacji z siedzibą w Tarnowie (mających osobowość prawną), powstało pięć stowarzyszeń zwykłych, trzy stowarzyszenia rejestrowe zostały likwidowane przez założycieli, a dwa przenieśli swoje siedziby poza granice Tarnowa.

Organizacje pozarządowe wykonywały zadania publiczne w sferach: kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji, promocji miasta, upowszechniania kultury fizycznej i sportu, edukacji, ochrony i promocji zdrowia oraz pomocy społecznej. Ogólna kwota dotacji dla organizacji pozarządowych wyniosła 8.434.020 zł.

Ochrona konsumentów

W 2016 roku do Biura Miejskiego Rzecznika Konsumentów ogółem wpłynęło 418 spraw (w 2015 r. 518) oraz udzielono 12.489 porad (w 2015 r. 19.099) osobiście, przez telefon lub w formie elektronicznej. Porady dotyczyły przede wszystkim spraw z zakresu reklamacji towarów (obuwia, odzieży oraz sprzętu komputerowego, RTV i AGD,) oraz usług, w tym z zakresu spraw telekomunikacyjnych, handlu poza lokalem przedsiębiorstwa i na odległość oraz dostaw energii, gazu, itp.

24. Spis tabel i wykresów

24.1 Spis tabel

Tabela nr 1: Dane z Ewidencji Gruntów i Budynków	7
Tabela nr 2: Zestawienie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i zmian planów uchwalonych w 2016 r.	9
Tabela nr 3: Zestawienie podjętych w 2016 r. procedur planistycznych	10
Tabela nr 4: Zestawienie wydanych pozwoleń na budowę obiektów budowlanych	11
Tabela nr 5: Liczba ludności Tarnowa w latach 2015 – 2016	11

Tabela nr 6: Migracja w latach 2015 – 2016	12
Tabela nr 7: Liczba stałych mieszkańców w osiedlach w latach 2015 – 2016	12
Tabela nr 8: Gęstość zaludnienia w latach 2015 – 2016	13
Tabela nr 9: Przyrost naturalny w latach 2015 – 2016	13
Tabela nr 10: Wybrane pozycje z ewidencji prowadzonych przez Urząd Stanu Cywilnego	13
Tabela nr 11: Prace komisji Rady Miejskiej w Tarnowie w roku 2016	14
Tabela nr 12: Przewodniczący rad osiedli obecnej kadencji	17
Tabela nr 13: Wykaz tarnowskich samorządowych jednostek organizacyjnych oraz jednostek powiązanych	29
Tabela nr 14: Wykonanie dochodów w podziale na najważniejsze źródła dochodów w porównaniu do roku 2015	62
Tabela nr 15: Wykonanie dochodów według działów klasyfikacji budżetowej	62
Tabela nr 16: Wykonanie planu wydatków w ujęciu działowym	63
Tabela nr 17: Budżetowe wykonanie wydatków w podziale na działalność bieżącą	64
i majątkową w porównaniu do wykonania za 2015 r.	64
Tabela nr 18: Struktura kapitałowa spółek na koniec 2016 roku	66
Tabela nr 19: Wartość składników majątkowych na koniec 2016 roku	67
Tabela nr 20: Wyniki finansowe miejskich spółek na koniec 2016 roku	67
Tabela nr 21: Wielkość zatrudnienia w osobach i etatach na koniec 2016 roku	68
Tabela nr 22: Wielkość poszczególnych składników mienia	85
Tabela nr 23: Wpływy i wydatki w mieszkaniowym zasobie Gminy Miasta Tarnowa	89
Tabela nr 24: Realizacja uchwały w 2016 r.	90
Tabela nr 25: Wielkość inwestycji zrealizowanych w 2016 roku	97
Tabela nr 26: Stan ewidencji prowadzonych w Wydziale Komunikacji UMT	103
Tabela nr 27: Szczegółowy wykaz ewidencji pojazdów	104
Tabela nr 28: Koszt wykonanych robót	112
Tabela nr 29: Decyzje administracyjne dotyczące środowiska naturalnego w latach 2015 – 2016	114
Tabela nr 30: Zestawienie wydatków oraz liczby uczestników programów polityki zdrowotnej wykonywanych w 2016 r. przez publiczne i niepubliczne podmioty lecznicze	123
Tabela nr 31: Zestawienie wydatków oraz liczby uczestników zadań publicznych w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych i edukacji prozdrowotnej wykonywanych w 2016 r.	124
Tabela nr 32: Wydatki poniesione na realizację ww. zadania w latach 2015-2016 wraz ze wskazaniem liczby osób, które skorzystały z wypłaconych dofinansowań	127
Tabela nr 33: Dofinansowanie działalności WTZ w 2016 r.	130
Tabela nr 34: Realizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych	131
Tabela nr 35: Podmioty realizujące usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	131
Tabela nr 36: Prace społecznie użyteczne	132
Tabela nr 37: Działalność Miejskiego Punktu Konsultacyjnego Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	133
Tabela nr 38: Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	133
Tabela nr 39: Programy i szkolenia profilaktyczne realizowane w tarnowskich szkołach	134
Tabela nr 40: Liczba przyjętych wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych	137
Tabela nr 41: Wykonanie świadczeń rodzinnych	138
Tabela nr 42: Zrealizowane rodzaje świadczeń rodzinnych wraz z dodatkami	138

Tabela nr 43: Wykonanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego.....	140
Tabela nr 44: Liczba miejsc oraz liczba dzieci uczęszczających do żłobków	140
Tabela nr 45: Wykaz żłobków niepublicznych wraz z liczbą miejsc dla dzieci	141
Tabela nr 46: Środki finansowe przeznaczone na pomoc dla rodzin zastępczych i wychowujących się w nich dzieci	144
Tabela nr 47: Świadczenia wynikające z ustawy o pomocy społecznej realizowane przez dział ds. pieczy zastępczej	146
Tabela nr 48: Program „Niebieska Karta”	148
Tabela nr 49: Działania podejmowane w ramach kontraktów socjalnych.....	152
Tabela nr 50: Budżet Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2016 r.....	155
Tabela nr 51: Środki wydatkowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na realizację zadań w 2016 r.	155
Tabela nr 52: Liczba osób, którym w 2016 r. przyznano świadczenia	156
Tabela nr 53: Realizowane świadczenia materialne wynikające z ustawy o pomocy społecznej i ich finansowanie	156
Tabela nr 54: Zasiłki dla opiekunów.....	158
Tabela nr 55: Wnioski o przyznanie dodatku energetycznego	158
Tabela nr 56: Wykonanie świadczenia wychowawczego 500+.....	160
Tabela nr 57: Informacja o liczbie rodzin pobierających świadczenie wychowawcze 500+	160
Tabela nr 58: Działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej	161
Tabela nr 59: Liczba spraw rozpatrzonych przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie w 2016 r.....	168
Tabela nr 60: Liczba szkół i placówek oświatowych publicznych, dla których Gmina Miasta Tarnowa jest organem prowadzącym w latach 2015 i 2016.....	171
Tabela nr 61: Liczba szkół i placówek oświatowych niepublicznych w latach 2015 i 2016.....	171
Tabela nr 62: Liczba dzieci i młodzieży uczącej się w tarnowskim systemie edukacji ogółem w roku szkolnym 2015/2016 i 2016/2017.....	172
Tabela nr 63: Liczba studentów tarnowskich szkół wyższych w 2015 i 2016 r.	173
Tabela nr 64: Liczba studentów tarnowskich szkół wyższych w 2015 i 2016 r. wg rodzajów studiów...	173
Tabela nr 65: Liczba uczniów w szkołach objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną w roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016.....	178
Tabela nr 66: Działania Gminy Miasta Tarnowa w zakresie kształcenia specjalnego 2015 i 2016	179
Tabela nr 67: Nadzorowane przez miasto placówki zajmujące się szkolnictwem specjalnym w latach 2014/2015 i 2016/2017	180
Tabela nr 68: Stypendia socjalne przyznane w latach 2015 i 2016	183
Tabela nr 69: Rozliczenie końcowe - finansowe i merytoryczne - środków przeznaczonych w roku 2016 na dofinansowanie pracodawcom kosztów przygotowania zawodowego młodocianych pracowników w ramach środków przekazywanych z Funduszu Pracy	185
Tabela nr 70: Odznaczenia, nagrody i wyróżnienia pracowników oświaty w 2015 i 2016r.	185
Tabela nr 71: Nagrody Prezydenta Tarnowa dla pracowników oświaty w 2015 i 2016 r.	186
Tabela nr 72: Zestawienie umów dotyczących organizowanych form doskonalenia zawodowego zawartych w 2016 r. przez Wydział Edukacji.....	188
Tabela nr 73: Finansowanie rozwoju sportu na terenie Gminy Miasta Tarnowa	204
Tabela nr 74: Programy i plany wieloletnie.....	205

Tabela nr 75: Lista podmiotów realizujących program „Ferie zimowe Tarnów 2016”	205
Tabela nr 76: Lista podmiotów realizujących program „Lato w mieście bezpieczne wakacje Tarnów 2016”	206
Tabela nr 77: Półkolonie organizowane w ramach programu „Lato w mieście bezpieczne wakacje Tarnów 2016”	207
Tabela nr 78: Uczniowskie Kluby Sportowe	208
Tabela nr 79: Ogniska TKKF.....	213
Tabela nr 80: Towarzystwa sportowe	213
Tabela nr 81: Związki sportowe.....	214
Tabela nr 82: Kluby sportowe.....	214
Tabela nr 83: Najważniejsze przedsięwzięcia sportowe w 2016 r.....	216
Tabela nr 84: Najważniejsze osiągnięcia sportowe tarnowskich klubów i zawodników w roku 2016	217
Tabela nr 85: Wyniki udostępniania poszczególnych obiektów TOSiR oraz baza TOSiR	221
Tabela nr 86: Modernizacja Miejskiej Bazy Sportowej.....	221
Tabela nr 87: Realizacja wieloletnich zadań inwestycyjnych.....	222
Tabela nr 88: Zestawienie reklam w prasie i wydawnictwach w roku 2016	226
Tabela nr 89: Udział TCI w wydarzeniach promocyjnych w 2016 r.....	228
Tabela nr 90: Baza noclegowa Tarnowa.....	230
Tabela nr 91: Główne przyczyny wypadków i kolizji spowodowanych przez kierujących	236
Tabela nr 92: Główne przyczyny zdarzeń spowodowanych przez pieszych	236
Tabela nr 93: Polityka karno-administracyjna	237
Tabela nr 94: Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	237
Tabela nr 95: Porównanie liczby zdarzeń na terenie Tarnowa w latach 2014 – 2015	242
Tabela nr 96: System kierowania Urzędem Miasta Tarnowa na dzień 31 grudnia 2016 r.	246
Tabela nr 97: Szkolenia pracowników Urzędu Miasta Tarnowa w 2016 r.....	247
Tabela nr 98: Kontakty międzynarodowe Tarnowa.....	265
Tabela nr 99: Stowarzyszenia i związki, w których uczestniczy miasto Tarnów	267
Tabela nr 100: Stowarzyszenia i fundacje z siedzibą w Tarnowie	268
Tabela nr 101: Zadania publiczne realizowane przez organizacje pozarządowe i podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w 2016 r. oraz wysokość udzielonych dotacji	269

24.2 Spis wykresów

Wykres nr 1: Poziom bezrobocie w Tarnowie w latach 2015-2016	44
Wykres nr 2: Stopa bezrobocia w Małopolsce – stan na 31 grudnia 2016 r.....	45
Wykres nr 3: Liczba miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w Tarnowie w latach 2015-2016.....	46
Wykres nr 4: Liczba osób podejmujących zatrudnienie w latach 2015-2016.....	46
Wykres nr 5: Bezrobotni mieszkańcy, którzy podjęli działalność gospodarczą	47
w latach 2015-2016.....	47
Wykres nr 6: Liczba osób zwolnionych w ramach zwolnień grupowych w latach 2015-2016.....	47
Wykres nr 7: Środki FP i EFS oraz z rezerwy MRPiPS w latach 2012-2016 (w mln złotych)	49
Wykres nr 8: Osoby bezrobotne i poszukujące pracy z Tarnowa zaktywizowane	50
w ramach programów wsparcia finansowanych z EFS i FP w latach 2015 i 2016.....	50
Wykres nr 9: Realizacja głównych przedsięwzięć strategicznych ogółem.....	60

Wykres nr 10: Realizacja głównych przedsięwzięć strategicznych w obszarze Rozwój Gospodarczy.....	60
Wykres nr 11: Realizacja głównych przedsięwzięć strategicznych w obszarze Komfort Życia	61
Wykres nr 12: Realizacja głównych przedsięwzięć strategicznych w obszarze Regionalne Oddziaływanie	61
Wykres nr 13: Liczba przestępstw stwierdzonych w 2016 r. w siedmiu wybranych kategoriach na terenie działania KMP w Tarnowie	234
Wykres nr 14: Wypadki i kolizje drogowe w latach 2015 - 2016	235
Wykres nr 15: Ofiary wypadków drogowych w latach 2015 – 2016.....	235
Wykres nr 16: Liczba zdarzeń na terenie Tarnowa w latach 2014 - 2015	242
Wykres nr 17: Działania kontrolno – rozpoznawcze na terenie Tarnowa w latach 2014 - 2015.....	243
Wykres nr 18: Ocena ogólnego poziomu świadczenia usług przez UMT	250
Wykres nr 19: Ocena czytelności informacji o zasadach załatwiania spraw	251
Wykres nr 20: Źródła informacji o miejscu i sposobie załatwiania spraw w UMT.....	251
Wykres nr 21: Rodzaj spraw załatwianych w Urzędzie Miasta Tarnowa.....	252
Wykres nr 22: Zmiana w skuteczności załatwiania spraw w UMT	252
Wykres nr 23: Ocena poszczególnych elementów jakości obsługi interesantów	253
Wykres nr 24: Wykorzystanie Internetu w załatwianiu spraw w UMT.....	254
Wykres nr 25: Wysokość dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym i podmiotom prowadzącym działalność przytoku publicznego w latach 2011 – 2016 (w tys. zł).....	269

24.3 Skróty użyte w opracowaniu

BWA - Biuro Wystaw Artystycznych w Tarnowie
 CCW – Centralna Ciepła Woda
 COPOW - Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Tarnowie
 DPS - Dom Pomocy Społecznej w Tarnowie i Dom Pomocy Społecznej im. Świętego Brata Alberta w Tarnowie
 EFS - Europejski Fundusz Społeczny
 EGiB – Ewidencja gruntów i budynków
 FP - Fundusz Pracy
 GMT – Gmina Miasta Tarnowa
 KMP - Komenda Miejska Policji w Tarnowie
 KM PSP – Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej
 MBP - Miejska Biblioteka Publiczna im. Juliusza Słowackiego w Tarnowie
 MCM – Mościckie Centrum Medyczne Spółka z o.o. w Tarnowie
 MCDM ODN - Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Tarnowie
 MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
 MSIT - Małopolski System Informacji Turystycznej
 MOPS - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie
 MOT - Małopolska Organizacja Turystyczna
 MPEC - Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w Tarnowie
 MPGK - Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Tarnowie
 MPK - Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. w Tarnowie
 MWSE – Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Tarnowie

MZB - Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o. w Tarnowie
MZC - Miejski Zarząd Cmentarzy w Tarnowie
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OIK - Ośrodek Interwencji Kryzysowej
OSP – Ochotnicza Straż Pożarna
PFRON - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
Pogotowie Opiekuńcze - Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Pogotowie Opiekuńcze”
w Tarnowie
PONON – Punkt opieki nad osobami nietrzeźwymi
POT – Polska Organizacja Turystyczna
PPP – Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
PSIT – Polski System Informacji Turystycznej
PUP - Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie
PWSZ - Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie
Rzecznik - Miejski Rzecznik Konsumentów w Tarnowie
SAG - Strefa Aktywności Gospodarczej
SM – Straż Miejska w Tarnowie
SOSW – Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Tarnowie
SOWdOP - Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy
Społeczna Rada – Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie
Miasta Tarnowa
SPPT - Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna
SSE - Tarnowska Podstrefa Specjalnej Strefy Ekonomicznej
Strategia - „Strategia Rozwoju Miasta – Tarnów 2020”
SZJ – System Zarządzania Jakością
ŚDM – Światwe Dni Młodzieży Kraków 2016
Tarnów, Miasto, GMT - Gmina Miasta Tarnowa
TBS - Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
TCI - Tarnowskie Centrum Informacji
TCK - Tarnowskie Centrum Kultury
Teatr - Teatr im. Ludwika Solskiego w Tarnowie
TIO – Tarnowska Inicjatywa Oświatowa
TNF - Tarnowska Nagroda Filmowa
TOT – Tarnowska Organizacja Turystyczna
TOIKiWOP - Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy
w Tarnowie
TOSiR - Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji
TRS – Tarnowska Rada Seniorów
UOKiK - Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Urząd, UMT - Urząd Miasta Tarnowa
WFOŚ i GW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie
WTZ – Warsztaty Terapii Zajęciowej
ZDiK – Zarząd Dróg i Komunikacji w Tarnowie
ZOPOT – Zagraniczny Ośrodek Polskiej Organizacji Turystycznej
ZPS – Zespół Przychodni Specjalistycznych Spółka z o.o. w Tarnowie
ZSB – Zespół Szkół Budowlanych w Tarnowie

ZSM-E – Zespół Szkół Mechaniczo – Elektrycznych w Tarnowie
ZSS – Zespół Szkół Sportowych w Tarnowie
ZSSP - Zespół Specjalnych Szkół Przyszpitalnych
ZSOiT - Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Tarnowie
ZST – Zespół Szkół Technicznych w Tarnowie